

T.C.
NEVŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

GALATA MAHKEMESİNE AİT 141 NO'LU ŞER'İYE SİCİLİNİN
(H. 1098-1099)TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Hazırlayan
Alpaslan YÜKSEK

Danışman
Yrd. Doç Dr. Metin Ziya KÖSE

TARİH ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

2012
NEVŞEHİR

T.C.
NEVŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

GALATA MAHKEMESİNE AİT 141 NO'LU ŞER'İYE SİCİLİNİN
(H. 1098-1099)TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Hazırlayan
Alpaslan YÜKSEK

Danışman
Yrd. Doç Dr. Metin Ziya KÖSE

TARİH ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

2012
NEVŞEHİR

KABUL VE ONAY

Yrd. Doç. Dr. Metin Ziya KÖSE danışmanlığında Alpaslan YÜKSEK tarafından hazırlanan “Galata Mahkemesine Ait 141 No’lu Şer’i ye Sicilinin (H. 1098-1099) Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

06/08/2012

JÜRİ:

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Metin Ziya KÖSE

Üye: Yrd. Doç. Dr. Emin ÖZDEMİR

Üye: Yrd. Doç. Dr. Ömer BAYRAM

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu’nun 19/09/2012 tarih ve 2012/1.243 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

ÖNSÖZ

Tarihçinin amacı; önyargılı fikirlerden ve onlardan kendi beğenisine göre ayarlanmış bir tarih inşa etmek değil, aksine, en iyi kanıttan tekrar oluşturma ve kanıtın kendini anlatmasına izin vermek olmalıdır. Bu bağlamda Osmanlı Tarihi araştırmalarında kullanılan en önemli ana kaynaklardan birisi de hiç şüphesiz şer'îye sicilleridir. Kadının sorumluluğunda tutulan bu defterlere kadının görev süresi içerisinde ortaya çıkan hukuki davalar ve hükümleri, devlet merkezinden gönderilen her türlü emir ve fermanlar, özellikle sosyal ilişkiler açısından dönemin iktisadi, idari, sosyal ve hukuki yönlerini aydınlatacak belgeler kaydedilmekteydi. Dolayısı ile siyasi ve askeri tarihlerde göremeyeceğimiz pek çok ayrıntı bu defterlerde yer almaktadır. Bu yönde yapılan araştırmalar arttıkça şer'îye sicillerinin önemi daha da iyi anlaşılmaktadır.

Biz de bu çalışmamızda dönemin sosyal, iktisadi ve hukuki özelliklerine ışık tutması amacı ile Hicri 1098- 1099 (M.1687-1688) yıllarını kapsayan Galata Mahkemesine ait 141 No'lu Galata Şer'îye Sicilini incelemeye çalıştık. Konu olarak Galata'ya ait bir şer'îye sicili seçmemizin amacı, Osmanlı Devleti başkentinin hemen yanı başında özellikle etnik ve ekonomik yapısı ile ilgi çeken ve merak uyandıran bir yer olmasına rağmen bu bölge ile ilgili yapılan çalışmaların azlığıdır.

Yaptığımız çalışma temel olarak dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Osmanlı hukuki yapısı ve özellikle bu yapı içerisinde yer alan şer'îye mahkemeleri, mahkeme görevlileri, mahkeme kayıtları ve şer'îye sicillerinin önemi üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde tarihsel süreçte Galata'nın siyasi, sosyal, ekonomik, etnik, kültürel yapısına değinilmiştir. Üçüncü bölümde 141 No'lu Galata Şer'îye Sicili'nin Transkripsiyonu hükümlerin özetleri ile verilmiştir. Dördüncü ve son bölümde ise 141 No'lu Galata Şer'îye Sicili'nin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Bu çalışmaya beni yönlendiren, çalışmam süresince sabrı ile her türlü şart altında bana desteklerini ve yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Metin Ziya KÖSE' ye, incelediğim 141 No'lu Galata şer'ine Siciline fotokopi ve dijital ortamda ulaşmamı sağlayan İSAM'a ve değerli çalışanlarına ve destekleri ile beni yreklendiren aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Nevşehir, 2012
Alpaslan YÜKSEK

ÖZET

Şer'ıye sicilleri Osmanlı Tarihini araştıran tarihçiler için ana kaynaklardır. Osmanlı Devleti'nin idari teşkilatlanması ve sosyal yapısı, şer'ıye sicillerinin dikkatli değerlendirilmesine bağlı olarak doğru anlaşılabilir. Şer'ıye sicilleri, incelenen bölgeye ait idari yapı, mahalleler, köyler, ictimai durum, ticari vaziyet, esnaflar, kullanılan eşyalar, evler ve dini hayat gibi pek çok konuda bize bilgi vermektedir. Bu araştırmamızda 141 No'lu Galata Şer'ıye Sicilini esas alarak Galata'nın Hicri 1098-1099 / Miladi 1687-1688 tarihleri arasındaki sosyal ve ekonomik durumunu ortaya koymaya çalıştık. Çalışmamız dört bölümden meydana gelmiştir. İlk bölümde Osmanlı Devleti'nde yargı sistemi, mahkeme ve mahkeme görevlileri, şer'ıye sicillerinin tanımı ve kapsamı hakkında bilgiler verilmiştir. İkinci bölüm ise Galata'nın tarihinde sosyal, kültürel ve ekonomik yaşamı kapsamaktadır. Üçüncü bölümde ise 141 No'lu Galata Şer'ıye Sicilinde yer alan 278 adet kayıt transkripsiyon edilerek günümüz alfabesine çevrilmiş, belli bir plan dâhilinde tasnif edilerek özetlenmiştir. Son bölümde ise transkripsiyon edilen kayıtlardan yararlanılarak Galata'nın Hicri 1098-1099 / Miladi 1687-1688 tarihleri arasındaki idari yapısı, mahalleleri, köyleri, içtimai durumu, ticari vaziyeti, esnafları, kullanılan eşyaları, evleri ve dini hayatı gibi pek çok bilgi verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Şer'ıye sicili, Galata, ticari hayat, ekonomik yapı, sosyal yapı.

ABSTRACT

Shariyyah Sicils are main sources for historians to research about Ottoman History. To understand Ottoman governmental system and social life correctly depends on accurate evaluation of shariyyah sicils. Shariyyah Sicils give to us information about examined region's administrative, districts, villages, social status, economic activities, artisans, using goods, domiciles and religious life. In this research we tried to understand social and economic position of Galata, the years between H. 1098-1099 / A.D. 1687-1688 on the basis of Galata Shariyyah Sicils which number 141. Our work consists of four parts. In the first part, it has been given explanatory information about ottoman judicial system, court and court officials and on the definition and content of shariyyah sicils in the Ottoman Empire. The second part which covers all the basis of social, cultural and economic life in the history of Galata. In the third part; 278 officials writings in the 141 Galata Shariyyah Sicil, categorized and evaluated with converting into current alphabet with transcription within a specific plan. In the final part it is given information examined region's administrative, districts, villages, social status, economic activities, artisans, using goods, domiciles and religious life of Galata the years between H. 1098-1099 / A.D. 1687-1688 with the help of the documents which has been transcribed before.

Key Words: Shariyyah sicil, Galata, commercial life, economic structure, social structure

KISALTMALAR

a.g.e.: Adı Geçen Eser

a.g.m.: Adı Geçen Makale

AÜDTCF: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi

C.: Cilt

DİA: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

GOPÜ: Gazi Osman Paşa Üniversitesi

İSAM: İslam Araştırmaları Merkezi

OSAV: Osmanlı Araştırmaları Vakfı

s.: Sayfa

Ş.S.: Şer'iyeye Sicili

TTK: Türk Tarih Kurumu

TDV: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı

TDV: Türkiye Diyanet Vakfı

UÜ: Uludağ Üniversitesi

Tablo Listesi

	Sayfa
Tablo 1 . 1477 Sayımına Göre İstanbul ve Galata Nüfusu	40
Tablo 2 . Sicilde Yer Alan Kayıtlar	415
Tablo 3 . Galata'da Evlerin Yapıları Ve Fiyatları	458
Tablo 4 . Ev Eşyaları	468
Tablo 5 . Mutfak Eşyaları	468
Tablo 6 . Ziyinet Eşyaları	469
Tablo 7 . Giyim Kuşam Eşyaları	469
Tablo 8 . Meslekler	479

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
KISALTMALAR	V
TABLO LİSTESİ	VI
İÇİNDEKİLER	VII

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1) Osmanlı Hukuk Sistemi	1
A) Şer'îye Mahkemeleri ve Görevlileri	2
a) Kadı ve Görevleri	2
b) Naib	5
c) Şühûd-ül-hâl	6
ç) Kassam	6
d) Muhzır	7
e) Çavuş	7
f) Subaşı	7
g) Mübaşir	8
ğ) Müşavir	8
h) Başkatip ve Katipler	8
ı) Hademeler	8
B) Şer'îye Sicillerindeki Belge Türleri	
a) Kadıların Kaleme Aldığı Belge Türleri	9
Hüccet	9
İlam	10
Ma'ruz	12
Mürasele	12
b) Başka Makamlardan Gönderilen Belgeler.....	12
Ferman.....	12
Berat	13
Buyruldu	13

Tezkire	13
Temessük	14
C) Şer'îye Sicillerinin Önemi	14

II. BÖLÜM

GALATA

1) Galata Adı	17
2) Bizans İmparatorluğu Zamanında Galata	18
3) Osmanlı Devleti ve Galata	24
A) Galata'nın Türklerin Eline Geçmesi	27
B) Galata'nın Yönetim Yapısı	31
4) Galata'nın Etnik Yapısı Ve Nüfus	33
A) Yahudiler	34
B) Rumlar	35
C) Ermeniler	36
D) Latinler	36
E) Araplar	37
F) Avrupalılar	37
G) Türkler	38
5) Galata'da Elçilikler	41
6) Galata Limanı	42
7) Galata'da Ticaret	44
8) Galata'da Sosyal Hayat	50

BÖLÜM III.

**GALATA MAHKEMESİNE AİT 141 NO'LU ŞER'İYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYONU VE HÜKÜMLERİN ÖZETLERİ**

**Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'İye Sicilinin Transkripsiyonu Ve
Hükümlerin Özetleri56**

BÖLÜM IV

**GALATA MAHKEMESİNE AİT 141 NO'LU ŞER'İYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYONUNUN VE HÜKÜM ÖZETLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

1) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'İye Sicili Hakkında Bilgi 415

**2) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'İye Sicilindeki Kayıtların
Tasnifi415**

A) Aşayış Vak'aları ve Adli Nitelikteki Kayıtlar417

a) Yaralama417

b) Darp418

c) Gasp418

ç) Cinayet418

d) Şetm419

e) Hırsızlık419

B) Diğer Kayıtlar419

a) Fermanlar420

b) Buyrulduklar420

c) Beratlar421

ç) Arz-ı Hal, Mürasele ve Tezkireler422

3) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Galata'da İdari Durum	422
A) Galata Mahkemesi ve Galata Kadısı	422
B) Galata Mahkemesindeki Diğer Görevliler	423
a) Naibler	423
b) Şühûd-ül-hâl	425
c) Katipler	425
ç) Mübaşirler.....	426
d) Muhzırlar	426
e) Çavuşlar	427
C) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'nde Adı Geçen Diğer Devlet Memurları ve Devlet Görevlileri	427
Ç) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Galata'ya Bağlı Nahiyeler	431
a) İstinye Nahiyesi	431
b) Kapıdağ Nahiyesi	432
c) Marmara Nahiyesi	432
D) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Galata'ya Bağlı Kasabalar	432
a) Beşiktaş Kasabası ve Beşiktaş'a Bağlı Mahalle ve Karyeler	432
1) Kuruçeşme Nam Karye	433
2) Arnavud Nam Karye	433
b) Kasımpaşa Kasabası ve Kasımpaşa'ya Bağlı Mahalle ve Karyeler	433
1) Tatavla Nam Karye	434
c) Tophane Kasabası ve Tophane Kasabası'na Bağlı Mahalleler	434
ç) Fındıklı Kasabası ve Fındıklı Kasabası'na Bağlı Mahalleler.....	435
E) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Galata'ya Bağlı mahalle ve karyeler	435

a) Ortaköy Nam Karye	436
F) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Galata	
Dışındaki Mahalleler	437
G) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Galata	
Dışında Adı Geçen Yerler.....	437
a) İstanbul ve Mahalleleri	437
b) Üsküdar Mahalle ve Karyeleri	438
1) Çengel Nam Karye	438
2) Maldepe Nam Karye	439
c) Eyüp'e Bağlı Nahiye, Mahalle ve karyeler	439
1) Kadıköy	439
2) Sütlüce	439
3) Hasköy	439
Ğ) Taşra'da Adı Geçen Yerler	440
4) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Galata'da Sosyal	
Hayat	440
A) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre	
Galata'nın Etnik Yapısı ve Nüfus	440
a) Galata'da Müslüman Gayrimüslim İlişkileri	442
b) Müslümanlara Karşı Açılan Davalar	443
c) Gayrimüslimlere Karşı Açılan Davalar.....	443
B) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Sosyal	
Statü	443
a) Kullanılan Ünvanlar	443
b) Kullanılan Lakaplar	445
C) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Aile	
Hayatı	446
a) Evlenme	446
b) Boşanma	448
c) Nafaka	448
ç) Vasi tayini	449
d) Miras	451

e) Kölelik ve Cariyelik	452
C) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'ie Sicili'ne Göre Şehir	
Yapısı	456
a) Mahalle	456
b) Ev Yapıları ve Fiyatları	457
c) Adı Geçen Kapılar	466
D) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'ie Sicili'ne Göre	
Kullanılan Eşyalar	468
a) Ev Eşyaları	468
b) Mutfak Eşyaları	468
c) Ziyet Eşyaları	469
ç) Giyim Kuşam Eşyaları	469
d) Kesici Aletler	469
E) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'ie Sicili'ne Göre	
Galata'da Ekonomik Hayat	470
a) Ekonomik Hayat İle İlgili Hukuki Uygulamalar	470
1) Bey'	470
2) Deyn	471
3) Emanet	471
4) Hibe	473
5) İcare	473
6) Karz	473
7) Rehn	474
8) Sulh ve İbra	474
9) Vekalet	475
10) Kefalet	475
11) Şirket	476
12) Müzayede	476
b) Esnaf Teşkilatı	477
c) Meslekler	478
ç) Ticari mekanlar	480
d) Ticari Mallar ve Uluslar Arası Ticaret	481

e) Tarım ve Hayvancılık	483
f) Kullanılan Para ve Ölçüler	484
g) Müste'menler	486
F) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Galata'da	
Denizcilik	489
a) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'nde Adı Geçen Kaptanlar ve Reisler	489
b) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'nde Adı Geçen Mellahlar	491
c) Kullanılan Gemiler ve Denizcilik İle İlgili Kavramlar	492
G) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Galata'da Dini	
Hayat	493
a) Dini Yapılar	493
1) Camiler	493
2) Kiliseler	494
b) Din Görevlileri	494
1) Müslüman Din Görevlileri	494
2) Gayrimüslim Din Görevlileri	496
c) Vakıflar	497
1) Avarız Vakıfları	498
2) İcareteynli Evkaf	498
3) Mukataalı Evkaf	499
4) İstibdal	500
5) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'nde Adı Geçen Vakıflar ve Mütevellileri	500
Ğ) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Galata'da	
Eğitim	502
SONUÇ	503
EKLER	505
KAYNAKÇA	510

I BÖLÜM

GİRİŞ

1) Osmanlı Hukuk Sistemi

1299 yılında kuruluşundan 1923 yılında yıkılışına kadar Osmanlı Devleti, kısmen “şer’i mahkemeler” (Mehakim-i Şer’iye) olarak bilinen mahkemeler tarafından uygulanan İslam hukukuna göre yönetilmekteydi.¹ Bu açıdan Osmanlı Devleti dini kurallara göre yönetilen bir devlet olarak karşımıza çıksa da pek çok din, dil ve milletten oluşan imparatorluğun yalnızca dini kurallar dâhilinde idare edilmesinin pratikte mümkün olamayacağı göz ardı edilmemelidir.

Osmanlılar tarafından geliştirilen hukuk düşüncesi; eski Türk ve İranlıların devlet ve yönetim anlayışları ile Kur’an’dan ve ilk Müslüman geleneklerinden alınmış olan dinsel hukuk düşüncesinin sentezine dayanmaktaydı. Dinsel hukuk, kişisel davranış ve toplum yaşamı alanlarında ileri derecede gelişmiş ise de, kamu hukuku alanında, özellikle devlet örgütlenmesi ve yönetim konularında yetersiz kalıyordu. Bu nedenle Müslüman hukuk kuramcılarında çoğu, dinin kapsamadığı konularda laik kurallar (yasalar) yaratmayı, “hükümdar hakkı” (örf) olarak tanımışlardı. Böylece Osmanlı Hukuku örf-i (sultani) ve şer’i (dinsel) hukuk olmak üzere iki hukuk alanından oluşmaktaydı.²

Tarihe bakıldığında uzun ömürlü medeniyetlerin sağlam bir adalet mekanizmasına sahip oldukları görülür. Bu açıdan Türk ve İslam ahlakının senteziyle ortaya çıkan Osmanlı hukuk sisteminin dayandığı temel prensibin her zaman adalet olduğunu belirtmemiz gerekir.

Osmanlı hukuk sisteminde adaletin tecelli ettiği yerler Şer’iye mahkemeleridir. Osmanlı Devleti’nde “Meclis-i Şer’i, Mehâkim-i Şer’iye, Meclis-i Şer’i-i Enver, Nebevi” gibi tabirlerle anılan Şer’iye mahkemeleri, kadı veya

¹ Timur Kuran, *Mahkeme Kayıtları Işığında 17. Yüzyılda İstanbul’da Soysa – Ekonomik Yaşam*, İş Bankası Yayınları, C. 1, İstanbul 2010, s. 17.

² İbrahim Durhan, “Osmanlı Hukukunun Yapısı Üzerine Bir Etüd”, *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. III, Sayı 1, Erzincan 1991, s. 217.

naibler tarafından kaza (yargı) işinin icra edildiği dairelerdir. Bu daireler ya bir cami ya bir mescid ya da bir medresedir veya kadının evinin bir köşesidir.³

A) Şer'îye Mahkemeleri Ve Görevlileri

Tanzimat öncesi dönemde yargılama işlevi ile ön plana çıkan şer'îye mahkemeleri, daha önceki İslam devletlerinde görülen mahkemelere benzer özellikler gösterirler. Bu açıdan Osmanlı mahkeme teşkilatı Emevi, Abbasi ve Selçuklu mahkemelerinin devamı niteliğindedir.⁴ Bununla birlikte Osmanlılar, önceki İslam devletlerinden aldıkları mahkeme teşkilatını zamanın değişen şartlarına göre geliştirerek yeni kurumlarla zenginleştirmişler,⁵ böylece ihtiyaçlara daha etkin bir şekilde karşılık vermişlerdir.

Diğer bütün monarşilerde olduğu gibi yargı yetkisi aslında esas olarak hükümdara yani padişaha aittir. Padişah bu yetkisini vekâlet yoluyla görevlendirdiği kazaskerler ve kadılar aracılığıyla kullanır.⁶

a) Kadı ve Görevleri

Hukuki bir terim olarak kadı, insanlar arasında meydana gelen çatışma ve davaları şer'î hükümlere göre çözümlmek için yetkili makamlarca tayin edilen kişiyi ifade eder.⁷ Osmanlı Devleti'nde kadılar, İmparatorluğun her tarafında belli bir nizam dâhilinde tesis edilmiş olan kadılıklarda (Kazalarda), devletin mahalli otoritesi olarak, padişah adına, devletin nam ve hesabına onu temsilen adlî, idarî ve beledî işleri yürütüp karar veren mahallin en yüksek devlet görevlisidir. Dolayısıyla nahiye ve köyler dışındaki bütün idari merkezlerde devletin ve padişahın otoritesini temsil eden kadıların seçimi de ayrı bir hassasiyet konusudur. Aksi takdirde söz konusu kişilerin hem kendilerine hem de topluma verecekleri zararların telafisi mümkün olmayacaktır. Bu sebeple kadılarda aranan şartlar şu

³ Ahmed Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri, Mahiyeti, Toplu Katalogu ve Seçme Hükümler*, C. 1, İstanbul 1988, s. 76.

⁴ Abdullah Demir, *Osmanlı Mahkemesi*, Yitik Hazine Yayınları, İstanbul 2010, s.33.

⁵ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı İlmiye Teşkilatı*, TTK Yayınları, Ankara 1984, s. 83.

⁶ Abdullah Demir, *a.g.e.*, s. 33

⁷ Fahrettin Atar, "Kadı", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 24, İstanbul 2001, s. 66.

şekilde tespit edilmiştir:

1. Tam ehliyetli olmalı, yani akıl bâliğ ve hür olmak. Körlük, sağırlık ve dilsizlik gibi fiziki arızalardan uzak olmak,
2. Müslüman olmak,
3. Erkek olmak,
4. Anlayışı kuvvetli, dürüst, güvenilir, iradesi kuvvetli, adil, hukuka ve hukuk uygulamalarına vakıf olmak⁸

Kadınların buldukları kazalarda çok geniş görev alanları vardı. Kadınlar şer'î hükümleri icra ederek, Hanefî mezhebinin tartışmalı görüşlerinden en sahîh olanını araştırıp uygulayacaklardır. Şer'îyye sicillerini yazdırırlar, veli ve vasîsi olmayan küçükleri evlendirirler, mirasları taksim ederler, yetimlerin ve kayıp kişilerin mallarını muhafaza ederler, vasi ve vekilleri ta'yîn yahut azlederler, vakıfların tescilini yapıp muhasebelerini kontrol ederler, evlenme akitlerinin icrâsı, vasiyetlerin tenfizi gibi bütün şer'î meselelerde tasarruf hakkına sahiptirler. Ancak memleketin nizâmı, vatandaşın korunması ve gözetilmesi, devletin idâresi ile ilgili hususlarda takdir haklarını devletin öteki yetkililerine bırakırlardı.⁹ Bunlar almış olduğu geniş yetkilerine dayanarak buldukları bölgede olup biten olayları, devlet merkezi ile yapılan yazışmaları, askerî meseleleri ve yerine getirdikleri belediye işlerini tüm ayrıntısıyla kayıt altına alırlardı.

Cazip bir görev gibi görünmesine rağmen 14. ve 15. yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nde kadılığa pek rağbetin olmadığı anlaşılmaktadır. En büyük sebep kadınların aldıkları ücretin düşük olmasıdır. Çünkü kadınların düzenli bir maaşları olmayıp aidatları da'valar neticesinde aldıkları vergilere bağılıydı. Bu yüzden ilk dönemlerde kadınlar geçim sıkıntısı çekmişlerdir. Bazı yolsuzlukların ortaya çıkmasıyla birlikte bazı sultanlar sert tedbirlere başvurmuşlardır. Örneğin Yıldırım Bayezid zamanında böyle bir olayın ortaya çıkması üzerine Çandarlı Ali Paşa devreye girerek kadınların aldıkları düşük ücretten dolayı bu duruma düşüklerini ve belirli bir ücret tayin edilerek kadınların bu kötü durumdan

⁸ Ahmed Akgündüz, *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri*, Fey Vakfı Yayınları, C.1, İstanbul 1990, s. 231.

⁹ Ahmed Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri, Mahiyeti, Toplu Katalogu ve Seçme Hükümler*, TDA Vakfı Yayınları, C. 1, İstanbul 1988, s. 68.

kurtarılmaları gerektiğini belirtmiş ve kadıların cezalandırılmasına mani olmuştur.¹⁰ Bu tip olumsuzlukların giderilmesi adına en ciddi çalışmaların Fatih zamanında yapıldığını görmekteyiz. Kadılık müessesesi ile ilgili olarak devlet ve toplum sisteminde tedris, kaza ve ifta mesleklerinin ayrımı, derecelenmesi, kadıların alacağı harçlar ve rütbelenmenin asıl şeklini alması Fatih Sultan Mehmet devrinde olmuştur.¹¹

Kadılar medrese tahsili görüp mezun olduktan sonra kadıasker divanında bir çeşit staj görüp (mülazemet) daha sonra kadılığa tayin edilirdi. Bir süre müderrislik yaptıktan sonra, isteyenler doğrudan doğruya kazalara kadı olarak tayin edilebiliyorlardı. Gerek direkt kadılığa geçenler gerekse müderrislikten kadılığa geçenlerde kıdemlerine göre kaza, sancak ve eyaletlerden birine kadı olarak tayin edilebiliyorlardı. Bu durum kanunnamelerde tespit edilmiş olup yevmiyeleri de buna göre değişmekteydi. Örneğin kadılığın cazip hale getirilmesi için 20 akçe yevmiye alan müderrisin kadı olması halinde bunun 45 akçeye çıkarılacağı belirtilmiştir.¹²

Osmanlı Devleti'nde ilk kuruluş yılları hariç kadılar belirli sürelerle sınırlı olarak tayin edilmiştir. Bu süre XVI. asırdan itibaren üç yıl daha sonra iki yıl, 17. yüzyılın sonlarından itibaren de bir yıl olmuştur. Kaza süreleri bir yılla sınırlı olanlar "Mevleviyet" denilen büyük kaza kadılıklarıdır.¹³ Kadıların görev süreleri kısa tutularak, mahalli halk ile yakınlaşmalarından dolayı hiyerarşideki muhtemel tikanlıklar önlenmiş olunuyordu.¹⁴

Kadı denilince ilk akla gelen hiç şüphesiz kadının yargı görevidir. Bunun yanı sıra en az bu görevi kadar önemli idari, sosyal, ekonomik ve askeri dinamikleri dengede tutan diğer görevleri de şu şekilde sıralanabilir:

¹⁰ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 110.

¹¹ İlber Ortaylı, "Kadı", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.24, İstanbul 2001 s. 72

¹² Yusuf Halaçoğlu, *XIV – XVI y.y.larda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK Yayınları, Ankara 1991, s. 111.

¹³ Mehmet Akif Aydın, *Osmanlıda Hukuk, Osmanlı Devleti Tarihi*, C. 2, Feza Gazetecilik A.Ş. Yayınları, İstanbul 1999, s. 176.

¹⁴ İlber Ortaylı, *Hukûk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*, Turhan Kitabevi, Ankara 1994, s. 16.

1. Narh koyma, çarşı-pazarı, satılan malları, bu mallarda bulunması gereken özellikleri ve fiyatları denetleme,
2. Vakıfların kurulması ve senetlerinin tanzimi, vakıfların şartlarına uygun yönetilmesini sağlama,
3. Para ayarının bozulmaması için gerekli tedbirlerin alınması, vergilerin kanunnamelere uygun toplanmasının sağlanması, has ve tımarların teftişinin yapılması,
4. Seferler sırasında geçilecek yol, köprü, çeşmelerin tamiri, erzak temini, gerekli okçu, kürekçi, beygir temini, bunların nakli için iskelelerde at gemilerinin hazırlanması, yol ve konaklama tesislerinin önceden kontrol edilmesi,
5. Kahvehane ve meyhanelerin kapatılması, bunları kapatmak ve yasağı gözetmek, asayişi temin etmek,
6. Şehrin kalesinin muhafazasındaki kale dizdarları ve dizdarbaşlarının sorumluluğu ve bunların denetimi, şehir ve kalelerin muhafazası için olur olmaz yerlere ev ve dükkân yapılmaması, kalenin imar ve savunma nizamının gözetilmesi,
7. Devşirme işleri kadının gözetiminde yapılır,
8. Köle azadı, vasiyetnamelerin düzenlenmesi, terekenin taksimi, alım-satım, vekâlet, rehin, nikâh sözleşmeleri gibi bugün bir kısmı noterler evlenme ve nüfus idareleri tarafından yapılan iş ve işlemler.¹⁵

b) Naib

Naib vekil demektir. Bunlar kadılar tarafından belirli bir süre veya belirli bir iş için tayin edilen yardımcılardır. Kadıların verdikleri yetki çerçevesinde görevlerini yürütürler. Belirli bir iş için görev verilenler, genellikle keşif veya kadının yetki alanına giren başka bir bölgede görevlendirilirler. Belirli bir süre için naib tayin edilenler ise, kadının görevi başında olmadığı zamanlarda ona vekâleten görev yaparlardı. Osmanlılar'da çoğu zaman uzak bir bölgeye tayin edilen kadı, buraya gitmeyerek İstanbul'da kalmış ve yerine bir naib

¹⁵ İlber Ortaylı, “Kadı”, *DİA*, C. 24, İstanbul 2001, s. 72.

göndermiştir.¹⁶ Zaman içinde bu uygulama kadılık mesleğinde yozlaşmalara da sebep olmuş, hem ehil olmayan kimselerin kadılık yapmalarına, hem de nâiblerin gelirlerinden asıl kadıya pay vermek durumunda olmaları onların gelirlerini artırmak için çeşitli suiistimallere yönelmelerine yol açmıştır.¹⁷ Naibler görevlerinin mahiyetlerine göre; kaza naibleri, kadı naibleri, mevâlî naibleri, bab naibleri, ayak naibleri ve arpalık naibleri olarak altı kısımdır.¹⁸

c) Şühûdü'l - hal

Mahkemede yargılamaya bir anlamda müşahit sıfatıyla katılan şühûdü'l-hal aslında yargılamanın seyrine etki eden şahitler olmayıp, mahkemedeki yargılamanın bir nevi gözlemcisi durumundaydılar. “Udûli'l Müslimin” de denilen ve yargı merkezinin ileri gelenlerinden 5-6 kişinin veya daha fazlasının katıldığı bu görevliler, kadıya müdahale etmemekle birlikte mahkeme alanındaki varlıklarıyla kadının adalet ilkesi içerisinde hüküm vermesine dolaylı bir etki yaparlardı. Diğer İslâm devletlerinde de rastladığımız bu görevlendirme içinde bazı zamanlar ileri gelen hukukçular da yer almışlardır. Kadı sicili defterlerindeki kararların altında bu şahısların isimleri ve imzaları da bulunmaktadır. Şühûdü'l-hal olarak kazanın önde gelenleri olduğu gibi eski kadı ve kazaskerler de bulunurdu.¹⁹ Şühûdü'l-halin mahkemede daima hazır bulunması, yapılan yargılamanın gözlemcisi olarak önemli bir denetim görevini yerine getirdiğini ve yargılamanın tarafsız yapılması konusunda olumlu bir rol oynadığını açıkça göstermektedir.

ç) Kassam

Vefat etmiş olan bir şahsın geriye kalan mallarını (tereke) mirasçıları arasında taksim eden şer'î memura kassam denir.²⁰ Osmanlı adliye teşkilatında iki çeşit kassâm vardı. Birincisi; askeri sınıfın (kamu görevlilerinin) terekelerini

¹⁶ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 117.

¹⁷ Mehmet Akif Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, Beta Basım ve Yayım, İstanbul 1996, s. 92.

¹⁸ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 117.

¹⁹ Mehmet Akif Aydın, *a.g.e.*, s. 92- 93.

²⁰ Ahmed Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri, Mahiyeti, Toplu Katalogu ve Seçme Hükümler*, TDAV Yayınları, C. 1, İstanbul, 1988, s. 75.

taksim eden kazasker kassâmlardı. İkinci ise, Şer'î mahkemelerin bulunduğu yerlerdeki beledi kassâmlardı. Her kadılıkta hususi bir kassâm defteri bulunurdu. Kassâmlar taksim ettikleri terekelerden “resm-i kismet” adıyla bir harç alırlardı. Bu harç binde belirli bir oran olmakla birlikte kadı ve kazaskerlerin gelirlerinde önemli bir yer tutardı.²¹

d) Muhzır

Muhzırlar kadıların yardımcısı durumundadırlar. Muhzır huzura getiren anlamında olup davacılarla dava olunanları mahkemeye getiren,²² günümüz güvenlik güçlerinin yaptığı işi yapan görevlilerdir. Aynı zamanda davanın güvenli bir şekilde görülmesi için güvenliği de sağlarlar. Mahkeme mübâşirliği, mahkeme kâtipliği, emniyet görevlisi ve savcının görevlerini îfâ etmekteydi. Bu hizmetleri karşılığında “ihzariye” denilen ve taraflarca karşılanan bir ücret alırdı. Muhzırlar yerli halktan seçilirler ve başlarında muhızırbaşı bulunurdu. Görev süreleri bir yıl olmakla beraber 18. yüzyıldan sonra bu süre değişmiştir.²³

e) Çavuş

Günümüzdeki icrâ memurları ve kısmen de savcılarının ve emniyet görevlilerinin vazifelerini îfâ ederlerdi. Mahkeme i'lâmlarının icrâcısını, borçlunun mallarını satarak borcunun ödenmesini, icab ederse mahkeme kararıyla borçlunun hapisle cezalandırılmasını sağlardı. Ayrıca hukuken kesinleşen bedeni ve nakdi cezaların infâzından da çavuşlar sorumluydu. Çavuşbaşının maiyetinde sırasıyla çavuşlar kâtibi ve çavuşlar amiri gelirdi.²⁴

f) Subaşı

Subaşılar; şer'î mahkemelerde icra ve infaz memuru olarak görev yapmakta idiler. Suçluların yakalanması en önemli görevleridir.²⁵

²¹ Mehmet Akif Aydın, *a.g.e.*, s. 93.

²² Mehmet Zeki Pakalın, *Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1983, C. 2 s.572.

²³ Ahmed Akgündüz, *a.g.e.*, s. 72-73.

²⁴ Ahmed Akgündüz, *a.g.e.*, s. 73-74.

²⁵ Ahmed Akgündüz, *a.g.e.*, s.74.

g) Mübaşir

Devletçe gördürülmesi veya soruşturulması gereken bir işin yapılmasına veya soruşturulması için görevlendirilen memurlardır. Bu görevi karşılığı “mübâşiriyye” denen bir ücret alır²⁶

ğ) Müşavir

Lügattaki manası kendisine danışılan, istişare edilen demektir. Kadılar ihtiyaç duyulan hallerde müftülerden ve İslâm hukukunu iyi bilen şahıslardan fetvâ isteyebilirler. İşi çok olan mahkemelerde ihtiyaca göre bir veya iki müşavir bulunur. Kadının bulunduğu zamanlarda kendisine havale ettiği, gıyabında ise bütün davaları ve şer’î işleri yürütebilen, kadıya vekâlet eden görevlilerdir²⁷

h) Başkâtip Ve Kâtipler

Başkâtip kadı ve naibden sonra önem açısından üçüncü sırada gelen görevlidir. Önemli bir görev olan kâtibliğe; güvenilir, sağlam, davaları tutanağa geçirmede ve i’lâmları tanzim usulünde ustalaşmış olan kişilerin getirilmesi gerekir. Kâtibin en önemli görevi, tarafların iddia ve savunmalarını, şahitlerin ifadelerini doğru olarak kayda geçmektir. Hediye almak gibi adi suçlara yönelmemeleri için her zaman kadının nezaretinde görev yapmışlardır. Zaman zaman mahkeme dışındaki keşif olayları ile de görevlendirilen kâtipler çoğunlukla yöresel aydınlardan oluşmakta, şairliği ile tanınan pek çok kişi geçimini mahkeme kâtibliği yaparak sağlamaktaydı.²⁸

ı) Hademeler

Hademeler ise, mahkeme işlerinde evrakların getirilmesi, duruşma güvenliğinin sağlanması vb. ayak işleriyle meşgul olurlardı.²⁹

²⁶ Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, s. 592.

²⁷ Ahmed Akgündüz, *a.g.e.*, s. 75.

²⁸ Ahmed Akgündüz, *a.g.e.*, s. 75.

²⁹ Ahmed Akgündüz, *a.g.e.*, s. 75.

B) Şer'îye Sicillerindeki Belge Türleri

a) Kadıların Kaleme Aldığı Belge Türleri

1)Hüccet

Sözlükte delil ve bir fiilin sâbit olduğuna vesile olan şey demektir. Osmanlı hukuk terminolojisinde ise hüccetin iki manası vardır: Birincisi; şahitlik, ikrar, yemin veya yeminden nükûl gibi bir davayı ispat eden hukukî delillere denir. İkincisi; kadı sicillerindeki manasıdır. Kadının hükmünü (kararını) ihtiva etmeyen, taraflardan birinin ikrarını ve diğerinin bu ikrarı tasdikini havi bulunan ve üst tarafında bunu düzenleyen kadının mühür ve imzasını taşıyan yazılı belgeye hüccet denir.³⁰

Hüccetlerin konuları birçok başlık altında toplanmaktadır: Evlenme akdine ilişkin hüccetler (nikâh), küçük çocuğun anne-babası veya kadı tarafından velâyeten evlendirilmesi, kadının vekil tarafından evlenme akdinin icrası, evlenme akdinin sübûtu ile ilgili hüccetler gibi; talâk hüccetleri, boşanmanın tefvizi hüccetleri, şiddetli geçimsizlik sonucu anlaşarak boşanma (muhâlaa) hüccetleri, evlenmenin feshine ilişkin (fesh-i nikâh) hüccetleri, mihr ve nafaka hüccetleri, terbiye velayeti (hidâne) hüccetleri, kadının vasi tayinine dair hüccetler, köle azadı ile ilgili (itak, tedbir, mükâtebe) hüccetler, izin ve yetki verilmesine ilişkin hüccetler, satım akdi hüccetleri, ferağ hüccetleri, geri alım hakkı ile satım (bey'i vefa) hüccetleri, şüfa ve bağışlama hüccetleri; vedia, rehin, istihkak (zabt), ikrar, havale, şehadet, kefalet, şirket, vekâlet, kısas, diyet, sulh, ibra ve iflas gibi hüccetler, kethüda, subaşı ve benzeri görevlilerin tayini ile ilgili hüccetler de mevcuttur.³¹

Kadı sicillerindeki yazılı kayıtların çoğunluğunu bu hüccetler teşkil etmektedir. Bu sebeple kısaca özellikleri ve çeşitleri üzerinde duracağız. Hüccet metinlerinin ortak özellikleri şunlardır:

³⁰Abdülaziz Bayındır, *İslam Muhakeme Hukuku*, İslam İlimleri Araştırma Vakfı Yayınları, İstanbul 1986 s.108.

³¹ Ahmed Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri, Mahiyeti, Toplu Katalogu ve Seçme Hükümler*, C. 1, İstanbul 1988, s. 26-27.

a) Taraflara verilen hüccetlerin üst tarafında hücceti veren kadının imzası ve mührü mutlaka bulunur. Hâlbuki sicil defterlerindeki hüccetlerin başında bulunmaz. Bunlarda kadıların imza ve mühürleri; sadece sicilin baş tarafında veya kadının başladığı tarih baş kısmında kaydedilir. Göreve başlama tarihi de yazılır.

b) Tarafların adı ve adresleri her çeşit şüpheyi ortadan kaldıracak şekilde açıklanır.

c) Hüccetin konusunu teşkil eden mal veya hak, bütün tafsilatıyla tanıtılır.

ç) Hukukî muamelenin şekli, şartları ve varsa teslim ve tesellüm işlemleri beyân edilir.

d) İkrarda bulunan tarafın karşı tarafı ibra ettiği ve konunun dava ve çekişme konusu yapılmayacağı te'yiden belirtilir. Lehine ikrar yapılan taraf da ikrar beyanını tasdik edince, talep üzerine durumun sicile kaydedildiği zikredilir.

e) Her muamelede olduğu gibi hüccetlerin sonunda da tarih yıl, ay, gün ve bazen de günün belli bir dilimi halinde mutlaka zikredilir.

f) Hüccetin altına mutlaka “Şuhûdü'l-hal durumun şahitleri” veya “şuhûd-u muhzır” başlığı ile hukukî muameleye şahit olanların isimleri ve unvanları kaydedilir.³²

Hüccetler kesin delil olmalarından dolayı aslında karşı taraf için bir dezavantajdır. Hüccetler her ne sebeple olursa olsun açılacak davalarda en önemli delillerdir.

2) İlâm

İ'lâm sözlükte bildirmek manasını ifade eder.³³ İ'lâm, şer'î bir hükmü ve altında kararı veren kadının imzâ ve mührünü taşıyan yazılı belgeye denir.³⁴

Şer'îye Mahkemelerinde tanzîm edilen bir i'lâmın şu temel özellikleri ihtiva etmesi gerekir:

a) Hâkimin imza ve mührü, hüccetlerin tam tersine i'lâmlarda alt tarafta yer alır.

³² Ahmed Akgündüz, “ Şer'îye Mahkemeleri ve Şer'îye Sicilleri”, *Türkler*, C.10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s.60.

³³ Şemseddin Sami, *Kamus-ı Türki*, Çağrı Yayınları, İstanbul 2010, s. 132.

³⁴ Ahmed Akgündüz, *a.g.m.*, s. 62.

b) Tarafların ve dava yerinin formüle edilmiş ifadelerle tanıtılması. Bu kısım hüccetlerden farksızdır. İlâmda evvela davacının adresi, adı, babasının adı yazılır.

c) Davacının iddiâsı yani dava konusu da eksiksiz olarak zikredilmelidir.

ç) Davalının cevabı yani karşı davası, def'i ve itirazları da zikredilecektir.

d) İlâmda yer alması gereken hususlardan birisi de kararın gerekçesi demek olan ispat vasıtalarıdır.

e) Bütün bunlardan sonra hâkim, i'lâm metninin sonunda, davanın isbat vasıtalarına göre ayrı ayrı kalıp ifadelerle kararını açıklar.

f) Tarih, ya Arapça olarak yazıyla yazılır veya bugünkü tarih atma şekillerine benzer bir şekilde yazılır.

g) İlâmlarda hüccetlerde olduğu gibi sonda ve şuhûdu'l-hal başlığı altında şahitler listesinin verilmesi şart değildir.³⁵

İlâmlar konularına göre genellikle şu isimlerle anılırlar: Borç ikrarı ile ilgili ilâmlar, alacağın ispatına ilişkin ilâmlar,; karşı tarafa yemin teklifini ihtiva eden ilâmlar, alacağın te'ciliyle alâkalı ilâmlar, kefalet, havale ve istihkak ilâmları, muhayyerlik hakkına ait ilâmlar, hürriyetin ispatı ile ilgili ilâmlar, icare ilâmları, vakıf ilâmları, evlenme ve boşanmaya dair ilâmlar, ta'zir cezası ilâmları, iffete iftira, içki içme ve zina cezası ile ilgili ilâmlar, bina keşif ilâmları, maktulün keşfi ilâmları, deyüt ilâmları yazılı bulunan ve hüccete benzeyen bir alacak ilâmları, kısas ilâmları, Müslüman olma veya dinden çıkmaya dair ilâmlar, sulh ilâmları, ramazan ayının tesbitine ilişkin ilâmlar, hırsızlık suçu ve cezası ile ilgili ilâmlar ve benzerleri. O halde yukarıdaki konulardan birine dair olup da kadının kararını ihtiva eden bütün belgeler ilâmdır.³⁶

3) Ma'ruz

Kadı sicillerinde hüccet ve i'lâmlardan farklı ve genellikle ifade ve şekil itibariyle i'lâmlarla karıştırılan bir belge çeşidi de ma'rûzlardır. "Ma'ruz" kelime anlamı itibarıyla arz edilen şey demektir. Terim olarak ise biri asıl diğeri tali olmak üzere iki manası mevcuttur. Tali manası şudur: İlâmların birçoğu icrâ

³⁵ Abdülaziz Bayındır, *a.g.e.*, s.108.

³⁶ Ahmed Akgündüz, *a.g.m.*, s. 65.

makamına hitaben yazılarak onlara arz edildiğinden i'lâmlara da ma'rûz adı verilebilmektedir. Ma'rûzun farklı bir belge olarak asıl manası şudur:

Kadı tarafından kaleme alındığı halde kadının kararını ihtiva etmeyen ve hüccet gibi hukukî bir durumun tesbiti açısından yazılı delil olarak kabul edilemeyen ve sadece kadının icrâ makamlarına idarî bir durumu arz ettiği yazılı kayıtlara veya halkın icrâ makamına yahut kadıya hitaben yazdığı şikayet dilekçelerine denir. Kısaca astın üste yazdığı bir isteği veya bir durumun arzını içeren yazılı belge ve kayıtlardır. Buna ma'rûz dendiği gibi arıza veya arz da denir ve genellikle çoğulu olan ma'rûzât kelimesi kullanılır. Hüsn-i hal ve su-i hal maruzları, boşalan görevlerin icra makamlarına bildirilme maruzları (cihat-ı mahlûle), ferağ edilen veya kaldırılan görevleri arz etme maruzları, merkezî idareden kendisine gönderilen emirlerin ulaştığını bildirir maruzlar, mülâzemeteye dahil olan kadı ve alimlerin durumunu arz eden maruzlar, tutukluların salınması, vali ve kadıların vefatı veya berat talebi gibi muhtelif konuların arzını içeren maruzlar vardır.³⁷

4) Mürasele

Kadıların resmi yazışmalarının bir kısmını da müraseleler oluşturur. Merkezden gelen bir ferman veya buyruldu üzerine herhangi bir sanığın yakalanması için mahallin voyvodasına veya kethüdasına bir yazı yazabilirler. Yahut tayin edildikleri bir kadılık görevini yine resmi bir yazı ile herhangi bir naibe devredebilirler. Bunlara benzer durumlarda kadının kendine denk veya daha aşağı rütbedeki birine hitaben keleme aldığı yazılı belgeye mürasele denir.³⁸

b) Başka Makamlardan Gönderilen Belgeler

1) Ferman

Padişah'tan gelen emir ve fermanlar iki grupta incelenir

Birincisi: Padişahın kendisine İslam hukuku tarafından tanınan içi boş yasama yetkisine dayanarak veya icra kuvvetinin başı olarak kaleme aldığı ve

³⁷ Ahmed Akgündüz, *a.g.m.*, s. 65.

³⁸ Ahmed Akgündüz, *a.g.m.*, s. 66.

şer'iyeye sicillerinde evamir veya feramin diye zikredilen hükümlerdir. Padişahın icrâ kuvvetinin başı olarak ele aldığı, ya ihtilâflı bir meselede mevcûd görüşlerden birini tercih ettiğini kadıya bildirir; ya şer'î hükümlerin icrâsını te'yîd için yazılı emir gönderir veya düzenleme yetkisi bulunan sahalarda bazı düzenleyici kâideleri Divân-ı hümâyûn'un telhisi üzerine tanzim eder ve durumu kadıya bildirir.

İkincisi: Yine padişâhtan sâdır olan, ancak birinci guruptaki gibi umumî değil hususî şahısları ilgilendiren ve vazîfe tevcîhi, tîmâr tefvîzi, ticâret berâtı ve benzeri konuları ilişkin olarak kaleme alınan ferman, berât ve nişanlardır. Osmanlı Devleti'nde kadılık, imamlık, hatiplik, mutasarrıflık gibi görevler, kazaskerlik ve sadrazamlık gibi görevlere atamalar padişahın ferman ve beratları ile yapılmaktaydı.

2) Berat

Yazılı kâğıt veya mektup manalarına gelen berat Osmanlı devlet teşkilatının işleyiş yapısında bazı vazife hizmet ve memuriyetlere tayin edilenlere vazifelerini icra salahiyetini padişahın tuğrası ile veren belgelerdir.³⁹

3) Buyruldu

Osmanlıda padişahın sonra şer'î icrâ ve tâkip ile görevli olan makam, padişahın bir nevî mutlak vekili bulunan sadrazamdır. Sadrazamlar padişahın emrine dayanarak, bazı hususları kadılara hatırlatabilirler. İşte şer'iyeye sicillerinde bulunan kayıtlardan biride sadrazamların yazılı emirleri demek olan buyrultulardır. Aslında buyruldu, sadrazam, kaptan-ı derya, vezir, beylerbeyi ve kazasker gibi devlet erkânının yazılı emirlerine denir.⁴⁰

4) Tezkire

Osmanlı diplomatik sisteminde daha ziyade üstten alta ve aynı seviyedeki kurumların birbirleriye yaptıkları yazışmalardır.⁴¹ Şer'iyeye Sicillerinde yer alan birinci manadaki tezkireler, başta sadrazam olmak üzere yüksek devlet

³⁹ Pakalın, *a.g.e.*, C. 1, s. 205.

⁴⁰ Ahmed Akgündüz, *a.g.m.*, s. 67.

⁴¹ Pakalın, *a.g.e.*, C. 3, s. 491

memurlarının özel kalem müdürü demek olan tezkireciler tarafından kaleme alınırdı. Bu tezkirelerin bir sureti de, Şer'iyeye Sicillerine, müstenedi olan berat ile beraber mutlaka kaydedilirdi. Zira bu emirleri icrâ edecek olan makam ilgili mahallin kadılarıyla. İcra için de sicile kayıt şarttı.⁴²

5) Temessük

Sözlükte senet, borç için alınıp verilen kâğıt ve istimlak sırasında alınan hüccet gibi anlamları vardır.⁴³ Şer'iyeye Sicillerinde temessükün manası ise; miri arazide ve gayr-ı sahih vakıflarda tasarruf hakkı sahiplerine yetkili makam ve şahıslar tarafından verilen belge demektir. Sonraları tapu tabiri bu kelimenin yerine geçmiştir.⁴⁴

C) Şer'iyeye Sicillerinin Önemi

Tarih araştırmaları için yazılı kaynaklar vazgeçilemeyecek öneme sahiptirler. Osmanlı şer'iyeye sicilleri de Osmanlı tarihi hakkında hemen her konuda akla gelebilecek sorulara cevap verme kabiliyetine sahip çok önemli yazılı kaynaklardır. Şer'iyeye sicillerinin önemini arttıran bir diğer nokta ise kadıların sadece mahkemede yargılama işlemini yapması değil sahip olduğu diğer yetkilerini kullanma şekli ve bunları da kayıt altına almasıdır. Şer'iyeye sicil defterleri eni dar boyu enine nazaran daha uzun defterlerdir (en ortalama 16-18 cm, boy ortalama 40 cm civarında). İçerdiği konular ise çok çeşitli olup kısaca şöyle özetleyebiliriz:

Osmanlı Devleti; yönetim bakımından kaza, sancak ve eyalet olarak taksim edilmekle beraber, adli ve idari olmak üzere iki kısma ayrılıyordu. Bunlardan başka adli teşkilatın ana unsuru olan kadılık başta olmak üzere, naiblik, muhızrlık, mübaşirlik, bostancıbaşılık, çavuşluk ve subaşılık gibi müesseseler ile beylerbeyliği, sancak beyliği, kethüdalık ve voyvodalık gibi idari müesseselerin yapısı, görevleri ve görevlileri ile ilgili tüm bilgileri sicillerde bulmak mümkündür.

⁴² Ahmed Akgündüz, *a.g.m.*, s. 67.

⁴³ Pakalın, *a.g.e.*, C. 3, s. 453.

⁴⁴ Ahmed Akgündüz, *a.g.m.*, s. 67.

Şer'îye sicilleri, bulunduğu yerin iktisadi hayatını anlatan birinci elden vesikalardır. 15 ile 20. yüzyıllar arasında Türk halkının ve gayrimüslim reayanın birbirleriyle olan ilişkileri, hayat ve geçim tarzı, ithalat ve ihracat malları, Anadolu halkının yetiştirdiği tarım ürünleri, imal ettiği sanayi mamulleri, meşgul oldukları zanaat ve meslek çeşitleri, toplanan vergiler, cari para cins ve değerleri, para, enflasyon ve paranın değerinin düşmesi gerçek manada tarihi seyri, hem makro hem de mikro iktisada dair bütün mevzular doğru olarak, yerli yerinde ancak şer'îye kayıtlarından öğrenilebilir.⁴⁵

Devlet merkezinden gelen bütün ferman, emir ve tebliğler, ümeranın muhtelif konularla ilgili yayınlamış oldukları buyrulduklar ile bunların gereğinin yerine getirildiğine dair kayıtlar, kadıların veya naiblerin çeşitli konularda merkeze gönderdikleri i'lamlar ile görev alanları dâhilinde olan yerlerde kişiler veya kurumlar arasındaki anlaşmazlıkları çözmek için vermiş oldukları hüccetler, şehirlerin mahalle listeleri, dini ve sosyal yapıları ve bu yapıların inşası, bakım ve onarım vb. imar faaliyetleri, şehir nüfusu ve nüfusun karşılaştığı salgın hastalık ve tabii afet gibi olayların kayıtları, evlenme, boşanma, kız kaçırma, mihr, alım-satım, mukavele, kefâlet senetleri ve benzeri kayıtlar, hırsızlık, kalpazanlık, yaralama ve öldürme suçları ile ilgili kayıtlar, şehirlerde alınıp satılan malların narhlarına ilişkin belgeler, şehir, kasaba ve köy halkından toplanan örfî ve avarız vergi miktarları, avarız haneleri dökümleri ile ilgili kayıtlar, tereke kayıtları, bir olayın resmen tespitine dair kayıtlar, eşkıya takipleri, göçebeler arasındaki anlaşmazlık ve yerleşme, yaylak-kışlak davaları ile ilgili belgeler, savaşa katılan yerli halk ile göçebelerin savaş zamanındaki vazifeleri, posta ve menzilhane işleri ile madenler, darphane ve tuzla işletmeleri ile ilgili belgeler, ifta makamından alınan bazı fetvalar, ruyet-i hilalin tespitine dair kayıtlar ile dini günlerin ilanına dair ferman ve tezkire suretleri, bazı şair, kadı ve naiblerin yazmış oldukları şiirler, mahkeme kâtiplerinin muhtelif yazı türlerinde yazmış oldukları hat örnekleri, savaş zamanlarında orduya ayni yardımda bulunan eşraf ve ileri gelenlerin isimleri ile söz konusu kişilerin yapmış oldukları yardımın miktar ve cinsine ait belgeler, vakıflarla ilgili belgeler, bölgenin ekonomik durumunu

⁴⁵ Said Öztürk, *Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri*, OSAV Yayınları, İstanbul 1995, s.23.

aydınlatmaya yarayacak bir takım bilgiler, sancak veya kazalar dâhilinde bulunan köylerin sayısı ve isimlerine ait bilgiler, bölge halkının kullandığı isim, lakap ve unvanlar hakkında bilgi, halkın kullandığı gündelik eşyalar ve yine halkın refah seviyesini tespit edebilmek için yardımcı olacak birtakım belgeler, savaşlar ve yeni teşekkül edilmeye çalışılan askerî birlikler için halktan asker temini, zahire temini ve bu hususlarda karşılaşılan güçlüklerle ait bir takım kayıtlar.⁴⁶

Bir tarihçi için en önemli kaynak somut delillerdir. Bu kadar geniş ve kapsamlı bilgileri ihtiva eden şer'iyeye sicilleri incelenmeden özellikle Osmanlı Devleti'nin siyasi, sosyal, kültürel, iktisadi ve askeri tarihini ortaya koymak mümkün değildir.

⁴⁶ Ergin Baş, *62 Numaralı Amasya Şer'iyeye Sicil Defteri'nin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, GOPÜ, Tokat 2008, s. 4-6.

II. BÖLÜM

GALATA

1) Galata Adı (Sykai, Iustinianai, Pera, Frengistan)

Galata'nın en eski ismi "incirlik" manasına gelen Skilas yahud Sykai olarak kaydedilmektedir. Buraların baştan başa incir bahçeleriyle dolu olduğundan bahsedilir ve rivayete göre Galata incirleri çok kıymetlidir.⁴⁷ Hatta bazı kimseler daha da ileri giderek ilk incir ağacının burada yetiştiğini iddia etmişlerdir.⁴⁸ Galata adı hakkında en güvenilir bilgiyi Kanuni Sultan Süleyman Döneminde İstanbul'a gelmiş olan Petrus Gyllius verir.⁴⁹ Petrus Gyllius kendisinden 400 yıl önce yaşamış Bizanslı tarihçi ve gramerci Ioannes Tzetzes'in verdiği bilgiye dayanarak olayı şu şekilde nakleder: Yunanlıların Galatai adını verdikleri Gallialıların komutanı Gallialı Brennus Byzantion'a doğru ilerliyerek o taraftan karşıya geçmiştir ve o zamandan beri Byzantionlular buraya karşı taraf manasına gelen "Pera" demişlerdir.⁵⁰ Gallialılar bir müddet burada yerleşik olarak kalmışlar daha sonrada buraya Galata adını vermişlerdir.⁵¹

Bir diğer rivayete göre de semtin adının Yunanca süt manasına gelen "galaktus" kelimesinden geldiğidir.⁵² Zamanında buranın sağmal koyun ve ineklere otlak olabilecek derecede verimli bir arazi olduğu bundan dolayı da semtin çevresinde pek çok ahır bulunduğu bahsedilir. Elde edilen sütler de özel olarak hazırlanıp hükümdara sunulduğu için bu adı aldığı söylenmektedir.⁵³ Bir başka rivayete göre de İtalyanca "merdivenli yol" manasına gelen calata'dan geldiğidir.⁵⁴ İmparator Iustinianus tarafından bu bölge çeşitli imar faaliyetleri ile yeniden düzenlenmiş ve Galata bir süre de Iustinianai olarak adlandırılmıştır.⁵⁵

⁴⁷ Niyazi Ahmet Banoğlu, *Tarihi ve Efsaneleriyle İstanbul Semtleri*, Elest Yayınları, İstanbul, 2010, s.188.

⁴⁸ Petrus Gyllius, *İstanbul Boğazı*, Eren Yayınları, İstanbul 2000, s. 83.

⁴⁹ Gülgün Üçel Aybet, *Osmanlı Dünyası Ve İnsanları*, İletişim Yayınları, İstanbul 2010, s. 488.

⁵⁰ Petrus Gyllius, *İstanbul'un Tarihi Eserleri*, Eren Yayınları, İstanbul 1997, s. 195.

⁵¹ Niyazi Ahmet Banoğlu, *a.g.e.*, s.188.

⁵² İlber Ortaylı, "Galata", *DİA, TDV Yayınları*, C.13, İstanbul 1996, s. 303.

⁵³ Niyazi Ahmet Banoğlu, *a.g.e.*, s., 189.

⁵⁴ İlber Ortaylı, *a.g.e.*, s. 303.

⁵⁵ Petrus Gyllius, *a.g.e.*, s. 192.

Kim ne derse desin bu bölge için en çok kullanılan ifade “pera” dır. Pera Rumca “karşı yaka” veya “öte” anlamına gelir⁵⁶ ve Haliç’in öte yakası anlamında kullanılmıştır. Bu bakımdan “pera” adının simgesel bir anlamı da vardır çünkü “pera” tarih boyunca İstanbul’da tam da İstanbullu olmayan bir şeyleri temsil etmiştir. Zamanla bu ifade Galata’nın gerisindeki tepeleri anlatmak için kullanılır oldu.⁵⁷ Kaynaklarda ve seyahatnamelerde de genellikle Galata ile Pera aynı anlamda kullanılmakta olup bağ ve bahçelerin bulunduğu bu tepeler “Pera Bağları” olarak adlandırılmaktadır.⁵⁸ Türklerle olan münasebetiyle birlikte Galata’nın adı Frengistan olmuştur.⁵⁹ Bütün bu özellikleri ile Galata İstanbul’un ilk kuruluş yıllarından itibaren bu şehrin çok önemli bir dış mahallesi olmuş, İstanbul’un coğrafi konumunun imkânlarından tarih boyunca da nasibini almıştır. Özellikle Batı Akdenizliler için Doğuda sunduğu imkânlarla onlara memleketlerini aratmamıştır.

2) Bizans İmparatorluğu Zamanında Galata

Galata’nın kuruluşu ve ilk yerleşmeler hakkında elimizde kesin bilgiler olmamakla beraber antik çağlarda büyük olasılıkla Traklarla yapılan hayvan ticareti için konut bölgesi dışında özel bir hayvan pazarı olduğu ve bununda kentin doğusunda Marmara kıyısında yer aldığı tahmin edilmektedir.⁶⁰ Dolayısıyla bu dönemde bugünkü Galata’nın ve Boğaz’ın bazı yerlerinde çok küçük yerleşme noktaları bulunabileceği tahmin edilebilir. Yine MÖ 3. yüzyılda Gallialıların buraya gelerek bir müddet burada oturduklarından bahsetmiştik.

Galata bulunduğu yerin stratejik konumuna bağlı olarak İmparator Theodosios zamanında 1 kilisesi, 1 genel ve 5 özel hamamı, 1 agorası, 1 tiyatrosu, 2 tersanesi, 1 büyük sütunlu caddesi, 1’i devlete ait 4’ü özel 5 un değirmeni, 431 evi ve 35 gece bekçisi ile İstanbul’un 13. bölgesi haline getirildi.⁶¹ Ana şehre yani

⁵⁶ Murat Belge, *İstanbul Gezi Rehberi*, İletişim Yayınları, İstanbul 2010, s. 247.

⁵⁷ Minna Rozen, *İstanbul Yahudi Cemaati*, İş Bankası Yayınları, İstanbul 2010, s. 5.

⁵⁸ Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 492.

⁵⁹ Halil İnalcık, *Kuruluş ve İmparatorluk Sürecinde Osmanlı, Devlet, Kanun, Diplomasi*, Timaş Yayınları, İstanbul 2011, s. 124.

⁶⁰ İlber Ortaylı, *İstanbul’dan Sayfalar*, Turkuvaiz Yayınları, İstanbul 2008, s. 243.

⁶¹ Orhan Türker, *Galata’dan Karaköy’e*, Sel Yayıncılık, İstanbul 2007, s. 13.

İstanbul'a çok yakın olduğu için İstanbul ve Galata arasındaki ulaşım çok sık ve kolay oluyordu. 528 yılında imparator Iustinianus zamanında tiyatro ve surları restore edilerek bu semte ayrı bir şehir statüsü verilmiş ve adı Iustinianai ya da Iustinianapolis olarak değiştirilmiştir.⁶² Ancak bu isim pek fazla tutmamış olacak sadece Iustinianus zamanı ile sınırlı kalmıştır.

667 yılında Galata Araplar tarafından İlk defa Muaviye' nin idaresindeki bir ordu tarafından muhasara ve feth edildi. Hemen ardından burası Cenevizlilere bırakıldı. 677 yılında Araplar tarafından tekrar feth edilen Galata öncekinden farklı olarak Araplar tarafından sahiplenilmiş, kalenin sınırları belirlenmiş, yeni binalar yapılmış ve şehre yeni bir karakter kazandırılmaya çalışılmıştır.⁶³ Yine de Arapların bölgedeki varlığı pek uzun sürmemiştir.

Galata daha çok İtalyan şehir devletleri ile birlikte anılmaktadır. Çünkü İtalyan şehir devletlerinin Anadolu topraklarındaki varlığı Bizans İmparatorluğunun kuruluşunun ilk yıllarına kadar gider ve Ortaçağda Bizans ve Venedik iki büyük güç olarak karşımıza çıkar.⁶⁴ İstanbul X. yüzyıldan itibaren İtalyan şehir devletlerinin sistemli yerleşmelerine sahne olmuştur. İstanbul'a gelip ilk koloni kuran İtalyanlar Amalfi' den gelişmişlerdi. Onları Venedik, Cenova ve Pisalılar takip etmiştir.⁶⁵ Amalfililerin İlk olarak 944 yılında Galata yakınlarında bir yere yerleştiklerini biliyoruz. Kısa zamanda bir kilise ve bir manastıra sahip olan Amalfililer çok geçmeden ortadan kaybolmuşlardır ve haklarında pek bir şey bilinmemektedir.⁶⁶ İkinci olarak Venedikliler 991 de Bizans' tan aldıkları ticari imtiyazlarla bugünkü Bahçekapı, Eminönü (Zindan kapı), ve sonra Fener de oturmaktaydılar. Fakat asıl yerleşim yerleri Galata idi.⁶⁷ Ticari geçmişlerinin kendilerine sağladığı tecrübelerle kısa sürede bölge ticaretine yoğun bir şekilde katılmaya başlayan İtalyanlar 11. ve 12. yüzyıllarda yapılan anlaşmalarla bölgedeki varlıklarını sağlamlaştırdılar. Bunun sonucu olarak 1082'de Venedikliler' e ve 1111' de Pisalılar' a ayrı bir ikamet bölgesi olan iskeleler

⁶² Orhan Türker, *a.g.e.*, s. 13.

⁶³ Niyazi Ahmet Banoğlu, *a.g.e.*, s.190.

⁶⁴ Oğuz Karakartal, *Türk Kültüründe İtalyanlar*, Eren Yayınları, İstanbul 2002, s.11.

⁶⁵ Murat Belge, *a.g.e.*, s. 250.

⁶⁶ Wolfgang Müller Wiener, *İstanbul Limanı*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2003, s. 23.

⁶⁷ İlber Ortaylı, *a.g.e.*, s. 223-224.

verildi ve bunların tümü Haliç'in güney kıyısında yer alıyordu.⁶⁸ Bölge gerek Boğaz'dan Marmara Denizi'ne geçiş noktası üzerinde yer alması, gerek Haliç gibi doğal bir liman bölgesine sahip olması nedeniyle onlar için biçilmiş bir kaftandı. İtalyanlar hemen harekete geçtiler ve aldıkları bölgelerde kendi yaşam alanlarını kurmaya başladılar. Kiliseler, hamamlar, sarnıçlar yapmaya, dükkânlar, meyhaneler kurup işletmeye başladılar.⁶⁹

Bu mücadeleden geri kalmak istemeyen ve 1142'den beri kentte bir koloni sahibi olmak için çaba gösteren Cenevizliler ancak 1160'ta bu amaçlarına ulaşabildiler.⁷⁰ Şüphesiz bu yeni ortaktan rahatsız olan Pisalılar 1162'de Ceneviz mahallesini yağmalayarak halkın büyük bir kısmını ve çocukları öldürdüler. Bunun üzerine Manuel Kommen hayatta kalan Cenevizlileri Galata'ya yerleştirdi.⁷¹

Bu dönemlerde Galata temelde Akdeniz İtalyan şehirlerinin Levant'taki koloni faaliyetlerinin yoğunluğuna bağlı olarak gelişti.⁷² İtalyan şehir devletleri Doğu Akdeniz'de ne kadar çok geliştillerse Galata'da o ölçüde gelişti ve zenginleşti.

İstanbul, hemen karşı kıyıdaki Galata'nın bu hızlı yükselişini kıskançlıkla izliyordu. Galata'nın zenginleşmesinin tam tersine Bizans halkı zor günler geçirmekteydi. Bunun sonucu olarak ta 1185 yılında Bizans halkı zor hayatlarının acısını Galata'da yaşayanlardan çıkardılar. Şehri yağmaladılar yakıp yıktılar.⁷³ Bu olaydan sonra Bizans'ın Galata ile, Galata'nın da Bizans ile ilişkileri hiçbir zaman düzgün yürümedi.⁷⁴ 1192'de yeni anlaşmalar yapılmış olmasına rağmen Cenevizliler Akdeniz de korsanlık faaliyetlerine devam ettikleri için 1198-1202 yılları arasında şehirden çıkarılma durumu ile karşı karşıya kaldılar.⁷⁵ Bizans ile İtalyan yerleşimciler arasında süren bu sürtüşme büyük bir felaketle sonuçlandı.

⁶⁸ Wolfgang Müller Wiener, *a.g.e.*, s. 23.

⁶⁹ Niyazi Ahmet Banoğlu, *a.g.e.*, s. 191.

⁷⁰ Wolfgang Müller Wiener, *a.g.e.*, s. 23.

⁷¹ Niyazi Ahmet Banoğlu, *a.g.e.*, s. 191.

⁷² İlber Ortaylı, *a.g.e.*, 246.

⁷³ İlber Ortaylı, *a.g.e.*, s. 246 .

⁷⁴ Murat Belge, *a.g.e.*, s.250.

⁷⁵ Wolfgang Müller Wiener, *a.g.e.*, s. 24.

Venedikliler 1202 yılında Venedik'ten başlayan 4. Haçlı Seferi'ni 1204 yılında İstanbul'a yönelterek bunun intikamını feci şekilde aldılar.

1218 yılında Cenova ile İstanbul'daki Latin krallığı arasında yapılan anlaşmadan sonra Cenevizliler Romania'da⁷⁶ ticaret yapma hakkına yeniden sahip oldular. Büyük ihtimalle eski imtiyaz bölgelerini de tekrar almaya başladılar ve 1251 yılında tamamen eski yerleşim alanlarına hâkim oldular.⁷⁷

14 Ağustos 1261 tarihinde VIII. Mihael Paleogolos İstanbul'u aldıktan sonra kendisine yardım eden Cenevizlilerle yaptığı anlaşmaya sadık kalarak onlara Venediklilerin Kalamanos Sarayı'nı verdi. Rekabet ve intikam duygularına yenik düşen Cenevizliler Venedik sarayını yıktılar.⁷⁸ Bu olaydan sonra fesatçı ve kışkırtıcı olarak⁷⁹ nitelenen Cenevizliler hem bu olaydaki aşırılıkları hem de sayılarının İstanbul'da hızla artmasından dolayı Trakya'da Marmara Denizi kıyısındaki Herakleia'ya (Marmara Ereğlisi) gönderildiler.⁸⁰ 1267 yazında İmparator Mihael Venedikle arasının açılmasından sonra Cenova'ya bir heyet göndererek onlarla yeniden bir anlaşma yaptı. Cenevizlilere konut ve ticaret merkezi yapmaları için Galata'yı vermeyi vaat ediyordu. Tabii bunun için bazı şartları da olacaktı. Galata sur duvarları yıkılacak, Cenevizliler kendilerini imparatorun vasalları olarak kabul edecek, podestaları saraya çağrıldığında alçakgönüllü bir itaat gösterecek ve Ceneviz gemileri Blakhernai Sarayı'nın önünden geçerken sarayı selamlayacaktı. İtalyanlar için aşağılayıcı olarak kabul edilen bu şartlar Cenevizliler tarafından olumlu karşılanacaktır.⁸¹

Anlaşma şartlarına bağlı olarak Cenova Galata'ya podesta adı verilen bir yönetici tayin etmeye başladı.⁸² Podesta aynı zamanda Cenova elçisi olarak elçilik görevini de yerine getiriyordu.⁸³ Bunun yanı sıra Galata'da 24 kişilik bir idari meclis vardı ki bunların yarısı asillerden, yarısı da halktan oluşmaktaydı. Tüccarlar arasında meydana gelebilecek sorunları halletmek içinde ayrıca 6 kişilik

⁷⁶ Haçlı istilasından sonra eski Bizans toprakları artık bu şekilde adlandırılıyordu

⁷⁷ Wolfgang Müller Wiener, *a.g.e.*, s. 29.

⁷⁸ Rinaldo Marmara, *İstanbul Latin Cemaati ve Kilisesi*, Kitap Yayınları, İstanbul 2006, s. 28.

⁷⁹ Donald M. Nicol, *Bizans Ve Venedik*, Sabancı Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2000, s. 179.

⁸⁰ Rinaldo Marmara, *a.g.e.*, s. 28.

⁸¹ Donald M. Nicol, *a.g.e.*, s. 179.

⁸² Selahattin Tansel, *Fatih Sultan Mehmet*, TTK Yayınevi, Ankara 1999, s. 8.

⁸³ İlber Ortaylı, *a.g.e.*, s. 224.

ikinci bir heyet oluşturulmuştu.⁸⁴ Böylece Galata Bizans'a bağlı özerk bir yönetim haline geldi.

Bizans böylece hem IV. Haçlı Seferi'nden sonra arası hiç düzelmeyen Venediklilerden, en büyük rakibi Cenevizliler'e böyle imtiyazlar vererek intikamını almış, hem de sürekli ana kentte huzursuzluk çıkaran İtalyanlar için Galata'yı bir cazibe merkezi haline getirerek onları İstanbul'dan uzaklaştırmayı kısmen başarmış oluyordu.

Cenevizliler böylece bölgedeki avantajlarını koruyabilmek için vazgeçilmez konuma sahip Galata'yı ele geçirmiş aynı zamanda da en büyük rakipleri Venediklilere karşı üstünlük elde etmişlerdi. Galata Cenevizliler döneminde dünya çapında bir ticaret merkezi oldu. Aynı zamanda Bizans ticaretini büyük ölçüde ele geçirerek imparatoru büyük bir gelirden de mahrum bıraktı.

Ne var ki Venedikliler Cenevizliler'in kendi kalıntıları üzerine yerleşmesinden son derece rahatsız olmuşlardır. 1284 yılında Venedikliler II. Andronikos zamanında Morosini komutasında bir donanmayı bölgeye gönderdiler. Gemiler Galata'yı denizden kuşattı ve ateşe verdi. Çaresizlik içinde kalan Cenevizliler Bizans'a sığındılar. Taraflar arasında barış sağlandıktan sonra Ceneviz kolonisi zarar gören yerleri onardı ve yeni bir saldırıya karşı kendini güvence altına almak için imtiyaz bölgesinin etrafını bir hendekle çevirdi.⁸⁵ 1296 yılında meydana gelen deprem bölgede ikinci bir felakete sebep oldu. Bir süre devam eden sarsıntıların hemen ardından Venedikliler şehre ikinci bir saldırı daha düzenlediler. İmparator Andronikos bu olay üzerine İstanbul'da yaşayan tüm Venediklileri tutuklattı ve malların el koydu. Cenevizliler ise daha ileri giderek kentteki Venediklileri öldürmeye başladılar. Bir yıl sonra Venedikliler daha kuvvetli gelerek tüm kayıplarının karşılanmasını sağladıktan sonra bölgeden ayrıldılar.⁸⁶ Venedikliler sadece burada değil Karadeniz'de de Ceneviz hâkimiyetini bitirmek istiyorlardı. 25 Eylül 1299 yılında imzalanan Milano

⁸⁴ Selahattin Tansel, *a.g.e.*, s. 108.

⁸⁵ Rinaldo Marmara, *a.g.e.*, s. 29.

⁸⁶ John Freely, *Saltanat Şehri İstanbul*, İletişim Yayınları, İstanbul 2009, s. 182.

Anlaşmasına kadar Venedikliler Karadeniz’de de Cenevizliler’e bir takım kayıplar verdirdiler.⁸⁷ Bu savaşlar, iki rakip arasındaki güç dengelerini ciddi ölçüde değiştirmede ve iki taraf birbirlerine belirgin bir üstünlük sağlayamadı.

1302’de bu sefer Katalanların saldırısına uğrayan Cenevizliler Galata’daki yerleşim alanlarının etrafındaki kanalın genişliğini 15 metreye çıkardılar.⁸⁸ Bu tehlikelerin devam etmesi üzerine Cenevizliler 1 Mayıs 1303’te kentlerinin sınırlarını kesin olarak belirleyen bir ferman aldılar. Hendekleri daha da genişlettiler, uzağa taş atmalarını sağlayan mancınıklar yerleştirdiler, evlerini de sağlamlaştırarak küçük birer kale görünümüne kavuşturdular.⁸⁹ 1304 yılında ise tahkimatlarını bir duvarla birleştirme izni istediler ve izni elde ettiler.⁹⁰ Bu tahkimatlar ve inşaa çalışmaları devam eden yıllarda da sürdü. 1312–1315 yıllarında da yeni yapılar ortaya çıktı.⁹¹ Hatta şehrin etrafındaki bağlarının korunmasını bahane ederek kuleler inşa etmeye başladılar.⁹²

Galata’ ya köklü biçimde yerleşen Cenevizliler üst üste elde ettikleri haklarla ana kentin yanı başında, Bizans zayıfladıkça giderek güçlenen başına buyruk bir İtalyan şehri halini almıştı. Bu durum zaman zaman Bizanslılar’da Cenevizliler’e saldırma düşüncesini doğurmuş, Bizanslılar bu saldırılardan bir sonuç elde edemedikleri gibi Cenevizliler bu düşmanlığı bir fırsat bilerek kendilerini koruma adına yeni surlar inşa etmişlerdi.⁹³ Bu savunma sisteminin en önemli adımı ise 1348 yılında limanın üstündeki tepeye inşa edilen ve bugün Galata Kulesi olarak bilinen İsa Kulesi’dir.⁹⁴ Bütün bunlar Cenevizliler’in ciddi şekilde korunma çareleri aradıklarını gösterse de asıl amaçları elde ettikleri avantajları kaybetmemek için Galata’ya daha da sağlam yerleşmekti.

⁸⁷ Kate Fleet, *Erken Osmanlı Döneminde Türk Ceneviz Ticareti*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2009, s. 12.

⁸⁸ Önder Kaya, *Cihan Payitahtı İstanbul 2500 Yıllık Tarihi*, Timaş Yayınları, İstanbul 2010, s. 89.

⁸⁹ Rinaldo Marmara, *a.g.e.*, s. 29.

⁹⁰ Donald M. Nicol, *a.g.e.*, s. 209.

⁹¹ Wolfgang Müller Wiener, *a.g.e.*, s. 37.

⁹² Orhan Türker, *a.g.e.*, s. 14.

⁹³ Robert Mantran, *İstanbul Tarihi*, İletişim Yayınları, İstanbul 2005, s. 180.

⁹⁴ John Freely, *a.g.e.*, s. 183.

1324 yılına gelindiğinde Venedikliler ile Bizans arasında yapılan bir anlaşmayla ilişkilerin düzeleceği sinyalleri alınmaya başlandı.⁹⁵ Çünkü hemen ardından Bizans Galata'nın etrafını surlarla çevrilmesinden duyduğu rahatsızlığı ifade etti. Bunun bir sonucu olarak 1328 yılında bir Venedik donanmasının Galata önlerine geldiğini görüyoruz.⁹⁶ Aradan geçen süreçte Bizans ve Ceneviz ilişkilerinin giderek bozuldu. İmparator ekonomik kayıplarını telafi etmek için birtakım tedbirler almaya başladı. İstanbul limanına gelen gemilerin ödemesi gereken tarifeleri düşürdü. Böylece imparatorun Galata'dan ticaret trafiğini almaya çalıştığını öğrenen Cenevizliler imparator kent dışındayken Bizans tersanelerine saldırdılar, demirli yük gemilerini⁹⁷ ve limandaki depolarını yaktılar.⁹⁸ Bu durum Bizans'ta ciddi bir erzak sıkıntısına neden oldu. Hemen bir yıl sonra 1349'da Bizans hazırladığı yeni donanmayla intikam almak için harekete geçti. Denizden kuşatma devam ederken kara ordusu da arkadan Galata'yı kuşatacaktı. Ne var ki sağdan soldan alelacele toplanan kaptanlar ve denizcilerin beceriksizliği, olumsuz hava şartları ile de birleşince bu kuşatma başarısızlıkla sonuçlandı.⁹⁹

1351'de Venedikliler Galata'yı tekrar kuşattılar. 1351–1355 yılları arasında cereyan eden bu savaşta Cenevizliler, Bizans Venedik ittifakına Orhan Bey'in desteğiyle direnebildiler.¹⁰⁰

3) Osmanlı Devleti ve Galata

Osman Gazi'nin 1324 yılında ölümüne dek Osmanlılar surlarla çevrili kentlerin dışındaki tüm Batı Anadolu'yu neredeyse fethetmişlerdi. Orhan Bey'e gelince; Orhan Bey Marmara'nın doğu kıyılarına özellikle de Boğaz'da tutunmak için Bizans, Venedik ve Aragon İttifakına karşı Galata'daki Cenevizliler'i tabii bir müttefik olarak görüyordu. Aynı şekilde Cenevizliler'de ortak düşmana karşı

⁹⁵ Doald M. Nicol, *a.g.e.*, s. 260.

⁹⁶ Doald M. Nicol, *a.g.e.*, s. 237-238.

⁹⁷ Doald M. Nicol, *a.g.e.*, s. 255.

⁹⁸ Wolfgang Müller Wiener, *a.g.e.*, s. 36.

⁹⁹ Doald M. Nicol, *a.g.e.*, s. 255 – 256.

¹⁰⁰ Halil İnalçık, *a.g.e.*, s. 98.

Osmanlılar'la ittifak yapmaktan geri durmayacaktır.¹⁰¹ 1351'de Orhan Bey'in Galata'daki Cenevizliler'e elçi gönderdiğinden bahsedilmektedir.¹⁰² Orhan Bey'in erzak yardımı yapması ve 30 kadırganın Osmanlı hâkimiyetindeki bölgelerden geçmesine izin vermesi arada bir anlaşma yapılmış olma ihtimalini kuvvetlendirmektedir.¹⁰³ Zira 1352 yılına gelindiğinde Orhan Bey'in Üsküdar'a yığınak yapması ve Galata'ya şehrin savunmasına katkı sağlaması için 1000 okçu göndermesi bunu göstermektedir.¹⁰⁴ 1352 ve 1356 yılları arasında mektuplaşmalar devam etmiştir. Bu mektuplarda Osmanlılar'ın Galata'da Cenevizliler'den birtakım ticari haklar talep ettikleri anlaşılmaktadır.¹⁰⁵ Tabii bunun karşılığında Cenevizliler de birtakım ticari imtiyazlar talep ettiler. Bu talep Osmanlılar tarafından memnuniyetle karşılanmıştır. Büyük olasılıkla I. Murad'ın saltanatında ve büyük ihtimalle de öncesinde, gümrük vergilerini toplamak için limanlarda Latin, muhtemelen de Ceneviz tüccarları kullanılıyordu. Osmanlılar böylece bu tüccarların sermayelerinden ve uzmanlığından yararlanarak, herhangi bir risk almadan devlet için sabit bir gelir sağlıyorlardı.¹⁰⁶ Bu ticari faaliyetlerin gümrük ve mukataa yoluyla devlet hazinesine getirdiği büyük gelirler hatırı sayılır miktarlardaydı.¹⁰⁷

Osmanlıların Avrupa yakasına geçişte de Cenevizlilerle işbirliği yaptıkları bilinmektedir. Hatta bir seferinde Orhan Bey tarafından bu iş için Cenevizlilere 60.000 altın ödenmiştir.¹⁰⁸

1376 yılında başlayan ve 1381 yılına kadar devam eden IV. Andronikos ve babası V. Ioannes arasındaki taht kavgaları esnasında Galata Andronikos'un koruyuculuğunu üstlenerek bu mücadele'de yer almıştı.¹⁰⁹ Diğer taraftan bu

¹⁰¹ Halil İnalçık, *Kuruluş Dönemi'nde Osmanlı Sultanları*, İSAM Yayınları, İstanbul 2010, s. 59.

¹⁰² Halil İnalçık, *Kuruluş ve İmparatorluk Sürecinde Osmanlı Devleti, Kanun, Diplomasi, Timaş Yayınları*, İstanbul 2011, s. 96.

¹⁰³ Halil İnalçık, *a.g.e.*, s. 99.

¹⁰⁴ Halil İnalçık, *Kuruluş Dönemi'nde Osmanlı Sultanları*, İSAM Yayınları, İstanbul 2010, s. 59.

¹⁰⁵ Enrico Basso, "İşbirliğinden Ayrılığa: XIV. ve XV. Yüzyıllarda Cenevizliler ve Türkler", *TÜRKLER*, C.9, Yeni Türkiye Yayınları, İstanbul 2002, s. 355.

¹⁰⁶ Kate Fleet, *a.g.e.*, s. 137 – 138 .

¹⁰⁷ Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğunda Toplum Ve Ekonomi*, Eren Yayınları, İstanbul 2009, s.154.

¹⁰⁸ Halil İnalçık, *Kuruluş Dönemi'nde Osmanlı Sultanları*, İSAM Yayınları, İstanbul 2010, s. 59

¹⁰⁹ Halil İnalçık, *a.g.e.*, s. 94.

mücadele I. Murad'ın Avrupa topraklarındaki yerini rahatça sağlamlaştırmasını sağladı.¹¹⁰

Cenevizliler yaptıkları ticareti korumak ve güvence altında tutabilmek için 8 Haziran 1387'de Osmanlılarla bir anlaşma daha yaptılar.¹¹¹ 1352 yılında yapılan anlaşmanın yenilenmesi¹¹² anlamını taşıyan bu anlaşma 14. yüzyıldan günümüze kalan tek Ceneviz–Osmanlı anlaşmasıdır.¹¹³ Bu anlaşmaya göre; Cenevizliler Türkler'in Galata'da ödedikleri verginin % 8 azaltılmasını kabul ediyor, buna karşılıklıta Osmanlı'nın egemen olduğu topraklarda Venedikliler ve diğer gayrimüslimlerin ödediği miktarla eşit oranda vergi ödeyerek özgürce dolaşma hakkını elde ediyorlardı.¹¹⁴

1391'den itibaren başlayan İstanbul kuşatması tahıl fiyatları üzerinde doğrudan bir etki yaratmaktaydı. Ticaret yavaşlamış insanlar hasada yoğunlaşmamışlardı. Fiyatların üç kat artması Bizans'ı olduğu kadar Galata'yı da zor duruma sokmuştu.¹¹⁵ Zararlarını gidermek isteyen Galatalılar bir başka çözüme başvurdular. Pera Podestası Antonio Leardo ve Galata'nın bir kısım ileri gelenleri Orhan Bey ve I. Murad ile yaptıkları anlaşmalara sadık kalacaklarını belirterek I. Bayezid ile anlaşma yapmak gayreti içerisine girdiler. Zaten Bayezid'de bu anlaşmanın yapılmasını istemekteydi.¹¹⁶ Sultana yıllık haraç vermeyi kabul ettikleri gibi Galata'da bir cami yapılmasını, burada padişah adına hutbe okunmasını, buraya bir kadı ve imam tayinini kabul ettiler.¹¹⁷

Cenevizliler'in fesatçı ve kışkırtıcı oldukları bu anlaşmadan bir süre sonra bir kez daha ortaya çıktı. Orhan Bey'i Peralılar'ın kardeşi ve sevgili babası ilan eden Cenevizliler,¹¹⁸ 15. yüzyılın başlarında Doğu'da Timur'a elçiler gönderiyorlar, Osmanlılara karşı ittifak arayışlarına giriyorlardı. Hatta Galata'daki Cenevizliler Timur'la ittifak yapmaya o kadar hevesliydi ki Galata surları

¹¹⁰ Donald M. Nicol, *Bizans'ın Son Yüzyılları*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2003, s. 304.

¹¹¹ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 180.

¹¹² Halil İnalçık, *a.g.e.*, s. 102.

¹¹³ Kate Fleet, *a.g.e.*, s. 137.

¹¹⁴ Enrico Basso, *a.g.m.*, s. 355.

¹¹⁵ Kate Fleet, *a.g.e.*, s. 71.

¹¹⁶ Kate Fleet, *a.g.e.*, s. 163.

¹¹⁷ Selahattin Tansel, *a.g.e.*, s. 25.

¹¹⁸ Halil İnalçık, *a.g.e.*, s. 60.

üzerinde bir Moğol sancağı dalgalandırmaktan da geri durmadılar.¹¹⁹ Ankara Savaşı'ndan hemen sonra da anlaşma hükümlerini bozarak Galata'daki Müslümanların bir gün içerisinde şehri terk etmelerini aksi takdirde hepsinin öldürüleceklerini ilan ettiler.¹²⁰ Galata Cenevizlileri'nin bu ikiyüzlü politikası İstanbul'un fethine kadar da devam etmiştir. 1424'te ise II. Murad'dan sultanın sembolünü kule üstüne boyamak karşılığında şehir duvarındaki kulelerden birinin tamiri için para isteyen Pera halkının bu tutumu bunu açıkça göstermektedir.¹²¹

A) Galata'nın Türklerin Eline Geçmesi

Cenevizliler belki de Bizans'tan çok daha önce yaklaşmakta olan Türk tehlikesinin farkına varmışlar ve 1446 yılından itibaren surlarını güçlendirmeye, gizliden gizliye de şehre silah sokmaya başlamışlardı.¹²²

II. Murad öldüğü zaman Mehmed Manisa'da sancak beyi idi.10 Şubat günü şehre ulaşmış ve sekiz gün sonra da tahta geçmişti. Kısa bir süre sonra Sırbistan, Midilli, ve Sakız Adası, Eflak voyvodası, Pera'daki Cenovalılar'la, Rodos Şövalyeleri ile ve en nihayetinde de Venedik Cumhuriyeti, Bizans ve Macaristan'la bir dizi anlaşmalar yaptı.¹²³ Böylelikle gerçekleştirmeyi düşündüğü planları için uygun ortamı hazırlamış oluyordu. Hemen İstanbul'un fethi için hazırlıklara başladı. Bu hazırlıklardan birisi 1452 senesinin mart ve ağustos ayları arasında inşa edilen Boğazkesen Kalesidir (Rumeli Hisarı).¹²⁴ Bizans yakın gelecekte ne gibi bir tehlike ile karşılaşacağını ancak şimdi anlayabilmişti¹²⁵ ve bir takım tedbirler almaya girişti. Ne kadar uğraşılsa da kalenin inşasını durdurmayı başaramadılar.

İstanbul kuşatması başladıktan hemen sonra Ceneviz, Galata'daki podesta Angelo Lomellino'ya tam yetki vererek tarafsız kalmaya gayret etti. Fakat Galata'daki Cenevizliler İstanbul'daki dost Hıristiyanlara yakınlık duyuyorlardı.

¹¹⁹ Donald M. Nicol, *a.g.e.*, s. 337.

¹²⁰ Selahattin Tansel, *a.g.e.*, s. 25.

¹²¹ Enrico Basso, *a.g.m.*, s. 356.

¹²² Agostino Pertusi, *İstanbul'un Fethi - Çağdaşların Tanıklığı*, C. 1, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul 2004, s. 167.

¹²³ Agostino Pertusi, *a.g.e.*, s. 6.

¹²⁴ Agostino Pertusi, *a.g.e.*, s.343.

¹²⁵ Selahattin Tansel, *a.g.e.*, s. 7.

İstanbul'a gönderdikleri haberlerde Türkler ile dostluk içerisinde olmuş gibi görünseler de aslında kalplerinin İstanbul'dan yana olduğunu ifade ediyorlardı.¹²⁶ İstanbul'un Türkler'in eline geçeceğine ihtimal vermemekle birlikte her duruma karşı, İstanbul'un ayakta kalabilmesi için de gizliden gizliye Bizans'la anlaşmalar yapıp yardım göndermekteydiler.¹²⁷ Bizans'ın gittikçe zor duruma düşmeye başlaması üzerine Cenevizliler Cenova'dan yardım istediler. Bizans'ın düşmesi demek aynı zamanda Galata'nın da düşmesi demektir. 1452 Aralık ayının ortasına doğru içerisinde 500 silahlı adamın bulunduğu bir gemi Cenova'dan hareket etti.¹²⁸ Bununla birlikte savunmaya katılmak için gönüllü olarak gelenlerde vardı. Bunlardan biri de Cenova, Sakız ve Rodos'tan topladığı 700 kişi ile Giovanni Giustiniani Longo idi.¹²⁹ Diğerleri ise sadece güzel sözler ve vaatler gönderiyorlardı.

İstanbul kuşatıldığı müddetçe padişah Galata Cenevizlileri ile yaptığı anlaşmaya sadık kaldı. Galatalıların gizliden gizliye Bizans'a yardım ettiklerini bildiği halde bunu açığa vurmaya menfaatlerine uygun bulmadı ve İstanbul'un alınmasına kadar bu duruma göz yumdu. İstanbul'un umulmadık bir zaman da düşmesi Galatalıların da büyük bir şaşkınlık yarattı. Artık sıranın kendilerine geldiğinden kesin olarak emindiler.¹³⁰ Bizans'a yaptıkları yardımları gizlemenin imkânı kalmamıştı. İstanbul düştüğü zaman Galata halkının pek çoğunun İstanbul müdafaasında yer aldığı anlaşıldı. Böylece Galatalılar padişahın çıkarlarına zarar verecek herhangi bir davranış göstermemeleri karşılığında elde edecekleri himayeyi de kaybetmiş bulunuyorlardı.¹³¹ Galata halkı ne yapacağına çok hızlı karar vermeliydi çünkü Fatih ordusunu Galata üzerine harekete geçirmek üzereydi. İstanbul'un gözleri önünde düştüğünü gören Ceneviz tüccarı mallarını ve evlerini bırakarak şehri terk etmek için gemiler bulmak üzere limana hücum ettiler.¹³² İstanbul'un düşmesinin hemen ardından Pera podestası Angelo Giovanni

¹²⁶ Agostino Pertusi, *a.g.e.*, s.167.

¹²⁷ Selahattin Tansel, *a.g.e.*, s. 109

¹²⁸ Agostino Pertusi, *a.g.e.*, s. 63.

¹²⁹ Donald M. Nicol, *a.g.e.*, s. 407.

¹³⁰ Selahattin Tansel, *a.g.e.*, s.109.

¹³¹ Minna Rozen, *a.g.e.*, s. 13.

¹³² Kate Fleet, *a.g.e.*, s. 22.

Lomellino Fatih'e elçiler gönderdi.¹³³ 1 Haziran günü ise podesta bizzat kendisinin Fatih'i ziyaret ettiğini bunu Galata'daki Ceneviz kolonisini Fatih' in hismından kurtarmak için yaptığını kardeşine yolladığı mektupta ifade etmiştir.¹³⁴ Galata'nın tesliminden sonra Cenevizliler'in Osmanlılar'la yaptıkları anlaşma hükümlerine uymadıkları için sahip olacakları imtiyazları kaybettikleri ilan edildi.¹³⁵ Hemen ardından Galata'da bir nüfus sayımı yapıldı, malların envanterini çıkarmak için kaçanların evlerinin kilitleri açıldı ve üç ay içerisinde kaçanlar dönmezse mallarına el konulacağı ilan edildi.¹³⁶ Galata'nın alınmasının hemen ardından Fatih ve Pera podestasının elçileri arasında akdedilen ve Zağanos Paşa tarafından imzalanan bir ahidname hazırlandı.¹³⁷ Ahidnameye göre padişah fermanına uydukları ve vergilerini ödedikleri müddetçe Galatalılar'ın paralarına, erzaklarına, mülk ve depolarına, bağlarına, değirmenlerine, gemilerine ve sahip oldukları hiçbir şeye dokunmamayı, buranın halkını ve çocuklarını yeniçeri olarak almamayı ve kiliselerini camiye dönüştürmemeyi taahhüt ediyordu. Bunun karşılığında surları yıkacaklar, ellerinde ki silahları teslim edecekler, kiliselerinde çan ve nakos çalmayacaklar ve her erkek cizye ödeyecekti.¹³⁸ Gerçi Galatalılar - güya tarafsız kaldıkları için- daha fazla bir şeyler ummuşlardı. 1 Haziran 1453 tarihli bu ahidname ile Latin reayası denilen Osmanlı Latin Cemaati kurulmuş oldu.¹³⁹ Cenevizliler Fatih'e boyun eğmelerinin ödülü olarak canlarını kurtarmış ve pek çok imtiyaza kavuşmuşlardı. Buna karşılık yabancı vasıflarını kaybederek zimmî statüsünde Osmanlı tebaasından olan gayrimüslimler gibi haraca tabi oldular.¹⁴⁰ Bu yeni hukuksal konumla Osmanlı Latinleri yabancılara verilen

¹³³ Bu elçiler; Babilano Pallavicino, Marchisio de Franci ve tercüman Nicolo Pagluizzi'dir. Agostino Pertusi, *a.g.e.*, s. 86.

¹³⁴ Nicolo Barbaro, *Konstantiniyye'den İstanbul'a*, Moralite Yayınları, İstanbul 2007, s. 152.

¹³⁵ Selahattin Tansel, *a.g.e.*, s. 110.

¹³⁶ Kate Fleet, *a.g.e.*, s. 125.

¹³⁷ Agostino Pertusi, *a.g.e.* s. 323.

¹³⁸ Mahmut Şakiroğlu, "Fatih Sultan Mehmet'in Galatalılara Verdiği Fermanın Türkçe Metinleri", *AÜDTCF Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIV, Ankara 1983, s. 217-219.

¹³⁹ Aslı bugün mevcut olmayan bu belgenin çeşitli suretleri ve tercümeleri bulunmaktadır. Paris Bibliotheque Nationale'de bulunan bir suretin başında ahidnamenin aslının Rumca yazılıp üzerine tuğra çekildiği belirtilmektedir. Bu hukuki belgenin tesiri büyük olmuş, gerek Osmanlı hukukçuları gerekse zaman zaman imtiyazları kısıtlanan gayri Müslimler bu ahidnameye atıfta bulunarak haklar iddia etmişlerdir. Mehmet İpşirli, "Fatih Sultan Mehmet ve Osmanlı Teşkilatı", *550. Yılında Fetih ve İstanbul*, TTK Yayınları, Ankara 2007, s. 82.

¹⁴⁰ Halil İnalçık, "Otoman Galata", *Essays In Ottoman History*, Eren Yayınları, İstanbul, 1998, s.313

kapitülasyonların bütün avantajlarından mahrum kalmış oluyorlardı.¹⁴¹ Galatalılar sahip oldukları özerkliği de bu şekilde kaybetmiş oldular.¹⁴²

Bütün bu yaşananları dikkatli bir şekilde takip eden Venedik Senatosu İstanbul'un düştüğü haberi duyulur duyulmaz Fatih'le bir ticaret anlaşması yapmak için acele bir temsilci gönderdi. Venedikliler'le bir ticari anlaşma yapıldı.¹⁴³ Böylece Venedikliler Bizans döneminde kaybettikleri imtiyazları Osmanlılar nezdinde yeniden kazanmayı ummuşlardı.

İstanbul'un düşüşünden sonra Cenevizliler'in asıl isteği ise eskisi gibi ticarete devam etmektir. Bunun için ayrıca vergi ödemeye de hazırlardı. İlgilendikleri tek şey hareket özgürlüğü ve özellikle de Karadeniz'e erişimi güvenceye almaktır. Fakat Galata'daki durum belirsizliğini hala korumaktaydı. Surlarının büyük bir bölümü yerle bir edilen Galata'nın zayıflayan savunması nedeniyle tüccarlar mallarını güvenliği sağlayamadıkları bir şehre gönderme konusunda pek de hevesli değillerdi. Sanılanın aksine kısa sürede her şey yoluna girdi.

Fatih'in ticarete ve bu ticaretin devlet hazinesine sağladığı kazanca gösterdiği yoğun ilgi, 1454'ün başında Galata'yı yeniden Ceneviz denetimine verme konusunda ikna etmek üzere Osmanlı sarayına gönderilen Ceneviz elçileri Luciano Spinula ve Balthasaro Marruffo tarafından da fark edildi. Elçiler mevcut durumun ne Osmanlı'ya ne de Ceneviz'e hiçbir yarar sağlamadığını, fakat onarıp yeniden kendilerine bırakıldığı takdirde şehrin bir kez daha kalkınacağını ve tüccarın çoğunlukla batıdan getirilen malları yeniden getireceklerini belirttiler.¹⁴⁴

Fakat yeni durum eskisinden çok farklıydı. Cenevizliler'in güdümündeki Bizans'ın yerini sıkı ve uyanık denetimleriyle Osmanlılar almıştı. Ceneviz ve Venediklilerin ardından bölgeye Floransalılar davet edildi ve onlara da pek çok

¹⁴¹ Rinaldo Marmara, *a.g.e.*, s. 50.

¹⁴² İlber Ortaylı, *a.g.e.*, s. 224.

¹⁴³ Daniel Goffman, *Osmanlı İmparatorluğu'nda İngilizler*, Sabancı Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2001, s. 29.

¹⁴⁴ Fleet, *a.g.e.*, s. 125-126.

ticari ayrıcalıklar tanındı. Onları Fransız, İngiliz ve Hollandalılar takip etti.¹⁴⁵ Kontrol tamamen Osmanlılar'a geçmişti ve zamanla Ceneviz ve Venedik varlığı bölgeden uzaklaştırılarak yerlerine Osmanlı vatandaşı Türkler ve Rumlar getirildi.¹⁴⁶ Osmanlılar otoriteleriyle bölgeyi kendi çıkarları doğrultusunda yeniden şekillendiriyorlardı.

Fethin hemen akabinde kaçanların pek çoğu Galata'ya geri döndü. Galata'daki evler ya satıldı ya da kiraya verildi. Kasım ayı içerisinde Sakız'a balyalarca kumaş ihraç edildi, Aralık ayında da İstanbul ve Galata'ya Yunanistan ve Makedonya'dan bol miktarda tahıl gönderildi. Yine 1454 ün başında Cenova'ya şap ihraç edildi.¹⁴⁷ Görüldüğü üzere; bölgede meydana gelen ani ve şiddetli değişimler herkesin ortak paydası olan ticaret üzerinde pek bir etki yapmamıştı. Her şey değişebilirdi fakat ticaret üzerindeki karşılıklı çıkar ilişkisine hiçbir şey zarar veremezdi.

B) Galata'nın Yönetim Yapısı

İstanbul'un fethini hemen ardından 1 Haziranda Galata Cenevizliler'den teslim alınmış, başlangıçta bir ahidname ile kendilerine şer'i eman hükümleri uygulanmıştı.¹⁴⁸ Öncelikle yapılacak işlerden biri Galata'da adli yönetim organizasyonlarını tesis etmek olacaktır. Fatih'in emriyle şehre, yasa ve hükümleri uygulama ve bunlara uyulmasını sağlama görevi olan bir kadı ve beraberinde bir subaşı atandı.¹⁴⁹ Kısa sürede 500 payeli bir kadılık haline gelen Galata kadılığının sınırları Tophane'den Rumeli Kavağı'na kadar boğazın Avrupa yakasındaki köy ve kasabaları; Hasköy, Sütlüce ve Kasımpaşa ile birlikte Haliç'in kuzey kısmını, Marmara'daki Kapıdağ Yarımadası dâhil Bandırma'ya¹⁵⁰ ve

¹⁴⁵ Daniel Goffman, *Osmanlı Dünyası Ve Avrupa*, Kitap Yayınevi, İstanbul 2008, s. 204.

¹⁴⁶ Robert Mantran, *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, C. 2, TTK Yayınevi, Ankara 1990, s. 113.

¹⁴⁷ Kate Fleet, *a.g.e.*, s. 123.

¹⁴⁸ Halil İnalçık, *a.g.e.*, s. 184.

¹⁴⁹ Robert Mantran, *XVI. Ve XVII. Yüzyıllarda İstanbul' da Gündelik Hayat*, Eren Yayınları, İstanbul, 1991, s.75.

¹⁵⁰ Salih Aynural, *İstanbul Değirmenleri ve Fırınları*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2002, s.2.

muhtemelen Kırklareli Livası'na kadar Marmara kıyılarını kaplıyordu.¹⁵¹ Bu geniş alan içerisinde Galata kadılığına bağlı 44 nahiye vardı.¹⁵² Bu nahiyelerin her birinde kadının bir vekili olan ve yargı yetkisine sahip naibler bulunuyordu.¹⁵³ Kadılar esnafla ilgili hususlara bakarlar, kendi bölgelerinin gereksinimlerinin teminine çalışırlardı.¹⁵⁴ Kadıların bulunduğu bölgede adaletin temsilcisi olarak hata yapmamaları gerekirdi. Örneğin III. Murad zamanında Galata halkının Galata kadısını şikâyet etmeleri üzerine Galata kadısı Abdullah Efendi azledilerek yerine Muhiddin Efendi atanmıştı.¹⁵⁵

Galata'da ayrıca zımni reayadan vergi toplama işi ile görevlendirilmiş bir de voyvoda vardı.¹⁵⁶ 1687 senesinde tutulan bir tahrir defterine göre Galata'da tellal, simsar, ölçücü ve hamal esnafının azil ve ataması galata voyvodasının elindeydi. Galata voyvodası herhangi bir suiistimal gördüğünde bu görevlileri görevden alabilir ve yerlerine atamalar yapabiliirdi.¹⁵⁷

Güvenliği sağlamak için İstanbul'da olduğu gibi Galata'da bir de subaşı vardı. Bununla birlikte Galata'ya bağlı kasaba ve köylerde de asayişi sağlayan ve kadı tarafından kararlaştırılan müeyyideleri uygulamakla görevli subaşılar bulunabiliyordu.¹⁵⁸ Ancak bazı kasabalar subaşının otoritesi dışında kalmaktaydı. Bunlar bostancıbaşının yetkisine tabi olmaktadır. Galata'ya bağlı Arnavutköy ve Beşiktaş' ta durum böyleydi.¹⁵⁹

Ayrıca Galata'da ihtisabiye vergilerini toplamakla mükellef birde muhtesip vardı. Bu muhtesibin yanında Beşiktaş'ta ve Tophane'de de birer muhtesip muavini bulunmaktaydı.¹⁶⁰

¹⁵¹ Robert Mantran, *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, Cilt 1, TTK Yayınevi, Ankara 1990, s. 127

¹⁵² Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 515.

¹⁵³ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 133.

¹⁵⁴ Yücel Özkaya, *18. Yüzyılda Osmanlı Toplumunu*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2010, s. 320.

¹⁵⁵ Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 182.

¹⁵⁶ Baki Çakır, *Osmanlı Mukataa Sistemi (XVI – XVIII. Yüzyıl)*, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2003, s. 129.

¹⁵⁷ Necdet Ertuğ, *Osmanlı Döneminde Osmanlı Hammalları*, Timaş Yayınları, İstanbul 2008, s. 248.

¹⁵⁸ Galata' ya bağlı Hasköy, Kara Piri Paşa, Kasımpaşa, Kuruçeşme, Ortaköy, Sütlüce, Tophane ve Yeniköy' de birer subaşı vardı. Mantran, *a.g.e.*, s. 149.

¹⁵⁹ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 149.

¹⁶⁰ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 136.

4) Galata'nın Etnik Yapısı Ve Nüfus

Doğu Akdeniz'in başlıca uluslar arası ticari merkezlerinden biri sayılan İstanbul, Bizanslılar döneminde başta İtalyanlar olmak üzere ticari kolonilerin Haliç kıyılarına yerleşmelerine tanık olmuştur. Bizans imparatoru Mihail Paleologos 1261'de şehri Latinlerden kurtardığı zaman İstanbul'da yaşayan Latinleri Galata'ya sürerek onları orada oturmaya mecbur etmişti. Dolayısıyla Osmanlılar şehri fethettiklerinde şehirde çoğunluğu Galata olmak üzere önemli ölçüde yabancı tüccar yaşamaktaydı.¹⁶¹ 16. yüzyılın sonunda ve 17. yüzyılın başına kadar Galata'da hâkim unsur Cenevizliler'di.¹⁶² Kentin Osmanlılar tarafından fethedilmesiyle bu durum hızlı bir değişime uğradı. Yavaş yavaş egemenliklerini kaybeden İtalyanların yerini Ermeni Yahudi ve Rumlar aldı.¹⁶³ Fatih Avrupa ile ticaretin merkezi olan Galata'nın kendi kontrolü altında eskisi gibi işlek bir liman olmasını istiyordu. Bunun için çok sayıda yeni ambar ve kıymetli malların alınıp satılabilmesi için kapalı çarşı yani bir bedesten yaptırdı.¹⁶⁴ Sonra sırasıyla Fransızlar, İngilizler ve Hollandalılar şehre gelip ticaret yapmaya başladılar. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi' ne kadar sadece ticaret için burada bulunan yabancıların konumunda kapitülasyonlarla birlikte bir takım değişiklikler ortaya çıkmaya başladı. Artık şehre sadece tüccarlar değil diplomatlar, serbest meslek sahipleri, misyonerler, seyyahlar da gelmeye ve yerleşmeye başladılar.¹⁶⁵ Galata 17. yüzyıldan itibaren Avrupalı bir kibar mahallesine dönüşmeye başladı. Galata sokaklarında Türkçe, Rumca, Ermenice, Arapça, Farsça, Rusça, Slavca, Ulahça, Almanca, Felemenkçe, Fransızca, İtalyanca, Macarca konuşulmaktaydı.¹⁶⁶ Zamanla Galata'nın dışında pek fazla yabancıya rastlanılmaz oldu. Çünkü onlar her türlü hareket serbestisine sahip oldukları Galata'dan dışarı çıkmayı pek tercih etmiyorlar hatta buna da ihtiyaç duymuyorlardı.¹⁶⁷

¹⁶¹ Metin Ziya Köse, *Osmanlı Devleti Ve Venedik Akdeniz'de Rekabet ve Ticaret*, Giza Yayınları, İstanbul 2010, s. 79.

¹⁶² Robert Mantran, *İstanbul Tarihi*, İletişim Yayınları, İstanbul 2005, s. 225.

¹⁶³ Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğunda Toplum ve Ekonomi*, Eren Yayınları, İstanbul 2009, s. 260.

¹⁶⁴ Halil İnalçık, *a.g.e.*, s. 331.

¹⁶⁵ Robert Mantran, *XVI. Ve XVII. Yüzyıllarda İstanbul' da Gündelik Hayat*, Eren Yayınları, İstanbul 1991, s. 128.

¹⁶⁶ Daniel Goffman, *a.g.e.*, s. 200.

¹⁶⁷ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 57.

Müslüman ve azınlık unsurları oluşturan tüccarlar sokaklarda ve mesleki hayatta yan yana görünseler de ikamet yerleri yani mahalleleri birbirinden farklıydı. 1555 yılında Galata'da birbirinden duvarlarla ayrılmış üç mahalle bulunmaktadır. Galata kulesine yakın olan ve kulassa denilen mahallede daha çok Latin kökenli Hıristiyan tüccarlar oturmaktadır. Ambar denilen bir başka mahallede ise Rum zanaatkarlar oturmaktaydı ve bu mahallede çeşitli dillerde yazılmış kitapların satıldığı tezgâhlar bulunmaktaydı. Arap Kapısı denilen mahallede ise Müslümanlar özellikle Türkler oturmaktaydı. Galata kadısının ikamet mahalli de burasıydı. Ayrıca bu mahallede Yahudi tüccarların dükkânları da bulunmaktaydı.¹⁶⁸ Yahudilerin sadece işyerleri Galata'da idi. Onlar İstanbul'da otururlar, işleri için Galata'ya geçiş yaparlardı. Bu yüzden Galata'da sadece bir sinagog vardır.¹⁶⁹

Uluslar arası ticaretin merkezi olan Galata kozmopolit nüfus yapısıyla kültürel etkileşim ve değişimde çok önemli roller oynamıştır. Özellikle 1492'den itibaren İspanya'dan gelen Yahudi ve Arap göçü bu kültürel etkileşime yeni bir boyut kazandırdı.¹⁷⁰

A) Yahudiler

İstanbul ve çevresinde 390 yılından itibaren Yahudilerin var olduğu bilinmektedir. Bizans döneminde şehrin en önemli azınlıklarından birini oluşturan Yahudiler bugünkü Pera civarında "stenum" denilen bir bölgede yaşamaktaydılar.¹⁷¹ 10. ve 11. yüzyıllarda ise Yahudiler Galata Yokuşu, Ortaköy ve Arnavutköy civarında yaşıyorlardı.¹⁷² 1176'da İstanbul'u ziyaret eden Benjamin Tudele Pera adı verilen yerde 2500 kadar rabaniyim ve 500 kadar karayim yaşadığını ifade etmektedir.¹⁷³ İstanbul'un fethi esnasında "guidecca" denilen bir yerleşim bölgesinde oturan¹⁷⁴ Yahudiler hekimlik, tüccarlık ve ipek

¹⁶⁸ Metin And, *16. Yüzyılda İstanbul*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2011, s. 63.

¹⁶⁹ Minna Rozen, *a.g.e.*, s. 62.

¹⁷⁰ Halil İnalçık, *a.g.e.*, s. 428.

¹⁷¹ Pinelopi Statis, *19. Yüzyıl İstanbul'unda Gayrimüslimler*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2011, s. 84.

¹⁷² Hatice Doğan, *Hahambaşılık Müessesesi*, Gözlem Yayınları, İstanbul 2003, s. 20.

¹⁷³ Minna Rozen, *a.g.e.*, s. 5.5

¹⁷⁴ Nicolo Barbaro, *a.g.e.*, s. 190.

imalatı gibi işlerde çalışmaktaydılar.¹⁷⁵ 1455 yılında yapılan sayımda Yahudi isimleri Saint Fabian Kilisesi, yakınlarındaki Fabyan ve Karaköy yakınlarındaki Samona Mahallesi' nin sakinleri olarak kaydedilirken,¹⁷⁶ 1472 sayımında tek bir Yahudi adı bile kayıtlarda geçmez. Büyük ihtimalle Fatih tarafından hepsi İstanbul'a sürgün edilerek İstanbul' un Yahudi halkını oluşturdular.¹⁷⁷ II. Bayezid'in hükümrânlığı döneminde ise bu durum tersine dönmüştür. Özellikle İspanya'dan kovulan Yahudilere Galata'da sığınma hakkı verilince Galata'da Yahudi nüfus tekrar artış gösterdi.¹⁷⁸ Bu bölgedeki Yahudiler daha çok Hasköy, Kasımpaşa, Mumhane'de kalabalıktırlar. Ayrıca bir kısmı da Beşiktaş, Ortaköy ve Kuzguncuk'ta yaşamaktadırlar.¹⁷⁹ İstanbul Yahudileri çok çeşitli kökenden geldikleri için tarihsel dinsel ve coğrafi olarak farklılaşan romaniot, karayit, seferdim ve askenazi gibi pek çok mezhebe ayrılırlar. Fakat Osmanlıların gözünde Yahudiler tek bir hahambaşının otoritesine bağlı tek ve aynı cemaati oluştururlar.¹⁸⁰

B) Rumlar

İstanbul' un ilk yerli halklarında olan Rumlar Ceneviz döneminden itibaren Galata'da yaşamaya başlamışlardı. İstanbul' un fethi ile birlikte Galata'da Rum nüfusunun arttığı görülür.¹⁸¹ Rumlar daha çok Hasköy, Tophane ve Kasımpaşa' da otururlardı.¹⁸² Cenevizliler'in çoğunlukta yaşadığı Galata Kulesi civarında oturan fakir Rumlar ayakkabıcılık ve hamallık yaparken, Rum mahallesindeki zengin Rumlar ise ayakkabıcılık, fırıncılık, terzilik, dokumacılık, bozacılık ve meyhanecilik yapmaktaydılar.¹⁸³ Denizcilik ve muhtemelen gemi rehberliği de yapan Rumlar İstanbul'un fethi ile ciddi manada ticaretle

¹⁷⁵ Robert Mantran, *İstanbul Tarihi*, İletişim Yayınları, İstanbul 2005, s. 130.

¹⁷⁶ Halil İnalcık, "Otoman Galata", *Essays in Otoman History*, Eren Yayınları, İstanbul, 1998, s.301

¹⁷⁷ Minna Rozen, *a.g.e.*, s. 15.

¹⁷⁸ John Freely, *Büyük Türk*, Doğan Egmont Yayıncılık, İstanbul 2011, s. 220.

¹⁷⁹ Eremya Çelebi Kömürcüyan, *XVII. Asırda İstanbul*, Eren Yayıncılık, İstanbul 1988, s.19

¹⁸⁰ Robert Mantran, *XVI. Ve XVII. Yüzyıllarda İstanbul' da Gündelik Hayat*, Eren Yayınları, İstanbul 1991, s. 50.

¹⁸¹ Halil İnalcık, *Osmanlı İmparatorluğunda Toplum ve Ekonomi*, Eren Yayınları, İstanbul 2009, s. 329.

¹⁸² Robert Mantran, *17. Yüzyılın İkinci yarısında İstanbul*, C. 1, TTK Yayınları, Ankara 1990, s.54.

¹⁸³ Halil İnalcık, *a.g.e.*, s. 299

ilgilenmeye başlamışlar, mültezimlik yaparak zenginleşmişlerdi.¹⁸⁴ Ayrıca Galata meyhanelerinin işletmecilerinin çoğu Rum'du.

C) Ermeniler

İstanbul'un ilk Ermeniler'i Fatih tarafından Tokat, Sivas ve Kayseri'den getirtilerek Sulu Manastır semtine yerleştirilmişlerdi.¹⁸⁵ Fatih 1453'den önce bir Ermeni patriğinin bulunduğu Bursa'dan da daha başka Ermeniler getirtmiştir. Yine Ankara, Bayburt ve Adana'dan Ermeniler getirtildi. Bunların pek çoğu Galata'ya yerleştirildi.¹⁸⁶ 1455 yılında Ermeniler Rumlar ve Latinlerin ardından üçüncü kalabalık grup haline geldi.¹⁸⁷ Bu Ermeniler'in başlıca faaliyetleri bakkalık, pastırmacılık, toptancılık vs. gibi küçük çaplı işlerdi.¹⁸⁸ 17. yüzyıldan itibaren Celali İsyanları nedeniyle batı şehirlerine yoğun bir göç yaşanmıştı. Bu göçlerden en çok etkilene şehir ise İstanbul olmuştu. 80 hane olan İstanbul'un toplam Ermeni nüfusu bu göçlerle oldukça artmıştır.¹⁸⁹

D) Latinler

1204 yılında IV. Haçlı Seferi ile İstanbul Latinler tarafından işgal edilmişti. Kentin üçte ikisi 15.000 kişinin ölümüne neden olan büyük yangında kül olunca Latinler Galata'ya taşındılar.¹⁹⁰ 1261'de İstanbul'un Bizanslılar tarafından yeniden ele geçirilmesi ile bütün Latinler Galata'ya gönderilmişti. İstanbul'un fethini hemen ardından Galata'ya giren Fatih Sultan Mehmed kaçanlara geri dönmeleri için 3 ay süre verdi. Pek çoğu korkudan geri dönmedi. Kalanlar ise sultanın himayesine girerek Galata'daki Latin Cemaatini oluşturdu. ¹⁹¹ Venedikli tüccarlarda Galatalılar'a verilen ahidnameye dayanarak burada bazı haklara ve ayrıcalıklara sahip oldular. Bu Venedikli aileler haraç ve benzeri vergilerden muaf olup ahidnameye dayanarak her padişah döneminde yeni

¹⁸⁴ Halil İnalçık, *a.g.e.*, s. 329.

¹⁸⁵ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 52.

¹⁸⁶ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 50.

¹⁸⁷ Halil İnalçık, "Otoman Galata", *Essays in Otoman History*, Eren Yayınları, İstanbul, 1998, s.299

¹⁸⁸ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 53.

¹⁸⁹ Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 197.

¹⁹⁰ Orhan Türker, *a.g.e.*, s. 14.

¹⁹¹ Rinaldo Marmara, *a.g.e.*, s.62.

muafiyet belgeleri almaktaydılar.¹⁹² 17. yüzyıldan itibaren Fransa, İngiltere ve Hollanda'nın devreye girmesiyle Venedikliler Akdeniz hâkimiyetini kaybettiler.¹⁹³ Buna paralel olarak Galata'daki varlıkları da zamanla yok oldu.

E) Araplar

İstanbul'daki Araplar deyince Mısırlılar, Suriyeliler, Iraklılar ve 1492 senesinde Endülüs' ten gelen Araplar anlaşılmalıdır. Endülüs' ten gelen ve morisko¹⁹⁴ adını alan bu Müslüman Araplar Fatih tarafından 1475'te yeniden camiye dönüştürülen St. Paola ve Domenico Kilisesi' nin etrafına iskan edildiler. Fatih Dönemi'nin sonlarında Galata Camii olarak adlandırılan bu yapı daha sonra yeniden Arap Camii adını aldı.¹⁹⁵ Kanuni Dönemi'nden itibaren de İstanbul'a gelen Arapların çoğu Arap Camii'nin bulunduğu Galata kıyılarına yerleştirildiler.¹⁹⁶ Mısırlı Araplar daha çok teknelerde kürek çekerek geçimlerini sağlıyorlardı. Diğerleri ise inşaat özellikle de taş işçiliğinde uzmanlaşmışlardı. Ayrıca fayans, seramik ve çömlekçilikte de yetenekliydi.¹⁹⁷

F) Avrupalılar

Fatih Sultan Mehmed Dönemi'nden itibaren Galata imparatorluğun Avrupa'ya açılan yüzü oldu. Gerek ticari gerek dini gerek diplomasi ya da diğer amaçlarla İstanbul'a gelen Avrupalılar Galata'ya yerleştiler.¹⁹⁸ 1536 yılında Kanuni ve Fransa kralı I. François arasında bir anlaşma yapıldı. Bu anlaşma dâhilinde Fransız tacirleri hiçbir kısıtlama ile karşılaşmaksızın Osmanlı İmparatorluğu sınırları içerisinde ticaret yapabileceklerdi. Bunun sonucunda Osmanlı topraklarında Avrupalı milletlerin ilk örneği olarak Frenk milleti ortaya çıktı.¹⁹⁹ Frenklerin neredeyse tamamı 1646 yılından itibaren elçiliklerini

¹⁹² Metin Ziya Köse *a.g.e.*, s. 80.

¹⁹³ Metin Ziya Köse, *Osmanlı Dönemi Akdeniz Dünyası*, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2011, s. 156.

¹⁹⁴ Halil İnalçık, *Kuruluş ve İmparatorluk Sürecinde Osmanlı Devleti, Kanun, Diplomasi*, Timaş Yayınları, İstanbul 2011, s.173.

¹⁹⁵ Önder Kaya, *a.g.e.*, s. 17.

¹⁹⁶ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 63.

¹⁹⁷ Robert Mantran, *XVI. Ve XVII. Yüzyıllarda İstanbul' da Gündelik Hayat*, Eren Yayınları, İstanbul 1991, s. 53.

¹⁹⁸ Metin Ziya Köse, *a.g.e.*, s. 154 – 155.

¹⁹⁹ John Freely, *Saltanat Şehri İstanbul*, İletişim Yayınları, İstanbul 2009, s. 215.

taşıdıkları Galata'ya taşındılar. 17. yüzyılın sonunda bunların sayısı 200 veya 300 kişi civarındaydı. Bunlar Galata'da hekimlik, cerrahlik, eczacılık ve saatçilik yapmaktaydılar.²⁰⁰ Hollandalılara gelince çok faal olmalarına rağmen 1669 da Galata'da yalnızca 1 ticarethaneleri vardı. Hollandalılar İstanbul'da dürüst, namuslu ve mükemmel kalitede mal satan tüccarlar olarak tanınıyorlardı. Gemileri sık sık başkente gelmekte Rum ve Ermeni temsilcileri aracılığıyla işlerini yürütmekteydiler.²⁰¹ Diğer önemli bir millet olan İngilizler ilk başlarda İstanbul'un bu yoğun ve kalabalık ticaretine uyum sağlamakta biraz zorlanmışlardı. 1640'lı yıllarda 24 - 25 tane ticarethaneleriyle bu zorluğu kısa sürede aştıkları anlaşılmaktadır.²⁰² Tüm bunlardan başka sayıları az olmakla birlikte Sırp, Hırvat ve Bulgar asıllı Erdelli tüccarlar da İstanbul'un uluslararası ticaretinde boy göstermekteydiler.²⁰³ İlginç olan bir bilgi ise 10. yüzyılda Viladimir isimli bir Rus prensi tarafından İstanbul'a gönderilen bir İskandinav halkı olan Vikinglerin 15. yüzyılda Galata'da bir yerleşim yerine sahip olmalarıdır.²⁰⁴

Galata Avrupalı tüccarlara önemli bir ticari kazanç sağlamakla kalmıyor, fiziki yapısı ve sunduklarıyla onların kendilerini memleketlerinde hissetmelerini sağlayarak bu yabancı memlekette nefes alabilecekleri bir ortam sunuyordu.

G) Türkler

Askeri sınıf dışında Galata'ya gelerek yerleşen ilk Türkler arasında Ankara'dan bir sof taciri, bir kürk taciri, bir hamamcı, bir demirci ve bir nakkaş bulunuyordu.²⁰⁵ Türkler ilk önce Galata Kulesi yakınlarında Kule Kapısı civarına yerleştiler. Burada Kule Kapısı Camii'ni kurdular ve bir mezarlık oluşturdular.²⁰⁶ Nüfusları da hızlı bir şekilde arttı. 1481 tarihli bir vakfiyede 13 İtalyan, 8 Rum, 6

²⁰⁰ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 55 - 56 ayrıca bkz. s. 130.

²⁰¹ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 134.

²⁰² Daniel Goffman, *Osmanlı İmparatorluğunda İngilizler*, Sabancı Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2001, s. 31.

²⁰³ İlber Ortaylı, *Osmanlı'da Milletler ve Diplomasi*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2010, s. 222.

²⁰⁴ Agostino Pertusi, *a.g.e.*, s. 393.

²⁰⁵ Halil İnalçık, *Osmanlılar, Fütühat, İmparatorluk, Avrupa ile İlişkiler*, Timaş Yayınları, İstanbul 2010, s. 196.

²⁰⁶ Niyazi Ahmet Banoğlu, *a.g.e.*, s. 172.

Ermeni mahallesine karşı Türkler'in mahalle sayısı 20'yi bulmuştu.²⁰⁷ İstanbul'da yaşayan ve zikretmeye degecek kadar kalabalık olan diğer azınlıkların arasında genelde Müslüman olan, ayrı bir millet olarak değerlendirilmeyen, kaldırım döşeyicisi, kuyu açıcısı ve seyyar satıcılık gibi işler yapan Arnavutlar'da vardı.²⁰⁸

İstanbul şehrinin nüfusu hakkında elimizde çeşitli tahmin ve bu tahminlere dayalı hesaplamaların dışında kesin deliller olmamakla birlikte tüm tarihsel süreç incelendiğinde şehrin en hızlı nüfus artış oranını Osmanlılar döneminde yaşadığı görülmektedir. Bu yoğunluğun ve canlılığın sebebi şehrin Osmanlılar döneminde, hiçbir dönemde olmadığı kadar, özellikle ekonomik ve kültürel manada farklılıkları bünyesinde barındırmasından kaynaklanmaktadır.

Şehrin nüfusu ile ilgili ilk ciddi rakamlar Ömer Lütfi Barkan tarafından verilmektedir. O'na göre 1520–1535 yılları arasında İstanbul'da 46.635 Müslüman hanesi, 25.292 Hıristiyan hanesi ve 8.070 Yahudi hanesi vardır. Toplamda 80.000 hane ve aşağı yukarı % 58,3'ü Müslüman, %41,7'si Hıristiyan ve Yahudi, aşağı yukarı 400.000 kişilik bir şehir nüfusu verilir.²⁰⁹ Bu verilere göre Galata'nın nüfusu sadece tahmin edilebilir. Yine 1540 ve 1545 tarihli bir cizye defterinde ise şehirde 17 si Galata'da olmak üzere 59 Rum mahallesinden bahsedilmektedir. Ayrıca aynı defterde yerleşim yerleri kesin olarak saptanamamış 23 Ermeni ve 46 Yahudi mahallesi vardır ki bunların bir kısmının Galata'da bulunduğu söylenebilir.²¹⁰

1455 yılında yapılan fakat tamamlanamayan bir diğer sayıma göre Galata'da en kalabalık nüfus Rumlardır. Onları nüfusça Latinler (Venedik, Ceneviz, Katalanlar) izlemektedir. Ermeniler üçüncü sırada ve Yahudiler en sondadır.²¹¹ Galata'da dâhil olmak üzere İstanbul'daki en kapsamlı nüfus sayımı

²⁰⁷ Halil İnalçık, *a.g.e.*, s. 196.

²⁰⁸ Rinaldo Marmara, *a.g.e.*, s. 53.

²⁰⁹ Robert Mantran, *17. Yüzyılın İkinci yarısında İstanbul*, C. 1, TTK Yayınları, Ankara 1990, s. 45–46.

²¹⁰ Çiğdem KAFESÇİOĞLU, "Osmanlı Şehirciliğinde Dönüşüm ve Devamlılık: Onbeşinci Yüzyıl İstanbul'unda Külliye ve Mahalleler", *550. Yılında Fetih ve İstanbul*, TTK Yayınları, Ankara 2007, s.181.

²¹¹ Halil İnalçık, *a.g.e.*, s. 196.

fetihten 24 yıl sonra 1477 de Fatih'in emriyle yapılmıştır. Kadı Muhyiddin'in yaptırdığı sayıma göre:²¹²

Tablo I: 1477 Sayımına Göre İstanbul ve Galata Nüfusu

	İstanbul'da (hane) aile sayısı	Galata'da (hane) aile sayısı
Müslümanlar	8 951	535
Hıristiyan ortodokslar	3 151	592
Yahudiler	1 647	-----
Kefeliler	267	-----
Karamanlılar	384	-----
Ermeniler	372	62
Frenkler (Avrupalılar)	-----	332
Çingeneler	31	-----
Toplam	14 803	1 521

Aynı sayıma göre İstanbul'da 3667 dükkân, Galata'da ise 260 dükkân vardır. 1581'de bir Avrupalı olan Pietro Cedulini Galata için 500-600 civarında zimmî, yine 500-600 civarında tacir ve 2000 civarında forsa ve köle ile birlikte 3.500 kişilik bir nüfus tahmininde bulunmuştur.²¹³ 1691 tarihli bir arşiv belgesi ise daha doğru rakamlar vermektedir. 1691'de İstanbul, Galata ve Eyüp'te cizye ödeyenlerin 45.112'si Hıristiyan, 8.236'sı Yahudi idi.²¹⁴ 18. yüzyılda ise Galata'da toplam 50.000 kişinin yaşadığı tahmin edilmektedir.²¹⁵

²¹² Halil İnalcık, "Fatih Sultan Mehmet Tarafından İstanbul'un Yeniden İnşası", *19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, sayı 3 – 4, Samsun 1988 – 1989, s. 223.

²¹³ İlber Ortaylı, *İstanbul'dan Sayfalar*, Turkuvaz Yayınları, İstanbul 2008, s. 224.

²¹⁴ Yücel Özkaya, *a.g.e.*, s. 165 – 166.

²¹⁵ Robert Mantran, *İstanbul Tarihi*, İletişim Yayınları, İstanbul 2005, s. 263.

5) Galatadaki Elçilikler

Haliç'in diğer tarafında İstanbul'un tam karşısında bulunan Galata yıllar boyu Latin tacirlere ev sahipliği yapmıştı. 16. yüzyıldan itibaren Batı Avrupalılar da diğerlerine katılarak bu bölgeyi uluslararası ticaret, siyaset ve entrikanın merkezi haline getirdiler. Kent giderek kuzeye doğru ilerledi ve büyüdü. 17. yüzyılın başında Galata'nın hemen yukarılarında o dönemde çok meşhur Pera Mahallesi kuruldu.²¹⁶ Pera'nın hayranlık verici bir boğaz ve İstanbul manzarası sunan bir tepenin üzerindeki ayrıcalıklı konumu özellikle 17. yüzyıldan itibaren yabancıların dikkatlerini bu bölgeye çekmişti.²¹⁷ Bu haliyle Pera bir sayfiye kasabası görünümüne kavuştu. Fakat en önemli özelliği elçiliklerin burada olmasıdır.²¹⁸

Osmanlı başkentinde elçilik binalarının 16. ve 17. yüzyıllardan itibaren yayılmaya başladığı görülür. Bu dönemde önce Batı'dan gelen elçiler Çemberlitaş'ın karşısına düşen ve muhtemelen Atik Ali Paşa Külliyesi'nin bir binası olan elçi hanında ikamet etmek zorundaydılar. Bu binanın üst katındaki odalar elçi ve maiyetine ayrılırken alt katlarda depolar ve ahırlar bulunmaktaydı.²¹⁹ 17. yüzyılda Pera'da ilk elçilik açma iznini Fransızlar almışken İstanbul'da elçi bulundurma hakkını ilk olarak 18 Nisan 1454 yılında yaptıkları bir anlaşma ile Venedikliler almıştı. Elçilerin Galata'da oturabileceklerine dair izin çıkmasıyla 16. yüzyılın başına kadar Eminönü civarında oturan²²⁰ Venedik Elçisi'de Pera'ya taşındı.²²¹ Fransızlar Pera'daki elçilik binasını ilk olarak 1535 yılında açtılar.²²² Bu aynı zamanda Kanuni'nin Fransızlar'a verdiği kapitülasyonların tarihidir. Fransız elçisinin binası Pera'nın en yüksek yerine inşa edilmişti. Muhteşem bir mimari yapısı olan bu elçilik binasına Fransa Sarayı veya kralın evi denilmekteydi.²²³ Hemen bu yüzyılın sonunda İngiliz elçisi Edward Burton Tophane'de bir bina kiralarak elçilik faaliyetlerine başladı. Fakat

²¹⁶ Daniel Goffman, *a.g.e.*, s. 30.

²¹⁷ Robert Mantran, *XVI. Ve XVII. Yüzyıllarda İstanbul' da Gündelik Hayat*, Eren Yayınları, İstanbul 1991, s. 19.

²¹⁸ Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 492.

²¹⁹ Önder Kaya, *a.g.e.*, s. 178.

²²⁰ Agostino Pertusi, *a.g.e.*, s. 304.

²²¹ John Freely, *a.g.e.*, s. 212.

²²² Önder Kaya, *a.g.e.*, s. 179.

²²³ Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 492.

Tophane halkının gürültücü ve eğlence düşkünü bu elçiyi şikâyet etmeleri üzerine elçilik Pera'ya taşınmak durumunda kalmıştı.²²⁴ Hollandalılar ise İngilizler'den sonra 17. yüzyılın başlarında böyle bir temsilciye sahip olabilmişlerdir.²²⁵ Polonyalılar ise 1650'de bir elçilik tesis ettiler.²²⁶

Önemli elçilerin Pera'ya yerleşmesi üzerine Osmanlı hükümeti her elçiye yasakçılar adı verilen ve ücretleri elçiler tarafından ödenen bir yeniçeri muhafız birliği tahsis etti. Elçi bir yere gitmek istediğinde kendisine bir araba ve at sağlanırdı.²²⁷ Diğer elçilik görevlileri örneğin tercümanlar da Galata'da kendilerine tahsis edilen evlerde otururlardı. Bu tercümanlar ve diğer elçilik görevlileri haraç ve avarız vergilerinden muaftılar.²²⁸ İran elçiliği dışındaki bütün elçilikler Pera'da idi. Bu elçilikler ve çevresi zamanla Galata'da yaşayan azınlıklar için bir cazibe merkezi haline geldi. Böylece Pera ve çevresi büyükelçilerin, tüccarların, kiliselerin ve zengin azınlıkların evlerinin toplandığı, fiziksel olarak Galata'dan ayrı bir Hristiyan kolonisi haline geldi.²²⁹

Osmanlıların batıda ilk geçici elçiliklerini henüz 18. yüzyılın ilk çeyreğine doğru açtıkları düşünülürse Avrupalılar'ın çok erken bir dönemde elçilik faaliyetlerine başladıkları söylenebilir. Galata diplomat, tüccar ve din adamlarında oluşan Avrupalı kalabalığın günlük hayatı incelenmeye değer ilginçliklerle, karşılıklı itiş kakış ve mücadelelerle doludur.²³⁰

6) Galata Limanı

Galata'nın uluslararası önemli bir ticaret merkezi olmasında en büyük pay hiç şüphesiz sahip olduğu limana aittir. Kâğıthane Deresi'nin Marmara'ya açıldığı nokta olan Haliç İstanbul ve Galata arasında derin bir oyuk biçiminde geniş bir doğal limana dönüşüyor ve gemiler için güvenli bir sığınak haline geliyordu.

²²⁴ Önder Kaya, *a.g.e.*, s. 179.

²²⁵ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 135.

²²⁶ Niyazi Ahmet Banoğlu, *a.g.e.*, s. 211.

²²⁷ Robert Mantran, *17. Yüzyılın İkinci yarısında İstanbul*, C. 2, TTK Yayınları, Ankara 1990, s.145 – 146.

²²⁸ Metin Ziya Köse, *Osmanlı Devleti ve Venedik Akdeniz'de Rekabet ve Ticaret*, Giza Yayınları, İstanbul 2010, s. 51.

²²⁹ Robert Mantran, *İstanbul Tarihi*, İletişim Yayınları, İstanbul 2005, s. 263.

²³⁰ İlber Ortaylı, *a.g.e.*, s. 95 – 96 .

Burası Çanakkale Boğazı'ndan Karadeniz'e kadar büyük bir limanın kurulup gelişebileceği tek uygun yerdi.²³¹ Galata'yı saran tüm kıyı gemilerin kıyıya dokunabilecek kadar yaklaşabildiği derinlikteydi.²³² Bu durum yolcuların, özellikle de yüklerin kolaylıkla limana boşaltılabilmesi anlamına geliyordu. Avrupalı seyyahlar kıyıların bu özelliğinden o kadar etkilenmişlerdir ki neredeyse hepsi bu durumu seyahatnamelerinde kaydetmişlerdir.²³³ Limanın bir başka avantajı ise çok kalabalık bir kentte ve bu kentin tam göbeğinde yer almasıdır. Böylece hem mallar kısa sürede yerlerine ulaştırılabiliyor hem de mal yükleme, boşaltma ve taşıma için gerekli işgücü kısa sürede çevreden temin edilebiliyordu.²³⁴

Galata, Cenevizliler'in eline geçtikten sonra Batı Akdeniz ile olan ticari münasebeti sayesinde kısa sürede uluslararası bir liman kimliği kazanmaya başladı. Cenevizliler'i Venedikliler ve diğer Avrupalı devletler izleyerek bu duruma katkı sağladılar.

Limana en baştan beri ikiye ayrılmıştı. Bizans döneminden beri devam eden bu durum Osmanlı Devleti zamanında da devam etti.²³⁵ Devlet adına çalışan gemiler İstanbul kıyılarına yanaşırken, Avrupalı tekneler Galata kıyısına yanaşmaktaydı. Böylece İstanbul Limanı kentin iase limanına dönüşürken Galata Limanı ithalat ve ihracat limanına dönüştü.²³⁶ Uluslararası özelliği sayesinde Galata Limanı ve çevresi kısa sürede iskeleler, depolar, mağazalar, atölyeler ve doğal olarak ta meyhanelerle doldu.²³⁷

Takip eden süreçte özellikle donanmanın ihtiyacı olan gemilerin yapılabilmesi için uygun koşullar sunan bu doğal limanın hemen ilerisine bir de tersane inşa edildi. Tersanenin inşası Galata'daki hayatı ve liman semtlerindeki

²³¹ Robert Mantran, *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, C. 1, TTK Yayınları, Ankara 1990, s. 85.

²³² Petrus Gyllius, *a.g.e.*, s. 196.

²³³ Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 477.

²³⁴ Robert Mantran, *XVI. Ve XVII. Yüzyıllarda İstanbul' da Gündelik Hayat*, Eren Yayınları, İstanbul 1991, s. 38.

²³⁵ Robert Mantran, *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, C. 1, TTK Yayınları, Ankara 1990, s. 72.

²³⁶ Robert Mantran, *XVI. Ve XVII. Yüzyıllarda İstanbul' da Gündelik Hayat*, Eren Yayınları, İstanbul 1991, s. 41.

²³⁷ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 25.

faaliyetleri hissedilir şekilde değiştirmiştir. Hem yoğun bir nüfus artışına neden olmuş hem de yeni iş kolları ortaya çıkmıştı. Evliya Çelebi'nin bildirdiğine göre Galata'da gemi işinde çalışan kalafatçıların 300 dükkânı vardı ve 1000 kişiydiler. Halatçılar ve ipçiler 500 kişi civarındaydı. Seren ve gemi direği imalatçılarının 200 atölyesi olup sayıları da 300 kişi civarındaydı. Yine yelkencilerinde 90 dükkânı olup onlarda 300 kişi civarındaydı.²³⁸ Demircilikle uğraşanlar Çingenelerdi, bunlarda Kasımpaşa'da oturmaktaydılar.²³⁹ Tersanenin inşasından sonra sadece donanma için değil her türlü gemi inşası için yetenekli Lazlar getirtilerek Rumlarla birlikte Galata, Kasımpaşa ve Tophane'ye yerleştirilmişlerdi.²⁴⁰

Bütün bunların yanı sıra önemli bir nokta da liman içi ulaşımıydı. Limanlara boşaltılan malların çoğu zaman Asya'dan Avrupa yakasına veya Galata'dan İstanbul iskelelerine taşınması gerekiyordu. Bu da kayıklar, mavnalar, peremeler²⁴¹ ve her türden küçük tekneleriyle liman ulaşımına katkıda bulunan kalabalık bir kayıkçı ve taşıyıcı zümresine başvurmayı gerekli kılıyordu.²⁴² Sayıları giderek artan ve vazgeçilmez bir unsur olan bu kayıkçılar kendi loncalarını da oluşturmuşlardır.²⁴³ Bu esnaf grubu içerisinde Rumlar egemen olup²⁴⁴ kürekçiler daha çok Galata'ya yerleşmiş olan Araplardır.²⁴⁵ Limana ayrı bir hareketlilik ve renk katan bu kayıkçıların sayıları çok fazlaydı.

7) Galata'da Ticaret

Stratejik konumu ve doğal limanı ile Akdeniz ve Karadeniz ticaretinin önemli bir noktasında bulunan Galata Cenevizliler tarafından önemli bir ticaret kolonisi haline getirildi. Uyguladıkları yararlı stratejilerle de kısa sürede bölge ticaretine hâkim oldular.

²³⁸ Robert Mantran, *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, C.2, TTK Yayınları, Ankara 1990, s. 7.

²³⁹ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 7.

²⁴⁰ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 26.

²⁴¹ İnsan taşımada kullanılan küçük kayık. Bkz. Robert Mantran, *XVI. Ve XVII. Yüzyıllarda İstanbul' da Gündelik Hayat*, Eren Yayınları, İstanbul 1991, s. 38.

²⁴² Robert Mantran, *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, C. 1, TTK Yayınları, Ankara 1990, s. 85.

²⁴³ Robert Mantran, *İstanbul Tarihi*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2005, s. 18.

²⁴⁴ Robert Mantran, *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, C.1, TTK Yayınları, Ankara 1990, s. 86.

²⁴⁵ Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 506.

Bizans'ın bu dönemde sürekli iç karışıklılıklarla mücadele etmesi ve bölgeye dikkatini vermemesi Cenevizliler'in hâkimiyetlerini genişletmelerine inanılmaz katkılar sağladı. Öyle bir an geldi ki Bizans İmparatorluğu deniz ticaretini tamamen Cenevizliler'in ellerine teslim etmek zorunda kaldılar.²⁴⁶ Bunun sonucunda da Galata'nın gümrük gelirleri İstanbul' un neredeyse yedi katına çıktı.²⁴⁷

Osmanlılar'ın Marmara kıyılarına ulaşmasıyla Ceneviz-Osmanlı ticareti önemli bir aşama kaydetti. Türkler ve Cenevizliler arasındaki ilişkiler o denli gelişti ki karşılıklı elçiler gidip gelmeye ve bunun neticesinde de çeşitli anlaşmalar ve ittifaklar yapılmaya başlandı. Bu ilişkilerin ardındaki başlıca itici güç canlı ve karlı bir ticaretin yarattığı paraydı.²⁴⁸ Bu dönemde Galata Osmanlı zekâsının Ceneviz sermayesi, uzmanlığı ve çıkarlarıyla buluştuğu bir alandı.²⁴⁹ Fakat Osmanlıların başka planları vardı.

Ulaşım imkânlarının çok kısıtlı olduğu ve Osmanlı İmparatorluğunun başkenti İstanbul'a denizaşırı ülkelerden gelen her türlü malın sadece deniz yolu ile ulaşabildiği bir çağda Galata imparatorluğun dışı açılan en önemli kapısı oldu.

İlk önce Galata'daki Cenevizliler'e eski haklarını nispeten koruyucu bir ahidname verildi. Fakat Cenevizliler'in pek çoğu fetih esnasında şehirden kaçmıştı. Bu durumun ortaya çıkardığı durgunluk Akdeniz'in bir diğer tüccar topluluğu olan Venedikliler'le yapılan anlaşmalarla aşılmaya çalışıldı. Ardından Fransız, İngiliz ve Hollandalılar davet edildi. Yine de Latin milletleri ticaretin vazgeçilmez unsurları olarak önemlerini koruyorlardı. Fatih, Ceneviz ve Venedikliler'e karşı bu sefer bir denge unsuru olarak 1455'te Floransalılar'a

²⁴⁶ John Freely, *a.g.e.*, s. 180. Cenevizliler gemilerinin ikisinin batırılmasına misilleme olarak İstanbul'a mısır getirmeyi durdurunca İstanbul'un içine düştüğü sıkıntı üzerine Cenevizliler İstanbul'da yaşayanların hayatta mı kalacağını, yoksa açlıktan mı öleceklerini yalnızca kendilerinin belirleyebileceklerini söyleyerek bununla övünüyorlardı. Donald M. Nicol, *Bizans ve Venedik*, s. 252.

²⁴⁷ 1348 tarihindeki rakamlara göre Galata'nın gümrük gelirleri 200.000 hyperpyra, İstanbul'unki 30.000 hyperpyra (hyperpyra: 1092 de Bizans'ta I. Aleksios tarafından bastırılan 21 kratlık altın para)

²⁴⁸ Kate Fleet, *a.g.e.*, s. 14.

²⁴⁹ Kate Fleet, *a.g.e.*, s. 139.

Osmanlı topraklarında serbestçe ticaret yapma hakkını verdi.²⁵⁰ Diğerlerine nazaran daha zayıf olan Floransalılar İtalyan kamuoyunun baskılarına dayanamayarak 1467’de Galata’yı terk ettiler.²⁵¹ İngilizler 16. yüzyılın sonuna doğru İstanbul’a gelerek yerleşmeye başladılar. 1640’larda Galata’da işyerlerine sahip oldular. 1675 yılına kadar verilen imtiyazlarla ticaretlerini daha da geliştirdiler. 1680’de Hollandalılar’a ve 1740’ta Fransızlar’a verilen kapitülasyonlarla birlikte yabancı tüccarlar Osmanlı topraklarında serbestçe dolaşma ve ticaret yapma hakkına sahip oldular. Galata’da ise yabancılar geniş bir hareket serbestisine sahiptiler.²⁵² Böylece Galata Avrupa ile ticaretin tamamen açık bir limanı haline geldi.

Galata limanındaki depolar Avrupa ve Karadeniz kıyılarındaki ülkelerden getirilen mallarla doludur. Bu malların içerisinde kumaşlar özellikle kıymet arz eder. Özellikle ipek ve Avrupa’nın yünlü kumaşları hizmetler karşılığında kişilere hediye edilebilecek kadar kıymetlidir.²⁵³ İpeğin merkezi ise Anadolu’da 14. yüzyıldan itibaren gelişmeye başlayan Bursa idi. İpeğin önemli bir pazarı olan Bursa’nın İstanbul’a yakınlığı özellikle Galata’da yaşayan ve ipek ticareti ile uğraşan Cenevizli, Floransalı ve Yahudi tüccarlar için büyük bir avantajdı.²⁵⁴ Keten bezi Erzincan’dan gelmekteydi.²⁵⁵ Kumaşla birlikte önemli bir hammadde olan yün ticareti ayrı bir öneme sahipti. Yün Antalya, Alanya, Tekirdağ, Gelibolu, Edirne ve Malkara gibi yerlerden gelir yıkanmış ve yıkanmamış olarak satılırdı.²⁵⁶

Kumaşla birlikte bu dönemde en önemli ticari ürünlerden biri de şaptı. Özellikle Ortaçağda kumaşın tepelenme, yıpranma, güneşe dayanıklılık yani haslık derecesinin artırılmasında ve boyanan kumaşta boyanın kalıcılığının sağlanmasında, deri sanayinde ve altının parlatılmasında kullanılırdı. Anadolu’nun pek çok yerinde şap madeni vardı ve çıkarılan bu şap İstanbul’da

²⁵⁰ Halil İnalçık, “Otoman Galata”, Essays in Otoman History, Eren Yayınları, İstanbul, 1998, s.318

²⁵¹ Halil İnalçık, “Fatih Sultan Mehmet Tarafından İstanbul’un Yeniden İnşası”, *19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, sayı 3 – 4, Samsun 1988 – 1989, s. 285.

²⁵² Halil İnalçık, *a.g.e.*, s. 240.

²⁵³ Kate Fleet, *a.g.e.*, s. 97.

²⁵⁴ Halil İnalçık, “Otoman Galata”, Essays in Otoman History, Eren Yayınları, İstanbul, 1998, s.314

²⁵⁵ Kate Fleet, *a.g.e.*, s. 97.

²⁵⁶ Kate Fleet, *a.g.e.*, s. 100.

özellikle Galata'da müşteri bulmaktaydı. 15. yüzyılın başında Batı'ya giden her geminin şap taşıdığı düşünülürse ne kadar önemli bir ihraç ürünü olduğu daha net anlaşılabilir.²⁵⁷ Galata'ya taşınan ve satılan ana kalemlerden bir diğeri ise bakır ve demirdi. Bakır Karadeniz kıyılarından gemilere yüklenir ve Galata'ya getirilirdi.²⁵⁸ Bunların yanı sıra kurşun ve kalay da Akdeniz'den denizyolu ile Galata'ya getirilir burada alıcılara ulaştırılırdı.²⁵⁹

Tahıl ticareti ise başlı başına bir konuydu. Özellikle halkın en temel gıda maddesi olma özelliğiyle buğday Galata için hiçbir ortaçağ batı kenti için olmadığı kadar önemli bir ticaret konusuydu. Zaman zaman yaşanan kıtlıklar vurgunculuğa neden olmakta halk ciddi sıkıntılar içerisinde düşmekteydi. Tahıl konusunda eminin altında bir müfettiş, kâtipler ve 300 adam bulunması meselenin ciddiyetini göstermektedir.²⁶⁰

Bütün bunlara ek olarak, Ege adalarından sabun, şarap, rakı, tuz, pamuk, limon, dokuma kumaşlar ve zeytinyağı, Rusya'dan tereyağı, halat, sırma iplik, havyar ve samur kürkü, Avusturya'dan Tuna yoluyla cam, porselen, ayna ve hazır elbiseler, İngiltere'den saatler ve lüks elbiseler, Hollanda'dan değerli taşlar, Mısır'dan pirinç ve keten ipliği, Arap topraklarından kahve ve tütüsü alınır ve satılırdı.²⁶¹

Galata'nın bu ticari potansiyeli önemli miktarda gümrük geliri elde edilmesine de imkân sağlıyordu. Galata'ya gelen mallara devlet tarafından konmuş gümrük vergilerini alan görevlilerin resmi daireleri de Galata'da idi.²⁶²

Galata limanındaki bu hareketlilik şüphesiz iç piyasayı da olumlu bir şekilde etkilemekteydi. Galata'ya gelen mallar gümrük vergisi ödendikten sonra buradan alıcıların mahzenlerine, hanlara veya depolara taşınırdı.²⁶³

²⁵⁷ Kate Fleet, *a.g.e.*, s. 84.

²⁵⁸ Kate Fleet, *a.g.e.*, s. 116.

²⁵⁹ Kate Fleet, *a.g.e.*, s. 112.

²⁶⁰ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 52.

²⁶¹ Orhan Türker, *a.g.e.*, s. 17.

²⁶² Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 478.

²⁶³ Necdet Ertuğ, *a.g.e.*, s. 17.

Bu devir Galata ticaretinde hamalların ayrı bir yeri vardır. Neredeyse nakliye işlerinin tamamı hamallar vasıtasıyla gerçekleştirilirdi. Hamallarda loncalarda örgütlenmişlerdi. Kayıtlı oldukları defterler ve bir başkethüda vardı.²⁶⁴ Bu da bize hamallığın bu dönemde önemli bir meslek olarak algılandığını göstermektedir.

Fatih, fetihten sonra buraya bir bedesten inşa ettirerek malların alınıp satılacağı, büyük tüccar ve değerli malların güvenle korunabileceği bir mekân oluşturmuş oldu. Buradaki esnafın dinleri, dilleri, etnik kimlikleri ve buna bağlı olarak ikamet mahalleleri farklı da olsa bir arada çalışıyor,²⁶⁵ ticari ahlaka ve nizamaya aykırı hareket edenlere karşı da birlikte hareket ediyorlardı.²⁶⁶

Galata'nın özellikle fetihten sonra oluşan kozmopolit yapısı pek çok işkolunun ortaya çıkıp gelişmesini sağladı. Bunlardan en başta geleni değirmencilik ve fırıncılıktı. Halkın en temel ihtiyacı ekmekti ve bu konu özellikle hassasiyet arz etmekteydi. Suiistimale açık bir konu olan ekmek üretimi, fırıncıların çoğu zaman daha fazla kar etmek amacıyla bir takım hilelere başvurmalarına sebep oluyordu. Şikâyetlerin pek çoğu bu konu ile ilgiliydi.²⁶⁷ Zaman içerisinde sayılarında sürekli artış yaşanan bu fırınlar istedikleri gibi üretim de yapamıyorlardı. Fırınlar ürettikleri ürüne göre sınıflandırılmışlardı. Örneğin; simitçiler, çörekçiler, börekçiler, kadayıfçılar, lokmacılar, gözlemeciler, francala ve ayrıca peksimet imal eden fırınlarda vardı.²⁶⁸ Galata'da bulunan değirmenlerin ve fırınların büyük bir kısmı gayrimüslimlerin elindeydi.

İstanbul için olmasa bile Galata için en önemli ticari faaliyetlerden biri de şarap ve arak denilen rakı ticareti idi. Gayrimüslim nüfusun çok olduğu bu bölgede aşırı bir tüketimi vardı. Bunda meyhanelerin etkisini de ifade etmek gerekir. Bu içkiler İstanbul'a girişte vergilendirilmekteydi. Şarap emininin emrinde 300 adamının bulunması bu emtianın potansiyel olarak boyutunu ifade

²⁶⁴ Necdet Ertuğ, *a.g.e.*, s. 24.

²⁶⁵ Halil İncik, *Osmanlılar, Fütühat, İmparatorluk, Avrupa ile İlişkiler*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2010, s.197.

²⁶⁶ Mehmet Demirtaş *Osmanlı Esnafında Suç ve Ceza*, Birleşik Yayınevi, Ankara 2010, s. 93.

²⁶⁷ Mehmet Demirtaş, *a.g.e.*, s. 249.

²⁶⁸ Salih Aynural, *a.g.e.*, s. 103.

eder. Öyle ki 1668 de bu içkilerden alınan vergilerin miktarı 6.000.000 akçeye ulaşmıştı.²⁶⁹

Halkın bir diğer önemli ihtiyaç maddesi ise yağ ve baldı. İstanbul'a getirilen bal İstanbul bal kapanına, yağ ise Galata'da ki yağ kapanına gönderilirdi. Daha sonra bu mallar satışında özelleşmiş esnafa dağıtılırdı.²⁷⁰ Yani yağ ticareti yapan tüccar bal ticaretine, bal ticareti yapan tüccarda yağ ticaretine girişmiyordu.

Türkler balıktan Rumlar kadar hoşlanmadıkları için olsa gerek Eminönü balıkhanesinden çok büyük bir balık pazarı Galata'daydı ²⁷¹. Galata balık pazarında çeşitli balıkların yanı sıra meyhanelerin başlıca mezeleri olabilecek havyar, ıstakoz ve midye gibi deniz ürünleri de satılmaktaydı.²⁷² Burası Galata halkı tarafından rağbet edilen bir yerdi ve yabancı seyyahlar buradaki balıkların tazeliğine ve çeşitliliğine hayran kalmışlardır.²⁷³ Galata'ya dışarıdan getirilecek balıklar av gümrük eminin denetimi altında gelirdi.²⁷⁴

Bugünkü anladığımız manada bakkallarda faaliyet göstermekteydiler. Bakkallar mahalle aralarında köşe başlarında veya bir evin altında olabiliyordu. Bakkalların açılmasına ihtiyaca göre Galata bazarbaşısı karar veriyordu.²⁷⁵

Dökümcüler,²⁷⁶ karcılar,²⁷⁷ sarraflar,²⁷⁸ hekimler,²⁷⁹ camcılar, hamamcılar, kasaplar, helvacılar, doğramacılar, kürekçiler, şişeciler, pusulacılar, sakalar, boyacılar, bahçıvanlar, akideciler, şerbetçiler, çaryekçiler, tütüncüler, kumaşçılar diğer belli başlı esnaf gruplarını oluşturuyorlardı.²⁸⁰

²⁶⁹ Robert Mantran, *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, C. 1, TTK Yayınları, Ankara 1990, s. 192 – 193 .

²⁷⁰ Robert Mantran, *a.g.e.*, s.189.

²⁷¹ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 188.

²⁷² Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 492.

²⁷³ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 184

²⁷⁴ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 185.

²⁷⁵ Mehmet Demirtaş, *a.g.e.*, s. 88.

²⁷⁶ Hans Dernschwam, *İstanbul ve Anadolu'ya Seyahat*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Mersin 1992, s. 168.

²⁷⁷ Metin And, *a.g.e.*, s. 175.

²⁷⁸ Salih Aynural, *a.g.e.*, s. 142.

²⁷⁹ Marc David Baer, *IV. Mehmet Döneminde Osmanlı Avrupası'nda İhtida ve Fetih*, Hil Yayın, İstanbul 2009, s. 217.

²⁸⁰ Mehmet Demirtaş, *a.g.e.*, s. 215.

8) Galata' da Sosyal Hayat

Tarih boyunca şimdiki Unkapanı Köprüsü'nün yanındaki Azapkapı Camii'nden Galata Kulesi'ne doğru çekilen bir çizginin Galata Kulesi'nden Tophane Meydanı'na indirilmesi ve Azapkapı Tophane arasının da denizden birleştirilmesi ile oluşacak kabaca bir üçgenin içinde kalan bölge Galata olarak tanınmıştır.²⁸¹ Makul ölçüde büyük ve güzel olan bu kent Avrupalı Hıristiyanların doğudaki başlıca ticaret ve ikamet merkezleriydi. Bu nedenle kâfir kenti olarak adlandırılan Galata'da, ambar, han ve atölyelerin alt mahallelerde yani limana yakın yerlerde bulunması gerektiği için evler Galata'nın yüksek yamaçlarına doğru yapılmış ve böylece ideal bir ikametgâh mahallesi olan Pera kurulmuştu.²⁸² Bu durum evlere liman, Boğaziçi, Üsküdar, Kadıköy, Adalar ve İzmit Körfezi' ne kadar geniş, güzel ve cezbedici bir manzara sunmaktaydı.²⁸³

Bütün bu güzelliklerine rağmen Pera, yabancı ve genellikle özel bir konuma sahip halklar, davranışlar, inançlar ve rezaletlerin kalesi olarak kötü bir ün kazanmıştı. Burada yaşayan tüm halk Osmanlı'nın ahlakı düzenleyici yasalarından muaf tutulurdu.²⁸⁴ Bu kötü ünün kaynağı ise genellikle Rum ve Yahudiler tarafından işletilen ve çoğu zaman günah yuvası olarak tabir edilen meyhanelerdi. Meyhanelere sadece Galatalı denizciler değil, sarhoş olmak isteyen herkes giderdi. Sarhoş olduktan sonra bunlarla karşılaşmak tehlikeli bir durum arz etmekteydi.²⁸⁵ Bu yüzdendir ki saldırı, soygun, cinayet, tecavüz gibi pek çok suç bu bölgenin kadı sicillerine girmiştir.²⁸⁶ Çoğunlukla Hıristiyanların gittiği bu meyhanelere gizlice Müslümanlarda gitmekte ve şarap içmekteydiler.²⁸⁷ Sayıları 1.400 den az olmayan bu meyhaneler zaman zaman kapatılmakta veya ağır bir şekilde vergilendirilmekteydi.²⁸⁸ Meyhaneler Galata'da hayatı şekillendiren en temel unsurdu. Bu yüzdendir ki yeni gelen yabancılar değişik bir âleme gelmiş

²⁸¹ Orhan Türker, *a.g.e.*, s. 10.

²⁸² Robert Mantran, *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, C. 2, TTK Yayınları, Ankara, 1990, s. 60.

²⁸³ Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 494.

²⁸⁴ Daniel Goffman, *a.g.e.*, s. 30.

²⁸⁵ Robert Mantran, *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, C. 1, TTK Yayınları, Ankara 1990, s. 90.

²⁸⁶ Marc David Baer, *a.g.e.*, s. 89.

²⁸⁷ Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 492.

²⁸⁸ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 101.

oldukları duygusuna bile kapılmazlardı. Yeni gelenler burada, her tüccar ve gemicinin alışkın olduğu Akdeniz ortamını bulmakta özellikle gemiciler için İstanbul yolculuğu genellikle sıradan bir iş sayılmakta iki ay ve daha uzun bir süre Galata'da kalmak onlar için tüm Akdeniz'e ün salmış İstanbul tavernalarına ve kabarelerine kavuşma fırsatı olarak değerlendirilmekteydi.²⁸⁹

Galata'daki üst düzey yabancılar için ise daha farklı eğlence anlayışları mevcuttu. Onlar piyes veya tiyatro türü eğlencelerle vakit geçirmekteydiler.²⁹⁰ Sıradan halkın eğlencesi ise bir takım kutlamalarda cambazlar, hokkabazlar veya sihirbazlar olmaktaydı.²⁹¹ Yine yabancıların evlenmeleri ve düğün şenlikleri de kendi adetlerince yapılmaktaydı.²⁹² Dini bayramların da kutlamalar içerisinde ayrı bir yeri vardı. Yılın bazı dönemlerinde ise farklı kutlamalar yapılmaktaydı. Örneğin; Türkler 23 Nisanı hıdrellez olarak kutlardı. Aynı gün Rumlarca Aziz George günü olarak kutlanmaktaydı. Bu tip dinsel kutlamalara herkes saygı gösterirdi. Hatta 1576'da bir Türkün Aziz George için bir koyun kurban ettiği ve etini fakirlere dağıttığı anlatılmaktadır.²⁹³ İstanbul'daki yabancılar kendi dillerini konuştukları gibi ülkelerine özgü kıyafetleri de giyebilirlerdi. Yalnız Müslümanların Yahudilerden ve Rumlardan ayırt edilebilmesi için Yahudiler safran sarısı, Rumlar ise lacivert başlık giymek zorundaydılar.²⁹⁴

1453 yılında İstanbul'un Türkler tarafından alınmasından sonra Fatih Cenevizlilere bütün ibadethanelerinden serbestçe yararlanabileceklerini vaat etti. Sadece en görkemli kilisenin camiye çevrilmesini emreden eski bir geleneğe uyarak Dominikenler'i kiliselerinden çıkardı.²⁹⁵ Böylece din serbestisi tanınmış olup Katolik din adamlarının kendilerine tanınan hak sınırlarını aşmamak kaydıyla dini görevlerini yapmalarına müsaade edildi.²⁹⁶ 1267 den itibaren zaten İstanbul'daki Latinlerin neredeyse tamamı Galata'ya taşındığı için bütün Katolik kiliseleri de Galata'da idi. Osmanlı İmparatorluğu topraklarında papa tarafından

²⁸⁹ Robert Mantran, *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, C. 2, TTK Yayınları, Ankara 1990, s. 198.

²⁹⁰ Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 308.

²⁹¹ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 101.

²⁹² Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 307.

²⁹³ Metin And, *a.g.e.*, s. 237.

²⁹⁴ Metin And, *a.g.e.*, s.180 – 181

²⁹⁵ Rinaldo Marmara, *a.g.e.*, s. 25.

²⁹⁶ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 147.

gönderilmiş dokuz piskopos dini görevlerini ve bunlara bağlı işlerini Hıristiyan memleketlerde olduğu gibi tam bir özgürlük ve serbesti içerisinde yürütürlerdi. Galata'da Katoliklerin beş dini tarikatları vardı. Bu tarikatlara bağlı; St. Marie, St. François, St. Pierre, St. Benoit, St. George,²⁹⁷ St. Anna, St. Benedict, St. Giovanni Ospedale, St. Sebastiano, St. Antonio, St. Nicola, St. Pietro Et Paulo,²⁹⁸ St. Peter, Notre Dame, St. Paul, St. Clare, St. Anne, St. John²⁹⁹ kiliseleri Katoliklerin dini hizmetlerini yerine getirirdi. Ortodoks Rumlar'ın ise Boğaziçi köylerindekiilerde dâhil otuz kadar kiliseleri vardı. Bunlardan on tanesi Galata'da idi.³⁰⁰ Ermenilerin ise 1436 da inşa ettikleri Lusaroviç kilisesi ile beraber Galata'da 17. yüzyılda 3 tane kiliseleri vardı.³⁰¹

Galata'daki cami sayılarının giderek artması buranın İslamlaşmaya başladığını gösterse de 1650'li yıllarda Galata hala bir Hıristiyan kenti görünümündeydi.³⁰² 1660 yangınından önce şehirde yaklaşık altmış kilise vardı. Bu kiliselerin yirmi beşi bu yangında kül oldu.³⁰³ 16. yüzyılın sonlarına doğru Protestan İngilizler Galata'da bir Protestan kilisesi kurmak istemişler bu durum Ortodoks ve Katolikler arasında rahatsızlıklara neden olmuştu.³⁰⁴ Kiliselerin yanı sıra Galata'da Dominiken rahibelerin yaşadığı St. Caterine Manastırı vardı. Bu manastır fetihten sonra rahibelerin şehirden ayrılmaları ile zamanla ortadan kalktı.³⁰⁵ 1544'e kadar varlığını koruyan bir başka manastır St. Dominique Manastırı,³⁰⁶ bir diğeri de 1580'e kadar varlığını korumuş olan St. Chiara Manastırı idi.³⁰⁷ Galata'da birde suyunun şifalı olduğu düşünülen bir ayazma vardı.³⁰⁸ Galata'da ayrıca bir sinagogdan³⁰⁹ ve bir Kudüs Hastanesi'nden bahsedilmektedir.³¹⁰

²⁹⁷ Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 311.

²⁹⁸ İlber Ortaylı, *a.g.e.*, s. 225.

²⁹⁹ Mary Lucille Shay, *Lale Devri ve Sonrası*, Özgü Yayınları, İstanbul 2009, s. 63.

³⁰⁰ Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 491.

³⁰¹ Antoine Galland, *İstanbul'a Ait Günlük Hatıralar*, C. 1, TTK Yayınları, Ankara 1998, s. 37.

³⁰² Baki Çakır, *a.g.e.*, s. 62.

³⁰³ Marc David Baer, *a.g.e.*, s. 156.

³⁰⁴ Gerald Maclean, *Doğuya Yolculuğun Yükselişi*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2006, s. 98.

³⁰⁵ Rinaldo Marmara, *a.g.e.*, s. 31 – 32 .

³⁰⁶ Gülgün Üçel Aybet, *a.g.e.*, s. 311.

³⁰⁷ Rinaldo Marmara, *a.g.e.*, s. 32.

³⁰⁸ Metin And *a.g.e.*, s. 208.

³⁰⁹ Antoine Galland, *a.g.e.*, s. 171.

³¹⁰ Antoine Galland, *İstanbul'a Ait Günlük Hatıralar*, C.2, TTK Yayınları, Ankara 1998, s. 97.

Fetihden sonra Galata'nın hızlı bir şekilde İslamlaştığını görürüz. Cami sayıları hızla artmaktadır. İçlerinden en önemlisi Arap Camii olarak bilinen St. Paolo et St. Domenico kilisesi idi. Emevilerin Galata'yı almasıyla Abdülmelik tarafından bu kilisenin yerine yapılan camiidir.³¹¹ Arapların buradan ayrılmasıyla Ddominiken papazlar burayı yeniden kiliseye çevirip bir de çan kulesi inşa ettiler. Fatih'in Galata'yı fethetmesiyle kilise yeniden camiye çevrildi ve yine Arap Camii olarak adlandırıldı. Galata camilerinin en büyüğü olması sebebiyle Camii Kebir olarak adlandırılır. Meşhur Galata mahkemesi bu caminin karşısında bulunduğu için caminin cemaati her camiden daha fazla idi.³¹²

Bir diğer önemli camii de Valide Sultan Camii'dir. Sultan IV. Mehmed'in gözdesi ve Sultan II. Mustafa ile Sultan III. Ahmed' in anneleri olan Rabia Gülnuş Emetullah Sultan tarafından 1696–1697 tarihinde, büyük yangında harap olan St. Francis Kilisesi' nin camiye dönüştürülmesiyle ortaya çıktı.³¹³ Kılıç Ali Paşa Camii ise Kaptan-ı Derya Kılıç Ali Paşa tarafından Mimar Sinan'a yaptırılmış olup Ayasofya'nın küçük ölçekli bir kopyasıdır.³¹⁴ Dini nitelikli bir başka yapıda Galata Mevlevihanesidir. II. Bayezid tarafından 1492'de yaptırılmıştır. Tekkeyi asıl kuran kişi ise İskender Paşa'dır. Paşanın Galata sırtlarındaki av çiftliğinin yerinde tesis edilmiştir.³¹⁵

İstanbul'da toplumun sık sık karşılaştığı olaylardan biriside yangınlardır. Özellikle ev ve dükkânların çoğunun ahşap oluşu yangınlara kolaylıkla sebep olmaktadır. Tarihsel kayıtlar tabi ki en tahripkâr yangınları zikretmektedir. Yerel küçük çaplı olaylar ise çok daha fazladır. Tarihi İstanbul'da yangının büyük afet boyutlarına ulaşması için çok fazla şeye gerek yoktu. Biraz rüzgâr bu iş için yeterli olmaktadır. Yolların dar olması, tedbirsizlik ve söndürme konusundaki yetersizlikte eklenince büyük felaketler kaçınılmaz olmaktadır. Yangınlar en kalabalık ve en ticari merkezlere yayılarak kente felaket getirmekte, ekonomik hayatı felce uğratmaktaydı. Özellikle Galata'da çıkan yangınlar depolara ve mağazalara sıçradığı zaman büyük zarar vermekteydi. Tüccarın kayıpları binlerce

³¹¹ Niyazi Ahmet Banoğlu, *a.g.e.*, s. 200.

³¹² Niyazi Ahmet Banoğlu, *a.g.e.*, s. 201.

³¹³ Marc David Baer, *a.g.e.*, s. 161.

³¹⁴ Murat Belge, *a.g.e.*, s. 258.

³¹⁵ Önder Kaya, *a.g.e.*, s. 112.

akçe ile ifade edilmektedir.³¹⁶ 1555'te Galata'da çok büyük bir yangın oldu. Bu yangında halk yangının yanı sıra talan ve çapulculuktan da çok zarar gördü. Yangınların önüne geçmek daha doğrusu zararlarından korunmak için 1559 da çıkarılan bir kanunla Galata'da ki tüm yapılarda taş kullanılması ve dükkânlara kepenk takılmaması emrolunuyordu.³¹⁷ 1633 teki yangında da 20.000 evin yandığı tahmin edilmektedir.³¹⁸ 1660 yangını ise tam bir felakettir. Bu yangında şehrin büyük bir bölümü harap olmuştu.³¹⁹ Bu yangın esnasında farklı dinsel gruplar arasında çok ciddi gerilimler yaşanmış bu yüzden mahalleler terk edilmişti.³²⁰ 1696 yangını da ise 10.000 ev neredeyse bütün Rum kiliseleri harap oldu.³²¹ Sadece yangınlar değil tabi ki depremler ve salgın hastalıkları da saymak icap eder. 1720 ve 1721 yıllarında çıkan veba salgınında pek çok kişi hayatını kaybetti.³²² Bu salgınların daha çok Galata'da görülmesinden dolayı gemilerle geldiğini tahmin etmek zor olmasa gerek.

Galata'nın ticari ve sosyal hayatında önemli bir yeri olan kölelik tarihin hemen hemen her döneminde farklı algılanmış ve uygulanmıştır. Kölelik Osmanlı devletinde de yaygındı. Kölelerin kaynağı köle ticareti yoluyla elde edilen köleler veya savaş esirleri idi. Osmanlı topraklarında satılan kölelerin büyük çoğunluğu Karadeniz'in kuzeyindeki limanlar üzerinden getirilmekteydi. Köle ticaretinden alınan vergiler göz önüne alındığında bu ticaretin ne denli önem kazandığı anlaşılacaktır. Bahsedilen gelirlerin miktarı 1520'de 620.000 akçe iken 1529'da 650.000 akçeye çıkmıştı.³²³ Yine kaçak kölelerin yakalanmasına gösterilen ilgi bu değeri ortaya koyar.

Galata'da Osmanlı Devleti zamanında kölelerin alınıp satıldığı bir yerdi. Özellikle Venedikliler ve Cenevizliler bu işte uzmanlaşmışlardı.³²⁴

³¹⁶ Robert Mantran, *XVI. ve XVII. Yüzyıllarda İstanbul' da Gündelik Hayat*, Eren Yayınları, İstanbul 1991, s. 33.

³¹⁷ Metin And, *a.g.e.*, s. 30.

³¹⁸ Robert Mantran, *İstanbul Tarihi*, İletişim Yayınları, İstanbul 2005, s. 251.

³¹⁹ Marc David Baer, *a.g.e.*, s. 141.

³²⁰ Marc David Baer, *a.g.e.*, s. 162.

³²¹ Rinaldo Marmara, *a.g.e.*, s. 33.

³²² Mary Lucille Shay, *a.g.e.*, s. 51.

³²³ Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, C.1, Eren Yayıncılık, İstanbul 2004, s. 341.

³²⁴ Kate Fleet, *a.g.e.*, s. 38.

Osmanlı toplumunda köleler birer hizmet ve üretim aracı olarak görülmemiş, toplum içerisinde entegre edilmiş, insani şartlarda yaşaması sağlanmış ve en önemlisi de belli şartlarda kölelik kumrunun kalkması teşvik edilmiştir.

III. BÖLÜM

GALATA MAHKEMESİNE AİT 141 NO'LU ŞER'İYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU VE HÜKÜMLERİN ÖZETLERİ

BAŞLANGIÇ SAYFASI

Galata sakinlerinden Eskuli veledi Manol her yıl yeniçeri odalarından birinci bölük ortalarında yanan kandiller için kendi malından zeytinyağı vererek bunun karşılığında da örfi vergilerden muaf tutulduğu bir berat almıştır. Bu beratın yenilenmesi için divana başvurmuştur. Beratı yenilenerek aynı hizmet karşılığı örfi vergilerden muaf tutulması emrinin mahkeme tutanağına kaydı.

Nişân-ı şerîf-i âlişân

1 Çün avni inâyet-i rabbânî ve savn-i hidâyet-i zamîrânı birle be-hüccet-i âlî taht üzere

2 cülûs-ı hümâyûn-ı sa'âdet makrûnum vâki' olmağla umûmen tecdîd-i berevât-ı fermân-ı âlişânım

3 sâdır olmağın bundan akdem dergâh-ı mu'allam yeniçeri odalarında birinci bölük orta

4 larında yanân kanâdili içün kendü malından bir Ramazan-ı şerîfden Ramazan-ı şerîfe değın

5 senede bir def'a yüzeli vukıyye zeyt yağı virüb ve mukabelesinde tekâlif'i örfiye

6 ve şâkkadan mu'âfiyet üzere iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'il yeniçerileri ağası

7 dâme mecduhûnun arzı mûcibince yedine berât-ı âlişânım virilen Galata sâkinlerinden Esküli

8 veledi Manol nâm zimmî yedinde olan atık berâtın Dersa'âdetime gönderüb tecdîdin ricâ

9 itmeğin atık berâtı mûcibince işbu bin doksan dokuz senesi Muharremü'l-haramının ikinci gününden

10 berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu virdüm ve buyurdum ki mesfûr Eskuli veledi Manol

11 nâm zimmîye kemâkân mu'âf ve müsellemler olub her sene ta'ahhüd üzere yüz elli vukiyye rugan-ı zeyt

12 veft ve zamânıyla kabza me'mûr olanlara zikr olunan oda ortasından yanân kanâdil

13 için edâ ve teslim idüb yedine mühürlü ve ma'mûlün bih temessük alub mademki kusurlu olmaya bundan akdem

14 ve bunun emsâli mu'âf ve müsellemler olanlar ne vecihle hamr pişirmesinden ve ordu-yı hümâyûn ve yuva cizyesinden ve

15 ispenceden ve kazma ve kürek ve otluk ve çiftlik vurudu hızır akçesinden ve kastariyye ve kantariye

16 ve fucı resmi ve tulum hissedenden cihet-i ma'îşeti için sıkduğu hamr ve örfden ve kazgan pişirmesinden

17 hilâf-ı kânûn hamr emînlerin ve adamları ve subaşı ve as'asbaşı ve yasakçılar ve muhtesib

18 adamları müdâhale etmekden ve acemîoğlanı bahâsıyla akçe alınmaktan ve sâir ehl-i örf tâifesi

19 kendüye zikr olunan tekâlif ile rencîde ve remîde eylememekleri mu'âf ve müsellemler olub

20 mürd oldukda evladı bulunursa yerine mu'âf ve müsellemler olub min ba'd mu'âfiyet

21 ve mesleğe âhardan bir ferd dahl ve ta'arruz kılmayalar şöyle alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

22 tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min Şehr-i Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye.

VARAK 1**BOŞ****VARAK 2****2 a 1**

Galata Voyvodası Mahmud Ağa'nın kethüdâsı Ali Efendi ibni Ya'kûb, mahkemede topçu zümresinden Kuşcuoğlu Ali Beşe isimli kişinin Sultan Bâyezid Mahallesinde bakkal olan Yani veledi isimli şahsı panyal denilen bir bıçakla yaralıyarak öldürdüğünü söylemiş ve olayın keşif ve kayıt altına alınmasını talep etmiştir. Mahkemece görevlendirilen Mevlânâ Mustafa Efendi ibni eş-Şeyh Ali olay mahalline varıp talebi yerine getirmiş ve durumu mahkemeye bildirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata'da bi'l-fi'il

2 voyvoda olan fahrü'l-akrân Mahmud

3 Ağa'nın kethüdâsı Ali Efendi ibni Ya'kûb

4 meclis-i şer'-i şerîfde takrîr-i kelâm idüb gâib-i ani'l-meclis

5 zümre-i tobcıyândan Kuşcuoğlu Ali Beşe nâm kimesne târih-i kitâbdan bir gün

6 mukaddem kubeyli gurubda mahmiye-i mezbûrde Sultan Bâyezid Mahallesinde tarîk-i âm üzerinde bakkal

7 olan Yani veledi nâm zimmîyi panyal ta'bîr olunur âlet-i câriha ile gerdanının sağ tarafına

8 darb ve cerh idüb mezbûr dahi cerh-i mezbûrdan müte'essiren hâlik olmağla el ân hâlik olduğu

9 müvekkil-i mûmâ-ileyhin mesmû'ı olmağla hâlâ cânib-i şer'den üzerine varılıb keşf ve tahrîr olunması

10 matlûbumdur didikde savb-ı şer'den Mevlânâ Mustafa Efendi ibni eş-Şeyh Ali irsâl olunubi ol dahi

11 zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ile mahal-i mezbûra varub hâlik-i mezbûra nazar eylediklerinde fi'l-hakîka

12 gerdanının sağ tarafında cerh olunubi ve cerh-i mezbûrdan hâlik olduğu ba'de'l-keşf ve'l-mu'âyene

el-Hac

14 Muhzır Hüseyin bin Abdullah ile meclis-i şer‘a gelüb alâ vukû‘ihî inhâ ve i‘lâm itmeğın mâ-hüve'l-vâki’

15 bi’l-ibtigâ ketb olundı. Fi’l-yevmi’s-sânî ve’l-işrîn min Şevvâli’l-mükerrem li-sene semâni ve tis‘în ve elf. 1198

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed bin Ali, Mustafa Çelebi ibni Mustafa, Mehmed Çelebi ibni Hüseyin, Abdülfettah bin İbrahim, Mustafa Çelebi ibni İbrahim, Mehmed Beğ ibni Mehmed.

2 a 2

Galata’da Sultan Bayezid mahallesinde oturan Kirkor veledi Edoten isimli Ermeni kendi arsası üzerinde Mustafa Çelebi ile olan sınırına bir duvar yaptırmak istemiş fakat Mustafa Çelebi buna mani olmuştur. Kirkor mahkemeye başvurarak Mustafa Çelebinin ısrarından vazgeçirilmesini talep etmiş, mahkeme Kirkor’u haklı bularak Mustafa Çelebi’yi ısrarından vazgeçmesi konusunda ikaz etmiştir.

1 Husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın kıbel-i şer‘-i enverden Mevlânâ Muharrem Efendi ibni İbrahim

2 irsâl olunubi ol dahi hâssa-i mi’mârândan Üstad Mehmed Halife ibni Abdullah ile mahrûsa-i

3 Galata’da Sultan Bâyezid Mahallesinde sâkin Kirkor veledi Edoten nâm ermeninin menziline varub

4 zeyl-i vesîkada muharrerü’l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer‘-i hâtır eyledikde mezkûr Kirkor

5 meclis-i ma‘kûd-ı mezbûrda Car-ı mülasıkı Kapucızâde Mustafa Çelebi ibni Ramazan nâm kimesne mahzarında

6 üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb işbu menzilimin mezbûr Mustafa Çelebi menzili cânibinde

7 vâki‘ sakfının mi‘mâr-ı mezbûr mesâhasıyla tûlen sekiz zirâ’ ve arzan yirmi iki parmak

8 idüğü zâhir ve müte‘ayyen olan damlalığı tahtında kâin mikdar-ı mezkûr arsa-i hâliyem

9 mezbûr Mustafa Çelebi'nin menzili arsa-i hâliyesine muttasıl ve mâbeyninde kendi arsam üzerinde

10 malım ile müceddeden duvar binâ ve ihdâs murâd eylediğimde mezbûr Mustafa Çelebi bi-gayr-i vech-i şer‘î

11 beni binâdan men‘ üzere olmağın el ân suâl olunubi bî -vech-i mu‘ârazadan

12 men‘ olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl ve akîbü'l-ikrar mûcibiyle mevlânâ-yı mezkûr

13 mezbûr Mustafa Çelebi'yi bî-vech-i mu‘ârazadan ba‘de'l-men‘ vâki'ü'l-hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr

14 ba‘dehû ma‘an ba‘s olunan Hüseyin Beşe ibni Ahmed ile meclis-i şer‘a gelüb alâ vukû‘ihî inhâ

15 ve i‘lâm itmeğın mâ-hüve'l-vâki‘ bi'l-ibtigâ ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâmin aşara

16 min Şevvâli'l-mükerrem li-sene semâni ve tis‘în ve elf. 1098

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Beşe ibni Mustafa, Abdûlbâkî Ağa ibni Hüseyin, Hamza Beşe ibni Abdülganî, el-Hac Mehmed bin Abdullah.

2 b 1

Galata'da Bereketzade mahallesinde oturan Mustafa Çelebi ve İbrahim Çelebi ibni Abdullah isimli şahıslar ortak oldukları mülkü 460 esedi guruşa Gazanfer Ağa vakfı mütevellisi olan şahsa satmışlar, parayı aldıktan sonra mülkü seneliği 48 guruşa kiralamışlardır. Bu anlaşmada Lütfullah binti Abdullah isimli kadın Mustafa Çelebi ve İbrahim Çelebi ibni Abdullah'a kefil olmuş, Mustafa Çelebi ve İbrahim Çelebi ibni Abdullah isimli şahıslarda sene tamamlandığında toplam miktar olan 508 guruşu teslim etmek şartıyla sattıkları mülkü geri alınması konusunda el-Hac Mehmed'i vekil tayin etmişler, el -Hac Mehmed'de bu vekâleti kabul etmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da

2 Bereketzâde Mahallesi

- 3 ahâlisinden Mustafa Çelebi ve İbrahim Çelebi
- 4 ibni Abdullah nâm kimesneler mahfel-i kazâda merhûm
- 5 Gazanfer Ağa vakfına bi'l-fi' il mütevellî olan işbu bâ'isü'l-kitâb
- 6 nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb akdi âti sudûruna
- 7 deĝin ale'l-iştirâki's-sevî mülkümüz olub mahalle-i mezbûrede vâki' Medîne-i Münevvere evkâfindan bundan akdem vefât iden el-Hac Kâsım vereseşi tasarruflarında olan vakıf menzil
- 9 ve bir tarafı Hüseyin mülki ve bir tarafı Hasan Kethüdâ vereseşi mülkleri ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd dâhiliye ve hâriciyesi
- 10 büyût-ı adîdeyi müştemil mülk menzilizimizi cemî' tevâbi'i ve levâhıkı ile mütevellî-i mezbûra dört yüz altmış kıt'a esedî kuruşa
- 11 bi-tarîki'l-istiğlâl bey' eylediğimizde ol dahi mâl-ı vakf-ı mezbûr ile ba'de'l-ibtiyâ' ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı mezbûr
- 12 dört yüz altmış kuruşu yedinden tamâmen ahz ve kabz eylediğimizden sonra yine mütevellî-i mezbûr menzil-i mahdûd-ı mezkûr
- 13 ba'de't-tahliyeti's-şer'iyeye ve't-tekâbüzil-mer'î târih-i kitâbdan bir sene tamâmına deĝin kırk sekiz kuruş ücret ile bize
- 14 îcâr ve teslîm idüb biz dahi minvâl-i muharrer üzere istîcâr ve kabûl idüb ve işbu hâzıra bi'l-meclis Lütfullah
- 15 binti Abdullah nâm hatun dahi menzil-i mezbûrun derkine ve ücret-i lâzimesine tarafeynden emr ü kabûlü hâviye kefâlet-i
- 16 sahîha-i şer'iyeye ile kefil oldukdan sonra eĝer sene tamâmında asıl mâl-ı mezkûr ve ücret-i mezbûreyi mütevellî-i
- 17 mezkûre edâ ve teslîm eylediğimiz sûretde menzil-i mezkûr semen-i misli ile âhara bey'a ve semeninden meblağayn-i mezbûreyn
- 18 beş yüz sekiz kuruşu îfâya ve fazla kalırsa bize îsâl itmek üzere küllemâ uziltike fe-ente vekîli masdûkınca
- 19 vekâlet-i devriye ile tarafımızdan işbu hâzır-ı bi'l-meclis Mehmed Çelebi ibni el-Hac Mehmed nâm kimesneyi vekîl nasb eylediğimizde ol dahi
- 20 ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd eyledi didiklerinde ĝıbbe't-tasdîki's-şer'î

21 mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundı. Fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-sene semâni ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Abdülkâdir Efendi ibni Abdurrahman, Mahmud Efendi ibni Mehmed el-Îmâm, Hüseyin Beğ ibni Mustafa, Mehmed Beğ ibni Osman, Ahmed bin Mehmed.

2 b 2

Galata dışındaki Santa Marka mahallesinde oturan Kasandra binti Drago isimli kadın Tatavla denilen yerdeki ev ve arsayı ve Laka denilen yerdeki bağını Ömer Çelebi'ye 250 guruşa satmış. Ardından sattığı bağı seneliği 31 guruş ve bir rub' guruşa kiralamıştır. Kasandra binti Drago'nun vekili Drago veledi Anton Kasandra'ya kefil olmuştur.

1 Mahrûsa-i Galata hâricinde Santa Marka Mahallesinde sâkine Kasandra binti Drago nâm nasrâniye tarafından husûs-ı âti'z-zikri ikrara vekîl

2 olub vekâleti Süleyman Çelebi ibni İsa ve Osman Çelebi ibni Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an sâbit olan sulbî kebîr oğlu Drago

3 veledi Anton nâm zimmî meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde sâbikan kilerci başı merhûm Ahmed Ağa'nın nükûd-ı mevkûfesine

4 bi'l-fi'îl mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb Ömer Çelebi ibni Abdülmü'min nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm

5 idüb müvekkilem mezbûre Kasandre'nin yedinde mülk ve hakkı olub Tatavla nâm karyede vâki' bir tarafı Corci

6 nâm zimmî tarlası ve bir tarafı müvekkilem mezbûrenin âhar mülki ve bir tarafı Yorgi Oskorde nâm zimmî mülki tarafı-ı

7 râbi'i tarîk-i âm ile mahdûd olub dâhiliyesi uluvven dört bâb oda ve bir orta sofada ve bir tahta boş ve bir matbah

8 ve tahtânî iki kebîr oda ve iki mahzen ve bir kebîr havlu ve su kuyusu ve cenine ve sahrıcı ve hâriciyesi

9 uluvven ve süflen iki bâb odaları ve bir matbah ve bir mahzen ve havluyu ve kenîfe ve bir sağîr köşkû ve bağceyi

10 ve yine bağce-i mezbûreye muttasıl üç tarafı tarîk-i âm ile mahdûd mülk arsa-i hâliyeyi müştemil mülk menziline

11 ve yine senevî Sultan Bâyezid-i Velî vakfına mukâta‘a-i kadîme-i ma‘lûmesi olub karye-i mezbûre

12 bağları hilâlinde kâin Laka nâm mevzi‘de tarafeyni merkûm Curci tarlası ve tarafeyni tarîk-i âm ile mahdûd

13 mülk bağının arsasını mütevellî-i vakf-ı mezbûr ma‘rifetiyle mütevellî-i mezbûr Ömer Çelebi‘ye ba‘de‘l-ferâğ bi-safka-i vâhide

14 mütevellî-i mezbûre bi-tarîki‘l-istiğlâl iki yüz elli kuruşa bey‘ ve teslîm ol dahi yedinde

15 olan mâl-i vakf-ı mezbûr ile ber-vech-i muharrer ibtiyâ‘ ve kabûl eylediğinden sonra

16 semeni olan meblağ-ı mezbûr müvekkile-i mezbûre mütevellî-i mezbûr

17 yedinden tamâmen ahz ve kabz idüb

18 yine mütevellî-i mezbûr

VARAK 3

3 a

19 Menzil-i mahdûd-ı

20 mezbûru ba‘de‘t-tahliyetü‘ş-şer‘î

21 ve‘t-tekâbüzü‘l-mer‘î tarih-i kitâbdan

22 bir sene tamâmına değin otuz bir kuruş ve bir rub‘ kuruş

23 ücret ile îcâr ve teslîm ve müvekkilem mezbûre dahi ber-vech-i muharrer

24 istîcâr ve tesellüm eyledi didikde gıbbe‘t-tasdîkü‘ş-şer‘î vekîl-i mezbûr

25 Drako menzil-i mahdûd-ı mezbûru derkine ve ücret-i lâzimesine emr ve kabûli hâviye kefâlet-i

26 sahîha-i şer‘iyye ile kefil olmağın mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Fi‘l-yevmi‘l-işrîn min Şevvâli‘l-mükerrem sene 98.

Şuhûdü‘l-hâl:

Abdülkâdir Efendi ibn Abdurrahman, Mehmed Çelebi ibni Abdullah, Mustafa Çelebi ibni Mehmed, Süleyman Çelebi ibni, Ali, Osman Çelebi ibni Ali Hüseyin.

3 a 1

Galata'ya bağlı İstinye nahiyesine bağlı Sarıyer isimli karyede oturan İbrahim Beşe ibni Osman, Çayırbaşı denilen yerdeki bağını el-Hac Ahmed'e 200 kıt'a esedi guruşa satmıştır. Parasının tamamını aldığını ve alacağı kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata müzâfâtından İstinye nâhiyesine tâbi' Sarıyar nâm karye sâkinlerinden İbrahim Beşe ibni Osman nâm

2 kimesne meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hac Ahmed bin İbrahim nâm kimesne mahzarına bi-tav'ihî ikrâr

3 ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âti sudûruna değîn silk-i mülkümde münselik olub karye-i mezbûre hudûdu

4 dâhilinde Çâyırbaşı nâm mahallerde vâki' bir tarafı çayır ve bir tarafı vadi ve taraf-ı sâlisi Bâli nâm ermeni

5 bağı ve taraf-ı râbi'i yine mezbûr el-Hac Ahmed bağı ile mahdûd bir kıt'a mülk bağıını mezkûr el-Hac Ahmed'e tarafeynden

6 îcâb ve kabûlu hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile iki yüz kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm eylediğimde ol dahi

7 ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semen-i mezkûr iki yüz esedî kuruşu mezkûr yedinden

8 tamâmen ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm bağı mahdûd-ı mezkûr mezbûr el-Hac Ahmed'in mülk-i müşterâsı

9 olmuşdur keyfe mâ yeşâü ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb

10 olundi. fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min Şevvali'l-mükerrem li-sene semân ve tis'în ve elf. 1098

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Çelebi ibni Mustafa, el-Hac Ömer bin Halil, Halil Beğ ibni Mustafa, el-Hac Mehmed bin Veli, Mustafa Beşe ibni Ali.

3 a 2

İstanbul'da Arabacı Bayezid mahallesinde oturan Mustafa ibni el-Hac Hüseyin, Mehmed bin Hasan'dan aralarındaki pamuk ticaretinden 65,5

guruş alacağı olduğunu, alacağını talep ettiğinde Mehmed bin Hasan' ın borcunu ödemediğini ifade ederek borcunun alınarak kendisine ödenmesini talep etmiştir. Mehmed bin Hasan mahkemede borcunu kabul etmiş, mahkemede borcun ödenmesi konusunda Mehmed bin Hasan'ı ikaz ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i İstanbul'da Arabacı Bâyezid mahallesinde sâkin sâhib-i hâze'l-kitâb el-Hac Mustafa ibni el-Hac Hüseyin Hüseyin

2 nâm kimesne meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde Mehmed bin Hasan nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ

3 ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mehmed zimmetinde bundan akdem yedimden müştera ve makbûz beynimizde

4 mikdarı ma'lûm penpe bahâsından ba'de külli'l-hesâb altmış beş buçuk kuruş hakkım olmağla talep

5 eylediğimde edâdan imtinâ' ider suâl olunubi alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl

6 mezbûr Mehmed cevâbında fi'l-vâki' müdde'-i mezbûre vech-i muharrer üzere bundan akdem yedinden iştirâ

7 ve kabz eylediğim ma'lûmü'l-mikdâr penpe bahâsından ba'de külli'l-hesâb altmış beş buçuk esedî kuruş

8 deynim vardır deyu ikrâr ve i'tirâf itmeğın alâ mûcib i'tirâfa meblağ-ı mezbûrı müdde'î-i

9 mezbûra edâ ve teslîme mezbûr Mehmed'e ba'de't-tenbîh mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

10 fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-sene semân ve tis'în ve elf. 1098

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Çelebi ibni Mehmed el-Müderriş, Muharrem Efendi el-Kâdı, İsmail el-Müderriş, Abdüllatîf Efendi ibni Mehmed, Hamza Beşe ibni Abdülganî, el-Hac Mehmed bin Abdullah, Ahmet Çelebi İbni Mustafa.

3 b 1

Galata'ya bağlı Kapıdağ nahiyesinde Erdek isimli karyede oturan gayrimüslümlerin vekili Manol veledi Baba Neyakoz, Kefevî İbrahim Efendi ibni el-Hac Ali'den 480 kıt'a esedi gurus borç alarak köylülere dağıttığını, bu borcun 100 gurusunu geri ödediğini, bu sırada Kefevî İbrahim Efendi ibni el-Hac Ali'nin öldüğünü ifade ettikten sonra Kefevî İbrahim Efendi ibni el-Hac Ali'nin varislerinden, kalan 380 gurusun 180 gün ertelenmesini talep etmiş, kefillerin huzurunda sağlanan anlaşma mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i

2 Galata muzâfâtından

3 Kabudağı nâhiyesine tâbi' Erdek

4 nâm karye sâkinlerinden olup kendi tarafından

5 asıl ve karye-i mezbûre keferelerinden olup yedinde olan mûmzât

6 ve mahtûme hüccet-i şer' iyyede isimleri mestûr olan mahzûrû'l-eşhâs

7 zimmîler taraflarından sâbitü'l-vekâle vekîl olan Manol veledi Baba Neyakoz nâm zimmî mahfel-i şer' de

8 mahmiye-i İstanbul'da Cezeri Kâsım Paşa mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Kefevî İbrahim Efendi

9 ibni el-Hac Ali nâm kimesnenin eytâmının tesviye-i emirleriçün savb-ı şer' den mansûb vasîleri olan Ahmed Çelebi ibni Mehmed

10 nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb ben mezbûr İbrahim Efendi yedinden hâl-i hayatında bi'l-asâle

11 dört yüz seksen kıt'a esedî kuruş istidâne ve kabz eylediğinden sonra ben dahi meblağ-ı mezbûrî karye-i mezbûre

12 keferesine edâ ve teslîm eylemişiydim lâkin ben meblağ-ı mezbûrun mezkûr İbrahim Efendi'ye hayatında ancak

13 yüz kuruşunu edâ ve teslîm idüb bâkîsi olan üç yüz seksen esedî kuruşunu kable'l-ifâ mezkûr İbrahim Efendi

14 fevt olup ve meblağ-ı mezbûr eytâm-ı mezkûrûna mevrûs olmağın Binâenaleyh hâlâ meblağ-ı mezbûr üç yüz

15 seksen kuruş eytâm-ı mezkûrünün zimamde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ deynim olub fe-emmâ meblağ-ı mezbûru

16 hâlâ edâya iktidârım olmamağla vasî-i mezbûr meblağ-ı mezkûrı tarih-i kitâbdan yüz seksen tamâmına değin

17 te'cîle ta'ahhüd eyledi didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î karye-i mezbûre sâkinlerinden Babaeskili veledi

18 Baba İstati ve Trandafilo veledi Yemandi ve Dimitraki veledi Yemandeli ve Fotni veledi Babolye ve Fotni veledi Mihâl

19 ve Bolharon veledi Yemandi nâm zimmîlerden her biri meclis-i mezbûrda vasî-i mezkûr mahzarında ikrâr idüb

20 biz dahi merkûm Manol zimmetinde olan meblağ-ı mezbûr üç yüz seksen esedî kuruşa tarafeynden emr ü kabûli

21 hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'iyeye ile kefil olduk didiklerinde gıbbe't-tasadukü'ş-şer'î mâ-vaka'a

22 bi't-taleb ketb olundı. fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min Şevvâli'l-mükerrerem li-sene semâni ve tis'în ve elf. 1098

Şuhûdü'l-hâl:

Muharrem el-Bedi el-Kadî, İsmail Çelebi ibni Mehmed, Ahmed Efendi ibni Mehmed, Abdülbâkî Efendi ibni Yusuf, Ahmed Beşe ibni Mustafa.

3 b 2

Galata'da Câmi'-i Kebîr mahallesinde oturan Ayşe Hatun ibnetü Abdülkâdir isimli kadın Ebostol veledi Nikola'dan 147 kıt'a esedi gurus alacağı olduğunu ifade ederek alacağını talep ettiğinde Ebostol veledi Nikola'nın borcunu ödemek istememesi üzerine Ayşe Hatun ibnetü Abdülkâdir aralarında şiddetli bir tartışma yaşandığını, ardından 70 kıt'a esedi gurus karşılığında aralarında sulh sağlanması üzerine geri kalan 77 gurusdan vazgeçtiğini ifade etmiş bu ifadeler mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Câmi'-i Kebîr mahallesinde sâkine Ayşe Hatun ibnetü Abdülkâdir tarafından husûs-ı âti'z-zikri

2 ikrâra vekîl olduğu Mehmed Çelebi ibni Receb ve Süleyman Çelebi ibni Musa nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı münkir-i

3 şer‘îde nehc-i mu‘teber-i mer‘î üzere sâbit ve mütehakkık ve vekâletine hükm-i şer‘î lâhık olan es-Seyyid Mehmed Çelebi

4 ibni es-Seyyid Mehmed nâm kimesne meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde işbu râfi‘ü’l-kitâb Ebstol veledi

5 Nikola nâm zimmî muvâcehesinde bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkile-i mezbûrenin

6 mezbûr Ebstol zimmetinde cihet-i dîn-i şer‘îden yüz kırk yedi kıt‘a esedî kuruş

7 hakkı olub meblağ-ı mezbûrı mezkûrdan taleb eylediğimde edâdan imtinâ‘ üzere olmağla

8 beynlerinde münâza‘ât-ı kesîre cereyân etmişiydi el-Hâletü hâzihî vesâtat-ı erbâb-ı salâh

9 ve tavassut-ı eshâb-ı fevz ü felâh birle müvekkile-i mezbûreyi meblağ-ı mezbûrdan mezkûr

10 Ebstol ile yetmiş kıt‘a esedî kuruş üzerine ırzan [ırzaen] ıslâh eylediklerinde

11 ol dahi ber-vech-i mezbûr sulh-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh-i mezkûrı tamâmen ahz

12 ve kabûl eyledikten sonra meblağ-ı bâkî mezbûr yetmiş yedi kuruşdan mezbûr

13 Ebstol’un zimmetini ibrâ-i âm kâti‘ü’n-nizâ‘la ibrâ ve ıskât eyledi

14 ba‘de’l-yevm husûs-ı mezbûra müte‘allika bi vechin mine’l-vücûh da‘vâ ve nizâ‘ı yokdur

VARAK 4

4 a

15 didikde

16 gıbbe’t-tasdîkü’s-şer‘î

17 mâ hüve’l-vâki‘ bi’l-ibtigâ ketb olundu.

18 fi’l-yevmi’s-sânî ve’l-işrîn min Şevvâli’l-mükerrem li-sene

19 semâni ve tis‘în ve elf. 1098

Şuhûdü’l-hâl:

Mehmed Efendi ibni Ali, Estar Mehmed bin Ali, Musa Çelebi ibni Receb, Mustafa Beşe ibni Mehmed, İbrahim bin Abdülbâkî, Ahmed Efendi ibni Mehmed, Mehmed Çelebi ibni Receb, Süleyman Çelebi ibni Musa.

4 a 1

Üsküdar'da oturan Ayvat binti Panos isimli kadın kocası Abdullah Beşe ibni Abdullah ile kendi malından bir takım kıymetli eşyalar vererek iddeti (bekleme süresi) dolana kadar da kendi nafakasını kendisi karşılamak üzere birbirlerinden resmen boşandıklarını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Medîne-i Üsküdar'da Pazarbaşı mahallesinde sâkine Ayvat binti Panos nâm nasrâniye meclis-i şer'î-i hâtır-ı lâzım

2 ü't-tevkîrde zevc-i dâhili bahâsı sâhib-i hâze'l-kitâb Abdullah Beşe ibni Abdullah nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihâ

3 ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb zevcim mezbûre kendi malımdan on kıt'a esedî kuruş ve otuz altı

4 kuruş kıymetli yirmi iki miskal bir çift altun bilezik ve on kuruş kıymetli bir çift zümrüd taşlı

5 altun küpe ve yirmi dört kuruş kıymetli on iki altun düğme ve beş kuruş kıymetli altun yüzük

6 ve on sekiz buçuk kuruş kıymetli bir altun sacbağı ve yirmi iki kuruş kıymetli bir istefan virüb

7 ve iddetim münkıza oluncaya değin nafaka-i 'iddet ve mü'net-i süknâm kendi üzerime olmak üzere zevcim

8 mezbûr Abdullah Beşe ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile hul' olub hukûk-ı zevciyete müte'allika âmme-i da'vâdan

9 her birimiz âherin zimmetini ibrâ ve ıskât eyledik didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ hüve'l-vâki'

10 bi't-taleb ketb olundu. fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Şevvâli'l-mükerrerem li-sene semâni ve tis'în ve elf. 1098

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-Kudât Muharrem Efendi, Mustafa Efendi ibni Şeyh Ali, Ahmed Çelebi bin Mehmed , İsmail Çelebi ibni Mehmed.

4 a 2

Merek binti Karagöz tarafından kirası Kudus'teki Margob kilisesinde yaşayan Hıristiyan fakirlerin ihtiyacına vakfedilen odaların ve evin mütevellisi olan Arabek veledi Vartan bu vakfı Karagöz kızı Tufanda isimli ermeniye yıllık 200 guruşa kiralamış, bu işlem sonucunda aralarında imzalanan senedin mahkemece onaylanmasını talep etmişlerdir. Durum mahkeme tarafından kayıt altına alınmıştır.

1 Merek binti Karagöz nâm ermeniyenin gallesi Kudüs-i şerîf'de Margob kenisasinde sâkin nasâra

2 tâifesi fukarâsına meşrûta vakfı olub mahrûsa-i Galata'da vâki' etrâf-ı erba'ası Savaman nâm

3 ermeni vakfı olan menzil ve kinise vakfı olan Petan ve Frenk kinisesine mevkûf odalar ve tarîk-i

4 âm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî büyü-tü adîdeyi muhtevî menzilin bi'l-fi'il mütevellîsi olan

5 Arabek veledi Vartan nâm ermeni mahfel-i şer' de mahalle-i mezbûrede sâkine olub vâkîfa-i mezbûrenin

6 karındaşı işbu hâmile-tü'r-rakîm tarafından Tufanda binti Karagöz nâm ermeniye tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri

7 tasdîka vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi olan Ayvaz veledi Tahmel nâm ermeni muvâcehesinde bi't-tevliye

8 ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb menzil-i mahdûd-ı mezbûru mahlûl olduğu cihetle târih-i kitâbdan

9 bir sene mukaddem müvekkile-i mezbûreye iki yüz kuruş ücret-i mu'accele ve beher şehir ücret-i mü'eccele-i ma'lûme

10 ile îcâr ve teslîm idüb ol dahi istîcâr ve kabûl eyledikten sonra ücret-i mu'accele-i

11 mezbûreyi mezkûr yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz idüb ve yedine tefvîz-i mezbûrî

12 hâk ve imzâ ve hatmimi hâvî bir kıt'a temessük dahi virmişiydim hâlâ mûcibince cânib-i şer' den

13 dahi li-ecli'l-istihkâm hüccet-i şer' iyye belâğat-ı nizâm-ı i'ta ve in'âm olsun didikde

14 vekîl-i mezbûr mütevellî-i mezbûru ifâde-i meşrûhasında tasdîk ve tefâsîl-i mahkiyesinde tahkîk

15 itmeğın mâ hüve'l-vâki' li-ecli't-tevsîk bi'l-ibtigâ ketb ve tenmîk olundu. fi'l-yevmi'

16 s-sâmin min Şevvâli'l-mükerrem li-sene semâni ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Süleyman Beşe ibni Ali, Mehmed Çavuş ibni Derviş, Mehmed Efendi ibni Ali, Ebu Bekir Beşe ibni Mustafa, MehmedBeşe ibni Hüseyin.

4 b 1

Galata'ya bağlı İstinye nahiyesine tabi Yeniköyde oturan Todoş veledi Tanaş mülkünü Fotni binti Moşkaro'ya 1000 kıt'a esedi guruşa satmış, paranın tamamını aldığı ve alacağı kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata

2 nevâhîsinden İstinye nâhiyesine

3 tâbi' Yeniköy nâm karyede sâkin Todoş

4 veledi Tanaş nâm zimmî meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde

5 işbu râfi'atü'l-kitâb Fotni binti Moşkaro nâm nasrâniye tarafından

6 tasdîke vekîl olan Nikola Reis veledi Aniştâş nâm zimmî muvâcehesinde

7 ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âti'z-zikrin sudûruna değın silk-i mülk-i sahîlinde

8 münselik olub karye-i mezbûrede vâki' bir taraftan Mumcı Bulharon nâm zimmî menzili ve bir taraftan Lefter reis

9 ve Ademi nâm zimmîler menzilleri ve bir taraftan sâhil-i bahr ve bir taraftan bazen Derzi Todori ve ba'zen tarîk-i âm

10 ile mahdûd iki bâb fevkânî ve bir bâb vustâni odaları ve bir büyük mahzen ve bir küçük mahzen ve üstünde

11 bir bâb oda ve su kuyusu ve bir fırın ve bağçe ve limanı müstemil mülk menzilini bi-cümleti't-tevâbî' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-hukûk

12 ve'l-merâfik tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile müvekkile-i mezbûre Fotni'ye bin kıt'a esedî

13 kuruşa bey' ve teslîm ve temlîk ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl ve temellük itdikden sonra semeni olan

14 meblağ-ı mezbûr bin kıt'a esedî kuruş müvekkile-i mezbûre yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı

15 mezkûr müvekkile-i mezbûrenin mülk-i müşterâsı olmuşdur keyfe mâ teşâü ve tahtâr mutasarrıf olsun didikde

16 gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'r-râbî' ve'l-işrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Yusuf bin Abdullah, Mustafa Beşe ibni Abdullah, Mustafa Beğ ibni Abdullah, el-Hac Mustafa bin Ali, Abdi Çelebi ibni Memi, Eskeli veledi Yanaki Zafir veledi Yasef Acı Nikola veledi Yani Panayot veledi Dimitri

4 b 2

Galata'ya bağlı İstinye nahiyesinde Yeniköyde oturan Fotni binti Moşkaro ölen kız kardeşi Tufana'nın kocası Todoş veledi Tanaş'ın kız kardeşine ait bazı malları sakladığını iddia ederek açtığı davadan vazgeçtiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata nevâhîsinden İstinye nâhiyesine tâbî' Yeniköy nâm karyede sâkine Fotni binti Muşkaro

2 nâm nasrâniye tarafından husûs-ı âti'z-zikri ikrâra vekîl olduğu Eskeli veledi Yanaki ve Dimitraki

3 veledi Kara nâm zimmîler şehâdetleriyle alâ vechi'l-hasm vekâleti sâbite ve vekâletine hükm-i şer'î lâhık

4 olan Nikola Reis veledi Aniştas nâm zimmî meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-

5 kitâb Todoş veledi Tanaş nâm zimmî muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb

6 müvekkilem mezbûrenin li-ebeyn kız karındaşı olub bundan akdem hâlik olan Tufana

7 binti Moşkaro nâm nasrâniye mezbûr Todoş'un zevcesi olub mezbûrenin hîn-i helâkında

8 mezbûr Todoş bazı eşyâ-i ma'lûmesini ketm ve ihfâ eyledi deyu mezbûr Todoş'dan

9 taleb ve da'vâ sadedinde olmuşidi. el-Hâletü hâzihî müvekkilem mezbûre Fotni da'vâsından

10 fâriğa olub mezbûr Todoş'un zimmetini ibrâ-i âm ve kâtî'ü'n-nizâ' ile ibrâ ve iskât

11 eyledi. Ba'de'l-yevm husûs-ı mezkûra müte'allika da'vâ ve nizâ'ı kalmadı didikde

12 gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn

13 min Şevvâli'l-mükerrem li-sene semâni ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Es-sâbikûn Es-sâbikûn Es-sâbikûn.

VARAK 5

5 a 1

Galata dışında Sarı Lütfi mahallesinde oturan Laskari veledi Yorgi ve kız kardeşleri Zafra ve Maryora, anne ve babaları öldükten sonra mirası eşit bir şekilde payladıktan sonra amcaoğulları Yorgo veledi Kostantin'de ölmüş, Yorgo'nun veraseti Laskari'ye düştüğü halde kız kardeşleri Yorgo'nun

verasetine sahip çıkmışlar, Laskari hakkını alınca karşılıklı olarak davadan vazgeçtiklerini mahkeme tutanaklarına kaydettirmişlerdir.

1 Mahmiye-i

2 Galata hâricinde

3 vâki‘ Sarı Lütî mahallesinde

4 sâkin Laskari veledi Yorgi nâm zimmî

5 meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde li-ebeveyn kız karındaşları

6 olub mahalle-i mezbûre sâkinelerinden işbu râfi‘ atey er-rakîm Zafra

7 ve Maryora ibnetey el-mezbûr Yorgi taraflarından husûs-ı âti‘z-zikri tasdîke

8 vekîl olduğu mezbûretânın zâtlarını ma‘rifet-i şer‘iyye ile ârifân Franko veledi

9 Barnardo ve Dimitri veledi Laskari ve Yanaki veledi Kostantin nâm zimmîler

şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı münkir-i

10 şer‘îde nehc-i mu‘teber-i mer‘î üzere sâbit olan Fransezko veledi Gasber nâm

zimmî muvâcehesinde bi-tav‘ihî ikrâr ve takrîr-i

11 kelâm idüb müvekkiletân-ı mezbûretân ile bundan akdem hâlikler olan

babamız mezbûr Yorgi ile anamız Seltana

12 binti Laskari’nin akar ve nakd ve mankûl mecmû‘ı terekelerini beynimizde

bi’t-terâzi iktisâm eyleyüb ve ben hisseme

13 isâbet iden hukûk-ı ma‘lûmeme mezbûretân yedlerinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl

ahz ü kabz idüb ve bundan akdem

14 hâlik olan ammim oğlu Yorgo veledi Kostantin nâm zimmînin verâseti bana

münhasıra olub ve terekesine

15 mezbûretân vaz‘-ı yed itmeleriyle merkûm Yorgo’nun dahi kalîl ve kesîr ve

mecmû‘-ı terekesini mezbûretân yedlerinden

16 bi-rummetihâ ahz ve kabz eylediğim ecilden hâlikûn-ı mezbûrûnun eğer dâhil-i

defter ve eğer hâric-i ez-defter tereke

17 lerinden hukûk-ı ma‘lûme ve mechûleye müte‘allike âmme-i de‘âvî ve

mutâlebât ve îmân ve muhâsamâtdan

18 müvekkiletân-ı mezbûretân Zafra’nın ve Maryora’nın zimmetlerini ibrâ-i âm

ve kâtı‘ü’n-nizâ‘ ile ibrâ ve ıskât

19 eyledim ba'de'l-yevm bi vechin mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'im yokdur didikde
gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î vekîl-i mezbûr dahi

20 meclis-i mezbûrda merkûm Laskari muvâcehesinde bi'l-vekâle takrîr-i kelâm
idüb müvekkiletân-ı merkûmetân dahi

21 ebeveyn-i hâlikân-ı merkûmân Yorgi ve Seltana'nın terekelerinden hukûk-ı
ma'lûme ve mechûleye müte'allika

22 âmme-i de'âvî ve mütâlebeden mezbûr Laskari'nin zimmetini ibrâ-i âm
kâtî'ü'n-nizâ'la ibrâ ve iskât

23 eylediler. Ba'de'l-yevm bi-sebeb-i mine'l-esbâb da'vâ ve nizâ'ları yokdur
didikde gıbbe't-tasdîk

24 i'ş-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn
min Şevvâli'l-mükerrem li-sene 1098.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi ibni Ali, Ali Kapudan ibni Mustafa, el-Hac İbrahim bin Şa'ban,
Mustafa bin Mehmed, Mehmed bin Ahmed, Ali Çelebi ibni Ramazan, Mustafa
bin Ahmed.

5 a 2

Galata'ya bağlı Kasımpaşa'da ikamet eden Saliha binti Mehmed kocasıyla boşanmadan önce kocasının kendine ait bir takım kıymetli eşyasını kendi izni olmadan Sururi imamı Abdullah Efendi'ye kırkbeş kuruş karşılığı rehin olarak verdiğini ifade ederek bu parayı istediğinde aralarında büyük bir kavga olduğunu beyan etmiş, kırkbeş kuruşu alınca davasından vazgeçtiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata

2 müzâfâtından kasaba-i

3 Kasım Paşa'da Câmi'-i Kebîr

4 Mahallesinde sâkine olub

5 zâtı ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân

6 Abdullah bin Ömer ve Mustafa bin el-Hac Ahmed nâm kimesneler

7 ta'rîfleri ile mu'arrafa olan Sâliha binti Mehmed nâm hâtun

- 8 meclis-i şer'î hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde zevc-i dâhilün bihâsı işbu
 9 râfi'ü'l-vesîka Mehmed Çelebi ibni Hasan nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihâ
 ikrâr-ı tâm
 10 ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mehmed Çelebi zevcim olub beynimizde hüsn-i
 mu'âşeretimiz olmamağla
 11 zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdün aleyh olan yedi bin akçe mihr-i
 mü'eccelimden geçüb ve nafaka-i
 12 'iddet-i ma'lûmem ve me'unet-i süknâm dahi kendi üzerime olmak üzere
 zevcim mezbûr ile muhâla'a-i sahîha-i
 13 şer'îyye ile muhâla'a olduğumuzda ol dahi ber-vech-i muharrer hul'-ı mezbûru
 kabûl eylediğinden sonra bundan akdem
 14 zevcim mezbûr eşyâ-i memlûkemden yirmi misgâl bir çift altun bilezik ve on
 aded altun
 15 düğme ve bir incü kuşak ve beş köşeli bir incü serpûşümü mezbûr benim
 iznimsiz gâib-i ani'l-meclis-i Sururi
 16 imamı Abdullah Efendi yedinden kırk beş kuruş istidâne ve kabz ve eşyâ-i
 mezbûreyi
 17 rehin vaz' ve teslîm ol dahi ittihâda ve kabz itmekle eşyâ-i mezbûreyi
 18 bundan akdem mezbûrdan taleb ve da'vâ sadedinde
 19 olmağla beynimizde nizâ'-ı külli
 20 vâki'
 21 olmuşdı
 22 el-Hâletü hâzihî mezbûr bana
 23 kırk beş kuruş vaz' ve teslîm idüb
 24 ben dahi ahz ve kabz eylediğimden sonra hukûk-ı
 25 zevciyete ve eşyâ-i mezbûreye ve gayra müte'allika âmme-i de'âvî
 26 ve mutâlebât ve eymân-ı muhâsamâtdan her birimiz âharın zimmetini
 27 ibrâ ve ıskât eyledik didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a
 28 bi't-taleb ketb olundı. fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn
 29 min Şevvâli'l-mükerrem li-sene semâni ve tis'în ve elf.
 Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Çavuş ibni Mehmed, Abdullah Beşe ibni Ömer, es-Seyyid Süleyman bin İbrahim, İsmail bin Mahmud, Ebu Bekir bin Hasan, Hüseyin bin Hasan, Ali bin Mehmed, Ahmed Çelebi ibni Mustafa.

5 b 1

Galata'ya bağlı Kapudağ nahiyesinde Meyhane isimli karyede ikamet eden Yemandi veledi Yani evini karısı Aniştas binti Tanaş'a hibe etmiş, bu durumu mahkeme tutanaklarına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından Kapudağı nâhiyesine tâbi' Meyhâne nâm karye ahâlisinden Yemandi veledi Yani nâm zimmî

2 meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde zevcesi râfi'atü'l-vesîka Aniştas binti Tanaş nâm nasrâniye tarafından tasdîk-i âti'z-zikre

3 vekîl olduğu bimâ hüve'n-nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbit olan Manol veledi Perşakuh nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm

4 idüb hibe-i âti'l-beyânın sudûruna değin yedimde mülk-i mevhibem olub karye-i mezbûrede vâki' bir taraftan Kostantin nâm zimmî mülkü

5 ve bir taraftan Verasami zevcesi mülkü ve iki taraftan tarîk-i âm ile mahdûd bi'r-i mâyi fevkânî oda ve bir sofa ve bir bâb

6 tahtânî odaları ve mahzeni müşt Emil menzilimi zevcem müvekkile-i mezbûreye hibe-i sahîha-i şer'iyeye ile hibe ve temlîk ve teslîm zevcem

7 müvekkile-i mezbûre dahi meclis-i hibede ittihâb ve kabz ve kabûl eyledi fîmâ ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr bi cümleti't-tevâbi' ve'l-merafik

8 müvekkile-i mezbûr Aniştas'ın mülk-i mevhubesidir didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

9 Fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-sene semâni ve tis'in ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Abdülbâkî Efendi bin Yusuf, Mehmed Efendi bin İbrahim, Mustafa Çelebi İmamzade, Ahmed Beşe bin Mustafa, Kostantin veledi Dimitri, Yorgaki veledi Sıral, Aleksandır veledi Nikola ve gayruhum.

5 b 2

Kapudağ nahiyesinde Erdek karyesinde oturan Benayot veledi Duka, Dimitri veledi Yorgi ve Kanalo veledi Bulharon'la 26100 akçelik rakı ve şarap ticareti yaptığını ve alacağını bir kısmını aldığını ifade ettikten sonra kalan 5000 akçeyi Dimitri'den talep ederek dava açmıştır. Dimitri borcu kabul etmiş fakat borcun kendine değil ortağı Bulharon'a ait olduğunu şahitlerle ispat edince mahkeme Benayot veledi Duka'yı Dimitri'ye rahatsızlık vermekten men etmiştir.

1 Kabudağı nâhiyesine tâbi' Erdek nâm karyede mütemekkin Benayot veledi Duka nâm zimmî meclis-i şer'î-i hâtır-ı lâzım

2 ü't-tevkîrde sâhib-i hâze'l-kitâb Dimitri veledi Yorgi nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm

3 idüb mezbûr Dimitri ile şer'îki gâib-i ani'l-meclis Kanalo veledi Bulharon nâm zimmîlere bundan akdem

4 her medresi yirmişer akçeye olmak üzere dokuz yüz kırk medre hamrı on sekiz bin sekiz yüz

5 akçe ve her medresi yüzer akçeye olmak üzere yetmiş üç medre arakı yedi bin üç yüz akçeye ki

6 cem'an yirmi altı bin yüz akçeye bey' ve teslîm eylediğimden sonra meblağ-ı mezbûrdan on bin yüz

7 akçesini mukaddemâ mezbûr Dimitri yedinden bi'd-defa'ât ahz ve kabz eylediğim cihetle mezbûrân

8 zimmetlerinde on altı bin akçe hakkım bâkî kalmışiydi ve hâlâ merkûm Dimitri meblağ-ı mezbûru

9 on bin akçesini mersûm Kanalo'dan havâle-i sahîha-i şer'îyye ile havâle itmekle beş bin akçe hakkım

10 bâkî kalmağın hâlâ meblağ-ı bâkî-i mezbûru dahi mezbûrdan talep iderim suâl olunsun

11 didikde gıbbe's-suâl mezbûr Dimitri cevâbında fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûra ber-vech-i muharrer gâib-i

12 mezbûr ile vech-i iştirâk-i sevî hamr ve arak bahâsından zimmetlerinde yirmi altı bin yüz akçe

13 deynleri olduğunu ikrâr lâkin mukaddemâ ben hisseme isâbet iden on üç bin elli

14 akçeyi müdde'î-i mezbûra bi't-tamâm edâ ve teslim eyleyüb ve şerîkim gâib-i mezbûr dahi hissesine

15 isâbet iden mikdâr-ı mezkûrdan iki bin elli akçesini mezbûra teslim idüb

16 ve bâkîsi olan on bir bin için tâlib-i te'cîl olmağla mahzar-ı şuhûdda gâib-i mezbûr

17 zimmetinde olan meblağ-ı bâkî-i mezbûru müddet-i ma'lûme tamâmına değîn te'cîl eyledikten

18 sonra benim hisseme isâbet iden meblağ-ı mezbûru benden bi't-tamâm ahz ve istîfâ idüb

19 zimmetimde bir akçe hakkı kalmadığını mahzar-ı şuhûdda ikrâr ve işhâd dahi etmişdir deyu def' ile

20 mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr ve isre talebü'l-beyyine udûl-i müslimînden

21 olub mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-ı Tobhâne'de el-Hac Ali Mahallesinde sâkin Ali Çelebi

22 bin Ya'kûb ve Baba Yusuf bin Mehmed nâm kimesne li-ecli'ş-şehâde mahfel-i şer' de hâzırân olub

23 isre'l-istişhâd fi'l-vâki' müdde'î-i merkûm gâib-i mezbûr zimmetinde zikr olunan hamr ve arak

24 bahâsından bâkî kalan on bin akçe hakkını huzûrumuzda müddet-i ma'lûme tamâmına değîn

25 ba'de't-te'cîl mârû'z-zikr hamr ve arak bahâsından mersûm Dimitri hissesine isâbet iden

VARAK 6

6 a

26 Meblağ-ı mezbûru

27 mezkûr yedinden tamâmen

28 ahz ve kabz eyledim meblağ-ı mezbûrdan mersûm

29 zimmetinde bir akçe hakkım bâkî kalmadı deyu kezâlik huzûrumuzda

30 ikrâr ve bizi istişhâd eylemişiydi biz bu husûsa bu vech üzere

31 şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdiklerinde

32 gıbbe ri‘âyet-i şerâiti’l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mûcibiyle müdde‘î-i mezbûr bî-vecih mu‘ârazadan

33 men‘-i birle mâ hüve'l-vâki‘ bi't-taleb ketb olundu. fi'l-yevmi'r-râbi‘ ve'l-işrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Muharrem Efendi el-Kadı, el-Hac Mehmed Beğ ibni Mehmed, el-Hac Mehmed bin Abdullah, Ahmed bin Mustafa, el-Hac Mehmed bin Abdullah, Hamza Beşe ibni Abdülganî.

6 a 1

Galata'ya bağlı Kasımpaşa'da Camii Kebir mahallesinde ikamet ederken vefat eden Hasan bin Veli'nin veraseti karısı çocukları va babası Veli'ye kalmıştır. Çocukların vasisi olan Mustafa bin Abdullah, Hasan bin Veli'nin hayatta iken Fatma binti Habib adlı bir kadınla aralarında bir mülk satışından 110 esedi gurus alacağı olduğunu ifade ederek çocuklar adına bu parayı talep ederek dava açmıştır. Fatma binti Habib borcu kabul ederek borcunu 20 gün sonra ödemeyi mahkeme huzurunda taahhüd etmiştir. Durum bu şekilde mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahmiye-i Galata müzâfâtından kasaba-i Kasım Paşa'da Câmi‘-i Kebîr Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan

2 Hasan bin Veli'nin verâseti zevce-i metrûkesi Emetullah nâm hatun ile sulbî kebîr oğlu Veliyyüddin'e

3 ve sulbî sağîr oğlu Mehmed'e ve sulbiye sağîre kızı Fatıma'ya ve babası mezbûr Veli'ye münhasıra olduğu şer‘an

4 zâhir ve mukarrer oldukdan sonra sağîrân-ı mezbûrânın tesviye-i emirleriçün savb-ı şer‘den mansûb-ı vasîleri

- 5 olan işbu râfi'ü'l-kitâb Mustafa bin Abdullah nâm kimesne mahfel-i şer' de mahalle-i mezbûrede sâkine Fatıma
- 6 binti Habib nâm hatun tarafından husûsü'z-zikre vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer' iyye ile
- 7 ârifân Hüseyin bin İbrahim ve Mustafa bin Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı münkir-i şer' îde nehc-i
- 8 mu'teber-i mer'î üzere sâbit olan zevci Mehmed bin Sefer muvâcehesinde bi'l-vesâye üzerine da'vâ ve takrîr-i
- 9 kelâm idüb sağırân-ı mezbûrânın babaları müteveffâ-yı mezbûr Hasan hâl-i hayatında silk-i mülkünde
- 10 münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' ve hâlâ müvekkile-i mezbûreye intimâ ile tahdîd ve tevsîfden
- 11 müstağnî mülk menzilini dört yüz elli kıt'a esedî kuruşa bâten ba'de'l-bey' ve't-teslîm semeni olan
- 12 meblağ-ı mezbûrdan üç yüz kırk esedî kuruşunu mezbûre yedinden ahz ve istîfâ ve mâ'adâsı olan
- 13 yüz on esedî kuruşunu kable'l-ahz ve'l-istîfâ fevt olub meblağ-ı bâkî-i mezbûr verese-i
- 14 mezkûreye mevrûs olmağın hâlâ vekîl-i mezbûrdan suâl olunubi müvekkile-i mezbûre meblağ-ı
- 15 bâkî-i mezbûrdan sağırân-ı mezbûrânın hisse-i şer' iyyelerini bana teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur
- 16 didikde gıbbe's-suâl vekîl-i mezbûr cevâbında fi'l-vâki' müvekkile-i mezbûrenin müteveffâ-yı mezbûre
- 17 ber-vech-i muharrer menzil-i mezbûr semeninden zimmetinde yüz on kuruş bâkî kalmadığını ikrâr lâkin
- 18 meblağ-ı bâkî-i mezbûrun kırk esedî kuruşunu vasî-i evvel Abdülbâkî nâm kimesneye edâ ve teslîm
- 19 eylediği cihetle ancak yetmiş kuruş deyni bâkî kalmışdır deyu meblağ müdde'â bihin ba'zında
- 20 def' ile mukâbele edicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr isre talebü'l-beyyine vekîl-i mezbûr ityân-ı beyyine

21 içün istimhâl itmekle mühl-i şer'î-i birle isre'l-imhâl i'tirâfi mûcibince meblağ-ı mezbûr yetmiş kuruşdan

22 sağîrân-ı mezbûrânın hisselerini müvekkile-i mezbûre vasî-i mezbûra teslim içün vekîl-i mezbûra tenbîh

23 olunduktan sonra yine vasî-i mezbûr meclis-i mezkûrda vekîl-i mezbûr muvâcehesinde i'âde-i kelâm idüb

24 müvekkile-i mezbûrenin âinifen edâsına hükm-i şer'î lâhık olan meblağ-ı mezbûru hâlâ edâya kâdire

25 olmamağla ben dahi meblağ-ı mezbûrdan sağîrân-ı mezbûrânın hisselerini târih-i kitâbdan yirmi

26 gün tamâmında ahz ve kabza ta'ahhüd eyledim didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb

27 ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-işrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-sene semâni ve tis'în ve elf. 1098.

Şuhûdü'l-hâl:

Muharrem Efendi el-Kadî, Abdülbâkî Efendi el-Müftî, Mustafa Çelebi ibni Şeyh Ali, Ahmed Efendi ibni Mehmed, İsmail Efendi el-Kâtib.

6 b 1

Galata'ya bağlı Kasımpaşa'da Camii Kebir mahallesinde ikamet ederken vefat eden el-Hac Hasan bin Veli'nin çocuklarının vasisi olan Mustafa bin Abdülvehhab , Kıbkı el-Hac Mehmed ibni el-Hac İbrahim'e dava açarak el-Hac Hasan bin Veli ile aralarında Vasil isimli bir köle alışverişinden 140 esedi gurusu alacağı olduğunu talep ederek mahkemeye başvurmuş, el-Hac Mehmed borcu kabul etmiş, mahkeme de el-Hac Mehmed'i borcunu ödemesi konusunda ikaz ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata

2 müzâfâtından kasaba-i Kâsım

3 Paşa'da Câmî'-i Kebîr mahallesinde sâkin

4 iken bundan akdem vefât iden el-Hac Hasan

5 bin Veli nâm kimesnenin eytâm-ı sığârının tesviye-i

- 6 emirleriçün kibel-i şer‘-i enverden mansûb vasîleri olan işbu râfi‘ü’
 7 l-kitâb Mustafa bin Abdülvehhâb nâm kimesne meclis-i şer‘-i hâtır-i lâzımü’t-
 tevkîrde Kıbkı el-Hac Mehmed
 8 ibni el-Hac İbrahim nâm kimesne mahzarında bi’l-vesâye üzerine da‘vâ ve
 takrîr-i kelâm idüb mezbûr el-Hac Mehmed
 9 zimmetinde eytâm-ı mezbûrûnun mâl-ı mevrûslarından olub yedimden müşteri
 ve makbûz vasfı beynimizde ilm-i şer‘î
 10 ile ma‘lûm rûsiyyü’l-asl Vasıl nâm gulâm bahâsından yüz kırk esedî kuruş
 olmağla meblağ-ı mezbûru taleb eylediğimde
 11 edâdan imtinâ‘ itmeğin el-ân mezkûrdan suâl olunubi meblağ-ı mezbûru bana
 edâ ve teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur
 12 didikde gıbbe’s-suâl mezbûr el-Hac Mehmed cevâbında fi’l-vâki‘-i hâl bi’l-
 cümle vasî-i mezbûr takrîr eylediği minvâl üzere
 13 olduğunu bi’t-tav‘ ve’l-ihiyâr i‘tirâf ve ikrâr itmeğin alâ mûcib-i ikrâra
 meblağ-ı mezbûr yüz kırk
 14 kuruşu vasî-i mezbûra edâ ve teslîme mezkûr el-Hac Mehmed’e tenbîh-i birle
 mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu.
 15 Fi’l-yevmi’s-sâbi‘ ve’l-işrîn min Şevvâli’l-mükerrem li-sene semâni ve tis‘în
 ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hasan Efendi ibni Mehmed, Mustafa Ağa ibni, el-Hac İsmail bin Nuh, Mustafa
 Beşe ibni Mustafa Çelebi imâm mahalle-i Kovacıdede

6 b 2

Yani veledi Todori, Mercanoz veledi Komelnoz’u dava ederek Mercanoz’un kendi gemisinde reis olarak Karadeniz iskelelerinden Kamcısuyu’ndan odun yükleyip İstanbul’a getirdiğini, sattığı odundan elde ettiği toplam 12180 akçeyide kendi masrafına harcadığını iddia ederek parayı talep etmiştir. Aralarında çıkan şiddetli kavgadan sonra 70 esedi guruşa anlaştıklarını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

- 1 Rü'esâ tâifesiinden işbu râfi'ü'r-rakîm Yani veledi Todori nâm zimmî meclis-i şer'-i hâtır-i lâzımü't-tevkîrde Mercanoz veledi Komelnoz
 - 2 nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mercanoz örf-i mellahinde cenber ta'bîr olunur sefînde
 - 3 âriyeti re'îsim olub sefîne-i mezbûre ile mezbûr Mercanoz Karadeniz iskelelerinde Kamcısuyu nâm mahalle varub
 - 4 sefîne-i mezbûreye odun tahmîl ve mahmiye-i İstanbul'a geürüb sâlifü'z-zikr odunu benim iznimsiz âhara bey'
 - 5 ve semenini ba'de'l-ahz ve'l-kabz on bin iki yüz seksen akçesini kendi mesârifine sarf ile istihlâk itmekle
 - 6 meblağ-ı mezbûru merkûm Mercanoz'dan taleb ve da'vâ sadedinde olduğumda beynimizde nizâ'-ı küllî vâki' olmuşıydı.
 - 7 el-Hâletü hâzihî beynimize muslihûn tevassut idüb beni mezbûr Mercanoz ile yetmiş kıt'a esedî kuruşa üzerine ıslâh
 - 8 eylediklerinde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr yetmiş esedî kuruşu mezbûr Mercanoza
 - 9 def'aten edâya iktidârı olmamağla te'cîle taleb olmağın ben dahi tarih-i kitâbdan on beş gün
 - 10 tamâmına değîn edâ itmek üzere te'cîl eyledim didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb
 - 11 olundu. Fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-sene semâni ve tis'în ve elf.
- Şuhûdü'l-hâl:
- Mehmed Efendi ibni Ali Efendi, Ali Kapudanı ibni Mustafa, İbrahim Beşe ibni Hasan, Ahmed Beşe ibni Mustafa.

6 b 3

Galatada Sultan Bayezid Mahallesinde ikamet eden Vasil veledi Erakoy mülkünü Corcu veledi Hariso'ya 270 esedi guruşa satmış, parasının tamamını aldığı ve alacağı kalmadığını mahkeme tutanaklarına kaydettirmiştir.

- 1 Mahrûsa-i Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde sâkin Vasil veledi Erakoy nâm zimmî meclis-i şerîf-i
- 2 nebevîde işbu râfî'î'r-rakîm Corcu veledi Hariso nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb
- 3 akd-i âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülkümde münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı
- 4 Kasandra nâm nasrâniye menzili ve bir tarafı Maryem nâm ermeniye menzili ve taraf-ı sâlisi Ankelo nâm zimmî
- 5 menzili ve taraf-ı râbî'î tarîk-i âm ile mahdûd fevkânî bir bâb oda ve tahtânî bir bâb oda
- 6 ve bir mahzen ve bir matbah ve müştemilât-ı sâireyi muhtevî mülk menzilimi mersûm
- 7 Corcu'ya tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî

VARAK 7

7 a

- 8 bey'-i bât-ı
- 9 sahîh-i şer'î ile
- 10 iki yüz yetmiş esedî kuruşa
- 11 bey' ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i
- 12 muharrer ibtiyâ' ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan
- 13 meblağ-ı mezbûru mezkûr yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim ba'de'l-
- 14 yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr âmme-i tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i hukûk ve merâfıkı
- 15 ile mersûm Curcu'nun mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe mâ yeşâü ve yahtâr mutasarrıf olsun
- 16 didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb ve sebt olundu. Fi'l-yevmi's-sâdis
- 17 ve'l-işrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-sene semâni ve tis'in ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ali Kapudan ibni Mustafa, Hüseyin Çelebi ibni Abdullah, el-Hac Ahmed bin Mustafa, el-Hac Abdülkâdir, Abdülbâkî Efendi el-Müftî.

7 a 1

Denizci Lagori veledi Yorgi ve Dimitri veledi Dimo ve diğer Dimitri veledi Kebeci, gemisinde çalıştıkları Drako veledi Yanaki isimli kaptandan hizmetleri karşılığı alacaklarının tamamını aldıklarını ve başka alacakları kalmadığını mahkeme tutanaklarına kaydettirmişlerdir.

1 Mellâh tâifesinden Lagori veledi Yorgi ve Dimitri veledi Dimo ve diğer Dimitri veledi Kebeci nâm zimmîler meclis-i şer‘-i hâtır-i

2 lâzımü’t-tevkîrde rü’esâ tâifesinden işbu râfi‘ü’r-rakîm Drako veledi Yanaki nâm zimmî muvâcehesinde her biri ikrâr ve takrîr-i

3 kelâm idüb mezbûrun yedinde mülk ve hakkı olan seffinesinde her birimiz mellâhlar olub Karadeniz sâhilinde kâin

4 Cenkane iskelesi nâm mahalden seffine-i mezbûreye odun tahmîl idüb Kavarne iskelesine varub seffine-i

5 mezbureyi ba’det-tahliye yine seffine-i mezbureye buğday ve darı ve kuzu tahmil ve İstanbul’a gelüb de’bi

6 kadîm üzere ba’det-tahliye edâ-i hizmet eylediğimizden sonra mahsûl seffine-i mezbûreyi ehl-i hibre

7 Ali Kapudan ve ma’rifet-i şer‘-i şerîf ile hesâb eylediğimizde ecr-i mislimiz mukâbelesinde her birimize beşer yüz

8 akçe isâbet etmekle her birimize isâbet idüb beşer yüz akçe ecr-i mislimizi re’îs-i merkûm

9 yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledik fîmâ ba’d ecr-i mislimizden mezbûrun yedinde ve zimmetinde bir akçe

10 ve bir habbe hakkımız bâkî kalmadı didiklerinde gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘î mâ-hüve’l-vâki‘ bi’l-ibtigâ

11 ketb olundu. Fi’l-yevmi’r-râbi‘ ve’l-işrîn min Şevvâli’l-mükerrerem li-sene semâni ve tis‘în ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Ali Kapudan ibni Mustafa, İslam Çavuş el-Mübâşir, İbrahim Beşe ibni Hasan, Sâlih bin Mustafa.

7 a 2

Galata dışında Beyoğlu isimli karyede ikamet ederken ölen Peksimetçi Dimaki veledi Yani'nin çocuklarının vasisi olan İstadi veledi Yani'nin vekili büyük oğlu Benayot, Dimaki veledi Yani'nin karısı Elinçe binti Bahad'ın çocuklar üzerinde 51000 akçe mihri ve payı kaldığını ifade ederek, Elinçe binti Bahad'ın alacağı 51000 akçeyi toplam değeri 19000 akçe olan bir köle ve birtakım eşyalara takası kabul ettiğini mahkeme tutanaklarına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata hâricinde Beğoğlu nâm karyede sâkin iken bundan akdem hâlik olan peksimedci

2 Dimaki veledi Yani nâm zimmînin eytâmının tesviye-i emrleriçün kibel-i şer' den mansûb vasîleri

3 olan İstadi veledi Yani zimmînin vasîsi olduğu eytâmın umûr-ı külliye ve cüz' iyyelerini ikâmete

4 tarafından vekîl-i müsecceli olan sulbî kebîr oğlu Benayot nâm zimmî meclis-i şer' de hâlik-i merkûmun

5 zevce-i metrûkesi işbu râfi'atü'l-kitâb Elinçe binti Bahâd nâm nasrâniye mahzarında bi'l-vekâle ikrâr

6 ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Elinçe yedinde olan hüccet-i şer' iyyesi ve defter-i kassâm mûcibince mihr-i mü' eccel-i

7 müsbitinden ve semen-i hisse-i şer' iyyesinden eytâm-ı mezbûrûn zimmetlerinde elli bir bin dokuz yüz

8 doksan sekiz akçe hakkı bâkî kalmağla hâlik-i mezbûr terekesinden defter-i kassâmda mestûre

9 olub vasfı beynimizde ilm-i şer' î ile ma'lûm Gürciyyü'l-asl Eneste nâm bir câriyeyi sekiz bin

10 dört yüz akçeye ve kezâlik defter-i kassâmda muharrire ve semen-i ma'lûme-i mukavveme-i eşyâsından yedimde

11 olan defterde tahrîr olunan eşyâ-i ma'lûmeyi sekiz bin akçeye ve yine hâlik-i mezbûr terekesinden

12 hâric-i ez-defter-i kassâm bir kebîr kazganı dahi iki bin altı yüz akçeye ki min haysü'l-mecmû' eşyâ-i

13 meşrûhayı mezbûre Elinçe'ye bâttten on dokuz bin akçeye bey' ve teslîm eylediğimde ol dahi

14 ber-vech-i muharrer ibtiyâ' ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on dokuz

15 bin

16 akçeyi merkûmenin

17 hakk-ı şer'îsi olan meblağ-ı mezbûrun

18 mikdâr-ı mezkûruna takas eylediğimde ol dahi

19 mukâsa ve kabûl itmeğın ba'de'l-yevm eşyâ-i mahkiyye-i mezbûrenin

20 mülk-i müşterâsı olub ve eytâm-ı mezkûrûn zimmetlerinde ancak otuz

21 iki bin dokuz yüz doksan sekiz akçe hakkı bâkî kalmışdır didikde gibbe't-tasdîkü'

22 ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundı. Fi'l-yevmi't-tâsi' min Şevvâli'l-mükerrem li-sene 1098.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Çelebi ibni Mustafa, Hamza Beşe ibni Abdülganî, el-Hac Mehmed bin Abdullah, Süleyman bin Hasan.

7 b 1

Denizci Hüseyin bin İbrahim ve Ömer bin Ali ve Ali bin Ahmed ve Mehmed bin Mustafa ve Osman bin Mahmud, gemisinde çalıştıkları Mahmud Re'is ibni İbrahim isimli kaptandan hizmetleri karşılığında alacaklarının tamamını aldıklarını ve başka alacakları kalmadığını mahkeme tutanaklarına kaydettirimişlerdir.

1 Mellâh tâifesinden Hüseyin bin İbrahim ve Ömer bin Ali ve Ali bin Ahmed ve Mehmed bin Mustafa ve Osman bin Mahmud nâm kimesneler meclis-i

2 şer'-i hâtır-i lâzımü't-tevkîrde rü'esâ tâifesinden sâhib-i hâze'l-kitâb Mahmud Re'is ibni İbrahim nâm kimesne mahzarında

3 her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mezbûrun örf-i mellâhında şâyka ta'bir olunur seffinesinde mellâh olmak ile

4 mahmiye-i İstanbul'dan Kefe İskelesine bir sefer ve merkûmeden Kireç İskelesine bir sefer dahi idüb itmâm-ı hizmet

5 itmekle iki seferde hizmetimiz için ücret-i misliyyemiz olan ma'lûmü'l-mikdâr meblağ her birimiz ahz ve istîfâ

6 eylediğimizden sonra yine seffine-i mezkûre ile Karadeniz İskelelerinden Kırım kasabası kurbünde vâki' Kızıltaş

7 İskelesi'nde seffine-i mezbûreye buğday ve arpa ve darı ve tuz ihmâl ve İstanbul'a nakl ve itmâm-i hizmet

8 idüb ber âdet-i mellâhîn ücretlerimizi re'îs-i mezbûrdan taleb ve ma'rifet-i şer' ve ehl-i hibre olan

9 Ali Kapudan ibni Mustafa re'yi ile mahzar-ı müsliminde menâfi'-i seffine hesab olundukda her birimize

10 ikişer yüz kırkar akçe isâbet eylediği müte'ayyen ve zâhir oldukda re'îs-i merkûm ücret-i mersûmeye

11 şer'an üçer yüz ellişer akçe dahi zam ile her birimize beşer yüz doksanar akçe def' ve teslîm biz dahi

12 yedinden tamâmen ahz ve kabz idüb ücret-i mellâhiyemizden ziyâdesi da'vâsından re'îs-i

13 mezbûrun zimmetini ibrâ-i âm kâtî'ü'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledik didiklerinde gıbbe't-

14 tasdikü'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn

15 min Şevvâli'l-mükerrem li-sene semâni ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çavuş el-Mübaşir, İbrahim Çelebi ibni Hasan, Mehmed bin Ahmed, Hüseyin bin Osman, Ahmed bin Mustafa, el-Hac İsmail bin Abdullah.

7 b 2

Rumili'nde Babadağı kasabasının Çeşme mahallesinde ikamet etmekte olup babasının adının Hasan, annesinin adının Hamide olduğunu ve hür olduğu

halde Süleyman Beşe ibni Hasan'ın kendisini zorla köle olarak sahiplendiğini iddia ederek hürriyetini isteyen Hasan isimdeki kişi iddialarını şahitlerin şahadetleriyle ispatlayınca, hürriyetini aldığı ve Süleyman Beşe'nin durumu kabul ettiği mahkeme tutanaklarına kaydedilmiştir.

1 Fi'l-asl vilâyet-i Rumili'nde Babadağı kasabası mahallâtından Çeşme mahallesinde sâkin olub

2 baba ismi Hasan ve vâlidesi ismi Hamide ve meskatı re'si mahalle-i mezbûre olub hürriyet iddi'â

3 iden işbu râfi'ü'l-vesîka Hasan nâm murâhik meclis-i şer'-i hâtır-i lâzımü't-tevkîrde kendüye

4 rıkk olmak üzere vâzı'ü'l-yed olan Süleyman Beşe ibni Hasan nâm kimesne mahzarında üzerine

5 da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb ben ber-vech-i muharrer hürrü'l-asl iken mezbûr Süleyman Beşe bi gayri hakkın

6 bana rıkk olmak üzere vaz'-ı yed ve tarih-i kitâbdan bir gün mukaddem medîne-i Üsküdar'da

7 beni dellâla virüb bey'a arz eyledikte firâr idüb Mahrûsa-i Galata'ya geldiğimde mezbûr Süleyman Beşe

8 dahi eserimçe gelüb zafer buldukda yine bana rıkk olmak üzere vaz'-ı yed ider suâl

9 olunubi mezbûr Süleyman Beşe'nin yed-i âdiyesinin kasr ve izâlesine tenbîh olunmak matlûbumdur

10 didikte gıbbe's-suâl mezbûr Süleyman Beşe cevâbında fi'l-hakîka müdde'î-i murâhik-i mezbûr kendünün

11 abd-ı memlûkı olmak üzere vaz'-ı yed ve bey'a arzını ikrâr lâkin ber-vech-i mahkê hürriyetini inkâr

12 idicek müdde'î-i mezbûr Hasan'dan müdde'âsına mutâbika beyyine taleb olundukda udûl-i

13 müslimînden olub Mahrûsa-i Galata'da Câmî'-i Kebîr mahallesinde sâkin Ömer Beşe ibni Abdullah

14 nâm kimesne li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzır olub istişhâd olundukda müdde'î-i

15 murâhik Hasan sâlifü'z-zikr Babadağı'nda mahalle-i mezbûrede sâkin Hasan nâm kimesnenin

VARAK 8

8 a

16 sulbî oğlu

17 ve Hamide nâm hatundan

18 mütevellid olub aslına rıkk târı

19 olmamışdır deyu şehâdet-i şer'iyeye idüb

20 şâhid-i âhar ikâmeti sadedinde iken mezbûr Süleyman Beşe dahi

21 müdde'î-i mezbûrun ber-vech-i muharrer hür olduğunu bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf

22 itmeğin mûcibiyle mezbûr Hasan'ın sebîli tahliye olunubi merkûm Süleyman'ın kasr-ı

23 yedine tenbîh-i birle mâ-hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâdis aşara min Şevvâli'l-mükerrem

24 li-sene semâni ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi ibni Ali, Durmuş Ağa ibni Şehâbeddin, Mehmed Efendi ibni Ahmed, Süleyman bin Hasan, el-Hac Abdurrahman.

8 a 1

Süleyman Re'is ibni Abdullah, sekiz hissesinden üç hissesinin kendine ait olduğunu iddia ettiği ve şu anda Mahmud Re'is ibni Halil tarafından sahiplenilen mezbene denilen gemiden hakkını talep ettiğinde; Mahmud Re'is, Süleyman Re'is'in vekili Hasan Re'is'in, Süleyman Re'is'in hissesini Ahmed Çelebiye sattığını, kendisinin de Ahmed Re'is'ten kırk sekiz buçuk kuruş ve bir rub' a satın aldığını söylemiştir. Mahmud Re'is'in durumu doğrulaması üzerine Süleyman Re'is'in alacağını olmadığı anlaşılmış, durum bu şekilde mahkeme tutanaklarına kaydedilmiştir.

- 1 Rü'esâ tâifesiinden Süleyman Re'is ibni Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i hâtır-i lâzımü't-tevkîrde örf-i mellâhînden mezbene
 - 2 ta'bir olunur hâlâ Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-ı Tobhâne'de merbûta sefîneye vâzı'ü'l-yed olan sâhib-i hâze'l-kitâb
 - 3 Mahmud Re'is ibni Halil nâm kimesne mahzarında sefîne-i mezbûra merbût olduğu mahalle savb-ı şer' den kâtib irsâl olunubi mu'âyene
 - 4 ve müşâhede hasmeyn işâretleriyle müşârün-ileyhâ olduktan sonra üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb sefîne-i mezbûrenin
 - 5 sekiz sehinden üç sehimi benim mülküm ve üç sehm-i şâyi'î gâib-i ani'l-meclis Hasan nâm kimesnenin olub ve iki sehm-i şâyi'î işbu hâzır-ı
 - 6 bi'l-meclis Yusuf Re'is nâm kimesnenin mülkü olmağla sefîne-i merkûme târih-i kitâbdan on bir ay mukaddem mülkümüzden zâyi'a olmuşıydi
 - 7 hâlâ sâbıkü'z-zikr sefîneyi mezbûr Mahmud Re'is yedinde bulduğum ecilden mezkûrdan suâl olunubi sefîne-i mezbûrda
 - 8 olan hisse-i merkûmeyi ba'de kasrû'l-yed bana teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mahmud Re'is
 - 9 cevâbında fi'l-vâki' sâlifü'z-zikr sefînenin üç sehm-i şâyi'î müdde'î-i mezbûrun mülkü olub ve hisse-i mezbûreye vâzı'
 - 10 ü'l-yed olduğunu ikrâr lâkin mukaddemâ müdde'î-i mezbûrun tarafından vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi mezbûr Hasan Re'is hisse-i mezbûreyi
 - 11 işbu hâzır-ı bi'l-meclis Ahmed Çelebi ibni Osman nâm kimesneye semen-i ma'lûm makbûza bey' ben dahi mezbûr Ahmed'den kırk sekiz buçuk
 - 12 kuruş bir rub' semen-i ma'lûm-ı medfû' makbûza iştirâ eylediğim cihetle mülk-i müşterâm olmak üzere vaz'-ı yed iderim deyu
 - 13 defa'la mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk müdde'î-i mezbûr cevâbında fi'l-vâki'-i hâl bi'l-cümle mezkûr Mahmud Re'is takrîr
 - 14 ve tafsîl eylediği minvâl üzere olduğunu bi't-tav' ve'l-ihyâr i'tirâf ve ikrâr itmeğin mûcibiyle
 - 15 bî-vecih mu'ârazadan men'-i birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâbi' aşara min Şa'bânü'l-mu'azzam li-sene 98.
- Şuhûdü'l-hâl:

İbrahim bin Mustafa, Mehmed bin İbrahim, Ali bin Ahmed, Ali bin Hasan, Hasan bin Abdullah, Ahmed bin Mustafa.

8 a 2

İstanbul'da Sarı Timurtaş Mahallesinde oturan el-Hac Hüseyin bin Abdullah, Dimitri veledi Yuvan'dan önceden 20 guruş ve sonradan siyah üzüm alışverişinden de 5 kuruş 1 zolata, toplam 25 guruş 1 zolata alacağı olduğunu, 3 kuruşunu daha önce aldığını, 3 kuruşuna karşılık bir bıçak rehin aldığını ifade ederek kalan 19 guruş ve 1 zolatayı talep ederek dava açmıştır. Dimitri veledi Yuvan olayı doğrularak 6 guruşun dışında borcun 7 guruşunu da verdiğini, toplam borcunun 11 guruş 1 zolata olduğunu ifade etmiştir. Mahkeme Dimitri veledi Yuvanı borcunu ödemesi konusunda ikaz etmiş durum mahkeme tutanaklarına kaydedilmiştir.

1 Mahmiye-i İstanbul'da Sarı Timurtaş Mahallesinde sâkin sâhib-i hâze'l-kitâb el-Hac Hüseyin bin Abdullah nâm kimesne

2 meclis-i şer'-i hâtır-i lâzımü't-tevkîrde Dimitri veledi Yuvan nâm zimmi muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb

3 mezbûr Dimitri zimmetinde cihet-i karz-ı şer'iden yirmi kuruş ve yedimden müştêra ve makbûz ma'lûmü'l-mikdâr

4 siyah üzüm bahâsından bâkî beş kuruş bir zolata cem'an yirmi beş kuruş bir zolta hakkım olub meblağ-ı mezbûrun

5 üç kuruşunu mezbûrun yedinden ahz ve yedimde rehin olub zâyî' olan bir sim bıçak bahâsından zâmın olmağla

6 üç kuruş ki cem'an altı kuruş istîfâ idüb bâkîsi olan on dokuz kuruş bir zolatayı talep eylediğimde

7 virmede ta'allül ider suâl olunubi meblağ-ı bâkî-i mezbûr bana alıvirilmek matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr

8 Dimitri cevâbında fi'l-vâki' müdde'-i mezbûre ciheteyni mezbûreteynden zimmetimde yirmi beş kuruş bir zolata deynim

9 olub ber-vech-i muharrer kabz ve istîfâ eylediği altı kuruşdan mâ'adâ gâib-i ani'l-meclis Birinci Mustafa Beşe

10 yediyle sekiz kuruş dahi teslîm itmekle ancak zimmetimde on bir kuruş bir zolata deynim kalmışdır deyu

11 ba‘zısında def ile mukâbele idicek mezbûr el-Hac Hüseyin gıbbe’l-istintâk

12 ve akîbü’l-inkâr isre talebü’l-beyyine ityân-ı beyyine için

13 ba‘de’l-istimhâl mühl-i şer‘î ile imhâl

14 olundukdan sonra

15 alâ

16 mûcib-i i‘tirâfa

17 meblağ-ı bâkî-i mezbûr on bir

18 kuruş bir zolatayı müdde‘î-i mezbûra edâ

19 ve edâya merkûm Dimitri’ye tenbîh-i birle mâ-hüve’l-vâki‘

20 bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’l-hâmis ve’l-işrîn min Şevvâli’l-mükerrem

21 li-sene semâni ve tis‘în ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Ali Kapudan ibni Mustafa, Hüseyin bin Abdülbâkî, Ahmed bin Himmet, Ahmed bin Mustafa, Hamza bin Abdülganî, el-Hac Mehmed bin Abdullah.

8 b 1

Galata’ya bağlı Fındıklı’da Molla Efendi Mahallesinde ikamet eden Hasan Ağa ibni Abdülmuhsin Yahyâ Çelebi ibni Mustafa isimli kişiden 11 dönüm bağı 3377 guruşa satın almış aldıktan sonra bağın bir kısmının vakıf arsası olduğu ve bir kısmının da bir başkasının mülkü olduğu anlaşılınca kendisine ait olmayan yerlerin parasını isteyince aralarında şiddetli bir tartışma ve düşmanlık meydana gelmiş, 200 kıt’a esedi guruşa sulh sağlanmış durum mahkeme tutanağına bu şekilde kaydedilmiştir.

1 Husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer‘-i enverden Mevlânâ Yusuf Efendi ibni Abdullah irsâl olunubi ol dahi

2 dergâh-ı âlî dâme mahfkûfen bi’l-me‘âlî kapucubaşlarından olub hâlâ kuyumcubaşı olan umdetü’l-emâcid ve’l-ekârim câmi‘ü’l-mahâmid

3 ve’l-mekârim Hasan Ağa ibni Abdülmuhsin’in Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-ı Fındıklı’da Molla Efendi mahallesinde sâkin olduğu

- 4 menzile varub zeyl-i sûtûrda isimleri muharrer ve mestûr müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer‘-i şerîf eyledikde müşârün-ileyh
- 5 Hasan Ağa meclis-i ma‘kûd-ı mezbûrda mahmiye-i İstanbul sînet-i ani’l-ufûl mahallâtından Mahmud Paşa Mahallesinde sâkin işbu
- 6 sâhibü’l-kitâb Yahyâ Çelebi ibni Mustafa nâm kimesne tarafından zikri âtî sulh ve ibrâya ve sulh ve ibrâ-i mütevakkıf olduğu
- 7 umûr-ı sâireye vekîl olduğu Osman Ağa ibni el-Hac Ahmed ve el-Hac Abdullah bin Abdurrahman nâm kimesneler şehâdetleriyle
- 8 mahzar-ı hasm-ı münker-i şer‘îde nehc-i mu‘teber-i mer‘î üzere sâbit ve mütehakkık ve vekâletine hükm-i şer‘î lâhık olan Zülfikâr
- 9 ibni Ali nâm kimesne mahzarında bi’t-tav‘ ve’l-ihdiyâr ve i‘tirâf ve ikrâr idüb müvekkil-i mezbûr Yahyâ Çelebi bin
- 10 doksan üç senesi Şevval’inde silk-i mülkünde münselik olub mahrûsa-i mezbûre müzâfâtından Beşiktaş
- 11 nâhiyesine tâbi‘ Kuruçeşme nâm karyede vâki‘ etrâf-ı erba‘ası Mustafa Usta arsası ve Peraş nâm yahûdiye mülkü
- 12 ve sahili bahr ve tarîk-i âm ile mahdûd ve müştemilât-ı ma‘lûmeyi muhtevî mülk menziline ve hudûd-ı mezbûre dâhilinde
- 13 vâki‘ mezbûr Mustafa Usta arsası tarafında kâin bennâ zirâ‘ıyla dört zirâ‘ arsa-i hâliyeyi ve karye-i
- 14 mezbûre hudûdu dâhilinde vâki‘ etrâf-ı erba‘ası Sandukî oğlu ve Güzelce Keratse nâm yâhudiye
- 15 bağları ve cebel ve tarîk-i âm ile mahdûd tahmînen on bir dönüm mülk bağını bana safka-i vâhide ile üç bin
- 16 üç yüz yetmiş yedi kuruş semen-i medfû‘ ve makbûza bey‘ ve teslîm idüb ben dahi ber-vech-i muharrer ibtiyâ‘ ve tesellüm
- 17 ve kabûl eylemişydim lâkin bâlâda tafsîl-i mârr olan dört zirâ‘ arsa vakıf olub
- 18 ve mutasarrıf olan kimesne bilâ-veledi fevt olduğu cihetle cânib-i vakfa intikâl eylediği zâhir ve mukarrer
- 19 olmağla mütevellî-i vakıf arsa-i mezbûreyi taraf-ı vakıfdan âhara tefvîz idüb ve sâbıkü’z-zikr bağın

20 dahi rub‘-ı şâyi‘ine Alemşâh binti Abdullah nâm hatun yedinde olan sâbitü’l-mazmûn bir kıt‘a hüccet-i

21 şer‘iyye-i sıhhat-makrûn mûcibince müstehakka çıkub ve hakk-ı şer‘îsi olduğı hâkimü’ş-şer‘ü’ş-şerîf huzûrunda

22 ve benim müvâcehemde bi’ş-şühûdü’l-udûl isbât itmekle bağ-ı mahdûd-ı mezkûrun rub‘-ı şâyi‘i mezbûre Alemşah

23 hatuna hükm olunubi ve mikdâr-ı mezkûrundan kasr-ı yedime tenbîh-i şer‘î lâhık olmağla binâen aleyh ben dahi

24 arsa-i mezbûre ile bağ-ı mahdûd-ı mezbûrun rub‘-ı şâyi‘inin semen-i misillerini müvekkil-i mezbûrdan istircâ‘

25 tasaddî ol dahi adem-i teslimde musır ve mütemâdî olmağla beynimizde münâza‘ât-ı şedîde ve muhâsamât-ı

26 ekîde cereyân etmişiydi. el-Hâletü hâzhî vesâtat-ı erbâb-ı salâh ve tevassut-ı ashâb-ı fevz ü

27 felâh-ı birle istircâ‘-ı semen-i mezkûr da‘vâsından vekîl-i mezbûr Zülfikâr Ağa ile sahîhü’l-a‘yâr

28 ve gayr-ı mağşûş iki yüz kıt‘a esedî kuruş üzerine ırzaen ve ıslâh eylediklerinde ben dahi sulh-ı

29 mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr iki yüz kuruşu vekîl-i mezbûr yedinden bi’t-tamâm

30 ve’l-kemâl ahz ve kabz eylediğimden sonra husûs-ı mezbûra müte‘allika âmme-i de‘âvî ve mütâlebât

31 ve eymân-ı muhâsamâtdan müvekkil-i mezbûr Yahyâ Çelebi’nin zimmetini ibrâ-i âm ve kâtı‘ü’n-nizâ‘la

32 ibrâ ve ıskât eyledim ba‘de’l-yevm bi-vechin mine’l-vücûh da‘vâ ve nizâ‘ım yokdur didikde

33 gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘î vâki‘ü’l-hâli Mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ve ma‘an bâ’s

VARAK 9

9 a

34 olunan

35 Çukadar Mehmed Beşe

36 ibni Abdülmecid ve muhzırın

37 bölükbaşı Ahmed bin Abdülmecid ile

38 mahfel-i şer‘a gelüb alâ vukû‘ihî inhâ ve takrîr itmeğın

39 mâ-hüve'l-vâki‘ bi'l-ibtigâ ketb ve sebt olundı. Fi'l-yevmi’s-sâbi‘

40 ve'l-işrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-sene semâni ve tis‘în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Musa Ağa ibni Mahmud tâbi‘-i kâim-makâm-ı Paşa, Abdullah Ağa ibni Derviş el-Mübâşir, Mehmed Efendi ibni Mustafa, Mehmed Efendi ibni Mustafa, Mehmed Çelebi ibni Sâlih, Halil bin Hüseyin.

9 a 1

Galatada Sultan Bayezid Mahallesinde ikamet eden Enkelite binti Yorgi sahip olduğu mülkün dörtte birini kardeşi Todoş veledi Yorgi’ye 6000 akçeye satmış paranın tamamını aldığını ve başka alacağı kalmadığını mahkeme tutanaklarına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata’da Sultan Bâyezid Mahallesinde sâkine Enkelite binti Yorgi nâm nasrâniye tarafından bey‘-i âti’l-beyânı ikrâra

2 vekîl olub mesfûrenin zâtını ma‘rifet-i şer‘iyye ile ârifân olan Dimitri veledi Esküli ve Benayot veledi Yorgi nâm zimmîler şehâdetleriyle

3 şer‘an vekâleti sâbite olan Esnaki veledi kosantin nâm zimmî meclis-i şer‘-i hâtır-i lâzımü’t-tevkîrde müvekkile-i mezbûrenin er karındaşı

4 işbu bâ‘isü’r-rakîm Todoş veled-i mezbûr Yorgi muvâcehesinde bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkil-i mezbûrenin

5 mülk ve hakkı olub mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir taraftan Dimo nâm zimmî mülkü ve bir taraftan Nikola nâm zimmî mülkü ve bir taraftan

6 Mahmud Ağa bağcesi ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd ve bir bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî oda ve mahzen ve bir

7 kenîfi müştemil menzilinın dört sehımden bir sehımi şâyi‘ini mezbûr Todoş tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey‘-i bât-ı

8 sahîh-i şer'î ile altı bin akçeye bey' ve teslîm ol dahi ber-vech-i meşrûh iştirâ ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan

9 meblağ-ı mezbûr altı bin akçeyi ile mezbûr Todoş yedinden tamâmen ahz ve kabz idüb ba'de'l-yevm menzil-i mezbûrun dört

10 sehinden bir sehm-i şâyi'-i mezbûr Todoş'un mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didi didikde

11 gibbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fî selh-i min Şevvâli'l-mükerrem sene 1098.

Şuhûdü'l-hâl:

Mahmud Efendi bin Mehmed el-İmam, Mustafa Çelebi imamzâde, Muharrem Efendi el-Kadî, Ahmed bin Mustafa, Ebu Bekir Çelebi ibni Mustafa, Abdüllatif Efendi ibni Mehmed.

9 a 2

Galata'ya bağlı İstinye nahiyesinde Yeniköy mahallesinde oturan İsmail Çelebi bin İbrahim, el-Hac Mehmed bin Ali'nin kendi arsasını gaspederek binalar ve damlalık yaptırdığını, yaptırdıklarını yıkarak arsayı kendisine vermesi talebiyle dava açmıştır. İsmail Çelebi dava konusu olan arsayı daha sonra 100 kıt'a esedi guruşa el-Hac Mehmed'e sattığını , 100 guruşun 40 guruşunu aralarındaki bir başka borca takas ettiğini, geri kalan 60 guruşuda aldığını ifade ederek davadan vazgeçtiğini mahkeme tutanaklarına kaydettirmiştir.

1 Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri bâbında fermân-ı âlî vürûduna binâen

2 Savb-ı şer'den Mevlânâ Yusuf Efendi bin Abdülaziz me'zûnen bi'l-hükmi ve tahrir irsal olunub ol dahi

3 hâssa-i mi'marlarından üstad Ali bin Abdullah ve diğer üstad Ali bin Abdullah ile İsmail Çelebi bin İbrahim nâm şab-ı emredin mahrûsa-i Galata

4 müzâfâtından İstinye nâhiyesine tâbi' Yeniköy mahallâtından Osman Reis mahallesinde vâki' menziline varub zeyl-i rakîmde muharrerü'l-esâmî

5 Müslim huzûrlarında akd-i meclis eyledikde işbu sâhibü'l-kitâb mezbûr İsmail Çelebi meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda câr-ı mûlasıkı el-Hac Mehmed bin Ali nâm kimesne

6 mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr el-Hac Mehmed hali hayatında benim işbu mülk menzilimin mezkûr arsasından

7 tarîk-i hâs tarafında vâki' köşeden sâhil-i bahr cânibinden kâin köşeye gelince mi'maran-ı mezbûrân mesâhalariyle tûlen

8 kırk üç zirâ' ve arzen iki zirâ' bi-hesâb-i terbî'i seksen altı zirâ' idüğü zâhir ve müte'ayyin olan arsamı ahz ve gasb

9 ve arsa-i mezburenin tûlen ve arzen be hesab-ı mezbur kırk üç zira' üzerineiş bu mesahada olunan

10 damlalığı itale itmekle hâla mezbur el-Hac Mehmed'den suâl olunub arsa-i mezbûrem üzerinde olan ebniye ve damlalığı

10 ba'de'l-hedm ve't-tefriğ bana teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl ve gıbbe'l-ikrâr mûcibiyle sâlifü'z-zikr seksen

11 altı zirâ' arsalı üzerinde vâki' ebniye ve damlalığını ba'de'l-hedm ve't-tefriğ mezbûr İsmail Çelebi'ye teslîme mezbûr el-Hac Mehmed'e ba'de't-tenbîh

12 yine mezbûr İsmail Çelebi meclis-i merkûmda mersûm el-Hac Mehmed müvâcehesinde i'âde-i kelâm idüb sâlifü'z-zikr seksen altı zirâ' arsamı

13 mezbûr el-Hac Mehmed'e bâttten yüz kıt'a esedîye bey' ve teslîm ol dahi ba'de'l-iştirâ ve'l-kabz semen-i mezbûrun kırk kuruşu mezkûr el-Hac Mehmed'in

14 bundan akdem fevt olub vâraseti bana münhasıra olan cedde-i sahîham Ümmühani ibnetü el-Hac Ahmed nâm hâtun zimmetinde hakkı olan kırk

15 kuruş isre't-takas ve'l-mukas meblağ-ı tâmmı altmış kuruş dahi bi tamâmihî mezbûr yedinden ahz eyleyüb ve arsa-i mezbûre-i

16 muta'allık âmme ve deavi ve mutâlebeden mezbûr el-Hac Mehmed'in zimmetini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ'la

17 İbrâ ve ıskât eyledim ba'de'l-yevm arsa-i mezbûre mezkûr el-Hac Mehmed'in

18 mülk-i müşterâsı olmuşdur didikde gıbbe't-tasdîk

19 vâki' hâli Mevlânâ-yı mezbûr mahallinde

9 b

20 tahrîr ba‘dehû ma‘an ba‘s olan Ahmed bin Mustafa ile meclis-i şer‘a gelüb alâ
vukû‘ihî inhâ itmeğın mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundı

21 fi’t-tâsi’ ve’l-işrin min Şevvâl sene 98

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Efendi bin Mehmed el-İmam, Ahmed Efendi bin Receb el-İmam, es-Seyyid Muharrem Çelebi bin Mehmed, Mustafa Çelebi bin Hüseyin, Hüseyin bin Ali, Ali bin Osman, Ali bin Abdülkâdir, Ahmed Çelebi bin Mustafa

9 b 1

Galata’da Ortaköy’de ikamet eden Kostantin veled Yanaki öldüğünde mirası çocukları Eskarlato, İstefan, Dimireşko, Yorgaki, Mihalaki ve Kasandra’ya kalmış, Çocuklar mirasın bir kısmını aralarında eşit bir şekilde paylaşmış, geri kalan kısmı paylaşılırken ortaya eşitsizlik çıkınca çıkan eşitsizliği gidermek için diğerlerinden çok pay alanlar kendi haklarından 380 kıt’a esedi guruşu az pay alanlara verek anlaşma sağlamışlar, anlaşmayı mehkeme tutanaklarına kaydettirmişlerdir.

1 Galata’ya tâbi‘ Ortaköy

2 nâm karyede sâkin iken bundan akdem hâlik olan

3 Kostantin veledi Yanaki nâm zimmînin verâseti sulbî kebîr oğulları Eskarlato ve İstefan

4 ve Dimireşko ve Yorgaki ve Mihalaki nâm zimmîlere ve sulbî kebîre kızı Kasandra nâm nasrâniyeye münhasıra idüğü

5 şer‘an zâhir ve müsbît oldukdan sonra işbu ashâbu’r-rakim mezbûrûndan mersûm İstefan asâleten ve mezbûr Eskarlato kendi tarafından

6 asâleten ve kızkarındaşı mezbûre Kasandra tarafından husûs-ı âti’z-zikri ikrâra vekîl olduğu Espendol veledi Yanaki ve Bernardo veledi Nakordur

7 şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-i cahide şer‘de sabit olmağla vekâleten mahfel-i şer‘de mersûm Mihalaki ile kendü kibelinden asîl ve kız karındaşı mersûm Yorgaki

8 tarafından ikrâr-ı câi'z-zikri tasdîk vekil olduğu Yenaki veledi Katakozlu ve diğer Yenaki veledi Kostantin nâm zimmîler şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı münkir-i şer'ide

9 şer'an sâbit olan mezbûr Dimireşko müvâcehelerinde her biri bi'l-asâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb babamız hâlik-i mezbûrun

10 terekesinden zikirleri câ-î emlâkın beynimizde bi't-terâzî iktisâm eylediğimizde karye-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erbası mezbûr Eskalato menzili ve sâhil-i

11 bahr ve vâdi ve yine merkûm Eskarlato bağcesi ile mahdûd ve müştemilât-ı ma'lûmeyi muhtevî mülk kendi ile menzil-i mezbûre muttasıl ve etrâf-ı erba'ası vâdi ile

12 ve sâhil-i bahr ve tarîk-i âm ile mahdûd dört bâb mülk oda ve bir mülk kebir-i ruganhâne ve karye-i mezbûre kurbünde vâki' etrâf-ı erba'ası Elaman oğlu nâm yahûdi ve mezbûr

13 Eskarlato Yorgi nâm zimmî ve Yantazi nâm zimmî bağları ve vakf tarla ve vadi ile mahdûd tahmînen otuz dönüm mülk bağ ve bir tek beratlı bir kebir zümrüd altun küpe

14 bi-kadri sihâmihim minna bizim hisselerimize ta'yîn ve tahsîs olunubi ve Tomtom mahallesinde vâki' etrâf-ı erba'ası Furti ve Fransizko ve Dimireşko nâm zimmîler mülkleri ve tarîk-i

15 âm ve tarîk-i hâs ile mahdûd müştemilât-ı ma'lûmeyi muhtevî mülk menzil ve Mahrûse-i mezbûrede Hasan Ağa fırını kurbünde vâki' etrâf-ı erba'ası tarîk-i âm ve tarîk-i hâs ile mahdûd

16 mülk menzil arsası kezâlik bi-kadri sihâmihim merkûmûn Mihalaki ve Yorgaki ve Dimireşko hisselerine ta'yîn ve tahsîs olunubi lakin merkûmûn Mihalaki ve Yorgaki

17 ve Dimireşko hisselerine ta'yîn ve tahsîs olunan emlâk-i mezbûre bizim hisselerimize tahsîs olunan emlâk-ı mezkûrden min haysü'l-kıyme edna olmağla muamelede

18 biz mallarımızdan mezburdan üç yüz seksen kıt'a esedî kuruş def' ve teslim eyleyüb onlar dahi ber-vech-i muharrer ahz ve tesellüm eylediklerinden sonra

19 her birimize tahsîs olunan emlakımızı ahz ve kabz eyleyüb ve husûs-ı mezbûra ve hâlik-i mezbûrun tereke-i sâiresine müte'allika-i âmme-i de'âvî

20 ve mütâlebeden birbirimizin zimmetlerini ibrâ-i âm ve kat'ü'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledik didiklerinde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vaka'a bi'l-ibtigâ ketb olundu

21 fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-sene semâni ve tis'in ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ali Fakihzade ibni Mustafa, eş-Şeyh Mehmed Efendi ibni Mustafa, Bekir Ağa ibni Mehmed, Muslu Çelebi bin Musa, Mustafa Çelebi ibni Ali imamzâde, Mahmud Ağa ibni Ebu Bekir, Mehmed bin el-Kasab, Ahmed Beşe odabaşızâde, Kapucu Mehmed Beşe, Mehmed Beşe el-Hallak, Hasan bin el-Hallak, el-Hac Yusuf Reis bin, İsmail Çelebi bin el-Kâtib, Abdüllatif Efendi el-Kâtib, Ahmed Çelebi el-Kâtib, Elyaki Yorgo, Esküli Yorgo, Harmozi Yakovi , Pansari Yani, Dimo Nikola, Lasoy Yorgo, Yemandi el-Hayyat.

9 b 2

Galata'da Sultan Bayezid Mahallesinde ikamet eden Osman Beşe bin Mehmed, Gürcü asıllı Musa bin İsa isimli kölesini azad ettiğini mahkeme tutanaklarına kaydettirmiştir.

1 Galata'da Sultan

2 Bâyezid mahallesinde sâkin Osman

3 Beşe bin Mehmed meclis-i şer'de takrîr-i kelâm

4 idüb işbu orta boylu açık kaşlı

5 sarı elâ gözlü gürciyyü'l-asl müslimü'l-mille rafîu'l-

6 vesika Musa bin İsanın mahzarında ikrar edüb

7 mezburu hasebeten lillâhi te'âla malından tahrîr ve i'tak

8 edib ahrârı aslıyin zümresine ilhâk eyledim didikde

9 gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb

10 olundu. Fî 4 Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

es-Seyyid Mehmed Çelebi bin Hüseyin, Mustafa Çelebi bin Şa‘ban, Hamza bin Abdülganî.

VARAK 10

10 a

1 Galata’da Sarı Lütü mahallesinde

2 mülkü müşterasıdır keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe’t-tasdîkü’ş-şer‘î mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu.

3 Menzil-i mezkûr vakf idüğü da‘vâ olunubi ve isbât olmağla ricâ olunmuşdur vakf idüğü hüccet beş kağıd aşığıda mukayyedir.

4 Fi’l-yevmi’r-râbi‘ min Zilka‘de sene 98

Şuhûdü'l-hâl:

Usta Ahmed bin Mehmed, Usta Bekir bin Ali, Mehmed bin İbrahim, el-Hac Hüseyin bin Abdülkerim, el-Hac Ali bin Mahmud, Mustafa bin Memi, Mahmud Efendi el-İmam.

10 a 1

Galata’da Sultan Bayezid Mahallesine ikamet eden kardeşlerden Turfanda ortak oldukları mülklerdeki hakkını kardeşi Merk’e 200 kıt’a esedi guraşa satmış, Merk’te öldüğünde tüm malının vakfedilmesini istemiş, Merk öldükten sonra ise kardeşi Turfanda kardeşi Merk’e böyle bir satış yapmadığını iddia ederek vakfın mütevellisinden mülkteki hakkını talep etmiştir. Daha sonra itirafta bulunarak davasından vazgeçmiştir. Durum bu şekilde mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata’da Sultan Bâyezid mahallesinde vâki‘ bir tarafı Savaman nâm ermeni vakfi olan menzil ve bir tarafı Kinise vakfi olan Keşan ve bir tarafı Frenk Kinisesine mevkûf

2 müteehhilin odaları ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd olub tabaka-i ulyâda bir bâb oda ve bir sofâ ve dehliz ve vustada bir bab oda ve bir

3 sofâ ve dehliz ve bir matbah ve bir kiler ve tahta bendi ve süflada arsa-i hâneyi müştemil menzil bundan akdem Turfanda ve Merk binti

- 4 Karagöz nâm ermeniyelerin ber-vech-i iştirâk sevi mükleri olub zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Turfanda tarafından zikri âtî husûsu
- 5 ikrâra vekîl olunubi merkumenin zimmetini ma‘rifet-i şer‘iyye ile ârifân-ı habbâz Ebu Bekir Beşe bin Mustafa ve Hacı Mehmed Beşe bin Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleri
- 6 mahzar-ı hasm-i münkir-i şer‘iyye nehc-i mu‘teber-i mer‘î üzere sâbit olan Ayvaz veledi Tehmel nâm ermeni mahfel-i şer‘de el’an menzil-i mahdûd-ı mezkûra bundan
- 7 esbak hâlîke olan mersûme Merk ermeniyenin vakfı olmak üzere bi’l-fi‘il mütevellîsi olduğu cihetle bi’t-tevliye vâzı‘ü’l-yed olan işbu râfi‘ü’l-vesîka
- 8 Arabek veledi Vartan nâm ermeni müvâcehesinde bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkile-i mezbûre hisse-i muhki üzere menzil-i mahdûd-ı mezbûrda olan
- 9 nisf hisse-i şâyi‘asını kız karındaşı merkûme Merk’e hayatında iki yüz kıt‘a esedî kuruş semen-i makbûza bâttten bey‘ ve teslîm idüb ol dahi ber-vech-i muharrer ibtiyâ‘ ve tesellüm ve kabûl
- 10 idüb menzil-i mezbûrun mecmû‘una irsen ve şirâ‘en mâlike olunduktan sonra menzil-i mahdûd-ı merkûmu bin seksen dört senesi Safer’inde mütevellî-i merkûm yedinde olan
- 11 vakfiye-i ma‘mûlün bihâsı mûcibince vakf-ı sahîh mü‘ebbed ile vakf ve habs idüb ve hayatda oldukca süknası kendi nefesine helâkından sonra menzil-i mezbûreye
- 12 mütevellî ile icâre-i mu‘tâde ile âhara icar olunub beher sene hâsıl olan ücreti kudsü şerîfde Marigor kinisesinde sâkine nasara tâifesinin fukarâsına
- 13 îsâl oluna deyu şart idüb ve ba’dehu mezbûre Merk hâlîke olmağla mütevellî-i vakf menzil-i mezkûru ber-mûceb-i şart-ı vâkıfa icâre-i mu‘tâde ile
- 14 âhara îcâr idüb ve ilâ yevmine heze beher sene hâsıl olan icâresinin kinise-i mezbûrede sâkin nasara tâifesi fukarâsına îsâl üzere olub lakin
- 15 müvekkile-i merkûmen menzil-i mezkur mahallesini hâlîke-i mezbûreye bey’in inkâr ve vakfiye-i şerîfesi mütevellî-i mezbûreden taleb ve da‘vâ sadedinde olmuşuydu

16 el-Hâletü hâzihî da'vâ-yı mezbûresinden fâriğa ve menzil-i mahdûd-ı mezkûrun mecmû'ü'l-mülk mezbûrenin vech-i muharrer üzere vakfi olduğu mukırr ve mu'terife oldu.

17 didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' li-ecli't-tevsik bi'l-ibtigâ ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sânî min Şevvâli'l-mükerrem li-sene semâni ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Süleyman Beşe bin Ali, Mehmed Çelebi bin Derviş, Mehmed Efendi bin Ali, Ebu Bekir bin Mustafa el-Hayyat, Mehmed Beşe bin Hüseyin, Ahmed bin Serbölük, Hasan Beşe Serbölük,

10 a 2

Galatada Musa taifesinden olup hayatta olup olmadığı belli olmayan Todori'nin emlakına kayyım olarak atanan İlya veledi Yorgi mahkemede Todori'nin oğlu olan Panayot için nafaka talebinde bulunmuş, mahkemede günlük 5 akçe nafaka bağlanmasına karar verildiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Galatada Musa tâifesinden iken gâib edüb hayat ve memâti nâ ma'lûm olan Todori nâm zimmînin emlâkı

2 li-ecli zabt ve'l-hıfz kıbeli şer'iden kayyım nasb olunan bâisü'r-rakîm İlya veledi Yorgi meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüb

3 gâib-i merkûm Todorinin sulbî oğlu olub vâlidesi hicr ve terbiyesinde olan Panayud nâm sağır için asla cinsi nafakadan bir şey terk ve irsâl hafî etmeyüb el'ân sağır-i mezbûrun nafaka-i ihtiyacı olmağla gâibi mezbûr malından

4 olub merkûm Lika zimmetinde olan meblağdan sağır-i mezbûrun nafaka ve kisve vesâir levâzım-ı zaruriyesi için mikdâr-ı kifâye meblağ-ı mezbûr olunmak matlubumdur dedikde. Tarih taifesinden yevmî beşer akçe nafaka farz ve takdir olunub meblağ-ı mezbûru sarfa ve istidâne ve rucu'a bade'l-izin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu Fi'l-yevmi's-sâdis min Zilka'de li-sene 98

Şuhûdü'l-hal

Ahmed bin Mustafa, Ali Çelebi...., Hamza bin Abdurrahman, Muharrem efendi el-Kadı.

10 b 1

Galatada Şehsuvar Mahallesinde ikamet eden Cennet binti Hüseyin isimli kadın ölünceye değin kullanmak ve öldükten sonrada satış ücretini cenaze işlemlerinde kullanmak üzere sahip olduğu mülkü 4000 akçeye Mustafa Beşe bin Arslan' a satmış fakat daha sonra Mustafa Beşe' den emin olmayıp mahkemede sattığı mülkü geri almak için dava açmış. Mustafa Beşe satışı doğrulamış fakat satışta herhangi bir şart olmadığını iddia etmiş. Cennet binti Hüseyin şahitlerin şهادetleriyle iddiasını ispatlayınca mahkeme mülkün Mustafa Beşe'den alınarak Cennet binti Hüseyin'e verilmesine hükmetmiş. Durum bu şekilde mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da

2 Şehsuvar mahallesinde sâkine Cennet binti Hüseyin nâm

3 hâtun meclis-i şer' de Mustafa Beşe bin Arslan nâm kimesne müvâcehesinde üzerine da'vâ idüb

4 mezbûr Mustafa Beşe'ye bundan akdem yedimde mülk ve hakkım olan mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan bazen

5 Ali Beşe bin Ramazan ve bazen Hadice Hatun ve bazen Abdülatif mülkleri ve bir taraftan Haydar Hasan ve bir taraftan Medine-i Münevvere

6 vakfı ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd dâhiliyede fevkânî bir bâb oda ve dehliz ve tahtânî bir bâb oda ve matbah ve müşterek bi'r-i mâ ve kenîfi

7 ve havluyı ve hâriciyede fevkânî bir bâb oda ve bir sofa ve bir kilar ve kenîfi müştemil mülk menzilin hâriciye-i mezbûresi beni ölünceye değin infak

8 etmek şartıyla dört bin akçeye bey' ve teslim idüb ve semeni dahi fevt olduğumda techîz ve tekfînime sarf oluna deyu vasiyyet eyledim

9 lâkin velayet-i şart-ı mezkûr ile bey'-i mezbûrun fesâdına vâkıf olduğum cihetle mezbûr Mustafa Beşe'den suâl olunubi menzil-i

10 mezbûru ba'de kasri'l-yed bana teslim beyyine olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mustafa Beşe cevâbında fi'l-hakîka menzil

11 mezburı müdde'iyeye-i mezbûreden semen-i mezbûre istidâsını ikrâr lakin ve bey'-i mezkûrun şart-ı mezkûruyla olduğunu inkâr idicek

12 müdde'ıye-i mezbûre müdde'âsına beyyine taleb olundukda udûl-i
 müslimînden olub mahal-i mezbûre sükkânından el-Hac Mehmed bin Ali
 13 ve Mustafa bin Abdullah nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân
 olub isre'l-istişhâd Fi'l-hakîka müdde'ıye-i mezbûre bundan
 14 akdem menzil-i mahdûd-ı mezkûrun hâriciye-i mezbûresi ve ba'dehû Mustafa
 Beşe'ye bey' murâd eylediğimde bizim huzûrumuzda
 15 kendüye ölünceye infâk itmek şartıyla dört bin akçeye bey' ve teslîm idüb ve
 semenini dahi fevt olduğumda techîz ve tekfînime
 16 sarf eyleye deyu vasiyyet eylemişiydi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz
 medâr-ı şehâdet dahi ideriz deyu her biri edâ-i şehâdet-i
 17 şer'ıyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdeti makbûl olmağın
 mîcibiyle bey'-i mezkûrun fesâdına bina-i menzil mezbûrdan ba'de kasrı'l-yed
 18 müdde'ıye-i mezbûra teslîmine mezbûr Mustafa Beşe'ye ba'de't-tenbîh mâ-
 vaka'a bi't-taleb ketb olundu. fî gurre-i Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Çelebi bin Mehmed, el-Hac Ali bin İbrahim, Süleyman bin Hasan, Ömer
 Çelebi bin Mehmed, Mustafa el Abdi, el-Hac Mehmed Bin Abdullah.

10 b 2

**Galata'da Tavukpazarı civarında, kayyım olarak tayin edilen İlya veledi
 Yani ve yiğitbaşılar bakkal iken öldürülen Tanaş ve firar ederek kaçan
 ortağı Todori'nin işlettikleri bakkal dükkanına giderek dükkan içerisinde
 yer alan malların cinsi, miktarları ve değerlerinin listesini mahkeme
 tutanağına kaydettirmişlerdir.**

1 Defter budur ki mahmiye-i Galata dâhilinde Tavukpazarı kurbunda vâki' bakkal
 dükkanının müste'cirleri olub bundan akdem maktulen Halik olan Tanaş nâm
 zimmî ile hâlâ gayıb ve firâr iden Todori nâm zimmî bakkallık sıfatında şirket
 2 mufavada vechi üzere şerîkleri olmağla hâlâ gâib-i mezbûrun sâlifü'z-zikr
 bakkal dükkanı içinde mevcûd olan eşyâ-i mezkûrdan hisse-i şâyi'ası zabt ve
 hıfza min câibi'ş-şer' il-kavim

3 kayyum nasb olunan İlya veledi Yani nâm zimmî ve taife-i mezbûrenin yiğitbaşları Ali Çelebi bin İsa ve sâir tâife-i mezbûrenin ihtiyârlarında bî garazı zimmiler ile dükkan-ı mezbûra varılıb

4 ba'de'l-mu'âyene ve'l-müşâhede tahrîr ve takvîm olunan eşyâdır ki ale'l-esâmî zikir olunur. vâki'ü't-tahrîr fi'l-yevmi's-sânî min Zil'ka'detü's-şerîfe li-sene semâni ve tis'în ve elf.

Rugan-ı zeyt fi 110 kıyye x22= kıymet 2409

Tekfırdağı kaşkolu 30 adet x22= kıymet 660

Anabolı serir 60 kıyye x22= kıymet 900

Def'a Anadolu serir 38 kıyyex15= kıymet 570

Zeytun 40 kıyyex4= kıymet 160

Fındık 23 kıyyex5= kıymet 110

Tulum kıyye 65 kıyye x 12=kıymet 200

..... 3 kıyyex80= kıymet 780

Darı keyl 75 =kıymet 750

Arpa keyl 70 =kıymet 1108

Bakla Keyl 70 =kıymet 140

Böğrölce Keyl 2 =kıymet 75

Şa'ir müd 28 kıyye =kıymet 224

Soğan 2 kıyye =kıymet 400

Sarımsak 74 kıyye =kıymet 277

Odun Parça aded 10000 =kıymet 1500

Kantar sağır ve kebîr 5 =kıymet 120

Limon suyu 4 kıyye =40 kuruş

Kavanoz 22 aded =kıymet 200

Leğen ma'a sahan 1 =kıymet 200

Bekmez ve vişne relçin 37 =kıymet 200

Def'a tulum 10 kıyye x12 =kıymet 120

Rugan-ı sâde kıyye 6= kıymet 150

Terazi takım kıymet 120

Def'a şa'ir müd 6 kıyye x8= kıymet 48

Tuz keyl kıymet 50

Pirinc kıyye 7 =kıymet 56
 Fıçu içinde sirke mevcûd kıyye 20 =kıymet 30
 Def'a rugan-ı zeyt kıyye 3 =kıymet 66
 Nişasta? kıyye 5x18 =kıymet 90
 Eflak Torı kıyye 60 =kıymet 120
 Dükkan içinde olan hırdavat kıymet 400
 Cem'an yekûn 13.000 yalnız on üç bin akçedir

VARAK 11

11 a 1

Anadolu'da Kayseri sancağına bağlı Ürgüb kasabasının Sinason ve Zeyl köyleri ahalisinden olup Galata'da ticaret yapan Yörkuş veledi Lağur veledi Ril veledi Estavranoz ve Samon veledi Gargo ve Yavlo veledi Virgor isimli rahipler ve bu yerlerin ahalisinin vekilleri olan Vasil veledi Çaput diğer Yako veledi Beraşkeve ve Sova veledi Beraşkeve ve Samo veledi Vasil ve Közme veledi Yolic ve Ramiye veledi Ramil ve Masava veledi Yavi ve Lefter veledi Sıtotovaj ve Erişkova ve Lefter ve Yorgi isimli şahıslar ermeni rahiplerinden Melyoz veledi Aslan'ın elinde geçerli bir emr-i şerif yokken kendilerinden 1095, 1096, 1097 ve 1098 senelerinde hakkı ve yetkisi olmadan 350 kıt'a esedi gurusu fazla vergi aldığı iddia ederek davacı olup paranın iadesini talep etmişler, Melyanoz aldığı paraların 150 kıt'a esedi gurusunu iade etmesiyle aralarında sulh sağlandığı mahkeme tutanaklarına kaydedilmiştir.

1 Vilâyet-i

2 Anadolu'da Kayseri sancağında

3 vâki' Ürgüb kazâsına tâbi' Sinason ve Zeyl nâm

4 karyeler ahâlisinden olup mahrûsa-i Galata'da ticâret vechi üzere mütemekkin olup

5 kendü taraflarından asıl ve baba Yörkuş veledi Lağur veledi Ril veledi Estavranoz ve Samon veledi Gargo

6 ve Yavlo veledi Virgor nâm râhibler ile karyetân-ı mezbûretânın sâir ma'lûmü'l-esâmî ve mahsûl eşhâs zimmîler tarafından

7 husûs-ı âti'z-zikre sâbitü'l-vekâle vekîlleri olan Vasil veledi Çaput diğer Yako veledi Beraskeve ve Sova veledi Beraşkeve ve Samo veledi Vasil
8 ve Kõzme veledi Yolic ve Ramiye veledi Ramil Masava veledi Yavi ve Lefter veledi Sıtotovaj ve Erişkova ve Lefter ve Yorgi nâm zimmîler meclis-i şer' de
9 ermeni rahiblerinden Melyoz veledi Aslan nâm râhib müvâcehesinde her biri asâleten ve vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb râhib-i mezbûr
10 vilâyet-i Anadolu'da Niğde sancağında ermeni keferesi karyeleri râhibleri ve evlerinden ve kiniselerinden mu'tâd-ı kadîm üzere yedinde olan
11 emr-i şerîfde tebeyyün olunduğu üzere rüsûmâtı tahsîle me'mûr olan bizim karyelerimiz ber-vech-i muharrer Kayseri Sancağında vâki' Ürgüb kazâsına tabi'
12 olub mezbûrun min ba'ad alâmet yoğiken mezbûr Melyoz fuzuli bi-gayr-ı hakkın bizden zikr olan rahiblerden ve karyelerimiz ahâlilerinden
13 bin doksan beş ve doksan altı ve doksan yedi ve doksan sekiz senelerinde cem'an üç yüz elli iki esedî kuruş fuzûlî ahz idüb
14 meblağ-ı mezbûr asâlet ve vekaletimiz hasebiyle râhib-i mezbûrdan da'vâ ve taleb eylediğimizde mezbûr husûs-ı mezbûru bi'l-külliyeye inkâr dahi inkâr
15 ve mezbûr ile meblağ-ı mezbûrdan yüz elli esedî kuruş üzerine müsâlaha olunubi ve bedel-i sulh-i mezbûru
16 tamâmen ahz eylediğimizden sonra bâkîsi olan iki yüz iki esedî kuruşdan râhib-i mezbûrun zimmetini ibrâ-i âm ve kâtı'ü'n-nizâ'la
17 ibrâ ve ıskât eyledik didiklerinde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. fi'l-hâmis min Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Muharrem Efendi el-Kadî, Ahmed Beşe bin Mehmed, Ahmed bin Ali, Mustafa Çelebi bin Şeyhi Ali, Ahmed bin Mustafa.

11 a 2

Galata'da Sultan Bayezid Mahallesinde ikamet eden Nazlı binti Abdullah sahip olduğu mülkü Hüseyin Çelebi'ye 45 kıt'a esedi guruşa satmış daha sonra seneliği 6 esedi guruşa kiralamıştır. Hatîb Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi ve Hüseyin Çelebi bin Abdullah vakti geldiğinde mülküm Nazlı binti Abdullah tarafından boşaltılacağına ve Hüseyin Çelebi'ye teslim edileceğine

Nazlı binti Abdullah adına kefil oldukları mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde sâkine Nazlı binti Abdullah nâm hâturn mahfel-i şer' de dergâhı âli topcuları odası

2 mühimmâtına mevkûfe nükûdun kâimmâkâm-ı mütevellisi olan râfî'ü'l-kitâb Hüseyin Çelebi bin İbrahim mahzarında ikrâr idüb silk-i mülkümde

3 münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'ası Andelib hatun ve kuyumcu Gorgoz zimmî ve Aleksan nâm ermeni

4 mülkleri ve tarîk-i âm ile mahdûd dâhiliye ve hâriciyesi büyü-tü adide ve müştemilât ve sâireyi muhtevî mülk menzilimi mezkûr Hüseyin

5 Çelebi'ye bi-tarîki'l-istiğlâl kırk beş kıt'a esedî kuruş makbûza ba'de'l-bey'-i mezkûr Hüseyin Çelebi menzil-i mezkûru isre't-tahliyetü'

6 ş-şer'iyye ve't-tekâbizü'l-mer'î bana tarih-i kitâbdan bir sene tamâmına değin altı esedî kuruş ve üç rub'u icar ve teslîm eylediğinde

7 ben dahi ber-minvâl-i muharrer istîcâr ve kabûl eylediğimden sonra işbu hâzırân-ı bi'l-meclis Hatîb Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi ve Hüseyin Çelebi bin Abdullah

8 nâm kimesneler menzil-i mezbûrun derkine kefâlet-i sahîha ile kefil oldular didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu

9 fi'l-hâmis min Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Ali Kapudan bin Mustafa, Osman Efendi bin el-Hac Yusuf, Memiş Çelebi bin Ömer , Mustafa Çelebi bin Mehmed gayruhum mine'l-hâzırîn.

11 a 3

Galatada Tophane'de Tomtom Mahallesinde ikamet ederken vefat eden Marivet binti Derkor'un veraseti oğulları Eşko ve Yorgaki ve Eskarlito ve Estafani'ye düşmüş, içlerinden Eşko kardeşleri Eskarlito ve Estafani'nin mirasa sahip çıktıkları iddiasıyla dava açmış, kendi ve kardeşi Yorgaki haklarına düşeni aldıktan sonra davadan vazgeçtiklerini mahkeme tutanaklarına kaydettirmişlerdir.

- 1 Mahmiye-i Galata'da kasaba-i Tobhâne'de Tomtom
- 2 mahallesinde sâkine iken bundan akdem hâlik
- 3 olan Marivet binti Derkor nâm nasrâniyenin verâseti
- 4 sadrî oğulları zımmiyân Eşko ve Yorgaki ve Eskarlito ve Estafani
- 5 nâm zimmîlere münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra hâlâ mezbûr ve Dimir Eşko
- 6 kendi tarafından asâleten ve gâib-i ani'l-meclis karındaşı mezbûr Yorgaki tarafından husûs-ı âti'l-beyânı ikrâra
- 7 vekîl-i müsecceli olmağla vekâlete meclis-i şer'-i şerîf-i enverde tereke-i hâlîke-i mezbûreye vâzı'ü'l-yed
- 8 olan işbu râfi'ü's-sifir mezbûr Eskarlito muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb
- 9 vâlidemiz hâlîke-i mezbûrenin hîn-i helâkinde kalîl ve kesîr ve celîl ve hakîr
- 10 tereke-i ma'lûme mevrûsesinden mezbûr Eskarlito ile mezbûr
- 11 Estafani zabt etmeleriyle el ân ben asâleten ve vekâlet-i
- 12 mahkiyem hasebiyle tereke-i halîke mezbûre bana
- 12 ve müvekkil-i mezbûr Yorgaki'ye âid olan
- 13 hisse-i irsiyye-i şer'iyelerimizi merkûm
- 14 Eskarlito yedinden her birimiz bi't-tamâm ve'l-kemâl
- 15 ahz ve kabz eylediğimiz ecilden vâlidemiz hâlîke-i mezbûrenin tereke-i
- 16 ma'lûme ve mechûlesine müte'allika amme-i de'âvîden her birimiz âharın
- 17 zimmetini ibrâ-i âm ve kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledik didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-vaka'a
- 18 bi't-taleb ketb olundu. fi'l-yevmi's-sâlis min Şehr-i Zilka'detü'ş-şerîfe li-sene semân ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa bin Ahmed, eş-Şeyh Mehmed Efendi bin Mustafa, Ebû Bekir Ağa bin Mahmud, Mustafa Çelebi bin Musa, Mahmud Ağa bin Ebu Bekir, Mehmed Beşe bin Ahmed, Ahmed Beşe Odabaşızade, Kapucioğlu Mehmed Beşe, el-Hac Yusuf reis ve gayruhum.

11 b 1

Galatada fırıncı olan Orhan veledi Ohan kefil olduğu Sohak veledi Kerkor'un Ermiye veledi Gazaz'a olan 100 kuruş borcunu ödemiş, Sohak veledi Kerkor'dan alacağını tahsil etmek için mahkemeye başvurusu tutanağa kaydedilmiştir.

1 Galata habbaz tâifesinden bâ'is-i hâze's-sefer Orhan veledi Ohan nâm ermeni meclis-i şer'de tâife-i mezbûreden Sohak veledi Kerkor

2 nâm ermeni muvâcehesinde üzerine da'vâ idüb Azabkapusı dâhilinde vâki' etmekci fırınında müste'cir olan Ermiye veledi Gazaz nâm ermeniyeye

3 cihet-i karz-ı şer'îden mezbûr Sohak'ın yüz kuruş deyni olup meblağ-ı mezbûrun emriyle kefil olmağla bi-hükmi'l-kefâle meblağ-ı mezbûru

4 merkûm ermeniyeye tamâmen edâ itdüğimden merkûm Sohak'dan talep iderim didikde gıbbe's-suâl ve akîbü'l-ikrâr mûcibiyle ba'de'l-hükm mâ-vaka'a

5 bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' min Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Çelebi bin el-Hac Mehmed, Mustafa bin Eşref, Ahmed bin Mustafa, Ali bin Mustafa, Hamza bin Abdülbâkî, el-Hac Mehmed bin Abdullah.

11 b 2

Galatada Kasımpaşa'da Sururi Mahallesinde oturan Ali beşe bin İbrahim, Süleyman bin Mehmed'in kendini bir bıçakla yaralaması üzerine tazminat talebinde bulununca aralarında şiddetli bir kavga yaşanmış Ali beşe bin İbrahim 15 guruşa davasından vazgeçtiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından Kasım Paşa'da Surûrî Mahallesi sâkinlerinden Ali Beşe bin İbrahim meclis-i şer'de râfi'ü'l-kitâb Süleyman bin Mehmed mahzarında ikrâr idüb mezbûr Süleyman tarih-i kitâb

2 günü kable mağribde bi-gayr-ı vech-i şer'î ma'kûdunun sol cânibine bir beyaz kabzalı kebîr bıçak ile darb ve cerh itmekle cerh-i mezbûrun mûcib-i şer'îsini

3 mezbûrdan taleb ve da'vâ eylediğimde mezkûr Süleyman husûs-ı mezbûru bi'l-külliyeye münkir olmağla beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâki' olmuştur el-Hâletü hâzihî beni da'vâ-yı

4 mezkûremden on beş kuruş üzerine sulh idüb bedel-i sulh-i mezbûru merkûm yedinden ba'de'l-ahz cerh-i mezbûrun

5 kendine vema yahdüsü müttehime müte'allika de'âvîden mezbûrun zimmetini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledim

6 didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

7 fi'l-hâmis min Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Beşe bin Mehmed, Ahmed Beşe bin Ali odabaşı, Musa bin İbrahim, Veli Beşe bin Mehmed, Hüseyin bin Abdullah.

11 b 3

Galatada Bereketzade Mahallesinde ikamet eden Katibe binti Abdullah sahip olduğu eşyaları üvey oğlu el-Hac Mehmed bin Ahmed'e hibe ettiğini mehkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Bereketzâde mahallesinde sâkine Kâtibe binti Abdullah nâm hatun mahfel-i şer'de üveyi oğlu

2 işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hac Mehmed bin Ahmed nâm kimesne mahzarında bi't-tav'ü's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb eşyâ-i memlûkemden

3 on iki kuruş kıymetli iki kebîr kaliçe ve üç kuruş kıymetli iki yan keçesi ve iki kuruş kıymetlü iki çift sanduk

4 ve bir kuruş kıymetli bir tahta sanduk ve bir kuruş kıymetli parmaklı sandık ve beş kuruş kıymetli bir kebîr nühâs sini ve üç

5 kuruş kıymetli iki baklava tebsisi ve dört kuruş kıymetli sekiz sahan ve sekiz kuruş kıymetli bir kazgan ve iki kuruş

6 kıymetli bir gügüm ve üç kuruş kıymetli üç tencere ve yedi kuruş kıymetli dört döşek ve beş kuruş kıymetli

7 dört minder ve on sekiz kuruş kıymetli dokuz burusa yadığı ma'a gılâf ve sekiz kuruş kıymetli dört yorgan ve üç

8 kuruş kıymetli bir leğen ma'a ibrik ve üç kuruş kıymetli bir kebîr leğen ve üç kuruş kıymetli biri kırmızı ve biri beyaz

9 iki defce ve üç kuruş kıymetli üç kilim ve üç kuruş kıymetli üç katlı beyaz çarşebi mezkûr el-Hac Mehmed'e hibe-i sahîha-i

10 şer'iyeye ile hibe ve temlik ve teslim eyleyüb ol dahi meclis-i hibede ittihâb ve kabûl ve temellük ve tesellüm eyledi ba'de'l-yevm eşyâ-i

11 mezkûre mülk-i mevhubı olmuşdur ve benim hâlâ üzerimde lâbise olduğum libâsımdan gayrı bir nesnem olmayub ve mezkûr el-Hac Mehmed'in

12 mülk-i müşterâsı olan mülk menziline ma'an sâlîfe olub ve menzil-i mezbûr dâhilinde olan kalîl ve kesîr ve celîl ve hakir mecmû' u

13 eşyâ-i mezbûr el-Hac Mehmed'in malı ve mülkidür benim vechen mine'l-vücûh alâka ve medhalim yokdur didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb

14 ketb olundu. fi'l-yevmi'l-âşır min Zilka'detü's-şerîfe li-sene semâni ve tis'in ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi bin el-Hac Mehmed, Ahmed Efendi bin Mehmed, el-Hac Hamza bin Mehmed, Halil Ağa bin İbrahim, el-Hac İsmail bin Nuh, Mehmed Beşe bin Haydar, el-Hac Abdullah bin Yahya, Hüseyin Çelebi bin Abdullah, Ömer Halife bin Mehmed (silik), Çelebi bin Abdullah, Ömer Beşe bin Derviş, Ömer Beşe bin Ali, Hacı Hasan bin Mustafa.

VARAK 12

12 a 1

Anadolu'da Kastamonu Sancağında Hoşalay kasabasına bağlı Mesed isimli karyede ikamet eden ve Galata dışında Eski Kayalı iskelesinde demirli "şayka" denilen geminin ortakları olan Abdullah ve Mustafa ibni El-Hac Hüseyin bin Mirza'dan, bdullah ölünce hissesi karısı Fatıma binti Mehmed ve oğulları Mahmud Beğ Mustafa ve Ali'ye düşmüş, Fatıma binti Mehmed, Mustafa ibni el-Hac Hüseyin bin Mirza'yı vekil tayin etmiş, Mustafa ibni el-Hac Hüseyin bin Mirza'da sahip oldukları gemiyi 920 esedi guraşa el-Hac

Abdullah bin Yahyâ ile Etmareş veledi Yorgi'ye satarak paranın tamamını aldığı mahkeme tutanaklarına kaydettirmiştir.

1 Örf-i mellâhinde

2 şâyika tabir olunubi Galata hâricinde

3 Eski Kayalı iskelesinde merbûta tûlen yirmi

4 bir zirâ' sefîne-i kebîre fi'l-asl vilâyet-i Anadolu'da Kastamonu sancağında Hoşalay

5 kazâsına tâbi' Mesed nâm karye sâkinlerinden Abdullah ve Mustafa ibni el-Hac Hüseyin bin Mirza nâm kimesne

6 ani'l-iştirâki's-sevî mülkleri olduğu ve mezbûr Abdullah fevt olub ve dahi zevce-i metrûkesi Fatıma binti Mehmed nâm hatun

7 ile evlâd-ı sıgârı Mahmud Beğ Mustafa ve Ali'ye münhasıra olduğu mezbûr ve Mustafa mezbûre Fatıma tarafından sefîne-i mezbûreden hissesini ahz ve semenini kabza ve kendüye

8 îsâle vekîl olub ve sıgâr-ı mezbûrûnun tesviye-i umûrlarına kibel-i şer' den mansub-ı vasî olduğu yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Mehmed bin Ahmed

9 ve Mustafa bin Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olduktan sonra meclis-i şer'ide mezbûr el-Hac Abdullah bin Yahyâ nâm kimesne ile Etmareş veledi Yorgi nâm zimmî mahzarlarında

10 bi'l-asâle ve bi'l-vesâye ve bi'l-vekâle ikrâr idüb sefîne mârrü'z-zıkr hadidleri ve yelkenleri olmamağla sandalı derununda mevcude

10 âlât-ı sâiresiyle ba'de'l-müzâyede mezbûrânı üzerlerine dokuz yüz yirmi kuruşa karar itmekle mezbûrân el-Hac Abdullah

11 ve Etmareş ber-vech-i iştirâk-i sevi bey' ve teslîm idüb ol dahi muharrer üzere ibtiyâ' ve tesellüm ve kabûl eylediğinden sonra semeni olan

12 meblağ-ı mezkûru yedlerinden tamâmen ahz ve kabz eyledim didikde gibbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi't-tâsi' min Zilka'detü'ş-şerîfe sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa bin Ali, Memi bin Abdi Beşe, el-Hac Mehmed bin Ahmed, el-Hac Mehmed bin Ali, İsmail bin Abdullah, İbrahim Çelebi bin Abdullah.

12 a 2

Galatada Bereketzade Mahallesinde oturan Kâtibe binti Abdullah sahip olduğu mülkü üvey oğlu el-Hac Mehmed bin Ahmed'e olan 300 kıt'a esedi gurus borcuna karşılık takas olarak satmış el-Hac Mehmed takası kabul ettiğini mahkeme tutanaklarına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da sâkin Bereketzâde mahallesinde sâkine Kâtibe binti Abdullah nâm hâtun meclis-i şer' de Üveyioğlu

2 işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hac Mehmed bin Ahmed nâm kimesne mahzarında bitav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âti sudûruna

3 değin silk-i mülkümde münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Medîne-i Münevvere vakfi olub Ümmühâni

4 nâm hâtun tasarrufunda olan menzil ve bir tarafı Cidar-ı hısın ve bir tarafı bazen el-Hac Kahraman mülkü ve bazen

5 Solak Mustafa Çelebi mülkü ve taraf-ı râbi'i tarîk-i hâs ile mahdûd fevkânî ve tahtânî iki bâb oda

6 bi'r-i ma' ve cenineyi müştemil mülk menzilimi mezkûr el-Hac Mehmed'e tarafeynden icâb ve kabûlü havî bey'-i bât-ı

7 sahîh-i şer'î ile üç yüz kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm eylediğimde ol dahi bervech-i

8 muharrer ibtiyâ' ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üç yüz esedî kuruş mezkûr

9 el-Hac Mehmed'e zimmetimde cihet-i karz-i şer'îden deynim olan üç yüz kıt'a esedî kuruşa

10 takâs eylediğimde ol dahi kezâlik makâsa ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezbûr

11 bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffetü'l-hukûk ve'l-merâfik mezbûr el-Hac Mehmed'in mülk-i müşterâsıdır

12 keyfe mâ yeşâü ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu.

13 Fi'l-yevmi'l-âşir min zilka'detü'ş-şerîfe li-sene semân ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi bin Mehmed, Ahmed Efendi bin Mehmed, el-Hac Kahraman bin Mehmed, Halil Ağa bin İbrahim, el-Hac İsmail bin el-Hac Nuh, Ömer Halife bin Mehmed, Yusuf Çelebi bin Abdullah.

12 b 1

Galatada bakkal iken öldürülen Tanaş ve firar ederek kaçan ortağı Todori'nin bakkal dükkânı içerisindeki malın toplam değeri 13000 akçe olarak tespit edilmiş olup, Todorinin hayatta olup olmadığı belli olana kadar malların zayi olmaması için kayyım olarak tayin edilen İlya veledi Yorgi toplam malın yarısını 6500 akçeye Lika veledi Yorgi'ye satmış, bu satış işlemi mahkeme tutanaklarına kaydedilmiştir.

1 Bakkal tâifesinden olub

2 bundan akdem gayb-ı münkati'a ile gâib olub

3 hayat ve memâtı nama'lûm olan Todori nâm zimmî mahmiye-i Galata sukunda

4 vâki' bakkal dükkânı içinde mevcûd eşyâ-i ma'lûmeye bundan akdem maktûlen halik olan

5 Tanaş nâm zimmî ile ber-vech-i iştirâk sevi' şerikleri olduğu lede'sş-şer'ü'sş-şerîf mütehakkık oldukdan

6 sonra gâib-i merkûm Todorinin lede'sş-şer'ü'l-kavîm hayat ve memâtı ma'lûm oluncaya değin zikr olunan

7 işbu ma'lûme-i mevcûdenin nisf-ı şâyi'inin zabt ve hıfza ziyâ' ihtimâli gâlib olmadan nâşî ol nisf-ı şâyi'i

8 bey' olunubi semeni hıfz olunmak gâib-i merkûm hakkında evla olmağla hâkim-i muvakkî-i sadrı kitab hazretleri dahi

9 eşyâ-i mezkûreyi semen-i misli ile Lika İlya veledi Yorgi nâm zimmîyi kâyyum nasb ve ta'yîn itmekle merkûm İlya meclis-i şer'de

10 işbu bâ'isü'r-rakim Lika veledi Yorgi nâm zimmî müvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb gâib-i mezbûrun

11 sâlifü'z-zikr bakkal dükkânı içinde mevcûd ve ber-mûceb-i defter-i mukayyed on üç bin akçeye mukavvem

12 eşyi mezkûrdan nısfı şayini merkum Lika'ya safka-i vâhide ile altı bin beş yüz akçeye

13 bâttten bey' ve teslîm idüb ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve ba'de'l-kabz ve kabûl

14 semeni eşyâ-yı mezkûra zimmetinde lâzımü'l-edâ deynimdir didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb

15 ketb olundu. Fi's-sânî min Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Muharrem Efendi bin İbrahim, Abdülbâkî Efendi bin Yusuf, Ahmed Beşe Bölük Hamza bin Abdülganî.

12 b 2

İstanbul'da Aslanhane yakınlarında terzi olan Anastaş veledi Nikola, yanında yardımcısı olan Anastaş'ın dükkânında var olan bir miktar para ve ve bir miktar malı alarak kaçtığını ifade ederek, malların aynılarının veya parasının kendisine ödenmesi talebiyle mahkemeye başvurmuş, Anastaş iddiaları kabul ettikten sonra mahkeme Anastaş aldığı paraları ve malları geri ödemesi konusunda ikaz ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 İstanbul'da Aslânâhâne kurbünde Terzî tâifesinden bâ'is-i hâze's-sifir Atanaş veledi Nikola

2 nâm zimmî meclis-i şer'-i hâtırda Anaştaş ve Anton nâm zimmî müvâcehesinde üzerine da'vâ

3 ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Anaştaş tarih-i kitâbdan üç ay mukaddem zikr olunan

4 çarşuda dükkânımda yanımda halîfem olduğu halde nısfü'l-leylde dükkân-ı mezbûrda

5 mevcûd olan malımdan her dört yaldız altını ve beş esedî kuruş ve iki buçuk kuruşluk para

6 ile üç yüz akçe kıymetli bir sim bıçak ve üç kuruş kıymetli bir donluk Şam

7 alacası ve üç yüz akçe kıymetli bir mikraz ve beş kuruş kıymetli iki samur kalpak

8 ve yirmi akçe kıymetli bir endâze ahz ve firâr etmişdir el-Hâletü hâzihi zafer bulduğum ecilden

9 meblağ-ı mezbûr ile eşyâ-i merkûmenin aynıları mevcûde olmağla aynılarının

10 alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Anaştaş cevâbında fi'l-vâki' hâlî

11 bi'l-cümle müdde'î-i mezbûrun takrîr ve tafsîl eyledüğü minvâl üzere olduğu bi't-tav'

12 ve'l-ihiyâr i'tirâf ve ikrâr itmeğın mûcibiyle meblağ-ı mezbûr ile eşyâ-i merkûmeyi müdde'î-i

13 mezbûre red ve teslîme mersûm Anaştaş'a tenbîh-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

14 Fi'l-yevmi'r-râbi' aşara min Zilka'de li-sene semân ve tis'in ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

İbrahim Çelebi bin Ahmed, Mustafa Çelebi bin Mehmed, Hüseyin Çelebi bin Mehmed, Ahmed Beşe bin Musa.

VARAK 13

13 a 1

es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Mehmed, Galata'da Kasımpaşa'da Karaçoban Mahallesinde merhum Ruznameci İbrahim Efendi'nin yaptırdığı ve kendisininde yaptırmaya devam ettiği ve tamamladığı birtakım çeşme ve su yolları tamiri için harcadığı paranın tespit edilmesi için mahkemeye başvurmuş, oluşturulan heyetin çalışmaları sonucu yapılan işlerin toplam 13450 akçe olduğu tespit edilerek mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Husûs-ı âti'l-beyânın

2 mahallinde tahrîri iltimâs olunub savb-ı şer' den

3 mevlânâ Yusuf Efendi bin Abdullah irsâl olunubi ol dahi su nâzırı

4 halîfelerinden bölükbaşı üstad Abdullah Çelebi bin Süleyman ve Yazıcı Üstad İsa

5 Çelebi bin Abdülmennan ve Üstad el-Hac Hüseyin bin Ömer ile ashâb-ı hayrâtdan vârih-i mevârih-i rahmeti rabbi rahim

6 merhûm ruznâmeçi İbrahim Efendi'nin mahrûsa-i Galata'da mevâzi'i adidede icrâ eyleyüb mahrûsa-i mezbûre müzâfâtından

7 kasaba-i Kâsım Paşa'da Karaçoban mahallesinde Mustafa Ağa bin Seydi Ali'nin bağçesi dâhilinde vâki' meskenine varub ve zeyl-i vesîkada

8 isimleri terkim olan müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i hâtir eyledikde merkûm mezbûrun zikr olunan suları evkâfî mütevellîsi olan

9 umdetü'l-umerai'l-kirâm es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Mehmed meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda bi't-tevliye takrîr-i kelâm idüb merhûm-ı mezbûrun işbu mahalde vâki' olan çeşmeleri

10 mecrasından bir mikdarı adem-i tathîrden nâşî ekser mevâzi'i muhtac-ı tathîr ve bazı mevâzi'i dahi muhtâc-ı meremmet ve ta'mîr olmağla ben dahi miyâh-ı

11 mezbûre mecrâsının muhtâc-ı tathîr olunan mevâzi'i meremmet ve ta'mîr eyledim el-Hâletü hâzihî tanzîf ve tathîr ve meremmet

12 ve ta'mîr eylediğim mevâzi'i keşf ve misâha olunub hususi mezbûre sarf eylediğim meblağ-ı tahmîn ve takvîm

13 olunmak bi't-tevliye matlûbumdur didikde hulefâ-i mezbûrdan miyâh-i mezbûrenin mecrâsına nazar-ı

14 dakîk ve haddes-i enik birle nazar idüb miyâh-ı mezbûra mecrâsını mezbûr Mustafa Ağa hadîkası

15 dâhilinde vâki' bacadan mezbûr Karaçoban karlığı kurbünde merhûm İbrahim Hanzâde

16 suyunda mülâsık olan mahalle varınca misâha eylediklerinde tanzîf ve tathîr ve meremmet ve ta'mîr olunan

18 mevâzi'in mecmu'unun tûlu iki yüz elli üç buçuk kulaç dokuz kulacı ta'mîr olmağla beher kulacı üçer yüz akçeden iki bin yedi yüz akçe ve dört buçuk

19 kulacı meremmet olmağla beher kulacı ikişer yüz akçeden dokuz yüz akçe ve iki yüz kırk kulacı

20 tathîr olmağla beher kulacı otuz üç buçuk akçeden sekiz bin elli akçe ve mevâzi' adidede

21 hafr olunan üç bacanın umkı dokuz kulaç olmağla beher kulacı iki yüz akçeden bin sekiz

22 yüz akçe ki min haysü'l-mecmû' on üç bin dört yüz elli akçe ile ancak meremmet ve ta'mîr ve tanzîf

23 ve tathîr olunur deyu hulefâ-yı merkûmdan ve sâir mecarî-i uyûn ne abar gunâ gunç ahvâline vukufu

24 küllîsi olan müslimûn-ı hâzırûn alâ-vechi'l-vifak ba'de'l-cem' ve'l-ittifâk vâkî'i hâlî mevlânâ-yı

25 mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehu ma'an irsâl olunan Hacı Abbas bin Abdullah ve muhzır-ı Hamza ile meclis-i şer'a gelüb

26 alâ vukû'ihâ ve inhâ ve i'lâm itmeğin mâ-vaka'a bi'l-ibtigâ ketb olundu. Fî âşır Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Efendi Kâtib-i Tersane, Şa'ban Ağa bin Yahya, Es'ad Efendi bin Abdülhalim, Mehmed Efendi bin Ramazan, Ebu Bekir Efendi Kâtib-i Vakf, Dâvud bin Abdullah.

13 a 2

Galata'da Kasımpaşa'da Yel değirmeni Mahallesinde ikamet eden Emine binti Mehmed Ağa 15000 akçe mihrinden, kocası Osman Ağa bin Abdullah'ta Emine binti Mehmed Ağa'ya hibe ve temlik ettiği mallardan karşılıklı olarak vazgeçerek boşandıkları ve bundan sonra tarafların birbirleri üzerinde her hangi bir hakkı kalmadığı ve bir hak talep etmeyeceklerini mahkeme tutanaklarına kaydettirmişlerdir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Kasımpaşa'da Yeldeğirmeni mahallesinde sâkine Emine binti Mehmed Ağa

2 nâm hâtun tarafından ber-vech-i âtî sulh ve ibrâya vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân

3 Ali Çavuş bin Mehmed ve Yusuf bin Abdüssamed nâm kimesneler şehâdetleri ile mahzar-ı hasm-ı münker-i şer'de nehc-i mu'teber-i mer'î

4 üzere sâbit ve mütehakkık ve vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan Sahaf Veli Efendi ibni Mehmed meclis-i şer'-i

- 5 şerîf-i enverde müvekkil-i mezbûr münkir zevc-i muhâli'î dâhilün-bihâya işbu râfî'-ir-rakim mu'temedi Osman Ağa
- 6 bin Abdulahad nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sahîh-i mer'î kılub mezbûrân
- 7 Emine Hatun ve Osman Ağa beynlerinde bürûdet ve şikâk ve adem-i vifâk vukû'undan nâşî
- 8 birbirleri mu'âşeretden mümteni' ve tehaşi olmalarıyla hâlâ ben vekâlet-i mahkiyem hasebiyle müvekkile-i mezbûre
- 9 Emine Hatun'un mezkûr Osman Ağa zimmetinde mütekarrir ve ma'kûdu aleyh olan on beş
- 10 bin akçe mihr-i mü'eccelinden ba'de'l-ferâğ nafaka-i iddet-i ma'lûme mü'net-i
- 11 süknâsı mezbûrenin üzerine olmak üzere
- 12 mezkûr Osman Ağa ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye
- 13 ile muhâla'a olduğumda merkûm Osman Ağa dahi ber-vech-i
- 14 muhki ve menkûl hul'-ı mezbûru ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyete ve tarih-i kitâba
- 15 gelince beynlerinde cereyân eden mu'âmelât-ı şettâdan hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allika
- 16 âmme-i de'âvî ve mutâlebe ve ey mân ve muhâsamadan kezâlik vekâlet-i meşrûham hasebiyle mezbûr Osman Ağa'nın zimmetini
- 17 ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledim ba'de'l-yevm müvekkile-i mezbûrenin mezkûr Osman Ağa ile bi-sebeb-i mine'l
- 18 esbâb da'vâ ve nizâ'ı yokdur didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mezbûr Osman Ağa dahi meclis-i mezbûrda vekîl-i mezkûr Veli Efendi
- 19 mahzarında takrîr-i kelâm idüb ben dahi müvekkile-i mezbûreye zevciyet beynimizde kâime iken hibe ve temlîk ve teslîm eylediğim
- 20 eşyâ-i ma'lûmeye ve hukûk-ı zevciyete ve tarih-i kitâbe gelince beynimizde cereyân eden mu'âmelât-ı şettâdan hukûk-ı ma'lûmeye
- 21 ve mechûleye müte'allika âmme de'âvî ve mutâlebât ve ey mân ve muhâsamâtdan mezbûre Emine'nin zimmetini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ'la
- 22 ibrâ ve ıskât eyledim ba'de'l-yevm bi-vechin mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ım yokdur didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a

23 bi't-taleb ketb olundı. Fi'l-yevmi's-sâlis aşara min Zilka'detü'ş-şerîfe li-sene semâni ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi Ağa Ali el-İmâm, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin Mehmed, Ahmed Çelebi bin Mustafa, İbrahim Çelebi bin Hüseyin, el-Hac Abbas bin Abdullah çukadar, Mahmud Ağa bin Musa, Osman Çelebi bin..., Mustafa Çelebi bin el-Hac Ali, el-Hac Hâdis bin Mehmed, Yusuf bin Abdüssamed.

13 b 1

Dubrovnik tüccarlarından olup ölen Yuvan veledi Petro veledi Yevan'ın işlerini yerine getirmekle görevli Cevan veledi Anton, Yuvan veledi Petro veledi Yevan'ın ölmeden önce Rus asıllı Vasil veledi Yuvan isimli kölesini azad ettiğini ifade ederek kölenin hür olduğunu beyan etmiş, beyanı mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Dobra-i Venedik tüccârından olub Galata'da mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Yuvan veledi Petro veledi Yevan

2 nâm zimmînin amel ve hisse imâreti Cevan veledi Anton nâm zimmî meclis-i şer' de takrîr-i kelâm idüb mevrûsum hâlik-i mezbûrun

3 abd-1 memlûkı olub esved orta boylu açık kaşlı elâ gözlü rûsiyyü'l-asl Vasil veledi Yuvan nâm gulâmı mevrûsum hâlik-i

4 mezbûr hâl-i hayatında yedinde mutlak ile hür idüb hâlâ hâlik-i mezbûrun terekesinin sülüsü gulâm-ı mevsûf-ı mezkûrun

5 kıymetine müsâ'id olduğu dahi zâhir ve takarrür olmağın mevsûf-ı mezbûran sâir ahrâr-ı aslıyın gibi hür olmuşdur didikde mâ-vaka'a bi't-taleb

6 ketb olundı. Fi'l-yevmi's-sâlis aşara min Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Abdünnâfi Efendi bin Yusuf, Mustafa Çelebi bin Şeyh Ali, Abdünnâfi Efendi bin Kenan, Ahmed Efendi bin Mehmed, Ahmed Beşe bin Mustafa.

13 b 2

Galata'da Sultan Bayezid Mahallesinde ikamet eden Yanoriye binti Bakomi 640 kıt'a esedi gurus borcunun 40 gurusu karşılığında sahip olduğu mülkü Ali Ağa vakfı mütevellisi Ahmed Beğ bin Mush'ya bırakıp kalan 600 esedi gurus içinde oğlu Peksimetci Manoli veledi Yorgi'nin kefil olduğu mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata Sultan Bâyezid Mahallesinde sâkine Yanoriye binti Bakomi nâm nasrâniye meclis-i şer' de İstanbul'da sâkine Râbi'a hâtun nükûd-u

2 mevkûfesine mütevellî olan râfi'ü'l-vesika Ahmed Beğ bin Muslı mahzarında ikrâr idüb vakf-ı mezbûre zimmetinde vâcibü'l-edâ altı yüz kırk esedî

3 esedî deynim olub merkûm Ali Ağa vakfına icâreteyn-i malumeteyn ile taht-ı tasarrufunda olub mahalle-i mezbûrda vâki' etrâf-ı

4 erba'ası Kostantin ve Manol ve Yani menâzili ve tarîk-i âm ile mahdûd büyü-tü adîdeyi müştemil vakf menzilimi mütevellî-i merkûm Ahmed ile

5 vakf-ı mezbûr mütevellîsi ma'rifetiyle ferâğ ve tefvîz eylediğimde mütevellî-i mezbûr Ahmed Beğ dahi ber-vech-i muharrer tefvîz ve kabul eyledikten sonra aslı

6 mal mezbûr altı yüz esedî kuruşu sadr-ı kebîr oğlum işbu hâzır-ı bi'l-meclis Beksimetci Manoli veledi Yorgi nâm zimmî dahi

7 kefil ve hitâm olub bi'l-külliyeye gibbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı. Fi's-sâlis aşara min Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Hasan Efendi bin Mehmed, Ahmed Çelebi bin Mehmed, Mustafa Çelebi bin Mehmed Usta, Abdürrezzak Efendi el-Müfettiş.

VARAK 14**14 a 1**

İstanbul'da ikamet eden Silahşör Süleyman Ağa Ebi Eyyüb Ensari kasabasına tabi Hasköy'de ikamet ederken ölen İsak veledi Yahuda isimli yahudinin kendisine olan kira borcunu evlatlarının vasisi olan Frankoli veledi Sava'dan aldığı mahkeme tutanaklarına kaydettirmiştir.

- 1 İstanbul'da
- 2 sâkin Silahşor Süleyman Ağa tarafından
- 3 husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i müseccelim olan Mehmed Beğ bin Abdullah
- 4 meclis-i şer' de Ebî Eyyüb Ensârî kasabasına tâbi' Hasköy sâkinlerinden iken bundan
- 5 akdem hâlik olan İsak veledi Yahuda nâm yahudînin evlâd-ı sığârının vasî-i muhtarları
- 6 olan Frankoli veledi Sava nâm zimmî müvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilim müşârun-ileyh yedinden
- 7 mülk olub kasaba-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd üç bâb odalarını mezbûr İsak'a beher şehr icâre-i ma'lûme ile icâr
- 8 ve teslîm itmekle mezbûr İsak zimmetinde zikr olunan odaların ücretleri şuhûr-ı ma'lûmede otuz beş kıt'a esedî
- 9 kuruş hakkım müctemi' olub ve merkûm İsak meblağ-ı mezbûru kable'l-edâ hâlik olmağla ben dahi meblağ-ı mezbûru mukaddemâ tereke-i hâlikde
- 10 mezbûrdan kasaba-i mezbûrede naibü's-şer'î'l-hatır Efendi huzûrunda vasî-i merkûm bi'l-vekâle amel ve isbâta ba'de't-tahlîf
- 11 edâsına hükm-i şer'î lâhik olmasına el-Hâletü hâzihî meblağ-ı mezbûr otuz beş kuruş vekâlet-i mezbûrum hasebiyle
- 12 vasî-i merkûm Frankoli yedinden tamâmen ahz eyledim didikde gıbbe't-tasdîk.
- 13 Fî 13 Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Musa Çavuş el-mübâşir, Mehmed Çelebi bin el-Hac Ali, Ali bin Abdurrahman, Halil bin Ramazan.

14 a 2

Galata'ya bağlı Beşiktaş'ta denizden gelirken boğularak vefat eden Ali Beşe bin Mahmud bin Kara Osman'ın oğlu Halil'e Katip Ömer Beşe'nin vasi olarak tayin edildiği mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Galata müzâfâtından kasaba-i Beşiktaş'da Paşa mahalle ahâlisinden olub bundan akdem denizden gelür iken garîkan vefât

2 iden Ali Beşe bin Mahmud bin Kara Osman'ın sağır oğlu Halil'e babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil malı hıfz için bir vasî nasbı

3 lâbud olmak hâkim-i muvakki-i katib Ömer Beşe'yi sağır-i mezbûrun malını hıfz için vasî nasb ve ta'yin

4 eylediğinde ol dahi vesâyet-i mezbûreyi kabûl etmeyin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. fi's-sâbi' aşara min Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin Ağa bin Muharrem, Mahmud Çelebi bin Ömer, Resul Çelebi bin Mehmed, Mehmed bin Ali, Ali bin Mehmed.

14 a 3

Galata'da Kasımpaşa'da Edhem mahallesinde ikamet eden İbrahim Ağa bin Abdullah Kapudan sahip olduğu mülkü Rabia binti Ömer'e 165 kıt'a esedi, guruşa satmış ve parasının tamamını aldığını ve başka alacağı kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata müzâfâtından Kasım Paşa'da Edhem mahallesinde sâkin İbrahim Ağa bin Abdullah Kapudan nâm kimesne meclis-i şer' de işbu rafiati'l-kitâb

2 Rabi'a binti Ömer nâm hâtun tarafından husûs-ı câi'z-zikri tasdika vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti

3 sâbite olan Yasin Çelebi bin Nâsuruddin nâm kimesne müvâcehesinde ikrâr idüb mahmiye-i mezbûrede Emekyemez mahallesinde

4 vâki' bir taraftan Fatıma Hatun ve bir taraftan Çubukcu Behlivan mülkleri ve tarafeyn-i tarîk-i âm ile mahdûd üç bâb fevkânî oda

5 ve tahtında bir mahzeni ve bi'r-i mai ve havluyu müştemil menzilimi mezbûre Râbi'a'ya tarafeynden icâb ve kabûlü

6 hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile yüz altmış beş kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm idüb ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ

7 ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz altmış beş kuruşu mezbûre Râbi'a yedinden tamâmen ahz ve kabz

8 eyledim ba‘de‘l-yevm menzil-i mezbûr merkûme Râbi‘anın mülk-i müşterâsıdır
keyfe mâ yeşâü

9 ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe‘t-tasdîkû‘

10 ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu.

11 Fî 14 Zilka‘de sene 98.

Şuhûdü‘l-hâl:

el-Hac Mehmed bin İbrahim, el-Hac İbrahim bin Bayram, el-Hac Mehmed bin
Osman, el-Hac Hüseyin bin Abdullah.

14 b 1

**İstanbul‘da Kuyumcu Bahşâyiş mahallesinde ikamet eden Ali Efendi bin
Ahmed kendine 1500 esedi gurus borcu olan Mehmed Ağa‘nın vefatı üzerine
kefillerinden 1500 esedi gurus karşılığında Trablus sabunu aldığını ve
aralarında herhangi bir alacak verecek durumu kalmadığını mahkeme
tutanağına kaydettirmiştir.**

1 Mahmiye-i İstanbul‘da

2 Kuyumcu Bahşâyiş Mahallesi sâkinlerinden Ali Efendi bin

3 Ahmed nâm kimesne meclis-i şer‘de sâhibü‘l-kitâb Ali Ağa bin Mehmed nâm
kimesne mahzarında ikrâr

4 ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i mezbûre mahallâtından el-Hac Evliyâ
mahallesinde sâkin ve ve diyâr-ı Arab‘da medîne-i Trablus‘da

5 müsâfîret vechi üzere gitmekde iken bundan akdem vefât iden merkûm Mehmed
Ağa zimmetinde cihet-i deyn-i şer‘iden bin beş yüz

6 esedî kuruş hakkım olub meblağ-ı mezbûra merkûm Ali Ağa ile li-ebeveyn
karındaşları gâibanı ani‘l-meclis Ahmed Ağa ve Mehmed Ağa ve cânibinden
Kantârî

7 Ca‘fer Çelebi bin Abdullah nâm kimesneler emr-i kabûlü hâviye kefâlet-i
sahîha-i şer‘iyye ile kefil olmağla mezbûr Ali Ağa‘dan merkûm mukâbelesinde

8 beynimizde ilm-i şer‘î ile ma‘lûm Trablus sabununu bana bin beş yüz kıt‘a esedî
kuruşa bey‘ ve teslîm idüb ben dahi istirdad kabz eylediğimden sonra

9 semeni olan meblağ-ı mezbûru deyni mezbûre kabz eyledikte ben dahi kabûl idüb meblağ-ı mezbûrdan işbu mal-i mezbûrun zimmetinde bir akçe bâkî kalmayub

10 kefâlet-i merkûmunun zimmetleri berî' olmuşdur didikte gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb

11 olundi. fi'l-yevmi's-sâlis aşara min Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Şa'ban, el-Hac Hasan bin Mehmed, el-Hac İsmail bin Musa, el-Hac Osman bin Ahmed, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin Halil.

14 b 2

Galata dışında Sarı Lütfi Mahallesinde ikamet eden Şerife Saliha binti Mehmed dedesi Hüsam Re'is bin Abdullah'tan kendilerin intikal eden vakfın tasarrufunun hakkı olmadığı halde İbrahim bin Yusuf tarafından kullanıldığını iddia ederek vakıf şartlarının korunarak haklarının İbrahim bin Yusuf'tan alınarak kendilerine verilmesi talebiyle mahkemeye başvurmuştur. İbrahim bin Yusuf cevabında mülkü Şerife Saliha binti Mehmed'in kardeşi Esseyyid Ali Çelebi'den satın aldığını ifade etmiştir. Şahitlerin şهادetleriyle mülkün Hüsam Reis bin Abdullah tarafından Medine fukarasına vakfedildiği ispat edilince mahkeme vakfın ve tasarrufunun Şerife Saliha binti Mehmed'e teslim edilmesine karar vermiş, karar mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahmiye-i Galata haricinde

2 Sarı Lütfi mahallesinde sâkine olub zikri âtî vakf

3 menzilin mevkûfün ileyhimden olduğundan mâ'adâ menzil-i mezbûrun bi't-tevliye

4 nasb olunan iş bu rafiâtü'l-kitab Şerîfe Sâliha binti Mehmed nâm hatun mahfel-i şer'de mahall-i mezbûrda vâki' bir tarafı Ahmed odabaşı

5 mülkü ve bir tarafı Esmâ ve Nasuh mülkü ve tarafyeni tarîk-i âm ile mahdûd olub hudûd-ı mezbûre dâhilinden bir mahalde fevkânî iki

6 bâb odayı ve iki tahtânî odayı ve bir mikdar havluyu ve bir mahalde dahi tahtânî bir bâb oda ve bir mikdar havluyu müştemil menzilden ba'de'z-zikr bir bâb tahtânî oda ve bir mikdar

7 havluyu müştemil mahal-i mezkûrîne vâzı'ü'l-yed idüğü şer'an zâhir ve mukarrer olan İbrahim bin Yusuf mahzarında bi't-tevliye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb

8 bundan akdem vâsıl-ı rahmet-i rahman olan ceddîm Hüsâm Reis bin Abdullah bin Abdülmennân hâl-i hayatında menzil-i mahdûd-ı mezbûrun mecmû'u silk-i mülkünde münselik

9 olduğı halde min ciheti's-süknâ ve'l-galle evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdına ile'l-inkırâz vakf ve menzil-i mezbûru

10 nice seneden beri vâkıf-ı mezbûrun evlâdı mutasarrıf olub hâlen menzil-i mezbûrun tasarrufunda karındaşlarım es-Seyyid Ali Çelebi nâm kimesne

11 ve Şerîfe Hadice nâm hatun mezbûrun sulbiye kızı Fatıma'nın sadrî oğlu Mehmed'in evlâd-ı sulbiyesi olduğı cihetle bize intikâl etmişken merkûm İbrahim

12 menzil-i mezbûrun mahal-i mersûmuna bi-gayr-ı hakkın mülkü olmak za'miyle vaz'-ı yed ve bizim tasarrufumuza mani' olmağın el ân tevliyet-i mahkiyem hasebiyle mezkûrdan hasbiyle suâl olunubi

13 mahal-i mezbûru ba'de'l-kasrû'l-yed bana ve vakfiyyet üzere teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr İbrahim cevâbında fi'l-vâki'

14 menzil-i mezbûrun mevzi'-i mezkûruna mütevellîye-i mezbûrenin karındaşı gâib-i ani'l-meclis mezbûr es-Seyyid Ali Çelebi'den mülki olmak üzere semen-i ma'lûm medfû' ve makbûza

15 ibtiyâ' eylediğı cihetle mülk-i müşterâsı olmak üzere vaz'-ı yed eylediğı ikrâr lâkin ber-vech-i muharrer vakf olduğunu münkir olıcak mûmâ-ileyh mezbûreden

16 müdde'âsını müsbite beyyine taleb olundukda mahalle-i mezbûra sâkin Kasım Beğ bin Receb ve Abdülkâdir Efendi ibni Mehmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde

17 meclis-i şer'a hâzırân olub isre'l-istişhad fi'l-hakîka mahalle-i mezbûrede vâki' hudûd ve müştemilâtı tafsîl ve beyân olan menzil-i mezbûrun

18 mecmû'ü mütevellîye-i mezbûrenin sadrı merkûm mezbûr Hüsâm Reis bin Abdullah bin Abdülmennan'ın evlâdına vakfindan ve ba'de'l-inkırâz Medine fukarasına vakıfdır.

19 biz bu husûsa bu vecih üzere şâhidiz şehâdet dahi ideriz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde

20 ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şahadetleri makbûle olmağın menzil-i mezkûr mezbûrlara

21 mecmu'unun vakfiyetine hükm ve mahalle-i mezbûrdan ba'de kasri'l-yed

22 mütevellîye-i mezbûreye nasbı tenbîh birle

23 fî 13 Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Üstad Ahmed bin Mehmed, Üstad Bekir bin Ali, Mehmed Kapudan bin Ali, Mustafa Çelebi imamzâde.

VARAK 15

15 a 1

Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet eden Dimitri veledi Tofili ve karısı Ayvaz binti Yuvan müşterek cariyeleri olan rus asıllı Olak binti Yuvan isimli cariyelerini azad ettikleri mahkeme tutanaklarına kaydettirmişlerdir.

1 Galata'da Sultan Bâyezid

2 mahallesinde sâkin Dimitri veledi Tofili nâm zimmî

3 kendi tarafından asil ve zevcesi Ayvaz binti Yuvan nâm nasrâniye tarafından

4 an âti'l-beyânı ikrâra vekîl olub yine mahalle-i mezbûre sükkanından Zefer veledi Remze

5 ve Kiryako veledi Yani nâm zimmîler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olmağla vekâlete mahfel-i şer'a geldükde Rofin

6 mu'terife işbu orta boylu açık kaşlı gök elâ gözlü Rûsiyetü'l-asl kafiretü'l-mille Olak binti Yuvan

7 nâm câriye memlûkeleri müvâcehesinde asâleten ve vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mevsûfe-i mezbûre olan zevcem müvekkile-i mezbûre

8 ile beynimizde iştirâk-ı sevî üzere müştereke câriye-i memlûkemiz olmağla la li ivazı hasıl vela li garazı ecel ben ve müvekkilem mezbûre malımdan tahrîr ve i'tak

9 ve zümre-i harâyir-i asliyete ilhâk ve ihrâc eyledik fimâ ba'd mevsûfe-i mezbûre üzerine vilat-ı şer'iyeden gayrı hakkımız kalmadı

10 didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

11 fi 18 min Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Receb Çelebi bin Mustafa, Abdülmennân bin İsmail Çelebi, Hamza Beşe bin Abdülganî, Mustafa bin Eşref.

15 a 2

Galatada Karaköy Çarşısında pazarcı olan İsa bin Mustafa karısı Emine binti Bali'yi 700 akçe mihr ve iddet süresi içinde 500 akçe toplam 1200 akçe vererek boşadığını ve bundan sonra tarafların birbirleri üzerinde hakkı kalmadığı ve bir hak talep etmeyecekleri mahkeme tutanaklarına kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Karaköy sûk'unda Bazarcı tâifesinden İsa bin Mustafa tarafından vech-i âtî üzere tatlık ve ibrâya vekîl olan Mustafa bin Mustafa

2 ve İsmail bin İbrahim şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan Ali bin Rıza meclis-i şer'de müvekkil-i mezbûrun zevcesi işbu râfi'atü'l-kitâb Emine binti Bâli

3 nâm hâatun müvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr idüb müvekkilim mezbûrun zevcesi mersûme Emine ile beyenlerinde hüsn-i tedârikâtı olmamağın

4 mezbûreye yedi yüz akçe mihr-i mü'acceli ve nafaka-i iddet meüneti süknâsı için bi't-terazi beş yüz akçe ki min haysü'l-mecmû' bin iki yüz

5 akçe hakkını vekâlet-i mahkiyem hasebiyle mersûme Emine hatun yedine def' ve teslîm idüb ol dahi kabz eyledikten sonra mezbûre

6 Emine Hatunu vekâletime binâen talak-ı bâyin ile tatlık eyledim ve zevciyete müte'allik cemî' de'âvî ve mütâlebâtdan her birimiz âharın

7 zimmetini ibrâ ve iskât eyledik didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. fi 16 min Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Ali Beşe bin Abdullah, Ali Çele bin Mehmed, Ahmed Beşe bin Mustafa, Hamza bin Abdülganî.

15 a 3

Galata dışında Kasımpaşada el-Hac Şa'ban Mahallesinde ikamet eden Ümmü Gülsüm binti Hüseyin, Budin tarafında seferde iken vefat eden oğlundan kendisine kalan Rumelihisarı kasabasına tâbi' Baltalimanı isimli karyenin Başbakçı Mahallesindeki mülkü 13000 akçeye Durmuş Ağa bin Mehmed'e sattıktan sonra paranın tamamını aldığı ve başka alacağı kalmadığını mahkeme tutanaklarına kaydettirmiştir.

1 Fi'l-asl mahrûsa-i Galata müzâfâtından Kasımpaşa'da el-Hac Şa'ban Mahallesinde sâkin olub bundan akdem Budin tarafında vâki' sefer-i hümâyûnda fevt olan

2 Hasan bin Kurd bin Abdullah nâm kimesnenin malından ve bi'l-inhisar vârasesi olduğu zâhir olan Ümmü Gülsüm binti Hüseyin mahfel-i şer' de hâlâ sefer-i

3 mezbûrda olub Dergâh-ı âlî yeniçerilerine kethüdâ olan râfi'ü'l-kitâb Yusuf Ağa bin Hasan tarafından menzil-i âti'z-zikri

4 iştirâyâ sâbitü'l-vekâlem vekîli olan fahrü'l-eşbâh Durmuş Ağa bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb oğlum müteveffâ-yı

5 mezbûrdan bana mevrûs olub İstinye nâhiyesine tâbi' Rumelihisarı kasabasına tâbi' Baltalimanı nâm karye mahallâtından Başbakçı mahallesinde

6 vâki' bir tarafı cebel ve bir tarafı müvekkil-i müşârun-ileyh mülkü ve bir tarafı Süleyman bin Abdullah mülkü ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âm ile mahdûd

7 fevkânî iki bâb oda ve iki sofa ve tahtânî bir matbah ve bir kiler ve kenîfi müstemil mülk menzili vekîl-i mezbûr Durmuş

8 Ağa'ya tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile on üç bin nakd-i râyicü'l-vakt akçeye bey' ve teslîm

9 eylediğimde ol dahi müvekkil-i müşârun-ileyh için bi'l-vekâle iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru vekîl-i mezbûr

10 yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim didikde gıbbe't-tasdîk. Fî 17 Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Ahmed Çelebi bin Abdullah, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin es-Seyyid Mehmed, Mustafa Beşe bin Mehmed, Lütfullah el-Münâdî, İbrahim Beşe bin Abdullah, Mehmed Ağa bin Derviş.

15 b 1

İstanbul'da Evliya Mahallesinde ikamet eden Ali Ağa bin Mehmed, el-Hac Mehmed'e Trablus sabunu alışverişinden 1500 kıt'a esedi gurusu borcu olduğunu, borcunu el-Hac Mehmed'in ortağı Ca'fer Çelebi bin Abdullah'a vereceğini taahhüd etmiştir.

1 İstanbul'da Evliya

2 mahallesinde sâkin Ali Ağa bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer' de

3 işbu bâ'isü'l-vesîka el-Hac Mehmed bin Süleyman mahzarında ikrâr idüb merkum

4 el-Hac Mehmed'e yedinden müşterî ve makbûz her kantarı sekizer kuruş ve sekizer akçeden yüz seksen beş kantar

5 Trablus sabunu bahâsından zimmetimde vâcibü'l-edâ bin beş yüz kıt'a esedî kuruş deynim olub ve hâlâ ben Trablus'a

6 azimet üzere olduğum cihetle merkûm el-Hac Mehmed meblağ-ı mezbûru el ân medîne-i mezbûrede mütemekkin şer'iki gâib-i ani'l-meclis Ca'fer Çelebi bin

7 Abdullah nâm kimesneye edâ ve teslim ile devâm itmekle ben dahi mezbûra tamâmen edâya ta'ahhüd eyledim didikde gıbbe't-tasdîküş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı.

8 fi'l-hâmis aşara min Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Hasan bin Mehmed, el-Hac İsmail bin İsa, el-Hac Osman bin Ahmed, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin Halil, İbrahim Çelebi bin Hüseyin, Mustafa bin Ali.

15 b 2

Galata'da Câmî'-i Kebîr Mahallesinde ikamet eden Abdullah Çelebi bin Osman, Mehmed Çelebi bin Muslı'dan 50 esedi gurusu alacağını tahsil etmişken kalan 16 gurusu alacağından ise aralarında cereyan eden muhtelif ticaret dolayısı ile vazgeçtiğini mahkeme tutanaklarına kaydettirmiştir.

1 Galata'da Câmî'-i Kebîr mahallesinde sâkin Abdullah Çelebi bin Osman meclis-i şer' de râfî'ü'l-vesîka Mehmed Çelebi bin Muslı mahzarında ikrâr idüb

2 mezbûr Mehmed Çelebi zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden elli esedî kuruş hakkım olub ve meblağ-ı mezbûru yedinden tamâmen ahz ve istîfâ

3 etmişken on altı kuruş hakkım bâkî kalmışdır deyu da'vâ sadedinde olmuşdum el-Hâletü hâzihî meblağ-ı mezbûra

4 ve mukaddemâ mezbûr ile esir celb san'atında müddet-i ma'lûmede şerîkler olub ve fesh-i akd-i şirket eyledikleri cihetle

5 şirket-i mezbûreye ve tarih-i kitâba gelince beynimizde cereyân eden mu'âmelât-ı sâireden hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye

6 müte'allika-i âmme-i de'âvî ve mütâlebeden merkûm Mehmed Çelebi'nin zimmetini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ

7 ve ıskât eyledim didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı. fi'l-yevmi'l-hâmis aşara min Zilka'de

8 li-sene semâni ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Beşe bin Hüseyin, Mustafa Çelebi bin Yusuf, Hüseyin Çelebi bin Hasan, Abdullah Çelebi bin Ömer.

15 b 3

Galata'da Beşiktaş'a tâbi' Arnavud köyü sakinlerinden Todori veledi Yorgi sahip olduğu mülkü Mahmud Efendi bin Ahmed'e 50 gurusu sattıktan sonra yine aynı mülkü yıllığı 7,5 gurusu kiralamış, sene tamamına kadar borcunu ödeyeceğine eğer ödeyemezse mülkü satıp borcunun tamamını ödeyeceğine dair Abdullah Efendi ibni Ahmed'in vekil, Yorgi veledi Dimitri'ninde kefil olduğunu mahkeme tutanaklarına kaydettirmiştir.

- 1 Galata müzâfâtından Beşiktaş'a tâbi' Arnavud karyesi mütemekkinlerinden Todori veledi Yorgi nâm zimmî meclis-i şer' de mahmiye-i İstanbul'da vâki'
- 2 Hüma hatun vakfına bi'l-fi'il mütevellî olan râfi'ü'l-kitâb Mahmud Efendi bin Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âtî
- 3 sudûruna değin hakkım olub karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Mihal mülkü ve bir tarafı mülk-i âharım arsa ve bir tarafı Tarakoli Nasraniye mülki ve bir tarafı
- 4 tarîk-i âm ile mahdûd iki bâb fevkânî oda ve bir şehnişîn ve bir sofa ve tahtânî bir bâb mahzen ve bir kenîfi müştemil menzilimi ve havluyu
- 5 mezbûre elli kuruşa bi-tarîki'l-istiğlâl bey' ve teslîm idüb ol dahi mal-ı mevkuûf-ı mezbûr ile iştirâ eyledikten sonra meblağ-ı mezbûru
- 6 tamâmen ahz eylediğimizden sonra yine menzil-i mahdûd-ı mezbûru ba'de't-tahliye ve'l-ferah tarih-i kitâbdan bir sene tamâmına değin yedi buçuk
- 7 kuruşa menzil-i mezbûru icâr idüb ben dahi istîcâr ve kabûl eyledim didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mezbûr Todori
- 8 meclis-i mezbûrda Abdullah Efendi ibni Ahmed nâm kimesne mahzarında i'âde-i kelâm idüb deyn-i mezbûru bir sene tamâmına değin
- 9 edâ etmiş olmazsa menzil-i mezbûru semen-i misline âhara bey'a ve semeninden ücret ve asıl deyn-i mezbûru edâya
- 10 mezbûr Abdullah Efendi'yi küllema azeltüke fe ente vekili mazmûnu üzere azl dâfi-i eden masune vekâlet-i devriye ile
- 11 tarafından vekîl-i sâbit münâsib ve nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ba'de'l-kabûl karye-i mezbûreden Yorgi veledi
- 12 Dimitri menzil-i mezbûrun derkine ve ücret-i lâzimesine vâsıl-ı mala kefil olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb fi 19
- 13 Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Baba Ali bin Osman, Mehmed Çelebi bin Ahmed, İbrahim bin Ahmed, Ahmed bin İbrahim, Ahmed bin Mustafa.

VARAK 16**16 a 1**

Galata'ya bağı Tophane'de Tomtom Mahallesi sâkinlerinden Osman bin Kâsım ve Hasan bin Oruç ve Kasım bin Kasım isimli kişiler sahip oldukları ortak tarlayı, Ömer bin Mustafa ve Mustafa bin Hüseyin ve Hasan bin Malkoç isimli şahıslara değeri 6 yılda ödenmek üzere 14000 akçeye sattıktan sonra, borcun 4000 akçesini almışlar, kalan 10000 akçeyi istediklerinde ise tarlayı alanlar, çeşitli doğal afetler sebebiyle parayı ödeyemeyeceklerini ifade edince aralarında çeşitli kavgalar olduktan sonra, 20 esedi guruşa sulh olup kalan 7600 akçeden vazgeçtiklerini mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Galata müzâfâtından

2 Tobhâne'de Tomtom mahallesi sâkinlerinden

3 Osman bin Kâsım ve Hasan bin Oruç ve Kasım bin Kasım nâm kimesneler

4 meclis-i şer' de râfî'ü'l-kitâb Ömer bin Mustafa ve Mustafa bin Hüseyin ve Hasan bin Malkoç nâm kimesneler

5 mahzarlarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb ale'l-iştirâki's-sevî taht-ı icâremizde mahalle-i mezbûrede

6 vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd bir kıt'a bağcenin eşcârı üzerinde salâhî zâhîr olan eşcârımı mezbûrûna tarih-i kitâbdan

7 altı sene mukaddem on dört bin akçeye bey' ve teslîm idüb mezbûrun dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabz eylediğimden sonra semeni olan

8 meblağ-ı mezbûrun dört bin akçesini mezbûrünün yedlerinden ahz ve kabz idüb bâkîsi olan on bin akçeyi mezbûrdan talep

9 eylediğimde mârrü'z-zikr bağcenin esmârını cem' etmedin bi-emrillâhi te'âlâ âfet-i semâviyye ile helâk olmuştur deyu meblağ-ı bâkî-i mezbûru

10 bize virmekde ta'allül itmeleriyle beynimizde münâza'ât-ı kesîre vukû'undan sonra muslihûn tevassutuyla da'vâ-i mezkûrelerden yiğirmi kıt'a esedî

11 üzerine ıslâh etdiklerinde biz dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh-ı mezbûru mezbûrünün yedlerinden

12 ahz idüb bâkîsi olan yedi bin altı yüz akçeye ve husûs-ı mezbûra müte'allika-i âmme-i

13 de'âvîden zimmetlerini ibrâ etdik didiklerinde gıbbe't-tasdîki's-şer'î

14 mâ-vaka'a bi't-taleb fi 18 min Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Süleyman bin Hasan, Süleyman bin Ali, Ahmed bin Rıdvan, Mehmed bin Mustafa, Fazlullah bin Hüseyin.

16 a 2

Anadolu'da İnebolu'da Kileriye isimli karyede ikamet ederken vefat eden Hüseyin bin el-Hac Abdi ibni Kara Hoca'nın karısı Cennet binti Resul kocasının Mahmud Reis bin Mehmed'den alacağı 56 guruş ve 78 akçeyi, Mahmud Re'is'in ölümü üzerine varislerinden aldığı mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Vilâyet-i Anadolu'da İnebolu'da Kileriye nâm karyede sâkin iken bundan akdem vefât iden Hüseyin bin el-Hac Abdi ibni Kara Hoca'nın

2 verâseti zevce-i metrûkesi Cennet binti Resul nâm hatun ile sulbî kebîr oğlu Ahmed ve sulbî sağîr oğulları Abdullah ve Mehmed'e

3 münhasıra olduğu ve mezbûre Cennet sağîrân-ı mezbûrânın kibel-i şer' den mansûbe-i vasîsi olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan

4 sonra mezbûre Cennet tarafından husûs-ı âti'l-beyânı ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi mucceb-i şer' iyye ile ârifân

5 olan Ahmed bin Mehmed ve İslam bin Derviş nâm kimesneler şehâdetleri ile mahzar-ı hasm-ı münkir-i şer' de nehc-i mu'teber-i mer'î üzere

6 sâbit olan Ali bin Receb nâm kimesne meclis-i şer' den vilâyet-i mezbûrede Taranveran kazası ahâlisinden Mahmud Reis bin Mehmed

7 tarafından vekîl-i müsecceli olan işbu râfi'ü'l-vesîka el-Hac Ahmed bin Veli mahzarında bi'l-vekâle ikrâr idüb müteveffâ mezbûr Hüseyin

8 hâl-i hayatında müvekkil-i mezbûr Mahmud Reis yedinde mülk ve hakkı olub beynlerine ilm-i şer' ile ma'lûmu mülkü müşterası

9 semen-i ma'lûma bey' idüb lakin semen-i mezbûru kable'l-ahz fevt olmağla semen-i mezbûr müvekkil-i mezbûr zimmetinde

10 bâkî kalmışdır el -ân vekâlet-i mahkiyem hasebiyle semen-i ma'lûm-ı mezbûrdan sıġârân-ı mezbûrân hisselerine isâbet

11 eden elli altı kuruş ve yetmiş sekiz akçeyi vekîl-i mezbûr yedinden tamâmen ahz eyledim didikde gıbbe't-tasdîk

12 mâ-vaka'a fi 20 Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Ramazan bin Ali, Ömer Reis bin Abdullah, Hamza bin Abdülganî, Mustafa bin Eşref.

16 a 3

Galata'da Câmi'-i Kebîr Mahallesinde ikamet eden el-Hac İbrahim Kapudan bin Abdülmennân Rus asıllı müslüman Hasan bin Abdullah isimli kölesini azad ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Câmi'-i Kebîr mahallesinde sâkin fahrü'l-akrân el-Hac İbrahim Kapudan bin Abdülmennân nâm kimesne

2 meclis-i şer'-i şerîf-i râsihü'l-erkânda itk-ı âtî sudûruna deġin kendüye zimmet-i mu'teref

3 ve ubûdiyeti ile kemâl-i mertebe münsif mekşûfu'l-hacib ve tavîlü'l-kad edhemü'l-ayneyn

4 dâr-ı ru'usuna müsned müslimi'd-dîn ve'l-mille râfî'u hâzihi'l-kabale Hasan bin Abdullah nâm abd-ı memlûk

5 mahzarında bi't-tav'i ve'l-ihdiyâr i'tirâf ve ikrâr idüb mevsûf-ı mezbûru hasebeten lillâhi'l-aliyyü'l-

6 azim ve haseneten li-rûhi rasûlihi'l-kerîm malımdan tahrîr ve i'tâk ve tayfi refiyetden

7 itlâk ve kazâ-yı hürriyete îsâl ve ilhâk eyledim ba'de'l-yevm mevsûf mârû't-tâm

8 kesâir-i ahrârü'l-enam ve nafizü'l-keâm olub mezkûr üzerrinde bana âid olan

9 ancak mebla için sâbit ve muhakkak velâ-i şer'iyeden gayrı bâkî hakkım kalmadı didikde

10 mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. fi'l-yevmi'l-hâdî aşara min Zilka'de li-sene semâni ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi bin Ali el-İmam, Şaban Ağa bin Ali, es-Seyyid Mustafa bin Mehmed, Osman Çelebi bin el-Hac Yusuf, Süleyman Beşe bin Kemal.

16 b 1

Galata'ya bağlı İstinye nahiyesine tabi Rumeli Hisarı Kasabası mahallerinden Beğ Mahallesi Mescid-i Şerîfi vakfına mütevellî olan el-Hac Mehmed Çelebi bin el-Hac Muslı Emine Hatun ibnetü'l-hac Nasuh tarafından vakfedilmiş ve şu an harap olmuş ve vakfın imkânlarıyla da tamiri ve düzeltilmesi mümkün olmayan menzil'in yine aynı mahallede ve bu menzile çok yakın Mustafa Çelebi bin Ali'nin mülkü ile değerlerinin tespit edilmesinden sonra değiş-tokuş yapıldığı mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Dârü'n-na'îm ve'l-berekât

2 mahrûsa-i Galata müzâfâtından İstinye nâhiyesine tâbi'

3 Rumelihisarı kasabası mahallâtından Beğ mahallesi mescid-i şerîfi evkâfına

4 bi'l-fi'il mütevellî ve zikri âtî menzil-i mevkûfaye vaz'-ı yed teaddi eden el-Hac Mehmed

5 Çelebi bin el-Hac Muslı nâm kimesne meclis-i şer' de işbu râfi'ü'l-kitâb Mustafa Çelebi bin Ali mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm

6 idüb merhûme Emine Hatun ibnetü'l-hac Nasuh nâm sâhibetü'l-hayrın vakfiye-i ma'mülün bihası natık olduğu üzere sakin menzil-i mezbûrda

7 mevrûse olanlara şart ve ta'yîn idüb mahalle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'ası Meralızâde Ahmed Ağa veresesi mülkü ve Ayşe Hatun mülkü ve sâhil-i bahr ve

8 tarîk-i âm ile mahdûd vakıf menzil ibneti mersûmûnun mecmû'u hâkiye beraber oldukdan sonra bazısının cümlesi helâk ve hebâ ve arsası binâ ve enkazdan hâliye oldukdan

9 sonra muzayakadan ve âdem-i vüs'at ve kudret hasebiyle cânib-i vakıfdan imâreti mümkün olmamağla ilâ yevminâ hâzâ keyfiyet mahkiye üzere terk olunmuş idi

10 lakin mezbûr Mustafa Çelebi'nin silki mülkünde münselik olub yine mahalle-i mezbûrede mescid-i şerîfe karîb mekan-ı mevzi'de kâin ve etrâf-ı erba'ası

11 Belkıs hatun mülkü ve Kayalar mescidi müsteğallatından olub Râziye hâton tasarrufunda olan vakıf menzil tarik-i âm ile mahdûd ve tabaka-i ulyâsı mücerred bir bâb kebîr oda ve

12 dehliz ve tabaka-i vustâsı kezâlik bir bâb oda ve dehlizi ve tabaka-i süflâsı ahurı muhtevi mülk menzili her vecihle ma'mûr oldukda

13 ve râğbeten ve kıymet-i menzil-i mevsûf mezbûrûn ekser ve evfer olub min ba'd Mustafa Çelebi menzil-i memlûk-ı mezbûrî menzil-i mevsûf

14 ile istibdâle tâlib ve istibdâlî canib-i vakfa min külli vücûh eda olmağın ben dahi râzi ve râğib olub ve istibdâle

15 izn-i hümâyûnu nâtik yedime emr-i şerîf virilmeğın savb-ı şer'iden menzileyini mezbûreyın üzerlerine varılub her birinin hâl ve şânı

16 mu'âyene ve müşâhede olunmak matlûbundur deyu mazmûnı mutâbık takrir bir kıt'a emr-i şerîf isdâr ve ibrâz eyledikde savb-ı şer'den

17 Yusuf Efendi bin Abdussamed irsâl olunub ol dahi hâssa mi'mârlarına üstad Ahmed Halife bin Abdussamed ve zeyl-i vesîka muharrerü'l-esâmî-i müslimîn ile varılub

18 fi'l-vâki' ber-vech-i muharrer ebniye ve enkazı zatı eser olmaduğı hâlde arsa-i haliye olduğı muayene ve arsa-i mezbûre mi'mâr-ı mezbûr mesâhasıyla

19 bi-hesâb-ı terbî'i yüz on dört zirâ' olduğı müşâhede eyleyüb ve beher zirâ'ı takvîm-i mukavvimin ile birer kuruşdan yüz on

20 dört kuruş olub dahi misli ancak yevmî bir akçe idiğı zâhir oldukdan sonra sâniyen bi -ecmailhim menzil-i memluk-i mezbûr üzerine

21 varılub bâlâda tafsîl olduğı üzere mahdudu mahud menzil-i mezbûrun binâsı ma'a zemîn mi'mâr-ı mezkûr mesâhasıyla be-hesâb-ı mezbûr

22 doksan üç zirâ' ve takvîmi mutekavvimin ile beher zirâ'ı ikişer kuruşdan yüz seksen altı kuruş olub dahi fiyatı yevmî

23 ikişer buçuk akçe idiğı zâhir oldukdan sonra rafî'u Mevlana mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an ba's olunan Ahmed bin Mustafa ile meclis-i şer'a gelüb

- 24 alâ vukû'ihî inhâ ber takrîr eyleyüb cânib-i vakıf için istibdâl vakfi tecvîz iden meşâyih-i kirâm kavlı-i şerîfleri üzere hâkim-i merkûm istibdâl-i mezkûre
- 25 izin virilmek mütevellî-i mezbûr dahi müstebdili mevşuf-ı mezbûr mezkûr Mustafa Çelebi'nin menzil-i memlûk mezkûreyn ile mubadele
- 26 idüb tarafeynden zabt ve tasarruf vukû'undan sonra mütevellî mârû'l-vasf inanı kelâmını semt-i âhara sarf idüb
- 27 vakfiye-i ma'mûlün bihâsında istibdâl-ı add-i meşrûta ve kütüb-i fikhiyyede bazı eimme-i kirâm katlarında istibdâlin adem-i cevazı mastur idiği
- 28 ma'rufdur binâenaleyh istibdâl-i mezkûrdan rücû' ve müstebdili ma'ruf mezburu istird'âd ola vakıf için tasarrufa şürûh
- 29 ecilden dedikde mezbûr Mustafa Çelebi cevâb bâ-savâba tasaddî idüb eğerçi hâl bast olunan ta'allül üzeredir lâkin rey'
- 30 ve kıymet cihetinden ekser ve evfere bedel olunacak hâsım için istibdal ile hükme müsağî racihi akval olmadığı suretde hatir-i emri şerif ile istibdal olunmak ve yine nakzdan saddı merhale-i envai olur deyu red ve teslîmden târi' ve sıhhat
- 31 istibdal için hükme talib oldukda hanım-ı müşarunileyhe dahi ber minval-ı muharrer müstebdili canibi vakfa her vecihle enfa' idüğü bî işkal olduğu ecilden
- 32 âlimen bi'l-hilaf beyne'l-eimmeti'l-eşrâf menzil-i mevkufun
- 33 mezbûrun mülkiyetine ve müstebdili mezbûrun
- 34 mezbûrun

VARAK 17

17 a

- 35 vakfiyetine hükmü sahih-i şer'i edüb
- 35 bade'l-yevm menzil-i mevkuf-ı mezbur mezkur Mustafa Çelebinin mülkü mahzı olub ve menzil-i memlûk-ı mezbur vakıf olmağla vakfiye-i ma'mûlünbihada musarraha ve mahkiyye olan şerâyit bi-rummetiha mer'iyye olmak üzere mütevellî-i mezbure bade't-tenbih mâ vaka'a bi't-taleb. Fi 19 min Zilka'de li-sene 98

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin bin Mustafa Ağa, es-Seyyid Mahmud Çelebi bin es-Seyyid Ömer, Mustafa Çelebi bin Mehmed, Abdullah Efendi bin Abdullah, es-Seyyid Muharrem

bin Mehmed, Ahmed bin Receb, el-Hac Yusuf bin Abdullah, el-Hac Mehmed bin Ali, el-Hac Ali bin Osman, İbrahim bin Abdullah, İbrahim bin İbrahim, el-Hac Mehmed bin Abdullah, Mehmed bin Şeyh Mehmed, Hüseyin Çelebi bin Ali, Mehmed Çelebi bin Mustafa, Mehmed Efendi bin Ali imam, Çelebi Abdullah bin Mehmed, Mustafa bin Mehmed Çelebi.

17 a 1

Galata'ya bağlı Kasımpaşa kasabasına bitişik Ttatavla isimli karyede ikamet ederken vefat eden Yanaki veledi Kosta veledi Petre isimli kişinin bıraktığı mirası karısı Tersaye binti Aleksi ile oğulları Yorgaki, Estoraki, Mihalaki, Laskaraki ve kızları Kasandra, Kokon, Esanine, Cevheriye, Fotni ve Zoli'ye kalmıştır. Sırasıyla Yorgaki, Mihalaki ve Laskaraki'de ölünce onların mirasında paylaşılmış ve 8064 hisse'nin 1456 hissesi Tersaye binti Aleksi'ye, 1540 hisse Estoraki'ye, 770'şer hisse Kasandra, Kokon, Esanine, Cevheriye, Fotni ve Zoli'ye kalmıştır. Bunlardan 448 hisse ise Mihalaki'nin anneleri bir kız kardeşi Vendice'ye kalmıştır. Daha sonra kızları Kasandra, Kokon, Esanine, Cevheriye, Fotni ve Zoli, Tersaye ve Vendice'nin ortak olarak istifade ettikleri harabe mülkteki gelirlerdeki haklarından vazgeçtiklerini mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Galata kazâsına tâbi' kasaba-i Kasım Paşa'ya muttasıl Tatavla nâm karyede sâkin iken bundan akdem hâlik olan Yanaki veledi Kosta veledi Petre

2 nâm zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Tersaye binti Aleksi nâm nasrâniye ile evlâd-ı sulbiyesi Yorgaki ve Estoraki ve Mihalaki ve Laskaraki

3 nâm nasrâniyelere ve Kasandra ve Kokon ve Esanine ve Cevheriye ve Fotni ve Zoli nâm nasrâniyelere münhasır olub ba'dehû mezbûr

4 Yorgaki dahi hâlik olub verâseti li-ebeveyn karındaşları mezbûr Estoraki ile mezbûrât Kasandre ve Kokona ve Esanine ve Cevheriye

5 ve Fotni ve Zoli'ye münhasıra olub ba'dehû mezbûr Mihalaki dahi hâlik olub verâseti vâlidesi mezbûre Tersaye'ye ve li-ümm

6 kız karındaşı Vendice binti Yorgi ve li-ebeveyn er karındaşı Laskaraki'ye münhasıra olub ba'dehû mezbûr Laskaraki dahi hâlik

- 7 olub verâseti vâlidesi mezbûre Tersaye'ye ve li-ümm kız karındaşı mezbûre Vendice'ye ve li-eb karındaşları mezbûr Estoraki
- 8 ve mezbûrât ve Kasandre ve Kokona ve Esanine'ye ve Cevheriye ve Fotni'ye ve Zoli'ye münhasıra olub tashîh-i mes'leleri bi-tarîki'l
- 9 münâsahati'ş-şer'iyeye sekiz bin altmış dört sehinden i'tibâr olunub sühâm-ı mezbûreden bin dört yüz elli altı sehmi mezbûre
- 10 Tersaye'ye ve bin beş yüz kırk sehmi mezbûr Estoraki'ye ve dört yüz kırk sekiz sehmi mezbûre Vendice'ye ve yedi yüz yetmiş
- 11 sehmi mezbûrât Kasandre ve Kokon'a ve Esanine'ye ve Cevheriye ve Fotni ve Zoli'den her birisine isâbet
- 12 eyledüğü şer'an zâhir ve mübeyyin olduktan sonra mezbûrât Kasandre ve Kokon'a ve Esanine ve Cevheriye
- 13 ve Fotni ve Zoli taraflarından husûs-ı âti'z-zikri ikrâra vekîl olduğı zât-ı mezbûrânı ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân
- 14 medîne-i mezbûrede kuyumcu tâifesinden Kostanti veledi Dimitri ve Pavlov Dermo veledi Paskal nâm zimmîler şehâdetleriyle şer'an sâbit olan
- 15 Hristo veledi Nikola nâm zimmî meclis-i şer'de kendi tarafından asîl ve kızım mezbûre Vendice tarafından husûs-ı âti'z-zikri tasdîka
- 16 vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi olmağla vekîl olan işbu rafiâtü'l-vesika mezbûre Tersaye müvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm
- 17 idüb hâlik-i mezbûrun akârât kısmından ancak karye-i mezbûrede zikri âti iki kıt'a mülk menzili olub
- 18 menzileyn-i mezbûreyn ma'rifet-i şer'i şerîf ve mi'mar ile ba'de't-tahmin ve't-takvîm bir tarafı Aslan zimmi mülkü ve bir tarafı Azgord zimmî mülkü
- 19 ve bir tarafı Kanolu zimmî mülkü ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âm ile mahdûd bir bâb tahtânî oda ve bir mikdar havluyu müştemil harabe-müşrif menzil
- 20 mezbûretânı Tersa'ya ve Vendice'nin bi kadri hisesiha iştirâken hisselerine bi't-terâzî ta'yîn ve tahsîs olunubi ve bir
- 21 tarafı Nikola zimmî mülkü ve bir tarafı Kortese nasrâniye mülkü ve tarafeyn tarîk-i âm ile mahdûd tahtânî ve fevkânî büyü-t-ı adîde ve hamam ve cemakan
- 22 ve hisse-i muayeneyi sekenesi cedid menzil-i sâire vereseye ta'yîn olunub ve her biri kısmet-i mezbûreye râzî olmalarıyla ba'de'l-yevm ber-vech-i muharrer

23 mezbûratan Tersaye ve Vendice tahsîs olan harâbe menzil mezbûriyânın bi-kadri hisasihimâ iştirâken mülkleri olub

24 müvekkilât-ı mezbûrât-ı merkûmâtın zimmetlerini menzil-i mezbûre müte'allika de'âvîden ibrâ ve mezbûr Yani dahi

25 mezbûrânın zimmetlerini ibrâ ve ıskât eyledik didikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı.

26 fî's- sâlisi ve'l-işrîn min Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

İsmail Efendi bin Hasan, el-Hac Mehmed bin Abdullah, Ahmed Efendi el-Hatîb, Ahmed Çavuş el-Mübaşır, el-Hac Abbas Çukadar, Ömer bin İbrahim el-Mü'ezzin, Mustafa Halîfe bin Mehmed.

17 b 1

Galata'da Câmi'-i Kebîr Mahallesinde ikamet eden İslam bin Abdullah, Üsküdar'a bağlı Çengel köyü sınırındaki bağının yarısını Mehmed bin el-Hac Rıdvan'a 2 kıt'a esedi guruşa satmış ve paranın tamamını aldığı ve başka alacağı kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata'da Câmi'-i Kebîr Mahallesinde sâkin İslam bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şeri'de işbu râfi'ü'l-vesîka

2 Mehmed bin el-Hac Rıdvan nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âtî'z-zikrin

3 sudûruna değın yedimde mülk ve hakkım olub medîne-i Üsküdar'a tâbi' Çengel nâm karye sınırı

4 dâhilinde vâki' bir taraftan Benayot nâm zimmî bağı ve bir taraftan Nikola nâm zimmî veresesi

5 bağı ve bir taraftan Kiryako nâm zimmî bağı ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd bir kıt'a

6 bağının mezbûr Nikola veresesi tarafından vâki' nısf-ı şâyi'ini mezbûr Mehmed'e tarafeynden

7 îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile iki kıt'a esedî kuruşa

8 bey' ve teslîm ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra

9 semen-i mezkûr iki kuruş merkûm Mehmed yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim

10 fîmâ ba'd baĝ-ı mahdûd-ı mezbûrun nısf-ı şâyi'î mezbûr Mehmed'in mülk-i müşterâsıdır

11 keyfemâ yeşâü ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde ğıbbe't-tasdîkı'ş-şer'î

12 mâ hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundı fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min Zilka'deti'

13 ş-şerîfe li-sene semâni ve tis'in ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Çelebi bin Esver, el-Hac Mehmed bin Musa, Ahmed bin Mustafa, Hamza bin Abdullah Çelebi.

17 b 2

Galata'ya baĝlı Kasımpaşa kasabasına bitişik Tatavla isimli karyede ikamet ederken vefat eden Yanaki veledi Kosta veledi Petre isimli kişinin bıraktığı mirası karısı Tersaye binti Aleksî ile oğulları Yorgaki, Estoraki, Mihalaki, Laskaraki ve kızları Kasandra, Kokon, Esanine, Cevheriye, Fotni ve Zoli'ye kalmıştır. Sırasıyla Yorgaki, Mihalaki ve Laskaraki'de ölünce onların mirasında paylaşılmış ve 8064 hisse'nin 1456 hissesi Tersaye binti Aleksî'ye, 1540 hisse Estoraki'ye, 770'şer hisse Kasandra, Kokon, Esanine, Cevheriye, Fotni ve Zoli'ye kalmıştır. Bunlardan 448 hisse ise Mihalaki'nin anneleri bir kız kardeşi Vendice'ye kalmıştır. Tersaye ve Vendice mirastan haklarını talep ettiklerinde aralarında anlaşmazlık ortaya çıkmıştır. 10 000 akçe karşılığında sulh olduklarını mahkeme tutanağına kaydetmişlerdir.

1 Medine-i Galata kazâsına tâbi' kasaba-i Kasım Paşa'da

2 Tatavla nâm karyede sâkin iken bundan akdem hâlike olan

3 Yanaki veledi Kosta veledi Peter nâm zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Tersaye

4 binti Aleksî nâm nasrâniye ile evlâd-ı sulbiyesi Yorgaki ve Estoraki ve Mihalaki ve Laskaraki nâm

- 5 nasrânilere ve Kasandre ve Kokona ve Esanine ve Cevheriye ve Fotni ve Zoli nâm nasrânilere münhasıra olub ba‘dehû mezbûr Yorgaki
- 6 dahi hâlik olub verâseti li-ebeveyn karındaşı mezbûr Estoraki ile mezbûrât Kasandra ve Kokona ve Esanine
- 7 ve Cevheriye ve Zoli ve Fotni’ye münhasıra olub ba‘dehû mezbûr Mihalaki dahi hâlik olub verâseti vâlidesi mezbûre Tersa’ya
- 8 ve li-ümm kız karındaşı Vendice binti Yorgi ve li-ebeveyn er karındaşı mezbur Laskaraki’ye münhasıra olub ba‘dehû mezbûr Laskaraki
- 9 dahi hâlik olub verâseti vâlidesi mezbûre Tersaye’ye ve li-ümm kız karındaşı mezbûre Vendice ve li-eb er karındaşı Tersaye
- 10 mezbur Estoraki ve mezbûrât ve Kasandra ve Kokona ve Esanine’ye ve Cevheriye ve Fotni ve Zoli’ye münhasıra olub
- 11 tashîh-i mes’eleleri bi-tarîki’l-münâsahati’ş-şer’iyye sekiz bin altmış dört sehinden i‘tibâr olunub sihâm-ı mezbûreden bin dört yüz
- 12 elli altı sehmi mezbûre Tersaye’ye ve bin beş yüz kırk sehmi mezbûrat Estoraki’ye ve dört yüz kırk sehmi mezbûre
- 13 Vendice’ye ve yedi yüz yetmiş sehmi mezbûrât Kasandra ve Kokon’a ve Esanine’ye ve Cevheriye ve Fotni ve Zoli’den
- 14 her birine isâbet eyledüğü şer‘an zâhir oldukdan sonra mezbûre Tersaye kendi tarafından asâleten ve kızı mezbûre Vendice tarafından
- 15 husûs-ı âti’z-zikre vekîl olduğu nâibü’l-mazmûn hüccet-i sahîhin ile sabit olmağın vekâleten meclis-i şer‘de mezbûrât Kasandra ve Kokon’a
- 16 ve Esaniye ve Cevheriye ve Fotni ve Zoli taraflarından husûs-ı âti’z-zikre vekîl olduğu zat-ı mezbureyi marifet-i şer’iyye ile
- 17 ârifân Medine-i mezburede kuyumcu tâifesinden Kostanti veledi Dimitri ve Pavlov Dermo veledi Paskal nâm zimmîler şehâdetleriyle
- 18 şer‘an sâbit ve mütehakkık olan Hristo veledi Nikola nâm zimmî mahzarında ikrâr idüb mevrûsumuz hâlik-i mezbûrun tereke-i menkulesinden
- 19 ber vechi meşruh benim ve müvekkilem mezbûre Vendice’nin hisse-i şer’iyyelerimizi mezbûrâtdan bi’l-asâle ve bi’l-vekâle da‘vâ sıdkı niyet iken
- 20 beynimize muslihûn tevassut idüb hisse-i irsiye-i mezkûrelerimiz da‘vâsından on bin akçe üzerine

21 ıslâh etdiklerinde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl idüb ba‘de‘l-yevm
mezbûrânın

22 vaziatü‘l-yed oldukları tereke-i hâlik-i mezbûra müte‘allike

23 da‘va ve nizâ‘ımız yokdur didikde gıbbe’

24 t-tasdîkı’ş-

VARAK 18

18 a

25 Şer‘î vekîl-i mezbûr

26 Hristo dahi mezbûrâtan Tersa‘ya

27 ve Vendice‘yi husûs-ı mezbûre müte‘allika da‘vadan

28 bi‘l-vekâle ibrâ ve ıskât itmeğın mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundı. fi‘s-sâlis

29 ve‘l-işrin min Zilka‘de li-sene semâni ve tis‘în ve elf.

Şuhûdü‘l-hâl:

İsmail bin Hüsrev, Ahmed Çelebi el-Hatîb, Ahmed Çavuş el-Mü‘ezzin, Ömer bin İbrahim el-Mü‘ezzin, el-Hac Mehmed bin Abdullah, el-Hac Abbas Çukadar, Mustafa Halife bin Mehmed.

18 a 1

Samizâde Ali Kethüdâ bin Abdullah bin Abdülmennân‘ın varisleri Galata‘da Okçu Musa Mahallesinde bulunan ve Samizâde Ali Kethüdâ bin Abdullah bin Abdülmennân‘a ait olan mülke O‘nun ölümü üzerine hakkı olmadığı halde Tersane-i Amire kethüdası Ekşi Mehmet Paşa‘nın sahip çıktığını, Ekşi Mehmed Paşa‘nın ölümüyle mülkün annesi Ayşe Hatun‘a kaldığını. Ayşe Hatun‘unda vefatıyla mülkün ortada kalması üzerine Galata voyvodası Mahmud Ağa‘nın mülkün beytül mala ait olması gerektiği sebeple mülkü zabt ettiğini ve sahip çıktığını. Mahmud Ağa‘nın da vefatı üzerine mülkün Mahmud Ağa‘nın varisleri Ayşe Hatun ibnetü Abdullah ve Bayram Beğ tarafından sahiplenildiğini iddia ederek mülkteki haklarını talep ederek mahkemeye başvurmuşlardır. Ayşe Hatun ibnetü Abdullah ve Bayram Beğ mülkü vermek istememeleri üzerine aralarında 8000 akçeye sulh olmuşlar. Daha sonra Bağram Beğ mülkün bir kısmını Samizâde Ali Kethüdâ‘nın

varislerine 20 000 akçeye satmış, 20 000 akçenin 8000 akçesi sulh bedeline takas edildikten sonra geri kalan 12 000 akçenin Bağram Bey tarafından Samizade Ali Kethüdâ'nın varislerinden tamamının alındığı mahkeme tutanağına kaydettirilmiştir.

1 Husûs-ı âti't-takrîrin mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın kibel-i şer' den mevlânâ Yusuf Efendi bin Abdülmecid nâib olub ol dahi medîne-i Galata'da Okcu Musa mahallesinde vâki' etrâf-ı

2 erba'ası medîne-i mezbûre alâ münevvirihâ es-salat ve't-tahiyye vakfı olub sâhibi Ali çelebi evladı tasarrufunda olan vakf menzil ve Safiyye Hatun tasarrufunda olan

3 vakıf menzil ve Mahmud Himmet menzili ve tarîk-i hâs ile mahdûd-ı dâhiliyesi fevkani üç bâb oda ve bir sofa ve dehliz ve kenif ve tahtânî bir bab oda ve matbah ve kenîf ve bi'r-i mâ

4 ve bir dib mu'in ve bir dib ve bir dib kara yüzü sahrâyı muhtevî ve bir mikdar havluyu ve hâriciyesi tabaka-i ulyâda iki bâb oda ve iki sofa ve dehliz ve vustâda bir bâb

5 oda ve kenîf ve dehliz ve süflâda arsa-ı hâliyeyi müştemil menzile varub zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esami-i müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer' eyledikde mahal-i mezbûrede

6 sâkin iken bundan akdem fevt olan Samizâde Ali Kethüdâ bin Abdullah bin Abdülmennân'ın verâseti sulbî oğlu Ahmed'e münhasıra olub ba'dehû mezbûr Ahmed dahi fevt

7 olub verâseti vâlidesi Sâliha binti Abdullah nâm hâtun ile li-ümm karındaşı Osman Çelebi'ye ve Havvaya münhasıra ve tashih-i mes'eleleri bi-hükmi'l-münâsahati's-şer' iyye üç sehinden olub

8 verese-i mezbûrûndan her birine birer sehîm isâbet eylediği zâhir oldukdan sonra mezbûr Osman Çelebi asâleten ve mezbûrâtan Sâliha ve Havva taraflarına zikri ati hususların

9 küllisine vekîl olduğu zât-ı mezbûrâtanı marifet-i şer' iyye ile ârifân Ahmed Bey bin Mehmed ve Mahmud Efendi ibni Mehmed şahadetleriyle sabit olan Ali Çelebi bin Osman vekâleten meclis-i şer' de

10 bundan esbak Galata voyvodası olub mahmiye-i İstanbul'da Hoca Kasım mahallesinde sâkin iken fevt olan Mahmud Ağa bin Abdülkadı nâm kimesnenin veraseti zevce-i metrûkesi

11 Ayşe Hatun ibnetü Abdullah ile li-ebeveyn er karındaşı Bayram Beğ nâm kimesneye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mukarrer olduktan sonra mezbûr Bayram Beğ ile

12 mezbûre Ayşe tarafından kezâlik husûs-ı cânibin küllîsine vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân Süleyman bin Salih

13 ve Ahmed bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleri ile mahzar-ı hasm-ı şer'ide nehc-i şer'î mu'teber-i mer'î üzere sâbit ve mütehakkık ve vekâletine hükm-i şer'î

14 lâhık olan Hüseyin Beğ ibni Satılmış nâm kimesne mahzarlarında her biri bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb hudûd-ı

15 mezbûre ile mahdûda ve müştemilâtı bâlâda mufasssale ve ma'dûde olan işbu menzil müteveffâ-yı ol mezbûr Şamizâde Ali Kethüdâ'nın

16 malı ve mülkü olmağla tashîh-i mezbûr üzere verese-i mezbûruna mevrûs olmuşiken mezbûr Ali Beğ'in hîn-i vefâtında

17 menzil-i mezkûru bundan akdem Tersâne-i âmire kethüdâsı olub fevt olan Ekşi Mehmed Paşa bi-gayr-ı hakkın vaz'-ı yed ve müddet-i

18 ma'lûme tasarrufundan sonra fevt oldukda vâlidesi ve hasren vârisesi olan diğeri Ayşe nâm hâatun menzil-i mezkûru

19 kendüye mevrûs olmak üzere zabt ol dahi müddet-i ma'lûme tasarrufdan sonra bilâ-vâris fevt oldukda vefâtı

20 vaktinden mezbûr Mahmud Ağa Galata voyvodası olub ve beytü'l-mâl-i âmme ve hâssa kabzına me'mûr olduğu cihetle

21 menzil-i mezbûru cânib-i beytü'l-mâle âid olmak üzere zabt ve temellik idüb ve ol dahi müddet-i ma'lûme tasarrufdan sonra

22 vârisleri mezbûrân Ayşe Hatun ve Bayram Beğ mülk-i mevrûsları olmak za'miyle zabt ve tasarruf etmeleriyle

23 biz dahi asâlet ve vekâlet-i mahkiyelerimiz hasebiyle menzil-i mezkûru mezkûrân Ayşe hatun ve Bayram Beğ'den

- 24 taleb eylediğimizde onlar dahi teslîmden imtinâ' itmeleriyle beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâkı'a
- 25 olmuş idi el-Hâletü hâzihî bizi husûs-ı mezbûr da'vâsından
- 26 mezbûrân Ayşe
- 27 Hatun ve Bayram Beğ ile sekiz
- 28 bin akçe üzerine ıslâh eylediklerinde biz dahi
- 29 ber-vech-i muharrer sulh-ı mezbûru kabûl idüb ve bedel-i sulh-ı henüz kabz
- 30 olunmağla bedel-i sulh-i mezbûrdan mâ'adâ menzil-i mezbûre ve tarih-i kitâba gelince tarafeyn
- 31 beynlerinde vukû' bulan sâir hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allika âmme de'âvî ve mutâlebât
- 32 ve eymân ve mühâsamâtdan merkûmân Ayşe Hatun ve Bayram Beğ'in zimmetlerini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ
- 33 ve ıskât eyledik didiklerinde gıbbe't-tasdîkü'sş-şer'î ve mezbûrân Bayram Beğ ve Hüseyin Beğ dahi meclis-i
- 34 mezbûrda mezkûrân Osman Çelebi ve Ali Çelebi mahzarlarında bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb menzil-i
- 35 mahdûd-ı mezkûrun hâriciyesi olup ber-vech-i mufassal müştetilât-ı mezbûreyi muhtevî olan mahallini ba'de'l-ikrâr dâhiliye ile
- 36 hâriciye beyninde kâin kebîr direkleriyle mahlût duvar tarafeyn beynlerinde müşterek olup hâriciyenin
- 37 tabaka-i ulyâsı dâhiliyeye bir mikdâr-ı itâle olunmağla itâle olunan mikdâr el-Hâletü hâzihî vâkı'a olan keyfiyeti
- 38 üzere ulvî ve hâriciyeden olup ve süfli dâhiliyeden olmak üzere mezbûrân Osman Çelebi ve Ali Çelebi'ye
- 39 bâttin yirmi bin akçeye bey' ve teslîm eylediğimizde onlar dahi ber minvâl-i tashîh-i mezbûr kezâlik asâleten
- 40 ve vekâleten ibtiyâ' ve tesellüm ve kabûl eylediklerinden sonra semen-i mezkûr yirmi bin akçenin sekiz bin akçesini
- 41 bedel-i sulh-ı mezbûra isre't-takas ve'l-makâsa bâkî kalan on iki bin akçesini mezbûrân yedlerinden bi't-tamâm

42 ahz ve kabz idüb biz dahi yine asâlet ve vekâlet-i mahkiyelerimiz hasebiyle menzil-i mezkûra ve kezâlik tarafeyn

43 beynlerinde vukû‘ bulan sâir hukûk-ı ma‘lûme ve mechûleye müte‘allika âmme-i de‘âvî ve mütâlebe ve eymân

44 ve muhâsamâtdan mezkûrûn Osman Çelebi ve Sâliha ve Havvâ’nın zimmetlerini ibrâ-i âm kâtı‘ü’n-nizâla ibrâ ve iskât

45 eyledik ba‘de’l-yevm ahad tarafeynin âher ile bi-vechin mine’l-vücûh da‘vâ ve nizâ‘ı kalmayub ve menzil-i mezbûrun

46 hâriciyesi merkûmûn Osman Çelebi ve Sâliha ve Havvâ’nın ale’l-iştirâkü’s-sevî mülk-i müşterâları

47 olmuşdur keyfe mâ yehtârûn mutasarrıfûn olsunlar didiklerinde gibbe’t-tasdîkü’ş-şer‘î vâki‘ü’l-hâli mevlânâ-yı

48 mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ve ma‘an ba‘s olunan çukadar el-Hac Abbas Beşe ibni Abdürrahim

49 ve muhzır el-Hac Mehmed bin Abdülkerim ile mahfel-i şer‘a gelüb alâ vukû‘ihî inhâ ve tefhîm itmeğın mâ-vaka‘a

50 bi’t-taleb ketb ve terkîm olundı fi’l-yevmi’l-hâdî ve’l-işrîn min Zilka‘detü’ş-şerîfe li-sene 1098.

Şuhûdü’l-hâl:

fahrü’l-akrân Sâdik Ağa bin Ali, Ahmed Beğ bin Mehmed, Mahmud Efendi ibni Mahmud el-Mü’ezzin, Süleyman bin Sâlih, Ahmed bin Abdullah, Ali Çelebi ibni Abdullah, Mehmed bin Mahmud ve gayruhum.

18 b 1

Galata’da Yolcuzade Mahallesinde ikamet eden Ayşe binti Abdülmennân’ın sahip olduğu eşyayı eşi el-Hac İsmail bin Mustafa’ya hibe ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Galata’da Yolcuzade Mahallesinde sâkine olub zatı eş-Şeyh Musa Efendi ve Mustafa Çelebi bin Osman ta‘rîfleriyle mu‘arrefe olan

2 Ayşe binti Abdülmennân meclis-i şer‘de zevci el-Hac İsmail bin Mustafa mahzarında ikrâr idüb eşyâ-i memlûkesinden iki yüz on beş dirhem bir sim

3 buhurdân ma‘a kûlah ve dört müsta‘mel minder ve bir müsta‘mel döşek ve bir kaliçe seccâde ve bir leğen ve ibrık ve bir tencere ve üç sahan ve

4 bir baklava tebsisi ve bir tunç havân ve bir pirinc şamdan ve on beş yasdık ma‘a gılâf ve bir yemenî yorgan ve bir mücevher

5 ön kuşak ve bir yorgan ve bir orta keçe ve iki çift çatma yasdık ve bir döşek ve bir sini ve bir minder

6 ve def‘a bir tencere ve iki sahan ve iki firaş yorgan ve bir firaş zevcim mezbûr el-Hac İsmâile hibe-i sahîha ile

7 hibe ve temlik ve teslîm idüb ol dahi meclis-i hibede intihâb ve kabûl ve kabz eyledi ba‘de‘l-yevm eşyâ-i mevhûbesidir

8 didikde gibbe‘t-tasdîkü‘ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. fi 14 min Zilka‘de sene 98.

Şuhûdü‘l-hâl:

Mustafa Efendi bin Şeyh Ali, Mustafa Efendi Şeyhizâde, Ahmed Çelebi bin el-Hac Süleyman, el-Hac Hüseyin bin Abdi, Mehmed bin Ramazan.

VARAK 19

19 a 1

Galata‘da Yolcuzâde Mahallesinde ikamet eden Ayşe binti Abdülmennân kocası Haddâd İsmail Çelebi bin Mustafa‘yı öldükten sonraki vasiyetini yerine getirmesi için vasi tayin ettiğini ve kocası İsmail Çelebi‘de bulunan 20000 akçe mihrini kocasına hibe ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Galata‘da Yolcu

2 zâde Mahallesinde sâkin olub ve âtî mûcib-i

3 şer‘iyye ile ârifân eş-Şeyh Musa Efendi bin Mehmed ve Mustafa

4 Çelebi bin Osman ta‘rifleriyle mu‘arrafe Ayşe binti Abdülmennân meclis-i şer‘de

5 zevci işbu râfi‘ü‘l-kitâb Haddâd İsmail Çelebi bin Mustafa mahzarında ikrâr idüb bi-emrillâhi te‘âlâ vefât

6 eylediğimde hâlâ silk-i mülkümde münselik olan yetmiş bir dirhem bir çift altun bileziğim semeni misli ile âhara bey' idüb

7 ve semeninden münâsib olan mürebbiyesi ıskât-ı salâtıma sarf oluna huffâzdan üç kimesnelere birer altun virilüb onlar dahi

8 birer hatm-i şerîf tilâvet ve sevâbını rûhuma ihdâ ideler ve vefat-ı müslimîn üzere tabh-ı ta'âm olunubi fukarayı muvahhidine it'âm oluna ve mesârif-i

9 mezkûreden bâkî kalan yed-i vasî ile zevcim için fukarâ-i müslimîn-i sâlihîne infâk oluna ve vesâyâ-yı mezkûrenin tenfizine zevcim mezkûr el-Hac İsmail Çelebi'yi vasî-i muhtâr

10 nasb eyledim didikde mezbûr el-Hac İsmail Çelebi dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve mahallinde edâ-yı hizmete müte'ahhide olduktan sonra yine mezbûre Ayşe Hatun

11 meclis-i mezbûrda mezkûr el-Hac İsmail Çelebi mahzarında iâde-i kelâm idüb zevcim mezbûr el-Hac İsmail Çelebi zimmetinde mihr-i mü'eccelim yedi bin iki yüz akçe ile

12 cihet-i karz-ı şer'îden hakkım olan yirmi bin akçeyi mezkûr el-Hac İsmail Çelebi'ye hibe-i sahîha-i şer'îyye ile hibe ve temlîk eylediğimde ol dahi ittihâb ve kabûl

13 eyledikten sonra meblağ-ı mezbûrına vesair beynimizde cereyân iden hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allika âmme-i de'âvî ve mütâlebeden mezbûr

14 el-Hac İsmail'in zimmetini ibrâ-i âm ve ıskât eyledim ve el ân üzerimde lâbis olduğum libâsdan gayrı ismi mâl itlâk olunur bir habbem olmayub ol dahi kimesnelere

15 mevcude eşya zevcim mezbûr el-Hac İsmail Çelebi'nin mülk-ı mahzıdır benim alâkam yokdur didikde gibbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

16 fi 25 min Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Es-sâbikûn i'lân.

19 a 2

Galata'da Yolcuzâde Mahallesinde ikamet eden Ayşe binti Abdülmennân sahip olduğu bir kısım değerli eşyaları çocukları Fatıma ve Mehmed'e hibe

ve kendilerine teslim edilmek üzere kocası İsmail Çelebi'ye teslim ettiğini ve İsmail Çelebi'ninde bunu kabul ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Yolcuzâde Mahallesinde sâkine olub zâtı ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân eş-Şeyh Musa Efendi ibni el-Hac Mehmed ve Mustafa Çelebi ibni Osman

2 ta'rîfleriyle mu'arrife olan Ayşe binti Abdülmennân nâm hâtun âmme-i tasarrufâtı câize ve kâffe-i teberru'âtı nâfize olduğu halde

3 meclis-i şer'-i şerîf-i râsihü'l-erkânda zevc-i râfi'ü'l-kitâb İsmail Çelebi ibni Mustafa nâm kimesne mahzarında bi't-tav'i ve'l-ihdiyâr

4 i'tirâf ve ikrâr idüb eşyâ-i memlûkemden incü askılı ve üçer ayaklı bir çift altın na'l küpemi rebîbim

5 Fatıma nâm sağîreye ve mecmû'u kırk iki dirhem dokuz dâne altun düğmemi rebîbim Mehmed nâm sağîre hibe-i sahîha-i şer'iyeye ile

6 hibe ve temlik idüb mârû'z-zikr küpe ile düğmeleri sağîrân-ı mezbûrânın babaları ve velîleri zevcim mezkûr

7 İsmail Çelebi teslîm eylediğimde ol dahi sağîrân-ı mezbûrân için bi'l-velâye ittihâb ve temellük ve tesellüm ve kabz

8 ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm sâbıkü'z-zikr küpe sağîre-i mezbûre Fatıma'nın mülk-i mevhûbı olub ve sâlifü'l-beyân

9 düğmeler sağîr-i mezkûr Mehmed'in mülk-i mevhûbu olmuşdur didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb

10 ketb olundu. fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min Zilka'detü'ş-şerîfe li-sene semâni ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Musa Efendi bin el-Hac Mehmed, Ahmed Çelebi ibni Mustafa, İsmail Çelebi ibni Abdullah, el-Hac Mehmed bin Abdullah, Süleyman bin Hasan, Ali bin Ivaz, Mustafa Efendi bin Taşcızâde, Mehmed Efendi bin Ali, Mustafa Çelebi ibni Osman, Ahmed Çelebi bin el-Hac Süleyman, Hacı Hüseyin bin Abdullah, Mehmed Efendi ibni Ramazan, Oruç Beşe ibni Mustafa, Hacı Hasan bin Hüseyin, Mehmed Çelebi bin Ferhad, Abdülbâkî Ağa bin Muhtar.

19 b 1

Galata'da Câmî'-i Kebîr Mahallesinde Pazaryeri denilen yerde bulunan hamamın 1/4 hissesinin sahibi olan Hibedullah ibnetü el-Hac Sâlih isimli kadın diğer ortaklarının da rızasıyla hissesini kocası Ali Ağa bin Hüseyin'e yüz kuruş değerinde bir altun elmas hatem ile altı yüz elli kıt'a esedî kuruşa sattığını ve parasının tamamını aldığını ve başka alacağı kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i

2 Galata'da Câmî'-i Kebîr mahallesinde

3 Pazaryeri demekle muta'ârif mahalde vâki' bir taraftan

4 kuyumcubaşı vakfı ve bir taraftan Hasan Kethüdâ evlatları tasarruflarında olan vakıf menzil

5 ve bir taraftan Burhan Abdullah tasarrufunda olan vakıf menzil ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd Gülhan

6 ve camekanlı nuzzare halvetiyesi ve müştemilât-ı sâireyi muhtevî oyluma tabir olunur mülk hamamın rub'u Hibedullah

7 ibnetü el-Hac Sâlih nâm hatunun ve sülüs-i erbai' Mahmud Çelebi ibni Mehmed ve Mehmed bin el-Hac Ahmed ve Hayrunnisa nâm hâatunun mülkleri olduğu zâhir oldukdan sonra

8 mezbûre Hibedullah Hatun meclis-i şer' de zevci işbu râfi'ü'l-vesîka Ali Ağa bin Hüseyin mahzarında ikrâr idüb hudûd-ı mezbûre ile mahdûd sâbıkü'z-zikr hamamda

9 rub'u hisse-i şâyi'a-ı şer' iyyemi sair merkûmûn izinleriyle zevcim mezbûr Ali Ağa'ya tarafından icâp ve kabulî havi bey'-i bât-ı sahîhi şer'i ile yüz kuruş kıymetli bir altun elmas

10 hatem ile bat altı yüz elli kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan sâbıkü'z-zikr hatem ile meblağ-ı mezbûr

11 altı yüz elli kuruşu zevcim mezbûr Ali Ağa yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim min ba'd hisse-i mezbûr hamam mezbûrun mülküdür didikde gibbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-vaka'a.

12 Fî 23 Zilka‘de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi bin Ali, Ahmed Efendi bin Ali, Mustafa Çelebi bin Osman, İsmail Çelebi bin el-Hac Mustafa, Abdüllatif Çelebi bin Mustafa, Abdülbâkî Ağa bin Hüseyin.

19 b 2

Galata'da Okcu Musa Mahallesinde ikamet eden Ayşe binti Sefer isimli kadın, kocası Mehmed Çelebi bin Ahmed ile daha önce iki kere boşanma olayı gerçekleştiğini ve yeniden evlendiklerini ifade ederek kocasının zimmetinde olan 1000 akçe mihrinin 500 akçesini ve iddet süresi içinde 200 akçe toplam 700 akçe alıp mihrinden kalan 500 akçeden vazgeçerek aralarında sulh olup bundan sonra tarafların birbirleri üzerinde her hangi bir hakkı kalmadığı ve bir hak talep etmeyeceklerini mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Galata'da Okcu Musa mahallesinde sâkine Ayşe binti Sefer nâm hâtun meclis-i şer‘de zevci Mehmed Çelebi bin Ahmed mahazarında takrîr-i kelâm idüb bundan akdem iki def‘a beynimizde muhâla‘a vâkı‘a

2 olub akd-i cedîd vâkı‘ olmağla el ân zevcim mezbûrun zimmetinde mütekarrer ve ma‘kûdun aleyh olan bin akçe mihr-i mü‘eccelimin beş yüz akçesi ile nafaka-i iddet

3 ve meünet-i süknâm içün bi-tarîki’s-sulh iki yüz akçe ki min haysü'l-mecmû‘ yedi yüz akçeyi bana edâ ve teslîm idüb mihrimden bâkî beş yüz akçe üzere

4 mezbûr ile sulh olub ol dahi kabûl eylediğimde zimmetini hukûk-ı zevciyyete müte‘allika de‘âviden ibrâ ve ıskât eyledikten sonra gibbe’t-tasdîk fî 26 min Zilka‘de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Çelebi bin Mehmed, Mehmed bin İbrahim, Mehmed Çavuş bin Abdullah, Süleyman Beşe bin Mustafa.

19 b 3

Galata'da Yolcuzâde Mahallesinde ikamet eden Ömer bin Mes'ûd sahip olduğu mülkü İsmail bin Hasan'a 200 kıt'a esedi guruşa satmış, paranın tamamını aldığı ve başka alacağı kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Galata'da Yolcuzâde mahallesinde sâkin Ömer bin Mes'ûd meclis-i şer'de râfi'ü'l-kitâb İsmail bin Hasan mahzarında bi'tav'ihî ikrâr idüb mahalle-i mezbûrede

2 vâki' bir tarafı Mahmud Reis mülki ve bir tarafı Timur el-Hac Ali mülkü ve taraf-ı sâlisi İsmail Çelebi mülkü ve taraf-ı râbi'i tarîk-i hâs ile mahdûd tabaka-i ulyâda

3 bir bâb oda ve dehliz ve vustâda bir bâb oda ve dehliz ve süflâda bir mahzeni müştemil mülk-i mezkûr İsmail'e iki yüz kıt'a esedî

4 kuruşa bey'-i bât-ı sahîh ile bey' idüb ol dahi iştirâ ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru mezkûr yedinden

5 tamâmen ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezbûr mülküdür didikde gıbbe't-tasdîk fi 26 min Zilka'de sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi bin Ali el-Hatîb, Cercer Ahmed Çelebi bin Kahveci, Ivaz Halife el-Hallaf, el-Hac Şaban bin Ali, Durmuş Ağa bin Bahâdır.

VARAK 20**20 a 1**

Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde ikamet eden Penayot veledi Esteryo, Mehmed Ağa bin Süleyman'a 1000 kıt'a esedi guruş borcuna karşılık değeri biçilmeden sahip olduğu mülkünü rehin olarak vermiştir. Borcunu ödeyememesi üzerine rehin verdiği mülk müzayede edilmiş ve 600 guruş bedel biçilmiştir. Mehmed Ağa Panayot'un durumuna acıyarak mülkü kendi rızasıyla 800 guruş olarak saymış ve Mehmed Ağa davasından vazgeçerek karşılıklı olarak Panayot'un Mehmed Ağa'ya 200 guruş borcu kaldığı mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

- 1 Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs
- 2 olunubi savbi şer' den mevlânâ Yusuf Efendi ibni Abdülkerim irsâl olunubi
- 3 ol dahi Penayot veledi Esteryo nâm zimmînin Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde
- 4 sâkin olduğu menzile varub zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-ı meclis-i şer'
- 5 eyledikte mezbûr Penayot meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu râfî'ü'l-vesîka Mehmed Ağa bin Süleyman nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihî
- 6 ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mehmed Ağa'ya cihet-i karz-ı şer'iden zimmetimde vâcibü'l-edâ bin kıt'a esedî kuruş deynim olmağın
- 7 ba'dehû meblağ-ı mezbûr mukâbilesinde rehin olmak za'miyle bundan akdem saray-ı cedîd-i Sultânî Ağası Dâvud Ağa vakfından icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile
- 8 taht-ı tasarrufumda olub mahmiye-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'ası Gazanfer Ağa ve Siyâvüş Paşa vakıfları ve Todori nâm zimmî mülkü ve tarîk-i âm ile
- 9 mahdûd tabaka-i ulyâsı iki bâb oda ve iki sofa ve bir tahta bendi ve tabaka-i vustâsı iki bâb oda ve bir kileri ve tabaka-i süflâda bir bab oda
- 10 ve bir matbah ve bir kenîfi ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hadîkayı muhtevî menzilimi vakf-ı mezbûr mütevellîsi ma'rifetiyle mezkûr Mehmed Ağa'ya bedel zikr
- 11 olunmaksızın ferâğ-ı kat'î ile ferâğ ve tefvîz eylemişiydim lâkin el-Hâletü hâzihî benim meblağ-ı mezbûru âhar tarîk ile edâya iktidârım olmamağla menzil-i mezbûru
- 12 mezbûr Mehmed Ağa izniyle suk-i sultânîde müzâyede eylediğimizde ancak altı yüz kuruşa çıkub ziyâde ile talib zuhûr itmeyüb lakin mezbûr Mehmed Ağa
- 13 halime terahhumen sekiz yüz kuruş bedel-i iddete râzı olmağın ben dahi menzil-i mezbûrun bedeli sekiz yüz esedî kuruşu olmak üzere bedel-i mezbûr
- 14 sekiz yüz kuruşu mezbûr Mehmed Ağa'ya kendi deynim olan bin kuruşun sekiz yüz kuruşuna kabul eylediğimde ol dahi tevcih ve kabul itmeğın ba'de'l
- 15 yevm menzil-i mezbûr mezkûr Mehmed Ağa'nın dâhil-i havza-i tasarrufu olub ve bedel-i mezbûrdan üzerinde bir akçe ve bir habbe bâki kalmayub

16 ve menzil-i mezbûrun bedeline müte'allika âimme-i de'âvîden mezbûrun zimmetini ibrâ ve ıskât idüb ba'de'l-yevm zimmetimde iki yüz kuruş mezbûre deynim

17 kalmışdır didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an ba's olunan Çukadar el-Hac Abbas ile

18 meclis-i şer'a gelüb alâ vukû'ihî inhâ itmeğin mâ-vaka'a ketb olundu. fi'l-yevmi'l-işrîn min Zilka'detü's-şerîfe sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Hasan Çelebi bin Mustafa Münadi, Ahmed Çelebi bin el-Hac Mehmed, el-Hac Mustafa bin Osman, Hasan Beşe bin Mustafa el-Yesarî, Hasan Beşe bin Abdullah Peksimatçı, el-Hac Hüseyin el-Hallâk, Mehmed Çelebi bin Hüseyin, Abdülbâkî Ağa bin Hüseyin, ve gayruhum.

20 a 2

Anadoluda Trabzon Sancağına bağlı Of kazasına tabi Esiryani Câlık isimli karyede ikamet eden Mehmed bin Mehmed, Mustafa bin Mehmed'e sahip olduğu bağ, bahçe ve tarlayı 1 esedi guruşa sattığını, paranın tamamını aldığını ve başka alacağı kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Vilâyet-i Anadolu'da Trabzon sancağında Of kazasına tâbi' Esiryani Câlık nâm karye sâkinlerinden Mehmed bin

2 Mehmed nâm şâb-ı emred meclis-i şer'de işbu râfi'ür'ıkkı el-mu'temed Mustafa bin Mehmed nâm kimesne mazharında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm

3 idüb tefvîz-i câi sudûruna değin taht-ı tasarrufumda olub karye-i mezbûre sınırı dâhilinde yarahna ve dere

4 kendirliğı yarım kutluk ve aşağı bağcesi ve rezzakı üzümü bağcesi ve Tura ve Süleyman havlusu nâm mahallerde vâki

5 altı kıt'a ve çayır nâm mahalde vâki' iki kıt'a ki her birinin hudûdu cîrânî beynlerinde ma'lûmumun eşcâr-ı müsmire

6 ve gayr-ı müsmireyi ve kimi eşcârsız min haysü'l-mecmû' sekiz kıt'a tarlalarımız mezkûr Mustafa'ya arazî-i mezbûre ashâbı

7 ma'rifetleriyle on yedi kıt'a esedî kuruş bedel mukâbelesinde ba'de'l-ferâğ ve't-tevfiz eşyâ-i memlûkemlerini bir el tabesi

8 ile bir ocak zincirini dahi yine mezkûr Mustafa'ya bir esedî kuruşa bey' ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer

9 arâzî-i mezbûreyi tefavvuz ve mârû'z-zikr tabe ve zinciri ibtiyâ' ve kabûl eyledikten sonra bedel-i merkûm on yedi kuruş

10 ve bir semen-i mersûm bir kuruş ki cem'an on sekiz kıt'a esedî kuruşu mezkûr yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm arazî-i

11 mezbûre dâhil-i taht-ı tasarrufu olub ve mârû'z-zikr tabe ve zincir mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâü ve yehtâr mutasarrıf olsun

12 didikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' min Zilhiccetü's-şerîfe sene semâni ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Beşe ibni Ahmed, Ahmed Beşe ibni Hüseyin, İbrahim Beşe ibni Mustafa, Fazlı Beşe ibni Ebû Bekir, Hasan Beşe ibni Süleyman, Mürtezâ Beşe ibni Süleyman.

20 b 1

İstanbul'da Gedik Paşa yakınında Divân-ı Alî Mahallesinde ikamet ederken vefat eden el-Hac Mehmed bin Abdullah bin Abdülmennân'ın Galata dışında Santa Marka Mahallesinde bulunan mülkü karısı Ayşe binti Abdullah ile kardeşleri Ali ve Ahmed Beşe bin Abdullah isimli erkek kardeşlerine miras kalmış ve bu mülkü Santa Marka Mahallesinde ikamet eden Bagos veledi Aya isimli ermeniye 400 esedi guruşa satarak paranın tamamını aldıklarını ve başka alacakları kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Mahrûsa-i Galata hâricinde Santa Marka mahallesinde vâki' bir tarafı Eci Dimitri mülkü

2 ve bir tarafı Aslan ve Kirkor mülkleri ve taraf-ı sâlisleri Estemo nâm zimmî zevcesi mülkü ve taraf-ı râbi'i

3 tarîk-i âm ile mahdûd fevkânî dört bâb oda ve bir sofa ve dehliz ve tahtânî iki mahzen ve kenîf ve zevat-ı eşcâr-ı müsmire

4 ve gayr-ı müsmire hadikayı muhtevî mülk menzil Mahmiye-i İstanbul'da Gedik Paşa kurbünde Divân-ı Alî mahallesinde sâkin el-Hac Mehmed bin Abdullah bin 5 Abdülmennân'ın mülkü olduğu ve ba'dehû mezbûr el-Hac Mehmed fevt olub verâseti zevce-i metrûkesi Ayşe binti Abdullah nâm hâtun ile li-ebeveyn er karındaşı Ali ve

6 Ahmed Beşe bin Abdullah nâm kimesneye münhasıra olmağla menzil-i mezbûrun rub'u mezbûre Ayşe ve selâse-i erbâ'-ı mezkûr Ahmed Beşe'ye mevrûs olduğu lede's-şer' zâhir olduktan sonra mezbûre Ayşe

7 Hatun ve Ahmed Beşe meclis-i şer'-i şerîfde mârû'z-zikr Santa Marka mahallesi sâkinlerinden işbu râfi'ü'r-rakîm Bagos veledi Aya nâm ermeni kendi kıbelinden asıl ve zevcesi Tori binti Asvador

8 tarafından ibtiyâ'-ı âti'z-zikre sabitü'l-vekâle vekîl olan merkûm Bagos müvâcehesinde her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb menzil-i mahdûd-ı mezbûr bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık

9 mezkûr Bagos'a Bey'-i kat'î ile dört yüz esedî kuruşa bey' ve teslîm eylediğimizde ol dahi menzil-i mezbûr müvekkile-i mezbûre ile beynlerinde ber-vech-i sevi müşterek olub üzerinde

10 asâleten ve vekâleten ibtiyâ' eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru mezkûr Bagos yedinden bi-kadri hisesen tamâmen ahz ve kabz iyledik ba'del yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr

11 merkûmân Bagos mezburunun ale'l-iştirâkü's-sevî mülk-i müşterâları olmuşdur keyfe mâ yehtârân mutasarıfân olsunlar didiklerinde gibbe'

12 t-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. fi's-sâlis min Zilhicceti's-şerîfe sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Abdullah Çelebi bin Ebû Bekir, Ali Ağa bin Abdullah, Mehmed Çelebi ibni Ahmed, Hüseyin Çelebi bin İbrahim Abdülkâdir Efendi imam, Mehmed Çelebi bin İbrahim, İbrahim Beşe bin Mehmed, Şaban bin Ramazan, Hasan Efendi bin Müslim

20 b 2

Galata hâricinde Santa Marka mahallesinde Bagos veledi Aya ve karısı Tori binti Asvador isimli Ermeniler sahip oldukları mülkü Fatıma Hatun vakfı mütevellisi olan Ali Ağa bin Abdülvehhâb'a 350 kıt'a esedi guruşa sattıktan sonra yıllık 52,5 guruşa kiralamışlar, Arson veledi Taros ve Baba Evamo veledi Natos ve Zayet Nursüz veledi Kasir'in bu alış verişe kefil olduklarını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Galata hâricinde Santa Marka

2 mahallesinde vâki' bir tarafı Eci Dimitri mülkü ve bir tarafı

3 Aslan ve Kirkor mülkleri ve bir tarafı Estabo zimmî zevcesi mülkü ve taraf-ı

4 râbi'-i tarîk-i âm ile mahdûd fevkânî büyü-tü adıdeyi ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire hadikayı

5 menzil Bagos veledi Aya nâm ermeni ile zevcesi Tori binti Asvador nâm ermeniyenin ale'l-iştirâki's-sevî mülkleri olduğu

6 Tori tarafından menzil-i mezbûrdan hissesi ber-vech-i âtî bi-tarîki'l-istiğlâl bey'a vekîl olduğum merkûmenin zâtı ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân Hüseyin Çelebi bin İbrahim ve

7 es-Seyyid Mustafa Çelebi ibni es-Seyyid Hasan ve Yusuf bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı münkerde sâbit oldukdan sonra mersûm Bagus mahfel-i şer' de merhûme Fatıma Hatun nâm sahibetü'l-hayrın

8 bi'l-fi'il mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb Ali Ağa bin Abdülvehhâb nâm kimesne mahzarında bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb menzil-i mahdûd-ı mezbûru mütevellî-i mezbure asalet ve vekâleti mahkiyelerimiz hesabıyla üç yüz elli kıt'a esedi guruş

9 semeni makbuz bi-tarîki'l-istiğlâl bey' eylediğimde ol dahi mâl-ı vakf-ı mezbûr ile ber-minvâl-i mestûr ibtiyâ' ve kabul ibtiyâ' ve kabûl eyledikten sonra menzil-i mezbûru mütevellî-i merkûm bade't-tefri' ve't-tekabud bana tarihi kitabdan

10 sene tamâmına değin elli iki buçuk kıt'a esedî kuruşa icâr ve tesellüm eyledikde ben dahi ber-vech-i muharrer istîcâr ve tesellüm ve kabûl eyleyüb ve mesnedi hazırın bi'l-meclis Arson veledi Taros ve Baba Evamo

11 veledi Natos ve Zayet Nursüz veledi Kasir nâm ermeniyelerden her biri menzil-i mezbûrun derkine ve ücret-i lâzıme-i merkûmesine tarafeynden emri ve kabulü

12 hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'iyeye ile kefil oldular didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î

13 ma vak'a bi't-taleb ketb olundu. fi 3 min Zilhicce

14 sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Abdülbâkî Efendi, Muharrem Efendi, Ahmed Efendi bin Mehmed, Ahmed Beşe bin Mustafa.

VARAK 21

21 a 1

Sakız Adası'nda Yerike Mahallesinde ikamet eden Şişeci Eci Kostantin veledi Yorgi'nin hizmetkârı olan Hirsofi veledi Papa Dimitri isimli şahıs bir gece sarhoş bir şekilde İbrahim Ağa odalarının birinde sızmış bir vaziyette iken odalarda bulunan ferraş arasında bir kavga vaki olunca kendini korku ile pencereden atarak yaraladığını ve eğer ölürse kimseden davacı olmadığını ve kimseden kan bedeli istemediğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde

2 tahrîri iltimâs olunubi savb-i şer'den Mustafa

3 Efendi irsâl olunubi ol dahi mahmiye-i Galata'da Câmî'-i Kebîr mahallesinde elyonu

4 veledi Pastebe nâm zimmînin sâkin olduğu menzile varub zeyl-i vesîkada muharirü'l-esâmî-i

5 müslimûn huzurlarında akd-i meclis-i şer'-i hatır eyledikde fi'l-aslı Cezîre-i Sakızda Yerike mahallesinden

6 olub el ân Şişeci tâifesinden Eci Kostantin veledi Yorgi'nin ücreti ile hizmetkârı olub sâhib-i ferrâş

7 olan Hirsofi veledi Papa Dimitri nâm zimmî meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda takrîr-i kelâm idüb tarih-i kitâbdan beş gün mukaddem mahmiye-i mezbûrede İbrahim

8 Ağa odalarının birinde gece ile sekranen naim iken yine sâlifü'z-zikr odalarda Ferraşın keferesi beynlerinde kavga vâki' olmağla ben dahi ba'de't-takayyüz havfimden

9 firâr esnasında pencereden kendimi atub her tarafım yara ve bere olmuşdur eğer hâlik olursam kimesneden demim ve diyetim taleb olunmayıb vechen mine'l-vücûh

10 da'vâ ve nizâ'ım yokdur didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a mevlânâ-yı mezbûr mahallinde

11 tahrir badehu ma'an ba's olunan muhzır Hüseyin bin Hasan ile

12 meclis-i şer'a gelüb inhâ itmek mâ vaka'a. fî 9 min Zilhicce sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Efendi bin Mehmed imam ve hatîb, Mustafa Çelebi bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Ali, Mehmed Çelebi bin Ali, Mahmud Çelebi bin Ali.

21 a 2

Galata'da Emekyemez mahallesinde ikamet eden Halil bin Piri sahip olduğu mülkü Ahmed Beşe bin Yusuf'a 28,5 kıt'a esedi guruşa satmış, paranın tamamını aldığı ve başka alacağı kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahruse-i Galata'da Emekyemez mahallesinde sâkin Halil bin Piri nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrda işbu râfi'ü'l-kitâb Ahmed Beşe bin Yusuf

2 nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âtî sudûruna değin silk-i mülkümde münselik olub mahalle-i

3 mârrü'z-zikirde vâki' bir tarafı mahalle-i mezbûre mescid-i şerîfi müstegallâtından olan vakıf menzil ve bir tarafı Danyal Kapudan

4 nâm kimesne veresei mülkleri ve taraf-ı sâlisi iplikçi Hasan Çelebi nâm kimesne menzili ve taraf-ı râbi'-i tarîk-i hâs

5 ile mahdûd fevkânî bir bâb odayı ve tahtânî bir bâb odayı müştemil mülk menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık

6 ve kâffetü'l-menâfi' ve'l-merâfik mezkûr Ahmed Beşe'ye tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî ve şürût-ı müfsideden ârî

7 bey'î bât-ı sahîh-i şer'î ile nakd ve gayr-ı mağşûş yirmi sekiz buçuk kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm eylediğimden

8 ol dahi ber-vech-i muharrer ibtiyâ' ve tesellüm eyledikten sonra semen-i mezkûr yirmi sekiz buçuk kıt'a esedî kuruşu mezkûr

9 yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr mezbûr Ahmed Beşe'nin mülk-i müşterâsı

10 olmuşdur keyfemâ yeşâü ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ

11 ketb olundu. fi'l-yevmi'l-hâmis aşara min Zilhicceti's-şerîfe li-sene 1098.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Çelebi ibni Ömer, Mustafa Halîfe ibni Mehmed, Mehmed Beşe ibni Ali, Osman Efendi el-İmam, el-Hac Hüseyin bin Hasan, Abdülbâkî Efendi el-Müftî.

21 a 3

Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet eden Yorgaki veledi Estaher annesi Kokona binti Hristo ölünce kendisine isabet eden 189,5 guruşluk mirasa babası Estaher tarafından el konulduğunu ifade ederek, meblağı babasından alıp babasıyla bir davası kalmadığını ve 10,5 guruşunu kız kardeşi Elefte'ye hibe ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata'da Sultan Bâyezid

2 mahallesinde sâkin Yorgaki veledi

3 Estaher nâm şâb-ı emred meclis-i şer'de işbu râfi'ü'r-rakîm babası

4 mezbûr Estaher müvâcehesinde ikrâr idüb bundan akdem mahalle-i mezbûrede

5 sakine iken halike olan validem Kokona binti Hristo nâm nasraniyeden defter-i kassam mantukunca

6 mecmû'-ı malından bana isâbet iden yüz seksen dokuz buçuk kuruşu on beş akçe hissemi babam mezbûr Estehar hâl-i

7 sığarında bi'l-velâye ahz ve kabz itmekle meblağ-ı mezbûru el ân babam mezbûr Estahar yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz

8 ve kabz idüb zimmetinde bir akçe ve bir habbem bâkî kalmamağla zimmetini ibrâ idüb ve malımdan

9 on buçuk kuruşumu kız karındaşım Elefte'ye hibe idüb mezbûr Estaher dahi

10 velâyeti hasebiyle kız karındaşım için ittihab ve kabz eyledi didikde

11 mâ-vaka'a bi't-taleb ketb. fi 19

12 Zilhicce sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Muharrem el-kadî, Mustafa Efendi imam, Ahmed Efendi bin Mehmed, Abdülbâkî Efendi el-Müftî.

21 b 1

Rumeli'de İsakça kazâsına bağlı Tomarava isimli karyede ikamet edip hür olduğunu iddia ederek, babası isminin Yuvan ve anası isminin Sofer olduğunu belirten Toma veledi Yuvan veladi Haracon isimli köle Amasra'da es-Seyyid Mahmud'un kendisine sahip çıkarak Mustafa Beşe isimli kişiye sattığını, gemi ile istanbul'a geldiklerinde Mustafa Beşe'nin kendisini serbest bırakacağı düşüncesiyle gemiden ayrılırken Bekir paşanın kendisine engel olduğunu beyan ederek, engel olmaması konusunda mahkemeye başvurmuş, şahitlerin şهادetleriyle olayın gerçekliği anlaşılmış, Toma veledi Yuvan veledi Haracon'un hür olduğu anlaşılınca da serbest bırakılmasına karar verilmiş karar mahkeme tutanağına bu şekilde kaydedilmiştir.

1 İşbu orta boylu

2 açık kaşlı elâ gözlü karabıyıklı traş Kefromelen

3 İçre Hıraş boğdaniyyü'l-asl kâfîretü'l-mille râfîu hezihi'l-kabâle Toma

4 veledi Yuvan veledi Haracon nâm nasrânî meclis-i şer'de ümerâ-i bahriyeden umdetü'l-ümerâi'l-kirâm

5 Bekir Paşa tarafından husûs-ı âtî'z-zikre vekîl olduğu el-Hac Receb bin Mehmed ve Ahmed bin İbrahim nâm kimesneler şهادetleriyle

6 mahzar-ı hasm-ı münkir-i şer'ide nehc-i mu'teber-i mer'î üzere sabit olan el-Hac Mustafa bin İbrahim mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm

7 idüb ben vilâyet-i Rumeli'de İsakça kazâsına tâbi' Tomarava nâm karyede sâkin hürrü'l-asl olup babam ismi

8 mezbûr Yuvan ve anam ismi Sofer ve yine dedem ismi mezbûr Haracon ve maskat-ı re'sim karye-i sâlifü'z-zikr olub ebeveynime aslen rık tari

9 olmayub ra'iyet oğlu ra'iyet iken ben tarih-i kitâbdan bir sene mukaddem gâib-i ani'l-meclis es-Seyyid Mahmud nâm kimesne idlâl idüb

10 ve vilâyet-i Anadolu'da Amasra kasabasına nakil ve kasaba-i mezbûrede hâlâ serdâr olan Mustafa Beşe nâm kimesneye semen-i ma'lûme

11 bey' itmekle ben dahi müşârun-ileyh Bekir Paşa seffinesiyle mârrü'z-zikr Amasra iskelesine geldikde paşa-yı müşârun-ileyh ben mezkûr Mustafa Beşe

12 yedinden tahlîs ider i'tikâdıyla müşârun-ileyh seffinesine dâhil olduğumda müvekkil-i müşârun-ileyh ben mahmiye-i İstanbul'a nakil eylemişiydi

13 hâlâ ben müvekkil-i müşârun-ileyhin seffinesinden hurûc murâd eylediğimde müvekkil-i mezbûr mâni' olmağın hâlâ vekîl-i mezbûrdan suâl olunubi

14 mâni' olmamak üzere tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl vekîl-i mezbûr cevâbında fi'l-vâki'-i hâl bi'l-cümle müdde'î-i mezbûr

15 takrîr eylediği minvâl üzere olduğunu bi'l-vekâle ikrâr itmeğın dâr-ı İslam'da hürriyet asıl olduğu cihetle mevsûf-ı

16 mezbûr hürri'l-aslım didiği kavlınden bilâ beyyine tesadduk ettiği kütübi fikhiyyede mukarrer ve muhakkak olduğundan mâ'adâ zeyl-i

17 rakîmde mahalleler ile isimleri terkîm olunan müslimîn mevsûf-ı mezbûrun takrîr-i meşrûhu üzere hürri'l

18 asl olduğunu ala tarîki's-şehâde ihbâr eylediklerinden sonra mûcibiyle müvekkil-i mezbûr mâni' olmamak üzere vekîl-i mezbûra

19 ba'de't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. fi'l-hâmis aşara min Zilhicce-i şerife sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Ali Reis bin Mustafa, Ramazan bin İbrahim Reis, Ali Efendi el-mukayyid, Abdülbâkî Efendi el-Müftî, Abdülbâkî Çelebi bin Süleyman, Mustafa Çelebi imamzâde, es-Seyyid Mustafa Efendi el-İmam.

21 b 2

Galata'da Câmi'-i Kebîr Mahallesinde ikamet eden el-Hac Mehmed bin Ömer kölesi Yusuf bin Abdullah'ı 40 çil esedi guruşa azad ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Medîne-i Galata'da Câmi'-i Kebîr mahallesinde sâkin el-Hac Mehmed bin Ömer meclis-i şer' de kendüye rıkkını mu'terif

2 işbu orta boylu açık kaşlı elâ gözlü tıraş Yusuf bin Abdullah mahzarında ikrâr-ı

3 mevsûf-ı mezbûru kırk esedî çil üzerine i'tâk eyledikde ol dahi kabûl

4 itmekle ba'de'l-yevm mevsûf-ı mezbûr sayir ahrar gibi hür olub üzerinde

5 cebel-i mezbûr velâdan gayrı hakkım kalmadı didikde gibbe't-tasdîkî'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb

6 ketb olundu. Fi's-sâdis aşara min Zilhicceti'ş-şerîfe

7 sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi el-İmam, Mustafa Beşe bin Mehmed, Mustafa el-Mü'ezzin, Hasan bin Mehmed.

VARAK 22**22 a 1**

İstanbul'da Kumkapu dâhilinde Nişancı Paşa Mahallesinde ikamet eden Seyyid Ahmed Çelebi bin Seyyid İsmail, Galata'ya bağlı Beşiktaş kasabasına tâbi' Ortaköy' de babası Seyyid İsmail'den kendine ve kız kardeşine kalan mülkten kendi hakkını, babasının borçlarının ödenmesi için satıp eksik gelirse tamamlanması, fazla gelirse kendine verilmesi için Mehmed Çelebi bin Osman'ı vekil tayin ettiğini ve Osman'ın vekaleti kabul ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i İstanbul'da Kumkapu dâhilinde Nişancı Paşa mahallesinde sâkin Seyyid Ahmed

2 Çelebi bin Seyyid İsmail nâm kimesne meclis-i şer' de işbu râfi'ü'l-vesîka Mehmed Çelebi bin Osman

3 nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahrûsa-i Galata müzâfâtından

4 kasaba-i Beşiktaş'a tâbi Ortaköy nâm karyede vâki bir taraftan Sâime Hatun

5 bağı ve bir taraftan Avraham yahûdi bağı ve iki taraftan vâdiye muntehâ

6 bir kıt'a mülk bağı babam müteveffâ-yı mezbûr Seyyid İsmail'den bana ve hemşirem Rukiye nâm

7 sağîreye mevrûs olub lakın müteveffâ-yı mezbûrun ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyeye düyûn-ı

8 müsbitesicün bağı mezbûrun bey'i lâzım gelmeğın bağı mezbûrda olan hisse-i şer'iyemi

9 semen-i misli ile âhara bey' ve semeninden hissemeye isâbet iden mikdarı daynlere edâya ve

10 kalursa bana isâle ve noksan gelürse ben hissem mertebesi tereke-i sayirden

11 edâ itmek üzere tarafımdan mezbûr Mehmed Çelebi'yi küllemâ azeltüke fe-ente vekili müstakınca

12 azl ve in izaldan mesun vekâlet-i devriye ile vekil ve nâib-i menâb

13 nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezbûreyi

14 kabul ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı hurrice zalike

15 ve cera fi'l-yevmi'l-hâmis aşar min Zilhicceti's-şerîfe li-sene semâni ve tis'in elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Abbas bin es-Seyyid Mehmed Çelebi, Hüseyin Beğ bin Mustafa, Abdüllatif Efendi el-Kâtib.

22 b 1

Gemicilerden Danyal veledi Yorgi ve Todori veledi Dimitri ve Mihali veledi Dimitri ve Pavlo veledi Yani ve Vasil veledi Yuvan, Zaharya veledi Taferli isimli kaptanın gemisinde yaptıkları hizmet karşılığında alacakları ücretlerin tamamını aldıklarını ifade ederek Zaharya veledi Taferli'den alacakları kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Mellâh tâifesinden Danyal veledi Yorgi ve Todori veledi Dimitri ve Mihâl veledi Dimitri ve Pavlo veledi Yani ve Vasil veledi Yuvan nâm zimmîler

2 ve sâirleri meclis-i şer‘de ruesa tâifesinden sâhib-i heze’s-sifri Zaharya veledi Taferli nâm zimmî müvâcehesinde

3 her biri takrîr-i kelâm ve bastı-merâm idüb mezbûre Zaharya Reisin sefinesiyle mellâhlık iderek mahmiye-i İstanbul’dan

4 Tuna sâhilinde Kili iskelesine varub sefîne-i mezbûreye buğday ve arpa tahmîl ve yine İstanbul’a geürüb

5 ihrâc ettiğimizden sonra sefer-i mezkûrdan menâfi‘-i sefîne bi’l-fi‘l ehl-i hiber olan hâzır-ı bi’l-meclis Ali Kapudan

6 bin Mustafa ma‘rifetiyle huzûr-ı şer‘de bi’l-külliyeye hesâb idüb sefer-i mezkûr için ücret-i mellâhiyemiz mukâbelesinde

7 mahsûl-i sefineden hasebü’l-mu’tad ve hissemize isâbet iden bin iki yüz akçeyi reis-i mezbûrun yedinden

8 bi’t-tamâm ahz ve kabz eylediğimiz ecilden reis-i mezbûrun yedinde ve zimmetinde ücret-i mezbûremizden bir akçe

9 ve bir habbe hakkımız bâkî kalmadı didikde gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’

10 s-sâbi‘ min Zilhicceti’ş-şerîfe sene 1098.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Ağa ibni Abdullah, Hasan bin Mustafa, Dilâver bin Abdullah, Ali bin Mustafa, Mehmed Beşe bin Çukadar ve gayruhum mine’l-hâzırîn.

22 b 2

İngiltere kaptanlarından Veliyimo Morner veledi Morner ile Mısır tüccarlarından olup İstanbul’da ikamet eden el-Hac İbrahim bin Abdünnezir, Veliyimo Morner veledi Morner’e ait kalyon denilen bir gemi ile Siyam Adası yakınındaki Kazıklı İskelesinden Mısır İskenderiye İskelesine ve oradan da İstanbul’a yük taşımak için bir ticaret anlaşması yapmışlar, yapacakları ticari faaliyetlerin şartlarını içeren anlaşma maddelerini mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

- 1 İngiltere kapudanlarından işbu râfi'ü'r-rakîm Kapudan Veliylimo Morner veledi Morner nâm müste'men mahfel-i şer'de
- 2 Mısır tüccârından olub mahmiye-i İstanbul'da vâlîde Sultan suku ahâlisiden Sakalı Gözle tâbi'
- 3 dimekle şehîr el-Hac İbrahim bin Abdünnezir nâm kimesne mahzarında bitav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb taht-ı yedimde
- 4 makbûz ve mahrûsa-i Galata gümrüğü iskelesinde mezbûre ve örf-i mellâhînde kalyon dimekle ma'rûfe ve ma'hûde sefine-i
- 5 kebîrem kapudanlara mahsûs olan büyük kamara müstesna olmak üzere mahmiye-i mezbûreden Siyam adası
- 6 kurbünde vâki' Kazıklı iskelesinde ve ondan diyar-ı Mısıriyye iskelelerinde İskenderiye iskelesine varub ve ondan
- 7 yine mahmiye-i mezbûreye gelince mezbûr el-Hac İbrahim'e üç bin elli esedî kuruşa ve sâbikü'z-zikr kamarâyı yüz esedî
- 8 kuruşa ki min haysü'l-mecmû' üç bin iki yüz elli kuruşa icâr ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i
- 9 muharrer istîcâr ve tesellüm ve kabûl eyledi şol vech üzere ki Göğercinlik tâ'bir olunun kamara kapudan ve mellâhlara mahsûs
- 10 olan dört sağîr kamara mellâhlara mahsûs olub vecbehane benim yedimde ola ve komanalar kadîmî
- 11 vaz' olunduğu mahalle vaz' oluna ve sâir mellâhlarımızda ta'yîn eylediğimiz mahalde mütemekkin olalar ve iyaben
- 12 ve zihaben sefine-i mezbûre tahmîl olunubi tefrîğ olunmak için müddet-i mükûs min haysü'l-mecmû' yüz yirmi
- 13 gün ola eğer müddet-i mezbûreyi tecâvüz iderse müste'cir-i mezbûr bana beher yevm harc-ı komanya on beşer kuruş vire
- 14 ve avn-ı Hakk'la mahmiye-i mezbûreye vusûlden on gün tamâmına değin sefine-i mezbûrenin ihmâlinin nısfı ihrâc olunubi
- 15 ve nevl-i mezkûrun nısfı bana teslîm oluna ve ba'dehû nısf-ı âharı dahi ihrâc olunubi nevl-i bâkî dahi tamâmen bana
- 16 teslîm oluna ve yine mahmiye-i mezbûreye vusûlde elçilik ve konsolosluk harc ve İskenderiye'de ve İstanbul'da

17 harc limanı benim üzerime ola ve nevl-i sefine tâmü'l-vezn ve sahîhü'l-a'yâr-ı şerîf ve yaldız altını virile ve deryâda

18 iyâzen billâhi korsan düşmanına müsâdefe ile ve yâhud hark ve gark ve yâhud âhar tarîkiyle zarar ü ziyânı mütehakkık

19 olursa ahad taraflarından âhara mu'âraza olunmaya ve sefine-i mezbûreye râkibîn olanı müsâfirînin nevilleri

20 müste'cir-i mezbûrun olub ve müste'cir-i mezbûr sefine-i mezbûreye murâd eylediği emti'a ve zehâir ve tahmili mertebesi

21 tahmîl eyleye didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâmin aşara

22 min Zilhicceti's-şerîfe li-sene semân ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ömer Efendi ibni Ali, Es'ad Efendi ibni Abdülhalîm, Abdullah Efendi ibni Ebû Bekir, Mustafa Efendi ibni Ali, Abdülbâkî Efendi el-Kâtib, Ahmed Beşe ser-bölük, Hamza Beşe ser-bölük.

VARAK 23

23 a 1

İstanbul'da Mi'mar Ayas Mahallesinde ikamet eden Ahmed Beşe bin İbrahim mudarebe ortaklığı kurduğu denizci reislerinden el-Hac Yusuf bin Abdüvehhâb'a 130 esedi guruş para vermiştir. el-Hac Yusuf bin Abdüvehhâb gemisiyle Tuna sahilinden İstanbul'a üç sefer yapmış bu seferlerden üçüncüsünde gemi fırtına nedeniyle batmıştır. Ahmed Beşe bin İbrahim birinci seferde hakkına düşen 11 guruşu aldığını, bununla birlikte ikinci seferde hakkına düşeni talep ettiğini ifade etmiş, el-Hac Yusuf bin Abdüvehhâb ise yaptığı masraflar dolayısıyla para kalmadığını ifade etmesi üzerine mahkeme Ahmed Beşe bin İbrahim'i aralarındaki anlaşmaya dayanarak, el-Hac Yusuf bin Abdüvehhâb'a olan alacak davasından men ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i İstanbul'da Mi'mar Ayas mahallesinde sâkin Ahmed Beşe bin İbrahim nâm kimesne meclis-i şer' de

- 2 ru'ûs tâifesiinden işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hac Yusuf bin Abdüvehhâb nâm kimesne
3 mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr el-Hac Yusuf'a
mukaddemâ malımdan
4 müdârebe-i mutlaka vechi üzere yüz otuz kıt'a esedî kuruş def' ve teslîm
eylediğim
5 cihetle ol dahi sefinesiyle Tuna sevâhiline üç def'a sefer idüb her bir seferde
meblağ-ı mezbûr
6 ile hınta ve şa'ir iştirâ eylemişiydi lakin zikr olunan seferlerden iki seferde iştirâ
7 eylediği zahîreyi Mahmiye-i İstanbul'a nakl ve âhara bey' idüb lakin sefer-i
sâlisde Mahmiye-i İstanbul'a
8 gelürken esnâyı tarikde bi-emrillâhi te'âlâ şiddet-i fırtınadan nâşî min gayr-ı
ta'ddin sefine zahîresi ile
9 deryâya gark ve asl-ı mâl-ı mezbûr bi'l-külliyeye helâk olub ve ben zikr olunan
seferlerde hâsıl olan
10 fâyide ile şer'an asl malımız tekmi line kâdir olmadığım ecilden mezbûr el-Hac
Yusuf'un sefer-i evvelde olan tasarrufâtı
11 muhâsbesi ma'rifet-i şer'le görülüb otuz üç kuruş fâyide hâsıl olduğu tayin
olub ol meblağ-ı mezbûrdan
12 on bir kuruş nevl-i sefineye ve on bir kuruş ücret-i mellâhiye sarf olunduğu
zâhir olub
13 ba'de'l-harc ve'l-mesârif bâkî kalan on bir kuruş mezbûr el-Hac Yusuf
yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim
14 hâlâ mezbûr el-Hac Yusuf'dan sual olunduğu sefer-i sanide fâyideden
makbûzu olan meblağ-ı ma'lûmü'l-mikdârı
15 dahi bana teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr
el-Hac Yusuf cevâbında sefer-i sânide
16 ba'de'l-harc ve'l-mesârif yedimde re'sü'l-mâl-ı mezkûrdan mâ'adâ kalîl ve
kesir bir habbe bâkî kalmamışdır deyu
17 cevâb ve müdde'î-i mezbûr mezkûrun kavli-i meşrûhundan tekzîb ve tahlîfden
ihtirâz ve ictinâb
18 itmeğin mûcibiyle mezbûr Ahmed Beşe bilâ-beyyine mu'ârazadan men'-i birle
mâ-vaka'a fi 16 Zilhicce sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Beşe bin Mustafa, Hamza Beşe bin Abdullah, el-Hac Mehmed bin Abdullah, İsmail bin Abdullah.

23 a 2

Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet eden Murad veledi Tokmak isimli Ermeni kızı Marim'e kendi malından bir seferde 100 kıt' esedi guruş borç verdiğini, fakat kızı Marim'in ihtiyaç sahibi olmasını göz önünde bulundurarak verdiği borcu hibe ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde sâkin Murad veledi Tokmak nâm ermeni mahfel-i şer' de

2 sulbiye kebîre kızı işbu râfi'atü'r-rakîm Marim nâm ermeniye müvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm

3 idüb ve kızım mezbûre Marim'e mukaddemâ malımdan bi'd-defa'at yüz kıt'a esedî kuruş

4 ikrâz ve teslîm eylemişdim lâkin mezbûre Marim kesîrü'l-evlâd ve muhtâce olmağla

5 hâline terahhumen meblağ-ı mezbûr yüz kıt'a esedî kuruşu hibetü'd-deyn mimmen aleyhi'd-deyn

6 câize fehvâsınca mezbûre Marim'e hibe ve temlîk eylediğimde ol dahi meclis-i hibede ittihâb

7 ve temellük ve kabûl itmegin ba'de'l-yevm mezbûre zimmetinde meblağ-ı mezbûrdan bir akçe ve bir habbe hakkım

8 bâkî kalmadı didikde gibbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundi.

9 Fi'l-yevmi't-tâsi' aşara min Zilhicceti'ş-şerîfe li-sene semân ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa bin Hüseyin ortakcı, Ivaz bin Abdullah ortakcı, Mehmed bin Abdullah el-dâl, Oruç bin Şaban, Ahmed bin Mustafa Beşe, Hamza Beşe ibni Abdullah, Mustafa bin Mehmed, İbrahim bin Mehmed, Mustafa Çelebi bin Ali, ve gayruhum.

23 b 1

Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde ikamet eden Murad veledi Tokmak isimli Ermeni bir takım eşya ve mülkünü kızı Marim'e verdiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahruse-i Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde sâkin Murad veledi Tokmak nâm ermenî mahfel-i şer' de

2 sulbiye kebîre kızı işbu râfi'atü'r-rakîm Marim nâm ermeniye müvâcehesinde bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb

3 ilâ yevminâ hâzâ yedimde olub bana nisbetlerle mevsûf ve benim sebebim ile ma'rûf olan

4 mecmû' emlâk ve eşyâ kızım mezbûre Marim'in malı ve mülküdür benim min ba'd alâka ve medhalim olmayub

5 ve hâlâ bir tencere ve müsta'mel kilim ile üzerimde lâbis olduğum libâsımdan gayrı ism-i mâl itlâk olunur

6 kalîl ve kesîr ve celîl ve hakîr bir habbem yokdur didikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı

7 fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min Zilhicceti's-şerîfe sene 1098.

Şuhûdü'l-hâl: Şâhidü's-sâbikûn.

23 b 2

İstanbul'da Süleymaniye yakınında Kepenekçi Sinan mahallesinde ikamet eden Hadice binti Ebî Bekir isimli kadın Leh asıllı Hüseyin bin Abdullah isimli kölesini azad ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i İstanbul'da Süleymaniye kurbünde Kepenekci Sinan mahallesinde sâkine Hadice binti Ebî Bekir nâm hatun tarafından ıtkı âti'l-beyânı edâya vekîl olub zât-ı mezbûreyi

2 ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olub mahrûsa-i Galata dâhilinde Yolcuzâde mahallesi sükkânından Mustafa Efendi bin Mehmed ve Alacamescid mahallesi sükkânından

3 el-Hac Yusuf bin Abdullah şehâdetleri ile mahzar-ı hasm-ı câhidde şer'an vekâleti sâbite olan Belkıs binti Abdullah nâm hatun meclis-i şer'-i kavîm vacibü' 4 t-tekrîmde bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüb müvekkile-i mezbûre Hatice rıkkını mu'terif işbu uzun boylu açık kaşlı gök elâ gözlü

5 lehiyyü'l-asl bâ'is-i hâze'l-vesîka Hüseyin bin Abdullah nâm abd-ı memlûkunu hasebeten lillâhi'l-meliki'l-vahhab ve taleben li's-sevâb fi yevmi'l-hesab

6 malından tahrîr ve i'tâk ve zümre-i ahrar-ı aslına idrâc ve ilhâk eyledi ba'de'l-yevm mevsûfe-i merkûm Hüseyin sâir ahrâr-ı aslıyin gibi

7 hür olub üzerine müvekkilem mezbûrenin velâ-i şer'den gayrı hakkı yokdur didikde mâ-hüve'l-vâki' bi'l-ibtîğa ketb ve imlâ olundu.

8 Fi'l-yevmi's-sâmin aşara min Zilhicceti's-şerîfe li-sene semâni ve tis'in ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Abdülbâkî Efendi bin el-müezzin, Mehmed Efendi el-Kadı, Ahmed Efendi bin Mehmed, Abdülbâkî Efendi bin Şaban, el-Hac Mustafa bin el-Hac Ahmed, Ahmed Çelebi bin Abdullah, Mehmed Çavuş bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah.

23 b 3

İstanbul'da Süleymaniye yakınında Kepenekçi Sinan mahallesinde ikamet eden Hadice binti Ebî Bekir isimli kadın Rus asıllı Lalegül binti Abdullah isimli cariyesini azad ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i İstanbul'da Süleymaniye kurbünde Kepenekci Sinan mahallesinde sâkine Hadice binti Ebî Bekir nâm hatun tarafından itku âtii'l-beyânı ikrara vekîl olub zât-ı mezbûreyi

2 ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olub mahrûsa-i Galata dâhilinde Yolcuzâde Mahallesi sükkânından Mustafa Efendi bin Mehmed ve Alacamescid Mahallesi

3 sükkânından el-Hac Yusuf bin Abdullah şehâdetleri ile mahzar-ı hasm-ı câhidde şer'an vekâleti sâbite olan Belkıs binti Abdullah nâm hatun meclis-i şer'-i hatır-ı

4 lâzımü't-tevkîrde bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüb müvekkile-i mezbûre Hadice'ye rıkkıyetini mu'terife işbu uzun boylu açık kaşlı

5 elâ gözlü rûsiyyetü'l-asl baisetü heze'l-kitab Lalegül binti Abdullah nâm cariye-i memlûkesini hasebeten lillâhi'l-meliki'l-vehhâb ve taleben li-marzati

6 rabbihi'l-muallâ malından tahrîr ve i'tâk ve zümre-i harâyiri asliyane idrâc ve ilhâk eyledi ba'de'l-yevm mevsûfe-i mezbûre Lalegül sâir harayiri asliyat

7 gibi hür olub mevsûfe-i mezbûre üzerinde müvekkilem mezbûrenin velâ-i şer'îden gayrı hakkı yokdur didikde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb

8 olundu. Fi'l-yevmi's-sâmin aşara min Zilhiceti'ş-şerîfe li-sene semâni ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Es-sâbikûn.

23 b 4

Galata'ya bağlı Kasımpaşa'da Bedreddin Beğ Mahallesinde ikamet eden Ümmühâni binti Abdülkerim isimli kadın 1500 akçe mihrinden vazgeçerek nafakası iddeti süresince kendi üzerinde olmak üzere kocası Mehmed bin Muslı'dan boşandığını ve birbirleri üzerinde bundan sonra herhangi bir hakları kalmadığını ve bir hak talep etmeyeceklerini mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Mahrûsa-i Galata muzâfâtından

2 kasaba-i Kasım Paşa'da Bedreddin Beğ mahallesinde

3 sâkine Ümmühâni binti Abdülkerim nâm hâtun mahfel-i şer'de

4 zevci dahili Mehmed bin Muslı mahzarında ikrâr idüb mezbûrun zimmetinde

5 ma'kûd-ı aleyh olan bin beş yüz akçe mihr-i mü'eccelden ba'de'l-ferâğ nafaka-i iddet ve meüneti süknâm

6 kendi üzerime olmak üzere muhâla'a eylediğimde ol dahi hul'-ı mezbûru kabûl idüb

7 hukûk-ı zevciyete müte'allika-i âmme-i de'âvîden her birimiz âharın zimmetini ibrâ eyledik

8 didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb fi 20 Zilhicce sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed bin Mustafa, Hamza bin Abdülganî, Ca'fer bin Hasan, İsmail bin Abdullah.

VARAK 24

24 a 1

Galata'ya bağlı Beşiktaş nahiyesi'nde Arnavud karyesinde yarısı Mustafa Çelebi bin Ramazan'ın ve yarısı İhsan Halil bin Ali'nin ortak bağındaki hakkını Mustafa Çelebi bin Ramazan, İhsan Halil bin Ali'ye 9 kıt'a esedi guruşa sattığını ve parasının tamamını aldığını ve başka alacağı kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i

2 Galata müzâfâtından Beşiktaş

3 nâhîyesine tâbi' Arnavudköyü dimekle ma'rûf karye sınırı

4 dâhilinde vâki' iki taraftan Vetdin nâm zimmî bağı ve bir taraftan bıçakçı

5 zevcesi (boş)nâm hâtun bağı ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tahmînen üç dönüm bir kıt'a

6 mülk bağı nısf-ı şâyi'i Mustafa Çelebi bin Ramazan ve nısf-ı şâyi'i İhsan Halil bin Ali nâm kimesnenin mülk ve hakları

7 olduğu lede's-şer'i's-şerîf zâhir oldukdan sonra mezbûr Halil meclis-i şer'de sâhib-i hâze'l-kitâb şerîki mezbûr

8 Mustafa Çelebi mahzarında ikrâr idüb bağı mahdûd-ı mezbûrda ber-vech-i muharrer mülk ve hakkım olan nısf hisse-i şâyi'amı mezbûr Mustafa

9 Çelebiye tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile dokuz kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm ol dahi iştirâ ve kabz

10 eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru deynim olan gaib ani'l-meclis Aynozlu Mehmed Çelebiye evvelce bi't-tamam

11 meblağı mezburdan mezfûrun zimmetinde bir akçe ve bir habbem bâkî kalmadı didikde

12 gibbe't-tasdîk fi 30 Zilhicce sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Abdullah Çelebi bin Hasan, Mustafa bin Mehmed, Mehmed bin Ali, Muharrem Efendi.

24 a 2

Galata'da Câmî'-i Kebîr Mahallesiinde ikamet ederken vefat eden İsak veledi Bervanoy'un çocuklarının vasisi olan Frankoli veledi Nikola başka bir memlekete gideceği için yerine Frankoli veledi Estafani'yi kendine vekil tayin ettiğini Frankoli veledi Estafani'nin de vekaleti kabul ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Câmî'-i Kebîr mahallesiinde sâkin iken bundan akdem hâlik olan İsak veledi Bervanoy nâm zimmînin

2 evlâdının tesviye-i umûrunun kıbel-i şer'den vasiyi mansûbu olan Frankoli veledi Nikola nâm zimmî meclis-i şer'de

3 işbu hâzır-ı bi'l-meclis Frankoli veledi Estafani nâm zimmî müvâcehesinde bitav'ihî ikrâr idüb

4 ben âhar diyara teveccüh ve azîmet üzere olduğum cihetle vesâyet-i mezbûre için tarafımdan mezbûr diğer

5 Frankoli'yi vekîl eyledim didikde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve merasimini edâya

6 ta'ahhüd itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi's-sânî aşara min Zilhicce sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Mehmed bin Abdülkâdir, el-Hac Ahmed bin Abdullah, el-Hac İbrahim bin Şaban.

24 a 3

Galata'da Bereketzâde Mahallesiinde ikamet eden Fatıma binti Faik isimli kadın Tophane'de Tomtom Mahallesiindeki mülkünü el-Hac Ahmed bin Hasan'a 660 kıt'a esedi guruşa sattığını ve parasının tamamını aldığını ve başka alacağı kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

- 1 Mahrûsa-i Galata'da
 - 2 Bereketzâde Mahallesinde sâkine Fatıma
 - 3 binti Faik nâm hatun tarafından bey'-i âti'z-zikri
 - 4 ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifeti şer'iyeye ile ârifân
 - 5 Abdullah Efendi ibni Abdurrahman ve el-Hac Abdülkâdir bin el-Hac Mehmed nam
 - 6 kimesneler şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-i münkir-i şer'îde nehc-i mu'teber-i mer'î üzere sâbit ve mütehakkık olan
 - 7 zevci Yusuf Beğ ibni Abdullah nâm kimesne mahfel-i şer'de işbu râfi'ü'l-vesîka el-Hac Ahmed bin Hasan nâm kimesne
 - 8 mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûre Fatıma Hatun akd-i âti sudûruna değin silk-i mülkünde
 - 9 münselik olub mahrûsa-i mezbûre müzâfâtından kasaba-i Tobhane'de Tomtom mahallesinde vâki' bir tarafı Kasabzâde Ahmed Çelebi tasarrufunda
 - 10 olan vakf menzil ve bir tarafı ba'zen Öksüzler ve ba'zen el-Hac Ahmed ve ba'zen Hadice Hatun menzilleri ve taraf-ı sâlisi ba'zen
 - 11 bıçakcızâde Mustafa Çelebi ve Ahmed ve ba'zen Fatıma hatun mülkleri ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âm ile mahdûd fevkânî üç bâb
 - 12 oda ve dehliz ve mağseli ve tahtânî iki bâb oda ve biri mai ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire hadîkayı muhtevî
 - 13 mülk menziline mezkûr el-Hac Ahmed'e tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile altı yüz altmış
 - 14 kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm eyleyüb ol dahi ber-vech-i muharrer ba'de'l-ibtiyâ' ve't-tesellüm semeni olan meblağ-ı
 - 15 mezbûru mezkûr yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledi. ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezbûr bi-cümleti't-tevâbi'
 - 16 ve'l-levâhık mezkûr el-Hac Ahmed'in mülk-i müşterâsı olmuştur keyfemâ yeşâü ve tehtâr mutasarrıf olsun didikde
 - 17 gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-işrîn min Zilhiceti's-şerîfe sene 1098.
- Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi ibni Ali, el-Hac Mustafa ibni Süleyman, Mehmed bin Süleyman, Üstad Ahmed bin Abdullah, Ali Çelebi ibni Abdullah, Mehmed Çelebi bin Ahmed, gayruhum.

24 b 1

Mısır tüccarlarından el-Hac İbrahim bin Abdünnezîr, İngiliz tüccarlarından Lekardo Hanton ve Lehmeha Hanton isimli tüccardan 1000 kıt'a esedi karşılığı olan 400 frenk altını borç almış olup, Kettani Hüseyin Beşe bin Abdullah, el-Hac İbrahim bin Abdünnezîr'e bu borç için kefil olmuş, Lekardo Hanton'da alacağını el-Hac İbrahim bin Abdünnezîr istanbul' dan Mısır'a, ve Mısır'dan da istanbul'a geri gelinceye kadar istemeyeceğini taahhüd etmiştir. Aralarındaki anlaşma bu şekilde mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mısır tüccârından

2 ve Mahmiye-i İstanbul'da Valide Sultan

3 sukı ahâlisinden olup Sakalı Güzele tâbi'

4 dimekle şehîr el-Hac İbrahim bin Abdünnezîr nâm kimesne meclis-i şer' de

5 İngiltere bazirganlarından işbu râfi'ü'r-rakîm Lekardo Hanton ve Lehmeha Hanton

6 nâm müste'men müvâcehesinde bi-tav'ihî ikrâr idüb mezkûr Lekardo Hanton bana malından

7 bin kıt'a esedî olmak üzere dört yüz hâlisü'l-a'yâr frengî altun ikrâz ve teslîm idüb ben dahi zikr olunan

8 dört yüz altını mezkur yedinden ber-vech-i muharrerat ikrâz ve kabz ve mesârifime sarfla istihlâk eylediğim cihetle hâlâ zikr olunan dinar zimmetimde deyindir didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î suk-i mezbûr ahâlisinden Kettani Hüseyin Beşe bin Abdullah nâm kimesne mezkûr

10 Lakardo Hanto müvâcehesinde takrîr-i kelâm idüb ben dahi meblağ-ı mezbûra tarafeynden emr ve kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'iyye ile

11 kefil oldum didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î merkûm Lekardo Hanton dahi kezâlik meclis-i mezbûrda mezkûr el-Hac İbrahim

12 müvâcehesinde takrîr-i kelâm idüb mezbûr el-Hac İbrahim mahmiye-i İstanbul'dan Mısır Kâhir'ye ve Mısır Kâhire'den mahmiyye-i mezbûreye

13 gelince sefinemi istikrâ itmeğin ben dahi zikr olunan dört yüz yıldız altını mahmiyye-i İstanbul'a vusûl vaktine değin

14 mezbûr el-Hac İbrahim'den taleb itmemek üzere ta'ahhüd eyledim didikde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

15 Fi'l-yevmi'l-hâdi ve'l-işrîn min Zilhicceti's-şerîfe sene 1098.

Şuhûdü'l-hâl:

Ömer Efendi ibni Ali, Es'ad Çelebi ibni Abdülhalîm Efendi, Abdullah Efendi ibni Ebû Bekir, Ahmed bin Osman, el-Hac Ali Efendi el-Mukayyed, ve gayruhum.

24 b 2

Galata'da ikamet eden Hollanda elçisinin talebi ile Galata voyvodası Mahmud Ağa'nın vekili Receb Beğ ile mahkeme'den mevlânâ Abdüllatif Efendi bin Mehmed, Câmî'-i Kebîr mahallesinde Sinore cema'atinden Yako veledi Menteş isimli yahûdînin evine giderek, Cenâne nâm hatun vakfından, adı geçen Yako'nun zevcesi Vira binti Arslan isimli yahûdi tarafından kiralanmış mahzene gelip pencereden baktıklarında tahminen kırk gün önce başı, elleri ve ayakları kesilerek öldürülmüş ve çürümeye başladığı için kim olduğu belli olmayan bir ceset olduğu tespit ederek durum mahkeme tutanağına kayd edilmiştir.

1 Zikri âti maktûlün üzerine varılıb keşf ve müşâhede olunmak bâbında mahrûsa-i Galata'da mütemekkin flemenk elçisi talebiyle vürûd iden fermân-ı

2 âliye binâen savb-ı şer'den mevlânâ Abdüllatif Efendi bin Mehmed irsâl olunub

ol dahi mahrûsa-i mezbûre voyvodası olan fahrü'l-akrân Mahmud Ağa tarafından

3 vekîl-i müsecceli olan Receb Beğ bin Mehmed ile mahrûsa-i mahkiyede Câmî'-i

Kebîr mahallesinde sinore cema'atinden Yako veledi Menteş nâm yahûdînin menziline

4 mezbûre Cenâne nâm hatun vakfi i'mâlinden merkûm Yakon'un zevcesi Vira binti Arslan nâm yahûdiyenin icâreteyn-i ma'lûmeteyn

5 ile taht-ı tasarrufunda olan harâbe mahzen üzerine varub akd-i meclis-i şer‘-i şerîf eyledikde voyvoda mezbûrun vekîli mezbûr Receb

6 Beğ meclis-i ma‘kûd-ı mezbûrda takrîr-i kelâm idüb işbu mahzenin penceresinden dâhiline ber vechi tahmîn kırk gün mukaddem ismi namalum

7 ve elleri ve ayakları ve başı kat‘ olunmuş bir meyyit ilka olunub lakin tûl-i müddet-i müküsden naşi nâşî çürüyüb ve sakalı dökülüb

8 müte‘gayyirü’ş-şekl olmağla kangı şahs idüğü ma‘lûm olmayub ve katili ve bulmağın dahi ma‘lûm olmamağın hâlâ keşf ve tahrîr olunmak matlûbumdur didikde

9 mevlânâ-yı mezbûr zeyl-i vesîkada muharrerü’l-esâmî-i müslimûn-ı hâzırûn ile meyyit-i mezbûra nazar eylediklerinde fi’l-vâki‘ başı ve elleri ve ayakları maktû‘

10 olduğunu ve zaman-ı kesir-i müküsden nâşî çürüyüb ve sakalı dökülüb müte‘gayyirü’ş-şekl olmağla kangı şahs idüğü bir vechle mütebeyyin olma

11 dığın müşâhede ve mu‘âyene eylediklerinden vâki‘ü’l-hâl mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ve maan bas olunan Hamza bin Abdülganî

12 ile meclis-i şer‘a gelüb vukû‘i üzere inhâ ve takrîr itmeyin mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundı. fi’l-yevmi’s-sâlis ve’l-işrîn min Zilhiceti’ş-şerîfe li-sene semâni ve tis‘în ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Ahmed Beşe bin Ali Odabaşı, el-Hac Mehmed bin Mehmed, Mustafa bin Hüseyin, el-Hac Yusuf bin Mustafa, İbrahim bin Hasan, Mehmed bin Ali, Mehmed Çelebi bin Receb, es-Seyyid Mustafa Çelebi bin es-Seyyid Ali, Mehmed Çelebi bin Osman.

VARAK 25

25 a 1

Padişahın hizmetinde tüccarbaşı olan Ahmed Ağa bin Abdülvehhâb isimli kişi Boğazkesen Hisarı yakınlarındaki Bebek’te mukataa olarak işlediği tarlasına sarayın bostancıbaşlarında olan Musa Ağa’nın hakkı olmadığı halde sahip çıktığını ve kendisini tarlayı işlemekten men ettiğini ileri sürerek mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme üyelerinden Yusuf Efendi bin Abdünnezir söz konusu tarlaya gitmiş, şahitlerin şهادetleriyle tarlanın

Ahmed Ağa bin Abdülvehhâb'ın mukataası olduğu tespit edilmiş, tarla Ahmed Ağa bin Abdülvehhâb'a verilmiş ve Musa Ağa, Ahmed Ağa bin Abdülvehhâb'a engel olmaktan men edilmiş, durum mahkeme tutanağına bu şekilde kaydedilmiştir.

- 1 Husûs-ı âti'l-beyânın
- 2 mahallinde istimâ' ve tahrîri bâbında fermân-ı âlî
- 3 varid olmağın asaleten savb-ı şer' den mevlânâ Yusuf
- 4 Efendi bin Abdünnezir irsâl olunubi ol dahi hadâyık-ı Sultâniye'den Boğazkesen
- 5 kal'ası kurbünde vâki' Bebek bağcesine varub zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında
- 6 akd-i meclis-i şer'-i nebevî eyledikde hâlâ atebe-i aliyyede Ser-bazirgân-ı hâssa olan işbu râfi'ü'l-vesîka Ahmed Ağa bin Abdülvehhâb
- 7 meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda el ân Hadâyık-ı sultâniye bostancıları başısı olub şevketlü ve mehâbetlü pâdişâh-ı âlempenâh ebedellahu ve
- 8 kavvahu hazretleri taraf-ı hümâyunlarından hadâyık-ı sultâniye husûsuna âharı tevkiyle mezun vekîl-i mutlak oldukları sâbit ve mütehakkık olan umdetü'l-emâcid
- 9 ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim izzetlü Musa Ağa taraflarından husûs-ı âti'zîkr için mürâfa'a ve redd-i cevâb ve fasl-ı husûmete
- 10 vekîlleri olduğu mahzar-ı hasm-ı münkir-i şer'ide nehc-i muhteber-i mer'î üzere sâbit ve mütehakkık ve vekâlete hükm-i şer'î lahık olan sâbikü'z-zîkr bebek
- 11 bağcesi ustası olan fahrü'l-akrân Mustafa Usta bin Süleyman mahzarında merhûm Sultan Bâyezid Han aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân evkâfi mütevellîsi
- 12 kâimmakâm el-Hac Hasan bin el-Hac Mehmed hâzır olduğu halde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merhûm müşârün-ileyh evkâfina senede
- 13 mukâta'a-i kadîme-i ma'lûme ile ber-mûceb-i temessük ve hüccet-i şer'iyeye taht-ı tasarrufunda olub bir tarafı hadîka-i mezbûre ve bir tarafı ba'zen Ramazan Beşe
- 14 ve Hasirîzâde nâm kimesneler bağları ve taraf-ı sâlisi Hüseyin Paşa bağcesi ve taraf-ı râbi'i mülk menzîlim ile mahdûd cayır tarlalarını

- 15 ve arsa-i hâliyeyi müstemil işbu arâziden şekl-i müsellesinin bir tarafı sabiku'z-zikir bebek bağçesi ve bir tarafı el ân tasarrufunda
- 16 olan arâzi ve bir tarafı Ayazma ile mahdûd ki şekl-i mezkûrun cânib-i râfi'î menzil-i mezkûruma muttasıl ve cânib-i arîzi sâbikü'
- 17 z-zikr Ayazmaya müntehî ve bebek bağçesi tarafında kâin semt-i Esfeli seyirbaşı sağır sed suretinde dirsek ile mahdûd bilâ
- 18 nizâ' taht-ı tasarrufumda olan arâzî tarafında vâki' semt-i a'lâsı kezâlik ser ba ser re'si cebel-i birle mahdûd olan
- 19 işbu mahal-i vakf-ı mezbûra mukata'a ile taht-ı tasarrufumda olan araziden iken vekîl-i mezbûr mahall-i mezbûru
- 20 sâbikü'z-zikir bebek bağçesi arazisinden olmak za'miyle bi-gayr-ı hakkın vaz'-ı yed ve beni tasarrufdan men' üzere olmağın
- 21 suâl olunubi mahall-i mezkûru ba'de kasri'l-yed bana teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl vekîl-i mezbûr cevâbında
- 22 fi'l-vâki' mahal-i mezkûra hadîka-i mezbûre arazisinden olmak üzere vaz'-ı yedini ikrar lakin lakin müdde'î-i
- 23 mezbûrun ve vakf-ı mezbûre mukâta'a ile taht-ı tasarrufunda olan arâziden olduğu münkir olunmak meta-i mezbûr dahi
- 24 müdde'âsını müsbite beyyine talep olundukda mârrü'z-zikr Boğazkesen kal'ası mahallâtından Kayalar Mahallesi sâkinlerinden Ali Çelebi bin Osman
- 25 ve Mehmed Beğ bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olub isre'l-iştihâd fi'l-vâki' hudûd-ı sâbite ile
- 26 mahdûd olan işbu mahal-i hudûd olanda dâhil olub müdde'î-i mezbûrun vakf-ı mezbûra mukâta'a ile taht-ı tasarrufunda
- 27 olan arazi-i meşrûhadandır biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ıderiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i
- 28 şer'iyye itdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mûcibiyle mahall-i mezkûrin ba'de kasri'l-yed müdde'î-i mezbûr Ahmed Ağa'ya
- 29 teslîme vekîl-i mezbûr Mustafa Usta'ya tenbîh olunubi mâ-vaka'a Mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû
- 30 maan ba's Çukadâr Mehmed bin Abdüssamed ve muhzır Davud bin Abdullah
- 31 ile meclis-i şer'a gelüb alâ vukû'ihî inhâ itmeğın mâ-vaka'a

32 fi 23 fi Z. Sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Ağa bin Hasan el-mübâşir, Mustafa bin Ya'kûb, Ahmed Efendi bin Hüseyin, Mustafa bin Mehmed, Hasan Ağa bin Mirza, Receb Ağa bin Ramazan, Mehmed Beşe bin Abdullah, Davud bin Devlet, Ali bin Abdullah.

25 b 1

Galata'ya bağlı Kasım Paşa'da Yeldeğirmeni mahallesinde ikamet ederken vefat eden Serdar Ali Paşa'nın bıraktığı malın, mülkün ve çocuklarına düşen miktarın mahkeme tutanağına kaydedilmiş halidir.

1 Mahmiye-i Galata'ya tâbi' Kasım Paşa'da Yel değirmeni mahallesinde bundan akdem vefât iden Serdar Ali Paşa

2 bin İsa'nın sağır oğlu Mehmed Beğ ve sağîre kızı Fatıma Hanım'ın bundan akdem vasî-i mansûbu olan el-Hac Mehmed'in

3 zaman-ı vesâyetinde eylediği ahz ü kabzının muhâsebesi defteridir ki hâlâ vasîleri olan Hüseyin Çavuş bin Kalender

4 ve üzerine nâzır olan Hasan bin Abdullah ve el-Hac Hasan bin Ali'nin ve Ayşe binti Abdullah nâm hatunun marifetleriyle

5 bâ-fermân-ı âlî şer'an görülmüşdür ki zikr ve beyân olunur fi 22 Z. Sene 98.

1 Mumza ve mahtûm ve defter-i kassâmda tahrîr ve beyân olunan kıymet-i seffine ve üsera

2 ve emlâkdan mâ'adâ zimem ve nükûd ve menkulden sağırân-ı mezbûrân

3 için vasî-i mezbûr el-Hac Mehmed kabûl ve kabz

4 eylediği

Meblağ

800877 sekiz yüzk sekiz yüz yetmiş yedi

Minhâ

1 Mezbûr el-Hac Mehmed hâlâ vasî olan Hüseyin Çavuş'a

2 teslim eylediği meblağ

401608

- 1 Merhûm-ı mezbûrun seffine ve üserasın
- 2 otuz üç akçeye nesne bey' olundukda
- 3 meblağ-ı mezbûrdan merhûm-ı mezbûrun zevcesi
- 4 Esmehan hatuna dört yüz on iki bin
- 5 beş yüz akçe isâbet idüb lâkin mezbûre
- 6 nesne bey' olunmadığından gayrı mâliken-ı sağîrân-ı
- 7 mezbûrânın nakdi mal-ı mevrûslarından ba-fermân-ı
- 8 âli vasî-i mezbur mezbûreye teslîm
- 9 etdiği meblağ 309375

- 1 Vasî-i mezbûr sağîrân-ı mezbûrânın nafakalarıçün zamân-ı
- 2 vesâyeti olan on bir ayda virdiği meblağ 27322

- 1 Der-zimmet Rukiyye Hanım binti el-müteveffâ el-mezbûr
- 2 meblağ 11526

- 1 Keser Şaban Ağa 26260
- 1 Der-zimmet Abdurrahman Paşa
- 2 Memi Paşazâde bi yed-i
- 3 el-müteveffâ el-mezbûr 24000

Cem'an

800091

Yalnız Sekiz yük doksan birdir

- 1 sahha minhu Der-zimmet-i el-vasî el-mezbûr
- 2 meblağ 786

25 b 2

Galata'ya bağlı Kasımpaşa'da Yeldeğirmeni mahallesinde ikamet ederken vefat eden Serdar Ali Paşa'nın çocuklarına vasi olarak tayin edilen Hüseyin Çavuş bin Kalender ve nazır olarak tayin edilen el-Hac Hasan bin Ali ve Hasan bin Abdullah ve Ayşe binti Abdullah'ın vekili Murtaza bin Abdullah, mahkemede çocukların önceki vasileri olan el-Hac Mehmed'in çocukların

miraslarına tam olarak sahip çıktığını ve el-Hac mehmed'in dürüstlüğüne şahit olduklarını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Mahmiye-i Galata kazâsına tâbi' kasaba-i Kasım Paşa'da Yel değirmeni mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt

2 olan Serdar Ali Paşa bin İsa'nın evlâd-ı sığârının hâlâ kıbel-i şer' den mansûb-ı vasîleri olan

3 Hüseyin Çavuş bin Kalender ve kıbel-i şer' den üzerine nâzır ta'yîn olunan el-Hac Hasan bin

4 Ali ve Hasan bin Abdullah nâm kimesneler ile Ayşe

5 binti Abdullah'ın vekîl-i şer'îsi Murtazâ bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde sığâr-ı mezbû

6 rûnun sâbıkan vasî-i mansûbları işbu râfi'ü'l-vesîka el-Hac Mehmed bin (boş) mahzarında her biri

7 takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüb mezbûr el-Hac Mehmed zaman-ı vesâyetinde sığâr-ı mezbûrûnun mal-i

8 mevrûslarından gerek menkûlât ve gerek nûkûd ve zimemden min haysü'l-mecmû' kabz eylediği sekiz

9 yük sekiz yüz yetmiş yedi akçenin bâ-fermân-ı âlî ma'rifet-i şer'-i şerîf ile muhâsebesi görölüb

10 cânib-i şer'-i şerîfden yedine def' ve i'tâ olunan defterde tahrîr olunduğu üzere yedine

11 bâkî kalan yedi yüz seksen altı akçeden mâ'adâ zimmetinde bu sene zuhûr itmeyüb sadâkatı

12 nümâyân olmuşdur didiklerinde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'

13 s-sânî ve'l-işrîn min Zilhicceti's-şerîfe sene 1098.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Muslı menâd, Pirî Kapudan, Ahmed Efendi el-İmam, Muharrem Efendi el-Kâdi, Abdülbâkî Efendi el-Müftî, Mustafa Efendi İmamzâde.

VARAK 26**26 a 1**

Galata'da Yolcuzâde mahallesinde ikamet eden el-Hac Ali bin Abdullah Rus asıllı Müslüman olmuş Emetullah binti Abdullah isimli cariyeyi azad ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da

2 Yolcuzâde mahallesinde sâkin el-Hac Ali bin Abdullah

3 nâm kimesne tarafından itkî âti'z-zikri ikrâra vekîl olduğu

4 Osman Beşe bin Mehmed ve Hüseyin bin Mustafa şehâdetleriyle sâbit olan zevcesi Fatıma

5 binti el-Hac Mustafa nâm hâtun mahfel-i şer' de müvekkil-i mezbûre rıkkını mu'terif olan

6 on iki yaşında açık kaşlı elâ gözlü rûsiyyetü'l-asl müslimetü'l-mille râfi'atü'l-kıvale Emetullah binti Abdullah nâm câriye

7 mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkil-i mezbûr mevsûfe-ı mezbûreyi hasebeten lillâh i'tâk eyledi

8 didikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi't-tâsi' ve'l-işrîn min Zilhicceti sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi bin el-Hac Ali, Hasan bin Abdullah, Ali bin Abdullah, Abdi bin Mehmed, Süleyman bin Yusuf.

26 a 2

Galata'da Câmi'-i Kebîr mahallesinde ikamet ederken ölen Corcu veledi Mort'un vasisi olan Frankole veledi Nikola, müvekkili Corcu veledi Mort'un hayattayken, Encuduzin veledi Franşko ile olan ortaklığından payına düşen kağıt, cam, çuka ve bir kısım mallardan hakkını Encuduzin veledi Franşko'dan aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Galata'da Câmî'-i Kebîr mahallesinde mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Corcu veledi Mort nâm zimmînin vasî-i muhtârı olan Frankole veledi Nikola nâm zimmî

2 meclis-i şer' de sâhibü's-sifir Encuduzin veledi Franşko nâm zimmî müvâcehesinde bi'l-vesâye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb hâlik-i mezbûr Corcu

3 mersûm Encuduzin ile emlaka envai ticaretinde şirketi inan vechi üzerinde şerikler olmağın ba'de helakihi vesayet mahallinde hasebiyle

4 mersûm Encuduzin ile beynimizde hesab gördüğümüzde hâlik-i mezbûrun re's-i malından ve müddet-i ma'lûmede tamâmen nema hâsılından

5 hissesine isâbet idüb beynimizde ilm-i şer'î ile ma'lûm ve defter-i kassâmda muharrer ve merkûm kâğıt ve billur ve çuka ve sâir

6 eşyâyı mersûm Encuduzin yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm şirket-i mezbûre malından hâlik-i mezbûrun

7 hissesinden mezbûrun yedinde kalîl ve kesîr bir nesne bâkî kalmamışdır didikde gibbe't-tasdîk

8 mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi 28 min Z. Sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed bin Mehmed, el-Hac İbrahim bin Şaban, Hüseyin Çelebi bin Abdullah, Mehmed Çelebi bin İbrahim, Mustafa bin Mehmed.

26 a 3

Galata dışında Yazıcı Mahallesinde ikamet eden Rukiye binti Mustafa, Yahyai Çelebi Mahallesinde sâkine Râbi'a binti Osman bin Abdullah'a aralarındaki dostluktan ve bir takım sıkıntuların atlatılmasına katkısından dolayı bir cariyeyi ve bir takım kıymetli eşyayı daha sonra geri almak üzere teslim ettiğini daha sonra eşyaları geri istediğinde ise Râbi'a binti Osman bin Abdullah'ın bazı eşyaları aldığını kabul edip bazılarını ise aldığını inkar ederek vermek istememesi üzerine aralarında kavga çıktığını ifade etmiş 150 guruşa sulh sağlanarak davadan vazgeçtiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata hâricinde Yazıcı mahallesinde sâkine Rukiye binti Mustafa nâm hatun meclis-i şer' de yine mahmiye-i mezbûrede Yahyai Çelebi Mahallesinde sâkine Râbi'a binti Osman

2 bin Abdullah nâm hatun tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğum mahrûsa-i İstanbul'da Zeyrek Câmî'-i şerîfi kurbünde sâkin Mustafa Çelebi bin Ali

3 ve Osman Ağa bin Mahmud şehâdetleri ile sâbit olan Sefer Efendi bin Mehmed müvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkile-i mezbûreye

4 bundan akdem taaşşuk eylediğim cihetle bana miheni tevfir ve iştiyâk ve meveddeti teksîr için eşyâ-i memlûkemden

5 bi-tarîki'l- rüşve bir sırmalı çanağı ve iki gülabdanlı çanağı ve bir münakkaş makreme ve bir dülbend ve bir boğca ve bir bürüncek

6 gömlek ve bir hâre kaftan ve bir yavlı entari ve bir hatâyî kaftân ve bir fotin zebûn ve bir don ve bir kırmızı çuka

7 tuman-ı sağirimi ve bir gülabdanlı dülbend gömlek ve bir münakkaş çuka kadekan ve bir cevher ön kuşak ve otuz dört

8 inci askılı bir çift zümrüd küpe ve bir sîm tepsi ve nakit bir kese akçe ile vasfi beynimizde ilm-i şer' ile ma'lûm le hevîyyetü'l

9-asıl Dürrî nâm sağîre câriyemi def' ve teslîm eylemişdim lakin emvâl-i mezbûremi mezkûreye def' ve teslîm ber-vech-i

10 muharrer bi-tarîki'r-rüşve olub istirdâdı meşrûh olduğu cihetle ben dahi emvâl-i mahkiyemi mezbûreden

11 taleb ve da'vâya şürû' eylediğimde mezkûr Râbi'a emvâl-i mezbûrenin bazısını kabz eylediğini ikrâr ve bazı

12 aherinde kabzını inkâr ve mecmû'u adem-i teslîmden ta'annüd ve ısrâr üzere olmağla beynimizde münâza'ât-ı

13 kesîre cereyân etmişiydi el-Hâletü hâzihî müvekkile mezbûre emvâl-i muharriremnden sâbıkü'z-zikr bir sırmalı çanağı

14 ve iki gülabdanlı çanağı ve bir münakkaş makreme ve bir dülbend boğca ve bir bürüncek gömlek ve bir hâre kaftan

15 ve bir yavlı entari ve bir hatâyî kaftan ve bir fotin zebûn ve bir don ve bir tumman-ı sağireyi ve bir gülabdanlı dülbend

16 gömlek ve bir kedâkenin aynılarını bana bade' r-reddi ve teslîm ashâb-ı fevz ü salâh emvâl-i bâkiyem da'vâsından

17 benim müvekkile-i mezbûre ile yüz elli dört kuruş üzerine ıslâh eylediklerinde ben dahi ber-vech-i muharrer sulh-i

18 mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr yüz elli dört kuruşu vekîl-i merkûm yedinden bi't-tamâm

19 ahz ve kabz eylediğimden sonra emvâl-i bâkiyyeme müte'allika âmme-i de'âvîden müvekkile-i mezbûrenin zimmetini ibrâ-i

20 âm kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eylediğimden sonra ol dahi bedel-i sulh-ı mezbûra müte'allika de'âvîden benim

21 zimmetimi ibrâ ve ıskât eyledi didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundu.

22 Fî 28 Zilhicce sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Ebû Bekir Efendi bin Mustafa, Seyyid İbrahim Efendi bin Seyyid Halil, Halil Beşe bin Yusuf, Mustafa Beğ bin Ali, Hacı Mustafa bin Süleyman, Mustafa Efendi ibni Şeyh Ali.

26 b 1

Galata'ya bağlı Kasımpaşa'da Yeldeğirmeni mahallesinde ikamet ederken vefat eden Serdar Ali Paşa ibni İsa'nın ölümü üzerine bıraktığı mirasın muhasebe kayıtlarının mahkeme tutanağına kaydedilmiş halidir.

1 Mahmiye-i Galata'ya tâbi' kasaba-i Kasım Paşa'da Yel değirmeni mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan

2 Serdar Ali Paşa ibni İsa'nın sağır oğlu Mehmed Beğ ve sağire kızı Fatıma Hanımın kibel-i şer' den mansûb-ı

3 vasîleri olan Hüseyin Çavuş ibni Kalender'in tarih-i kitâba gelince muhâsebesidir ki vasî-i mezbûr üzerine

4 hasebî nâzır olan Hasan bin Abdullah ve el-Hac Hasan bin ...(boşluk) ve Ayşe binti Abdullah'ın

5 vekîl-i şer'îsi Mürtezâ bin Abdullah mahzarında bâ-fermân-ı âlî ma'rifet-i şer'-i şerîf ile görülmüşdür fi'l-yevmi'

6 t-tâsi' ve'l-işrîn min Zilhiceti'ş-şerîfe li-sene semâni ve tis'în bade'l-elf.

Hisse-i Mehmed Beğ mine'n-nakdi ve'z-zimem ve semenil-üsâra ve's-seffine
1977668

Hisse-i Fatıma Hanım el-mezbûre mine'n-nakdi ve'z-zimem ve semenü's-seffine
ve'l-usârâ 988834

Yekûn 6966503

Sağîrân-ı mezbûrânın akârâtı icâresinden vasî-i mezbûr makbûzu 47680

Vasî-i mezbûrun üç ayda murâbahalardan makbûzu 18000

Cem'an 3032182

Minha'l-masrûf

Sağîrân-ı mezbûrânın beher yevm yüz onar akçe nafaka-i mefrûzalarından müteveffâ-yı mezbûrun vefâtından tarih-i kitâba gelince 222.022

Vasî-i mezbûrun beher yevm otuzar akçe ücret-i mu'ayyenesinden tarih-i kitâba gelince zaman-ı vesâyetinde müctemi'a olan meblağ 53.100

'Îd-i edhâda sağîrân-ı mezbûrân kurban der-sene 98 600

Sağîrân-ı mezbûrân Hoca'ya virildikde vâlideleri Ayşe ve Hadice yediyle mu'tâd üzere sarf olunan 9.660

Parmak kapu ve odaları ta'mîrine ve müceddeden binâ olunan odalara mazmûnu sâbit olan keşf hücceti mûcibince vasî-i mezbûrun harc eylediği 55.810

Beğoğlu odaları ta'mîrine mazmûnu sâbit keşf hücceti mantûkunca vasî-i mezbûrun harc ve sarf eylediği 13.220

Odalar taksîminde mi'mâra ve keşf hüccetine vasî-i mezbûrun harc eylediği 1.560

Kasım Paşa iskelesinde vâki' dükkanlar ta'mîrine harc eylediği 330

İcâre-i mahzen 1.290

Yekûn 357.592

Sahha'l-bâkî 2.567.4590

Müteveffâ-yı mezbûrun hîn-i vefâtında bâ-fermân-ı âlî seffine ve üsârâsını iştirâ iden Memi Paşazâde Ahmed Beğ'de bâkî 2.115.000

İpek bahâsından kuyumcuzâde Ahmed Beğ'in zimmetinde meblağ 360.000

Abdülvehhab Paşa zimmetinde müteveffâ-yı mezbûr yediyle virilüb ilâ el ân zimmetinde bâkî 24.000

Rukiye Hanım zimmetinde 11.526

Der zimmet-i Süleyman'ın Beğ 36.000

VARAK 27

27 a

Sinan Ağa zimmetinde bâki kerde 26.260

Der-zimmet-i Ahmed Çelebi bâ-hüccet müstakil 19.200

Der-zimmet -i el-Hac Muslı bâ-hüccet müstakillen 24.000

Der-zimmet -imam Ahmed Efendi bâ-müstakillen 12.000

Der-zimmet -i Ayşe 30.000

Vasî-i evvelde 786

Mahfûz der-yedü'l-vasî el-mezbûr 15818

27 a 1

Galata'da Şehsüvar mahallesinde ikamet ederken vefat eden Sâliha binti Veli bin Abdülmennân'ın Rus asıllı Zülfi binti Abdullah isimli cariyesi mahkemeye başvurarak Sâliha binti Veli bin Abdülmennân'ın hayattayken kendisini azad ettiğini buna rağmen kızı Fatıma binti (...boşluk) 'ın hakkı olmadığı halde kendisine sahip çıkarak hürriyetine engel olduğunu ifade ederek hürriyet talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme Fatıma'nın Zülfi binti Abdullah'a sahiplenmeden vazgeçmesini tenbih etmiş, durum mahkeme tutanağına bu şekilde kaydedilmiştir.

1 Galata'da Şehsüvar mahallesinde sâkin iken fevt olan Sâliha binti Veli bin Abdülmennân nâm hatuna rıkkı şayi'ini mu'terife orta boylu

2 açık kaşlı elâ gözlü rûsiyyetü'l-asl Zülfi binti Abdullah meclis-i şer' de müteveffâ-yı mezbûrenin bi'l-inhisar veresesi kebîre kızı

3 Fatıma binti (...boşluk)nâm hatun mahzarında üzerine da'vâ idüb mezbûre Sâliha hatun hayatında beni i'tâk itmekle

4 hürre olmuşiyken mezbûre vaz'-ı yed ider suâl olunubi kasr-ı yedine tenbîh matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl ve akîbi'l-ikrâr hürriyetine ve

5 mezbûre Zülfi'nin kasr-ı yedine tenbîh olunubi mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî selh-i Zilhicce sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Beşe bin Mehmed, Abdülbâkî bin İbrahim, Mehmed bin Ahmed, Abdülbâkî bin Şaban.

27 a 2

Galataya bağlı nahiyelerden Marmara nahiyesi'nde Fevtt Ali karyesinde ikamet eden Yorgaki Reis veledi Benayot isimli kişi sahip olduğu gemiyi Tarmanos ve Panayot isimli şahıslara kiraladığını fakat geminin Akdenizde düşman eline geçmesi üzerine alacağı 350 esedi gurusu hakkından kendi rızasıyla vazgeçtiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata

2 nevâhîsinden Marmara nâhiyesine

3 tâbi' Fevt Ali nâm karye ahâlisinden Yorgaki

4 Reis veledi Benayot nâm zimmî meclis-i şer' de râfi'ü's-sifir Tarmanos

5 veledi Yanaki nâm zimmî müvâcehesinde ikrâr idüb tarih-i kitâbdan bir sene mukaddem

6 yedimde mülk ve hakkım olub hâlâ mahrûsa-i mezbûre hısnı ebvâbından Karaköy kapusu iskelesinde

7 merbûta Çenber ta'bîr olunur on sekiz zirâ' sefine-i memlûkemi bundan esbak gâibân-ı ani'l-meclis ve Tarmanos ve Benayot

8 nâm zimmîler gâriyeti resmi nasb idüb yedlerine teslim idüb mezbûrân dahi ba'de'l-ahz ve't-tesellüm mukaddemâ sefine-i mezbûrenin deryâ-yı sefid

9 sâhilinde vâki' koloni iskelesinde mahmiye-i İstanbul'a gelürken esnâ-yı tarîkde Harbi keferesi sefine-i mezbûreyi mezbûrân yedlerinden

10 ahz ve dârü'l-harb olan Estendil adasına isr'l-idhal mârû'z-zikr sefine-i mezbûreyi merkûm Tarmanos Reis ahz iden

11 harbden sâlifü'z-zikr odada üç yüz elli esedî kuruş semen-i medfû'a iştirâ ve kabz itmeğin hâlâ benim

12 için sefîne-i mezbûreyi müşterî-i mezbûrdan semenini kendüye def' ile ahz itmek meşrû' olub fe-immâ adem-i ihtiyâcdan

12 nâşî vech-i muharrer üzere sefîne-i mezbûreyi ahz sadedinde olmayub kendü hüsn-i rızâm ile da'vâsından fâriğ

13 ve bu husûsa müte'allika da'vâdan mezbûrun zimmetini ibrâ ve ıskât eyledim didikde gıbbe't-tasdik fi 2 Muharrem sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Abdülbâkî Efendi el-Müftî, Abdülbâkî Çelebi bin Şaban, Mustafa Çelebi bin Ali.

27 a 3

Galata'ya bağlı Kasımpaşa'da Yeldeğirmeni mahallesinde ikamet ederken vefat eden Serdar Ali Paşa bin İsa'nın çocuklarının vasisi olan Hüseyin Çavuş bin Kalender'e nazır olarak tayin edilen Ayşe binti Abdullah'ın vekili Murtazâ bin Abdullah ve el-Hac Hasan bin (...boşluk) ve Hasan bin Abdullah mahkemede çocukların vasileri olan Hüseyin Çavuş bin Kalender'in çocukların miraslarına tam olarak sahip çıktığına ve Hüseyin Çavuş bin Kalender'in dürüstlüğüne şahit olduklarını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Medîne-i Galata müzâfâtından kasaba-i Kasım Paşa'da Yel değirmeni mahallesinde sâkin iken bundan akdem

2 fevt olan Serdar Ali Paşa bin İsa'nın sulbî sağır oğlu Mehmed'in ve sulbiye-i sağîre kızı Fatıma'nın

3 kıbel-i şer' den mansûb-ı vasîleri olan Hüseyin Çavuş bin Kalender üzerine hasbî nâzır ta'yîn olunan

4 Ayşe binti Abdullah'ın vekîl-i şer'îsi Mürtezâ bin Abdullah ve el-Hac Hasan bin (...boşluk) ve Hasan bin Abdullah

5 nâm kimesneler meclis-i şer' de vasî-i mezbûr Hüseyin Çavuş mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb

6 sığâr-ı mezbûrûn babaları müteveffâ-yı mezbûrdan mevrûs olan akârât ve menkûlât ve zimem ve nûkûdun

7 bâ-fermân-ı âlî ma'rifet-i şer'-i şerîf ile muhâsebesi görûlûb kîbel-i şerî'at-ı şerîfden yedinde def' ve i'tâ olunan

8 defterde tahrîr olunduğu üzere aslâ hıyâneti zuhûr itmeyüb sadâkati nümâyân olmuşdur

9 didiklerinde gîbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn

10 min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene 1098.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Muslı Mennan, Piri Kapudan tersaneli, Ahmed Efendi el-İmam, Mustafa Efendi imamzâde, Abdûlbâkî Efendi el-Müftî, Muharrem Efendi el-Kâdı, fahrü'l-kuzât Ali Efendi.

27 b 1

Galata'ya bağlı Kapudağ nahiyesinde Erdek isimli karyede rakı ve şarap imalatı yapan Dimitraki veledi Eşriboz, kendisine rakı ve şarap sattığı Atibâli veledi Huzeb'den 482 guruş aldığını ve bu ticaretten 480 guruş daha alacaklı olduğunu iddia ederek mahkemeye başvurmuştur. Atibali ise mahkemede toplam borcun 970 guruş olduğunu, 482 guruşu ödedikten sonra 30,5 guruş daha ödediğini ve kalan borcun 457,5 olduğunu iddia etmiştir. Atibali bu iddiasını mahkemenin talebi doğrultusunda ispatlayamayınca mahkeme 457,5 guruşun Atibali tarafından davacı Dimitraki'ye ödenmesine hükmederek kararı mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından Kapudağı nâhiyesine tâbi' Erdek nâm karyede sâkin râfi'ü'r-rakîm Dimitraki veledi Eşriboz

2 nâm zimmî meclis-i şer'de Atibâli veledi Huzeb nâm zimmî müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr

3 Atibâli zimmetinde bundan akdem yedimde şıraen ve makbuz ma'lûmü'l-mikdâr hamr ve irâk bahâsından üç yüz

- 4 yetmiş aynı esedî kuruş ve her kırk para bir kuruş olmak üzere altı yüz kuruşluk para min haysü'l-
- 5 mecmû' dokuz yüz yetmiş kuruş hakkım olub meblağ-ı mezbûrun iki yüz otuz kuruşunu işbu hâzır-ı bi'l-meclis
- 6 Todorondi veledi Yani nâm zimmî yedinden alub iki def'ada yetmiş dokuz kuruşluk altın mezbûr
- 7 Atibali yedinden alub ve yine mezbûr Atibali yedinden dört def'ada yüz yetmiş üç kuruşluk
- 8 para ki min haysü'l-mecmû' dört yüz seksen iki kuruş ahz ve kabz idüb meblağ-ı mezbûrdan mezbûr
- 9 Atibali zimmetinde dört yüz seksen kuruş hakkım bâkî kalmağla hâlâ sual olunubi meblağ-ı bâkî
- 10 mezbûr bana alivirmek matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr Atibali cevâbında fi'l-vâki' müdde'î-i
- 11 mezbûre bundan akdem yedinden şirâ ve kabz eylediğim ma'lûmü'l-mikdâr hamr ve irak bahâsından ber-vech-i
- 12 muharrer ba'de külli hesâb cem'an dokuz yüz yetmiş kuruş deynim olub lakin müdde'î-i mezbûrun ber-vech-i muharrer
- 13 kabzını i'tirâf eylediği dört yüz seksen iki kuruşdan mâ'adâ mezbûra otuz buçuk esedî kuruş
- 14 dahi edâ ve teslîm itmekle müdde'î-i mezbûra zimmetinde ancak dört yüz elli yedi buçuk kuruş deynim bâkî kalmışdır
- 15 deyu bazı müdde'âda def'le mukâbele idicek müdde'î-i mezbûr gibbe'l-istintâk ve akîbe'l-inkâr
- 16 mezbûr Atibali'den def'a mezbûrine beyyine talep olundukda ityan-ı beyyine için istimhâl itmeğin
- 17 mühl-i şer'î ile ba'de'l-imhâl alâ mûcib-i i'tirâza meblağ-ı bâkî mezbûr dört yüz elli yedi
- 18 buçuk kuruşa müdde'î-i mezbûra edâ ve teslîme merkûm Atibâli'ye tenbîh-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
- 19 Fî 5 Muharremü'l-harâm sene tis'a ve tis'în ve elf.
- Şuhûdü'l-hâl:

Süleyman bin Hasan, İsmail Çelebi bin Mehmed, Hüseyin Beşe bin Hasan, Hac Ali bin Sa'id, Ahmed Beşe bin Mustafa, Mustafa Çelebi bin Şeyh Ali, Ahmed Çelebi bin Mehmed.

27 b 2

Anadolu'da Divriği kazasına bağlı Sasun isimli karyeden olup Galata'da balıkçılık yapan Tekfur veledi Aleksî, İstekoz veledi Yani'nin kendine ait anbarı açarak bazı mallarını aldığı iddia ederek mahkemeye başvurmuştur. Mahkemeden mallarını alınarak kendisine verilmesini talep etmiştir. İddialarını mahkemenin isteği doğrultusunda ispatlayamayan Tekfur veledi Aleksî'nin davadan men edildiği mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Fi'l-asl vilâyet-i

2 Anadolu'da Divriği kazasına tâbi' Sasun

3 nâm karyeden olup mahrûsa-i Galata'da balıkçı tâifesinden Tekfur

4 veledi Aleksî nâm zimmî meclis-i şer' de sâhibü's-sifir İstekoz veledi Yani nâm zimmî müvâcehesinde

5 üzerine da'vâ idüb mezbûr İstekoz karye-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cirân ma'lûmü'l-hudûd

6 mülk menzîlim dâhilinde vâki' mülk anbarımı Fuzuli açub dâhilinde vâki' eşyâmdan iki kuruş kıymetli on beş vukiyye

7 tayin ve iki kuruş kıymetli on altı vukiyye bizrimi ve sekiz kuruş kıymetli sekiz vukiyye bir kazganımı ahz eylemiştir hâlâ sual olunubi

8 eşyâ-yı merkûme-i mevcude ise aynıları müstehlîke ise kıymet-i şer' iyyelerini alıvirilmek matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl ve akîbe'l

9 inkâr ve isre talebül beyyine ve ba'de'l-acz an ityânihâ ve gıbbe'l-istihlâf ve ba'de'l-half i'

10 ş-şer'î mucibiyle mezbûr Tekfur bilâ-beyyine mu'ârazadan men'

11 olunubi mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 4

12 min Muharremü'l-harâm sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi bin Fehmi Ali Efendi, Ahmed Çelebi bin Mehmed, Ahmed Beşe bin Mustafa, İsmail bin Abdullah, Süleyman bin Hasan.

27 b 3

Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet eden Todoş veledi Apostol sahip olduğu mülkü Paskal veledi Anastaş'a 100 kıt'esedi guruşa satmış, parasının tamamını aldığını ve başka alacağı kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Galata'da

2 Sultan Bâyezid mahallesinde

3 mütemekkin Todoş veledi Apostol nâm zimmî

4 meclis-i şer' de dâmâdı râfi'ü's-sifir Paskal veledi Anastaş

5 nâm zimmî kendi tarafından asıl zevcesi Kasandre binti Todoş el-mezbûr

6 tarafından husûs-ı âti'l-beyânı tasdîke vekîl olan mezbûr Paskal müvâcehesinde

7 ikrâr idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı oğlum Apostol nâm zimmî mülkü ve bir tarafı Andrece nâm zimmî veresesi mülkleri

8 ve bir tarafı Pavli nâm zimmî mülkü ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd bir bâb fevkânî oda ve tahtında bir bâb mahzen ve müşterek zokak

9 kapusu müştemil mülk menzilimi müvekkile-i mezbûre ile vekîl-i mezbûr Paskal'a iştirâk-i sevî üzere yüz kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm

10 idüb mezbûrân dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz kıt'a esedî

11 kuruşdan mezbûrânın zimmetini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim

12 ba'de'l-yevm menzil-i mezbûr iştirâken mülk-i müşterâlarıdır didikde gibbe'

13 t-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Beşe bin Ali, el-Hac Mehmed bin Hasan, Osman bin Yusuf, İsmail bn Sefer, Mustafa Çelebi bin Şeyh Ali.

VARAK 28**28 a 1**

Galata dışında Tatavla isimli karyede ikamet ederken ölen Yanaki veledi Todori'nin mirasını karısı Katala binti Temandri ve çocukları oğlu Dimitri ve kızı Cevher Baye aralarında paylaştıktan sonra birbirleri üzerinde herhangi davaları kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Mahrûsa-i Galata hâricinde Tatavla nâm karyede sâkin iken bundan akdem hâlik olan Yanaki veledi Todori

2 nâm zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Katala binti Temandri nâm nasrâniye ile sulbî kebîr oğlu Dimitri ve sulbiye

3 kebîre kızı Cevher Baye münhasıra olub mezbûre Katala hisse-i şâyi'asını hâlik-i mezbûrun nakd ve menkûlünden

4 şerayitini havî alâ tariki't-teharic eş şer'î ahz itmekle zikri âtî menzilin yirmi bir sehinden on

5 dört sehmi mezbûr Dimirtri'ye ve yedi sehmi mezbûre Cevher Baye'ye isâbet eylediği şer'an zahir ve mu'ayyen

6 oldukdan sonra mezbûre Cevher Baye mahkeme-i şer'de işbu râfî'ü'r-rakîm mezbûr Dimitri müvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i

7 kelâm idüb bir ki hâlik-i mezbûrdan olub karye-i mezbûrede vâki' bir tarafdan Uzgori nâm zimmî

8 mülkü ve bir tarafdan Mihaylo nâm zimmî mülkü ve bir tarafdan Mihalaki nâm zimmî bağcesi ve bir tarafdan tarîk-i âma

9 müntehî iki bâb fevkânî odaları ve sofayı ve süflâda iki mahzeni ve bağceyi ve bi'r-i mayı ve bir tahta

10 bendi müştemil mülk menzili karındaşım mezbûr ile beynimizde bi't-terâzî iktisâm eylediğimizde tarîk-i âm tarafında

11 kâin bir bâb fevkânî oda ve sâbikü'z-zikr sofanın ve tahtında bir mahzen ve sâlifü'l-beyân bağcenin

12 nısfı benim hisseme ta'yîn ve tahsîs olunubi ve yine bir bâb fevkânî oda ve tahtında bir manzen

13 ve mârû'z-zikr bağcenin nısf-ı âharı ve mârû'z-zikr tahtında ve bi'r-i mâ' karındaşım mezbûrun hissesine ta'yîn

14 ve tahsîse olunubi ve mâbeynine alâmât-ı fâsıla vaz' olunduktan sonra her birimiz hisse-i şer'iyemizi

15 ahz ve kabz eylemişdik el-Hâletü hâzihî menzil-i mezbûrun evvelâ beyân olunan mahal-i merkûm benim mülküm

16 olub ve saniyen tafsîl olunan mahall-i mersûmu mezbûr Dimitri'nin olub her birimiz hâlik-i

17 mezbûrun terekesine müte'allika-i âmme-i da'âvdan ibrâ ve ıskât eyledik didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 7 Muharrem sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

Ali Bey bin Bayram, Mehmed Efendi bin Hasan imam Hobyar, İsmail Efendi bin Hasan, Hüseyin Çelebi bin Hasan, Abdurrahim Çelebi bin Hasan.

28 b 1

Anadoluda Sandık isimli karyede ikamet ederken Budin kalesi muhafazasında düşmana esir düşen Kızılbayrak sipâhilerinden Ali Beğ ibni Hızır bin Ali'nin Galata'daki mallarına sahip çıkması ve borçlarını toplanması için kayyım tayin edilen İbrahim Beğ, Divriğ kazasına bağlı Yenkan isimli karyeden olup Galata'da Sultan Bayezid Mahallesinde ikamet ederken ölen Fırıncı Sinekoğlu olarak bilinen Harez veledi Mıgırđıç veledi Torik isimli Ermeni'nin Ali Beğ ibni Hızır bin Ali'ye 140 guruş borcu olduğunu, borcun Mıgırđıç veledi Torik'in oğulları Aleksan ve Tarusek'in vasisi Rayil'den alınıp kendine verilmesi talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Şahidlerin şehadetleriyle borcun varlığı kesinleşince mahkeme borcun Harez veledi Mıgırđıç veledi Torik'in terekesinden alınarak İbrahim Beğ'e ödenmesine hükmetmiş durum mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Fi'l-asl vilâyet-i Anadolu'da Sandık nâm karye sâkinlerinden olub bundan akdem Budin Kal'ası

2 muhâfazasında küffâr-ı dûzuh karar-ı yedlerinde esîr ve giriftâr olan Kızılbayrak sipâhilerinden Ali Beğ

3 ibni Hızır bin Ali nâm kimesnenin mahrûsa-i Galata'da vâki' terekesinin ve zimem-i nâsda olan hukûkunu talep ve da'vâ ve ahz

4 ve hıfz için bir kayyım nasbından lâ-büdd olub karye-i mezbûre sâkinlerinden işbu râfi'ü'l-kitâb İbrahim Beğ ibni

5 Hasan nâm kimesne emânet ve diyânet ve salâh ve istikâmet ile mevsûf olub kayyımlık emrini ikâmete

6 zû-iktidâr idüğü bi-garaz-ı müslimînden olub kezâlik karye-i mezbûre sâkinlerinden Ahmed Beğ ibni Ali

7 ve Hüseyin Beşe ibni Halil ve diğêr Ahmed Beğ ibni İbrahim ve Nahit Beşe ibni Ahmed ve Hasan Beşe bin Veli nâm kimesneler

8 ihbârlarıyla sâbit ve âşikâr olmağla mezbûr İbrahim Beğ esîr-i mezbûrun mahrûsa-i mezbûrede vâki' terekesi

9 ve zimem-i nâsda olan hukûku emirlerine ber-vech-i mufassal kayyım nasb ve ta'yîn olunubi ol dahi ber

10 minvâl-i muharrer kayyımlığı kabûl eyledikten sonra mezbûr İbrahim Beğ meclis-i şer' de fi'l-asl vilâyet-i mezbûrede

11 Divriği kazasına tâbi' Yenkan nâm karye sâkinlerinden olub mahrûsa-i mezbûrede Sultan Bâyezid

12 mahallesinde sâkin iken bundan akdem hâlik olan Habbaz tâifesinden Sinek oğlu dimekle ma'rûf

13 Harez veledi Mıgırdıc veledi Torik nâm ermeninin sulbi sağır oğulları Aleksan ve Tarusek kibel-i şer' den mansûb-ı

14 vasîleri olan Rayil veledi Dador ermeni müvâcehesinde bi'l-vesâye üzerine da'vâ ve takrîr-i

15 kelâm idüb esîr-i mezbûrun hâlik-i merkûm zimmetinde cihet-i deyn-ı şer' iden yüz kırk kuruş hakkı

16 olub hatta mezbûr Hırzı hâl-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde merkûm Ali Beğ'e cihet-i mezbûreden zimmetimde

17 vâcibü'l-edâ yüz kırk kuruş deynim vardır deyu mahzar-ı şuhûdda dahi ikrâr ve işhâd eyleyüb

18 lakin kable'l-edâ hâlik olmağın hâlâ vasf-i mersûm Rayil'den suâl olunubi
meblağ-ı mezbûru tereke-i hâlik-i

19 merkûmdan bana edâya tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl ve
akîbe'l-inkâr ve isre taleb

20 -il beyyine udûl-i müslimînden olub isre'l-istişhad fi'l-vâki' tâife-i mezbûreden
Sinek oğlu dimekle

21 ma'rûf mezbûr Harez veledi Mıgırdıc veledi Torek nâm ermeni hâl-i hayatında
ve kemâl-i sıhhatinde mezkûr

22 Ali Beğ ibni Hızır ibni Ali'ye zimmetinde cihet-i deyn-i şer'îden vâcibü'l-edâ
yüz kırk kuruş deynim vardır

23 deyu benim huzûrumda ikrâr ve beni işhâd eylemişiydi ben bu husûsa bu vech
üzere şâhidim şehâdet

24 dahi iderim deyu edâ-i şehâdet-i şer'îye eyleyüb husûs-ı mezbûra şâhid-i asıl
olub hâlâ mahmiye-i Edirne'de

25 sükûnu hasebiyle meclis-i şer'a huzûru müteazzir olan tâife-i mezbûreden
Evakem veledi Bedek veledi Bedros nâm

26 ermeni lisânından şâhid-i fer' olub yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Ahmed
Beğ ibni Ali bin Halil

27 ve Hasan bin Veli bin Hızır nâm kimesneler dahi li-ecli's-şehâde mahfel-i şer'a
hâzırân olub

28 isre'l-istişhâd ve gâib-i mezbur Evakim veledi Bedek veledi Bedros hâlik-i
mezbûr Harez veledi Mıgırdıc veledi Torik

29 hâl-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde mezkûr Ali Beğ ibni Hızır bin Ali'ye
cihet-i deyn-i şer'îden zimmetimde

30 vâcibü'l-edâ yüz kırk kuruş deynim vardır deyu huzûrumda ikrâr ve beni işhâd
eylemişdi

31 ben hâlik-i mezbûrun vech-i mahkî üzere olan ikrârına şâhidim ve şehâdet dahi
iderim deyu şehâdetini bize

32 tahmîl ve edâ-i şehâdet ile bize emr itmekle biz dahi mezbûr Evakim'in
lisanından şehâdet-i mahkiyesi üzere

33 şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer'îye
eylediklerinde ta'dîl ve'

34 t-tezkiye şâhidûn-ı mezbûrûnun şehâdetleri hayz-i kabûlde vâki'a olduktan sonra şer'an lâzım gelen

35 tahlîf esîr-i mezbûrun zuhûr ve bir vezne deĝin tevkîf olunubi mûcibiyle meblaĝ-ı mezbûr yüz kırk

36 kuruşu tereke-i hâlik-i mezbûrdan mersûm İbrahim Beĝ'e edâ ve teslîme vasî-i merkûma tenbîh-i birle mâ-vaka'a

37 bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-âşır mine'l-Muharremi'l-harâm sene 1099

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Beĝ ibni Ali, Hüseyin Beşe ibni Halil, Ahmed Beĝ bin İbrahim, Mustafa Efendi ibni Ali, Ahmed Efendi el-Kâtib, Abdüllatif Efendi el-Kâtib, Ahmed Beşe ser-bölük, Hamza Beşe ser-bölük ve gayrihum minel hazirun

VARAK 29

29 a 1

Galatada ikamet eden ve aşağıda isimleri geçen Ermeni esnaf laĝım bedeli olarak ödedikleri 14230 akçeyi kendi aralarında durumlarına göre pay ettiklerini ve herkesin de buna razı olarak deftere bu şekilde kayıt edilmelerini ve bundan sonra toplanacak verginin buna göre toplanması talebiyle kethüdarları ve vekilleri olan Avgas veledi karşısında mahkemeye başvurmuşlar, durum bu şekilde tutanaĝa kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata ve tevâbi'inde sâkin ermeni tâifesinden dülbendci Sehak veledi Evram

2 ve Mıgırdıc Evonos ve kapamacı tâifesinden Kirkor veledi Ankel ve Esvador

3 veledi Panok ve Keraĝos veledi Serkes ve Esvador veledi Ankel ve Cizmecî tâifesinden

4 Karabet veledi Nekisar ve Erotin veledi Garer ve Nekogos veledi Recodar ve Hayyât

5 tâifesinden Esvador veledi Karabet ve Serkes veledi Evonos ve Kirkor veledi Ernaverde

6 ve çukacı tâifesinden Kirkor veledi Murado ve çilingir tâifesinden Evonos veledi Karmi

7 ve saatci Ronik veledi Nectek ve taracık Nodos veledi Obe ve Telkar Esvador
 8 veledi Kirkor ve Yorgos veledi Evraham ve ortakcık Kogaş veledi Mesyas
 9 ve Edmiye ve Ohhanis Dimitri Yakob veledi Yalo ve Zavacık Semekil veledi
 Yorgos

10 ve şişeci Murad veledi Orhan ve Ortaköylü Yorgos veledi Kirkor ve Korbi
 11 Çeşmeli Ardıger veledi Edak ve Beşiktaşlı Kirkor veledi Yalni nâm ermeniler
 meclis-i şer' de

12 husûs-ı âti' z-zikre kethüdâları ve taraflarından vekîlleri olan Avgas veledi nâm
 ermeni

13 müvâcehesinde her biri takrîr-i kelâm idüb beher sene üzerimize edâsı lâzım
 gelen bedel-i lâğımdan

14 on dört bin iki yüz otuz akçeyi vekîl-i mezbûr yedine def' ve teslîm
 eylediğimiz

15 defter mûcibince ber-muktezâ-yı üslûb-ı kadîm hallerimize göre beynimizde
 taksîm idüb

16 ber vech-i mezkûr üzere cümlemiz razı olub meblağ-ı mezkûru her birimizden
 defter-i

17 mezkûr mûcibince cem ve tahsîl ve kabza me'mûr olanlara def' ve teslîmi
 merkûm emr eyledikde

18 ol dahi râzî ve hidmeti lâzımesini ikâmete sâ'î oldu didiklerinde

19 gıbbe't-tasdîkû'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 22 Ramazan sene 98.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi, Osman Çelebi bin Yusuf, Mustafa Çelebi bin
 Osman, Mustafa Çelebi bin Şeyh Ali.

29 b 1

Galata'ya bağı Tophane'de İlyas Çelebi Mahallesinde ikamet eden Fatıma Hatun ibnetü Mehmed isimli kadın kendi parasından bir takım hizmetlerin yerine getirilmesi için el-Hac Mehmed'e 190 000 akçe verdiğini, harcamaların ardından geri kalan 10 040 akçenin tamamını el-Hac Mehmed'den aldığını, aralarında herhangi bir alacak verecek davası kalmadığını belirttikten sonra, yine el-Hac Mehmed'in kendi adına

gerçekleştirdiği bazı hizmetlerden dolayı kendi parasından 260 esedi gurus para harcadığını, bunun 75 gurusunu el-Hac Mehmed'e ödediğini geriye 185 esedi gurus borcu kaldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde ketb ve terkîmi iltimâs olmağın savb-ı şer'-i enverden mevlânâ

2 Yusuf Efendi bin Abdullah irsâl olunubi Arabacı el-Hac Mehmed bin İbrahim'in Galata müzâfâtından

3 Tobhane'de İlyas Çelebi mahallesinde sâkin olduğu menzile varub zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî

4 müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i-i şer'-i şerîf-i Enver ve mahfel-i dîn-i münîfi ezher eyledikde

5 mahalle-i mezbûre sâkinelerinden olub zatı marifeti şer'iyeye ile ârifân müezzin Ahmed Çelebi bin Abdülbâkî

6 ve Siyavuş Bey bin Abdülhadi nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrife olan Fatıma Hatun ibnetü Mehmed kıbel-i şer'i

7 meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu râfi'ü'r-rakîm mezbûr el-Hac Mehmed mahzarında ikrâr ve i'tirâf

8 idüb bundan esbak malımdan mezkûr el-Hac Mehmed'e i'dâ' ve teslîm eylediğim yüz doksan bin

9 akçeden mûmâ-ileyh el-Hac Mehmed mukaddemâ emrim ile seksen dört bin akçesini

10 işbu hâzır-ı bi'l-meclis Mustafa Çelebi bin Ali ile ber-vech-i iştirâk mülkümüz olub mahûsa-i mezbûre hissı

11 ebvâbında Kireç Kapısı hâricinde vâki' yahûdi hanenin müceddeden binasına ve yağ hâne ve limanın

12 ta'mîr ve meremmetine sarf için mezbûr Mustafa Çelebi'ye def' ve teslîm idüb onbeş

13 bin yüz yirmi akçesine benim için Rusiyyetü'l-asıl Dürri nâm bir câriye ve on

14 iki bin iki yüz yirmi akçesine kezâlik Rusiyyetü'l-asl Sifi nâmında bir câriye iştirâ

15 ve bana teslîm idüb ve on bin sekiz yüz akçesi mahalle-i mezbûrede sâkine olduğum

16 menzirimde kâin mahzenin timur kapu ve pencerelerine sarf idüb ve elli beş bin sekiz yüz akçesini

17 dahi nakden bana teslîm itmekle meblağ-ı mezbûrdan yedinde on bin kırk akçesi bâkî kalmışiydi

18 el-Hâletü hâzihî meblağ-ı bâkî-i mezbûru dahi bana yine def' ve teslîm itmekle ben dahi yedinden ahz

19 ve tesellüm eyledim ba'de'l-yevm meblağ-ı mezbûr yüz doksan bin akçeden mezkûr el-Hac Mehmed yedinde ve zimmetinde

20 bir akçe ve bir habbem bâkî kalmayub meblağ-ı mezbûra tarih-i kitâba gelinceye beynimizde cereyân iden

21 ahz ve i'tâ ve mu'âmelât-ı şettadan hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allika âmme-i de'âvî

22 ve mütâlebât ve eymân ve muhâsamâtdan mezbûr el-Hac Mehmed'in zimmetini ibrâ-i âmla ibrâ eyledim

23 didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î yine mezbûre Fatıma Hatun meclis-i mezbûrda mezkûr el-Hac Mehmed

24 mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem mezbûr el-Hac Mehmed emriyle

25 kendi malından bana bi-şarti'l-rücû' beynimizde ilm-i şer'î ile ma'lûme mesârife müteferrika iki yüz

26 altmış esedî kuruş harc ve sarf edildiğinden sonra meblağ-ı mezbûrun yetmiş beş kuruşunu

27 kendüye edâ ve teslîm eylemişiydim. El-Hâletü hâzihî mesârif-i mezbûreden mezkûre zimmetinde yüz seksen

28 beş esedî kuruş deynim bâkî kalmışdır didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î vâkî'-i hâl

29 mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an ba's olunan ser-bölük Ahmed bin Mustafâ ile mahfel-i şer'a

30 gelüb alâ vukû'ihî inhâ ve taahhüd eyledi mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 9 min Muharremü'l-harâm sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Yusuf bin Ali, el-Hac Hasan bin Mahmud, Ali Çelebi bin Mehmed, Mustafa Çelebi bin Ali.

VARAK 30

30 a 1

Akdenizde Cerbe Adası'nda Sandağı Mahallesinden olup İstanbul'da Kapandakik Mahallesinde ikamet eden el-Hac Ahmed bin Ebî Cafer Ali vefat eden annesinden kendine miras olarak kalan mülkü Seydi Ahmed bin el-Hac Mehmed'e 100 kıt'a esedi guruşa satmış, parasının tamamını aldığını ve başka alacağı kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Fi'l-asl deryâ-yı sefid'de cezire-i Cerbede nefsi-i Medîne-i cerbe mahallâtından Sandağı mahallesinde sâkin ve vilâyet-i mahmiye-i

2 İstanbul hıssı ebvâbından Kapandakik Mahallesi dâhilinde mütemekkin el-Hac Ahmede bin Ebî Cafer Ali nâm

3 kimesne mahfel-i şer' de yine sâbıkü'z-zikr Sandağı Mahallesi sâkinlerinden işbu râfi'ü'l-kitâp

4 Seydi Ahmed bin el-Hac Mehmed mahzarında bi-tav'ihî ikrâr idüb sâlifü'z-zikr Sandağı Mahallesi

5 sâkinelerinden olduğu halde nevbetden esbak fevt olan li-ebeveyn ammem Mü'mine binti Abdulahad nâm hatundan

6 bana irsi-i şer' iyle isâbet idüb medîne-i mezbûrede vâki' bir taraftan Sivri Yusuf mülkü

7 ve bir taraftan Sâlih bin Ali mülkü ve tarafeyni tarîk-i âm ile mahdûd bir bab odayı ve zât eşcâr-ı müsmire

8 ve gayr-ı müsmire hadîkayı muhtevî mülk menzilimi ve yine müteveffât-ı mezbûreden bana mevrûs olub cerîde-i

9 mezbûrede mevâzi'-i adîde de vâki' ma'lûmü'l-hudûd ve'l-kıta' mülk bağ ve bağçe ve çayır ve tarlaları

10 mezkûr Seydi Ahmed'e safka-i vâhide ile yüz kıt'a esedî kuruşa bey' ve temlik eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer

11 ibtiyâ' ve temellük ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru yedinden tamâmen ahz ve kabz eyleyüb

12 emlâk-ı mahkiyeyi mahallerinde zabt ve tasarruf tarafdán mezkûr
..... taslit eyledim ba'de'l-yevm emlâk-ı

13 mezbure-i mezkûrun emlâk-ı müşterâsıdır didikde gıbbe't-tasdık fî 13 min Muharrem sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

Salih bin Süleyman, Yusuf bin Süleyman, el-Hac Ömer bin Yunus, Receb bin el-Hac Mehmed, Abdülmennan bin Abdullah.

30 a 2

Sofya binti Dernes yarısı kendinin ve yarısı da kızı Fotni binti Andriye'ye ait olan Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde'ki mülkün kendi hakkını damadı Beraşko veledi Senodi'ye 24 yaldız altına sattığını ve parasının tamamını aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Zikr-i âtî menzilin nısf-ı şâyi'î Sofya binti Dernes nâm nasrâniyenin ve nısf-ı şâyi'-i âharın

2 mezbûre Sofyanın sadriye kebîre kızı Fotni binti Andriye nâm nasrâniyenin mülkleri olduğu

3 zâhir oldukdan sonra mezbûre Sofya meclis-i şer' de dâmâdı râfi'ü'r-rakîm Beraşko

4 veledi Senodi nâm zimmî müvâcehesinde ikrâr idüb akd-i âtî'z-zikrin sudûruna değin

5 Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde vâki' bir tarafdán Kanyod Benayot mülkü ve bir tarafdán

6 Ekseno nâm zimmî mülkü ve bir tarafdán Diyamandi veledi Kokecci Yanaki nâm zimmîler mülkleri

7 ve bir tarafdán tarîk-i âm ile mahdûd tabaka-i ulyâda iki bâb oda ve bir sofa ve dehliz ve tabaka-i

8 vustâda yine iki bâb oda ve dehliz ve kenifi ve tabaka-i süflâda bir mahtab ve bi'r-i mâyı müştemil

9 mülk menziliinde olan nısf hissenin nısf-ı şâyi'ini mezbûr Beraşko'ya tarafından
icâb

10 ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile yirmi dört yıldız altununa bey' ve
teslîm ol dahi

11 ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semen-i mezbûr yirmi
dört yıldız altununu

12 merkûm Beraşko yedinden ahz eyledim fimâ ba'd menzil-i mezbûrun bey'i
merkûm Beraşko'nun

13 mülk-i müşterâsıdır didikde gibbe't-tasdîk fî 12 min Muharrem sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

Ali Mahmud makremeci, Üstad İbrahim bin Ömer, Mahmud bin Mustafa, Ahmed
bin Mustafa.

30 b 1

Ecnebi zümresinden Ali Beşe bin Mehmed Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet ederken ölen Sinekoğlu denilen Harez veledi Mıgırdıc veledi Torik'in kendisine senet ile 120 kıt'a esedi gurusu borcu olduğunu Harez veledi Mıgırdıc veledi Torik'in hayatta olmaması sebebiyle borcun terekesinden kendine ödenmesi talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Mahkemenin talebi doğrultusunda şahitlerin şahadetleriyle alacaklı olduğunu ispatlayınca mahkeme 120 kıt'a esedi gurusu Harez veledi Mıgırdıc veledi Torik'in terekesinden alınarak Ali Beşe bin Mehmed'e ödenmesine karar vermiş durum bu şekilde mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Zümre-i ecnebiden işbu râfi'ü'l-vesîka Ali Beşe bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'de Galata'da

2 Sultan Bâyezid mahallesinde sâkin iken hâlik olan Sinekoğlu dimekle şehîr Harez veledi Mıgırdıc

3 veledi Torik nâm ermeninin sulbî sağır oğulları Aleksan ve Taros'un tesviye-i umûrlarıçün

4 kibel-i şer' den mansûb-ı vasîleri olan Zayil veledi Kerador nâm ermeni muvâcehesinde

5 üzerine da'vâ idüb hâlik-i merkûmenin doksan yedi Receb-i şerîfnde hâl-i hayatında

6 malımdan yüz yirmi kıt'a esedî kuruş ikrâz ve teslîm idüb ol dahi ber-vech-i muharrer kabz

7 ve tesellüm eyledikten sonra yedine temessük dahi virmişiydi lakin mezbûr Harez meblağ-ı mezbûru kable'l-edâ

8 hâlik olmağın hâlâ vasî-i mezbûrdan suâl olub meblağ-ı mezbûru bana tereke-i hâlik-ı mezbûrdan ihaleye

9 tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl ve akîbü'l-inkâr müdde'î-i mezbûrda müdde'âsına

10 beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden olub zümre-i sipahîyandan Veli Beğ bin Mehmed ile

11 mahmiye-i mezbûre haricinde Kasım Paşa'da Debbağhane kurbünde müste'cir olan Aleksan veled

12 Kirkor nâm ermeni li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'de hâzırân olub isre'l-istişhâd fi'l

13 hakîka müdde'î-i mezbûr tarih-i mezkûrdan hâlik-i merkûm Harez veledi Mıgırdıç veledi Torik'e bizim

14 huzûrumuzda yüz yirmi kıt'a esedî kuruşu ikrâz ve teslîm idüb ol dahi ikraz

15 ve tesellüm eylemişidi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ıderiz deyu

16 her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde bade't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olub

17 ve müdde-i mezbûr ber-nehc-i mu'teber-i mer'î ba'de'l-halfi'ş-şer'î mûcibiyle meblağ-ı mezbûr yüz yirmi kuruş

18 tereke-i hâlik-i mezbûrdan müdde'î-i mezbûra edâ ve teslîme vasî-i mezbûra tenbîh-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı.

19 fi 11 Min Muharremü'l-harâm sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed bin Mustafa, Hamza bin Abdülganî, Ca'fer bin Hasan, Mustafa bin Ebu Bekir.

30 b 2

Galata'da el-Hac A'mî Mahallesinde ikamet eden Sâliha Hanım ibnetü el-merhûm Mehmed Beğ Rus asıllı Müslüman cariyesi Canfeda binti Abdullah'ı azad ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da el-Hac A'mî Mahallesinde sâkine fahrü'l muhadderât Sâliha Hanım ibnetü el-merhûm Mehmed Beğ

2 tarafından ıtkı âti'l-beyânı ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyeye ile

3 ârifân olub mahrûsa-i mezbûr müzâfâtından kasaba-i Kasım Paşa'da Bedreddin Beğ mahallesinde

4 sâkin es-Seyyid Abdullah Çelebi ibni es-Seyyid Mehmed ve mahrûsa-i mezbûrede Emek Yemez mahallesinde sâkin Mustafa

5 Çelebi ibn Receb nâm kimesneler şehadetleriyle mahzar-ı hasmı cahid-i şer'de şer'an sabit olan İsmail

6 Çelebi ibni İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde müvekkile-i mezbûreye rıkkını mu'terife

7 işbu orta boylu açık kaşlı elâ gözlü rûsiyyetü'l-asl müslimetü'l-mille sâhibetu hâze'l-kitâb

8 Canfeda binti Abdullah mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkileme mezbûre

9 Sâliha Hanım mevsûfe-i mezbûreyi hasebeten lillâhi'l-hallâk tahrîr ve i'tâk ve mülkünden izâle ve ihrâc

10 ve zümre-i harâyiri asliyyât idrâc ve ilhâk idüb min ba'd mevsûfe-i mezbûre sâir harâyir-i

11 asliyyât gibi hürre olub müvekkile-i mezbûrenin üzerinde hak-ı velâdan gayrı hakkı kalmadı

12 didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î bi't-taleb ketb fi's-sâlis aşara mine'l-Muharremü'l-harâm sene 1099.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Musa Efendi ibni el-Hac Mehmed, Ahmed Beğ ibni Mustafa Beğ, el-Hac İbrahim Beğ ibni Mustafa Beğ, el-Hac Ahmed Beğ ibni Mustafa Beğ, Yusuf Beşe ibni Abdullah, Mehmed Çelebi ibni Abdi, İbrahim Beşe ibni Mehmed, Hüseyin bin Mehmed.

VARAK 31

31 a 1

Galata'da el-Hac A'mî Mahallesinde ikamet eden Sâliha Hanım ibnetü el-merhûm Mehmed Beğ, Sakız Aasında Balyokastre denilen yerdeki bahçesini el-Hac İbrahim Beğ bin Mustafa Beğ'e 700 kıt'a esedi guruşa sattığını ve parasının tamamını aldığı mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da el-Hac A'mî mahallesinde sâkine fahrü'l-muhadderât Sâliha Hanım ibnetü merhûm Mehmed Beğ tarafından husûs-ı âti'

2 l-beyâna vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olub mahrûsa-i mezbûre müzâfâtından

3 Kasım Paşa'da Bedreddin Bey mahallesinde sâkin olan Abdullah Çelebi bin Seyyid Mehmed ve Emek Yemez mahallesinde

4 sâkin Mustafa Çelebi ibni Receb şehâdetleriyle şer'an sâbit olan İsmail Çelebi bin İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'

5 de işbu râfi'ü'l-vesîka el-Hac İbrahim Beğ bin Mustafa Beğ mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb

6 akd-i âti sudûruna değin müvekkilim müşârun-ileyhin yedinde mülk ve hakkı olub cezîre-i Sakız'da Balyokastre

7 dimekle ma'rûf mahalde vâki' bir tarafı İbrahim Beğ mülkü ve bir tarafı Receb Bey mülkü ve bir tarafı Hacılar kulu oğlu

8 mülkü ve bir tarafı kilise vakfi olan vakf bağce ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd dâhilinde

9 iki dolab kuyusunu ve zât eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi ve kürumu hâvî bir kıt'a bağcesini

10 mezbûr el-Hac İbrahim Beğ'e tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahih-i şer'î ile bin yedi yüz

11 kıt'a esedî kuruşa bey' eylediğinde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl eyledikten sonra semeni olan

12 meblağ-ı mezbûru merkûm İbrahim Beğ yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledikten sonra mârû'z-zikr bağceyi

13 mahallinde kabza taslît eyledim didikde gıbbe't-tasdîk 13 min Muharrem sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

Şeyh Musa Efendi bin Mehmed, Mustafa Beşe bin Hasan, Abdülbâkî Efendi, el-Hac Mehmed bin Ca'fer, Yusuf Beşe bin Abdullah, Mahmud Çelebi bin Abdullah, İbrahim bin Hasan Yusuf, Hüseyin bin Mehmed.

31 a 2

Galata'da el-Hac A'mî Mahallesinde ikamet eden Sâliha Hanım ibnetü el-merhûm Mehmed Beğ, Sakız Adasında Balıkpazarı tarafında iki adet espaçar dükkanını 800 guruşa Ahmed Beğ bin Mustafa'ya sattığını ve parasının tamamını aldığını ve başka alacağı kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da el-Hac A'mî mahallesinde sâkine fahrü'l-muhadderât Sâliha Hanım ibnetü 'l-merhûm Mehmed Beğ tarafından husûs-ı

2 âti'l-beyâna vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olub mahrûsa-i

3 mezbûre müzâfâtından Kasım Paşa'da Bedreddin Beğ mahallesinde sâkin Seyyid Abdullah Çelebi bin Seyyid

4 Mehmed ve mahrûsa-i mezbûrede Emek Yemez mahallesinde sâkin Mustafa Çelebi bin Receb nâm kimesneler şehâdetleriyle

5 mahzar-ı hasm-ı câhid-i şer'îde şer'an sâbit olan İsmail Çelebi bin İbrahim nâm kimesne meclis-i

6 şer'de ümera-i deryâdan umdetü'l-ümerâi'l-kirâm sâhibü hâze'l-kitâb Ahmed Beğ bin Mustafa

7 nâm kimesne tarafından husûs-ı âti'l-beyânı tasdîke vekîl-i müsecceli olan el-Hac Ahmed Beğ bin

8 Mustafa nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âti sudûruna

9 değın müvekkilem müşârun-ileyhânın mülk ve hakkı olub medîne-i Sakız'da Balık bazarı

10 sukunda vâki' iki taraftan merhûm Mustafa Beğ veresesi mülkleri ve bir taraftan

11 Pasyani nâm zimmî dükkânı müvekkilem ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd olub

12 fevklerinde tahtadan mebni birer odayı müştemil iki bâb espaçar dükkânını bi-cümleti't-tevâbi'

13 ve'l- levâhık ve kâffetü'l-hukûk ve'l-merâfik müvekkil-i mûmâ-ileyhe tarafeynden îcâb ve kabûlü

14 hâvî bey' -i bât-ı sahîh-i şer'î ile sekiz yüz kuruşa bey' idüb ol dahi ber-vech-i

15 muharrer iştirâ ve kabûl eyledikten sonra semen-i mezbûru müvekkil-i mûmâ-ileyhin yedinden bi't-tamam ahz

16 ve kabz idüb mârru'z-zikr dükkânları mahallinde zabt müvekkil-i mûmâ-ileyhi taslît

17 eyledi ba'de'l-yevm zikr olunan iki bâb dükkân müvekkil-i mûmâ-ileyhin mülk-i

18 müşterâsıdır keyfe mâ yeşâü ve tehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î

19 mâ hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundu. ff 13 min Muharrem sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

Es-sâbikûn.

31 b 1

Galata'da el-Hac A'mî Mahallesinde ikamet eden Sâliha Hanım ibnetü el-merhûm Mehmed Beğ, el-Hac A'mî mahallesindeki mülkünü 1600 esedi guruşa el-Hac İbrahim Beğ ibni Mustafa'ya sattığını ve parasının tamamını aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

- 1 Mahrûsa-i Galata'da el-Hac
- 2 A'mî mahallesinde sâkine fahrü'l-muhadderât
- 3 Sâliha Hanım ibnetü el-merhûm Mehmed Beğ
- 4 tarafından bey'-i âti'z-zikri ikrâra vekîl olduğu
- 5 mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olub mahrûsa-i mezbûre
- 6 müzâfâtından kasaba-i Kasım Paşa'da Bedreddin Beğ mahallesinde sâkin
- 7 es-Seyyid Abdullah Çelebi ibni es-Seyyid Mehmed ve Emek Yemez Mahallesinde sâkin Mustafa Çelebi ibni Receb
- 8 nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı câhid-i şer'ide şer'an sâbit olan İsmail Çelebi ibni İbrahim
- 9 nâm kimesne meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-vesîka el-Hac İbrahim Beğ ibni Mustafa
- 10 nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkile-i müşârun-ileyhâ Sâliha Hanım
- 11 akd-i âti sudûruna değın yedinde mülk ve hakkı olub sâbıkü'z-zikr el-Hac A'mî mahallesinde
- 12 vâki' etrâf-ı erba'ası bir tarafı Ca'fer Beğzâde el-Hac Ahmed menzili ve Etmek fırını ve mahalle-i mezbûre
- 13 mescidi ve mescid-i şerîfe mevkûfe arsa-i hâliye ve medîne-i Münevvere vakfi olan menzil Abdullah Efendi veresesi
- 14 tasarrufunda olan vakf menzil ve müvekkile-i mezbûrenin âhar mülkü ve tarîk-i âm ile mahdûd olub hâriciyesi
- 15 fevkânî altı bâb odaları ve bir sofa ve bir kenîf ve bir bâb zindan ve sahrıc ve bi'r-i mâ ve havluyu
- 16 ve zokak kapısı ve dâhiliyede fevkânî üç bâb oda ve bir cihannümâ ve iki sofayı ve bir matbah ve bir hamam
- 17 ve hamam-ı mezbûr tahtında kârgir mahzen ve tahtânî iki bâb oda ve üç sofayı ve odalar tahtında
- 18 mahtab ve bir kenîfi müştemil menzilini bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffetü'l-hukûk ve'l-merâfik mezbûr
- 19 İbrahim Beğ'e tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bin altı yüz

20 esedî kuruşa bey‘ ve teslîm eylediğinde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve tesellüm

21 eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru merkûm İbrahim Beğ yedinden bi’t-tamâm ahz

22 ve kabz eyledi ba‘de’l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezbûr merkûm İbrahim Beğ’in mülk-i müşterâsıdır

23 keyfe mâ yeşâü ve tehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer‘î mâ hüve'l-vâki‘

24 bi'l-ibtîğâ ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis aşara mine'l-muharremü'l-harâm li-sene tis‘a ve tis‘în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Umdetü'l-vâ‘izîn eş-Şeyh Musa Efendi bin el-Hac Mehmed, Mustafa Beşe ibni Hüseyin, el-Hac Mehmed bin Cum‘a, Yusuf Beşe ibni Abdullah, Mahmud Çelebi ibni Abdullah es-Sâbikûn.

31 b2

Galata’ya bağlı Kasımpaşa’da Yeldeğirmeni Mahallesinde ikamet ederken vefat eden Haffaf Abdullah bin Abdullah’ın çocuklarının vasileri olan Ayşe bin Abdullah’a Hüseyin Ağa bin Kalender’in nazır tayin edildiği mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Medine-i Galata müzâfâtından Kasım Paşa’da Yel değirmeni mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Haffaf Abdullah

2 bin Abdullah’ın evlâd-ı sığârı Ahmed ve Mustafa’nın vasîleri olan Ayşe bin Abdullah üzerine ber hasbî

3 nâzır nasb olunmak lâzım olub işbu râfi‘ü’l-vesîka Hüseyin Ağa bin Kalender nezâret uhdesinden

4 gelmeye kadir olmağın hâkim-i muvaki-i sadr-ı kitab dahi mezbûr Hüseyin Ağa’yı mezbûre üzerine

5 hasbî nâzır ta‘yîn idüb ol dahi nezâret-i mezbûreyi kabûl ve hizmetini ikâmete müte‘ahhid olmağın

6 mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb fi 15 min Muharrem sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi el-İmam, Abdülbâkî Efendi el-Müftî, Mustafa Efendi bin Şeyh Ali.

VARAK 32

32 a 1

Galata'da el-Hac A'mî mahallesinde ikamet eden Sâliha Hanım binti Mehmed Beğ cariyesi Rus asıllı Müslüman olmuş Cennet ibnetü Abdullah'ı azad ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Galata'da el-Hac A'mî mahallesinde sâkine

2 fahrü'l-muhadderât Sâliha Hanım binti Mehmed Beğ tarafından ıtkı

3 âti'l-beyânı ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân

4 olub mahrûsa-i mezbûrede Bedreddin Bey mahallesinde sâkin es-Seyyid Abdullah Çelebi es-Seyyid Mehmed ve Mustafa

5 Çelebi bin Receb nâm kimesne meclis-i şer'de müvekkile-i mezbûre rıkkını mu'terife işbu orta boylu açık kaşlı

6 elâ gözlü rusiyyetü'l-asl müslimetü'l-mille sâhibetü'l-kitâb Cennet ibnetü Abdullah mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûre merkûm Cennet'i

7 hasebeten lillâhi te'âlâ malından i'tâk eyledi didikde gıbbe't-tasdîk mâ vaka'a fi 13 min Muharrem sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Musa Efendi bin el-Hac Mehmed, Mustafa bin Ahmed Beğ, İbrahim Beğ bin el-Hac Mustafa, Ahmed Beğ bin el-Hac Mustafa, Yusuf bin Abdullah.

32 a 2

Galata'ya bağlı Tophane'de Hüseyin Ağa Mahallesinde ikamet eden Hadice binti Hüseyin kocası Ahmed Efendi bin Muhammed üzerindeki 1000 akçe mihrinden vazgeçtiğini ve kocasının, kendine ait bileziklerin satışından elde

ettiği ve harcadığı 27 kuruşu da kocasına hibe ederek boşandıklarını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Tobhâne'de Hüseyin Ağa mahallesinde sâkine ve zâtı Ahmed Beşe

2 ibni Mustafa ve İsmail Çelebi bin Abdullah ta'rîfleriyle mu'arrife olan Hadice binti Hüseyin

3 nâm hatun meclis-i şer'-i şerîfde zevci işbu râfi'ü'l-kitâb Ahmed Efendi bin Muhammed

4 mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem mezbûr Ahmed Efendi'ye

5 emlâkımdan on dört miskal bir çift altun bileziğimi âhara li-ecli'l-bey'

6 def' ve teslîm itmekle mezbûr dahi zikir olunan bileziği yirmi yedi kuruşa

7 âhara bey' ve semenini ba'de'l-kabz mesârifine sarf ile istihlâk etmişidi

8 ve mukaddemâ beni bâinen tatlık itmekle mihr-i mü'eccelim olan bin akçe ilâ yevminâ

9 zimmetinde bâkî olmağla el-Hâletü hâzihî meblağ-ı mezbûreyni hibetü'd-deyn

10 mimmen aleyhi'd-deyn câize masdukunca zevcim mezbûr Ahmed Efendi'ye

11 hibe ol dahi minval-i muharrer üzere ittihâb ve kabul eylemişdir didikde

12 gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu.

13 fi'l-yevmi'l-işrîn mine'l-muharremü'l-harâm li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Abdülbâkî Efendi el-Müftî, İmamzâde Mustafa Efendi ibni eş-Şeyh Ali,

Abdülbâkî Çelebi bin Şaban, Abdüllatif Efendi ibni Mehmed, Ahmed bin el-Hac

Mehmed, Mustafa bin Osman, Ahmed Beşe bin serbölük, Hamza Beşe bin

Abdülganî.

32 a 3

İstanbul'da Hoca Kasım Mahallesinde ikamet ederken vefat eden Mahmud Ağa bin Mustafa'nın karısı Saraylı Ayşe Hatun ibnetü Abdullah kocasından kalan mülkü Ali Çelebi bin Osman'a 230 guruşa sattığını ve paranın tamamını aldığı mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

- 1 Mahmiye-i İstanbul'da Hoca Kasım
- 2 mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt
- 3 olan Mahmud Ağa bin Mustafa nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi
- 4 olub yine mahalle-i mezbûrede sâkine fahrü'l-muhadderât Saraylı Ayşe Hatun
- 5 ibnetü Abdullah tarafından husûs-ı âti'l-beyânı ikrâra vekîl olub vekâleti
- 6 zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'îyye ile ârifân yine müteveffâ-yı mezbûrun
- tevâbi'lerinden Hüseyin Beğ bin Ahmed
- 7 ve Ya'kûb Beğ bin Hüseyin nâm kimesne şehâdetleriyle sâbit Yusuf Beğ bin
- Abdullah meclis-i şer'de işbu râfi'ü'l-vesîka
- 8 Ali Çelebi bin Osman mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i
- âti'z-zikr sudûruna değın rub'u irsen ve selaseti erbâ'ı
- 9 şira'en müvekkile-i mezbûrenin mülkü olub mahrûsa-i Galata'da ve Okcu Musa
- mahallesinde vâki' bir taraftan Saycı Ali Çelebi'nin mülkü ve bir taraftan
- 10 Yelkencizâde vakfi ve bir taraftan mahalle-i mezbûre-i müezzini menzili ve
- bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd üç bâb fevkânî oda ve bir sofa
- 11 ve tahtında bir matbah ve bir mahbes ve bi'r-i mâ ve bağçe ve zokak kapusunu
- müştemil menzilini bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık mezbûr Ali Çelebi'ye
- tarafeynden îcâb
- 12 ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile iki yüz otuz kuruşa bey' ve teslîm
- ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra
- 13 semen-i mezbûru müvekkile-i mezbûre (silik) merkûm Ali Çelebi yedinden
- bi't-tamâm ahz ve kabz eyledi fîmâ ba'd menzil-i mahdûd-ı mezbûr merkûm Ali
- 14 Çelebi'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâü ve yehtâr mutasarrıf olsun dedi
- didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
- 15 fi 22 mine'l-muharrem sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin Çelebi bin Abdullah, Mahmud Efendi bin Ali, Mehmed bin Mahmud,
 Memiş Çelebi bin Mehmed, Mustafa Efendi bin Ali, Abdülbâkî bin Şaban Efendi,
 Ahmed Beşe bin Mustafa, Ali bin İvaz,

32 b 1

Sakız sakinlerinden olup Galata'da ikamet eden el-Hac İbrahim Beğ bin Mustafa, halası olup, el-Hac Ahmed Çelebi bin Mustafa Beğ'in de karısı olan Hacı Sâliha Hanım ibnetü Mehmed Beğ ile kocası el-Hac Ahmed Çelebi bin Mustafa Beğ arasındaki alış veriş ve bir takım işlerden dolayı halası Hacı Sâliha Hanım ibnetü Mehmed Beğ'in kocasına borcu olan 1653,5 gurusuna kefil olduğunu beyan ettikten sonra hâla bu paranın el-Hac Ahmed Çelebi bin Mustafa Beğ'e kendi üzerinde borç olduğunu mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Husûs-ı âti'z-zikri mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın cânib-i şer'î enverden mevlânâ Abdülbâkî Efendi

2 ibni Yusuf irsâl olunubi ol dahi beyne's-sağır ve'l-kebîr Ca'fer Beğzâde dimekle şehîr el-Hac Ahmed Çelebi bin Mustafa Beğ'in

3 mahrûsa-i Galata'da el-Hac A'mî mahallesinde sâkin olduğu menzile varub zeyl-i kitâbda mestûrû'l-esâmî müslimîn huzûrlarında

4 akd-i meclis-i şer'î hâtır eylediğinde fi'l-asl medîne-i Sakız sükkânından olub mahalle-i mezbûrede mütemekkin Veli Beğ

5 zâde ma'rûf el-Hac İbrahim Beğ bin Mustafa'nın meclis-i ma'kûd-ı mersûmda işbu râfi'ü'l-kitâb bâ'is-i kitâb umdetü'l

6 emâcid ve'l-erbâb müşârun-ileyh el-Hac Ahmed Çelebi mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müşârun-ileyh

7 el-Hac Ahmed Çelebi'nin halîlesi olub ammim olan fahrü'l-muhadderât Hacı Sâliha Hanım ibnetü Mehmed Beğ

8 zimmetinde yedinde olan hüccet-i şer'îyesi nâtık olduğu üzere beynlerinde ilm-i şer'î ile ma'lûm

9 ahz ve i'tâ ve mu'âmelât-ı şetta'dan ba'de külli'l-hesâb bin altı yüz elli üç buçuk kuruşa tarafeynden

10 emr ve kabûlü hâvîye kefâlet-i sahîha-i şer'îyye ile kefil oldum Binâenaleyh hâlâ meblağ-ı mezkûr müşârun-ileyh

11 el-Hac Ahmed Çelebi'ye zimmetinde bi-hükmi'l-kefâle vâcibü'l-edâ ve lâzımı'l-kazâ deynimdir didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î

12 vâki'ü'l-hâl mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an ba's olunan Muhzır Hasan bin Mustafa ile meclis-i

13 şer'a gelüb alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeyin mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. fî selh-i Muharremü'l-harâm

14 sene tis'a ve tis'in ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Umdetü'l-vâ'izîn eş-Şeyh Musa Beşe bin Mehmed, umdetü'l-ümrâ İbrahim Beğ bin Ahmed Beğ, el-Hac Mehmed bin Cum'a, İsmail Çelebi bin İbrahim, Mehmed kethüdâ İnebolu, Yusuf bin Abdullah, Süleyman Çelebi bin eş-Şeyh Abdullah, Mehmed Çelebi Balıkçı.

32 b2

Galata surları kapılarından Azapkapı dahilinde ikamet eden Sâliha Hanım ibnetü Mehmed Beğ, kocası Ahmed Çelebi bin Mustafa ile anlaşarak masraflarının borç olmak kaydıyla kocası tarafından karşılanmak üzere hacca gittiğini ve kocasının toplam 2199 esedi gurus masraf yaptığını belirttikten sonra, bunun 1252,5 gurusunu teslim ettiğini ve 946,5 gurus borcu kaldığını, bunların dışında kocasının kendisi için bazı eşyalar satın aldığını bunların değerinde 707 gurus olduğu bununla birlikte toplamda 1653,5 gurus borcu olduğunu ifade etmiştir. Bütün bunların dışında Ahmed Çelebi'ye ayrıyeten 694 gurus borcu olduğunu ve bunun 500 gurusu ile Ahmed çelebi üzerindeki 500 gurus mihrini takas eyleyip buradanda 194 gurus borcu kaldığını ifade etmiştir. Bütün bu borçlarına karşılık ölen kızlarının mallarından ve furtına olarak tabir edilen kazakların bedellerinden kendi hakkından borçlarına karşılık vazgeçtiğini ve Ahmed Çelebi ile karşılıklı olarak birbirleri üzerinde hakları kalmadığını ve herhangi bir hak talebinde bulunmayacaklarını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve terkîmi iltimâs olunmağın savb-ı şer'-i enverden mevlânâ Yusuf Efendi bin Abdullah [ir]sâl olunubi ol dahi umdetü'l-muhadderât

2 zübdetü'l-müvakkirât Sâliha Hanım ibnetü Mehmed Beğ'in mahmiye-i Galata hısnı ebvâbından Azabkapusı dâhilinde vâki' sâkine olduğu menziline varub zeyl-i mestûrda

3 isimleri muharrer ve mestûr müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'î şerîf-i nebevî ve mahfel-i dîn-i münîf Mustafavî eylediğinde zâtı ma'rifet-i şer'îyye ile ârifân

4 eş-Şeyh Musa Efendi bin el-Hac Mehmed ve İbrahim Beğ bin nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrife olan müşârun-ileyhimâ Sâliha Hanım meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda

5 Halil-i mükerremleri umdetü'l-ekârim ve'l-emâcide müstecmi'ü'l-mehâsin ve'l-mehamid işbu râfi'ü's-sahîfe el-mu'teni Ahmed Çelebi bin Mustafa mahzarında bi't-tav'î ve'l-ihdiyâr

6 i'tirâf ve ikrâr idüb mukaddemâ Hacc-ı şerîfe müteveccih olduğum cihetle zehaben ve iyâben lâzım gelen zâd ve râhile ve mesârif-i müteferrika-i mühimme-i sâireye

7 malından bana bi-şarti'r-rücu' harc ve sarfa halîlim müşârun-ileyh Ahmed Çelebiyi tarafından vekîl nasb ve ta'yîn idüb ve vechi mahki üzere eda eylediğim ecilden

8 ol dahi emr-i mezkûruma binâen mahmiye-i İstanbul'da Şam-ı şerîfe ve Şam-ı şerîfden beyt-i Mükerreme varub Ka'be-i Mükerreme'den Şam-ı Şerîfe

9 ve Şam-ı Şerîf'den mahmiye-i İstanbul'a gelince tarafeyn yedlerine olan defter-i nâtik olduğu üzere mesârif-i mezbûreye min haysü'l-mecmû' iki

10 bin yüz doksan dokuz kıt'a esedî kuruş harc ve sarf itmekle meblağ-ı mezbûrun müşârun-ileyh Ahmed Çelebi'ye bi'd-defa'at

11 bin iki yüz elli iki buçuk kuruşunu def' ve teslîm eylediğim cihetle mesârif-i mezbûreden dokuz yüz kırk altı buçuk kuruş deynim bâkî

12 kalub husûs-ı mezbûrdan mâ'adâ Hacc-ı şerîf'den ba'de'l-avde mûmâ-ileyh Ahmed Çelebi'nin yedinde olan defter-i nâtik olduğu üzere emrim ile

13 benim için eşyâ-i ma'lûm iştirâ eylediği ve bi'd-defa'at bana ikrâz ve teslîm eylediği husûslardan dahi yedi yüz yedi kuruş

14 deynim olmağla hâlâ müşârun-ileyh Ahmed Çelebi'ye ber-vech-i mufassal min haysü'l-mecmû' zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ bin

- 15 altı yüz elli üç buçuk kuruş deynim vardır didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î
mûmâ-ileyhimâ Saliha Hanım meclis-i mezbûrda müşârun-ileyh Ahmed Çelebi
- 16 muvâcehesinde bi't-tav'û's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb mezkûr Ahmed Çelebi
zimmetinde mütekarrer ve ma'kûd-ı aleyh beş yüz kuruş mihr-i mü'eccelim
- 17 olub müşârun-ileyh Ahmed Çelebi'nin dahi tafsîli mâr olan husûslardan gayrı
Hacc-ı şerîfe kable't-teveccüh yedinde olan defter-i
- 18 nâtık olduğu üzere beynimizde ilm-i şer'î ile ma'lûm hususlardan benim
zimmetimde altı yüz doksan dört kuruş hakkı olmağla ben
- 19 mihr-i mü'eccel-i mezkûrum beş yüz kuruşu mezbûr Ahmed Çelebi'ye deynim
olan altı yüz doksan dört kuruşun beş yüz kuruşunu
- 20 takâs eylediğimde ol dahi takası kabûl itmekle husûs-ı mü'ahharden mezbûr
Ahmed Çelebi'ye yüz doksan dört kuruş deynim bâkî
- 21 kalub ve benim dahi mukaddemâ vefat iden kızlarım Fatıma Hanımın ve
Rabi'a Hanımın müte'âkibeten eşyaları
- 22 bahâsından ve ma'lûmü'l-re'si ve'l-avsâf furtına ta'bîr olunur kazaklarımın
bedellerinden mezkûr Ahmed Çelebi zimmetinde
- 23 mikdâr-ı ma'lûm hakkım olmağla mezbûr Ahmed Çelebi'ye balada tafsîl
olunduğ-u vech üzere zimmetimde hakkı olan bin altı yüz elli üç
- 24 buçuk kuruş hakkından mâ'adâ mü'ahhar zikri sebk iden meblağ-ı bâkî-i
mezbûr yüz doksan dört kuruşa ve tarih-i kitaba gelince
- 25 beynimizde cereyân iden ahz ve i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâdan hukûk-ı ma'lûme
ve mechûleye müte'allika âmme-i de'âvî ve mütâlebetden benim
- 26 zimmetimi ibrâ idüb ve ben dahi zikr olunan eşyâ bahâlarına ve kazaklar
bedellerine ve kezâlik tarih-i kitâba gelince beynimizde cereyân
- 27 iden ahz ve i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâdan hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye
müte'allika âmme-i de'âvî ve mutâlebât ve eymân
- 28 ve muhâsamâtdan mezkûr Ahmed Çelebi'nin zimmetini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-
nizâ'la ibrâ ve ıskât-ı tâm râfî'ü'l-hisâm ile ıskât eyledim
- 29 ba'de'l-vevm birbirimiz ile bi-vechin mine'l-vücûh ve sebebin mine'l-esbâb
da'vâ ve nizâ'ımız yokdur didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î el-mu'teber-i el vicâhî
- 30 vâki'ü'l-hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'ân ba's
olunan çukadar el-Hac (silik) bin Abdullah ve mahzarı Davud bin Devlet ile

31 mahfel-i şer‘a gelüb alâ vukû‘ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. fi’l-yevmi’s-sâbi‘ ve’l-işrîn mine’l-Muharremü’l-harâm li-sene tis‘a ve tis‘în ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Umdetü’l-meşâyhü’l-kirâm eş-Şeyh Musa Efendi bin el-Hac Mehmed, Mustafa Çelebi ibni Abdullah tabi-i Baki efendi. umdetü’l-eimmetil kirâm Mustafa Efendi eş-şehîr bi Taşcızâde, Umdetü’l-eimmeti’l-kirâm Mehmed Efendi el-imâm-ı der mescid-i elhac A’mî, İsmail essani Abdullah efendi el-Müfti, fahrü’l-eşbah Ethem Bey,

VARAK 33

33 a 1

Galata dışında Müeyyedzâde Mahallesinde ikamet ederken Karadeniz’de Azak Kalesi muhafazası ile görevli olan el-Hac Salih Ağa bin Süleyman bin Abdülmennân sahip olduğu mülkü 2600 esedi guruşa Şâtır el-Hac Ahmed Ağa bin Hüseyin’e sattıktan sonra 2600 esedi guruşluk meblağı Şâtır el-Hac Ahmed Ağa bin Hüseyin’e olan borcuna takas etmiş, Şâtır el-Hac Ahmed Ağa bin Hüseyin’inde takası kabul ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata hâricinde vâki‘ Müeyyedzâde Mahallesinde sâkin olub hâlâ Karadeniz’de Deniz sâ[hi]linde kâin

2 Azak kal‘ası muhâfazasına me’mûr olan el-Hac Salih Ağa bin Süleyman bin Abdülmennân nâm kimesne tarafından

3 zikirleri câî menzil ve hadîkayı bey‘a ve semenlerini deyn-i atîsine takâsa vekîl olduğu el-Hac Süleyman bin

4 Abdülkâdir ve el-Hac Mehmed bin İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı münkir-i şer‘îde nehc-i

5 mu‘teber-i mer‘î üzere sâbit ve mütehakkık ve vekâletine hükm-i şer‘î lâhık olan Sâlih Ahmed bin Abdülkâdir

6 nâm kimesne mahfel-i şer‘de Yenişehirli dimekle şehîr Şâtır el-Hac Ahmed Ağa bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında

7 bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkil-i mezbûrun akd-i âtî sudûruna değin silk-i mülkünde

8 münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'ası el-Hac Ali Beşe ve İsa Beşe

9 vereseşi tasarruflarında olan vakf menzil ve Hadice Hatun menzili ve mahalle-i mezbûre imamına mevkûf

10 menzil ve tarîk-i âm ile mahdûd hâriciyesi tabaka-i ulyâda üç bâb oda ve iki sofayı

11 ve vustâda iki bâb oda ve bir sofa ve kenîfi ve süflâda bir ahûr ve bi'r-i mâ' ve havluyu ve dâhiliyesi

12 kezâlik tabaka-i ulyâda iki bâb oda ve iki sofa ve kenîfi ve vustâda üç bâb oda ve iki

13 sofayı ve süflâda bir kiler ve iki mahtab ve iki bi'r-i mâ ve iki halvetli bir hamam ve bir kenîf ve bir matbah

14 ve havluyu müştamil mülk menzili ile yine mahalle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'ası haffâf Yusuf Beşe

15 ve Kara Mehmed ve Mustafa nâm kimesneler menzilleri ve tarîk-i âm ile mahdûd bir gurfe ve bir bi'r-i mâ ve şükûfe

16 zâr ve zât eşcâr-ı bâ-esmâr ve bi-esmâr mülk hadîka behişt asârın vekâlet-i muhkiyem hasebiyle

17 mezkûr el-Hac Ahmed Ağa'ya tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bi-safka-i

18 vâhide iki bin altı yüz kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer

19 ibtiyâ' ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki bin altı yüz kıt'a

20 esedî kuruş müvekkil-i mezbûrun mezkûr el-Hac Ahmed Ağa'ya beynlerinde ilm-i şer'î ile ma'lûm

21 husûsdan zimmetinde deyn olan iki bin altı yüz kıt'a esedî kuruşa takas eylediğimde

22 ol dahi mukâsa ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr ile hadîka-i mahdûd

23 merkûme mezbûr el-Hac Ahmed Ağa'nın mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe mâ yeşâü ve yehtâr mutasarrıf

24 olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. fi'l-yevmi'

25 s-sânî min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi ibni Ali el-Hatîb, Ahmed Beşe ibni Abdullah, Hüseyin Beşe bin Mustafa, el-Hac Mehmed bin Dulkadir, Ahmed Beşe bin Mustafa, Mehmed Efendi bin Süleyman, el-Hac İbrahim bin Mehmed.

33 a 2

Galata'ya bağlı Tophane'de Hüseyin Ağa mahallesinde ikamet eden Ali Çelebi bin Abdullah sahip olduğu mülkü Kiristor veledi Hayad isimli ermeniye 50 kıt'a esedi guruşa sattığını ve paranın tamamını aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata'da vâki' kasaba-i Tobhâne mahallâtından Hüseyin Ağa mahallesinde sâkin Ali Çelebi bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'de işbu bâ'isü'r-rakîm Kiristor veledi Hayad nâm ermeni

2 müvâcehesinde bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf idüb akd-i âtî sudûruna değin silk-i mülkü sahîhimde muntazim olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan

3 Rus Ahmed Ağa mülkü ve bir taraftan Ahmed Ağa mülkü ve iki taraftan bayi'i mezbur mülkü ile mahdûd iki bâb tahtânî oda ve tahminen dört

4 zirâ' arsa ve müşterek bî'r-i mâ' ve kenîf ve zokak kapsu müştemil menzili bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık elli kıt'a esedî kuruşa

5 mezbûr Kiristor tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr elli kıt'a

6 esedî kuruşu merkûm Kiristor yedinden bi't-tamâm alub kabz eyledim ba'de'l-yevm sâlifü'z-zikr merkûmun mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâü

7 ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Abdülkâdir Efendi el-İmam, Mehmed Çelebi bin Süleyman el-Mü'ezzin, el-Hac Yahya bin Osman Şükrü, Hüseyin bin İslam, İsmail Ağa bin Çorbacı, Şükrüllah Hoca ibni Ahmed, Mustafa bin Mehmed,

33 b 1

Galata'ya bağlı Kapıdağ nahiyesinde Meyhane isimli karyede ikamet eden Yorgaki veledi Baba Kostantin sahip olduğu mülkü Yemandi Re'is veledi Tanaş'a 30 kıt'a esedi guruşa satmış, paranın tamamını aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata müzâfâtından Kabudağı nâhiyesine tâbi' Meyhâne nâm karye ahâlisinden Yorgaki veledi

2 Baba Kostantin nâm zimmî meclis-i şer' -i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde yine karye-i mezbûre ahâlisinden işbu

3 râfi'ü'r-rakîm Yemandi Reis veledi Tanaş nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb

4 akd-i âti'z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı

5 Andoroni nâm zimmî menzili ve üç tarafı tarîk-i âm ile mahdûd ve tahtânî bir bâb odayı

6 ve havluyu ve eşcâr-ı müsmireyi müşt Emil mülk menzilmi ve yine karye-i mezbûre bağları hilâlinde vâki'

7 bir taraftan Kostantin nâm zimmî bağı ve bir taraftan Benakoz nâm zimmî bağı ve bir taraftan

8 Deryino nâm zimmî bağı ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd iki dönüm bağı ve yine karye-i

9 mezbûrede vâki' bir taraftan Franci nâm zimmî bağı ve bir taraftan Varsayi nâm zimmî bağı

10 ve bir taraftan Asteşnaki nâm zimmî bağı ve bir taraftan vadi ile mahdud bağı bi-safka-i vâhide

11 mezbûr Yemandi reise tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî bey' -i bât-ı sahîh-i şer'î ile otuz kıt'a

12 esedi kuruşa bey' ve temlik ol dahi bervech-i muharrer iştirâ ve temellük ve kabûl eyledikden sonra

13 semen-i mezbûr otuz kuruş mezbûr Yemandi reis yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim

14 fimâ ba'd menzil-i mahdûd-ı mezbûr ile bâğeyn-i mahdûdeyn-i mezkûreyn merkûm Yemandi reisin

15 mülk-i müşterâsıdır keyfemâ yeşâü ve yehtâr mutasarrıf olsun didikte gıbbe't-tasdîkü's-şer'î

16 mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb bi'l-ibtigâ ketb olundu. fi'l-yevmi'l-hâmis min Saferü'l-hayr sene 1099.

Şuhûdü'l-hâl:

Hamza ibni Abdülganî, el-Hac Mehmed bin Abdullah, Süleyman bin Hasan, İsmail bin Abdullah, Mustafa bin Eşref.

33 b 2

İstanbul surları kapılarından Unkapanı içerisinde azaplar hamamı yakınında ikamet eden el-Hac İbrahim'e olan borcunu ödemediği için Galata zindanında hapis olarak tutulan Beğos veledi Serkez'in borcunu ödemeye imkânı olmadığını ifade eden şahitlerin şahitliği ve borcuna kardeşi Hur veledi Serkez'in kefil olmasıyla Beğos veledi Serkez'in iflasına hükmedilerek hapisten tahliye edilmesine karar verildiği mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahmiye-i İstanbul hısnı ebvâbından Unkapanı dâhilinde Azablar hamamı kurbünde sâkin el-Hac İbrahim nâm kimesneye yirmi dört bin akçe

2 deyn-i müsbitiçün Üsküdar mahkemesi tarafından mahrûsa-i Galata'da vâki' sicni Sultânî'ye irsâl olunmakla tarih-i kitâba gelinceye

3 doksan dokuz gün mahbûs olan Beğos veledi Serkez nâm ermeninin bermuktezâ-yı şer'-i şerîf sâdık iflâsı sâbit

4 ve mütehakkık olduğu sûretde sicinden itlâk ve kayd-ı habsden âzâde müflisin sâirine ilhâk olunmak bâbında fermân-ı münîf

5 icâbet-mezâhir vârid ve sâdır olmağın imtisâlen leh merkûm Begos sîcni sultânîden ba‘de’l-ihrâc mahfel-i şer‘a

6 ihzâr ve ber-vech-i âtî keyfiyet hâlî istihbâr olundukda udûl-i müslimînden olub mahrûsa-i mezbûreye tâbi‘ kasaba-ı

7 Kasım Paşa‘da kasab tâifesinden Osman Çelebi bin el-Hac Hüseyin ve Azabkapısı hâricinde yine kasab tâifesinden

8 Abdullah Çelebi bin El-Hac Mehmed ve Ahmed Çelebi bin Ali nâm kimesneler ile etmekci tâifesinden Bedros veledi Menas ve Eski Cuma bazarında

9 sâkin Hur veledi Serkez nâm Ermeniler li-ecli‘l-i‘lâm ve‘l-ihbâr meclis-i şer‘a hâzırûn olub şöyle haber virdiler ki

10 merkûm Begos libâsı fakr ü fâkayı lâbis ve serîr-i zarûret ve ihtiyâca câlis kemâl mertebe mu‘dim ve mu‘sir ve müflis

11 olub deyn-i mezkûrunu küllen ve bazen edâya gayr-ı kâdir ve kut-ı yevmiye dahi iktisâbdan aczi indimizde

12 zâhir ve bâhirdir deyu mezbûrûndan her biri keyfiyet-i mahkiyeyi alâ tarîki‘ş-şehâde ve‘l-ihbâr il‘âm ve iş‘âr

13 idüb ve dâyin-i mezbûr el-Hac İbrahim hâzır olmamağla medyun-ı merkûmunu nefsine ve hîn-i mütâlebede

14 mahfel-i şer‘-i şerîfe ihzârına mezbûr Begos’un karındaşı merkûm Hur veledi Serkes kefil oldukdan sonra

15 mûcibiyle hakim-i muvakki-i a‘lâ‘l-kitâb refe‘-a kadrehu mevlâhu el-Vehhâb hazretleri merkûm Begos’un iflâsına hüküm

16 ve sebîlini tahliye buyurmağın mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu fi‘l-yevmi‘-s-sâdis min Saferü‘l-hayr sene tis‘a ve tis‘în ve elf.

Şuhûdü‘l-hâl:

Abdülbâkî Efendi el-Müftî, İmamzâde Mustafa Efendi bin eş-Şeyh Memi, Ahmed Beşe bin Mustafa Akçaşarlı, Hasan Beşe bin Muharrem Akçaşarlı, Durmuş Çelebi bin Mehmed, Abdullah Beşe bin Muslı, Hüseyin bin Ali, Abdullah bin Süleyman, Mehmed Çelebi bin Muslı ve gayruhum.

VARAK 34**34 a 1**

Haleb kadısı olan Muharremzâde Mevlânâ Mehmed'in Bursa payesiyle Galata kadılığına tayin beratı'nın mahkeme kaydır.

1 Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı ale'l-halk-ı ecma'în vâris-i ulûmü'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîdi

2 inâyeti'l-meliki'l-mu'în sâbıkan Haleb kadısı olan Muharremzâde Mevlânâ Mehmed zîdet fezâyiluhû tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

3 sen ehl-i ilm ve sâhib-i fazîlet ve müteşerri' ve dindar olduğun ecilden hâliyan mütemekkin-i mezbur inâyet-i aliyye-i

4 şâhâne ve meziyet ve râfet-i seniyye-i pâdişâhânem zuhûre getirülüb işbu sene tis'a ve tis'în ve elf Muharremü'l-harâmının

5 on altıncı gününden Bursa pâyesiyle Galata kazası sâkine tevcîh ve inâyet idüb i'lâmiçün

6 ta'yîn olunmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücibince te'hîr ve tevakkuf itmeyüb

7 Bursa pâyesiyle kazâ-i mezbûresin mutasarrıf olub ahâlîsi beyninde icrâ-yı ahkâm-ı şer'îyye-i nebevî ve itti'âz-ı evamiri aliyye

8 Mustafavî sallallâhu te'âlâ alâ şâri'ihâ ve bezl-i makdûr ve say'-i nâ-mahsûr eyleyüb ve mu'accelen adamın gönderüb

9 berâtın ihracıyla mukayyed olasın şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî evâsıt-ı Muharremü'l-harâm li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa.

34 a 2**Bab naibi atanması**

1 Fahrü'l-müderrişnü'l-kirâm dâmadımız Çeşmizâde Abdülkerîm Efendi kâmiyâb

2 tahiyeye-i safiye ithâfiyle inhâ olunur ki işbu sene tis'a ve tis'în ve elf Muharremü'l-harâmın

3 on altıncı gününden sadaka ve ihsân olunan mahmiye-i Galata'da Bab niyâbeti

4 hizmetinde sizi istihdâm eylemiştir gerekdir ki tarafımızdan zabt idüb

5 beyne'l-ahâlî icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyede mecidü sâ'î olasız ve's-selâm tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin min Saferü'l-hayr.

El-fâkir Mehmed el-Kadı be-medîne-i Galata.

34 b 1

İstanbul'da Şahzâde Câmi'-i Şerîfi yakınında ikamet eden Râbi'a ibnetü Halil'e olan 410 kıt'a esedi gurus borcunu ödemediği için Galata zindanında hapis olan Fatıma binti Mehmed'in müflis, fakir, ihtiyaç sahibi ve borcunu ödemeye gücü olmadığına şahitlik edenlerin şهادetleriyle ve babası Hasan Beşe bin Süleyman'ın kızının borcuna kefil olmasıyla Fatıma binti Mehmed'in hapisten tahliye edildiği mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahmiye-i İstanbul'da Şahzâde Câmi'-i şerîfi kurbünde sâkine gâibe ani'l-meclis Râbi'a ibnetü Halil'e dört yüz

2 on kıt'a esedî kuruş deyn için tarih-i kitâba gelince Mahrûsa-i Galata zindanında dört ay

3 mahbûse olan Fatıma binti Mehmed nâm hatunun iflâsı sâbit olduğu takrîrce ba'de ahzi'l-kefil

4 sicinden itlâk ve tahliye-i sebîl olunmak bâbında fermân-ı celîl-i vâcibü'l-tebcîl vârid olmağın

5 imtisâlen leh sicinden itlâk ve mahfel-i şer'a ihzâr olunan mezbûre Fatıma'dan ba'de sudûrû'

6 l-istihbâr udûl-i müslimîn ve fuhûl-i muvahhidînden olub mezbûrunun ma'ârifinden es-Seyyid Hüseyin Çelebi

7 es-Seyyid el-Hac Mehmed Çelebi ve İbrahim Çelebi ibni Ali Kapudan ve Mehmed bin el-Hac Rıdvan ve Süleyman

8 bin Abdullah ve es-Seyyid Ali ibni Yusuf nâm kimesneler li-ecli'l-ihbâr mahfel-i şer'a hâzırûn olub

9 şöyle haber virdiler ki müstahbere-i mezbûre Fatıma Hatun libas-ı fakr ve fenâyı lâbis ve serîri

10 zarûret ve ihtiyâca câlise mu'dime ve mü'sira ve müflise olmağla deyn-i mezkûreyi kalîlen ve kesîren

11 edâya bî-iktidâr ve kutü müyesser dahi iktisâbından aczi âşikâredir deyu mezkûrûndan

12 her biri keyfiyet-i mahkiyeyi alâ tarîki's-şehâde i'lâm ve iş'âr idüb ve medyûne-i mezbûrenin

13 nefesine ve hîn-i mütâlebede meclis-i şer'a ihzârına babası Hasan Beşe bin Süleyman nâm kimesne kefil

14 oldukdan sonra mûcibiyle medyûne-i mezkûreyi subut-ı yesar u mâl râzıcen vâsi'a

15 hazret-i zi'l-celâle ba'de'n-nakl ve'l-irsâl mâ hüve'l-vâki' li-ecli't-tevsîk bi'l-ibtigâ ketb ve tenmîk

16 olundı fi'l-yevmi's-sâni min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'in ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Yazıcı ibni Mustafa, Abdi Yazıcı ibni İbrahim, es-Seyyid Mehmed Çelebi ibni Ömer, es-Seyyid Mustafa ibni Abdülgaffûr, Süleyman bin Hasan, Abdülbâkî Çelebi bin Şaban, Mustafa Çelebi ibni Ali imam.

34 b 2

İstanbul'da Yenisaray'da Haseki Sultan'ın baş ağalarından Osman Ağa ibni Abdülmü'în Galata dışında Müeyyedzade Mahallesinde arsası vakıf olan mülkünü ve Hasköy'de Südlüce Mahallesinde yine arsası vakıf olan mülkünü Hüseyin Halife ibni Mehmed'e 500 kıt'a esedi guruşa sattığını ve paranın tamamını aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i İstanbul'da Saray-ı atîk-i Sultânî dâme mahfûfan bi'l-avni's samadânide sâkine fahrü'l-muhadderât zuhrü'l-müvekkırât

2 tâcü'l-mestûrât Haseki Sultan hazretlerinin baş ağaları olan umdetü'l-havâs ve'l-mukarrebîn mu'temedü'l-mülûk

- 3 ve's-selâtin Osman Ağa ibni Abdülmü'în tarafından bey'-i âti'z-zikri ikrâra vekîl olduğu saray-ı mezkûr teberdâr
- 4 larından Musa Halife ibni Mehmed ve Mustafa Halife ibni Osman şehâdetleriyle mahzar-ı münkir-i şer'îde nehc-i mu'teber-i mer'î üzere
- 5 sâbit ve mütehakkık ve vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan teberdâr Ali Halife ibni Ahmed meclis-i şer'-i şerîf-i enverde
- 6 yine saray-ı mezbur teberdarlarından işbu rafi'u'l-errıkkı el mutemed Hüseyin halife ibni Mehmed nâm nâm kimesne mahzarında bil vekale
- 7 ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkil-i mezbûr Osman Ağa akd-i âti'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülkünde münselik
- 8 olub mahrûsa-i Galata hâricince Mü'eyyedzâde mahallesinde vâki' bir tarafı el-Hac Mehmed bin Mustafa mülkü ve bir tarafı
- 9 el-Hac Ömer nâm kimesne veresesi mülkleri ve bir tarafı Güher nâm hatun mülkü ve bir taraf-ı râbi'i tarîk-i âm
- 10 ile mahdûd dâhiliyesi tabaka-i ulyâda bir bâb oda ve vustâda üç bâb oda
- 11 ve süflâda iki sofa ve iki tahta bendevi mağsel ve bir kenifi ve bir bî'r-i mâî ve hâriciyesi fevkânî ve tahtânî
- 12 iki bâb oda ve kenîfi müştemil ve arsasının senede merhûm Sultan Bâyezid Han vakfına mukâta'a-i kadîmesi olub
- 13 binâsı mülk olan menzili ile Havâss-ı Refîa kazâsı müzâfâtından kasaba-i Hasköy'de Sûdlice mahallesinde
- 14 vâki' bir tarafı Abdüsselâm nâm kimesne bağcesi ve bir tarafı Abdullah Efendi nâm kimesne mülkü ve tarafeyni
- 15 tarîk-i âm ile mahdûd tahtânî iki bâb oda ve iki sofa ve bir bî'r-i mâ ve zât eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı
- 16 müsmire hadîkayı müştemil ve kezâlik arsasının senede merhûm müşârun-ileyh vakfına mukâta'a-i kavîmesi olub
- 17 binâsı mülk olan menzile mezkûr Hüseyin Halife'ye tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı
- 18 sahîh-i şer'î ile bi-safka-i vâhide beş yüz kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm
- 19 eylediğinden ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra

VARAK 35**35 a**

20 sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru mezkûr yedimden tamâmen ahz ve kabz eyledi

21 ba'de'l-yevm hudûdları mâr olan menzileyn-i mezkûreyni cemî' tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i menâfi'

22 ve râfiki ile mezbûr Hüseyin Halife'nin mülk-i müşterâları olmuşdur keyfe mâ yeşâü ve tehtâr ve mutasarrıf

23 olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a ketb olundu. fi'l-yevmi's-sâbi' min Saferü'l-hayr

24 li sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Osman Ağa bin Mustafa, Mustafa Efendi ibni Mehmed, el-Hac Habib bin Mehmed, Teberdâr Halife ibni Mehmed, Teberdâr Mustafa ibni Mehmed, Abdülbâkî Çelebi ibni Şaban.

35 a 1

Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden İskender Beşe ibni Ali, Mustafa Beşe ibni Mehmed'in kendisine 29 kıt'a esedi gurus borcu olduğunu, alacağını talep ettiğinde Mustafa Beşe'nin vermek istemediğini ifade etmiş, borcun alınarak kendisine verilmesi talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Mustafa Beşe borcunu kabul etmiştir. Mahkeme borcunu ödemesi için Mustafa Beşe'yi ikaz etmiştir. Durum bu şekilde mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Dergâh-ı âlî dâme mahfûfen bi'l-âlî yeniçerilerinin oda neferâtından işbu sâhibü'l-kitâb İskender Beşe

2 ibni Ali nâm kimesne mahfel-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde Mustafa Beşe ibni Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine

3 da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mustafa Beşe zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden yirmi

4 dokuz kıt'a esedî kuruş hakkım olub meblağ-ı mezbûru merkûmdan talep eyledikde bana

5 edâdan imtinâ' ider suâl olunubi alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl merkûm

6 Mustafa Beşe cevâbında fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûra cihet-i mezkûreden zimmetimde olan

7 yirmi dokuz kıt'a esedî kuruş deynim vardır deyu bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf itmeğın

8 alâ mûcibi i'tirâfe müdde'î-i mezbûre edâ ve teslîme merkûm Mustafa Beşe'ye tenbîh-i birle mâ hüve'l-vâki'

9 bi't-taleb ketb olundı. fi'l-yevmi's-sânî aşar min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'ın ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hasan Beşe ibni Mehmed, Mustafa Efendî imamzâde, Abdülatîf Efendi el-Kâtib, Hüseyin Efendi el-Kâtib.

35 a 2

Galata'ya bağlı Tophane'de Ebü'l-fazl Mahallesinde ikamet eden Hâni binti Abdullah isimli kadına olan 118 kıt'a esedi gurus borcunu ödemediği için Galata zindanında hapis olan Saliha binti Mustafa'nın fakir, ihtiyaç sahibi ve borcunu ödemeye gücü olmadığına şahitlik edenlerin şahadetleriyle ve üvey oğlu Ahmed Beşe ibni Osman'ın borcuna kefil olmasıyla Saliha binti Mustafa'nın hapisten tahliye edildiği mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Tobhane'de Ebü'l-fazl mahallesinde sâkine gâibe-i ani'l-meclis Hâni binti

2 Abdullah nâm hatuna cihet-i kefâlet-i şer'iden yüz on sekiz kıt'a esedî kuruş deyn için

3 tarih-i kitaba gelince mahrûsa-i mezbûre zindanında mescûne olan Saliha binti Mustafa nâm medyûne

4 hakkında ba'de ahzi'l-kefil habsden itlâk ve tahliye-i sebîl olunmak bâbında fermân-ı celîl-i vâcibü't-tescil

5 vârid olmağın imtisâlen el-mazmûnu'l-cemîl sicindan ihrâc ve mahfel-i şer'a ihzâr olunan işbu

6 râfi‘atü’t-tomar medyûne-i mezbûre Sâliha’dan ba‘de sūdûrû’l-istihbâr udûl-i müslimînden

7 olub mezbûrenin ma‘ârifinden olan nâm Mehmed Efendi ibni Hasan ve Mustafa Halife

8 ibni Bali ve el-Hac Hüseyin bin Ebi Bekir ve Sinan Beğ ibni Mehmed ve Mehmed Çelebi ibni Ali ve Veli Beşe

9 ibni Mehmed nâm kimesneler li-ecli’l-ihbâr mahfel-i şer‘a hâzırûn olub şöyle haber verdiler ki

10 medyûne-i merkûme Sâliha libâs-ı fakr u vakasi lâbis ve serîr-i zarûret ve ihtiyâca câlise

11 kemâl-i mertebe mu‘dime ve mu‘sira ve müflise olub deyn-i mezbûrinin küllen ve ba‘zen edâsına gayr-ı

12 kâdire ve kut-i yevmiyesinin dahi iktisâbından âcze ve kâhiredir deyu mezbûrûndan

13 her biri keyfiyet-i mahkiyeyi alâ tarîki’ş-şehâde ve’l-ihbâr i‘lâm ve iş‘âr eylediklerinden

14 sonra medyûne-i mezbûrenin nefesine ve hîn-i mütâlebede mahfel-i şer‘a ihzârına Üveyioğlu

15 Ahmed Beşe ibni Osman nâm kimesne kefil olmağın mûcibiyle mezbûre Saliha’nın iflâsına ba‘de’l-hükm

16 yesâri zuhûruna değın kayd-ı habsden âzâde ve sebîli tahliye ve küşâde kılımb mâ hüve’l-vâki‘

17 li-ecli’t-tevsîk bi’l-ibtigâ ketb ve tenmîk olundı fi’l-yevmi’t-tâsi‘ min Saferü’l-muzaffer

18 li-sene tis‘a ve tis‘în ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Hasan Beşe ibni Süleyman, Abdi Yazıcı ibni İbrahim, Ahmed Çelebi ibni Mustafa el-Eyyûbî, Mustafa Efendi bin eş-Şeyh Ali.

35 b 1

Dergâh-ı Âli kapıcılarından olup Ebi Eyyûb Ensârî’ye bağlı Kadıköy’de ikamet eden Ömer Beğ bin Mehmed, re’is olan Aslan veledi Vasil’e 1096

senesi muharreminde Mısır'da Reşid iskelesinde yirmi yedi buçuk kantar ketenini 137,5 kıt'a esedi guruşa teslim ettiğini, 1097 senesini Zilkadesinde Aslanın alacağını 7,5 guruşunu teslim edip 130 guruş borcu kaldığını şahitler huzurunda itiraf etmesine rağmen alacağını talep ettiğinde Aslan'ın vermek istemediğini belirterek alacağını tarafına ödenmesinin sağlanması için mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme şahitlerin şهادetleriyle Aslan'ın Ömer Beğ bin Mehmed'e 130 guruş borcu olduğunu tespit edildikten sonra Aslan'ı borcunu ödemesi için ikaz etmiştir. Durum bu şekilde mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

El emru hasbema zükire fihi harrerehu el-fakir ileyhi azze şanuhu ve Teâlâ Mehmed eşşarani ennaib bi Medine-i Galata el-Mahmiyye. Ufiye anhu.

- 1 Dergâh-ı âlî bevâblarından olub medîne-i Ebi Eyyûb Ensârî muzâfâtından
- 2 kasaba-i Kadıköy'de sâkin işbu râfî'ü'l-kitâb Ömer Beğ bin Mehmed nâm kimesne mahfel-i şer'de rü'esâ tâifesinden
- 3 Aslan veledi Vasil nâm zımmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bin doksan altı senesi Muharremü'l-haramında
- 4 diyâr-ı Mısır'da Reşid iskelesinde mezbûr Aslan'a yirmi yedi buçuk kantar kettanimi yüz otuz yedi buçuk kıt'a esedî kuruşa bâttan
- 5 bey' ve teslîm eylediğimden sonra mezbûr Aslana bin doksan yedi Zilka'desinin onuncu günü mahmiye-i İstanbul'da Pirinc iskelesinde mahzar-ı şuhûdda
- 6 meblağ-ı mezbûrun yedi buçuk kuruşunu bana ba'de'l-edâ cihet-i mezbûreden zimmetinde bana vâcibü'l-edâ yüz otuz kıt'a esedî kuruş deyn bâkî
- 7 kaldığını ikrâr ve işhâd eylemişiyken hâlâ talep eylediğimde edâdan imtinâ' eder suâl olunubi edâsına tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl ve akîbe'
- 8 l-inkâr ve isre talebül beyyine udûl-i müslimînden olub mahmiye-i İstanbul'da Gül câmi'-i şerîfim kurbünde sâkin kahveci Ahmed bin Mehmed ve medîne-i mezbûre mahallâtından Kiremidci

9 Süleyman mahallesinde sâkin Taştaş oğlu dimekle ma'rûf Abdullah bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde mahfel-i şer'a hâzırân olub isre'l-istişhad fi'l-vâki'

10 mezbûr Aslana tarih-i mezbûrda sâbikü'z-zikr Pirinc iskelesinde bizim huzûrumuzda müdde'î-i mezbûra yirmi yedi buçuk kantar kettan bahâsından yüz otuz

11 yedi buçuk kıt'a esedî kuruş deyni olduğunu ba'de'l-ikrâr yedi buçuk kuruşu müdde'î-i mezbûra edâ ve teslîm idüb ve cihet-i mezbûreden müdde'î-i mezbûre

12 zimmetinde vâcibü'l-edâ yüz otuz esedi kuruş deynim bâkî kalmışdır deyu kezâlik huzûrumuzda ikrar ve bizi işhâd eylemişdi biz bu husûsa bu vech

13 üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde şâhidân-ı mezbûrânın mahalle-i mezbûre cânib-i şer'den

14 Mevlânâ Hüseyin Efendi bin Mehmed irsâl olunubi ol dahi her birinin keyfiyet-i hâlini bî-garazı udûl-i müslimînden istifsâr eyledikde adller

15 ve makbûlü's-şehâde olduklarını ihbâr olunmağla şâhidân-ı mezbûrânın şehâdetleri hayz-i kabûlde vâki'a olmağın mûcibiyle meblağ-ı

16 bâkî-i mezbûru dahi müdde'î-i mezkûre edâ ve teslîme mezbûr Aslan'a tenbîh-i birle mâ hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundu.

17 fi'l-yevmi's-sâmin min Saferü'l-hayr li-sene semani ve tis'în ve elf.

Bu hüccet bundan esbak Receb Paşa vaktinden ferman ile da'vaları istima' olduktan sonra divan tarafına müdde-i ve müdde-i aleyh ihzar olunmak ileolunub hüccet tehir olunmuşıydı. El an sadrı Azam Siyavuş paşa hüccet verile deyu ferman vermekle yazılıb bu mahalle kayd olundu.

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin Çavuş bin Ahmed, Abdülbâkî Ağa bin Hüseyin, Abdullah bin Mustafa, Hüseyin bin Halil, Mehmed bin Abdülhalîm, Şaban bin Hasan, Mehmed bin Yahyâ, Hüseyin Efendi bin Mehmed, Mustafa Çelebi imamzâde, Mahalle-i Mehmed Ağa edr Tobhâne Ahmed Beşe bin serbölük,

35 b 2

Anadolu'da Eğin kazasına bağlı Bağıştaş isimli karyede ikamet eden Ali Beğ ibni Veys, kendise 77 kıt'a esedi guruş borcu olan kasab Karayıl veledi

Şervan'ın ölümü üzerine alacağını Karayıl veledi Şervan'ın oğlu Galata'da Azapkapı yakınında fırıncı olan Şervan'dan talep edince, Şervan borcu inkar etmiş, aralarında şiddetli bir tartışma yaşandıktan sonra 100 kıt'a esedi gurişâ aralarında sulh sağlandığını ve paranın tamamını Şervan'dan aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

El emru hasbema hurrîre fîhi nemekahu el-fakîr îleyhi Teala Abdulkerrim el müvella hilafe bi Medîne-i Galata. Ufiye anhu.

1 Zümre-i sipâhiyândan olub vilâyet-i Anadolu'da Eğin kazâsına tâbi' Bağıştaş nâm karye sâkinlerinden

2 Ali Beğ ibni Veys nâm kimesne mahfel-i şer'îde fi'l-asl vilâyet-i mezbûrede Divriği kazâsına tâbi'

3 Nikan nâm karye sâkinlerinden iken bundan esbak hâlik olan Celeb dimekle ma'rûf Karayıl veledi Şervan

4 nâm ermeninin veresesinden sulbî kebîr oğlu olub mahrûsa-i Galata'da Azab sukuunda vâki' etmekci fırınında habbâz olan

5 işbu râfi'ü'r-rakîm Şirvan nâm ermeni muvâcehesinde bi't-tav'i ve'l-ihtiyâr i'tirâf ve ikrâr idüb hâlik-i

6 merkûm zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden nakd otuz esedî kuruş ve eyn keyli ile yetmiş keyl hinta

7 ve yedimde müşterî ve makbûz ve vasfî beynimizde ilm-i şer'î ile ma'lûm bir re's katır semeninden yirmi beş

8 esedî kuruş kalkan semeninden on iki esedî kuruş ki min haysü'l-mecmû' yetmiş yedi kıt'a esedî kuruş hakkım

9 olmağla meblağ-ı mezbûru tereke-i hâlik mezbûre vâzı'ü'l-yed olan oğlu mersum Şervan'dan da'vâ

10 eylediğimde bi'l-küllîyye münkir olmağla beynimizde münâza'ât-ı kesîre cereyân etmişiydi. el-Hâletü vasatat-i muslihîn

11 ile beni zikr olunan husûslardan merkûm Şervan ile yüz kıt'a esedî kuruş üzerine inşâ-i

12 akd-i sulh eylediklerinde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr yüz kuruşu

13 mezkûr yedinden tamâmen ahz ve kabz eylediğimden sonra zikr olunan husûslara ve hâlik-i mezbûr ile

14 ol helâke verese-i ile ilâ yevminâ hâzâ beynimizde cereyân sâir husûslara müte'allika âmme-i de'âvî

15 ve mütâlebât ve eyâmân ve mühâsamâtdan hâlik-i mezbûrun ve mersume Şervan ile karındaşı gâyib-i ani'l-meclis

16 ve Ertan nâm ermeninin ve hâlik-i merkûmun verese-i sâir ma'lûmesinin zimmetlerini ibrâ-i âm kâtı'ü'nizâ'la

17 ibrâ ve ıskât eyledim ba'de'l-yevm bî-vechin mine'l-vücûh ve sebebin mine'l-esbâb da'vâ

VARAK 36

36 a

18 Da'vâ ve nizâ'ım

20 yokdur didiğimde gibbe't-tasdîkü'ş-şer'î

21 mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. fi'l-yevmi't-tâsi'

22 min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin Beğ ibni Murad, Süleyman Beğ ibni Himmet, Ahmed Beğ ibni Sinan, Abdülbenî ibni Hüseyin, Mahmud Beşe ibni Ahmed, Mustafa Çelebi imamzâde.

36 a 1

Galatada Bereketzade Mahallesinde ikamet eden Serkiz veledi Zirko isimli Ermeni aynı mahallede oturan Asdar veledi Kirkor'a sahip olduğu mülkü 590 esedi guruşa satıp paranın tamamını aldığı mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Medîne-i Galata dâhilinde Bereketzâde Mahallesi ahâlisinden

2 Serkiz veledi Zirko nâm ermeni meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde yine mahalle-i mezbûre ahâlisinden bâ'isü'l-vesîka

3 Asdar veledi Kirkor nâm ermeni muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb ve silk-i mülkümde münselik

4 olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Nabend Şerin nâm ermeni mülkü ve bir taraftan abacı

5 Beraşko nâm zimmî mülkü ve iki taraftan tarîk-i âm ile mahdûd olub iki bâb fevkânî oda

6 ve bir dehliz ve orta tabakasında iki bâb oda ve iki dehliz ve tahtında bir bâb mahzen ve bir matbah

7 ve iki su kuyusu ve kenîfi hâvî mülk menzili tevâbi'i ve levâhıkı ile mezbûr Serkiz'e beş yüz doksan

8 esedî kuruşa tarafeynden Îcâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfside ve me'ânî ve me'ânî mübteleden

9 ârî bey'-i bât ile bey' ve teslîm idüb ol dahi vech-i muharrer üzere iştirâ ve tesellîm ve kabûl eyledikden

10 sonra semen-i mezbûr beş yüz doksan esedî kuruşu mezbûr Asdarın yedinden tamâmen

11 ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm hudûd-ı mezbûr ile tahrîr olunan menzili mezbûr Asdar'ın mülk-i

12 mahzı ve sakki hayzi kayıttır hasbema yeşâ-u ve tahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î

13 mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi's-sâni aşar min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Efendi ibni Mehmed el-İmam, Mustafa Çelebi ibni Mahmud, Mehmed Çelebi ibni Ahmed, Mustafa Çelebi muhızır.

36 a 2

Hayır sahibi Mehmed Paşa'nın gelirini İstanbul'da Mağnisalı Çelebi Mahallesi ahalisinin avarız vergilerine vakfettiği vakfın mütevellisi olan Mehmed Ağa ibni el-Hac Mehmed, daha önce Südlüce'de Koyunizade mahallesinde ikamet eden Mehmed Hamdi Efendi ibni Ahmed Efendi'nin mülkünü 1097 senesinin ramazan ayının 8. günü İstanbul kadısı İbrahim

Efendi'nin bab naibi olan Mehmed Efendi ibni Mustafa huzurunda 300 esedi guruşa satın aldığını ve Mehmed Hamdi Efendi'ye seneliği 45 esedi guruşa kiraladığını belirttikten sonra ücretin ödenmemesi üzerine anlaşma gereği mülkün asıl bedeli 300 esedi guruş ve kira geliri 45 esedi guruş olmak üzere toplam 345 esedi guruşun Galata dışında Kasımpaşa'da Yeldeğirmeni Mahallesinde ikamet eden Mehmed Hamdi Efendi'nin kefilisi Süleyman Ağa ibni Mehmed'den alınarak kendisine verilmesi talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme şahitlerin anlaşma şartlarını bu şekilde olduğuna şahadet etmeleri üzerine 345 esedi guruşun Süleyman Ağa tarafından Mehmed Ağa'ya ödenmesine hükmetmiştir. Durum bu şekilde mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

El-emru hasbema hurrire fihi nemekahu el fakir ileyhi veteala Abdulkirim el müvella hilafe Medine-i Galata ufiye anhu.

1 Ashâb-ı hayratdan merhûm Mehmed Paşa nâm sâhibü'l-hayrın

2 gallesini mahmiye-i İstanbul'da vâki' Mağnisalı Çelebi

3 mahallesi ahâlisinin hâne-i avârizlarına vakf eylediği nükûd-ı mevku'fenin bi'l-fi'il mütevellîsi olan

4 işbu râfi'ü'l-kitâb Mehmed Ağa ibni el-Hac Mehmed nâm kimesne mahfel-i şer' de mahrûsa-i Galata müzâfâtından

5 kasaba-i Kasım Paşa'da Yel Değirmeni mahallesinde sâkin Süleyman Ağa ibni Mehmed nâm kimesne mahzarında

6 bi't-tevliye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb fi'l-asl Havâss-ı Refî'a kazâsı müzâfâtından

7 kasaba-i Södlice'de Koyunizâde Mahallesi sâkinlerinden olub hâlâ Bağdad-ı Behiştî âbâd'da

8 nâibü's-şer'ü's-şerîf olan mü'ezzinzâde dimekle şehîr Mehmed Hamdi Efendi ibni Ahmed Efendi

9 nâm kimesne yedinde olan hüccet-i şer'iyeye nâtika olduğu üzere bin doksan yedi senesi Ramazanın

10 sekizinci günü mahmiye-i İstanbul'da sâbıkan İstanbul kadısı olan umdetü'l-ulemâi'l-izâm sa'âdetlü

11 İbrahim Efendi hazretlerinin bâb-ı nâibleri olan Mehmed Efendi ibni Mustafa huzûrunda silk-i

12 mülkünde münselik olub mârrü'z-zikr Koyûnizâde mahallesinde vâki' dâhiliye ve hâriciyesi büyü-t-1

13 adîde ve hadîka ve müştemilât-ı sâireyi muhtevî mülk menzilini bana bi-tarîki'l-istiğlâl üç yüz kıt'a

14 esedî kuruş semen-i makbûza bey' idüb ben dahi mal-i vakf-ı mezbûr ile tevliyet-i mahkiyeme binâen

15 ber-vech-i muharrer ba'de'l-ibtiyâ' ve'l-kabûl yine ben menzil-i merkûmu esre't-tefrîği'ş-şer'î ve't-tekâbüzü'l-mer'î mûmâ-ileyh

16 Mehmed hamdi Efendi'ye sene tamâmına değin kırk beş kıt'a esedî kuruşa îcâr ve teslîm idüb ol dahi istîcâr

17 ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra mezbûr Süleyman Ağa dahi menzil-i mezbûrun derkine ve asl mal-i vakf-ı mezbûra

18 ve ücret-i lâzime-i mezkûreye kezâlik müşârun-ileyh Efendi huzûrunda tarafeynden emr ü kabûlü hâviye kefâlet-i

36 b

19 sahîha-i şer'îyye ile kefil olmuşidi Binâenaleyh

20 hâlâ suâl olunubi asl mal-i vakf-ı mezbûr üç yüz kuruş

21 ve ücret-i merkûme kırk beş kuruş ki min haysü'l-mecmû' kırk beş esedî

22 kuruşun merkûm Süleyman Ağa'dan bi-hükmi'l-kefâle alıvirilmesi matlûbumdur deyu mazmûnu

23 min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhunu nâtık ve mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'nin hatt-ı ve hatmini hâviye kıt'a

24 hüccet-i şer'îyye ibrâz eyledikte gıbbe'n-nazar ve'l-kırâe ve'l-istintâk ve akîbe'l-inkâr ve isre talebü'l-beyyine

25 zeyl-i hüccet-i mezbûrede isimleri terkîm olunan bî-garazı udûl-i müslimînden es-Seyyid Mehmed Çelebi ibni Receb

26 ve imam Ahmed Efendi ibni Hüseyin ve Hüseyin Çelebi ibni Abdullah nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde mahfel-i

27 şer‘a hâzırûn olub isre‘l-istişhâd fi‘l-vâki‘ mahalle-i mezbûre sâkinlerinden olub hâlâ Bağdad-ı

28 Behiştî âbâd‘da nâibü‘ş-şer‘ü‘ş-şerîf olan mü‘ezzinzâde dimekle şehîr Mehmed Hamdi Efendi

29 ibni Ahmed Efendi tarih-i mezbûrede mahmiye-i İstanbul‘da müşârun-ileyh İbrahim Efendi‘nin bâb-ı nâibleri

30 mûmâ-ileyh Mehmed Efendi ibni Mustafa huzûrunda biz hâzırûn-ı bi‘l-meclis olduğumuz halde silk-i mülkünde

31 münselik olub mârrü‘z-zikr Koyûnizâde mahallesinde vâki‘ menzil-i mahdûd-ı mezkûrunu mütevellî-i

32 mezbûra bi-tarîki‘l-istiğlâl üç yüz kırk‘a esedî kuruş semen-i makbûz bey‘ idüb mütevellî-i

33 mezbûr dahi mal-ı vakf-ı mezbûr ile ber-minvâl-i muharrer ibtiyâ‘ ve kabûl ve menzil-i mezbûru ba‘de‘t-tahliye

34 ve‘t-tekâbüz yine mûmâ-ileyh Mehmed Hamdi Efendi‘ye sene tamâmına değîn kırk beş kırk‘a esedî kuruşa

35 îcâr ve teslîm idüb ol dahi isticâr ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra mezkûr Süleyman Ağa

36 dahi menzil-i mezbûrun derkine ve aslı mal-ı vakfı mezbûra ve ücret-i lâzıme-i mezkûreye huzûrumuzda

37 tarafeynden emr ve kabûlü hâviye kefâlet-i sahiha-i şer‘iyye ile kefil olmuşidi biz mazmûnı cihet-i mezbûreye

38 bu vecih üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye

39 eylediklerinde ba‘de‘t-ta‘dîl ve‘t-tezkiye şehâdetleri hayz-i kabûlde vâki‘ olmağın mucibiyle meblağ-ı

40 mezbûr üç yüz kırk beş kırk‘a esedî kuruş bi-hükmi‘l-kefâle mütevellî-i mezbûra edâ ve teslîme ve merkûm

41 Süleyman Ağa‘ya tenbîh-i birle mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundı. fi‘l-yevmi‘l-hâdî aşara min Saferü‘l-hayr li-sene

42 tis‘a ve tis‘în ve elf.

Şuhûdü‘l-hâl:

Ali Çavuş ibni Abdullah, Nasuh Reis ibni Muharrem, el-Hac Eyyüb ibni Osman, İbrahim Reis ibni el-Hac Mehmed, Osman Beşe ibni el-Hac Ali, Mustafa Çelebi imamzâde.

36 b1

Galatada Şehsüvar Mahallesinde ikamet eden Sâliha binti Osman isimli kadın, kocası Mustafa Beşe ibni Ahmed'den 1500 akçe mihrinden ve kocasından herhangi bir hak talebinde bulunmayacağını ifade ederek boşandığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Şehsüvar mahallesinde sâkine Sâliha binti Osman nâm hâtun mahfel-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde

2 zevc-i sâbıkı işbu râfi'ü'l-kitâb Mustafa Beşe ibni Ahmed nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm

3 idüb mezbûr Mustafa Beşe zevcim olub lakin mukaddemâ beni talak-ı bâ'in ile tatlık itmeğin zimmetinde mütekarrir

4 ve ma'kûdun aleyh olan bin beş yüz akçe mihr-i mü'eccelimden ve hukûk-ı zevciyete ve hukûk-ı sâireye müte'allika âmme-i

5 de'âvî ve mütâlebeden mezbûrun zimmetini ibrâ-i âm kâtı' ve en-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim didikde

6 gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' aşara min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Odabaşı ibni Ahmed, Hasan Çelebi ibni Mehmed el-mübâşir, Receb Reis ibni Mustafa, es-Seyyid Mustafa Çelebi ibni es-Seyyid Ali, el-Hac Mustafa ibni el-Hac Ahmed.

VARAK 37

37 a 1

Galata dâhilinde Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet eden Danyal veledi Kirkor sahip olduğu arsayı Luvze veledi Reman'a 70 kıt'a esedi guraşa sattığını ve paranın tamamını aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata dâhilinde Sultan Bâyezid mahallesinde sâkin Danyal veledi Kirkor nâm zımmî meclis-i şer‘de işbu

2 râfi‘ü’s-sifir Luvze veledi Reman nâm zımmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede

3 vâki‘ bir taraftan Mesket odaları dimekle ma‘rûf odalar ve bir taraftan Davud Ağa vakfı olan

4 odalar ve bir taraftan Manol nâm zımmî mülkü ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd olub ancak bir ka

5 rizi müstemil tûlen on üç zirâ‘ ve arzen yedi zirâ‘ bi-hesâb-ı terbî‘i doksan bir zirâ‘

6 mülk arsamı mezkûr Luvze’ye bi-cümleti’t-tevâbi‘ ve’l-levâhık tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey‘-i bât-ı

7 sahîh-i şer‘î ile yetmiş kıt‘a esedî kuruşa bey‘ ve temlîk ve teslim eylediğinden ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ

8 ve temellük ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yetmiş kıt‘a esedî kuruşu mezbûr yedinden bi’t-tamam

9 ve’l-kemâl ahz ü kabz eyledim fîmâ ba’d arsa-i mahdûd-ı mezbûr merkûm Luvze’nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâü

10 ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe’t-tasdîkû’s-şer‘î mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’

11 s-sânî aşara min Saferü’l-hayr sene 1099.

Şuhûdü’l-hâl:

Mustafa Çelebi ibni Ali, Hasan bin İbrahim, Abdurrahman bin Abdullah, Hüseyin Çelebi ibni Abdullah, Abdullah bin İbrahim, Hüseyin Efendi bin Mehmed.

37 a 2

Galata’da Câmi‘-i Kebîr Mahallesinde ikamet eden el-Hac Abdi ibni el-Hac Ali sahip olduğu Gürcü asıllı, Müslüman olmuş Dilaver bin Abdullah isimli cariyesini azad ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata’da Câmi‘-i Kebîr mahallesinde sâkin el-Hac Abdi ibni el-Hac Ali nâm kimesne mahfel-i şer‘de kendüye rıkkını

2 mu'terif orta boylu açık kaşlı elâ gözlü gürciyyü'l-asl müslimü'l-mille râfî'u hâzihi'l-kabâle Dilaver bin

3 Abdullah nâm abd-ı memlûku muvâcehesinde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb mevsûf-ı mezbûr Dilaver'i

4 hasebeten lillahil meliki'l- halak ve haseneten liruhi resulihî'l-mevsuf bi mekarimi'l- ahlak tarihi kitabdan

5 iki sene mukaddem tahrîr ve i'tâk ve silk-i ahrâr-ı asliyesine ilhâk idüb ol dahi tarih-i mezbûrdan sâir

6 ahrâr gibi hür olub ba'de'l-yevm mezkûr Dilaver üzerinde velâ-i şer'iden gayrı hakkım bâkî kalmadı

7 didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundu fi's-sânî aşar min Saferü'l-hayr sene 1099.

Şuhûdü'l-hâl:

Yusuf bin Abdullah, Ali Beşe ibni Abdullah ve Yusuf Beşe ibni Abdullah, Hüseyin bin Mehmed, Mehmed Efendi ibni Halil, Mustafa Çelebi imamzâde, Abdülbâkî Efendi ibni Şaban.

37 a 3

Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet eden Şaban Çelebi ibni Abdullah, Nikfos veledi Serkiz'in kendisine sabun ticaretinden 6360 akçe borcu olduğunu ve alacağını istediğinde Serkiz'in borcunu ödemekten kaçındığını ifade ederek alacağının Serkiz'den tahsil edilip kendine verilmesi talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Serkiz mahkemede borcunu kabul etmiş mahkeme Serkiz'i borcunu ödemesi için ikaz ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da dâhilinde Sultan Bâyezid Mahallesinde sâkin

2 işbu bâ'isü'l-kitab Şaban Çelebi ibni Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'de

3 Nikfos veledi Serkiz nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Nikfos

4 zimmetnâda yedimde müşterî-i makbûz vezni beynimizde ilm-i şer'î ile ma'lûm sabun bahâsında altı bin

5 üç yüz altmış akçe hakkım olub meblağ-ı mezbûru merkûmdan taleb eylediğimde bana edâdan imtinâ'

6 ider suâl olunubi alıvirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr Nikfos cevâbında

7 fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûre cihet-i mezbûreden zimmetimde olan reddi vâcib altı bin üç yüz altmış

8 akçe deynim vardır deyu bi-tev'â ikrâr ve i'tirâf itmeğın alâ-mûcib-i i'tirâf meblağ-ı mezbûru müdde'î-i

9 merkûma edâ ve teslîme mezbûr Nikfos'a tenbîh-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâlis aşar

10 min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

İbrahim Beşe ibni Hasan, el-Hac Mehmed ibni Ali, Ali Beşe ibni Himmet, Ali Beşe ibni Ivaz, Ahmed Beşe ibni Mustafa, Hamza Beşe ibni Abdülganî, Abdülbâkî Çelebi el-Kâtib.

37 b 1

Macar asıllı Kristo veledi Kristo isimli köle efendisi Osman Beğ ibni Sefer'in kendisini hayatta iken azad ettiğini buna rağmen Osman Beğ'in kardeşi Ali Çelebi ibni Yakûb'un hakkı olmadığı halde kendisine sahip çıktığını ve hapis ettiğini dolayısıyla özgürlüğünü Ali Beğ'den talep ederek mahkemeye başvurmuştur. Ali beğ iddiaları kabul ettikten sonra mahkeme Ali beğ'den Karstov veledi Karstov'u hapisten serbest bırakıp özgürlüğünü vermesi için ikaz ettiğini mahkeme tutanağına kaydetmiştir.

1 İşbu orta boyllu açık kaşlı elâ gözlü sarışın macariyyü'l-asl

2 Kristo veledi Kristo nâm nasrânî meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde mahrûsa-i Galata'da olan

3 Mahmud Ağa ibni Mehmed kethüdâsı tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i müseccel olan Ali Çelebi

4 ibni Ya'kûb nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bundan esbak deryâ

5 beğlerinden olup fevt olan Osman Beğ ibni Sefer'in abd-ı memlûkü olduğum cihetle mezbûr Osman Beğ

6 hâl-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde yedimde olan hüccet-i şer'iyem nâtika olduğu üzere beni

7 malından tahrîr ve i'tâk eyleyüb ve binâenaleyh ben sâir ahrâr-ı asliye gibi hürriytmışken müvekkil-i

8 mezbûr bundan akdem beni sen karındaşım Nigahi Beğın kullarındansın deyu ber-vech-i şer'î ahz ve habs

9 eylemişiydi lakin el ân habisden itlâk ve sebîlim tahliye olunmak bâbında yedime fermân-ı celîlü'l-kadr i'tâ

10 olunmağın vekîl-i mezbûrdan suâl olunubi ber-mûcib-i fermân-ı münîf habisde itlâk ve sebîlim

11 tahliye olunmak matlûbumdur deyu mazmûnu min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhunu nâtık bir kıt'a fermân-ı vâcibü'l-ittibâ'

12 ibrâz idicek ba'de'n-nazar ve'l-kırâe ve'l-istintâk vekîl-i mezbûr Ali Çelebi cevâbında fi'l-vâki'-i hâl

13 bi'l-cümle mevsûf-ı mezbûr takrîr ve tafsîl eylediği minvâl üzere olduğunu bi't-tav'î ve'l-ihtiyâr

14 i'tirâf ve ikrâr itmeğın ber-mûceb-i fermân-ı âlî mevsûf-ı mezbûr habisden itlâk ve sebîli tahliye olunubi

15 müvekkil-i merkûm mevsûf-ı mezbûrdan kasr-ı yed itmek üzere vekîl-i mezbûra tenbîh-i birle mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb

16 olundi. Fi'l-yevmi'l-hâmis aşar min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf min hicreti menlehü'l-izzü ve's-şeref.

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-akrân İslam Ağa ibni Hüseyin, Mustafa Çelebi bin eş-Şeyh Ali Efendi, Abdülbâkî Çelebi bin Şaban Efendi, Hamza Beşe bin Abdülganî, Ahmed Beşe ibni Mustafa.

37 b 2

Receb Re'is bin Mustafa, Ali Beşe bin Mustafa'nın 6 ay önce kendine ait bir gemi ile Karadeniz'den gelirken Sinop yakınlarındaki İnceburun civarında

“alet” olarak tabir ettikleri sandalının zayi olduğunu söylediğini ifade ettikten sonra zayi olduğu iddia edilen sandalın Ali Re’is’te görünce sandalın Ali Re’is’ten alınarak kendisine verilmesi talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Ali Re’is ise sandalın el-Hac Mehmed’den 30 kıt’a esedi guruşa satın aldığını ifade ederek Receb Reis’in sandalının zayi olduğu iddiasını da reddetmiştir. Bunun üzerine mahkeme Receb Re’is’ten iddiasını ispatlamasını talep etmiş, şahitlerin şهادetleri ile Receb Reis’in iddialarının doğruluğu ortaya çıkınca mahkeme sandalın Ali Re’is tarafından Receb Reis’e verilmesi konusunda Ali Reis’i ikaz ettiğini mahkeme tutanağına kaydetmiştir.

1 Tahakkuk-ı öZR-i şer’îye binâen husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde istimâ’ ve tahrîri iltimâs olunubi huzûr-ı şer’-i şerîfden Mevlânâ Abdûlbâkî Efendi ibni Şaban

2 irsâl olunubi fi’l-vâki’ mahmiye-i Galata hâricinde Balık Pazarı nâm mahalle varub zeyl-i sahîfede mestûrû’l-ism müslimîn huzurlarında akd-i meclis-i şer’-i şerîf

3 eyledikte rü’esâ tâifesinden işbu sâhibü’l-vesîka Receb Reis bin Mustafa nâm kimesne meclis-i ma’kûd-ı mezbûrda Ali Beşe bin Mustafa nâm kimesne mahzarında üzerine

4 da’vâ ve takrîr-i kelâm idüb tarih-i kitâbdan altı ay mukaddem Karadeniz’de bir sefinem ile gelür iken vilâyet-i Anadolu’da Sinob kurbünde

5 İnceburun nâm mahalde mülküm olan işbu ma’kûd-ı bi’l-meclis yedi zirâ’ sandalım alet ta’bîr olunur sal ile zahr-ı sefineme merbût olduğu

6 halde habli münkati’ ve mahal-i mezkûrda sandal-ı merkûm sefinem ardından zâyi’ olmuşidi hâlâ zikr olunan sandal-i mezkûru Ali Reis

7 yedinde zahir bulduğum ecilden suâl olunubi alıvirilmesin matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl merkûm Ali Reis cevâbında mârrü’z-zikri sandalı

8 el-Hac Mehmed’den otuz kıt’a esedî kuruş semen-i makbûza ibtiyâ’ eylediğim cihetle mülk-i müşterâm olmak üzere vaz’-ı yed iderim

9 deyu ikrâr lakin müdde’î-i mezbûrun mülkü olup ber-vech-i muharrer zâyi’ olduğun inkâr idicek müdde’î-i mezbûr Receb

10 Reis'den müdde'âsına mutâbaka beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden olub vilâyet-i Anadolu'da Mesed Kasabası ahâlisinden

11 İbrahim Reis bin Ramazan ve diğer İbrahim Reis bin Ali li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'-i şerîfe hâzırûn olub isre'l-istişhâd

12 fi'l-vâki' işbu şâhid olunan yedi zirâ' sandal müdde'î-i mezbûrun mülkü olub ber-vech-i muharrer mülkünden zâyî' olmuşiydi

13 biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl

14 ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olub ve müdde'î-i mezbûr Receb Reis ber-nehc-i mu'teber müdde'î ba'de't-tahlîfü'ş-şer'î mûcibiyle mârrü'z-zikr

15 sandalı müdde'î-i mezbûr Receb Reis'e teslim mezbûr Ali Reis'e ba'de't-tenbîh vâki'ü'l-hâl Mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ba'de't-tahrîr ma'an ba's olunan

16 çukadar el-Hac Abbas bin Abdülmennân ile meclis-i şer'a gelüb alâ vukû'ihî inha ve takrir etmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı

17 fi'l-yevmi's-sâdis min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Ali bin Mehmed, İbrahim Beşe bin Mehmed, el-Hac Abdullah bin Hızır, Ahmed Beşe bin Mustafa, Hamza Beşe bin Abdülganî.

VARAK 38

El emru kema hurrîre fihî nemekahu el-abdü'l-fâkir ileyhi subhanehu Ahmed bin Mehmed el müvella hilafe bi kasaba-i Kasımpaşa Ufiye anhu.

38 a 1

Macar asıllı Kristo isimli köle kendisinin derya beylerinden Osman Beğ ibni Sefer'in kölesi iken Osman Beğ İbni Sefer'in kendisini ölmeden önce azad ettiğini fakat Ali Paşazade Abdülkadir Paşa'nın kendisine sahip çıkarak hürriyetini engellediğini iddia ederek Abdülkadir Paşa'nın vekili Ali Çavuş'tan durumun sorularak hürriyetinin verilmesi talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Ali Çavuş'un Kristo'nun iddialarını reddetmesi üzerine mahkeme Kristo'dan iddialarını ispatlamasını istemiş, şahitlerin şهادetleri

ile Osman Beğ'in Kristo'yu azad ettiği anlaşılınca mahkeme Kristo'nun hür olduğunu mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 İşbu orta boylu açık kaşlı gök elâ gözlü sarışın Macariyyü'l-asl bâ'isü' hazer-rakîm

2 Kristo nâm nasrânî meclis-i şer'-i şerîfde kendüye rıkkı olmak za'miyle vaz'-ı yed idüb ümerâ-i deryâdan

3 Ali Paşazâde dimekle şehîr umdetü'l-umerai'l-kirâm Abdülkâdir Paşa tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl

4 olub Mehmed Çavuş ibni Ömer Çavuş ve Mehmed Kapudan ibni Ali nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite

5 olan Tersâne-i Amire çavuşlarından Ali Çavuş ibni Mehmed nâm kimesneler mahzarında üzerine

6 da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb deryâ beylerinden iken bundan akdem vefât iden Osman Beğ ibni Sefer nâm kimesnenin ben

7 abd-ı memlûki olub hâl-i sıhhatinde huzûr-ı müslimînde cümle malından beni âzâd idüb ben sâir ahrâr-ı aslıyn gibi

8 hür olmuşiken müvekkil-i müşârun-ileyh Abdülkâdir Paşa rık olmak za'miyle bana vaz'-ı yed murad ider vekîl-i mezbûr Ali Çavuşdan suâl olunubi

9 kasr-ı yedine ve sebîlim tahliye olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl vekîl-i mezbûr Ali Çavuş cevâbında müvekkil-i müşârun-ileyh

10 Abdülkâdir Paşa mevsûf-ı mezbûra rık olmak za'miyle vaz'-ı yed eylediğini ikrâr lakin vech-i meşrûh üzere hür olduğunu

11 inkâr idicek müdde'î-i mezbûr Kristo'dan da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda kasaba-i Kâsım Paşa sâkinlerinden olub

12 udûl-i ahrâr-ı müslimînden el-Hac Abdurrahman ibni Yusuf ve Mehmed Çavuş ibni Abdullah ve İsmail Çelebi ibni Ca'fer nâm

13 kimesneler li-ecli's-şehâde makâm-ı kazâyâ hâzırûn olub isre'l-istişhâd fi'l-vâki' deryâ beylerinde olub

14 bundan akdem vefât iden Osman Beğ'in mevsûf-ı mezbûr abd-ı memlûki olub mülkünde iken bizim huzûrumuzda

15 malından âzâd ve mülkünden ihrâc eyledi biz bu husûsa minvâl-i muharer üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz

16 deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gıbbe ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın

17 mûcibiyle mezbûr Kristo'nun 'ıtkına ba'de'l-hükm mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Saferü'l-hayr

18 sene seb'a ve tis'în ve elf. 1097

Şuhûdü'l-hâl:

Kara Beyzâde İbrahim Beğ, Pir Kapudan ibni Hızır, Mahmud Çavuş bin Ömer Çavuş, Abdurrahman Çelebi ibni İbrahim, Ali Çelebi ibni Mehmed.

38 a 2

Ahmed Beğ ibni Sefer, Kasber veledi Vartan'ın kendisine 6 kıt'a esedi gurus borcu olduğunu iddia ederek, borcunun tahsil edilip kendine verilmesi talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Kasber iddiayı reddedince Ahmed Beğ'den iddiasına delil talep edilmiş, Ahmed Beğ'in iddiasını ispatlayamaması üzerine Ahmed Beğ'in davadan men edildiği mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Ebnâ-i sipâhiyândan Ahmed Beğ ibni Sefer nâm kimesne meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde etmekci tâifesinden

2 sâhib-i hâze's-sifir Kasber veledi Vartan nâm zimmî müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb

3 mezbûr Kasber'e bundan akdem kendi malından altı kıt'a esedî kuruş ikrâz ve teslîm ol dahi

4 iktirâz ve kabz ve tesellüm ve kendi mesârifine sarfla istihlâk itmekle hâlâ suâl olunubi meblağ-ı

5 mezbûr bana alivirilmek matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl ve akîbü'l-inkâr müdde'î-i mezbûrdan

6 müdde'âsına mübeyyine beyyine talep olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz ile isre'l-istihlâf

7 ve ba‘de'l-halefü'ş-şer‘î mûcibiyle müdde‘î-i mezbûr bilâ beyyine mezbûr Kasber'e mu‘ârazadan men‘-i birle

8 mâ hüve'l-vâki‘ bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-âşir min Saferü'l-hayr li-sene tis‘a ve tis‘în ve elf. 1099

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi ibni eş-Şeyh Ali, Ahmed Beşe ibni Mustafa, Hamza Beşe ibni Abdülganî, Abdülbâkî Çelebi ibni Şaban Efendi, İsmail Çelebi ibni Abdullah.

38 b 1

Denizci Ahmed bin Mustafa, gemisinde hizmet ettiği Hristofoli veledi Dones isimli kaptandan Anadolu'daki Tirebolu'dan Tuna sahiline yaptıkları üç seferden alacağı toplam 11 guruşu talep ederek mahkemeye başvurmuştur. Hristofoli veledi Dones, Ahmed bin Mustafa'nın iddialarını reddedince Ahmed bin Mustafa'dan iddialarını ispatlaması istenmiş, Ahmed bin Mustafa iddiasını ispatlayamayınca Ahmed bin Mustafa'nın davadan men edildiği mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mellah tâifesinden Ahmed bin Mustafa nâm kimesne şer‘-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde rü'esâ tâifesinden

2 sâhib-i hâze's-sifir Hristofoli veledi Dones nâm zımmî muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb

3 bundan akdem mezbûrun örf-i mellâhinde şâyika ta‘bîr olunur sefinesinde mellâh olduğum halde bundan

4 esbak vilâyet-i Anadolu'da Tirebolu kasabasında Tuna sâhilinde müte‘âkiben üç def‘a sefer idüb

5 kasaba-i mezbûreye nakl-i zehâir eyleyüb her bir seferde edâ-i hizmet-i lâzıme eylediğim cihetle sefer-i âherde

6 ecr-i mislim mukâbelesinde müstehak olduğum meblağ ma‘lûmü'l-mikdar ahz ve kabz idüb ve hâlet-i zâide

7 bana i‘tâya va‘ad eylediği altı kuruş mukâbelesinde hâlâ bit'terazi üç kuruş dahi mezbûr yedinden

8 ahz ve kabz eylemişiydim lâkin sefer-i evvelde müstehak olduğum yedi kuruş ve sefer-i vustada müstehak olduğum dört

9 kuruş ki min haysü'l-mecmû' on bir kuruşu hâlâ mezbûrdan taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl

10 reis-i mezbûr cevâbında müdde'î-i mezbûrun sefer ile sefer-i vustâda sefinesiyile ticaret vechi üzere rükûbunu

11 ikrâr lakin ecîr olduğunu ve mikdar mezkur ücret istihkâkını bi'l-külliyeye inkâr edicek müdde'î-i mezbûrdan

12 müdde'âsına beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz ile isre'l-istihlâf ve ba'de'l-halâfü's-şer'î

13 mûcibiyle müdde'î-i mezbûr bilâ beyân reis-i mezkûre mu'ârazadan men'-i birle mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

14 fi'l-yevmi's-sânî min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi ibni eş-Şeyh Ali, Abdülbâkî Efendi ibni Şaban Efendi, Ahmed Çelebi ibni Mustafa, Ca'fer ibni Hamza, Hamza Beşe ibni Abdülganî.

38 b 2

Galata'da el-Hac Musa Mahallesinde ikamet eden el-Hac Mehmed bin Abdullah sahip olduğu mülkü Ömer Efendi ibni El-Hac Receb Efendi'ye 500 kıt'a esedi guruşa sattığını ve alacağını tamamını aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da el-Hac Musa mahallesinde sâkin el-Hac Mehmed bin Abdullah mahfel-i şer'de işbu

2 sâhibü'l-kitâb Ömer Efendi ibni el-Hac Receb Efendi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb

3 akd-i âti'z-zikrin sudûruna değin yedimde mülküm ve hakkım olub mahalle-i mezbûrede vâki'

4 bir taraftan Baklazâde veresesine meşrûta vakf menzil ve etrâf-ı selâsesi tarîk-i âm ile

5 mahdûd ulyâda iki bâb oda ve bir sofa ve dehliz ve tabaka-i vustâda bir bâb oda

6 ve dehliz ve tahtında mahtabı ve bi'r-i mâ ve kenîfi ve eşcâr-ı müsmire mülk cenineyi müstemil mülk menzilimi

7 bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kaffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik mûmâ-ileyh Ömer Efendiye beş yüz kıt'a

8 esedî kuruşa tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i kat'î ile bey' ve teslim ve temlîk ol dahi

9 ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl ve kabz eyledikten sonra semen-i mezkûr beş yüz kıt'a esedî

10 kuruşu mûmâ-ileyh Ömer Efendi yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr mûmâ-ileyh

11 Ömer Efendi'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâü ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki'l

12 mu'teber mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevm hâmis aşar min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Süleyman Çelebi bin Durmuş, Yusuf Çelebi bin Abdullah, Mustafa Odabaşı bin Ali, Hüseyin Efendi bin Mehmed Efendi el-Kâtib, Hüseyin Çelebi bin İbrahim, İsmail Çelebi bin Abdullah, Ahmed Çelebi bin Mustafa Serbölük

VARAK 39

39 a 1

Denizciler Yorgi veledi Vebali ve Todori veledi Yorgi ve Yaveli veledi Manol ve Kostantin veledi Yorgi ve Bali veledi Dimitri ve Zahriye veledi Mihâl ve Andriye veledi Yorgi ve Yorgi veledi Mihâl ve Zahriye veledi Nikola ve Banderota veledi Todori ve Yani ve Yorgi, gemisinde hizmet ettikleri el-Hac İbrahim bin Hasan'dan, İstanbul'dan Kuşadası'na, oradan da tekrar İstanbul'a gidiş gelişlerindeki hizmetlerinden dolayı hak ettikleri 435'er akçe'nin tamamını aldıklarını ve başka alacakları kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Mellâh tâifesiinden Yorgi veledi Vebali

2 ve Todori veledi Yorgi ve Yaveli veledi Manol

3 ve Kostantin veledi Yorgi ve Bali veledi Dimitri ve Zahriye

4 veledi Mihâl ve Andriye veledi Yorgi ve Yorgi veledi Mihâl ve Zahriye

5 veledi Nikola ve Banderota veledi Todori ve Yani ve Yorgi nâm zimmîler sâirleri

6 meclis-i şer'î hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde rü'esâ tâifesinden sâhib-i hâze'l-kitâb el-Hac İbrahim bin Hasan

7 nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr-ı kelâm idüb mezbûr el-Hac İbrahim'in sefinesiyle mellâhlık idüb İstanbul'dan

8 Kuşadası iskelesine varub arpa ve sâir emti'a tahmîl ve yine mahmiye-i mezbûreye geürüb ihrâc ve itmâm-ı

9 hizmet itdiğimizden sonra sefer-i mezkûrdan menâfi'-i sefneyi bi'l-fi'il ehl-i hibre olan işbu hâzır-ı bi'l-meclis

10 Ali Kapudan ibni Mustafa ma'rifetiyle huzûr-ı şer'îde bi'l-külliyeye hesâb idüb sefer-i mezkûr için ücret-i mellâhiyemiz

11 mukâbelesinde mahsûl-i sefineden ba'de'l-harc ve'l-masraf hasebü'l-mu'tâd hissemize isâbet iden dörder

12 yüz otuz beşer akçeyi reis-i mezbûrun yedinden tamâmen ahz ve kabz eylediğimiz ecilden ücret-i mezbûremizden

13 mezbûrun yedinde ve zimmetinde bir akçe ve bir habbe hakkımız bâkî kalmadı didiklerinde gibbe's-suâlü'ş-şer'î mâ hüve'l-vâki'

14 bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis aşar min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ali Efendi ibni Mehmed, Osman Efendi ibni Hasan, İbrahim ibni Hasan, Ahmed Ağa ibni Murad, Mustafa Beşe ibni Mehmed.

39 a 2

Anadolu'da Yalakâbâd kazâsına bağılı Elkerne isimli karyede ikamet eden ve İstanbul'da Yenikapı dahilinde misafir olan Kazvine binti Tanaş isimli kadın boşandığı kocası Yanaki veledi Yorgaki'den kendisi ve çocukları Todoraki, Mihaylo ve kızı Vidyaden için nafaka talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme çocuklardan her birine günlük 3 akçe nafaka

bağlanmasına ve nafakalarının annelerine ödenmesine karar vermiştir. Karar mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Fi'l-asl vilâyet-i Anadolu'da Yalakâbâd kazâsına tâbi' Elkerne nâm karye sâkinlerinden olub hâlâ mahmiye-i İstanbul

2 Hısnı ebvabından Yeni Kapu dâhilinde misafire sâkine Kazvine binti Tanaş nâm nasrâniye mahfel-i şer' de takrîr-i kelâm idüb

3 işbu hâzır-ı bi'l-meclis Yanaki veledi Yorgaki nâm zımmî zevcim olub tarih-i kitâb günü beni bainen tatlık itmekle merkûmun

4 firaşından hâsıl ve benden mütevellidûn sağır oğulları Todoraki ve Mihaylo ve sağîre kızı Vidyaden her birine babaları

5 merkûm Yanaki üzerine kıbel-i şer' den kadr-i ma'rûf nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olunması murâdımdır didikde hâkim-i muvakkî-i

6 sadr-ı kitâb tuba lehu ve hüsnü meab hazretleri dahi sığâr-ı merkûmûndan her birine yevmî üçer akçe babaları merkûm

7 üzerine farz ve takdîr idüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûr sığâr-ı merkûmûnun nafaka ve kisvelerine harc ve sarfa

8 ve vakt-i zaruretde istidâniye ve lede'..... babaları merkûm Yanaki üzerine rücû'a mezbûre Kazvine izin verilip

9 mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. fi hâmis aşar min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hamza Beşe bin Abdülganî, Süleyman bin Hasan, Hüseyin Çelebi bin İbrahim, Mustafa bin Eşraf, Ahmed beşe bin Mustafa, Dimitri veledi Vergo, Apusdol veledi Dimitri, Dimitri veledi Andriye ve gayruhum.

39 a 3

Galata'da Kasaba-i Kasımpaşa'da ikamet eden Âlime binti Hüseyin 500'ü borç olmak üzere 2000 akçe mihrinden vazgeçmesi ve kızları Fatıma'yı da dokuz sene kendisiyle kalması şartıyla kocası Ahmed bin Ma'den'le boşandıklarını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata'da kasaba-i Kasım Paşa
 2 sâkinlerinden Âlime binti Hüseyin nâm
 3 hatun meclis-i şer'-i kavîmde zevci
 4 olan işbu sâhibü'l-vesîka Ahmed bin
 5 Ma'den nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm
 6 idüb zevcim merkûm Ahmed'den beş yüz ve ikraz üzere
 7 olub hul'a tâlibe olduğum ecilden ve zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh
 8 olan iki bin akçe mihr-i mü'eccelim ve nafaka-i iddet-i ma'lûmem ve mü'neti
 süknâm
 9 kendi üzerime olub ve merkûm Ahmed'den hâsıl ve benden mütevellide sadriye
 10 sağîre kızım Fatıma'yı tarih-i kitabdan dokuz sene tamâmına değın kendü
 malımdır infâk
 11 ve iksâ itmek üzerlerine zevcim merkûm Ahmed ile muhâla'a-i sahîha-i
 şer'iyeye ile muhâla'a idüb
 12 hukûk-ı zevciyete müte'allika âmme-i de'âvî ve husûmetden birbirimizin
 zimmetini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ' ile
 13 ibrâ ve iskât eyledik didikde gibbe't-tasdîkü'sş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb
 olundı
 14 fi'l-yevmi'l-hâmis aşar min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'ın ve elf.
 Şuhûdü'l-hâl:
 Abdülbâkî Efendi ibni el-Müftî, Mustafa Efendi ibni eş-Şeyh Ali, Mustafa Çelebi
 bin Mehmed, Mustafa bin İshak, Ahmed bin Mustafa Serbölük, Hüseyin Beşe bin
 Abdullah.

39 b 1

Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde 7000 akçe borcunu ödemediği için Galata zindanında hapis olan Semerci oğlu Fırını olarak bilinen ekmek fırını ustası Hirsofoli isimli Ermeninin hapisten tahliyesi için Hasan bin Ahmed ve Mustafa bin Ahmed ve Begos veledi Karabet ve diğer Begos veledi Miyael ve Vartan veledi Dilek ve Banos veledi Avak isimli Ermeniler Hirsofoli'nin aciz, muhtaç ve iflas etmiş olduğuna şahitlik ettikten sonra karısı Marim binti

Begos'un borcuna kefil olmasıyla hapistan tahliye edildiği mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

- 1 Husûs-ı âti'z-zikrin şer'le istimâ' bâbında fermân-ı âlî vürûduna
 - 2 binâen mahmiye-i Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde vâki' Semerci oğlu Fırını dimekle ma'rûf
 - 3 Habbaz fırını ustası olan gâib-i ani'l-meclis Hirsofoli nâm ermeniye yedi bin akçe deyn için
 - 4 mahrûsa-i mezbûrede vâki' sicni sultânîde tarih-i kitaba gelince yüz gün mahbûs olub mahfel-i şer'a ihzâr
 - 5 olunan Ağya veledi Dilek nâm ermeniden ba'de sudûri'l-istihbâr udûl-i müslimînden Hasan bin Ahmed ve Mustafa bin Ahmed
 - 6 nâm kimesneler ile deynlerinde udûlden olan Begos veledi Karabet ve diğer Begos veledi Miyael ve Vartan veledi
 - 7 Dilek ve Banos veledi Avak nâm zimmîler li-ecli'l-ihbâr mahfel-i şer'a hâzırûn olub şöyle haber virdiler ki
 - 8 medyûn-ı mezbûr kemâl-i mertebe ihtiyâc ve fakra ve aslı mudim ve mu'sir ve müflis ve âil olub deyn-i mezkûrîni
 - 9 küllen ve ba'zan edâya gayr-ı kâdir ve kut-ı yevmiyesinin dahi kesbinden aczi indimizde ruşen ve bâhir'dir deyu mezbûrûndan
 - 10 her biri keyfiyet-i mahkiyeyi alâ tarîki'ş-şehâde ve'l-ihbâr i'lâm ve iş'âr itmeğin mûcibiyle medyûn-ı mezbûrun iflâsına
 - 11 hükm olunubi ve mezbûr Ağyâ'nın nefsine ve hîn-i mütâlebede mahfel-i şer'den ihzârına zevcân Marim binti Begos
 - 12 nâm ermeniye ve mezbûre Marim'in kezâlik nefsine ve hîn-i mutâlebede mahfel-i şer'a ihzârına mahmiye-i İstanbul'da balık bazarında
 - 13 sâkine Vartan nâm ermeni kefil olduklarından sonra merkûm Ağyâ yesârî zuhûruna değin habsden itlâk ve sebîli
 - 14 tahliye olunubi mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' aşara min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'in ve elf.
- Şuhûdü'l-hâl:

Abdülbâkî Efendi el-Müftî, Mustafa Efendi ibni Şeyh Ali, Abdülbâkî Efendi ibni Şaban, Hüseyin Efendi ibni Mehmed imam, Ahmed bin Mustafa, İsmail bin Abdullah.

39 b 2

Tophane'de Tomtom Mahallesinde ikamet eden Canbatasa veledi Favred isimli Fransız müste'men Mısır tüccarlarından el-Hac Mehmed bin Hammude ile mudarebe ortaklığı şartlarıyla İstanbul'dan Mısır'a ve oradan tekrar İstanbul'a mal taşıma anlaşmasından kaynaklanan alacağını el-Hac Mehmed bin Hammude'ye ödediğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde tahrîri iltimâs olmağın savb-ı şer'-i kavîmden Mevlana Abdülkadir Efendi ibni Yusuf me'zûnen

2 bi'l-ketbi ve't-tahrîr irsâl olunubi ol dahi France elçisi tercümanlarından Manol veled Bako nâm tercümanın mahrûsa-i Galata'da Bereketzâde

3 Mahallesinde vâki' menziline varub zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i kavîm eyledikde

4 France tüccârından olub mahrûsa-i mezbûre müzâfâtından

5 kasaba-i Tobhâne'de Tomtom mahallesinde kimken Canbatasa veledi Favred nâm müste'men meclis-i ma'kûdu mersûmun

6 tüccâr-ı Mısıriyye'den sâhib-i hâze'l-kitâb el-Hac Mehmed bin Hammude nâm kimesne mahzarında bi-tav'î ikrâr ve takrîr-i

7 kelâm idüb Mahrûsa-i mezbûre hasnı ebvâbından Balık bazarı kapısı iskelesinde mazbuta ve Kapudanı

8 Ferav nâm müste'men yedinde mazbûta binek ta'bîr olunur sefine-i kebîrem ile Kapudanı Reis yedinden mazbûta

9 binek tabir olunur sefine-i kebirimi bundan mezbur el-Hac Mehmedin Mahmiye-i İstanbul'dan Mısır Kahire iskele

10 lerinden İskenderiye iskelesine varub tahammülleri mikdarı emti'a-i Mısıriyye tahmîl ve mahmiye-i mezbûreye nakl

11 etmek üzere beynimizde mikdarı ma'lûm akçeye îcâr ve teslîm mezbûra.... ber-vech-i muharrer istîcâr ve kabûl

12 ve iskele-i merkûmede tahammülü mikdar emti'a tahmîl ve mahmiye-i mezbûreye tamâmen nakl ve kendüye teslîm

13 etmeğe müstehak olduğum ücret sefine-i merkûme ma'lûmesi ve mezbûre mudarebe def' ve teslîm eylediğim

14 ma'lûmü'l-mikdâr meblağ-ı merkûm el-Hac Mehmed yedine bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz idüb husûs-ı mezbûre müte'allika âmme

15 da'vâdan mezbûr el-Hac Mehmed'in zimmetini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim didikde gıbbe't-tasdîkü'

16 ş-şer'î vâki'ü'l-hâli Mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an ba's olunan Muhzır Hasan ile meclis-i şer'a gelüb

17 alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-salis aşar min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin Çelebi bin Abdullah, el-Hac Ahmed bin Mehmed, el-Hac Ali bin Yusuf, Süleyman Çelebi bin Sinan, Hasan bin Mustafa, Abdullah bin Abdullah. Ve gayruhum.

VARAK 40

40 a 1

İngiltere kaptanlarından Tomazovali veledi Vali isimli müste'men gemisini İstanbul'dan Mısır'a ve tekrar İstanbul'a ticari mallar getirmesi için el-Hac İbrahim bin Abdullah ve el-Hac Ahmed bin Hasan'a 6000 esedî kuruşa kiralamış, taşıma şartlarını ve karşılıklı yükümlülüklerini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 İngiltere kapudanlardan bâ'isü hâze's-sifir

2 kapudan Tomazovali veledi Vali nâm müste'min meclis-i şer'-i

3 hafîr-ı lâzımü't-tevkîrde tüccâr-ı Mısırıyye'den el-Hac İbrahim bin Abdullah

4 ve el-Hac Ahmed bin Hasan nâm kimesneler mahzarlarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb

5 mahrûsa-i Galata hısnı ebvâbından cedîd yağ kabanı kaptanı kapusu hâricinde vâki' iskelede merbût

- 6 kalyon ta‘bîr olunur sefîne-i kebîremi mahmiye-i İstanbul’dan Mısır Kâhire iskelelerinden İskenderiye
- 7 iskelesine varub andan yine mahmiye-i mezbûreye gelinceye değin mezbûrân el-Hac İbrahim ve el-Hac Ahmed’e
- 8 iştirâk-i sevî üzere altı bin esedî kuruşa îcâr ve teslîm eylediğimde onlar dahi ber-vech-i muharrer
- 9 istîcâr ve tesellüm ve kabûl eylediler şol vech üzere ki kapudanlara mahsûs güğercinlik ta‘bîr olunur kımara benim tasarrufumda
- 10 olub ve sefîne-i merkûmenin orta anbarının başı tarafından nısfî mellâhlara ve fevkinde vâkî‘ kımarlardan
- 11 on iki küçük kımaralar tobcular ve yelkenciler ve dümencilere mahsûs ola ve cebehâne benim yedimde ola ve komazlar
- 12 kadîmî vaz‘ olunduğı mahalle vaz‘ oluna ve iyâben ve zihâben sefîne-i mezbûreye haml tahmîl olunubi ve tefrîğ
- 13 ve ihrâc olunmak için müddet-i müks min haysü’l-mecmû‘ doksan gün ola ve doksan günü tecâvüz
- 14 iderse mezbûrân beher yevm harc-ı kumâniye bana otuzar esedî kuruş vireler ve avn-i Hakk’la
- 15 mahmiye-i mezbûreye vusûlde yirmi gün tamâmına değin sefîne-i mezbûrun ihmâlinin nısfî ihrâc olunubi
- 16 ve nevl-i mezkûrun nısfî bana teslîm oluna ve ba‘dehû nısf-ı âharı ihrâc olunubi nevl-i bâkî dahi
- 17 tamâmen bana teslîm oluna ve mahmiye-i İstanbul’da ve İskenderiye iskelesinde harc-ı liman ve harc-i
- 18 cerîm Paşa harcı ve konsolos ve elçilik resmi mezbûrânın üzerlerine olub ve nevl-i sefîne-i
- 19 merkumeden her biri âharın zimmetine lâzım gelen hisse-i deyne emr u fetevayı hâvî kefâlet-i sahîha-i şer‘iyye ile
- 20 kefil olub ve nevl-i sefîne mahmiye-i mezbûrede edâ olundukda hâlisü’l-a‘yâr frenkî veya şerifi
- 21 altun ve esedî virile ve deryâda iyâzu billâhi te‘âlâ korsana ve düşmana müsâdefe

22 ve yâhud hark ve gark veya âhar tarîkle zarar ve ziyân mütehakkık olur ise tarafeynden âhara min ba'd

23 mu'âraza olunmaya ve seffine-i mezbûreye râkibîn olan müsâfirinin nevleri müste'cirân-i mezbûrân

24 seffine-i mezbûreye murâd eyledikleri emti'a ve sâir zehâyir tahammülü mertebesi tahmîl eyleyeler didikde

25 gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi aşara min Saferü'l-hayr

26 li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-müderrişîn Mustafa Efendi ibni eş-Şeyh Ali, Abdülbâkî Efendi ibni Şaban Efendi, Hüseyin Efendi ibni Mehmed, Mustafa Çelebi ibni Osman.

40 a 2

Galata'ya bağlı Kasımpaşa'da Küçük Piyale Paşa Mahallesinde ikamet eden Fatıma binti Ali yirmi gün önce boşandığı eski kocasından oğlu Ali için nafaka talebiyle mahkemeye başvurmuş, günlük 6 akçe nafaka bağlanmasına karar verildiği mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtında kasaba-i

2 Kasım Paşa'da Küçük Piyâle Paşa Mahallesi

3 sâkinelerinden işbu râfi'ü'l-kitâb Fatıma binti Ali

4 nâm hâton mahfel-i şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde takrîr-i kelâm

5 idüb zevcim Mehmed bin Ali nâm kimesne tarih-i kitâbdan yirmi gün mukaddem beni

6 meclis-i şer'ide talâk-ı bâ'in ile tatlık itmekle mezbûrun firâşından hâsıl ve benden mütevellid

7 ve bi-hükmi'l-hadâne el ân hicr ve terbiyemde olub nafaka ve kisveye muhtâc olan işbu sadrî

8 sağîr oğlum Ali için mezbûr Mehmed üzerine kadr-i ma'rûf nafaka takdîr olunmak matlûbumdur didikde hâkim-i muvakki'i Ali el muhtar

9 raf'a-a kadruhu Mevla el-Vehhâb hazretleri dahi saġîr-i mezbûrun nafaka ve kisve ve sâir levâzım-i mühimmesiçün babası mezkûr Mehmed üzerine

10 külli yevm altışar akçe farz ve takdîr ve meblaġ-ı mefrûz mezbûru saġîr-i mezbûrun havâyic-i lâzımesine sarfû'z-zarûre istidâneye

11 ve inde'z-zafer mezkûr Mehmed'e rücû'a mezbûre Fatıma Hatuna izin virmeġin mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

12 fi'l-yevmi't-tâsi' aşara min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'ın ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Çelebi ibni Mustafa, Hamza Beşe ibni Abdülganî, Hüseyin Çelebi ibni İbrahim.

40 b 1

İstanbul'da Hobyar mahallesinde ikamet eden ve Galata'ya baġlı Tophane'de misafir olan Kürkcübaşı Ahmed Aġa bin Mustafa Beġ azadlı kölesi İvaz bin Abdullah'a 10 000 akçe verilmesi için vasiyet etmiş ve bu konuda İbrahim bin Abdurrahim isimli kişiyi vasi tayin etmiştir. Daha sonra hizmetinden memnun olduġu kendi ölümünden sonra İvaz'a 50 000 akçe daha, toplam 60 000 akçe verilmesi için İbrahim bin Abdurrahim'i vasi tayin ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmaġın

2 savb-ı şer'-i enverden Mevlânâ Mahmud Efendi bin Mehmed irsâl olunubi ol dahi

3 Panus veledi Pedos nâm ermeninin Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Tobhâne'de

4 kâtib Mustafa Çelebi mahallesinde sâkin olduġu menzile varub zeyl-i vesıkada muharrerü'l-esâmî

5 müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'î şerîf eyledikte sabıkan Kürkcübaşı olub mahmiye-i İstanbul'da

6 Hobyar mahallesinde sâkin olub ve menzil-i mezbûrda müsâfîret vechi üzre mütemekkin Ahmed Aġa bin Mustafa Beġ

- 7 nâm kimesne meclis-i ma'kûdu-ı mezbûrda utekasından işbu râfi'ü'l-kitâb Ivaz bin Abdullah nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i merâm idüb
- 8 mukaddemâ hîn-i kavlimde sülüsü malımdan mezbûr Ivaz'a on bin akçe virilen deyu vasiyyet ve tenfîzine gâib-i ani'l-meclis İbrahim bin Abdurrahim
- 9 nâm kimesneyi vasî-i muhtâr nasb ve ihtiyâr eylemişiydim el-Hâletü hâzihi mezbûr Ivaz'ın bana kemâlî mertebe hizmetinde fena-i halinde merhameten
- 10 vasiyyet-i mezbûre üzerine elli bin akçe dahi zam eyleyüb şöyle tayin ve tansis iderim ki ba emri rabbi izzeti intikâl-i dâr-ı ahirete
- 11 eylediğimde sülüs-i malımdan husûs-ı mezbûra vasî-i muhtârım olan gaibi mezbûr İbrahim mersûm Ivaz'a min haysü'l-mecmû' altmış bin akçe
- 12 i'tâ ve teslîm eyleye didikde merkûm Ivaz dahi ber-vech-i muharrer vasiyyet-i mezbûreyi ba'de'l-kabûl vâki'ü'l-hâli Mevlânâ-yı mezbûr
- 13 mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an bâ's olunan muhzır Ali bin Ivaz ile meclis-i şer'a gelüb alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin
- 14 fi'l-yevmi's-sâdis min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'in ve elf.
- Şuhûdü'l-hâl:
- Abdülkâdir Çelebi bin Yusuf el-Mü'ezzin, Mehmed Çelebi bin Ahmed el-İmam, Şükrullah Çelebi bin Ahmed attâr, Seyyid Abdülkâdir bin Eşref.

40 b2

İstanbul'da Hobyar mahallesinde ikamet eden ve Galata'ya bağlı Tophane'de misafir olan Kürkcübaşı Ahmed Ağa bin Mustafa Beğ kölesi Rus asıllı Müslüman olmuş İvaz bin Abdullah'ı azad ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

- 1 Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve terkîmi iltimâs olunmağın savb-ı şer'-i enverden Mevlânâ Mahmud Efendi bin Mehmed
- 2 irsâl olunubi ol dahi mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Tobhâne'de kâtip Mustafa Çelebi Mahallesinde
- 3 Manos nâm ermeninin sâkin olduğu menzile varub zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn huzurlarında

4 akd-i meclis-i şer‘-i şerîf eyledikde sâbıkan Kürkcübaşı olub mahmiye-i İstanbul’da Hobyar mahallesinde

5 sâkin ve menzil-i mezbûrda müsâfîret vechi üzere mütemekkin Ahmed Ağa bin Mustafa nâm kimesne meclis-i

6 ma‘kûd-ı mezbûrda kendüye rıkkını mu’terif olan işbu orta boylu açık kaşlı elâ gözlü

7 Rusiyyü’l-asl müslimü’l-mille Ivaz bin Abdullah nâm abd-ı memlûkı mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb

8 mevsûf-ı mezbûr Ivaz hasebeten lillâhi te‘âlâ ve haseneten li-rûhi resûlihi’l-mu‘allâ malımdan tahrîr ve i’tâk ve zimmetinde

9 ahrâr-ı asliyete ilhâk ve idrâc eyledim fîmâ ba’d mevsûf-ı mezbûr Ivaz sâir ahrâr-ı

10 asliye gibi hür olub üzerimde velâ-i şer‘îden gayrı hakkım kalmadı didikde Mevlânâ-yı

11 mezbûr mahallinde ketb ve terkîm idüb ba‘dehû ma‘an ba’s olunan Muhzır Ali bin Ivaz ile

12 meclis-i şer‘a gelüb alâ vukû‘ihî inhâ ve ihbâr ve takrîr itmeğın mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundı

13 fi’l-yevmi’l-hâmis aşara min Saferü’l-hayr li-sene tis‘a ve tis‘în ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Seyyid Abdülkâdir ibni Emrullah, Şükrullah Çelebi ibni Ahmed, Mehmed Çelebi bin Ahmed el-Kayyum, Abdulkadir Çelebi bin Musa el-Mü’ezzin.

VARAK 41

41 a 1

Galata’da Sultan Bayezid Mahallesinde ikamet eden Kambur Benayot veledi Yorgi borçlarını saydıktan ve sahip olduğu mülkleri değerleri ile belirttikten sonra mülklerinin satılıp borçlarının ödenmesine ve kalanının da karısı Lesaru’ya ve daha önce ölmüş oğlu Anise’nin kızı Eleni’ye verilmesine damadı Yorgi’yi vasi tayin ettiğini ve Yorgi’nin de vesayeti kabul ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

- 1 Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve terkîm iltimâs olmağın savb-ı şer'-i enverden
- 2 Mevlânâ Yusuf Efendi ibni Abdullah irsâl olunubi ol dahi Mahrûsa-i Galata'da Sultan Bâyezid
- 3 mahallesinde sâkin Kambur Benayot veledi Yorgi nâm zimmînin menziline varub zeyl-i vesîkada
- 4 muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i şerîf-i nebevî eyledikte nikris dimekle
- 5 ma'rûf maraz-i müzmîn ile marîz olmağla hükm-i esihhâdan olduğuna binâen âmme-i tasarrufâtı câize ve kâffe-i
- 6 teberruatı nafize olan mezkûr kambur Benayot meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda sâbık dâmadı
- 7 salâlet nemadi olan işbu râfi'ü'r-rakîm Yorgi veledi Yani nâm zimmî muvâcehesinde bi't-tav'î
- 8 ve'l-ihdiyâr i'tirâf ve ikrâr idüb zevcem işbu hâzıra bil-meclis Lesaro binti Kostantin
- 9 nâm nasrâniyeye tarih-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden ahz ve i'tâ ve mu'amelat-ı şettâdan
- 10 ba'de külli'l-hesâb zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ beş yüz on beş kıt'a esedî kuruş
- 11 deynim olmağla silk-i mülkümde münselik orta boylu açık kaşlı elâ gözlü rusiyyetü'l-asl kâfîretü'l-mille
- 12 işbu Maruşka nâm câriye-i memlûkemi takrîben iki yaşında Vasil nâm veled-i sağîri ile mezbûre Lisaru'ya
- 13 bâttten yüz on beş esedî kuruşu bey' ve teslîm eylediğimde ol dahi ittibâ'ı ve kabûl eyledikten sonra semen-i mezkûru
- 14 deyn-i mezbûr yedimden mikdar-ı mezbûra isre't-takâs ve'l-mukasa el ân mezbûreye zimmetimde bâkî kalan
- 15 yedi yüz kıt'a esedî kuruş ve Galatasaray nükûd-ı mevkûdesinden mütevellîsi gâib-i ani'l-meclis
- 16 İbrahim Ağa yedinden müstedan ve makbûz zimmetimde deynim olan altı yüz elli kıt'a esedî kuruş

- 17 ve merkûm Yorgi'ye kezâlik tarih-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden ahz ve i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâdan ba'de külli'l-hesâb
- 18 zimmetimde deynim olan sekiz yüz kır'a esedî kuruş ve senevî ücret-i ma'lûme ile hizmetkârlarım olan lisari nâm zımmîye ücret-i
- 19 lâzımesinden zimmetimde deynim olan on beş esedî kuruş ve Nikola nâm zımmî yirmi dört kuruş ve Yani nâm zımmîye altı kuruş
- 20 mezbûr Gav nâm zımmîye otuz dört kuruş ve Beşiktaş kasabası ahâlisine kürkçü tekâlifinden beş kuruş ve Sultan
- 21 Bâyezid mahallesi ahâlisinden yirmi iki buçuk kuruş ve Değirmen Altı mahallesi ahâlisinden yirmi kuruş ki min haysü'l-mecmû' mezkûrûna zimmetimde olan
- 22 vâcib iki bin iki yüz yetmiş altı buçuk kuruş deynim olub ve mecmû'u bina mülküm işbu sâkin olduğum menzilde
- 23 ve dâhilinde mevcûde iki kebîr kazgan ve beş tencere ve altı sahan ve bir el tabası ve iki kebîr nuhas tabesi ve iki pirinçli şamdan
- 24 ve bir deve kuşu çuka ve Banolet tabe ve iki gemi kaftan ve bir bursa çuka ferrâce ve mor çuka samur kalbak
- 25 ve bir müsta'mel orta haliçesi ve bir müsta'mel orta Selanik keçesi ve iki minder ve iki döşek ve altı dokuma müsta'mel yasdık
- 26 ve iki yemen yorgan ve bir beyaz delince? ve iki müsta'mel kebe ve bir pûşi sebet sanduğı ve bir ayaklu sanduka
- 27 ve nakd elli yedi kuruş ve nefsi-i hasbim için ittihaz eylediğim iki yüz medre hamr ve elli medre arak ile mârrü'z-zikr Sultan
- 28 Bâyezid mahallesinde vâki' Çukur ev dimekle ma'rufu'l-hudûdu mülk menzîl mahrûsa-i mezbûrede Eğrikuyu dâhilinde
- 29 vaki merkum Reyhi yorgi ile ber vechi iştirak sevi müşterek mülk mahzen ve mahruse-i mezbure haricinde Balıkpazarında
- 30 kâin ma'lûmü'l-hudûd ve mülkü şerifem dükkânının üç sehminden iki sehmi hisse-i şâyi'am dükkân-ı mezbûrda olan yüz esedî
- 31 kuruş ile kırk kuruşluk mahsûl para sermayem ve kasaba-i Beşiktaş'da şeriki yedinden Kefere mahallesinde eski

- 32 Rum Kenisesi kurbünde vâki' ma'lûmü'l-hudûd mülk menzirim ve yine Sultan Bâyezid Mahallesinde sâkin Kalos nâm zımmî
- 33 yedinde olan üç yüz otuz üç esedî kuruş ve bir sülüs sermayem nâm defter nâtık olduğu üzere adedleri ma'lûm
- 34 tencere ve fucı ve âlât-ı sâirem ve yine Sultan Bâyezid mahallesinde Frenk kinisesi kurbünde âhar şerikim Dimitri nâm zımmî
- 35 yedinde olan üç yüz esedî kuruş sermayem ve defter-i nâtık olduğu üzere adedi ma'lûm tencere ve taba ve fucı ve âlât-ı
- 36 sâiresi ve mahrûsa-i mezbûreye tâbi' Bekir oğlu Mahallesi bağları hudûdu dâhilinde mevâzi'-i adîdede vâki' üç kıt'a
- 37 mülk bağlarımdan gayrı ism-i mâl itlâk olunur kalîl ve kesîr bir habbem olmayub mâ'adâ benim ile ma'rûf ve
- 38 bana mensûb olub dâhildir menzil ve hâric-i ez-menzili kalîl ve kesîr nukûd ve menkûl ve eşyâ-i sâire zevcim
- 39 mezbûrenin malı ve mülkü olub benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim olmamağla bâlâda tafsîli mar olan
- 40 nakit akçe ve şürekâm yedlerinde olan sermayelerim ahz ve kabz ve menkûlât-ı mezbûre ile akârât-ı mezkûre ve sâbıkû'
- 41 z-zikr bağları sûk-ı Sultâniye'de ba'de'l-müzâyede eşşer'iyye semen-i misilleri ile âhara bey' ve ba'de kabzı'l-esmân makbûz
- 42 olan nükûdunun mecmû'undan kendüye deynim olan meblağ-ı mezbûru kâmilen isti'fâya ve deynlerim sâirin-i mezkûrine
- 43 olan düyûn-ı meşrûhamı dahi mezkûrlara bi't-tamâm edâ ve ifâya ve fazlasını sâbıkû'z-zikr bağlar kurblerinde
- 44 vâki' üç kıt'a tarlalarım beher sene âhara îcâra ve ücretlerini yedinden ifâ ve hin-i helakime vaktında ne fazla
- 45 mezkûre ile ittifakla ücreti mezbûreden ittifaken iksâye tarafımdan mezbûr Yorki vekâlet-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl nasb
- 46 ve ta'yîn eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezbûreyi kabul ve hademat-ı lâzimesin kemâ yenbağî
- 47 müte'ahhid olduğdan sonra helâkımdan sonra bakî kalan malımdan mesârifi mahsusuna sarf ve ba'dehû

48 bâkî kalan malımı zevcem mezbûre Lesaru ile
 49 sulbî oğlum olan mukaddemâ hâlik olan Anise nasraniyenin
 50 sulbiye sağîre kızı Eleni'nin vasisine alâ farâyizi'l-intikâl def
 51 ve teslîm ve âharına merkûm Yorgi'ye vasî-i muhtâr nasb ve ihtiyâr
 eylediğimde
 52 ol dahi kezâlik vesâyet-i mezbûreye kabûl ve mahallinde kemâ yenbağî edâ ve
 hizmetine müte'ahhid oldı didikde
 53 gıbbe't-tasdîkü's-şer'î el-mu'teberü'l-vicahi vâki'ü'l-hâl Mevlânâ-yı mezbûr
 mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an
 54 nasb olunan çukadar Mustafa Beşe ibni İbrahim ve Muhzır İsmail
 binAbdürrahim ile mahfel-i şer'-i kavîme gelüb
 55 alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr tefhîm itmeğın mâ hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb ve
 sebt olundı hurrîre fi'l-yevmi's-sâdis min
 56 Saferü'l-hayr sene tis'a ve tis'ın ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi el-Hatib, Ali Ağa bin Yusuf, es-Seyyid Veli
 Efendi el-İmam, Halil Çelebi bin el-Mü'ezzin, Mustafa Çelebi bin Ahmed el-
 Hayyâd, Ebu Bekir bin Mustafa Çelebi, ve Hasan Çelebi bin Abdullah, Mustafa
 bin Çukadar, İsmail bin Abdullah el-Muhzır, Mehmed Çelebi bin Hüseyin Çelebi,
 Hüseyin bin Ya'kûb sacakcı, Ali Beşe bin Mustafa camcı ve gayruhum mine'l-
 hâzırın.

41 b1

Galata'da Şehsüvar Mahallesinde ikamet eden Mustafa Beşe bin Ahmed isimli kişi iki sene önce sefere gittiğinde karısı Sâliha binti Osman'ın kendini seferde şehit olduğunu zannederek Mehmed bin Abdullah ile evlendiğini öğrenince otuzdört gün önce karısını sinirle Talâk-ı Bâyin ile boşadığını ve amacının karısını Mehmed bin Abdullah'dan ayırmak olduğunu söyleyip davasından vazgeçtiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Şehsüvar mahallesinde sâkin Mustafa Beşe bin Ahmed nâm hâtun meclis-i şer'-i şerîfde zevcesi râfi'atü'l-vesîka Sâliha binti

2 Osman nâm hatun mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb tarih-i kitâbdan iki sene mukaddem mezbûre Sâliha'yı taht-ı nikahında

3 zevcim olduğu halde ibka idüb kendim sefer-i hümayuna müteveccih olmuşydim. lakin mezbure Saliha beni seferde şehid

4 olmak üzere nefisini gâib-i ani'l-meclis Mehmed bin Abdullah nâm kimesneye tezvîc eyledikten sonra ben seferden avdet

5 idüb ve mezbûreyi tarih-i kitâbdan otuz dört gün mukaddem mahzar-ı şuhûdda talak-ı bâ'in ile tatlik eylemişdim

6 fe emma ben mezkure Salihaya gayzen münkiri tatlik ve mezbureyi gaibi mezburdan tefrik sadedinde olmuşydim.

7 el-Hâletü hâzihî vech-i muhkî üzere olan da'vâdan fâriğ oldum didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi'l-ibtigâ

8 ketb olundı fî 20 Safer sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Odabaşı bin Ahmed, Hüseyin Çelebi bin Ahmed, Seyyid Mustafa Çelebi bin Seyyid Ali, Mehmed bin Ahmed, Ahmed bin Hüseyin, Hacı Mustafa bin Ahmed, Mustafa Efendi bin Şeyh Ali.

41 b 2

Galata'ya bağlı Tophane'de Kazgancıbaşı Mahallesinde ikamet eden İbrahim bin Mustafa sahip olduğu mülkü 300 kıt'a esedi guruşa Hasan Re'is bin Ahmed'e sattığını, alacağını tamamını aldığını ve aralarında herhangi bir alacak verecek davası kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Tophâne'de Kazgancıbaşı mahallesinde sâkin İbrahim bin Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde

2 sâhib-i hâze'l-kitâb Hasan Reis bin Ahmed nâm kimesne tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu bimâ hüve nehcü'l-mu'teberi'l-mer'î sabit olan Mustafa Beşe ibni

3 İsmail nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âtî sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub kasaba-i mezbûr mahallâtından el-Hac Receb

4 mahallesinde vâki' bir tarafı es-Seyyid Murad Çelebi mülkü ve bir tarafı mevrus Mustafa Çelebi mülkü ve bir tarafı mezbûr yine Molla Hasan

5 vakfından olub Musa Çelebi tasarrufunda olan vakf menzil ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd ve iki bâb fevkânî oda

6 ve bir sofa ve dehliz ve tahtânî iki bâb oda ve bir sofa ve kenîf ve eşcâr-ı müsmireyi hâvî ma'lûmü'l-mikdar havlıyı

7 ve müstakil zokak kapusunu müştamil menzilimi müvekkil-i mezbûre üç yüz kıt'a esedî kuruşa îcâb ve kabûlü hâvî

8 bey'i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslim ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru

9 müvekkil-i mezbûr yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr müvekkil-i mezbûrun

10 mülk-i müştêrâsıdır keyfe mâ yeşâü ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î

11 mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-işrîn min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi bin Murad, el-Hac Mahmud bin Murad, el-Hac Ali bin el-Hac Mustafa, es-Seyyid Murad bin es-Seyyid Sinan, el-Hac İbrahim bin Mustafa el-İmam, Yusuf Çelebi bin el-Hac Musa, Mehmed Çelebi bin Ahmed, Ahmed Çelebi bin Sinan.

VARAK 42

42 a 1

Galata'da Şehsüvar Mallesinde ikamet eden Kazgânî Mustafa Beşe ibni Mehmed sahip olduğu mülkü 10 000 adet değeri tam, saf ve yeni gümüş akçeye Sâliha binti Abdülvehhâb isimli kadına sattığını alacağını tamamını aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

- 1 Mahrûsa-i Galata'da Şehsüvar mahallesinde sâkin
 - 2 Kazgânî Mustafa Beşe ibni Mehmed nâm kimesne meclis-i şer' -i şerîf-i
 - 3 enverde işbu râfî'ü'l-kitâb Sâliha binti Abdülvehhâb nâm hâtun
 - 4 mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âtî sudûruna deĝin silk-i
 - 5 mülkümde münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Kasab Ali Beşe nâm kimesne mülkü
 - 6 ve bir tarafı berber Mehmed Beşe nâm kimesne mülkü ve taraf-ı sâlisi mumcu Ahmed Çelebi nâm kimesne mülkü ve taraf-ı râbi'i tarîk-i
 - 7 âm ile mahdûd fevkânî bir bâb oda ve bir sofabı ve tahtânî iki bâb odayı ve zokak kapusu
 - 8 müştemil mülk menzili mezkûre Sâliha hatuna tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î
 - 9 ile on bin nakd-i râic-i fi'l-vakt ceyyid ve cedîd fiddı akçeye bey' ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i
 - 10 muharrer iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr enna'ti mezkûre yedinden bi rümmetihi ahz ve kabz
 - 11 eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezbûr bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık mezbûre Sâliha Hatun'un mülk-i müşterâsı olmuştur
 - 12 keyfe mâ yeşâü ve tahtâr mutasarrıf olsun didikde ĝibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu
 - 13 fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.
- Şuhûdü'l-hâl:
- Ömer Efendi ibni el-Hac Ali, Ahmed Çelebi ibni Ömer, Yusuf Beşe ibni Abdullah, İbrahim Çelebi ibni Hüseyin, es-Seyyid Mehmed Çelebi el-Hamâmî, Ahmed Çelebi ibni Mehmed el-Helvânî.

42 a 2

Galata'da Câmî'-i Kebîr Mahallesinde ikamet eden Esmehan binti el-Hac Mehmed ve oğlu Ali Ağa ibni el-Hac Ali, 1/8'i Esmehan binti el-Hac Mehmed'in ve 7/8 i Ali Ağa ibni el-Hac Ali'nin olan mülkü 900 kıt'a esedi guraşa el-Hac Fazlullah Reis ibni Ahmed'e sattıktan sonra 900 kıt'a esedi

guruşun tamamını aldıklarını ve aralarında hisseleri mukabilinde paylaştıklarını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Menzil-i âti'z-zikrin sekiz sehimden bir sehm hisse-i şâyi'ası Mahrûsa-i Galata'da Câmi'-i Kebîr mahallesinde sâkine Esmehan

2 binti el-Hac Mehmed nâm hâtunun ve yedi sehim-i şâyi'i sadr-ı kebîr oğlu Ali Ağa ibni el-Hac Ali nâm kimesnenin

3 olduğu lede'ş-şer'î'l-münîfi'ş-şerîf zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Ali Ağa kendi

4 tarafından asl ve vâlidesi mezbûre Esmahan Hatun tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu

5 zât-ı mezbûr dahi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olub mahalle-i mezbûre sükkânından el-Hac Hüseyin

6 ibni Ali yazıcı ve el-Hac Hızır bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-i câhid-i şer'îde şer'an

7 sâbit oldukdan sonra vekâleten meclis-i şer'-i hatırı lâzümü't-tevkîrde sâhib-i hâze'l-kitâb el-Hac

8 Fazlullah Reis ibni Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb vech-i meşrûh üzere

9 vâlidem mezbûre ile yedimizde müşterek mülk ve hakkımız olub mahalle-i mezbûrda vâki' bir tarafı el-Hac İbrahim mülkü

10 ve bir tarafı benim tasarrufumda olan vakıf menzil ve iki tarafı tarîk-i âm ile mahdûd dâhiliyesi tabaka-i ulyâda

11 iki bâb ve üç sofa ve dehliz ve tabaka-i vustâda bir bâb oda ve bir kiler ve bir matbah ve bir kenîf

12 ve süflâda bir bab oda ve bir kargir mahzen ve bir habiyede iki bâb fevkânî oda ve iki sofa ve bir kenîf

13 ve tahtânî bir sağîr ve kâzir ve iki zokak kapısını müştemil menzili bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffetü

14 vel-merâfık mezbûr el-Hac Fazlullah Reise dokuz yüz kıt'a esedî kuruşa tarafeynden îcâb ve kabûlü

15 hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslîm ol dahi ber-vech-i muharrer
iştirâ ve tesellüm eyledikten

16 sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr dokuz yüz otuz kuruş mezbûrun yedinden
bi't-tamâm ahz

17 ve kabz idüb sihâm-ı mezkûre üzere beynimizde iktisâm eyledik didikde
gıbbe't-tasdîkû's-şer'î

18 mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sanive'l-işrin min Saferü'l-
hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Ahmed bin Süleyman, el-Hac Osman ibni Mustafa, Mustafa Çelebi ibni el-
Hac Ali, Seyyid Ali Çelebi ibni İbrahim, el-Hac Mehmed bin Hamude.

42 b 1

**Kaptan Hasan Re'is ibni Şaban, denizci Yorki veledi Nikola'nın kendisine 6
kıt'a esedi guruş ve 1 sülüs borcu olduğunu ve alacağını talep ettiğinde
Yorki'nin borcunu ödemeye yanaşmaması üzerine mahkemeye başvurarak
alacağının alınması ve kendine ödenmesini talep etmiştir. Yorki borcu kabul
edip fakat ödemeye gücünün olmadığını belirtince mahkeme Yorki'yi
borcunu ödemesi konusunda uyardığını tutanağa kaydettirmiştir.**

1 Rü'esâ tâifесinden işbu sâhibü'l-vesîka Hasan Reis ibni Şaban mahfel-i şer'-i
şerîfde mellâh tâifесinden

2 Yorki veledi Nikola nâm zımmi muvacehesinde üzerine da'va ve takrir-i kelam
idüb merkum Yorki zimmetinde

3 cihet-i karz-ı şer'îden altı kıt'a esedî kuruş ve bir sülüs hakkım olub meblağ-ı
mezbûru mezbûrdan talep eylediğimde

4 edâdan imtinâ' ider suâl olunubi alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl
merkûm Yorgi

5 cevâbında fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr Hasan Reis ber-vech-i muharrer cihet-i
mezkûreden ol mikdar

6 kuruş el ân lâzımü'r-redd deyni olduğunu bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf itmeğın alâ
mûcib-i i'tirâfihi meblağ-ı

7 merkûmu mezbûr Hasan Reise edâ ve teslîme merkûm Yorgi'ye ba'de't-tenbih mâ hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ve terkîm

8 olundı fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Abdûlbâkî Efendi el-Müftî, Mustafa Efendi ibni eş-Şeyh Ali, Ahmed Beşe ibni Mustafa, Hamza Beşe ibni Abdülganî.

VARAK 43

43 a 1

Galata'ya bağlı Kasımpaşa mahallelerinden Tozkoparan Mahallesinde ikamet eden Canfedâ binti Abdullah, Gürcü asıllı ve Müslüman olmuş Belkis binti Abdullah isimli cariyesini azad ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Kasım Paşa mahallâtından Tozkoparan mahallesinde sâkine Canfedâ

2 binti Abdullah nâm hatun mahfel-i şer' de takrîr-i kelâm idüb bana rıkkıyetini mu'terife olan işbu uzun boylu

3 açık kaşlı elâ gözlü Gürciyyetü'l-asl müslimetü'l-mille Belkis binti Abdullah nâm câriye-i memlûkemi malımdan tahrîr

4 ve i'tâk ve zümre-i herâyiri asliyâta ilhâk ve idrâc eyledim üzerinden velâ-i şer' iden gayrı

5 hakkım kalmadı didikde mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâmin min Saferü'l-hayr sene 1099.

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin Efendi ibni Mehmed el-İmam, Hasan Çelebi bin Hasan, Mehmed Çelebi bin Ali, Ahmed Çelebi bin Mustafa, Ebu Bekir Çelebi bin Mehmed, Mehmed bin Abdülkerim.

43 a 2

Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet eden Yorgi veledi Yani sahip olduğu mülkü önce Galata sarayı mütevellîsi olan İbrahim Ağa bin Hızır'a

300 kıt'a esedi guruşa sattığını ve miktarı aralarında belli olan bir meblağa bir yıllığına kiraladıktan sonra aralarında olan anlaşma gereği bir yıl sonunda aldığı 300 kıt'a esedi guruşu ve kira miktarını geri ödeyince mülkü geri aldığını ve geri aldığı mülkü Rizo veledi Ankelo'ya 700 kıt'a esedi guruşa sattığını ve paranın tamamını aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde sâkin Yorgi veledi Yani nâm zımmî mahfel-i şer' den

2 Rizo veledi Ankelo nâm zımmî müvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âtî sudûruna değin

3 silk-i mülkümde münselik olub mahall-i mezbûrede vâki' bir taraftan bazen Kostantin nâm zımmî mülkü ve bazen

4 Aya Nikola Kenisesi ve bir tarafı Yani nâm zımmî mülkü ve tarafeyn-i âhireyni tarîk-i âm ile mahdûd

5 tabaka-i ulyâda iki bâb oda ve bir sofa ve vustâda iki bâb oda ve kenîf ve süflâda

6 bir mahzen ve bir bi'ri mâ ve cenineyi ve müstakillen selamlık ta'bir olunur fevkânî bir bâb odayı ve iki

7 zokak kapusını müştamil mülk menzilimi yedimde olan mühürlü ve imzâlî şikk olunan işbu hüccet-i

8 isti'lâm nâtıka olduğu üzere mukaddemâ Galata sarayı mütevellîsi olan İbrahim Ağa bin Hızır nâm kimesneye

9 üç yüz kıt'a esedî kuruşa semen-i makbûza bi-tarîki'l-istiğlâl bey' ve teslîm idüb ol dahi

10 mâl-i vakf-ı mezbûr ile ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve ba'de't-tahliyeti's-şer' iyye yine bana ücret-i ma'lûme ile sene tamâmına değin

11 îcâr ve teslîm eylemişiydi el-Hâletü hâzihî asl mâl-i vakf-ı mezbûru ve menzil-i mezbûrun müddet-i ma'lûmede ücret-i lâzime-i

12 ma'lûmesini mütevellî-i mezbûra bi't-tamâm edâ ve teslîm idüb ve menzil-i mezkûru isti'lâliyetden fek ve farigan ani's-şevağil

13 ahz ve kabz eylediğim cihetle menzil-i mahdûd-ı mezkûrumu mezkûr Rizo'ya tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı

14 sahîh-i şer'î ile yedi yüz kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-minvâl-i mezkûr iştirâ ve tesellüm eyledikten

15 sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru merkûm yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezkûr

16 bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık mersûm Rizo'nun mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe mâ yeşâü ve tehtâr mutasarrıf

17 olsun didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-râbi ve'l-işrîn min Saferü'l-hayr sene 1099.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi ibni Abdülkâdir el-İmam, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin es-Seyyid Hasan, Ali Beşe bin Abdullah, Mustafa Beşe bin Ahmed, Ahmed Çelebi bin Abdullah, İbrahim Ağa bin Hızır, Ahmed Çelebi bin el-Hac Ivaz bin Abdullah, Hüseyin Çelebi el münadi, Mustafa Çelebi bin Gülümzâde, Abdülbâkî Çelebi bin Şaban, Yani veledi Kosta, Yani veledi Vasil, Yorgi veledi Estemat, Kerci veledi Hristo, Mihal veledi Nikola.

43 b 1

Galata'da Câmi'-i Kebîr Mahallesinde ikamet eden Ali Ağa ibni el-Hac Ali İstanbul'da Emîn Hayreddin vakfına ait olup annesi ile ortak tasarruflarında olan ve günlük 6 akçeye kiraya verdikleri mülkün tasarruf hakkını 100 kıt'a esedi guruşa el-Hac Fazlullah Re'is'e sattıklarını ve paranın tamamını aldıklarını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Câmi'-i Kebîr mahallesinde sâkin

2 Ali Ağa ibni el-Hac Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde

3 sâhib-i hâze'l-kitâb Fazlullah Reis ibni Ahmed nâm kimesne mahzarında

4 ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i İstanbul'da merhûm Emîn Hayreddin vakfından

5 olub babam müteveffâ-yı mezbûrdan muntekil ve yevmî altışar akçe icâre mü'eccel ile tefvîz-i

6 âti'z-zikr sudûruna değın taht-ı tasarrufumda olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı vâlidem

7 Esmahan Hatun ile müşterek olduğumuz mülkümüz ve bir tarafı Emetullah Hatun ibnetü el-merhûm

8 Mahmud Efendi mülk ve iki tarafı tarîk-i âm ile mahdûd üç bâb fevkânî oda ve bir sofa ve tahtında

9 bir bâb mahzen ve kenîf ve zât-ı eşcâr-ı müsmire bağceyi müştemil vakıf menzilimin hakk-ı tasarrufunu ma'rifet-i

10 mütevellî ile mezbûr el-Hac Fazlullah Reis yüz kıt'a esedî kuruş bedel mukâbelesinde ferâğı

11 ve tefvîz ve teslîm idüb mezbûr dahi ber-vech-i muharrer tefvîz ve kabûl ve tesellüm eyledikten sonra

12 bedel-i tefvîz olan meblağ-ı mezbûr yüz kıt'a esedî kuruşa mezbûr el-Hac Fazlullah Reis bana

13 tamâmen edâ ve teslîm itmekle yedinden ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mersûm bi-cümleti't-tevâbi'

14 ve'l-levâhık ve kâffetü'l-hukûk ve'l-merâfik mezbûr el-Hac Fazlullah Reis'in taht-ı tasarrufunda olub

15 emsâli mutasarrıf olduğu gibi mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki'

16 bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Mehmed bin Ömer, el-Hac Ahmed bin Hamud, el-Hac Mehmed bin Ahmed, el-Hac Osman ibni Mustafa, Selim ibni Mahmud, Mehmed Efendi bin Ali, Mustafa Çelebi bin el-Hac Ali, Ali Çelebi ibni İbrahim, Bekir bin Abdullah, Mehmed bin Receb.

43 b 2

Galata'da Okcu Musa Mahallesinde ikamet eden Ali Çelebi ibni Osman sahip olduğu mülkü 70 kıt'a esedi guruşa Mahmud Çelebi ibni el-Hac Mehmed'e sattıktan sonra, oğlu Osman'ın bu satışta hazır olmaması sebebiyle satmaktan vazgeçmesi üzerine Mahmud Çelebi ile aralarında şiddetli bir tartışma yaşandığını, daha sonra Osman'ın satışta hazır

bulunmasıyla mülkün Mahmud Çelebi ibni el-Hac Mehmed'e 70 kıt'a esedi guruşa satışı gerçekleştiğini ve paranın tamamını Mahmud Çelebi ibni el-Hac Mehmed'den aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Okcu Musa Mahallesinde sâkin Ali Çelebi ibni Osman nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzımü'

2 t-tevkîrde işbu râfi'ü'l-vesîka Mahmud Çelebi ibni el-Hac Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb

3 silk-i mülkümde münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan yine benim mülküm ve bir taraftan yine

4 mezbûr Mahmud Çelebi'nin mülkü ve bir taraftan saycı Ali Çelebi vakfı ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd

5 ve bir bâb fevkânî oda ve sundurma ve dehliz ve kenîf ve nerdüban ve zokak kapusunu müştamil olub

6 benim damlalığım oluğu cereyân ettiği yere cereyân etmek üzere ve fevkânîde vâki' dolma duvar

7 müşterek ve tahtânîde vâki' dolma duvarın dolması benim ve tahtası mezbûr Mahmud Çelebi'nin olmak üzere

8 menzil-i mahdûd-ı mezbûru mâh-ı Muharrem'in yirmi dördüncü günü merkûm Mahmud Çelebi'ye yetmiş kıt'a esedî kuruşa

9 semeni medfua bey' ve teslîm ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra yedine hüccet-i şer'iyeye dahi

10 virmişdim ve lâkin hîn-i akidde sulbî kebîr oğlum Osman hâzır olmayub ânın rızâsına mevkûfen

11 bey' iderim deyu bey'-i mezbûrumdan rücû' murâd iderim deyu beynimizde nizâ'-ı küllî vâki' olmuşidi el-Hâletü

12 hezihi yine menzil-i mahdûd-ı merkûmu ber-vech-i muharrer işbu oğlum mezbûr Osman hâzır olduğu halde semen-i merkûm yetmiş

13 kıt'a esedî kuruşa bey'-i kat'î ile mezbûr Mahmud Çelebi'ye bey' ve teslîm ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl

14 eyledikten sonra semen-i mezbûr yetmiş kıt'a esedî kuruş mezbûr Mahmud Çelebi yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz

15 eyledim fimâ ba'd menzil-i mahdûd-ı mezbûr merkûm Mahmud Çelebi'nin mülk-i müştêrâsı olub benim kat'â alâka ve medhalim kalmamışdır

16 didikde gibbe't-tasdîkû's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi'l-iibtîğa ketb olundı fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min Saferü'l-hayr

17 li-sene tis'a ve tis'în ve elf. 1099

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Efendi ibni Mehmed İmamzâde mahalle-i mezbûre, Mehmed Efendi el-Hac Bali imam imam mahal-i el-Hac Ağmâ, Abdullah Yazıcı ibni İbrahim, Mehmed Yazıcı ibni Hüseyin, Hüseyin Yazıcı ibni Mehmed, Mustafa Çelebi bin Şaban, Mehmed Çelebi ibni Ali el-mütevellî, Hüseyin Beğ ibni Abdullah, Ebu Bekir Beşe ibni Pîrî, Ramazan Çelebi.

VARAK 44

44 a 1

Akdeniz'de Sakız Adası'nda Eylütariye Mahallesinde ikamet eden Makyo veledi Yakoy veledi Erhondi Galata'da el-Hac A'mî mahallesinde ikamet eden İbrahim Paşa ibni el-merhûm Ahmed Paşa'dan alacağı olan 200 kuruşun tamamını tahsil ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Deryâ-yı Sefid'de Sakız cezâresinde

2 nefis-i medîne-i Sakız mahallâtından Eylütariye

3 mahallesinde sâkin Makyo veledi Yakoy veledi Erhondi nâm

4 zımmî tarafından meblağ-ı îti'z-zikri taleb ve ahze ve kendüye îsâle ve mezkûrât-ı

5 mütevakkıf olduğu umûr-ı sâireye yedinde olan sâbitü'l-mazmûn hüccet-i şer'îyye sıhhat

6 makrûn mûcibince sâbit ve mütehakkık ve vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan Pandeli veledi Kostantin nam

7 zımmî mahfel-i şer'de sâbikan deryâ beğliği hizmetiyle mukayyed vâlide ve el-ân kayd-ı mezbûrdan ferâğ ve sufârada

8 olub mahrûsa-i Galata dâhilinde el-Hac A'mî mahallesinde umdetü'l-ümerâi'l-kirâm zübdetü'l-küberâi'l-fihâm el-faizü bi Lutfi rabbihi'l-allam

9 işbu râfi'ü'l-kitâb-ı fesâhat-irtisâm mance carıkzâd dimekle şehîr İbrahim Paşa ibni el-merhûm Ahmed Paşa tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri

10 tasdîke sâbü'tü'l-vekâle vekîl olan Mehmed Kethüdâ ibni Hüseyin nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkil-i merkûm

11 Maky'o'nun müvekkil-i müşârun-ileyh İbrahim Paşa zimmetinde cihet-i deyn-i şer'îden iki yüz kuruş hakkı olup deyn ber-vech-i muharrer kabz ve îsâle

12 vekîl olduğum cihetle meblağ-ı mezbûru müşârun-ileyh yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm meblağ-ı mezbûrdan

13 müşârun-ileyh İbrahim Paşa zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı

14 fi'l-yevmi't-tâsi' aşar min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Abdülbâkî Efendi ibni Yusuf, Abdülbâkî Ağa ibni Ali, Abdülbâkî Çelebi ibni Şaban, Ali bin Abdullah, Mustafa Çelebi ibni eş-Şeyh Ali, Mustafa Beşe ibni Çukadar, Ahmed Beşe ibni Mustafa.

44 a 2

Galata'ya bağlı Tophane'de Firuz Ağa Mahallesinde ikamet eden Durmuş Reis ibni Mustafa "şayka" olarak tabir edilen gemisiyle es-Seyyid Murad bin es-Seyyid Sinan'a ait 1113 kile buğday ve arpayı Silistre İskelesinden Bergos iskelesine nakletmek üzere kilesi 15 akçeden 16 695 akçeye anlaştıklarını, geminin Bergos'a değilde Varna İskelesine varması üzerine bu sefer Varna'dan İstanbul'a nakliye için kilesi 6'şar akçeden 6678 akçeye anlaştıklarını ifade ettikten sonra hububatı İstanbul'da es-Seyyid Murad'a teslim ettiğini, ilk nakliyeden 15 100 akçe aldığını, ilk seferden kalan 1595 akçe ve ikinci seferden 6678 akçe alacağını talep ederek mahkemeye başvurmuştur. es-Seyyid Murad birinci seferden kalan 1595 akçe borcunu kabul etmiş fakat ikinci seferin kendinden habersiz yapıldığı gerekçesiyle ikinci seferden olan 6678 akçe borcu inkar etmiştir. Bunun üzerine Durmuş Re'is'ten iddiasını ispatlaması istenmiş, Durmuş Re'is iddiasını ispatlayamayınca 1595 akçenin es-Seyyid Murad tarafından Durmuş Reis'e ödenmesine karar verildiği mahkeme tıtanığına kaydedilmiştir.

- 1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Tobhâne'de Firuz Ağa
- 2 mahallesinde sâkin işbu râfî'ü'l-kitâb Durmuş Reis ibni Mustafa
- 3 nâm kimesne mahfel-i şer' de rû'esâ tâifesinden es-Seyyid Murad bin
- 4 es-Seyyid Sinan nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb
- 5 mezbûr es-Seyyid Murad tarih-i kitâbdan üç ay mukaddem vilâyet-i Rumeli'nde
- 6 Silistre iskelesinde bin yüz on üç keyl hinta ve şa'iri mârrü'z-zikr iskeleden Bergos
- 7 iskelesine nakl itmek üzere beher keyli on beşer akçeden on altı bin altı yüz
- 8 doksan beş akçe nevl ile şâyika ta'bîr olunur sefîne tahmîl itdikden sonra âdem-i müsaade-i
- 9 eyyâm hesebiyle Bergos iskelesine vusûl-ı müyesser olmayub lakin kurbünden Varna iskelesine
- 10 mülâkî olduğumuz mezbûr es-Seyyid Murad Bergos iskelesine tevcîhinde fâriğ olub mârrü'z-zikr
- 11 bin yüz on üç keyl hinta ve şa'iri Bergos iskelesi hizâsından mahmiye-i İstanbul'a nakl
- 12 itmek üzere nevl-i evvelden kat'-ı nazar beher keyli altışar akçeden altı bin altı yüz yetmiş sekiz akçe
- 13 nevl ile sefînemde ibkâ eyledikden sonra ben dahi zahîre-i mezbûresin mahmiye-i İstanbul'a nakl ve kendüye
- 14 bi't-tamâm teslîm idüb ve nevl-i evvel mezbûr on altı bin altı yüz doksan beş akçenin on beş
- 15 bin yüz akçesini mezbûr yedinden ahz ve kabz eylediğim cihetle nevl-i evvel mezbûrdan
- 16 bin beş yüz doksan beş akçe ile nevl-i bâkî mezkûr altı bin altı yüz yetmiş sekiz akçe mezbûr
- 17 zimmetinde bâkî kalmışidi hâlâ mezbûr es-Seyyid Murad'dan suâl olunubi meblağeyn-i mezbûreynin
- 18 alvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr es-Seyyid Murad cevâbında fi'l-vâki' mârrü'z-zikr
- 19 Silistre iskelesinde sâbıkü'z-zikr Bergos iskelesinden nakl itmek üzere zahîre mezbûresin

20 müdde'î-i mezbûrun seffinesine on altı bin altı yüz doksan beş akçe nevl ile tahmîlini ve nevl-i

21 mezbûrdan hâlâ zimmetinde bin beş yüz doksan beş akçe bâkî kaldığını ikrâr lakin reis-i mezbûr

22 zahîre-i mezbûremi Bergos iskelesine nakl itmeyüb benim rızâm yoğiken amden ve rağmen İstanbul'a

23 nakl eylemişdir deyu vech-i muharrer üzere Varna iskelesinde mârrü'z-zikr Bergos iskelesi hizâsından

24 İstanbul'a nakl etmek üzere zahîre-i mezbûresi nevl-i mezkûr ile reis-i mezbûrun seffine-i mezkûre

25 sinde ibkâ eyledüğünü münkir olıcak reis-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine talep olundukda ityân-ı

26 beyyine için istihmâl itmekle mühl-i şer'î-i birle isre'l-imhâl ikrârı mertebesi olan meblağ

44 b

27 mezbûr bin beş yüz doksan beş akçeyi reis-i

28 mezbûra edâ ve teslîme mezbûr es-Seyyid Murad'a tenbîh birle

29 mâ hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn

30 min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Efendi ibni eş-Şeyh Ali, Abdülbâkî Efendi ibni Şaban, Ahmed Beşe ibni Mustafa, Hamza Beşe ibni Abdülganî, İsmail ibni Abdullah.

44 b 1

Bahriye komutanlarından Galata'da el-Hac A'mî Mahallesinde ikamet eden İbrahim Paşa ibni el-merhûm Ahmed Paşa sahip olduğu "çekdiri" tabir edilen gemisini her şeyiyle ve mürettabatıyla beraber 16 900 kıt'a esedi guruşa, bunun dışında yine gemiye ait birtakım eşyaları da 5000 kıt'a esedi guruşa, toplam 21 900 esedi guruşa oğlu Ali Beğ'e satmıştır. İbrahim Paşa bu satışı; her sene 2000 guruş olmak üzere toplam 8000 guruşu dört sene, kalan 13 900 guruşu da her sene 3333 guruş ve 1 sülüs olmak üzere dört sene, sekiz

sene tamamlanmasının ardından altmışbir gün sonrada kalan borcu 566 esedi guruş ve 1 zolata olmak üzere sekiz sene taksitlendirdiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Sabıkan ümerâ-i bahriyeden olub Mahrûsa-i Galata dâhilinde el-Hac A'mî mahallesinde sâkin Manca çarıkzâde

2 dimekle şehîr umdetü'l-ümerâi'l-kirâm zübdetü'l-küberâi'l-fihâm el-fâiz-i bilütfi rabbihi'l-allâm İbrahim Paşa ibni el-merhûm

3 Ahmed Paşa meclis-i şer'î-i şerîf-i enver ve mahfel-i dîn-i münîf-i ezherde sulbî kebîr oğlu umdetü'l-ümerâi'l-kirâm

4 zübdetü'l-kebîri'l-müfahham işbu râfi'ü's-selem Ali Beğ mahzarında bi't-tav'î ve'l-ihiyâr i'tirâf ve ikrâr

5 idüb kezâlik ümerâ-i mezkûrûndan olub Çâlık dimekle şehîr Mehmed Paşa'dan ikâle eylediğim cihetle

6 mülk-i müşterâm olub Tersâne-i Amire-i Sultânî lâ-zâle ma'mûren bi'l-avni's-samadânî ikdâmında

7 merbûta Çekdiri dimekle ma'rûfe ve ma'hûde sefîne-i kebirem dâhilinde mevcûd ve kâim ve her birinin

8 eşkâli ve evsâfi ve aslı ve ismi ve milleti tarafeyn yedlerinde olan mûmzî ve mahtûm ma'mûl bih defter-i nâtık

9 olduğu üzere beynimizde ilm-i şer'î ile ma'lûm Fortuna ta'bîr yüz otuz beş Kazaklarımın mecmû'unu her bir re'si

10 yüz otuz esedî kuruşa olmak üzere oğlum mûmâ-ileyh Ali Beğ'e bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile on altı bin

11 dokuz yüz kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer ibtiyâ' ve kabûl ve tesellüm idüb

12 ve yine sâlifü'z-zikr sefînemi dahi derûnunda münderice ve mevcûde âlât-ı lâzimesi olan iki

13 termekte ve bir mastra (?) ve dört orta ve bir büyük kon ta'bîr olunur yelkenleri ve beş sefîne timuru

14 ve beş kumanya ve beş komanta ve dört bala rober kankal manta ve bir uçurma kazganı ve üç

15 zift kazganı ve bir satıl ve bir keçe ve iki tente bir cedîd ve biri köhne ve üç tenteline ve kancasıyla ve otuz

16 iki cestak ve bir bakır fener ve iki yüz yirmi ayak bernaka ve dört meş'ale ve iki boğası sancak

17 ve bakır alem ve iki yüz elli varil ve on iki hırba ve bir filika ve bir kayığı ile yine mûmâ-ileyh Ali Beğ'e

18 tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bi-safka-i vâhide beş bin kıt'a

19 esedî kuruşa bey' ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-minvâl-i muharrer iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra

20 mebi'ayn-ı mezbûreynin min haysü'l-mecmû' semenleri olan yirmi bir bin dokuz yüz esedî kuruşun

21 sekiz bin esedî kuruşunu mûmâ-ileyh Ali Beğ sene-i âtiye Safer'i guresinden her sene tamâmında bana

22 ikişer bin esedi guruş virmek üzere dört sene tamamına değin taksid idüb ve bakisi olan

23 on üç bin dokuz yüz esedî kuruşu dahi yine mûmâ-ileyh Ali Beğ tarih-i kitâbdan beşinci

24 sene Safer'i guresinden dört sene ve altmış bir gün tamâmına değin ki mârrü'z-zikr dört senenin

25 her bir senesi tamâmında bana üçer bin üçer yüz otuz üçer esedî kuruş ve birer sülüs

26 virüb ve altmış bir gün tamâmında beş yüz altmış altı esedî kuruş ve bir zolta

27 üzere taksît eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan yüz otuz re's forsa kazakları ve âlât-ı

28 meşrûhalarıyla sefîne-i mezkûre mûmâ-ileyh Ali Beğ'in mülk-i müşterâsı olmuşdur keyfe mâ yeşâü ve yehtâr

29 mutasarrif olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mûmâ-ileyh Ali Beğ dahi meclis-i mezbûrda

30 vâlidî müşârun-ileyh İbrahim Paşa mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf idüb semeneyn-i mezbûreyn yirmi bir bin

31 dokuz yüz kıt'a esedî kuruş vâlidim müşârun-ileyh İbrahim Paşa'ya ber-minvâl-i mufassal sene-i âtiye Safer'i

32 guresinden sekiz sene ve altmış bir gün tamâmına değin zimmetimde mukassat vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ

33 deynimdir didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâvî

34 ve'l-işrîn min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în.

Şuhûdü'l-hâl;

VARAK 45

45 a

el-Hac Ahmed Çelebi ibni Mustafa Kapudan, es-Seyyid Abdullah Çelebi es-Seyyid, el-Hac Mehmed ibni el-Hac Cum'a, el-Hac Mehmed ibni İbrahimel Baki, el-Hac Ebu Bekir ibni Ali, Mehmed Beğ ibni Mustafa, Ahmed Çelebi ibni Abdülbâkî, Mehmed Efendi el-İmam, Mustafa Çelebi ibni Mehmed, Mustafa Kapudan ibni Mehmed, Abdülbâkî ibni Yusuf, Mustafa Çelebi imamzâde, Abdülbâkî Çelebi ibni Şaban, Hüseyin Efendi imam-ı mescid-i Tozkobaran, Mehmed Efendi el-İmam, Mustafa Beşe çukadar.

45 a 1

Üsküdar'a bağlı Adalar nahiyesinde Maltepe karyesinde ikamet eden Kanaki veledi Manolaki, Utye binti Misli isimli kadının kocası Lodraki ile ortak oldukları mülkün yarı hissesini 10 kıt'a esedi gurus değerle yine aynı mahalde bulunan Utye binti Misli'nin mülkü ile karşılıklı olarak takas ettiklerini mahkeme tutanağına kaydettimiştir.

1 Medîne-i Üsküdar kazâsı müzâfâtından Adalar nâhiyesine tâbi' Maldepe karyesinde sâkin Kanaki veledi Manolaki nâm zımmî meclis-i şer'-i

2 hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde yine karye-i mezbûrede sâkine sâhibetü hâze'l-kitâb Utye binti Misli nâm nasrâniye tarafından husûs-ı

3 âti'z-zikri tasdîka vekîl olduğu bimâ nehci'l-mu'teberü'l-müdde-i sâbit olan Ömer Beşe ibni Ali nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm

4 idüb akd-i âtî sudûruna değin yedinde mülk ve hakkım olub karye-i mezbûrede vâki' bir tarafi Lefter mülkü ve bir tarafi Lodraki

5 mülkü ve bir tarafi Kilisa duvarı ve bir tarafi tarîk-i âm ile mahdûd bir bâb fevkânî oda ve tahta bûş ve tahtında vâki' bir bâb

6 mahzen ve ma'lûmü'l-mikdar havlıyı müştemil olub müvekkile-i mezbûrenin zevc-i mezbûr Lodraki ile iştirâk-ı sevî üzere müşterek

7 olduğumuz menzilin nisf hisse-i şâyi'asını on kıt'a esedî kuruş ile müvekkile-i mezbûrenin emlâkından olub karye-i mezbûrede

8 vâki' bir tarafi Kıryako nâm zımmî mülkü ve bir tarafi Rıdvan nâm kimesne mülkü ve iki tarafi tarîk-i âm ile mahdûd bir bâb mahzen

9 ve bir sağır fırın ve ma'lûmü'l-mikdar havlıyı müştemil menziline bi-tarîki'l-mukassa müvekkil-i mezbûreye tarafeynden îcâb ve kabûlü

10 hâvî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile teslîm ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve tesellüm eyledikten sonra her birimiz kabz-ı

11 semeni hâvî teslîm-i bey' eyledik ba'de'l-yevm nisf hisse-i şâyi'a müvekkile-i mezbûrenin mülkü olub menzil-i mahdûd-ı mezbûr

12 benim mülk-i mahzım olmuşdur didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki'bi't-taleb ketb olundu. fi'l-yevmi's-sâbi'

13 min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Rıdvan ibni Abdullah, İbrahim Çelebi ibni Receb, Hasan Beşe ibni Mustafa, Sâlih Çelebi ibni Mustafa, Mustafa bin İbrahim, Hamza Beşe ibni Abdullah.

45 a 2

Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet eden Curcu veledi Ferisu sahip olduğu mülkü İsmail Efendi Vakfını mütevellisi olan Mehmed Ağa ibni Ahmed'e 70 kıt'a esedi guruşa sattıktan sonra yıllığı 10,5 guruşa kiralamıştır. Bir sene tamamlandığında eğer borcunu ödemezse mülkü terk edeceğini, eğer 80,5 guruşu öderse mülkün satılması ve borcunun ödenmesi, satıştan fazla kalırsa kendine verilmesi konusunda Vasilaki'yi vekil tayin ettiğini, Vasilaki'nin de vekaleti kabul ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

- 1 Mahmiye-i Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde sâkin Curcu veledi Ferisu nâm zımmî meclis-i şer'î-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde İsmail
- 2 Efendi nâm sâhibü'l-hayrın evkâfına bi'l-fi'il mütevellî olan işbu râfî'ü'l-kitâb Mehmed Ağa ibni Ahmed nâm kimesne mahzarında
- 3 ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âtî z' zikrin sudûruna deĝin silk-i mülkümde münselik olub mahalle-i mezbûrede
- 4 vâki' bir tarafı Kasandre nâm nasrâniye menzili ve bir tarafı Marim ermeniye menzili ve taraf-ı sâlisi Enkoli nâm zımmî menzili
- 5 ve taraf-ı râbi'î tarîk-i âm ile mahdûd fevkânî bir bâb oda ve tahtanî bir bâb oda ve bir mahzen ve bir matbah ve müstemilât-ı
- 6 sâireyi muhtevî mülk menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık vekâffeti'l-hukûk ve'l-merâfik mütevellî-i mezbûra bi tariki'l-istiĝlal
- 7 yetmiş kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm ol dahi mâl-ı vakf-ı mezbûr ile ber-vech-i muharrer ibtiyâ' ve kabûl eyledikten
- 8 sonra semeni olan meblaĝ-ı mezbûru yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eylediğinden sonra mütevellî-i mezbûr menzil-i mahdûd-ı
- 9 mezkûru gıbbe't-tahliyeti'ş-şer'îyye ve't-tekâbizü'l-mer'î tarih-i kitâbdan bir sene tamâmına deĝin on buçuk kuruşa îcâr
- 10 ve teslîm ol dahi ber-vech-i muharrer istîcâr ve tesellüm eyledi didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mahalle-i mezbûrede sâkin ve Vasilaki
- 11 veledi nâm zımmî menzil-i mezbûrun derkine ve ücret-i lâzimesine tarafeynden emr ve kabûlü hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'îyye
- 12 ile kefil oldukdan sonra mezbûr Curci kefil-i merkûm Vasilaki muvâcehesinde i'âde-i kelâm idüb eĝer sene-i
- 13 mezbûre tamâmında mütevellî-i mezbûr aslâh ve rıbhan deynim olan meblaĝ-ı merkûm seksen buçuk kuruş deynimi edâ idersem
- 14 menzil-i mahdûd-ı mezkûru semen-i misli ile âhara bey' ve semeninden deyn-i mezkûrumu mütevellî-i mezbûra edâya ve fazla kalursa
- 15 bana isâle kefil-i mezbûr ve Vasilaki vekâlet-i devriye ile tarafeynden vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde
- 16 ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya müte'ahhid olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin

17 ve'l-işrîn min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi imamzâde, Abdülbâkî Çelebi bin Şaban, Halil Efendi ibni Ömer el-Müezzîn.

45 b 1

Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet ederken ölen Gevher binti Enderun isimli kadının oğlu Danyal'ın vasisi olan Kirkor isimli Ermeni'ye Hokas veledi Esradir'in nazır olarak tayin edildiği mahkeme tutanağına kaydettirilmiştir.

1 Medîne-i Galata dâhilinde Sultan Bâyezid mahallesi sâkinelerinden olub

2 bundan akdem hâlik olan Gevher binti Enderun nâm nasrâniyenin sulbî sağır oğlu

3 Danyal nâm sağırın tesviye-i umûruna savb-ı şer'-i mergûbdan mansûb-ı vasîsi olan Kirkor

4 nâm ermeninin üzerine bir nâzır nasbından lâbûd ve mühim olmağla ve işbu sâhibü'l-vesâika Hokas veledi

5 Esradir nâm ermeni her vechle nezârete ehil olduğu zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla zâhir ve bâhir

6 olmağın hâkim-i muvakkî-i sadr-ı kitâb tuba lehu ve hüsn-i me'âb hazretleri mezbûr Hokası vasî-i mezbûr üzerine

7 nâzır nasb ve ta'yîn eylediklerinde ol dahi nezâret-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesin edâya müte'ahhid

8 olmağın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî gurre-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

İmamzâde Mustafa Efendi, Abdülbâkî Efendi ibni Şaban, Hüseyin Efendi el-İmam, Mehmed Efendi el-Kadî, Mehmed bin Abdullah.

45 b 2

Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet eden Rubye binti Zafiri veledi Yorgo'nun mirası, haklarında herhangi bir bilgi olmayan eski kocası Anistaş veledi Yorgi ve oğlu Yorgaki ile kızı Eline'ye kalmıştır. Anistaş veledi Yorgi ve Yorgaki' nin akıbetlerinin belli olmaması sebebiyle mirasın değerlendirilmesi ve mirasa sahip çıkması için vasi tayin edilen Harsafol binti Hristodoli, çeşitli masraflar ve ölenin bazı borçları için, ölenin Beşiktaş Ortaköy'deki mülkünü satılığa çıkarmış, Kostantin veledi Babafilo dışında bir müşteri çıkmayınca mülkün Kostantin' e 20 500 akçeye satılmasına karar verilmiştir. Kostantin varislerin durumuna acıyarak 7000 akçe zamlı meblağı 27 500 akçeye çıkarmıştır. Paranın bir kısmı Rubiye binti Zafiri'nin Kostantin'e olan 115 guruş borcuna takas edilince geriye 13 800 akçe kalmıştır. Kalan bu paranın bir kısmı yine Rubiye binti Zafiri'nin Manol veledi Nikola'ya olan 70 esedi guruş borcuna sayılınca geriye 5400 akçe kalmıştır. Kalan bu 5400 akçenin Kostantin'den tamamen alındığı mahkeme tutanağın kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde sâkine iken bundan akdem hâlike olan Rubye binti Zafiri

2 veledi Yorgo nâm nasrâniyenin verâseti Mısır Kâhire'de sâkin zevc-i metrûku Anistaş veledi Yorgi nâm zimmî

3 gaib ile sadrî kebîr oğlu olup gaybeti munkatı'a ile gâib Yorgaki nâm zimmîye ve sadriye kebîre kızı

4 Eline nâm nasraniyeye münhasıra eylediği lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mukarrer oldukdan sonra mezkûre Eline

5 asâleten ve hâlike-i mezbûre hâl-i maraz-ı mevtinde terekesini kabzına ve düyûn-ı müsebbitesini îfâya ve fazla kalursa

6 veresesinden gâib olanların hisselerini zuhûrları vaktine değin hıfz ve lede'l-bürûd kendülere

7 teslim vasî-i muhtara nasb eylediği Harsafol binti Hristodoli nâm nasrâniye vesâyete mahfel-i şer'de işbu râfi'

- 8 ü'r-rakîm Kostantin veledi Babafilo nâm zımmî müvâcehesinde her biri bi'l-asâle ve bi'l-vesâye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb
- 9 hâlik-i mezbûrenin tereke-i menkûle-i kalîlesi levâzım tahsîr-i hazîresine ve mesârif-i müteferrika mahallesine sarf olmağın mahrûsa-i
- 10 mezbûre müzâfâtından kasaba-i Beşiktaş'a tâbi Ortaköy nâm karyede vâki bir tarafından bazen Eline nâm
- 11 nasrâniye mülkü ve bazen mezbûr Kostantin mülkü ve bir taraftan kinise cidârı ve taraf-ı sâlisi Hayyat Yemandi nâm zımmî
- 12 mülkü ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âm ile mahdûd ve tabaka-i ulyâda iki bâb oda ve bir sofa ve dehliz ve vustâda iki
- 13 bâb oda ve bir sofa ve dehliz süflâda bir bakkal dükkanı ve mahzen ve bi'r- mâ ve kenîf ve karîb asma şeceriyi muhtevî
- 14 bir mikdar havluyu müstemil mülk menziline gayrı ism-i mâl itlâk olunur bir şey olmamağla zikirleri câî
- 15 deyn-i müsebbitleri için menzil-i mezkûrînin şer'an bey'i lâzım gelmeğın biz dahi ma'rifet-i şer'-i şerîf ile bundan
- 16 akdem menzil-i mezbûru hâssa-i dellâllerinden işbu hâzır-ı bi'l-meclis Hüseyin Çelebi ibni Mustafa nâm kimesne
- 17 yediyle bey' arz üç ay mütavaliye suk-ı sultânîde ve mecma-i nâs olan mahallerde nidâ ve müzâyede
- 18 ettirdiğimizde menzil-i mezbûr yirmi bin beş yüz akçeye mezbûr Kostantin üzerinde ikrâr ve rağabât-ı nâs
- 19 bi'l-külliyeye münkatî'a olub ve ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr itmeyüb ve meblağ-ı mezbûr el-yevm menzil-i mezbûrun
- 20 semen-i misli olduğunu zeyl-i rakîmde isimleri terkîm olunan bî-garaz müslimîn huzûr-ı şer'den ba'de'l-ihbâr
- 21 mezkûr Kostantin menzil-i mezbûrun kendi menziline ittisâline binâen ve gâiblere merhamete meblağ-ı mezbûr üzerine
- 22 yedi bin yüz akçe dahi zam idüb mecmû'-ı semen yirmi yedi bin altı yüz akçe olmağla biz dahi
- 23 asâlet ve vesâyet-i mahkiyelerimiz hasebiyle menzil-i mezkûru merkûm Kostantin'e tarafeynden îcâb ve kabûlü

- 24 hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile yirmi yedi bin akçeye bey' ve teslîm eylediğimizde ol dahi ber-vech-i muharrer
- 25 iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semen-i mezbûrun yüz on beş esedî kuruşunu mezbûr Kostantin yedinde
- 26 olan hüccet-i şer'iyeye mûcibince hâlike-i mezbûre ve zimmetinde cihet-i deyn-i şer'iden hakkı olduğu sâbit ve mütehakkık
- 27 ve terekeden edâsına hükm-i şer'î lâhık olan yüz on beş kuruşa isre't-takâs ve'l-mukâsa meblağ-ı bâkî on
- 28 üç bin sekiz yüz akçeyi mezbûr yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eylediğimizden sonra meblağ-ı bâkî-i mezbûrun
- 29 dahi yetmiş esedi kuruşu işbu hâzır-ı bi'l-meclis Manol veledi Nikola nâm zimmînin dahi yedinde hüccet-i şer'iyesi
- 30 mûcibince hâlike-i mezbûre zimmetinde kezâlik cihet-i deyn-i şer'iden yetmiş esedî kuruş hakkı olduğu sâbit ve mütehakkık
- 31 ve terekeden edâsına hükm-i şer'î lâhık olmağla merkûm Manol'a edâ ve teslîm itdüğü ve mâ'adâsı beş bin dört yüz akçeyi zabt
- 32 ve hıfz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr âmme tevâbî'i ve levâhıkı ile mezbûr Kostantin mülk-i
- 33 müşterâsı olmuşdur keyfe mâ yeşâü mutasarraf olsun didiklerinde gıbbe't-tasdîküş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb olundu
- 34 fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'in ve elf.

VARAK 46

46 a

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Çelebi bin Mehmed, Mehmed Çavuş bin Abdullah, Mustafa bin Mehmed, Ahmed Çavuş bin Mehmed, Mehmed bin Ali, Üstad Ömer bin Nasuh, Hüseyin Çelebi bin Mustafa el-Münâdî, Mustafa Efendi bin Şeyh Ali.

46 a 1

Galata'da el-Hac A'mî Mahallesinde ikamet eden Ali Beğ ibni İbrahim Paşa, daha önce babası İbrahim Paşa ile aralarında geçen gemi alışverişinden olan

21 900 esedi guruş borcunun, babası ile aralarında geçen birtakım alışverişler karşılığında 5250 guruş kaldığını ifade ettikten sonra, İbrahim Paşa kalan alacağına 3000 esedi guruşunu bir sene tamamında ve kalan 250 guruşunuda dokuz sene ve altmışbir gün tamamında alacağını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Ümerâ-i bahriyeden olub mahrûsa-i Galata dâhilinde el-Hac A'mî mahallesinde sâkin umdetü'l-ümerâi'l-kirâm zübdetü'l-kebîrû'

2 l-müfahham Ali Beğ ibni İbrahim Paşa meclis-i şer'î şerîf-i nebevîde vâlid-i mâcidleri olub mence carızkâde dimekle

3 şehîr umdetü'l-ümerâi'l-kirâm zübdetü'l-kübarai'l fiham el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti rabbihi'l-allâm işbu râfi'-u kitâb-ı belâğat

4 nizâm-ı müşârün-ileyh İbrahim Paşa ibni el-merhûm Ahmed Paşa mahzarında bi't-tav'î ve'l-ihtiyâr i'tirâf ve ikrâr idüb vâlidim

5 müşârün-ileyh İbrahim Paşa yedinde olan hüccet-i şer'îyye nâtika olduğu üzere beynimizde ilm-i şer'î ile ma'lûm esârî ve cekdirî

6 ta'bîr olunur sefîne bahâsından zimmetimde deynim olan yirmi bir bin dokuz yüz esedî kuruşdan mâ'adâsın sinin-i sâbıkadan

7 ilâ yevminâ hâzâ beynimizde cereyân iden ahz ve i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâ'dan ba'de külli'l-hesâb deynim olan iki yüz yetmiş

8 bin akçe olmak üzere iki bin iki yüz elli kuruş ve hâlâ yedlerinden istikrâz ve kabz ver mesârifime sarfla istihlâk

9 eylediğim cihetle deynim olan üç bin esedî kuruş ki min haysü'l-mecmû' müşârün-ileyh İbrahim Paşa'ya meblağ yirmi bir bin

10 dokuz esedî kuruşdan mâ'adâ zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ beş bin iki yüz elli kuruş

11 deynim vardır didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î müşârün-ileyh İbrahim Paşa dahi meclis-i mezbûrda mûmâ-ileyh

12 Ali Beğ müvâcehesinde takrîr-i kelâm idüb meblağın-ı mezbûrînden meblağ-ı merkûm üç bin esedî

13 kuruşu oğlum mezbûr Ali Beğ'den tarih-i kitâbdan bir sene tamâmında ahz ve kabza müte'ahhid

14 olduğundan sonra meblağ-ı merkûm iki yüz elli kuruşa dahi tarih-i kitâbdan dokuz sene

15 ve altmış bir gün tamâmına değin te'cîl eyledim didikde gibbe't-tasdîkû's-şer'î mâ-vaka'a

16 bi'l-ibtigâ ketb fi'l-yevmi'l-işrîn min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'in ve elf. Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Ahmed bin Mustafa, es-Seyyid Abdullah Çelebi bin es-Seyyid Mehmed, el-Hac Mehmed bin İbrahim, el-Hac Bekir bin Ali, Mehmed Beğ bin Mustafa, Ahmed Çelebi bin Abdülbâkî, Mehmed Efendi bin Ali, Mustafa Çelebi bin Mehmed, Mustafa Kapudan bin Mehmed.

46 a 2

Üsküdar'a bağlı Adalar nahiyesinde Küçük Maltepe denilen karyede ikamet eden Aleksa veledi Nikola sahip olduğu mülk bağıni Mehmed Beşe ibni Hüseyin'e 42 kıt'a esedi guruşa sattıktan sonra, 42 guruşun 34 guruşunu daha önceden Mehmed Beşe'ye olan 34 guruş borcuna takas edip kalan 8 esedi guruşu Mehmed Beşe'den tamamen aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Üsküdar'a tâbi' Adalar nâhiyesinde Küçük Maltepe nâm karyeden Aleksa veledi Nikola nâm zimmî

2 meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Beşe ibni Hüseyin nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i

3 kelâm idüb akd-i âtî sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub karye-i mezbûre sınırında

4 vâki' iki tarafı Zağirmali nâm zimmî bağı ve bir tarafı Tanaş nâm zimmî bağı ve bir tarafı tarîk-i âm

5 ile mahdûd üç dönüm bir kıt'a bağıni mezbûr Mehmed Beşe'ye tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i

6 şer'î ile kırk iki kıt'a esedî kuruşa bey' ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl eyledikten sonra semeni

7 olan meblağ-ı mezbûr kırk iki kuruşun otuz dört kuruşunu mezbûra cihet-i karzdan deynim olan otuz

8 dört kuruşa takâs mezbûr dahi ber-vech-i muharrer takâs ve kabûl eyledikten sonra bâkîsi olan sekiz kuruşu

9 dahi mezbûr Mehmed Beşe'nin bundan bi't-tamâm ahz ve kabz idüb bağ-ı mahdûd-ı mersûmu mahallinde

10 ve tasarrufumda mezbûru taslît eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâü ve tahtâr tasarruf

11 olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi gurre-i Şehr-i Rebiülevvel

12 li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Çelebi ibni Veli, İbrahim Çelebi ibni Mehmed Efendi, Hüseyin bin Ahmed, Ali ibni Ahmed, Durmuş bin Ali, Mustafa bin Ahmed.

46 b 1

Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet eden Eline binti Yorgaki annesinin ölümü ile kendine ve akıbetleri belli olmayan babası ve kardeşine kalan miras'a kendisi uzak bir memlekette olduğu için vasi tayin edilen Hırsafole binti Hristodoli'den mirasın talebiyle açtığı davadan, babası ve kardeşinin ölümlerinin kesinleşmesi ve onların mirasının da kendine düşmesi ile davasından vazgeçtiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde sâkine Eline

2 binti Yorgaki nâm nasrâniye mahfel-i şer'de işbu râfi'ü'r-rakîm

3 Hırsafole binti Hristodoli nâm nasrâniye ile zevci Duka veledi Yorgi

4 nâm zımmî müvâcehelerinde bi-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede

5 sâkine olduğu halde bundan akdem hâlike olan anam Rubiye binti Zafiri veledi Yorgo nâm

6 nasrâniye hâl-i marz-ı mevtinde ben âhar yerde iken mezbûr Hırsafoleyi cemi'i umûruna vasî-i muhtare

7 nasb ve ihtiyâr itmekle ben dahi bi-gayr-ı vech-i şer'î mezbûrândan tereke-i hâlike mezbûreden bazı

8 eşyâ-i ma'lûmemi ahz ve ihfâ eyleyüb ve gaybet-i münkati'a ile gâibler olan babam Entaş

9 veledi Yorgi ve karındaşım Yorgaki nâm zimmîlerin dahil-i menzilinde mevcûd olan eşyâ-i ma'lûmelerini

10 dahi ahz ve ihfâ eylediniz deyu mezbûrândan taleb ve da'vâ üzere olmuşıydim. el-Hâletü hâzihî vâlidem

11 hâlike-i mezbûrenin terekesine ve babam mezkûr ile karındaşım mezbûr dahi el-yevm hâlikler olmuş olub

12 terekeleri bana mevruse olduğu takdîrce onların dahi terekelerine müte'allike âmme-i de'âvî ve mütâlebeden

13 mezkûrân Hırsafale ve Duka'nın zimmetlerini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim

14 ba'de'l-yevm bi-vechin mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ım yokdur didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki'

15 bi'l-ibtigâ ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Çelebi ibni Mehmed, Mustafa bin Mehmed, Mehmed Çavuş bin Abdullah, Ahmed Çavuş bin Mehmed, Mehmed bin Ali, Üstad Ömer bin Nasuh, Hüseyin Çelebi bin Mustafa.

46 b 2

Mustafa Beğ ibni Mehmed bin Abdullah babasının hayattayken el-Hac Ahmed'in babası el-Hac Nasreddin'e birtakım eşyalar ve bir miktar para verdiğini, el-hac Nasreddin'in aldıklarını babası hayatta iken vermediğini babasının ölümünden sonra kendine miras kalan eşyayı ve parayı el-Hac Nasreddin'in de ölmesi üzerine Elhac Nasreddin'in oğlu el-Hac Ahmed'den talep ederek mahkemeye başvurmuştur. el-Hac Ahmed'in inkarı ve Mustafa Beğ'in de iddiasını ispat edememesi üzerine mahkeme Mustafa Beğ'i davadan men ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

- 1 Ebnâ-yı sipâhîyândan Mustafa Beğ ibni Mehmed bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer‘de mahrûsa-i Galata’da Câmi‘-i Kebîr mahallesi
- 2 sükkânından el-Hac Ahmed bin el-Hac Nâsireddin nâm kimesne mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb tarih-i kitâbdan
- 3 on bir sene mukaddem vefât iden babam mezbûr Mehmed sıhhati hâlinde kendi malından bir köhne ayak dimisi ve bir köhne
- 4 timur fizan ile nakd dört yüz kıt‘a esedî mezbûr el-Hac Ahmed’in babası olub bundan esbak vefât iden mezbûr
- 5 el-Hac Nâsireddin nâm kimesneye kezâlik hâl-i sıhhatinde i‘dâ‘ ve teslîm idüb ol dahi istidâ‘ ve tesellüm ve kabz eyledikten sonra
- 6 babam mezkûr Mehmed mârrü'z-zikr dimisi ile timur fizan mezbûr Nâsireddinden sıhhatinde ahz meblağ-ı mezbûru kable'l-ahz vefât idüb meblağ-ı
- 7 mezbûr bana mevrûs olmağla ben dahi tarih-i kitâbdan on beş sene mukaddem meblağ-ı mezbûru mezbûr el-Hac Ahmed'den babası
- 8 fevtinden sonra taleb ve da‘vâ ve mezbûr el-Hac Ahmed bi'l-küllîye inkâr-ı deyn müdde‘âyı isbâtdan âciz olmağla mezbûr el-Hac Ahmed'den
- 9 tahlîf dahi eyleyüb ve şâhidim olmamağla ilâ yevminâ hâzâ on sene mütevâliyeten sükût üzere olmağla
- 10 hâlâ suâl olunubi meblağ-ı merkûm bana alıvirilmek matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr el-Hac Ahmed husûs-ı mezbûru
- 11 bi'l-küllîye inkâr ve müdde‘î-i mezbûr ber-vech-i muharrer ve mâr on beş sene mütevâliyeten sükûtunu ikrâr itmekle bilâ-emr da‘vâ-yı mezkûreyi
- 12 istimâ‘a mecâli ve muhâl olmağın mûcibiyle müdde‘î-i mezbûr mezkûr el-Hac Ahmed'e bilâ-emr mu‘ârazadan men‘-i birle mâ-vaka‘a bi't-taleb
- 13 ketb olundı fi'l-yevmi's-sânî min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis‘a ve tis‘în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

İbrahim Efendi Ağa bin Mehmed el-İmam, İbrahim Çelebi bin Mustafa, Mustafa bin Mehmed, İbrahim Çelebi bin Resul, Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi el-Hatîb, Hüseyin Çelebi bin Abdullah, Ken‘an bin Abdullah, Ahmed bin Mustafa, Hamza Beşe bin Abdülganî.

VARAK 47**47 a 1**

Galata'ya bağlı Tophane'de Kâtib Mustafa Çelebi Mahallesinde ikamet ederken vefat eden Ayşe binti Kenan'ın oğlu Halil'in bakımını üstlenen Ayşe binti Kenan'ın annesi ve Halil'in anneannesi Saliha ibneti Hasan, torunu Halil için babası İbrahim ibni Yusuf'tan nafaka talebiyle dava açmıştır. Mahkeme günlük 6 gümüş akçe nafaka verilmesine hükmederek kararı mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i

2 Tobhâne'de Kâtib Mustafa Çelebi Mahallesinde

3 sâkine iken bundan akdem vefât iden Ayşe binti Kenan

4 nâm hâtunun sadrî sağır oğlu Halil'in anası ve müteveffât-ı mezbûrenin

5 anası ve hadınası olan işbu hâmile'tü'l-kitâb Saliha ibneti Hasan nâm hatun meclis-i şer'-i

6 hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde takrir-i kelâm ve ta'bîr-i merâm idüb el ân hicr-i terbiyemde olan işbu hâzır-ı bi'l-meclis

7 sağır-i mezbûrun nafakaya ihtiyâcı olmağla babası olub mûsır olan gâib-i ani'l-meclis İbrahim ibni Yusuf nâm kimesne

8 üzerine kadr-i ma'rûf nafaka ve takdîr olunmak matlûbumdur didikde hâkim-i ale'l-küttâb refe'a kadruhu mevlâhu'l-vehhâb hazretleri

9 dahi sağır-i mezbûrun nafaka ve kisve ve sâir lazıme-i mühimmesiçün babası mezkûr İbrahim üzerine külli yevmin altı akçe fidda farz ve takdîr ve meblağ-ı

10 mefrûz-ı mezkûru sağır-i mezbûrun havâyic-i zarûriyesine sarfa ve vakt-i zarure'ten istidameye ve lede'z-zafer zevce-i

11 mersûme Sâliha'ya izn-i birle mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis aşara min Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi bin Mehmed el-İmam, Abdülkâdir Halife el-Mü'ezzin, İsmail bin Yusuf, Mehmed bin Ahmed el-Kayyum, Mehmed Reis bin Hüsam, Mehmed Beşe bin Ali.

47 a 2

Galata'da ikamet eden ve nikris hastalığından muzdarip olan Ali Ağa ibni Abdülmennân sahip olduğu mülkü karısı Fatıma Hatun'a 2500 kıt'a esedi guruşa satmış, bu meblağın 2000 guruşu Ali beğ'in karısı Fatıma Hatun'a olan 2000 esedi guruş mihrine takas edilmiştir. Kalan 500 esedi guruşun 100 esedi guruşunun Ali Beğ'in kızı Hadice'nin bir cariye alım satımında ortaya çıkan masraflar için Hadice'ye verilmesine, kalan 400 guruşun da 100 guruşunun kendisi ölünce cenaze işlerinde kullanılması için karısı Fatıma Hatun'u vasi tayin ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'-i enverden Mevlânâ Yusuf Efendi

2 ibni Abdullah irsâl olunubi ol dahi mahrûsa-i Galata dâhilinde vâki' zikri âti menzile varub zeyl-i

3 sûtürda isimleri muharrer ve mestûr müslimîn huzûrlarında meclis-i şer'-i şerîf-i nebevî eyledikde

4 nakrıs dimekle müte'ârif maraz-i müzmin ile merîz olduğu cihetle hükm-i asıhhâdan olduğuna binâen âmme-i

5 tasarrufât-ı nâfize ve kâffe-i teberru'ât-ı câize olan Ali Ağa ibni Abdülmennân nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda

6 halîlesi olub zâtı mu'arrafetü'ş-şer' ile ârifân umdetü'l-meşâyihî'l-kirâm eş-Şeyh Musa Efendi ibni el-Hac Mehmed

7 ve el-Hac Yusuf ibni Abdüssamed ta'rîfleri ile mu'arrife olan işbu râfi'atü'l-kitâb Fatıma binti

8 el-Hac Mustafa nâm hâtun mahzarında bi't-tav'i ve'l-ihdiyâr i'tirâf ve ikrâr idüb zevcim

9 mezbûre Fatıma Hatun'a zimmetimde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh olan mihr-i mü'eccelden vâcibü'l-edâ

10 ve lâzımü'l-kazâ iki bin kıt'a esedî kuruş deynim olub ve zikri câi menzilimin el-yevm kıymet-i

11 şer'iyyesi takvîm-i mukavvemîn ile ancak iki bin kıt'a esedî kuruş olduğu zâhir ve müte'ayyin olmuşken

12 mezbûre Fatıma Hatun iki bin beş yüz kuruşa iştirâya rağbet itmekle ben dahi bir tarafı cidâr-ı hısın

13 bir tarafı tarîk-i âm ve taraf-ı sâlisi merhûm Himmet Reis vakıf olan menzil ve taraf-ı râbi‘i bazen el-Hac Sa‘id

14 nâm kimesne mülkü ve bazen tarîk-i hâs ile mahdûd dâhiliyesi tabaka-i ulyâda dört bâb oda ve iki

15 sofayı ve kenîf ve dehliz vustâda kezâlik dört bâb oda ve iki sofa ve kiler ve dehliz

16 ve kenîf ve süflâda bir hamam ve camekân ve matbah ve mahtab ve iki bi’r-i mâ ve havlıyı ve hâriciyesi fevkâni

17 dört bâb oda bir sofa ve dehliz ve kenîf ve tahtânî iki bâb oda ve bir sofa ve matbah ve kiler ve zîr-i

18 zemîn ve mahzen ve iki ahur ve iki bi’r-i mâ ve havluyu müstemil işbu mülk menzilimi bi-cümleti’t-tevâbi‘ ve’l-levâhık ve kâffetü’

19 l-menâfi‘ ve’l-merâfik zevcem mezbûre Fatıma Hatun tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile

20 iki bin beş yüz yedi kuruşa bey‘ ve teslîm eylediğim ol dahi ber vech-i muharrer ibtiyâ‘ ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan

21 meblağ-ı mezbûr iki bin beş yüz esedî kuruşun iki bin esedî kuruşunu balada tafsil

22 olduğunu vech üzere cihet-i mezbureden mezbure deynim olan iki bin esedi guruşa takas idüb

23 ol dahi ba‘de’l-mükasa ve’l-kabûl semen-i bâkî beş yüz esedî kuruşun dahi yüz esedî kuruşun sulbiye-i kebîre

24 kızım işbu hâzıra-i bi’l-meclis Hadice’nin bundan akdem cinsi ve vasfi ve resmi beynimizde ilm-i

25 şer‘î ile ma‘lûm bir câriyesin izniyle âhara bey‘ ve semenini mesârifeye sarfla istihlâk eylediğim cihetle

47 b

26 rızâlarımız ile mezbûre Fatıma

27 Hatundan mezkûre Hadice’ye havâle-i sahîh-i şer‘iyye ile

28 havâle eylediğimde mezbûretândan her biri havâle-i mezbûreyi kabûl
 29 eylediklerinden sonra bâkî kalan dört yüz esedî kuruşu mezbûre Fatıma Hatun
 30 zimmetinde ibkâ eyledim didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î yine mezkûr Ali Ağa
 meclis-i mezbûrda mezbûre
 31 Fatıma Hatun müvâcehesinde i'âde-i kelâm idüb bi-emrillâhi'l-meliki'l-
 müte'âl dâr-ı bekâya irtihâl
 32 eylediğimde mezbûre Fatıma Hatun cemî'i umûruma vasî-i muhtârem olub
 zimmetinde bâkî kalan meblağ-ı mezbûr
 33 dört yüz esedî kuruşun yüz kuruşunu min gayr-ı tebzîr ve lâ taksîr techîz ve
 tekffînim ve ıskât-ı sıyâm
 34 ve salâtıma ve sâir vücûh-ı birre sarf eyleyüb mesârif-i mezkûreden sonra
 zimmetinde bâkî kalan üç yüz esedi kuruşu lazime-i sâyirem
 35 ile alâ farâyizillahi Teâlâ iktisâm eylesün didikde mezbûre Fatıma Hatun dahi
 ber-vech-i muharrer
 36 vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve mahallinde hizmet-i lâzimesin ikâmete
 ta'ahhüdde olduktan sonra vâki'ü'l-hâl
 37 Mevlânâ-yı mezbûre mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an ba's olunan Çukadar
 Mustafa Beşe ibni İbrahim
 38 ve muhzır Hüseyin bin İbrahim ile mahfel-i şer'-i kavîme gelüb alâ vukû'ihî
 inhâ ve takrîr itmek mâ-vaka'a bi'l-ibtigâ
 39 ketb olundı fi'l-yevmi'r-râbi' min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'in ve
 elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Umdetü'l-meşâyihü'l-kirâm eş-Şeyh Musa Efendi ibni el-Hac Mehmed, Hüseyin
 bin İbrahim el-Muhzır, Abdülkâdir Çelebi ibni Ali, el-Hac Yusuf bin
 Abdülmennân, Mustafa Beşe ibni İbrahim Çukadar.

47 b 1

Galata dışında el-Hac Hüsrev Mahallesinde ikamet eden Mehmed bin Sâlih kendisini yaralayıp darp ettikleri gerekçesiyle haklarında davacı olduğu Estemat veledi Lefter ve Kıryako veledi Dimitri ile olan davasından vazgeçtiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata hâricinde el-Hac Hüsrev mahallesinde sâkin Mehmed bin Sâlih nâm kimesne tarafından husûs-ı âti'z-zikri

2 ikrâr vekîl olduğu Mehmed Çelebi ibni Mehmed ve diğer Mehmed Çelebi ibni Ramazan nâm kimesneler şehâdetleriyle

3 mahzar-ı hasm-ı münkir-i şer'ide nehc-i mu'teber-i mer'î üzere sâbit olan Hüseyin bin İbrahim nâm kimesne mahfel-i şer'de

4 işbu râfi'üy es-sifir Estemat veledi Lefter ve Kiryako veledi Dimitri nâm zimmîler muvâcehelerinde ikrâr-ı tâm

5 ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilim mezbûr Mehmed tarih-i kitâbdan iki gün mukaddem mahmiye-i mezbûre mahallâtından

6 Sultan Bâyezid mahallesinde kubeyli işade kemeraltı dimekle müte'ârif mahalde darb ve başı şak olunubi

7 sarnı nâ-ma'lûm olmağla müvekkil-i mersûm mezkûrânı mazanna ittihâz ve mûcib-i şer'isini mezbûrânda

8 da'vâya şuru' üzere olmuşiydi el-Hâletü hâzihî merkûm Mehmed husûs-ı mezbûra müte'allika de'âvî

9 ve mütâlebeden mezbûrânın zimmetlerini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledi didikde

10 gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 7 min Rebiülevvel sene 1099.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi imamzâde, Abdülbâkî Efendi ibni Şaban, Mahmud Efendi el-İmam, Mehmed bin Ramazan, Ali bin Halil, Mehmed Beğ bin Mehmed, Ahmed bin Resül, Mehmed bin Matracı.

VARAK 48

48 a 1

Galata dâhilinde Okcu Musa Mahallesinde ikamet eden el-Hac Mustafa Çelebi ibni Kâbil ve Nu'man Çelebi ibni Yahya ortak oldukları dükkanı 440 esedi guruşa Ali Çelebi'ye sattıktan sonra yine vakıf malı olup ortak kiraladıkları bir başka dükkanın tasarruf hakkını da Ali Çelebi'ye 25 guruşa

sattıktan sonra toplam 465 esedi gurusun tamamını Ali Çelebi'den tahsil ettiklerini mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

- 1 Mahmiye-i Galata dâhilinde Okcu Musa
- 2 mahallesinde sâkinan el-Hac Mustafa Çelebi ibni
- 3 Kâbil ve Nu'man Çelebi ibni Yahya nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i
- 4 lâzımü't-tevkîrde işbu sâhib-i vesîka Ali Çelebi ibni el-Hac Ali nâm şab-ı
- 5 emret mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âtî sudûruna değın ale'l-iştirâki'
- 6 s-sevî silk-i mülkümüzde muntazim olub mahmiye-i mezbûrede Câmî'-i Kebîr mahallesinde vâki' bir taraftan hammalbaş
- 7 vereseşi tasarruflarında olan vakf menzil ve bir taraftan merkûm el-Hac Mustafa Çelebi mülkü ve iki taraftan tarîk-i âm
- 8 ile mahdûd olub tabaka-i saniyeyi muhtevî ulyâsı iki bâb oda ve bir köşk ve bir kiler ve iki sofayı ve vustâsı
- 9 dört bâb oda ve iki sofa ve bir matbah ve süflâsı ve bir kiler ve bir mahzen ve iki bâb dükkânı müştamil mülk menzilimi
- 10 dört yüz kırk kıt'a esedî kuruşa merkûm Ali'ye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslîm ve menzil-i mahdûd-ı mezkûrun merkûm
- 11 hammalbaş tarafında kâin ashâb-ı hayrâtdan merkûm Abdülvâsi' evkâfindan icâre-i müeccele ve mu'accele ile ber iştirâk-ı
- 12 sevî taht-ı tasarrufumuzda olan bir bâb dükkânın hak-ı tasarrufunu dahi yirmi beş esedî kuruş bedel mukâbelesinde vakf-ı
- 13 mezbûrun mütevellîsi ma'rifetiyle mezbûr Ali Çelebi'ye ferâğ ve tefvîz idüb ol dahi ber-minvâl-i muharrer iştirâ ve teslim
- 14 ve tefviz ve kabûl eyledikten sonra semen-i merkûm ile bedel-i mezbûr min haysü'l-mecmû' dört yüz altmışbeş esedî kuruşu
- 15 merkûm Ali Çelebi yedinden bi't-tamâm alub kabz eyledik ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr merkûm Ali Çelebi mülk-i
- 16 müşterâsı ve dükkân-ı mezbûr hakk-ı mutavazıdır didiklerine gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı
- 17 fi'l-yevmi's-sâlis min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi ibni Mahmud, Mustafa Çelebi ibni İbrahim, el-Hac Mustafa Çelebi ibni Mehmed, Mehmed Efendi ibni Ali Efendi, Mustafa Çelebi el-Mü'ezzin, İsmail Çelebi ibni Ali, Seydi Osman Çelebi ibni İbrahim, el-Hac Mustafa ibni el-Hac Ahmed, el-Hac Ahmed bin Mustafa.

48 a 2

Galata bedesteni yakınındaki musluğa bitişik dükkânda kuyumculuk yapan Hokaz veledi Sodar'ın şira üretilip satması üzerine bedesten esnafı ihbarda bulunmuşlardır.

1 Kuyumcu taifesinden olup mahruse-i Galata Bezzezistan kurbunda vaki musluğa muttasıl dükkânın müste'ciri

2 olan işbu rafiu'r-rakim Hokaz veledi Sodar nâm ermeniden ber-vech-i ati ba'de subutu el inhisarı'ş-şer'i

3 udul-ı müsliminden mahruse-i mezbürede vaki hayyatın ve haffafın ve altuncıyan ve yelkenciyan zimmî ashabından

4 üstad Ahmed bin Mehmed diğer Çelebi bin Ali ve üstad Salih bin Bayram ve Ali bin Hasan ve Mehmed bin İbrahim ve Mehmed Çelebi ibni Ali

5 ve Mustafa bin Osman ve elhac Ahmed bin Mustafa ve elhac Yusuf bin Abdullah ve elhac Kadri elhac Mehmed ve elhac Mustafa

6 bin Ahmed ve Nasuh Efendi bin Hürrem ve Piri Dede bin Hasan ve elhac Hasan bin Mahmud ve elhac Yusuf bin Ali

7 ve elhac Mehmed bin İbrahim ve elhac Süleyman bin Mahmud ve Mustafa Çelebi bin Murad ve elhac Mahmud bin Ali nâm kimesneler

8 lieclil-ihbar mahfeli şer'i hazırdan olup şöyle haber verdiler ki kadimden ahdi karine gelince

9 Yemenici ve Fesci ve Kapamacı ve Dülbentci ve Boğcacı ve mezar harkı erbabı dâhili bezzezistandan dükkan

10bey' ve şira' üzere olup harkı mezbure erbabından ancak müstehak ve mezbur Hokaz

11 sakine dükkânda ve Karaköy sukunda vaki ledelahali malumu'l-hudut bir bab dükkânda sükun olan

12 zikir olunan iki dükkânlarda bey' ve şıra' edegelmişlerdir deyu keyfiyed-i mahkiyede ala tarikil ilam

13 vel-ihbar badel inba ve iş'ar mahüvel vaki bittaleb ketb olundu. fi evaili şehri Ramazani'l-mübarek

14 li sene semani ve tis'in ve elf. 1098

Şuhûdü'l-hâl;

Abdülbaki efendi el-Müftü, Muharrem efendi el-Kadı, Mustafa Çelebi ibni İmamzade, Ahmed bin Mustafa.

48 b 1

Tüccar Ali Beşe ibni Hasan çeşitli alışverişlerden Ma'den Reis ibni Ali'nin kendisine 32,5 guruş borcu olduğunu ve alacağını talep ettiğinde Ma'den Reis ibni Ali'nin borcunu vermekten kaçındığını ifade ederek mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme Ma'den Reis ibni Ali'yi borcu ödemesi konusunda ikaz ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Tüccar tâifesinden Ali Beşe ibni Hasan nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde

2 Ma'den Reis ibni Ali nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Ma'den

3 Reis zimmetinde mukaddemâ beynimizde cereyân iden ilm-i şer'î ile ma'lûm ahz ve atâ ve mu'âmelât-ı

4 şettâdan ba'de külli'l-hesâb otuz iki buçuk esedî kuruş hakkım kalub hatta mezbûr

5 ber-vech-i muharrer cihât-ı mezbûreden bana zimmetinde mikdar-ı mezkûr deyni bâkî kaldığını mahzar-ı şuhûdda

6 ikrâr ve işhâd dahi eylemişiyken hâlâ meblağ-ı mezbûr otuz iki buçuk esedî kuruşu taleb

7 eylediğimde edâdan imtinâ' üzere olmağın el ân suâl olunubi edâya tenbîh olunmak

8 matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr Ma'den Reis cevâbında fi'l-hakîka hâl müdde'î-i mezbûr

9 takrîr ve tafsîl eyledüğü minvâl üzere bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf itmeğin alâ mûcib-i i'tirâfihi

10 meblağ-ı mezbûr otuz iki buçuk esedî kuruşu müdde'î-i mezbûra edâ ve teslîme mezbûr Ma'den'e

11 ba'de't-tenbîh mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Beşe ibni Ebu Bekir, Mehmed Beşe ibni Ali, Hüseyin Beşe ibni Osman, Mahmud Efendi el-İmam, Abdülbâkî Efendi el-Müftî, Mustafa Çelebi imamzâde.

48 b 2

Galata'ya bağlı Tophane'de Perizât Hatun Mahallesinde ikamet eden Safiye binti Ebu Bekir isimli kadın kocası Ahmed bin Mehmed'den 50 kıt'a esedi gurusu alacağı olduğunu, bunun 10 gurusunu aldığını ve geriye kalan 40 gurusu alacağını alınarak kendisine verilmesi talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Kocasının borcu inkar etmesi ve Safiye binti Ebu Bekir'in iddiasını ispat edememesi üzerine Safiye binti Ebu Bekir'in davadan men edildiği mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından Tobhâne'de Perizât Hatun mahallesinde sâkine Safiye binti Ebu Bekir nâm hatun

2 mahfel-i şer'de zevci işbu râfi'ü'l-kitâb Ahmed bin Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb

3 zevcim mezbûr zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden elli kıt'a esedî kuruş hakkım olmağla mezbûrdan on kuruşunu

4 mezbûr yedinden hâlâ işbu meclis-i şer'de ahz ve kabz eylediğim cihetle kırk esedî kuruş hakkım bâkî kalmağın

5 el ân suâl olub meblağ-ı bâkî-i mezbûrun dahi alıvirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-suâl ve akîbü'l-inkâr

6 ve isre talebü'l-beyyine ve ihzârü'l-acz an ityânihâ ve ba'de'l-istihlâf ve gıbbe'l-halefû's-şer'î mûcibiyle mezbûre Safiye Hatun

7 bilâ-beyyine mezkûr Ahmed'e kırk kuruş mütâlebesiyle müdâhaleden men'-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu

8 fi'l-yevmi'l-âşir min Şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hamza Beşe ibni Abdülganî, Ahmed Beşe Ser-bölük, İsmail bin Abdullah, Ali bin Ivaz, Ahmed bin Hasan.

48 b 3

Kiryazi veledi Trandafilo isimli gemi kaptanı İstanbul'dan Rumeli'nde Rusçuk iskelesine ve oradan da tekrar İstanbul'a dönüş esnasında gemisinde denizci olarak hizmet veren Harmisa veledi Yani ve Kores veledi Yenaki isimli gemicilerden Harmisa'nın hak ettiği 1960 akçeyi ve Kores'in hak ettiği 1700 akçeyi kendilerine hizmetleri karşılığı tam olarak ödediğini mahkeme tutanaklarına kaydettirmiştir.

1 Rü'esâ tâifesiinden işbu râfi'ü'r-rakîm Kiryazi veledi Trandafilo nâm zimmî mahfel-i şer' de mellâh tâifesiinden

2 Harmisa veledi Yani ve Kores veledi Yenaki nâm zimmîler müvâcehelerinde takrîr-i kelâm idüb mezbûrân sefinemde

3 mellâhların olmalarıyla bundan akdem İstanbul'dan sefinem ile Rumili'nde vâki' Rusçuk iskelesine

4 varub sefine-i mezkûreme hınta tahmîl olunduktan sonra mahmiye-i İstanbul'a vusûl müyesser olub

5 ve hınta-ı mezbûra bey' ve semenleri kabz olunmağla ma'rifet-i şer'le ehl-i hibre re'yi ile hesâb

6 gördüğümüzde ba'de'l-ihraci'l-mesârif mezbûrândan merkûm Hersami'nin ecr-i misli bin dokuzyüz

7 altmış akçe ve mezbûr Kores'in ecr-i misli bin yedi yüz akçe olduğu zâhir ve müte'ayyin olmağın

8 meblağeyn-i mezbûreyni bi-tamâmihâ mezbûrâna teslîm eyledim didikde
gıbbe't-tasdîkû's-şer'î mâ-vaka'a

9 bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve
tis'în ve elf.

Şuhudu'l-hal;

Abdülbâkî Efendi el-Müftî, İmamzâde Mustafa Efendi ibni Ali, Ahmed Beşe ibni
Mustafa, Hamza Beşe ibni Abdülganî.

VARAK 49

49 a 1

**Galata mahallelerinden Okçu Musa Mahallesinde ikamet eden el-Hac
Mustafa bin Kâbil ve Emekyemez Mahallesinde ikamet eden el-Hac Yahya
ortak oldukları mülkü 295 esedi guruşa Mustafa Yazıcı bin Ahmed'e
sattıklarını ve paranın tamamını aldıklarını mahkeme tutanağına
kaydettirmişlerdir.**

1 Mahmiye-i Galata mahallâtından Okcu Musa mahallesinde

2 sâkin el-Hac Mustafa bin Kâbil ve Emekyemez Mahallesinde

3 sâkin el-Hac Yahya nâm kimesneler meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde

4 işbu râfi'ü'l-kitâb Mustafa Yazıcı bin Ahmed nâm kimesne muvâcehesinde

5 her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i mezbûre mahallâtından Câmi'-i
Kebîresinde

6 vâki' ale'l-iştirâki's-sevî silk-i mülk-i sahîhimizde münselik olub bir taraftan
Ali Ağa ibni el-Hac Ali

7 nâm kimesne menzili ve üç taraftan tarîk-i âm ile mahdûd dört bâb fevkânî oda
ve bir kuyu ve bir mahzen ve kenîf

8 ve tahtında bir bâb dükkânı ve mezbûr Ali Ağa ile müşterek duvarı müştemil
mülk menzilimizi bi-cümleti't-tevâbi'

9 ve'l-levâhık ve kâffeti'l-hukûk ve'l-merâfik mezbûr Mustafa Yazıcı'ya
tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı

10 sahîh-i şer'î ile iki yüz doksan beş kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm idüb ol
dahi ber-vech-i muharrer iştirâ

11 ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz doksan beş kıt'a esedî kuruşu mezbûrun

12 yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledik ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezbûr merkûm Mustafa Yazıcı'nın mülk-i müşterâsıdır

13 keyfe mâ yeşâü ve tahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

14 fi'l-yevmi's-sânî aşar min şehri Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi ibni Osman, Ivaz Halife ibni Mustafa, el-Hac Ahmed bin Yusuf, Yusuf bin Abdullah, Ahmed ser-bölük, Hamza bin ser-bölük, el-Hac Mustafa bin Mehmed, Mehmed Efendi ibni Ali el-İmam, Mustafa Çelebi ibni el-Hac Ali el-kâim, Mustafa ibni Mehmed, el-Hac Mehmed bin Musa, Mustafa Çelebi imamzâde.

49 a 2

Galata'da Kule kapısı dışında Şâhin oğlu Mahallesinde ikamet eden ve bülûğa ererek reşit olduğunu iddia eden Ya'kûb bin Osman bin Abdullah anne ve babasından kendine kalan 40 guruşun tamamını vasisi olan Cennet binti Ali'den aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Medine-i-i Galata hısnı ebvâbından Kule Kapısı hâricinde vâki' Şâhin oğlu Mahallesinde sâkin olub serûcesinin

2 bulûğa tahammülü olmağla bülûğunu i'tirâf iden Ya'kûb bin Osman bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde

3 mezbûr Ya'kûb'un hâl-i sığarında vasiyye-i mansûbesi işbu sâhibetü'l-kitâb Cennet binti Ali nâm kimesne hatun mahzarında

4 ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb babam olub mahalle-i mezbûremde sâkin iken bundan akdem vefât iden mezbûr Osman

5 ile anam olub ba'dehû vefât iden Fâtıma binti Ali nâm hatundan bi'l-irsi's-şer'î bana isâbet ve

6 intikâl idüb mezbûre Cennet'in vasiyyem olmağla ber-mûcib-i defter-i kassâm-ı askerî makbûzu olan cem'an kırk kuruşun

7 bi'd-defa'at otuz kuruşunu ve on kuruşunu bir def'a ki min haysü'l-mecmû' kırk kuruşu mezbûre Cennet hatun yedinden

8 bi't-tamâm ve'l-kemâl alub kabz idüb meblağ-ı mezbûrdan merkûme Cennet Hatun yedinde bâkî kalmadı didikde

9 gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâdî min Şehr-i Rebiülevvel li-sene

10 tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Çelebi ibni İbrahim, Osman Efendi ibni Abdullah, Abdullah Çelebi bin Ömer Efendi, Ali Efendi bin Haydar, İbrahim Beşe ibni Mustafa, Ahmed Beşe ibni Halil, es-Seyyid Halil ibni Kemâleddin, Yusuf Beşe ibni Süleyman.

49 a 3

Kaladar cema'atinden olup Galata'ya bağlı Beşiktaş nahiyesinde Ortaköy'de ikamet eden Abraham veledi Mohi sahip olduğu mülkü Bereketzâde Mahallesinde ikamet eden İngiliz tüccarlardan Hamtun veledi Hamtun isimli müste'men'e 1700 kıt'a esedi guruşa sattıktan sonra paranın tamamını aldığı ve daha sonra aynı mülkü 540 günlüğüne 10 kıt'a esedi guruşa kiraladığını, 540 gün tamamlandığında kirayı öderse mülkü başkalarına satılması ve alınacak paradan Hamtun'un parasının ödenmesi ve fazla kalırsa kendine ödenmesi hususunda Savil veledi Mosi'yi vekil tayin ettiğini ve Savil'in vekâleti kabul ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Kaladar cema'atinden olup mahmiye-i Galata müzâfâtından Beşiktaş nâhiyesine tâbi' Ortaköy nâm

2 karyede mütemekkin Abraham veledi Mohi nâm yahûdi meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde İngiltere

3 tüccârlarından olup mahrûsa-i mezbûrede Bereketzâde Mahallesinde mütemekkin sâhibü heze's-sifir

4 Hamtun veledi Hamtun nâm müste'men muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âtî

5 sudûruna değin yedinde mülk ve hakkım olub karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Savel veledi Mosi nâm

6 yahûdî mülkü ve üç tarafı tarîk-i âm ile mahdûd fevkânî üç bâb oda ve bir bâb matbah

7 ve iki kiler ve bir selamlık ve tahtânî üç bâb oda ve bir bâb matbah ve iki bi'r-i mâ ve iki

8 kenîf ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire cenineyi müştemil menzilmi mezbûr Hamtun'a bin

49 b

9 yedi yüz kıt'a esedî kuruşa tarafeynden

10 îcâb ve kabûlü ve şürût-ı fâsideden ârî

11 bi-tarîki'l-isti'lâl bey' ve teslîm ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ

12 ve kabûl ve tesellüm itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin yedi yüz

13 kıt'a esedî kuruşu mezbûr Hamtun yedinden tamâmen ahz ve kabz eylediğimden sonra

14 yine menzil-i mahdûd-ı mezbûru ba'de't-tahliyeti's-şer'iyeye ve't-tekâbüzü'l-müdde-i senesi on kıt'a esedî

15 kuruş ücret ile tarih-i kitâbdan beş yüz kırk gün tamâmına değin bana îcâr ve tesellüm ben dahi

16 istîcâr ve kabûl ve tesellüm eyledim didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mezbûr Abraham meclis-i mezkûrda

17 yine karye-i mezbûrede mütemekkin Savil veledi Mosi nâm yahûdî muvâcehesinde i'âde-i kelâm idüb

18 ben deyn-i mezkûru ber-vech-i muharrer tarih-i kitâbdan beş yüz kırk gün tamâmına değin edâ iden mersum

19 menzil-i mahdûd-ı mersûmu semen-i misline âhara bey' ve semeninden meblağ-ı mezbûru ve ücret-i merkûmeyi mezbûr Hamtun'a

20 edâya ve fazla kalırsa bana teslîmine ve nâkıs gelür ise ben zamine olmak üzere mezbûr Savil tarafından küllema azeltüke fe ente vekili mazmunu üzere

21 vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde mezbûr Savil dâhi ber-vech-i muharrer vekâlet-i

22 mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

23 fi'l-yevmi'l-hâdî aşar min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-müderrisîn Mustafa bin es-Seyyid Ali, İbrahim bin Mustafa, Mehmed Çelebi bin İbrahim, Abdullah Çelebi bin Ali, Ahmed bin Osman, Ahmed bin Mustafa, Hüseyin Efendi bin Mehmed, Hamza Beşe bin Abdülganî, İsmail bin Abdullah.

49 b 1

Kalafatî Mustafa bin Abdullah ile karısı Paşalı binti Mehmed'in vakıflarının mütevellisi olan Abdülbâkî Çelebi ibni Hüseyin'in vefat etmesi üzerine aynı göreve bundan sonra el-Hac Osman bin Mehmed'in yerine getireceği mahkeme tutanağına kaydettirilmiştir.

1 Ashâb-ı Hayrâtdan merhûm Kalafatî Mustafa bin Abdullah ile zevcesi Paşalı binti Mehmed nâm hâtunun

2 mahrûsa-i Galata hâricinde Müeyyedzâde Mahallesinde vâki' hâsıl olan gallesinin elli akçesi senede bir kere

3 hatm-i şerîf tilâvet itmek için Müeyyedzâde câmi'-i şerîfnde imam olan kimesneye ve elli akçesi

4 mü'ezzin olan kimesneye ve altmış akçesi vakfa mütevellî olan kimesneye ve fazlası her sene it'âm-ı

5 fukarâya harc ve sarf oluna deyu meşrût olunubi bir tarafı Fazlı Odabaşı mülkü ve bir tarafı

6 balcı kızı mülkü ve bir tarafı imama meşrûta vakf menzil ve bir tarafı bazen haffâf Mehmed Çelebi

7 tasarrufunda olub medîne-i münevvere vakfı olan menzil ve bazen İsmail Çelebi mülkü ve bazen

8 tarîk-i hâs ile mahdûd fevkânî ve tahtânî büyût-ı adîdeyi müştemil vakf menzilin senede

9 altmış akçe vazîfe ile mütevellî olan Abdülbâkî Çelebi ibni Hüseyin vefât

10 idüb tevliyet-i mezbûre mahlûle olmağın işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hac Osman bin Mehmed

11 nâm kimesne her vechle müstakîm ve dindâr ve tevliyet ikâmete zû-iktidâr olduğu

12 sikatı ahbar ve i'lâm ve ihbârlarıyla zâhir ve âşikâr olmağın hâkim-i muvaki-i ale'l-kitâb

13 refe'a kadruhû Mevlâhu'l-vehhâb hazretleri dahi vakf-ı mezbûra vazîfe-i mezkûresiyle

14 mezbûr el-Hac Osman'ı mütevellî nasb ve ta'yîn eylediklerinde mezbûr el-Hac Osman dahi

15 tevliyet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini kemâ yenbağî ikâmete müte'ahhid olmağın mâ hüve'l-vâki'

16 bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâni aşara min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'in ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Efendi ibni İbrahim, Osman Efendi ibni Yusuf, Abdullah Çelebi ibni Mustafa, İsmail Çelebi ibni Mustafa, Hasan Efendi ibni Hüseyin el-mu'allim, Osman Efendi ibni Mehmed, Ahmed Beşe ibni Mustafa, Hamza Beşe ibni Abdullah, Mustafa eş-Şeyh Ali, Hüseyin Ahmedî ibni Mehmed.

VARAK 50

50 a 1

Galata'ya bağlı Tophane'de Firuz Ağa Mahallesinde ikamet eden el-Hac Ali bin Musa, sahip olduğu mülkü Mehmed Ağa ibni Ömer'e 1600 akçeye sattığını ve paranın tamamını aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Tobhâne mahallâtından Firuz Ağa

2 mahallesinde sâkin el-Hac Ali bin Musa nâm kimesne mahfel-i şer'de işbu râfi'ü'l-kitâb

3 Mehmed Ağa ibni Ömer nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki'

4 silk-i mülkümde münselik olub bir taraftan Ali Bey nâm kimesne mülkü ve bir taraftan Sirkeci Hasan nâm kimesne mülkü

5 ve bir taraftan tarîk-i hâs ve taraf-ı râbi'iden tarîk-i âm ile mahdûd mülk zokak kapusu ile mikdarü'l-ma'lûm

6 kireç duvarı arsa-i hâliyeyi ve cemi'i müştemilâtıyla merkûm Mehmed Ağa'ya tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî

7 bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile bin altı yüz akçeye bey' ve teslîm idüb ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabz

8 tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin altı yüz akçeyi merkûmun yedinden tamâmen ahz

9 ve kabz eyledim ba'de'l-yevm arsa-i mahdûd-ı mezbûr merkûm Mehmed Ağa'nın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâü

10 ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' aşar

11 min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Osman Efendi ibni el-Hac Yusuf, el-Hac Mahmud bin Ramazan, el-Hac Ahmed bin Ali, el-Hac Hüseyin bin Abdülkerim, Ahmed Efendi el-Hatîb, İbrahim bin Musa, Mustafa Çelebi imamzâde.

50 a 2

Galata dışında Müeyyedzâde Mahallesinde ikamet eden Yenişehirli dimekle şehîr Şâtır el-Hac Ahmed Ağa ibni Hüseyin sahip olduğu mülkü 2250 kıt'a esedi guruşa el-Hac Mehmed ibni İbrahim'e sattığını ve paranın tamamını aldığı mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata hâricinde Müeyyedzâde Mahallesinde sâkin Yenişehirli dimekle şehîr Şâtır el-Hac Ahmed Ağa ibni Hüseyin

2 nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hac Mehmed ibni İbrahim nâm kimesne mahzarında bi't-tav'i ve'l-ihdiyâr

3 i'tirâf ve ikrâr idüb akd-i âti'z-zikrin sudûruna değın silk-i mülkümde münselik olub mahalle-i mezbûrede

4 vâki‘ etrâf-ı erba‘ası el-Hac Ali Beşe ve Aynî Beşe vereseşi tasarruflarında olan vakf-ı menzil ve mahalle-i

5 mezbûre imamına mevkûf menzil ve tarîk-i âm ile mahdûd hâriciyesi tabaka-i ulyâda üç bâb oda

6 ve iki sofayı ve vustâda iki bâb oda ve bir sofa ve kenîfi ve süflâda bir ahûr ve bi’r-i mâ ve havluyu

7 dâhiliyesi kezâlik tabaka-i ulyâda iki bâb oda ve iki sofa ve kenîfi ve vustâda üç bâb oda ve iki

8 sofayı ve süflâda bir kiler ve iki mahtab ve iki bi’r-i mâ ve iki havluyu bir hamam ve bir kenîf ve bir matbah

9 ve havluyu müştamil mülk menzil ile menzil-i mahdûd-ı mezkûr hizâsından vâki‘ etrâf-ı erba‘ası

10 Haffaf Yusuf Beşe ve Kara Mehmed ve Mustafa nâm kimesneler menzilleri ve tarîk-i âm ile mahdûd

11 bir gurfeye ve bir bi’r-i mâ ve şükûfezâr ve zât-ı eşcâr bâ esmâr mülk hadîka-i behişt asarımı mezbûr

12 el-Hac Mehmed’e tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile bi- safka-i vâhide

13 iki bin yüz elli kıt‘a esedî kuruşa bey‘ ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ

14 ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru bi’t-tamâm yedinden ahz ve kabz eyledikde

15 ba‘de’l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezbûr ile hadîka-i mahdûda-i mezkûre cem‘i tevâbi‘

16 ve levâhıkı ve kâffe-i menâfi‘ ve merâfiki ile mezbûr el-Hac Mehmed’in mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ

17 yeşâü ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘î mâ vaka‘ bi’t-taleb ketb olundu

18 fi’l-yevmi’r-râbi‘ min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis‘a ve tis‘în ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Mustafa Efendi ibni İbrahim imam, el-Hac Kahraman bin Mehmed, el-Hac İsmail ibni Nevli, Abdülbâkî Çelebi ibni Mustafa, el-Hac Mehmed ibni Ahmed, İsmail

Çelebi ibni Mustafa, el-Hac Mehmed bin İbrahim, el-Hac Ahmed ibni Abdullah, Mustafa Çelebi imamzâde.

50 b 1

Antonaki veledi Manolaki arsası Sultan Bayezid vakfına ait olup tasarrufu mukataa usulü ile kendinde olan mülkün tasarruf hakkını Fransız tüccarlarından Epol veledi Martin'e olan 1360 kıt' esedi gurus borcuna takas ettiğini ve Epol veledi Martin'in bu takası kabul ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

El emru hasbema hurrire fihi nemekahu el fakir ileyhi subhanehu Abdulkerim en-Naib bi Medine-i Galata el mahmiyye. Ufiye anhu.

1 Tahakkuk-i öZR-i şer'îye binâen husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîr iltimâs olunmağın savb-ı şer'-i kavîmden Mevlânâ Abdullah

2 Efendi ibni Yusuf me'zunen bi'l-ketbi ve't tahrîr irsâl olunubi ol dahi France tüccârlarından olub mahrûsa-i Galata müzâfâtından

3 kasaba-i Tobhâne'de Tomtom mahallesinde mütemekkin Epol veledi Martin nâm bazirganın menziline varub zeyl-i vesîkada muharrer esâmî

4 müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i kavîm eyledikde mahalle-i mezbûrede mütemekkin Antonaki veledi Manolaki nâm zimmî meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda

5 sâhib-i hâze's-sifir mezbûr Epol muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb arsa-i sırfiyesi merhûm Sultan Bâyezid-i Velî'nin

6 İstanbul'da vâki' câmi'-i şerîfe ve imâret-i âmireleri evkâfindan olub mukâta'a-i kadîm ile taht-ı tasarrufumda ve ebniye ve sâir müstemilât-ı

7 ma'lûmesi akd-i âtîz'zikrin sudûruna değın yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan müşterî-i mezbûr Epol mülkü

8 ve bir taraftan Baluğa veledi Endriye nâm zimmî menzili ve bir taraftan Galata sarayı hadîkası ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd ve iki bâb

9 fevkânî oda ve dehliz ve bir bâb tahtânî oda ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire ve iki bi'r-i mâyı müstemil hadîka ve havluyu hâvî menzili

10 bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhik ve kâffe-i menâfi' ve'l-merâfikı işbu mezbûr Epol tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i kat'î ile

11 bin üç yüz altmış kıt'a esedî kuruşa bey' ve temlik ve teslîm idüb ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl eyledikden

12 sonra semeni merkum müştera-i mezbur Epol'a deynim olan bin üç yüz altmış kıt'a esedi guruşu takas eyledüğüm mezbur

13 Epol dahi ber-vech-i muharrer mükasa ve kabûl eyledi min ba'd menzil-i mahdûd-ı mersûm cemî' hukûk ve merâfik ile mezbûr Epol'un

14 mülk-i müşterâsı ve arsa-ı sırfıyesi mukâta'a-i kadîm ile emsali gibi yedinde ve tasarrufundadır didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î

15 vâki'ü'l-hâl Mevlânâ-i mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan muhzır Ca'fer bin Hasan nâm kimesne ile meclis-i şer'-i şerîfe gelüb

16 alâ vukû'ihî inhâ ve i'lâm itmeğın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sânî aşara min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'in ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Beşe ibni İbrahim, Mehmed bin Şaban, Süleyman ibni İsa, Mehmed bin Abdullah, Hüseyin ibni Ahmed, Ahmed bin Mustafa, Hasan ibni Mehmed, Manaş.

50 b 2

Fatıma binti Mehmed ve oğlu Mehmed Çelebi bin Ali Efendi sahip oldukları mülkü Abdullah bin Mustafa Efendi bin Halil Efendi'ye 500 esedi guruşa sattıktan sonra aynı mülkü 75 esedi guruşa kiralamışlar, bir sene sonra karşılıklı olarak mülkün değerini 585 kıta esedi guruş olarak tespit ettikten sonra Fatıma binti Mehmed ve oğlu Mehmed Çelebi bin Ali Efendi daha önceden aldıkları mülkün değeri ve kira bedeli olan 575 guruşu, 585 guruşun 575 guruşuna takas ettiklerini ve kalan 10 esedi guruşu Abdullah bin Mustafa Efendi bin Halil Efendi'den aldıklarını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Fındıklıda Avni Efendi mahallesinde vâki' bir taraftan

- 2 bazen Mustafa nâm kimesne mülkü ve bazen tarîk-i âm ve bir taraftan bazen Ömer Efendi nâm kimesne mülkü
- 3 ve bazen tarîk-i âm ve bir taraftan bazen Mustafa Beşe ve bazen es-Seyyid Mehmed nâm kimesneler mülkleri
- 4 ve bazen tarîk-i âm ve bir taraftan bazen el-Hac Ali ve bazen Mehmed Ağa nâm kimesneler mülkleri
- 5 ile mahdûd ve fevkânî iki bâb oda ve iki sofayı ve tahtânî iki bâb oda
- 6 ve kuddamından kargîr havuz ve iki ve bî'r-i mâ' ve zât eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire-i hadîkayı
- 7 müstemil mülk menzilin semeni Fatıma binti Mehmed nâm hatunun mülkü ve seb'a esmâni sadr-ı kebîr oğlu
- 8 Mehmed Çelebi bin Ali Efendi nâm kimesneler mülkü olduğu ve mezbûrân Fâtıma Hatun ve Mehmed Çelebi tarih-i
- 9 kitâbdan bir sene mukaddem menzil-i mahdûd-ı mezkûru bi kadri sihamihim umdetü'l-müderrişînü'l-kirâm zübdetü'l- muhakkıkîl-fihâm
- 10 Abdullah bin Mustafa Efendi bin Halil efendiye bi tarik'ül istiğlal beş yüz esedi guruş semeni makbuza
- 11 bey' ve ba'de't-tahliye sene tamâmına değin yetmiş beş esedî kuruşa istîcâr eyledikleri lede's-şer'î
- 12 l-enver zâhir ve mukarrer olub mûmâ-ileyh Mustafa Efendi menzil-i mezbûru bi't-terâzî isti'lâlınden
- 13 zikr ve mezbûrân teslim eyledikten sonra mezkûrân Fâtıma Hatun ve Mehmed Çelebi meclis-i şer'-i hatîrde
- 14 işbu râfî'ü'l-kitâb El-müstetâb mûmâ-ileyh Mustafa Efendi mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve i'tirâf
- 15 idüb sihhâm-ı mahkiye üzere silk-i mülkümde münselik olan menzil-i mahdûd-ı mezkûr müşârun-ileyh
- 16 Mustafa Efendi'ye tarafeynden îcâb ve kabûl hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile beş yüz

VARAK 51**51 a**

17 Seksen beş kıt'a esedî kuruşa

18 bey' ve teslîm eylediğimden ol dahi ber-vech-i muharrer

19 iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru

20 beş yüz yetmiş beş esedî kuruşunu mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'ye asıl mal

21 ile icâre-i menzilden min haysü'l-mecmû' deynimiz olan beş yüz yetmiş beş kuruşa isret takas

22 ve'l-mukasa meblağ-ı bâkî on kuruşa mûmâ-ileyh Mustafa Efendi yedinden bi kadri hisasına ahz ve kabz eyledik

23 ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûru bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhik mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'nin mülk-i müşterâsı olub menzil-i

24 mezbûrun semen-i mezbûruna müte'allika da'vâdan dahi mûmâ-ileyhin zimmetini ibrâ ve ıskât eyledik didiklerinde gıbbe't-tasdîkû'

25 ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fî 15 min Rebiülevvel sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

İbrahim Efendi bin Alemşah, Ebu Bekir bin Mustafa, Mehmed Çelebi bin Mustafa, Ali Ağa ibn el-Hac Ali, Ahmed Çelebi bin Hüseyin, İbrahim Efendi bin, Mehmed Çelebi bin Musa, Mahmud Efendi bin Mehmed el-İmam, Mustafa Çelebi bin Şeyh Ali.

51 a 1

Galatada Bereketzade Camii'sinin mütevellisi olan Mehmed Efendi ibni Mehmed camii'nin aydınlatılmasında kullanılan mum masrafı için her ay ayrılan 5 akçelik ödeneğin artık yetmemesi üzerine aylık 25 akçeye çıkarılması talebiyle mahkemeye başvurmuş, mahkeme talebi olumlu karşılayıp ödeneğin aylık 25'er akçeye çıkarılması kararını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

El emru hasbema zükire fihi nemekahu el-fakir ileyhi subhanehu veteala Mehmed el-Kadı bi Medine-i Galata el mahmiyye. Ufiye anhu.

- 1 Ashâb-ı hayrâtdan merhûm Bereketzâde sâhibü'l-hayrın
 - 2 Mahrûsa-i Galata'da nâmıyla meşhûr olan mahallesinde vâki' mescid-i şerîfinin kâim-makâm-ı mütevellîsi olan
 - 3 işbu râfi'ü'l-kitâb Mehmed Efendi ibni Mehmed meclis-i şer'-i şerîf-i es'adda takrîr-i kelâm idüb vâkîf-ı
 - 4 mezbûrun mescid-i mezbûrun şem'ine beher şehir beşer akçe ta'yîn olub lakin fi asrına meblağ-ı mezbûr
 - 5 mescid-i mezbûrun şem'ı bahâsına kifâyet itmeyüb ayda yirmibeşer akçe ancak vefâ itmeğın beher sene
 - 6 muhâsebeye mahsûb olmak için bana savb-ı şer'den beher şehir yirmibeşer akçelik şem' iştirâsına
 - 7 izin virilmek matlûbumdur didikde fi'l-vâki' hâl-i mezbûr Mehmed Efendi takrîr eylediği minval üzere
 - 8 olduğunu ahâl-i mahalleden sikât-ı ihbâr i'lâm itmeğın hâkim-i muvakki'i ale'l-kitâb refe'a kadrehû
 - 9 Mevlâhu'l-vehhâb mede'd-duhur ve'l-ahkab hazretleri dahi beher sene muhâsebesine
 - 10 mahsûb olmak üzere mescid-i mezbûra ayda yirmişer akçelik şem'i iştirâsına mezbûr Mehmed Efendi'ye izin
 - 11 virmeğın mâ hüve'l-vâki' li-ecli't-tevsîk bi'l-ibtigâ ketb ve temnik olundı fi'l-yevmi's-sâmin min
 - 12 şehir-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.
- Şuhûdü'l-hâl:
- Hamza Beşe ibni Abdülganî, el-Hac Ca'fer ibni Hasan, Hüseyin bin Ahmed, Süleyman bin Hasan, Mustafa bin.

51 a 2

Anadolu'da Gerede kazâsı halkından Mahmud bin Halil sahip olduğu tarlayı yıllık 4,5 keyl buğday karşılığında iki seneliğine Ahmed bin Musa'ya kiralamış, iki senenin dolması üzerine alacağı olduğu 9 keyl buğday'ı Ahmed bin Musa'nın uzak bir memlekette olması sebebiyle amcası el-Hac Mush bin Hacı Mehmed'den talep ederek mahkemeye başvurmuştur. el-Hac Mush bin

Hacı Mehmed ise mahkemede böyle bir şeyin sorulmasının dahi uygun olmadığını ve davanın gayri şer'î olduğunu söylemiş, mahkemede bu yönde karar vererek Mahmud bin Halil'in davadan men edildiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Vilâyet-i Anadolu'da Gerede kazâsı ahâlisinden Mahmud bin Halil nâm kimesne mahfel-i şer'î hatîr-i lâzımü't-tevkîrde

2 işbu râfî'ü'l-kitâb el-Hac Muslı bin Hacı Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr

3 el-Hac Muslı'nın karındaşı oğlu gâib-i ani'l-meclis Ahmed bin Musa nâm kimesneye tarih-i kitâbdan iki sene mukaddem

4 kazâ-i mezbûrda vâki' ma'lûmü'l-hudûd tarlamı beher sene bana dörder buçuk keyl buğday virmek üzere gâib-i mezbûr Ahmed'e îcâb

5 ol dahi istîcâr ve kabûl eyledikten sonra hâlâ mezbûr Ahmed âhar diyârda olub merkûm el-Hac Musli mezbûrun ammîsi

6 ol dahi iki senede müctemi' olan dokuz keyl buğdayı mezbûr el-Hac Muslı'dan talep iderim suâl olunsun didikde

7 mezbûr Mahmud'un mezkûr el-Hac Muslı'dan vech-i meşrûh üzere olan da'vâsı gayr-ı şer'îyye olduğu nümâyân ve binâenaleyh tevcihi

8 suâl dahi imkân olmamağın mûcibiyle merkûm Mahmud bilâ-vech-i şer'î mersûm el-Hac Muslu'ya mu'ârazadan men'-i birle mâ hüve'l-vâki'

9 bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa bin Hüseyin, Mustafa bin Ali, Muslı bin Eyüb, Hamza Beşe ibni Abdülganî, Mustafa Çelebi imamzâde.

51 b 1

Galata dışında Tophane'de Cihangir Mahallesi'nde ikamet eden Havvâ binti Mustafa 3600 akçe mihrinden vazgeçerek, iddet süresi boyunca nafakasını kendi karşılamak üzere kocası Mehmed bin Ali ile boşandıklarını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Tobhâne'de Cihangir mahallesinde sâkine Havvâ binti Mustafa nâm hatun

2 meclis-i şer'-i şerîf-i meymûnda zevc-i muhâli'-i dâhil-i bihâsı işbu râfi'ü'l-Kitâb Mehmed bin Ali nâm kimesne

3 mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb zevcim mezbûr Mehmed ile beynimizde şikâk ve adem-i vifâk vukû'undan

4 nâşî birbirimizden mümteni' ve mütehaşi' olduğumuz cihetle zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh olan üç bin altı yüz akçe

5 mihr-i mü'eccelimden fâriğa olduğumdan sonra nafaka-i iddet-i ma'lûmem ve meünet-i süknâm kendi üzerime olmak üzere

6 mezbûr ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyeye ile muhâla'a olduğumda ol dahi ber-vech-i muharrer hul'-ı mezbûru kabûl idüb ve her birimiz

7 âharın zimmetini hukûk-ı zevciyete müte'allika da'vâdan ibrâ ve iskât eyledik didikde gıbbe't-tasdkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki'

8 bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî aşar min şehr-i Rebiülevvelî li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Osman Efendi ibni Mehmed, Mehmed Yazıcı bin Mustafa, el-Hac Hasan ibni Mustafa, Hüseyin ibni Ali, Receb bin Abdürrahim, Mahmud Beşe ibni Osman, Ahmed bin Mustafa ser-bölük.

51 b 2

Anadolu'da Yeros kazâsına bağlı Beykoz kasabasında ikamet ederken vefat eden Fâtıma binti Mehmed'in terekesi oğlu Mustafa ve kızı Ümmühanî binti Eyüb'e kalmıştır. Mustafa mahkemeye başvurarak annesinden sadece bir mülk kaldığını ve mülke sahip çıkan kız kardeşinden mülkteki hakkını talep ettiğini ve 2500 akçe karşılığında aralarında anlaşma sağlandığını ve parayı alarak hakkından vazgeçtiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Vilâyet-i Anadolu'da Yeros kazâsına tâbi' Beykoz kasabasında sâkin iken bundan akdem vefât iden

2 Fâtıma binti Mehmed nâm hatunun verâseti sadriye kebîre kızı Ümmühanî binti Eyüb nâm hâtun ile li-ebeveyn er karındaşı

3 Mustafa nâm kimesneye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra mezbûr Mustafa meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde

4 tereke-i müteveffât-ı mezbûreye vâzı'atü'l-yed olan mezbûre Ümmühâni tarafından tasdîka vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi olan

5 zevci Mustafa Beşe muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb kız karındaşım müteveffât-ı mezbûrenin nükûdu

6 olmayub ancak kasaba-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd bir menzilinden gayrı terekesi olmamağla sâlifü'z-zikr

7 menzilden nısf hisse-i şer'iyemi müvekkile-i mezbûreden ba'de'd-da'vâ ve'l-münâza'a tevassut-ı muslihîn ile şerâit-i

8 sıhhat-ı sulhi hâvî ve mevânî'dan ârî taharîc-i şer'î tarîk üzere beni müvekkile-i mezbûre ile iki bin beş yüz

9 akçe üzerine sulh eylediklerinde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru iki

10 bin beş yüz akçeyi müvekkile-i mezbûre yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz idüb tereke-i müteveffât-ı mezbûreden

11 hisse-i mezkûre müte'allika cemî'i de'âvîden müvekkile-i mezbûrenin zimmetini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ

12 ve ıskât eyledim didikde gıbbe't-tasdîküş-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis aşar

13 min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hasan Beşe ibni Abdullah, el-Hac Hüseyin bin Mustafa, Mahmud Beşe bin Hüseyin, Ahmed Beşe ibni Mustafa, Hamza Beşe ibni Abdülganî, İsmail bin Abdalbaki, Sâlih bin Mustafa, Mustafa bin Eşref, Ali bin Ivaz.

51 b 3

Galata'da Bereketzade Mahallesinde ikamet eden İngiltere elçisinin hazinedârı Aleksandro veledi Cako, Portıkal cema'atından Hay veledi Yako ve Dimetoka cema'atından İsak veledi Bulharon isimli Yahudilerle yaptığı

çuka alışverişinden birbirlerine kefil olmalarıyla toplam 1359 esedi guruş alacağını talep ederek mahkemeye başvurmuştur. Yahudiler ticareti doğrulayınca mahkeme borcun ödenmesi konusunda Yahudi tüccarları ikaz etmiştir. Olay bu şekilde mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 İngiltere elcisinin hazinedârı olub mahrûsa-i Galata Bereketzâde mahallesinde mütemekkin sâhib-i şerîf

2 Aleksandro veledi Cako nâm müste'men meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde Portıkal cema'atinden Hay veledi

3 Yako ve Dimetoka cema'atinden İsak veledi Bulharon nâm Yahudiler müvâcehelerinde üzerlerine da'vâ

4 ve takrîr-i kelâm idüb mezbûrânın zimmetlerinde her biri âharın zimmetine lâzım gelen hisse-i deyne emr ve kabûlü

5 hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'iyeye ile kefil olmak üzere yedimden müşterâ ve makbuzu on zira-i

6 beynimizde ilm-i şer'î ile ma'lûm yedinden yine çuka semeninden ba'de külli hesâb bin üç yüz elli dokuz

7 esedî kuruş hakkım olub talep eylediğimde edâdan imtinâ' iderler hâlâ suâl olunubi meblağ-ı

8 mezbûr merkûmândan bana alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûrân Hayd ve İsak

9 cevâblarında fî'l-vâki' müdde'î-i mezbûreye vech-i meşrûh her birimiz âharın zimmetine lâzım gelen hisse-i deyne

VARAK 52

52 a

10 emr ve kabûlü hâviye kefâlet-i sahîha-i

11 şer'iyeye ile kefil olmak üzere on ve zirâ'î

12 beynimizde ma'lûm Londırına çuka semeninden ba'de külli hesâb

13 mezbur Aleksandroya bin üçyüz elli dokuz esedi guruş vacibü'l-eda

14 ve lâzımü'l-kazâ deynimiz vardur deyu her biri ikrâr ve i'tirâf itmeğin alâ mîcibi i'tirâfihâ

15 meblağ-ı mezbûru müdde'î-i mezbûra edâ ve teslîme mezbûrâna tenbîh-i birle mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

16 fi'l-yevmi's-sâdis aşar min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi bin eş-Şeyh Ali, Hüseyin Çelebi bin Abdullah, Abdülatif Efendi bin Mehmed, Hüseyin Efendi ibni Mehmed, Ali bin Abdullah, Ahmed Beğ bin Hasan, Ahmed Beşe bin Mustafa, Şaban bin Ramazan, Mehmed Çelebi bin Hasan Haffaf

52 a 1

Galata'da Camii Kebir Mahallesinde ikamet eden Ayşe ibnetü Piyâle isimli kişi bülûğa erdiğini ve reşit olduğunu iddia ederek Osman Çelebi ibni el-Hac Yusuf'u kendine ait bir takım harcamalar için günlük 10 akçe harcaması için vekil tayin ettiğini ve Osman Çelebi ibni el-Hac Yusuf'un vekaleti kabul ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Câmî'-i Kebîr Mahallesinde sâkin ve sinni vecbesinin

2 hadd-i bülûğa tahammülü olub ve bülûğunu mu'terife olan Ayşe ibnetü Piyâle

3 nâm şâye mahfel-i şer'de işbu râfi'ü'l-kitâb Osman Çelebi ibni el-Hac Yusuf

4 mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Osman Çelebi malından

5 bana bi-şarti'r-rücû' nafaka ve kisveme ve sâir havâic-i lâzımeme külli yevmin onar akçe sarf itmek üzere

6 emr idüb ve vech-i meşrûh üzere mezkûr umûr-ı meşrûhuma vekîl ve nâib nasb ve ta'yîn eyledim

7 didikde mezbûr Osman Çelebi dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hademat-ı lâzımesini kemâ yenbağî

8 ikâmete müte'ahhid olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis aşara min şehr-i Rebiülevvel

9 li-sene tis'a ve tis'în ve elf min hicreti' lehü'l-izz ü ve's-şeref.

Şuhûdü'l-hâl:

Mahmud Çavuş ibni Osman, İbrahim Çelebi ibni Musa, Mustafa Çelebi imamzâde, Mahmud Efendi el-İmam, Hüseyin Efendi Tozkoparan, Ahmed Beşe ibni Ser-bölük.

52 a 2

Galata'ya bağlı Kasım Paşa'da Tozkoporan Mahallesinde ikamet eden Sâliha binti Abdullah sahip olduğu mülkü 92 esedi guruşa İbrahim bin Abdullah ve Ayşe binti Abdullah'a sattığını ve paranın tamamını aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Kasım Paşa'da Tozkoparan mahallesinde sâkine Sâliha binti Abdullah nâm hatun

2 mahfel-i şer'î hatîr-i lâzımü't-tevkîrde işbu râfi ül-kitâb İbrahim bin Abdullah nâm kimesne ve Ayşe binti Abdullah

3 nâm hatun mahzarlarında bi-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âtî sudûruna değîn silk-i mülkümde münselik

4 olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Kadifeci Osman Çelebi nâm kimesne mülkü ve bir tarafı makâbir-i müslimîn

5 ve bir tarafı bazen (boşluk) ve bazen Kara Mehmed nâm kimesneler mülkleri ve taraf-ı râbi'î tarîk-i hâs ile mahdûd tabaka-i ulyâda

6 ve vustâda bir bâb oda ve dehlizi ve süflâda mahtab ve kenîfi müştemil mülk menzilimi mezbûrân İbrahim

7 ve Ayşe tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile ber-vech-i iştirâk-ı sevî doksan

8 iki esedî kuruşa bey' ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-minvâl-i mufassal iştirâ ve tesellüm eylediklerinden sonra

9 semeni olan meblağ-ı mezbûru bi't-tamâm yedlerinden ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezbûr bi-cümleti't-tevâbi'

10 ve'l-levâhık mezbûrânın ale'l-ıştirâki's-sevî mülk-i müşterâları olmuşdur keyfe mâ yeşâü ve tehtâran

11 mutasarrıfân olsunlar didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'

12 s-sâdis aşar min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'in ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hasan Beşe ibni Ali, el-Hac İbrahim bin Mustafa, Ivaz bin Abdullah, Dilaver bin Abdullah, Hüseyin Efendi el-İmam, Ahmed Beşe ibni Mustafa.

52 a 3

Anadolu'da Ürgüp kazasına bağlı Sinasun köyünde ikamet eden Delasu veledi İstavro sahip olduğu bağı 35 guruşa Seva veledi Beraşkova'ya sattığını va paranın tamamın aldığı mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Vilâyet-i Anadolu'da Ürgüb kazâsında Sinasun karyesinde Delasu veledi İstavro nâm zımmî meclis-i şer'a râfi'ü'r-rakîm Seva veledi Beraşko nâm

2 zımmî müvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âtî sudûruna değin silk-i mülkümde münselik olub karye-i mezbûrede vâki' bir taraftan Ecraşla bağı

3 ve bir taraftan Horosoğlu bağı ve bir taraftan Simon bağı ve tarafi tarik-i âm ile mahdud Cabeca eşcar-ı müsmire ve gayri müsmireyi muhtevi bir kıta mülk

4 bağı mezbur Sevaya bey'i bat'ı sahih-i şer'i ile otuz beş kuruşa bey' eylediğimde ol dahi ber vechi muharrer ibtiya' ve kabul eyledikten sonra semeni mezburu

5 yedinden tamamen ahz ve kabz edüb bağı mahdud-ı mezkûru mahallinde zabt ve tasarruf-ı mezburu taslid eyledim bade'l-yevm bağı mahdudu mezkûr

6 mezburun mülkü müşterasıdır dedikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hadi ve'l-işrin min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'in ve elf

Şühudül hal

-Ali beşe bin Mehmed, Murad Ali, Çelebi bin Ali, Ahmed bin Mustafa, Hasan bin Abdulgani, Yorgi bakkal, Korki velediSavil veledi Vasıl, Nikola veledi Marot,, İstefan veledi Yorgi.

52 b 1

İngiliz kaptan Doliylimo veledi Modir kalyon olarak tarif edilen gemisini Mısırlı tüccarlardan el-Hac İbrahim bin Abdullah'a İstanbul'dan Siyam

Adası yakınlarında Kazıklı iskelesine, oradan da Mısır'da Reşit iskelesine ve oradan da İstanbul'a ticari mal taşınması için 4250 esedi guraşa kiralamış ve anlaşma şartlarını karşılıklı olarak mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 İngiltere tâifesinden işbu râfi'ü'r-rakîm kapudan Doliylimo veledi Modir nâm müste'men

2 meclis-i şer' de tüccâr-ı Mısıriyye'den olub Sakalığüzel etbâ'ından el-Hac İbrahim bin Abdullah nâm kimesne

3 mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb taht-ı yedimde mazbûta ve hâlâ Galata gümrüğü kuddamında merbut

4 ve örf mellâhinde kalyon dimekle ma'rûf sefine-i kebîremi mahmiye-i İstanbul'dan mahmûle olduğu halde Siyam

5 adası kurbünde vâki' Kazıklı iskelesine ve andan diyâr-ı Mısıriyye'den Reşid İskelesine varub

6 ve mârrü'z-zikr Reşid iskelesinden kezâlik mahmûle olduğu halde mahmiye-i İstanbul'a gelince dört bin iki yüz elli esedî

7 kuruş îcâr ve teslîm eylediğim de ol dahi ber-vech-i muharrer istîcâr ve tesellüm ve kabûl ve tesellüm eyledi suâl vech üzere ki

8 nevl-i mezbûrun yüz kuruşu kapudanalara mahsûs kebîr kamara mukâbelesinde olub mâ'adâsı mevâzi'i

9 sâyiresi mukâbelesinde olub ve Güğercinlik kamarası kapudana ve dört sağır kamaralar mu'tâd-ı kadîm üzere

10 mellâhlara ve cebehâne ve kumana kamaraları yine cebehane ve kumanaya mahsûs ola ve sefine-i mezbûrenin zehâben

11 tahmîli tefriği müddeti yüz yirmi gün ol müddeti mezbûreyi tecâvüz iderse mezbûr el-Hac İbrahim bana beher yevm

12 harc-ı kumanya on beş kuruş vire ve sefine mezbûra İstanbul'a vâsıl olduktan sonra on güne değin

13 mezbûr el-Hac İbrahim nevl-i mezbûrun bana nısfını edâ idüb ve nısf emti'ası sefneden ihrâc eyleye

14 ve nevl-i mezbûrun nısf-ı âharını teslîm eyledikde emti'asının mecmû'unu ihrâc eyleye ve nevl-i mezbûru bana edâ

15 eyledikde tâmü'l-vezn ve sahîhü'l-i'yâr yalduzu ve şerîfî altun edâ eyleye ve mezbûr el-Hac İbrahim sefîne-i mezbûreye

16 iyyâben ve zihâben murad eyledikde emti'ayı tahmîl eyleye ve yolcu nevl dahi mezbûrun ola ve iyâzen billâhi te'âlâ

17 deryâda hark veyahud bir tarîkle gark veya takdîr-i hak-ı birle harbî kefere sefîne-i mezbûreye vaz'-ı yed-i

18 nâ-hak eyledikde ahar tarafeynden âhara vechen mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'la matlûb olmaya didikde

19 gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki' ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin aşara min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene semâni ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ömer Efendi ibni Ali, Es'ad Çelebi ibni Abdülhalîm, el-Hac Ali Efendi el-Mukayyed, Abdullah Efendi ibni Ebu Bekir, Mustafa Efendi ibni eş-Şeyh Ali.

52 b 2

Fransız müste'men Gazazile, Mısırlı tüccarlardan el-Hac İbrahim bin Abdullah ile İstanbul'dan Mısır İskenderiye Limanına oradan da İstanbul'a yük taşımacılığı için müdarebe ortaklığı kurduklarını ve bu ticaretten payına düşen miktarın tamamının el-Hac İbrahim bin Abdullah tarafından kendine ödendiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 France tâifesinden kapudan Gazazile nâm müste'men tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i müsecceli olan Manol veledi Yako nâm tercüman

2 meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde tüccâr-ı Mısıriyye'den sâhibu hezel kitâb el-Hac İbrahim bin Abdullah nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle

3 ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilim mezbûr Gazazile örf-i mellâhinde kalyon ta'bîr olunur sefinesi mezbûr el-Hac İbrahim'e

4 mahmiye-i İstanbul'a diyâr-ı Mısır'da İskenderiye iskelesine varub ba'de't-tahmil yine mahmiye-i mezbûre gelinceye değin yedi

5 bin iki yüzelli kuruşa icâr ve teslîm mezbûr dahi ba'de'l-istîcâr sefîne-i merkûmeye iskele-i mezbûre İskenderiye'de

6 tahammül mikdarı emti'a tahmîl idüb mahmiye-i İstanbul'a nakl etmekle müstehak olduğu meblağ-ı merkûm yedi bin iki yüz elli

7 kuruş ücret sefine ile kendüye mudârebe def' ve teslîm eylediği beş bin suyûle-i kuruşa dahi mezbûr el-Hac

8 İbrahim tamâmen bana edâ ve teslîm itmekle ben dahi yedinden ahz ve kabz idüb ücret-i merkûmeden ve mal-i

9 mudârebeden mezbûr el-Hac İbrahim yedinde zimmetinde bir akçe ve bir habbe hakkı bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdîkü'

10 ş-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min Muharremü'l-harâm li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Beğ ibni Mehmed, Ahmed Beğ ibni Mehmed, Celebi Mehmed Beğ ibni Abdullah.

VARAK 53

53 a 1

Galata'da Bereketzade Mahallesi'nde ikamet ederken vefat eden el-Hac Mustafa bin Ömer'in mirası karısı Havva'ya, çocukları, Mehmed, Halil, Fatma'ya ve babası Ömer'e kalmıştır. Daha sonra el-Hac Mustafa'nın babsı Ömer vefat etmiş, daha sonra el-Hac Mustafa'nın oğlu Halil de vefat etmiştir. Geride kalanlar mirası aralarında nasıl pay ettiklerini ve birbirlerinden herhangi bir hak talepleri olmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Bereketzâde Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden

2 el-Hac Mustafa bin Ömer'in verâseti zevce-i metrûkesi Havva binti İbrahim nâm hatun ile

3 evlâd-ı kebîreleri Mehmed ve Halil ve Fatıma ve babası mezbûr Ömer'e münhasıra olub ba'dehû mezbûr

4 Ömer dahi fevt olub verâseti âhar diyarda sâkinin verese-i ma'lûmesine münhasıra olub

- 5 ba‘dehû mezbûr Halil dahi fevt olub verâseti anası mezbûre Havva ile li-ebeveyn kız karında
- 6 şı mezbûre Fatıma’ya ve li-ebb er karındaşı mezkûr Mehmed’e münhasıra ve tashîh-i mes’eleleri bi-hükmi’l-mûna
- 7 sehati’ş-şer’iyye üç yüz altmış sehinden mu‘teber ve sihâm-ı mezbûreden yetmiş dokuz sehmi mezbûre
- 8 Havvâ’ya ve yüz on dokuz sehmin mezbûr Mehmed’e ve yüz iki sehmi mezbûre Fâtıma’ya ve altmış sehim
- 9 mezbur Ömer’in veresesine isabet eyledüğü zahir ve mukarrer olduktan sonra mahalle-i mezburede
- 10 sâkinâtan-ı merkûmetân Havvâ ve Fatıma taraflarından husûs-ı âti’z-zikri ikrâra vekîl olduğu
- 11 mezbûretânın zâtların ma‘rifet-i şer’iyye ile ârifân imam Ahmed Efendi ibni Mehmed Efendi ve Hüseyin
- 12 Çelebi ibni Abdullah şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-i münkir-i şer’ide nehc-i mu‘teber-i şer’î üzere sâbit olan
- 13 Ümmühâni ibnetü el-Hac Mehmed nâm hatun mahfel-i şer’ide işbu râfi‘ü’l-kitâb mezbûr Mehmed mahzarında
- 14 bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mezkûr Mehmed müteveffâ-yı mezbûrun zimem-i nâsda olan
- 15 hukûkunu taleb ve ahze kendi asıl ve müvekkiletân-ı mezbûretân taraflarından vekîl olduğu halde
- 16 mukaddemâ zimem-i nâsdan yüz elli esedî kuruş cem‘ ve tahsîl eyleyüb ve tashîh-i mezbûr üzere
- 17 meblağ-ı mezbûrdan hisse-i şer’iyye-i ma‘lûmeleri müvekkiletân-ı merkûmetâna bi’t-tamâm def‘ ve teslîm eylemişiydi
- 18 hâlâ yine zimem-i mezbûreden dokuz bin altı yüz akçe olmak üzere seksen esedî
- 19 kuruş cem‘ ve tahsîl edib ve meblağ-ı mezbûrun tashih-i mezbûr üzere bin altı yüz elli iki akçesi
- 20 mezbûre Havva’ya ve iki bin otuz sekiz akçesi mezkûre Fatıma’ya ve bin altı yüz akçesi mezbûr

21 Ömer'in veresesine ve iki bin dokuz yüz kırk altı akçesi mezbûr Mehmed'e isâbet itmekle

22 mezkûr Mehmed meblağın-i mezbûrîni dahi bi't-tamâm müvekkiletân-ı merkûmetâna def' ve teslîm eyleyüb

23 meblağ-ı mezbûr yüz elli esedî kuruş ile meblağ-ı merkûm seksen esedî kuruşdan müvekkiletân-ı

24 mezbûretân mezbûretân hisselerinden mezbûr Mehmed yedinde ve zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmamıştır

25 didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn 26 min şehr-i Rebiülevvel li-sene 1099.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Efendi ibni Mehmed el-Hatîb, Hüseyin Çelebi ibni Abdullah, Ahmed Çelebi ibni Mustafa, Ahmed Beşe ser-bölük, Mustafa Çelebi imamzâde, Abdülbâkî Efendi ibni Şaban, Hüseyin Efendi el-İmam, Hamza Beşe ser-bölük, Hüseyin bin Mustafa.

53 a 2

Üsküdar'a bağlı Adalar nahiyesine bağlı Küçük Maltepe denilen karyede ikamet eden Mehmed Beşe ibni Hüseyin sahip olduğu mülkü Tanaş veledi Savatyatos'a 40 esedi guruşa sattığını, 10 esedi gurusunu aldığını ve geri kalan 30 esedi guruşu da ikiyüz gün sonrasına ertelediğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Medîne-i Üsküdar müzâfâtından Adalar nâhiyesine Küçük Maltepe nâm karye

2 sâkinlerinden Mehmed Beşe ibni Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu

3 bâ'isü's-sifir Tanaş veledi Savatyatos nâm zımmî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb

4 akd-i âtî sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub karye-i mezbûre sınırında vâki'

5 iki tarafı Zağır nâm zımmî bağı ve bir tarafı Tanaş zımmî bağı ve bir tarafı tarîk-i âm ile

6 mahdûd üç dönüm mülk bağımlı mezbûr Tanaş tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı

7 sahîh-i şer'î ile kırk kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslim idüb ol dahi ber-vech-i

8 muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr kırk kuruşun

9 on esedî kuruşunu mezbûr yedinden ahz ve kabz idüb bâkî otuz kıt'a esedî

10 kuruşunu tarih-i kitâbdan iki yüz gün tamâmına değin te'cîl eyledim ba'de'l-yevm

11 sâlifü'z-zikr bağı-ı mezbûr Tanaş'ın mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe mâ yeşâü ve tehtâr

12 mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

13 fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Çelebi ibni Veli, İbrahim Çelebi ibni Mehmed Efendi, Hüseyin bin Ahmed, Ali bin Ahmed, Durmuş bin Ali, Ahmed bin Veli Beşe, Mustafa bin Ahmed.

53 a 3

Asıl ismi Yani olup Müslüman olduktan sonra Ali bin Abdullah ismini kullanan köle, sahibi Yani veledi Dimitri ile Karadeniz sahilinde Bartın İskelesi'nde bir hana vardıklarında Yani'nin kendisini "bu benim oğlumdur" diyerek tanımasına dayanarak hürriyet talebi ile mahkemeye başvurmuştur. İddiasını şahitlerin şهادetleri ile ispatlayan Ali bin Abdullah'ın hür olduğu mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Sabîyyi mümeyyiz ve mürâhik ve nefsinde ta'bîr-i iktidârı rûşen ve bâhir olub kıbel-i şerîfi'l-eslâf

2 Yani ismiyle müsemmâ veyd nâm olub hâlâ şeref-i İslam ile müşerref olan işbu râfi'ü'l-kitâb

3 açık kaşlı kara gözlü Ali bin Abdullah nâm gulâm meclis-i şer'de rakiki olduğu cihetle

- 4 kendüye vâzı'ü'l-yed olan mevlâsı Yani veledi Dimitri nâm zımmî müvâcehesinde
- 5 üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mevlâm merkûm Yani bundan akdem işbu hâzır-ı
- 6 bi'l-meclis el-Hac Mehmed Reis'in seffinesinde mellâh olub ve ben hizmetinde olduğum halde
- 7 seffine-i mezbûre ile Karadeniz sâhilinde vâki' Bartın iskelesinde mülâkî olub sâbıkü'
- 8 z-zikr Bartın'da vâki' hâna nüzûl eylediğimizde merkûm Yani mahzar-ı şuhûdda bana
- 9 işâret eyledüğü halde bu benim oğlumdur deyu ikrâr ve huzzâr-ı meclis işhâd eyledüğü
- 10 cihetle hâlâ ben sâir ahrâr-ı asliyin gibi hür olmuşiyken merkûm Yani bana bi-gayr-ı
- 11 hakkın sarf olmak za'miyle vaz'-ı yed murâd itmeğin suâl olunubi sebîlim tahliye olunubi
- 12 deyd de'aviyesinin kasr ve izâlesine tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl müdde'î-i
- 13 mezbûrdan müdde'âviyesinin beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînde olub yine seffine-i mezbûra
- 14 mellâhlarından Mahmud bin Resul ve Ahmed bin İsmail ve Hasan bin Feyzullah nâm kimesneler
- 15 li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olub isre'l-istişhâd fi'l-hakîka merkûm
- 16 Yani mukaddemâ sâbıkü'z-zikr Bartın'da vâki' handa işbu Yani oğlumdur deyu huzûrumuzda
- 17 ikrâr ve bizi işhâd eylemişiydi biz bu husûsa bu vecih üzere şâhidleriz şehâdet
- 18 dahi ideriz deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye
- 19 şehâdetleri hayz-i kabûlde vâkî'a olmağın mûcibiyle sağîr-i mezbûr Ali'nin itkına hüküm ve sebîli
- 20 tahliye olunubi ve müddeasının kasr ve izâlesi için merkûm Yani'ye ba'de't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb

21 ketb olundı fi'l-yevmi't-tâsi' aşar min şehri Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'in ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin bin Hasan, Hasan bin Sinan, Ali bin Hızır, Mustafa bin Halil, Mehmed Hoca ibni Bayram, Ahmed bin Mustafa.

VARAK 54

54 a 1

Üsküdar'a tabi Maltepe isimli karyede ikamet eden Yani veledi Apostol, Süleyman bin Abdullah'a olan 2700 akçe borcu karşılığında sahip olduğu dükkanı Süleyman bin Abdullah'a rehin vermiştir. Borcunu hala ödeyemeyince Süleyman bin Abdullah alacağını 61 gün ertelemiştir. Yani veledi Apostol eğer 61 gün sonunda da borcunu ödeyemezse dükkanın satılıp borcunun ödenmesi ve fazla kalırsa kalanın kendine iade edilmesi için İlya veledi Yani'yi vekil tayin ettiğini, İlya'nın da vekaleti kabul ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Medîne-i Üsküdar'a tâbi Maltepe nâm karyede sâkin Yani veledi Apostol nâm zımmî mahfel-i şer' de

2 işbu râfi'ü's-sifir İlya veledi Yani nâm zımmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb

3 işbu hâzır-ı bi'l-meclis Süleyman bin Abdullah nâm kimesneye cihet-i deyn-i şer'îden zimmetimde iki bin

4 yedi yüz akçe deynim olmağla mukaddemâ meblağ-ı merkûm mukâbelesinde merhûm Şahzâde Sultan Mehmed Han

5 vakfına arsasının mukâta'î malumesi olub ve ebniyesi silk-i mülkümde münselik olub karye-i mezbûre

6 de vâki' bir taraftan Osman Çelebi mülkü ve bir taraftan Kefel oğlu nâm kimesne mülkü ve bir taraftan Aslan

7 nâm zımmî mülkü ve bir taraftan deryâ ile mahdûd ve bir mahzeni müştamil bir bâb mülk dükkanı arsasını ma'rifet-i

8 mütevellî ile mezkûr Süleyman'a meccânen ba'de'l-ferâğ ve't-tefvîz ebniyesi merkûm Süleyman'a rehn vaz'

9 ve teslîm eylemişiydim lakin ben meblağ-ı mezbûru hâlâ edâya kâdir olmamağla mezbûr Süleyman meblağ-ı mezbûru

10 tarih-i kitâbdan altmış bir gün tamâmına değin te'cîl itmeğın ben dahi eğer ecel-i mezbûr hulûlünde meblağ-ı

11 mezbûru mezkûra edâ itmediğim takdîrde dükkan-ı mahdûd-ı mezkûru semen-i misli ile âhara bey'a ve semeni

12 ve ba'de'l-kabz deyn-ı mezkûru mezbûr Süleyman'a edâya ve fazla kalursa bana îsâle ve noksan gelürse

13 yine ben tekmîl etmek üzere merkûm İlya'yı tarafımdan küllemâ azeltüke fe ente vekîl-i mazmûnu üzere azl

14 ve in'izâlden masune vekâlet-i devriye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde

15 mezbûr İlya dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd olmağın mâ-vaka'a

16 bi't-taleb ketb olundı fı'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'ın ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hızır Beşe ibni Mustafa, Yahyâ bin Ömer, el-Hac Hüseyin bin Mustafa, Hamza ser-bölük, Ahmed Beşe bin ser-bölük ve gayruhum.

54 a 2

İstanbul'da Bedesten yakınlarında mağascı taifesinden Yahya isimli kişiye olan 2500 akçe borcunu ödemediği için Galata Zindanı'nda hapis olan Aslan veledi Murad'ın iflas etmiş, ihtiyaç sahibi ve borcunu ödemeye gücünün yetmeyeceğine şahitlik yapan Mustafa Çelebi ibni Halil ve Mehmed bin Mustafa ve Mustafa bin Hüseyin ve Mehmed Çelebi ibni Yahyâ ile Agob veledi Kirmor ve Manas veledi Evan isimli kişilerin şahitlikleri ve borcuna Agob veledi Kirmor'un oğlu Ardin'in kefil olmasıyla hapisten tahliye edildiği mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahmiye-i İstanbul'da Bezezistan-ı atık kurbünde vâki' Mağascı tâifesinden gâyibi ani'l-meclis Yahya nâm kimesne'ye

2 iki bin beş yüz akçe deyniçün mahrûsa-i Galata'da vâki' sicn-i Sultânî'de tarih-i kitâba gelince üç buçuk

3 ay mahbûs olan işbu bâ'isü's-sifir Aslan veledi Murad nâm zimmî hakkında iflâsı sâbit olduğu

4 takdîrce habisten itlâkı bâbında fermân-ı âlî vürûduna binâen merkûm Aslan sicinden ihrâc

5 ve mahfel-i şer'-i şerîfe ba'de'l-ihzâr keyfiyet-i hâlî istihbâr olundukda ma'ârafında olan udûl-i

6 müslimînden Mustafa Çelebi ibni Halil ve Mehmed bin Mustafa ve Mustafa bin Hüseyin ve Mehmed Çelebi ibni Yahyâ nâm kimesne

7 ler ile dinlerinden udûlden olan Agob veledi Kirmor ve Manas veledi Evan nâm zimmîler li-ecli'l-ihbar

8 mahfel-i şer'de hâzırûn olub şöyle haber verdiler ki medyûn-ı mezbûr Aslan kemâl-ı mertebe ihtiyâc-ı

9 ve vakra vasıl-ı mu'dim ve mu'sir ve müflis ve gaib olub deyn-i, mezkûrîni küllen ve bazen edâya

10 gayr-ı kâdir ve kut-ı yevmîsinin dahi kesbinden aczi indimizde rûşen ve bâhirdir deyu mezbûrûndan

11 her biri keyfiyet-i mahkiyeyi alâ tarîki'ş-şehâde ve'l-ihbâr i'lâm ve iş'âr itmeğin mûcibiyle

12 medyûn-ı mezbûrun iflâsına hükm olunubi ve dâyin-i mezkûr hâzır olmamağla mezbûr Aslan'ın

13 nefesine ve hîn-i mutâlebede mahfel-i şer'a ihzârına Agob veledi Kirmor ve sulbî oğlu Urdin

14 nâm ermeniyeler kefil olduklarında habisten itlâk ve sebîli tahliye olunubi mâ-vaka'a bi't-taleb

15 ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Çelebi ibni Mustafa, Hüseyin bin İbrahim, Hamza Beşe ibni Abdülganî, Ahmed Beşe ser-bölük, Mehmed Efendi ibni filân.

54 b 1

Galata'da Firuz Ağa Mahallesiinde ikamet ederken vefat eden Ahmed bin Abdullah'ın mirası karısı Ayşe ibnetü Şükrullah ile oğlu Mustafa'ya kalmıştır. Bir müddet sonra Mustafa'da vefat edince O'nun mirasıda annesi Ayşe ibnetü Şükrullah'a kalmıştır. Bu sırada Ayşe ibnetü Şükrullah'ın şimdiki kocası Hasan bin Abdullah, Mustafa öldüğünde Ayşe ibnetü Şükrullah'ın kendisinden on günlük hamile olduğunu dolayısıyla yeni doğacak çocuğun Mustafa'nın mirasından hakkı olduğunu, kendisinde yeni doğacak çocuğun babası olması hasebiyle O'nun payına el koyacağını söylemesi üzerine Ayşe ibnetü Şükrullah mahkemeye başvurarak oğlu Mustafa'nın 40 gün önce vefat ettiğini, yeni doğacak çocuğun doğumundan hesapla oğlu Mustafa öldüğünde hamile olup olmadığının tespiti için bu tarihin kayıt altına alınarak kendine bir hüccet verilmesi talebiyle mahkemeye başvurmuş, durum bu şekilde mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata hâricinde Firuz Ağa mahallesiinde sâkin iken bundan akdem fevt olan

2 Ahmed bin Abdullah nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Ayşe ibnetü Şükrullah ile sulbî

3 sağır oğlu Mustafa'ya münhasıra olub ba'dehû sağır-i mezbûr Mustafa dahi fevt olub

4 verâseti vâlidesi mezbûre Ayşe'ye münhasıra olduğu zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra

5 mezbûre Ayşe mahfel-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb

6 oğlum sağır-i mezbûr Mustafa tarih-i kitâbdan kırk gün mukaddem fevt olub ve nefsi'l-emirde

7 benim hamlim olduğu müte‘ayyin değil iken hâlâ zevcim olan gâib-i ani’l-meclis Hasan bin Abdullah

8 nâm kimesne sağır-i mezbûrun hîn-i fevtinde senin batnın benden on günlük hamlin vardır

9 doğdukda müteveffâ-yı mezbûra vâris olmağla hissesini bil-iyâbe kabz iderim deyu bana

10 mu‘arâzadan hâlî olmağla nefsü’l-emirde hamlim zuhûr iderse sağır-i mezbûrun fevtinden hamlin

11 zuhûru müddeti ma‘lûm olmak için sağır-i mezbûrun vefâtı zabt ve tahrîr olunubi yedime 12 hüccet-i şer‘iyye virilmek matlûbumdur didikde mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâmis

13 ve’l-işrîn min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis‘a ve tis‘în ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

İbrahim ibni Hasan ehl-i haber, Receb Çelebi ibni Mehmed, el-Hac Mehmed bin Ali, Ali Ağa ibni Mustafa, Mustafa Çelebi imamzâde, Abdülbâkî Çelebi ibni Şaban, Hüseyin Efendi el-İmam, Ahmed Beşe ser-bölük.

54 b 2

Ohan veledi Yanos isimli ermeni Hüseyin Ağa Vakfindan kiraladığı mülkün bitişik komşusu Londari’nin aralarındaki sınırdaki duvarı yıkıp yerine bir duvar yaptığını, kendisinde ilk başta bu duvar inşaatına taraftar olduğunu fakat daha sonra bu duvarın kendi evinin ışığını ve havasını engellemesi üzerine aralarında birtakım anlaşmalıklar ortaya çıktığını, Londari’nin daha sonra bu duvarı çeşitli yerlerinden düzelterek yeniden inşa ettiğini en sonunda duvarın yapıldığı arsayı herhangi bir ücret talep etmeden Londari’ye bıraktığını ve aralarında herhangi bir dava kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr bâbında fermân-ı âlî vürûduna binâen savb-ı şer‘-i enverden

2 Mevlânâ Yusuf Efendi ibni Abdullah bâ-irsâl olunubi ol dahi hâssa mi‘mârlardan Üstad Mustafa Beşe

- 3 ibni Abdurrahman ile Beksimatçı Londari veledi nâm zımmînin Mahrûsa-i Galata'da Sultan Bâyezid
- 4 mahallesinde sâkin olduğu menzile varub zeyl-i rakîmde isimleri terkîm olunan bî-garaz müslimîn huzûrlarında
- 5 akd-i meclis-i şer'î-i şerîf-i nebevî eyledikde mezbûr Londari'nin car-ı mûlasıkı Ohan veledi Yanos nâm ermeni
- 6 meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu râfi'ü'r-rakîm mersûm Londari muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüb
- 7 ashâb-ı hayrâtdan merhûm Hüseyin Ağa nâm sâhibü'l-hayr vakfına icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile taht-ı tasarrufunda
- 8 olan işbu menzirim ile kezâlik vakf-ı mezbûra icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile mezbur Londari tasarrufunda
- 9 olan menzil pişde vâki' bir başı varulcu tasarrufunda olan menzil ve bir başı mezbûr Londari tasarrufunda
- 10 olan menzil duvarına muttasıl olub yedimde olan hüccet-i şer'iyede tasrîh olduğu üzere mukaddemâ
- 11 mi'mâr-ı mezbûr müsâhasıyla tûlen ve arzen bi-hesâb-ı terbî'i beş zirâ' eylediği zâhir ve mütebeyyin olan tahminen
- 12 kadden bir zirâ'î sed duvarı olduğu müstehak ve tasarrufda cânib-i şer'den hükm-i şer'î lâhık olmuşiken
- 13 merkûm Londari sâbikü'z-zikr duvarı hedm ve yerine mu'âyene olunduğu işbu mahdûd duvarı
- 14 binâ etmekle ben dahi sâbikü'z-zikr duvarı taleb sadedinde olmuşiydim lâkin mezbûr Londari mahdûd
- 15 binâ eylediği işbu havâle-berdesini benim menzilimin ziyâ ve havasına mâni' olduğu cihetle hadden on sekiz
- 16 parmak mikdarını kıt'a eyledükden sonra raf' duvarı mezbûrun kendi menzili cânibine zikr olunan
- 17 berdenin tûlü altı zirâ' ve kaddinin bir başı altı zirâ ve bir başı beş zirâ' olmak üzere binâyâ
- 18 ve yine mezbûr Londari ile ikimizin tahtında vâki' olan tûlen ve kadden dört zirâ' ve arzan on sekiz parmak

19 mikdarını mezbûr Londari tasarrufunda olub ve tûlen üç zirâ ve arzan kezâlik on sekiz parmak

20 mikdarınca benim tasarrufumda olub lakin mârrü'z-zikr duvar ve hedar ve inhidamı isti'dâdı âşikâr

21 olmağla mezbûr Londari duvar-ı mezbûrun mecmû'u üslubu meşrûh üzere beynimizde müşterek olmak üzere

22 canib-i vakfi alâ tarîki's-şer'i mahallinde ityan-ı şuhud etmeğın ben dahi mukabelede taht-ı tasarrufumda olan

23 mârrü'z-zikr beş zirâ ve duvar arsasına vakfi mezbur

VARAK 55

55 a

24 mütevellisi olan işbu hâzır-i meclis

25 İbrahim Ağa bin Hızır ma'rifetiyle mezbûr Londariyeye

26 meccânen ferâğ ve tefvîz eyledim ba'de'l-yevm sâbıkü'z-zikr

27 beş zirâ duvar arsası merkûm Londari'nin dahl-i havza-i tasarrufunda

28 olub ve her birimiz tarih-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden münâza'ât ve muhâsamâtdan

29 âharım zimmetini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledik didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î

30 vâki'ü'l-hâl Mevlânây-ı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an ba's olunan çukadar Mustafa bin İbrahim ve muhzır Ca'fer bin

31 Hasan ile meclis-i şer'a gelüb alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb olundı fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn

32 min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Es'ad Çelebi bin Abdülhalim Efendi, Ali Çavuş bin Ahmed el-Muid, Mustafa Çelebi bin İbrahim, Ahmed Çelebi bin el-Hac Mehmed, el-Hac Mustafa bin Abdullah Halife el-Muid

55 a 1

Galata'da Hüseyin Ağa Mahallesinde ikamet eden Takis veledi Yani isimli Ermeni bir yeşil çukayla kaplı samur kürk alışverişinden Bedros veledi Karabet'in kendisine 350 guruş borçlu olduğunu alacağının 80 guruşunu daha önce aldığını ve 270 guruş alacağı kaldığını ifade ederek mahkemeye başvurmuştur. Bedros borcunu kabul etmiş, mahkeme Bedros'u borcunu ödemesi konusunda uyardığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata hâricinde Hüseyin Ağa mahallesinde sâkin işbu râfi'ü'r-rakîm Takis veledi Yani nâm ermeni meclis-i şer'-i

2 hatîr-i lâzımü't-tevkîrde Bedros veledi Karabet nâm ermeni muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb

3 mezbûr Bedros zimmetinde yedinden iştirâ ve kabz eylediği bir yeşil çukaya kablı bir sırt samur kürk

4 bahâsından üç yüz elli kuruş hakkım olub meblağ-ı mezbûrdan seksen kuruşunu bundan akdem yedinden

5 ahz ve kabz idüb meblağ-ı bâkî iki yüz yetmiş kuruşu dahi el ân merkûm Bedros'dan taleb iderim

6 suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Bedros cevâbında fi'l-hakîka müdde'î-i mezbûre sâlifü'

7 z-zikr samur kürk bahâsından zimmetimde edâsı lâzım iki yüz yetmiş kuruş deynim vardır deyu bi-tav'ihî ikrâr

8 ve i'tirâf itmeğin alâ mûcibi i'tirâfihî meblağ-ı mezbûr iki yüz yetmiş kuruş müdde'î-i mezbûra edâ ve teslîme merkûm

9 Bedros'a tenbîh-i birle mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehr-i Rebiülevvel

10 li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Es'ad Çelebi ibni Abdülhalîm, Hüseyin Efendi ibni Mehmed, Abdülbâkî Çelebi ibni Şaban, Ahmed bin Mustafa ser-bölük.

55 a 2

Galata'ya bağlı İstinye nahiyesine tabi Boğazkesen Hisarı mahallerinden el-Hac Kemal mahallesinde ikamet eden Ahmed Çelebi ve Mustafa Çelebi ibni Mehmed isimli kişiler, el-Hac Ali bin Hüseyin isimli kişi tarafından bir miras davasından dolayı kendisini korumaları için tutulduklarını, iki ay hizmet ettikten sonra alacaklarını istediklerinde aralarında çok şiddetli tartışmaların yaşandığını, 50 esedi guruşa aralarında anlaşma sağladıklarını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından İstinye nâhiyesine tâbi' Boğazkesen hisarı mahallâtından el-Hac Kemal mahallesi

2 sükkânından Ahmed Çelebi ve Mustafa Çelebi ibni Mehmed nâm kimesneler meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde sâhib-i hâze'l-kitâb

3 el-Hac Ali bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr el-Hac Ali'nin mahmiye-i

4 İstanbul'da ma'lûmü'l-esâmî ve'l-eşhâs bazı kimesneler ile mirâsa müte'allika da'vâsında kendüye

5 mu'âvenet etmek için ücret-i misliyemizi virmek üzere mezbûr el-Hac Ali bizi isticâr idüb

6 biz dahi nefsimizi mezbûra îcâr ve vâki' olan da'vâlarında mu'âvenet vechi üzere iki ay

7 müstemirren hizmet etmekle mezbûrdan her birimiz ücret-i misliyemiz talep ve da'vâ sadedinde olduğumuzda

8 beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâki'a olmuşiydi el-Hâletü hâzihî beynimizde

9 fâslıçün tevassut idüb bizi mezbûr el-Hac Ali ile da'vâ-yı mezkûremizden elli kıt'a

10 esedî kuruş üzerine sulh itdiklerinde biz dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh-i merkûmu

11 mezbûrun yedinden tamâmen ahz ve kabz idüb husûs-ı mezbûra müte'allika âmme-i da'vâdan mezbûr el-Hac

12 Ali'nin zimmetini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâla ibrâ ve ıskât eyledik didiklerinde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î

13 mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehr-i Rebiülevvel 14 li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Umdetü'l-vâ'izîn İsmail Beğ ibni Osman, el-Hac Süleyman Çelebi, el-Hac Mustafa bin Abdullah, Halil bin Mehmed, Hasan bin Mehmed.

55 b 1

Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet eden Râbi'a binti Ali isimli kadın 50 guruş mihr ve 5 kıt'a esedi guruş nafaka talebinden vazgeçerek kocası Ömer Efendi ibni Himmet ile boşandıklarını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde sâkin Râbi'a

2 binti Ali nâm hatun tarafından hul'a ve ibrâya vekîl olub

3 zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân es-Seyyid Ahmed Çelebi ibni es-Seyyid Habîb

4 ve Mehmed bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan babası mezbûr Ali

5 meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tekrîmde müvekkile-i mezbûrenin zevci muhâli'i işbu râfi'ü'l-kitâb

6 Ömer Efendi ibni Himmet nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb kızım

7 ve müvekkilim mezbûre Râbi'a Hatun zevci mezbûr Ömer Efendi ile beynlerinde şikak ve ademi vifak

8 vâki' olmağla zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh elli kuruş mihr-i mü'ecceli ve meunet-i süknâsından

9 olub ve mezbûr Ömer Efendi dahi müvekkilem mezbûre mihr-i mu'accel üzere medfû'i olan

10 beş kıt'a esedî kuruşu mutâlebeden fâriğ olmak üzere zevcesi müvekkilim mezbûre

11 Râbi'a ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyeye ile hulu' olub ben dahi bi'l-vekâle hul'-i mezbûru

12 kabûl eyledikten sonra hukûk-ı zevciyete mûte'allika âmme de'âvî ve mütâlebât

13 ve eymân ve muhâsamâtdan bi'l-vekâle ve bi'l-asâle her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i âm ve

14 kâtı'an nizâ'iyile ibrâ ve iskât eyledik didikde gıbbe't-tasdîkû's-şer'î mâ-vaka'a

15 bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehr-i Rebiülevvel

16 li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi ibni Abdülkâdir el-enâm, Osman Ağa ibni Muslu, Mahmud Çelebi ibni Muslu, Mustafa bin Himmet, Süleyman bin, Mehmed bin Hüseyin, Bektaş bin Hasan, Hasan bin Abdullah, Mustafa bin Mehmed, Mehmed bin Yahya, Hasan Beşe el Sunduz, Ahmed Beşe ibni İslam.

55 b 2

Galata'ya bağlı Tophane'de Firuz Ağa Mahallesinde ikamet eden Ayşe binti Süleyman Kocası Yusuf bin Abdullah'ın kendinse ait bir takım kıymetli eşyalara kendi izni olmadan el koyduğunu ifade ederek bu eşyaların kocasından alınarak kendisine verilmesi talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Kocasının inkar etmesi, Ayşe binti Süleyman'ında iddiasını ispatlayamaması üzerine Ayşe binti Süleyman'ın davadan men edildiği mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-ı Tobhâne mahallâtından Firuzâğa mahallesinde sâkine Ayşe binti

2 Süleyman nâm hatun mahfel-i şer'de işbu râfi'ü'l-kitâb Yusuf bin Abdullah nâm kimesne mahzarında üzerine

3 da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem mezbûr Yusuf zevcim olub yedimde bi-gayr-ı vech-i

4 şer'î sekiz kuruş kıymetli dört ayak bir altun küpem ile dört kuruş kıymetli bir sim ön

5 kuşakımı ahz eylemişiydi hâlâ suâl olunubi aynları mevcûd ise aynların
 6 müstehlik ise kıymet-i şer'iyeleri bana alıvirilmek matlûbumdur didikde
 gıbbe's-suâl
 7 ve akîbü'l-inkâr ve isre talebü'l-beyyine ve izharü'l-acz an ityânihâ tahlîfe dahi
 tâlibe
 8 olmağın bilâ-beyyine bi-vech-i mu'ârazadan men'-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb
 ketb olundu. Fi'l-yevmi'
 9 r-râbi' ve'l-işrîn min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.
 Şuhûdü'l-hâl:
 Şaban bin Mustafa, Süleyman bin Hasan, Abdülatif Efendi ibni Mehmed, Ahmed
 Beşe ser-bölük, Hamza Beşe ser-bölük.

55 b 3

İstanbul'da Bahçekapısı dahilinde Seyyid Mehmedzâde Mahallesinde ikamet eden Hadice Hanım ibnetü Şaban Paşa, Beşiktaş'ta Sinan Paşa Mahallesinde bulunan sahip olduğu mülkü 1030 kıt'a esedi guruşa Süleyman Ağa ibni Abdülvehhâb'a sattığını ve paranın tamamını aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i İstanbul sinet ani'l-ufûl hısnı ebvâbından Bağce kapusu dâhilinde
 Seyyid Mehmedzâde
 2 mahallesinde sâkin Fahrü'l-muhadderât Hadice Hanım ibnetü Şaban Paşa
 tarafından bey'-i âti'z-zikri
 3 ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân el-Hac Mustafa
 Çelebi
 4 ibni Derviş Mehmed ve Mehmed Çelebi ibni Hasan nâm kimesneler şehâdetleri
 ile mahzar-ı hasm-ı şer'îde
 5 nehc-i mu'teber-i mer'î üzere sâbit ve mütehakkık ve vekâletine hükm-i şer'î
 lâhık olan fahrü'l-eşbâh
 6 el-Hac Hüseyin Ağa ibni Mehmed meclis-i şer'-i şerîf-i es'ad ve mahfel-i dini
 münîf-i emcedde
 7 işbu râfi'ü'l-kitâb umdetü'l-emâsil ve'l-erbâb Süleyman Ağa ibni Abdülvehhâb

VARAK 56**56 a**

8 nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î
9 kılub müvekkile-i mezbûre Hadice Hanım akd-i âtî sudûruna deĝin silk-i
mülkümde münselik

10 ve munzabıt ve taht-ı yedimde münharıt olub Mahrûsa-i Galata El-meymûn
dâmet bi niamai a'la-i meşhûn

11 müzâfâtından kasaba-i Beşiktaş'ta Sinan Paşa mahallesinde vâki' etrâf-ı
erba'ası

12 muhzır Ebu Bekir nâm kimesne mülkü ve Süleyman Efendi bağcesi ve kuşcu
Ahmed Ağa ve Ebu Bekir Efendi

13 nâm kimesneler ve Ümmühani nâm hatun mülkleri ve tarîk-i âm ile mahdûd
fevkânî dört

14 bâb oda ve üç sofa ve bir kenîf ve dehlizi ve süflâda bir matbah ve bir kiler ve
bi'r-i mâi

15 ve kenîf ve zât eşcâr-ı bâ-esmâr ve bî-esmâr ve hadîka-i behiştî âsârı muhtevî
mülk menziline

16 mezkûr Süleyman Ağa'ya tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i
şer'î ile bin

17 otuz kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm idüb ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve
tesellüm

18 eyledikten sonra semeni olan derâhim-i mezbûr el-na'ti mezkûr yedinden bi-
rümmetihima ahz ve kabz

19 eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr bi cümleti't-tevvabi ve'l-
levâhık kâffetü'l-hukûk

20 ve'l-merâfik mezbûr Süleyman Ağa'nın mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe mâ
yeşâü ve tehtâr mutasarrıf

21 olsun didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-
yevmi'

22 s-sâlis ve'l-işrîn min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Mehmed ibni İbrahim yazıcı, Süleyman Çelebi ibni Ma‘den, el-Hac Hüseyin Ağa ibni Mehmed, el-Hac Mustafa Çelebi ibni Derviş, Mehmed Çelebi ibni Hüseyin, el-Hac Şahin bin Abdullah, Mustafa Çelebi, el-Hac Mehmed el-Haffâf, Mustafa Beşe çukadar, Mustafa Çelebi imamzâde.

56 a 1

Galata’ya bağlı İstinye nahiyesine tabi Boğazkesen Kalesi mahallerinden el-Hac Kemal mahallesinde ikamet ederken vefat eden Ayşe binti Ahmed’in mirası Ahmed Çelebi ve Mustafa Çelebi bin Mehmed’e kalmıştır. Ahmed Çelebi ve Mustafa Çelebi bin Mehmed, Ayşe binti Ahmed hayattayken O’nun emriyle birtakım kira gelirlerini tahsil ederek muhafaza eden el-Hac Mustafa’nın Ayşe binti Ahmed’in ölümünden sonra kendi üzerinde bulunan Ayşe binti Ahmed’e ait her türlü terekeyi kendilerine teslim ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından İstinye nâhiyesine tâbi‘ Boğazkesen Kal‘ası mahallatından

2 el-Hac Kemal mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefât iden Ayşe binti Ahmed nâm

3 hatunun verâseti Ahmed Çelebi ve Mustafa Çelebi bin Mehmed nâm kimesnelere münhasıra olduğu lede’ş-şer‘i’

4 ş-şerîf zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûrân Ahmed Çelebi ve Mustafa Çelebi’den her biri

5 meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde sâhib-i hâze’l-kitâb el-Hac Mustafa Ağa ibni Abdullah nâm

6 kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr el-Hac Mustafa murisimiz müteveffât-ı mezbûrenin

7 sıhhatinde hizmetinde olmağla taht-ı tasarrufunda olan akârâtının îcârâtından emriyle ahz ve kabz

8 eylediği ma‘lûmü’l-mikdâr meblağı sıhhatinde kendüye tamâmen teslîm idüb vefâtından sonra dâhi yedinde

9 olan terekesi vârisi olduğumuza binâen bize teslim itmekle müteveffât-ı mezbûrenin

10 terekesine ve sâir hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allika âmme-i da'vâdan mezbûr el-Hac Mustafa'nın

11 zimmetini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledik didiklerinde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î

12 mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ısrîn min şehr-i Rebiülevvel li-sene 1099.

Şuhûdü'l-hâl:

Umdetü'l-vâ'izin el-Hac Musa Efendi bin el-Hac Mehmed, Süleyman Çelebi bin el-Hac Musa, İsmail Beğ bin Osman, Mehmed Yazıcı bin Mustafa, el-Hac Ali bin Hüseyin, Hasan bin Mehmed, Ali bin Mehmed, Ahmed Beşe bin Mustafa.

56 b 1

İslam bin Ali isimli denizci, el-Hac Mehmed bin Abdullah isimli kaptanın gemisinde hizmet verirken, aynı gemide topçu olan Şahin bin Abdullah'ın geminin toptarından birini ateşlemesi ile topun parçalandığını ve parçalarından birinin sağ kolunun pazusunu yaraladığını, yaralamanın diyetini talep edince de aralarında çok şiddetli tartışma yaşandığını ve 2 esedi gurusu sulh olup paranın tamamını aldığını mahkeme tutanağın kaydettirmiştir.

1 Mellâh tâifesinden İslam bin Ali nâm kimesne meclis-i şer'i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde

2 rü'esâ tâifesinden sâhib-i hâze'l-kitâb el-Hac Mehmed bin Abdullah nâm kimesne mahzarında

3 bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb bundan esbak mezbûrun şâyika ta'bîr olunur seffinesinde

4 mellâh iken Tuna sâhilinde vâki' Kalas iskelesinde mezbûr el-Hac Mehmed'in

5 emriyle seffine-i mezbûrede topcu olan Şahin bin Abdullah seffine-i mezbûrenin

6 toptarından birine ateş eyledikde bi-emrillâhi te'âlâ top parelenüb bir parçası

7 işbu sağ kolumun bazusuna isâbet idüb hâlâ kolum mecrûh olmağla

8 mûcibini mezbûr el-Hac Mehmed'den da'vâ sadedinde olduğumda beynimizde münâza'ât-ı

9 kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâkı'a olmuşıydi el-Hâletü hâzihî beynimize muslihûn tavassut idüb

10 da'vâ-yı mezkûreden beynimiz mezbûr el-Hac Mehmed ile iki esedî kuruş üzerine sulh

11 eylediklerinde ben dahi sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh-i merkûmu yedinden tamâmen

12 ahz ve kabz idüb cerh-i mezbûra ve mâ-yahdusu minhu müte'allika cemî'i da'vâdan

13 mezbûr el-Hac Mehmed'in zimmetini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledim didikde

14 gıbbe't-tasdîkü's-şer'î Mâ-hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn

15 min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Receb bin Ali, Ömer bin Mehmed, Fazlullah Beşe ibni Ali, İbrahim Efendi ibni Şaban, Ahmed Beşe ibni Mustafa.

56 b 2

Galata'ya bağlı Kasımpaşa'da Kamer Hatun Mahallesinde ikamet eden Zohar veledi Serkis veledi Hacadır isimli Ermeninin vekili olan Hacadır veledi Asvadar, Malta'da düşman elinde esir olan Hasan bin Ömer'in, müvekkili Zohar tarafından 250 guruş fidyasının ödenerek kurtarıldığını, bu paranın önce 95 esedi guruşunun ardından da 74 guruşunun ödendiğini ve kalan 81 guruşun alınması için de Zohar'ın kendisini vekil tayin ettiğini ifade ederek mahkemeye başvurmuştur. Ömer bin Hasan cevabında 250 guruş borcunu kabul ettikten sonra önce 95 guruş ardından 75 guruş ve daha sonra 65 guruş daha ödediğini ve 16 guruş borcu olduğunu şahitlerle ispatlayınca mahkeme Ömer bin Hasan'ın 16 guruş ödemesine hükmetmiş, Hacadır Ömer bin Hasan'dan kalan 16 guruş'u aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir

- 1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Kasım Paşa'da Kamer Hatun mahallesinde sâkine olub hâlâ kesbi ticaret vechi üzere İngiltere diyârında mütemekkin olan
- 2 Zohar veledi Serkis veledi Hacadır nâm Ermeni tarafından meblağ-ı âti'z-zikri taleb ve da'va ve ahz ve kabza ve kendüye îsâl ve mezkurât mütevakkıfa
- 3 olduğu umur-ı sâireye vekîl sâbitü'l-vekâlesi olan Hacadır veledi Asvadar nâm ermeni mahfel-i şer'de Hasan bin Ömer nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle üzerine
- 4 da'va ve takrîr-i kelâm edüb mezbur Hasan mukaddema Malta Keferesi yedlerinde esir olmağla müvekkil-i mezbûr mezkûr Hasan adıyla kendüye şartı'r-rucû'
- 5 malıyla harbi yedinden iki yüz elli kuruşa tahlis edüb ve meblağ-ı mezbûrun doksanbeş kuruşunu kendü bi nefsihi
- 6 mezbûr Hasan'dan ahz ve istifâ eyledikten sonra meblağ-ı bâki yüz elli beş kuruşu mezbûrdan ber vechi muharrer ahz ve istifâya tarafından beni
- 7 tevkil etmekle ben dâhi meblağ-ı bâki-i mezbûrun mezbûr yedinden yetmiş dört kuruşunu ahz ve kabz eylediğim cihetle husus-ı mezkûrdan
- 8 mezbûr zimmetinde seksen bir kuruş bâki kalmağın hâlâ suâl olunub meblağ-ı mezkûr seksen bir kuruşu dâhi vekâleti mahkiyem hasebîyle bana edâya
- 9 mezbûr Hasan'a tenbih olunmak matlubumdur dedikde gıbbe's-suâl mezbûr Hasan cevabında fi'l-vâki ciheti mezkûreden gâibi mezbûre iki yüz
- 10 elli kuruş deyni olduğunu ikrâr lâkin vekîl-i mezbûr kendi kabzını mu'terif olduğu yetmiş dört kuruş ile müvekkil-i mezbûrun
- 11 kabzını mu'terif olduğu meblağ-ı mezbûr doksan beş kuruşdan ma'ada müvekkil-i mezbûre altmış beş kuruş dahi edâ ve teslim edüb
- 12 hatta gâib-i mezkûr Zohar benden meblağ-ı mezbûrdan kendi bi nefsihi min haysü'l-mecmû' yüz altmış kuruş ahz ve istifâ eylediğini
- 13-mahzarı şuhûdda ikrâr ve işhâd dâhi eylemişiydi. Binâenaleyh hâlâ ciheti mezbûreden gâib-i mezbûre zimmetinde on altı kuruş
- 14-deynim bâki kalmışdır deyu husus-ı gâibin buğuzla def' ile mukâbele edecek gıbbe'l-istintâk ve akibe'l-inkâr

15-ve isre talebi'l-beyyine udûl-ı müsliminden olub kasaba-i mezbûrede el-Hac Hüsrev mahallesinde sâkin Süleyman bin İsa ve Camii Kebir mahallesinde sâkin

16 Mehmed bin Ali nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde meclis-i şer'a hâzıran olub isre'l-istişhâd fi'l-hakika gâibi mezbûr Zohar veledi Serkis veledi Hacadır

17 mezbûr Hasan zimmetinde ciheti mezkûreden hakkım olan iki yüz elli kuruşu min haysü'l-mecbû' yüz altmış kuruşunu mezbûr Hasan

18 yedinden kendim bizzat ahz ve istifa eyledim deyu bizim huzurumuzda ikrâr ve bizi işhâd eylemişiydi biz bu husûsa bu vecih üzere

19 şahidleriz ve şahâdet dâhi ederiz deyu her biri edâ-i şahâdet-i şer'iyye eylediklerinde bade't-ta'dil ve't-tezkiye şahâdetleri hayzi kabûlde vâkı'a olmağın mucibiyle

20 vekîl-i mezbûr bilâ vechi şer'i ziyâde da'vasıyla mezbûr Hasana muarazadan men' olunduktan sonra ikrârı mertebesi olan meblağ-ı mezbûr on altı kuruş vekîl-i mezbûre

21 edâ ve teslîme mezbûr Hasana bade't-tenbih yine vekîl-i mezbûr Hacadır meclis-i mersûme merkûm Hasan muvâcehesinde iade-i kelâm edüb edâsına hükmü şer'i lâhık olan

22 meblağ-ı mezbûr on altı kuruş merkûm Hasan yedinden bi'l-vekâle ahzu kabız eyledim dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

22 fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf. Min hicreti men lehu'l-izzü ve's-şeref

Şuhudu'l-hal;

Hüseyn bin Hasan, İbrahim Çelebi ibni Hasan, Mehmed Çavuş ibni Receb el-Mübaşir, Mustafa bin Abdullah, Mehmed bin Osman, Hasan bin Abdullah, Mehmed es-Seyyid bin Abdullah, Mehmed beşe bin Mustafa, Ali ağa bin Mustafa Muhzıran, Mustafa Çelebi İmamzade, Abdalbaki Çelebi ibni Şaban, Hüseyn efendi Tozkoparan, Ömer Beşe bin Abdulgani serbölük, Ahmed Beşe bin Mustafa Serbölük, ve gayruhum.

VARAK 57**57 a 1**

Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde ikamet eden Endon veledi Aleksandri sahip olduğu mülkü 250 kıt'a esedi guruşa Tanaş veledi Nikola'ya sattığını parasının tamamını aldığı mahkeme tuitanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde sâkin

2 Endon veledi Aleksandri nâm zımmî meclis-i şer' de

3 işbu râfi'ü'r-rakîm Tanaş veledi Nikola nâm zımmî müvâcehesinde

4 ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âtî'z-zikr sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım

5 olub mahalle-i mezbûrede vâki bir taraftan Dimitri nâm zımmî tasarrufunda olan vakf menzil ve bir taraftan bakkal Dimitri nâm

6 zımmî tasarrufunda olan vakf menzil ve iki taraftan tarîk-i âm ile mahdûd ulyâda iki bâb oda ve bir sofa

7 ve dehliz ve vustâda bir bâb oda ve bir sofa ve bir kenîf ve süflâda bir mahtabı müştemil menzilin nısf-ı şâyi'ini

8 mezbûr Tanaş bundan akdem iki yüz elli kıt'a semen-i makbûza bey' ve teslîm ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ

9 ve tesellüm ve kabûl eylemişiydi el ân menzil-i mahdûd-ı mezbûrun nısf-ı şâyi'-i âharını dahi mezbûr Tanaş tarafından

10 îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile iki yüz kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm ol dahi

11 ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semen-i mezbûr iki yüz elli kurşu dahi mezbûr Tanaş yedinden

12 bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim. fi-mâ ba'd menzil-i mahdûd-ı mezbûr bi-cemî'i bâ-yeştemiluhu ve yahvihe zükire evlem yüzker

13 mezbûr Tanaş'ın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâu ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîkû's-şer'î

14 mâ-hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundu. fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min şehri Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Seydi Yusuf bin Abdullah, el-Hac Ahmed bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah, Yusuf Beşe ibni Abdullah, Mustafa bin İbrahim, İsmail bin Hasan, Ahmed Beşe bin Mustafa, Mustafa Efendi ibni Şeyh Ali, Abdülbâkî Çelebi ibni Şaban, Hüseyin Efendi ibni Mehmed, Hamza Beşe ibni Abdülganî.

57 a 2

Galata'da el-Hac A'mî Mahallesinde ikamet eden Ali Beğ ibni İbrahim Paşa Sakız Adasında Kale dahilinde ki Yalı mahallesinde bulunan mülkünü İbrahim Paşa ibni Ahmed Paşa'ya 3000 esedi guruşa sattığını, bu parayı da İbrahim Paşa'ya olan borcu ile takas ettiğini, İbrahim Paşa'nında bu takası kabul ettiğini ve aralarında alacak verecek davası kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Ümerâ-i bahrden olub mahrûsa-i Galata dâhilinde el-Hac A'mî mahallesinde sâkin umdetü'l-ümerai'l-mükerrem Ali Beğ

2 ibni İbrahim Paşa tarafından bey'î âti'z-zikre ve semene câi'l-beyânı vech-i âtî üzere takâsa vekîl olduğu

3 Mehmed Beğ ibni İbrahim Paşa ve Mehmed Beşe ibni Abdullah şehâdetleri ile mahzar-ı hasm-ı münkir-i şer'îde nehc-i

4 mu'teber-i şer'î üzere sâbit ve mütehakkık ve vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan Mehmed Kethüdâ ibni Hüseyin nâm kimesne

5 mahfel-i şer'îde işbu râfi'ü'l-kitâb umdetü'l-ümerâi'l-kirâm müşârün-ileyh İbrahim Paşa ibni Ahmed Paşa

6 mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkil-i müşârün-ileyh Ali Beyin akd-i âtî sudûruna değin

7 silk-i mülkünde münselik olub cezîre-i Sakız'da kal'a dâhilinde Yalı mahallesinde vâki' etrâf-ı

8 erba'ası cidâr-ı hasda ve Abdi Paşa vakfı olan Saray ve Yusuf Beğ mülkü ve tarîk-i âm ile

9 mahdûd ulvâ ve vustâ ve süfla büyût-ı adîde ve müştemilât-ı sâireyi muhtevî mülk menzili

10 ile yine nefis-i medîne-i Sakız'da vâki' etrâf-ı erba'ası Yusuf Paşa sarayı ve Memi Paşa

11 zâde ve Ahmed Çelebi mükleri ve tarîk-i âm ile mahdûd kezâlik ulvâ ve vustâ ve süflâ büyü-t-ı

12 müte'addide ve müştemilât-ı sâireyi müştemil mülk menzilini ve yine kal'a-i mezbûre hâricinde

13 vâki' bir tarafı Veli Beğ oğlu ve Ahmed Çelebi ve Kahraman nâm kimesneler bağceleri ve tarîk-i âm

14 ile mahdûd dolaplı su kuyusunu ve bir havuz ve bir kuleyi ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire

15 mülk bağcesini vekâlet-i mahkiyem hasebiyle müşârün-ileyh İbrahim Paşa'ya tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî

16 bey'i bāt-ı sahîh-i şer'î ile bi- safka-i vâhide

üç bin kıt'a esedî kuruşa bey' eylediğimde

17 ol dahi ber-vech-i muharrer ibtiyâ' ve iştirâ eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üç bin kıt'a

18 esedî kuruşu müvekkilim mezbûrun

19 müşârün-ileyh İbrahim Paşaya zimmetinde cihet-i deyn-i şer'îden üç bin kıt'a esedî kuruş

20 deyni olmağla deyn-i mezbûr üç bin kıt'a esedî kuruşa takas eylediğimde onlar dahi ber-vech-i

21 muharrer ba'de'l-mükâsa ve'l-kabûl emlâk-ı mezbûreyi mahallerinden zabta ve tasarrufa müşârün-ileyh İbrahim

22 Paşa'yı bi'l-vekâlete taslît eyledim ba'de'l-yevm emlâk-ı mezbûre

23 mûmâ-ileyh İbrahim Paşa'nın dâhil-i havza-i mülk ve tasarrufları olmuşdur keyfe mâ yeşâü ve yehtâr mutasarrıf

57 b

24 olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î

25 mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin

26 ve'l-işrîn min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin Efendi el-Kâtib, Mehmed Efendi el-Kâtib, Hamza Beşe ser-bölük, İbrahim Beşe el-Muhzır.

57 b 1

Galata'ya bağlı Kasımpaşa'da Kalafatçıbaşı mahallesinde ikamet eden Ya'kûb bin Osman buluğa erip reşit olduğunu ifade ettikten sonra vasisi olan Cennet Ali'den annesinden kendine düşen mirasın tamamını aldığını ve Cennet Ali'den alacağı kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Kasım Paşa'da Kalafatçıbaşı mahallesinde sâkin Ya'kûb bin Osman nâm şab-ı emred

2 ve mahfel-i şer' de hâl-i sığarında vasîsi olan işbu râfi'atü'l-kitâb Cennet Ali nâm hatun mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm

3 idüb vâlidem olub bundan akdem vefât iden Fatıma binti Ali nâm hâtundan bana irs-i şer'le

4 isâbet iden mâl-i mevrûsumu ahz ve hıfz idüb ve sinîn-i ma'lûmede nafaka ve kisve ve sâir mesârif-i lâzımeme

5 sarf eyledüğü meblağ-ı ma'lûmü'l-mikdârdan kırk kıt'a esedî bâkî kalub ve hâlâ ben reşîd âkil ve bâliğ

6 olduğum cihetle mezbûre Cennet Hatun meblağ-ı mezbûru bana bi't-tamâm def' ve teslîm idüb ben dahi ba'de'l-ahz

7 ve't-teslîm tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan hisse-i şer' iyyem mukâbelesinde bi'l-vesâye makbûzu olan hukûk-ı

8 ma'lûme ve mechûleye müte'allika âmme-i de'âvî ve mutâlebâtan mezbûr Cennet Hatun'un zimmetini ibrâ

9 ve ıskât eyledim didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâni

10 aşar min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Abdullah Çelebi ibni Ömer, Osman Çelebi ibni Abdullah, Mehmed Çelebi ibni İbrahim, Ahmed Beşe ser-bölük, Hamza Beşe ser-bölük.

57 b 2

Galata'ya bağı Tophane'de Ayas Paşa mahallesinde ikamet eden Safiye binti el-Hac Mehmed isimli kadın hamile olduğu için kendisi, beş yaşındaki oğlu Ahmed ve sekiz yaşındaki kızı Rukiye için boşandığı eski kocası Hüseyin ibni Receb'den nafaka talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme kızı için 8, kendisi ve Ahmed içinde günlük 5'er akçe toplam 18 akçe nafaka bağlanmasına karar vermiş, karar mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Tobhâne'de Ayas Paşa mahallesinde sâkine Safiye binti el-Hac Mehmed

2 nâm hatun meclis-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde zevc-i mutallak Hüseyin ibni Receb nâm kimesne mahzarında

3 takrîr-i kelâm ve bastı-merâm idüb zevcim mezbûr Hüseyin tarih-i kitâb günü talak-ı selâse ile beni

4 tatlık itmekle mezbûrun firâşından hâsıl-ı hamlim olub vaz'-ı haml edinceye deĝin bana ve yine mezbûrun

5 firâşından hâsıl ve benden mütevellidân sinni beş seneye bâliĝ oğlum Ahmed nâm saĝîr ile sinni sekiz seneye

6 bâliĝa kızım Rukiye nâm saĝîre için babaları mezbûr Hüseyin üzerine kadr-i kifâye nafaka ve kisve-i

7 baha farz ve takdîr olunmak murâdımdır didikde hâkim-i muvakkî-i sadr-ı kitâb hazretleri dahi

8 mezbûre Safiye'ye vaz'-ı haml idinceye deĝin nafakasıçün tarih-i kitâbdan yevmî sekiz

9 akçe ve saĝîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisve-i bahâlarıçün her birine yevmî beş akçe ki cem'an

10 on sekiz farz ve takdîr idüb meblaĝ-ı mafrûz-ı mezkûru harc ve sarfa ve vakt-i zarûretde

11 istidâneye ve lede'z-zafer mezbûr Hüseyin'in üzerine rücû'a mezbûre Safiye'ye izin vermeĝin

12 mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehr-i Rebiülevvel

13 li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hasan bin Receb, Mehmed bin Ali, Ahmed bin Abdullah, Ali bin Mustafa.

VARAK 58

58 a 1

İstanbul'da Ahırkapı dâhilinde Akbıyık Mahallesinde ikamet eden Mu'cize binti Abdurrahman ve Mükrimе binti Abdülmennân isimli kadınlar, Galata'da Yolcuzâde mahallesinde ikamet eden İyas binti Abdullah isimli kadının seksen gün önce kendilerinden evlilik hazırlıkları için satın aldığı eşyalar için ödemesi gereken 10 300 akçenin tamamını İyas binti Abdullah'tan tahsil ettiklerini ve alacakları kalmadığını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Mahmiye-i İstanbul hısnı ebvâbından Ahur

2 kapu dâhilinde Akbıyık mahallesinde sâkinelerinden

3 Mu'cize binti Abdurrahman ve Mükrimе binti Abdülmennân nâm hatunlar meclis-i şer' de

4 Mahrûsa-i Galata'da Yolcuzâde mahallesinde sâkine İyas binti Abdullah

5 nâm hatun tarafından zevci işbu râfi'ü'l-kitâb Mustafa Çelebi bin Hac Ahmed nâm kimesne mahzarında

6 her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkile-i mezbûre İyas Hatun tarih-i kitabdan seksen gün mukaddem ya'ni vekîl-i mezbûre

7 tezvîc ve inkâh murâd eylediği cihetle zıharyçün yedimizde olan defter-i nâtık olduğu üzere ma'lûmü'l-esâmî kimesnelerden

8 on bin üç yüz akçelik eşyâ iştirâ idüb ve mezbûre İyas hatuna teslîm eylemişiydik hâlâ müvekkile-i mezbûre eşyâ-i mezbûrenin semenleri

9 olan meblağ-ı mezbûr on bin üç yüz akçe bize bi't-tamâm def' ve teslîm idüb biz dahi yedinden ahz ve kabz eylediğimizden sonra eşyâ-i mezbûreye

10 ve tarih-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden hukûk-ı sâireye müte'allika de'âvî ve mutâlebeden müvekkile-i mezbûrenin zimmetini ibrâ-i âm ve kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve iskât

11 eyledikde ba'de'l-yevm bi vechin mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ımız yokdur didiklerinde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâmîn ve'l-işrîn

12 min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Çelebi bin el-Hac Bayram, Mustafa Beşe bin Mehmed, Beğ Çelebi bin Hasan, Mustafa Çelebi bin el-Hac Ali, el-Hac Yusuf bin Ali, Mehmed Efendi bin Ali, Ali reis bin Pîrî.

58 a 2

Arabistan'da Kudüs'te Mescid'i Aksa yakınlarında ikamet eden el-Hac Hammud bin el-Hac Ali bin el-Hac Ahmed'in kardeşi olan el-Hac Mehmed bin el-Hac Ali kardeşinin vekaletinin kendi üzerinde olduğunu iddia ederek kardeşinin daha önce Galata'da Yolcuzade Mahallesinde ikamet ederken Kudüs'e yerleştiğini ve el-Hac Ramazan bin Ali'ye bıraktığı mallardan 26 275 akçe alacağı olduğunu, bu paranın da 138,5 guruşunu el-Hac Ali bin Mustafa'ya, 80 guruşunu da el-Hac Ramazan'a verilmesini istediğini iddia ederek mahkemeye başvurmuştur. el-Hac Ramazan bin Ali ise durumu doğrulamış fakat el-Hac Mehmed'in vekalet iddiasını kabul etmemiştir. Bunun üzerine şahitlerin şهادetleri ile el-Hac Mehmed'in vekaleti doğrulanınca el-Hac Ramazan 26 275 akçenin tamamını el-Hac Mehmed'e teslim etmiş, O'da paranın tamamını aldığı ve kardeşinin isteği üzerine bu paranın 138,5 guruşunu el-Hac Ali bin Mustafa'ya, 80 guruşunu da el-Hac Ramazan' a verdiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Diyâr-ı Arabistan'da medîne-i Kudüs-i şerîf'de vâki'cennet Asa Firdevsi fersa olan Mescid-i Şerîf-i Aksâ kurbünde

2 sâkin el-Hac Hammud bin el-Hac Ali bin el-Hac Ahmed nâm kimesne tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekâlet iddi'â eden li-ebb er karındaşı

3 işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hac Mehmed bin el-Hac Ali nâm kimesne mahfel-i şer'ide mahmiye-i İstanbul'da Aşık Paşa mahallesinde sâkin el-Hac

- 4 Ramazan bin Ali nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb gâib-i mezbûr el-Hac Hammud bundan akdem Mahrûsa-i Galata'da
- 5 Yolcuzâde mahallesinde vâki' mâ'lûmü'l-hudûd esbabdan has ödünç olduğu halde eşyâ-i ma'lûmesini terk idüb
- 6 ve kendi Kudüs-i şerîf'eye tevcih ve azîmet itmeğin mârrü'z-zikr esbâbdan esbab-ı memlûke-i ma'lûmesi mezkûr el-Hac Ramazan yedinden
- 7 olan defter-i nâtık olduğu üzere ma'rifet-i şer'-i şerîf ile tahrîr ve defter ve savnen ani'l-helak semeni misli ile âhara bey'
- 8 ve ba'del-Harç ve'l-masraf bâkî kalan yirmi altı bin iki yüz yetmiş beş akçe mezbûr el-Hac Ramazana kibel-i şer'den benim nasb ve ta'yîn
- 9 olunduğu cihetle cânib-i şer'den idâ' ve teslîm olunmuşiydi hâlâ gâib-i mezbûr el-Hac Hammud mezkûr el-Hac Ramazan yesinde
- 10 olan meblağ-ı mezbûru mersûm el-Hac Ramazan'dan taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve meblağ-ı mezbûrdan yüz otuz sekiz buçuk
- 11 kuruşunu işbu hâzır-ı bi'l-meclis el-Hac Ali bin Mustafa nâm kimesneye zimmetinde edâsı vâcibü'l deyni için mezbûr el-Hac Ali'ye seksen
- 12 kuruşunu mezbûr el-Hac Ramazan'a kezâlik zimmetinde edâsı vâcib-i deyni için mezbûr el-Hac Ramazan'a edâ ve teslîme tarafından
- 13 beni vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyleyüb ben dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezbûreyi kabûl eylediğim cihetle el ân mezbûr
- 14 el-Hac Ramazan'dan suâl olunubi meblağ-ı mezbûru bana def' ve teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr
- 15 el-Hac Ramazan cevâbında fi'l-vâki' gâib-i mezbûru vech-i muharrer üzere ma'rifet-i şer'le eşyâ-i memlûke bahâsından
- 16 kendüye mikdâr-ı mezkûr meblağ idâ' olunduğu ikrâr lakin müdde'î-i mezbûrun gâib-i mezbûr kabilinden ber-vech-i muharrer vekâletini inkâr
- 17 itmek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını müsbite beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden ve diyâr-ı mezbûrda Mahrûsa-i Halep'de Kible mahallesinde sâkinlerinden
- 18 olub hâlâ Mahrûsa-i Galata'da Kuşadalı Hanı dimekle müte'arif handa müsâfîret vechi üzere mütemekkin el-Hac Halil

19 ibni Mehmed bin Ahmed ve mahrûsa-i Şam'da Sâlihiyye Mahallesi sâkinlerinden olup kezâlik hân-ı mezbûrda müsâfiret

20 vechi üzere mütemekkin Mustafa bin Mehmed bin Ali nâm kimesneler liecli'ş-şehâde meclis-i şer'â hâzırân

21 olup isre'l-istişhâd fi'l-vâki' hâlâ Kudüs-i şerîf'de

22 Mescid-i Aksa kurbünde sâkin gâib-i mezbûr

58 b

23 el-Hac Hammud bin el-Hac Ali bin

24 el-Hac Ahmed zikr olunan esbâbdan terk

25 eylediği cihetle ma'rifet-i şer'le bey' olunan eşyâ-i memlûkesi

26 semeni olup kıbel-i şer'den mezbûr el-Hac Ramazan'a idâ' ve teslîm olunan

27 meblağ-ı mezbûrun altı bin iki yüz yetmiş beş akçeyi mezbûr el-Hac Ramazan'dan taleb ve da'vâ

28 ve ahz ve kabz ve meblağ-ı mezbûrdan yüz otuz sekiz buçuk kuruşunu mezbûr el-Hac Ali bin Mustafa'ya zimmetinden edâsı

29 vâcib-i deyniçün mezbûr el-Hac Ali'ye ve seksen kuruşunu mezbûr el-Hac Ramazan'a kezâlik kezâlik zimmetinde edâsı vâcib-i deyni

30 içün mezbûr el-Hac Ramazan'a edâ ve teslîme tarafeynden karındaşı müdde'î-i mezbûr el-Hac Mehmedi bizim huzûrumuzda vekîl ve nâib menâb nasb ve ta'yîn

31 eyleyüb ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezbûreyi kabûl eylemişiydi bu husûsa bu vecih üzere şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyu her biri

32 edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayz-i kabûlde vâki'a olmağın mûcibiyle müdde'î-i mezbûrun vekâletine hükm ve meblağ-ı

33 mezbûru vekîl-i merkûma def' ve teslîme mezbûr el-Hac Ramazan'a tenbîh olunduktan sonra yine vekîl-i mezbûr el-Hac Mehmed meclis-i-i mezbûrda mezkûr el-Hac Ramazan

34 mahzarında i'âde-i kelâm idüb anifen teslîme tenbîh-i şer'î lâhık olan meblağ-ı mezbûr yirmi altı bin iki yüz yetmiş beş akçeyi

35 vekâlet-i mahkiyem hasebiyle mezbûr el-Hac Ramazan yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm meblağ-ı mezbûrdan el-Hac Ramazan

36 yedinde ve zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î yine vekîl-i mezbûr el-Hac Mehmed meclis-i merkûmdan mersûmân

37 el-Hac Ali ve el-Hac Ramazan müvâcehelerinde takrîr-i kelâm idüb müvekkilim gâib-i mezbûrun emr-i meşrûhu üzere deyn-i mezkûrları

38 için bi'l-vekâle makbûzum olan meblağ-ı mezkûr yirmi altı bin iki yüz altmış beş akçenin yüz otuz sekiz buçuk kuruşunu

39 mezbûr el-Hac Ali'ye ve seksen kuruşunu mezbûr el-Hac Ramazan'a kezâlik bi'l-vekâle edâ ve teslîm idüb anlar dahi

40 bi't-tamâm ahz ve istîfâ eylediler didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi'l-ibtîğâ ketb olundu

41 fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min şehr-i Rebiülevvel li sene 1099.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Mehmed bin Mahud, el-Hac Ali bin Abdülhamîd, Osman Çelebi ibni Mehmed, Celeb Ali bin İsmail, Osman bin Ali, Mustafa ibni İbrahim haremdâr, Mustafa Çelebi imamzâde, Abdülbâkî Efendi ibni Şaban, Hüseyin Efendi bin Mehmed, el-Hac Sa'id bin Abdullah, Ahmed Beşe ser-bölük.

58 b 1

Galata'da Câmi'-i Kebîr Mahallesinde ikamet eden Sâliha binti el-Hac Ali, 1000 akçe mihrinin 150 akçesini alıp geri kalan 850 akçe mihrinden vazgeçtiğini beyan ederek kocası el-Hac Ali bin Mehmed ile boşandıklarını ve bundan sonra birbirleri üzerinde hakları kalmadığını, herhangi bir hak talep etmeyeceklerini mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Câmi'-i Kebîr mahallesinde sâkine Sâliha binti el-Hac Ali nâm hatun mahfel-i şer'de

2 zevc-i muhâli'i dâhilî bihâsı işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hac Ali bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm

3 zevcim mezbur el-Hac Ali ile beynimizde hüsn-i müşârekâtımız olmamağla zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdün aleyh olan bin akçe

4 mihr-i mu'accelimin yüz elli akçesini mezbûr yedinden ba'de'l-ahz sekiz yüz elli akçesinden fâriğa olub

5 ve nafaka-i iddet-i ma'lûmem ve meünet-i süknâm dahi kendi üzerime olmak üzere mezbûr el-Hac Ali ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyeye

6 ile muhâla'a olduğumda ol dahi ber-vech-i muharrer hul'-ı mezbûru kabûl eyledikten sonra hukûk-ı zevciyete müte'allika âmme-i

7 de'âvî ve mütâlebeden her birimizin zimmetini ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledik didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î

8 mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min şehr-i Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed bin Ali, Osman Efendi bin Mehmed Efendi, İbrahim Çelebi bin el-Hac Hasan, Mustafa Çelebi bin el-Hac Ali, Ali bin Abdullah, Ahmed Beşe bin Abdullah, Hamza Beşe bin Abdulgani, Mustafa Çelebi bin İmamzâde.

VARAK 59

59 a 1

Galata'da Emekyemez Mahallesinde ikamet ederken vefat eden Osman bin Ali'nin mirası, annesi Emine binti Mehmed, kardeşleri Mahmud, Mehmed ve Hadice'ye düşmüş, daha sonra kardeşi Mahmud vefat etmiş, Mahmud'un mirası annesi Emine binti Mehmed ve kardeşleri Mehmed ve Hadice'ye düşmüş, daha sonra Mehmed'de vefat etmiş, Mehmed'in mirası annesi Emine binti Mehmed ile kardeşi Hadice'ye ve karısı Emine binti Ali'ye ve oğulları Osman ve Hasan'a düşmüş, daha sonra Mehmed'in oğlu Osman vefat etmiş, Onun mirası annesi Emine binti Ali'ye ve kardeşi Hasan'a düşmüş, daha sonra Emine binti Mehmed'de vefat etmiş, O'nun mirası da kızı Hadice'ye ve torunu Hasan'a düşmüştür. Bütün bu miras bölüşümünden sonra hayatta kalan Emine binti Ali ve oğlu Hasan, Emine binti Mehmed'in ölmeden önce Hadice'ye verdiği bir kısım eşyalardan hakları olduğunu iddia ederek mahkemeye başvurmuşlar, Hadice'nin inkarı, Emine binti Ali ve oğlu Hasan'ın iddialarını ispatlayamamaları üzerine mahkeme Emine binti Ali ve

oğlu Hasan'ı Hadice'ye davadan men ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Emek Yemez mahallesinde sâkin

2 iken bundan akdem vefât iden Osman bin Ali nâm kimesnenin verâseti

3 vâlidese Emine binti Mehmed nâm hâtun ile li-ebeveyn karındaşları Mahmud ve Mehmed ve Hadiceye

4 münhasıra olub kable'l-kısme mezbûr Mahmud dahi vefât idüb verâseti vâlidese mezbûr Emine

5 ile li-ebeveyn karındaşları mezbûrân Mehmed ve Hadice'ye münhasıra olub kable'l-kısme mezbûr Mehmed dahi vefât idüb

6 verâseti zevcesi diğer Emine binti Ali ile sulbî kebîr oğulları Osman ve Hasan'a ve vâlidese mezbûre Emine'ye münhasıra olub kable'l-kısme mezbûr Osman

7 dahi fevt olub verâseti vâlidese diğer Emine ile li-ebeveyn karındaşı mezbûr Hasan'a münhasıra olub kable'l-kısme mezbûre Emine binti Mehmed dahi vefât idüb

8 verâseti sadriye kebîre kızı mezkûre Hadice ile oğlunun oğlu mezbûr Hasan'a münhasıra ve tashîh-i mes'eleleri bi hükmi'l-münâsehati'ş-şer'iyeye bin dokuz yüz kırk dört sehimden

9 i'tibâr olub lakin mezbûre Emine binti Mehmed hâl-i hayâtında oğulları mezbûrân Osman ve Mehmed'den zikri âtî menzilden kendüye isâbet iden dört yüz otuz iki sehim hisse-i şâyi'a

10 şer'iyesini hüccet-i şer'iyeye ile kızı Hadice'ye semen-i ma'lûme bey' ve teslîm itmekle menzil-i câi'z-zikrin tashîh-i mezbûr üzere bin yirmi sehmi ki beş yüz seksen sekiz sehmi irsen ve dört yüz otuz iki sehmi ber-vech-i muharrer

11 şira'en mezkûre Hadice'ye ve altı yüz yetmiş dokuz sehmi mezbûr Hasan'a ve iki yüz kırk beş sehmi mezbûr diğer Emine'ye isâbet eylediği zâhir ve mukarrer oldukdan sonra mezbûrân Hasan ve diğer Emine

12 mahfel-i şer'de işbu râfi'atü'l-kitâb mezbûre Hadice mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı ol mezbûr Osman'ın mahalle-i mezbûrede vâki' ve bize intimâ ile tahdîd ve tavsîf'den

13 müstanî mülk menzilden mezbûr Emine binti Mehmed ber-vech-i muharrer dört yüz otuz iki sehm hisse-i şâyi'asını hâl-i hayatında mezbûre Hadice'ye Bey' eylediği ve yine mezbûre Emine binti Mehmed kezâlik hâl-i

14 hayatında mezbûr Hadice yedinde olub bin seksen dokuz tarihiyle müverraha hüccet-i şer'iyeye mûcibince üzerinde lâbise olduğu libâsından gayrı malım yokdur deyu ikrâr ve edâ-i şehâdeti

15 indimizde mukarrer ve mütehakkık iken inkâr sadedinde olmuşiydi el-Hâletü hâzihî zikr olunan husûsları müte'arrifân ve mârrü'z-zikr husûslara müte'allika-i de'âvîden fâriğân olduk

16 lakin mezbûre Emine binti Mehmed tarih-i mezbûrda olan ikrâr-ı mezkûrdan sonra hîn-i vefâtına gelince müddet-i ma'lûmede mâlik olub ba'de vefâtihâ mezbûr Hadice'ye ahz

17 ve kabz eylediği bir müsta'mel kalice ve iki müsta'mel yorgan ve bir döşek ve altı yasdık ve bir kilim ve beynimizde ilm-i şer'î ile ma'lûm elbise ve esâs-ı beytden tashîh-i mezbûr üzere

18 hisse-i şâyi'a-ı şer'iyemizi mezbûreden taleb ideriz suâl olunsun didiklerinde gıbbe's-suâl ve akîbü'l-inkâr ve isre talebi'l-beyyine ve izhârü'l-acz an ityânihâ ve gıbbe'

19 l-istihlâf ve ba'de'l-halfi'ş-şer'î mûcibiyle müdde'iyân-ı mezbûrân bilâ-vech-i şer'î merkûme Hadice'ye mu'ârazadan men'-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî gurre-i şehri Rebiülâhir li-sene 1099.

Şuhûdü'l-hâl:

İmamzâde Mustafa Efendi bin Ali, Abdülatif Efendi bin Mehmed, Abdülbâkî Efendi bin Şaban, Hüseyin Efendi el-İmam, Ahmed Beşe bin Mustafa.

59 a 2

Tophane mahallelerinden Cihangir Mahallesinde ikamet eden Havva binti İbrahim kölesi Abdullah bin Siyavuş'un iki ay önce kendi mülkünde kazandığı 1'i esedi ve gerisi para, 28,5 guruşu Ebu Bekir bin Şaban'a verdiğini ifade ederek verilen bu paranın geri alınması talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Ebu Bekir'in iddiayı inkar etmesi üzerine şahitlerin şahadetleri ile olayın gerçekliği anlaşılmış, paranın tamamı olan 28,5 guruşun

Havva binti İbrahim'in vekili olan Abdurrahman Çelebi bin Mehmed'e ödenmesi için Ebu bekir'in ikaz edildiği mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i mezbûreye tâbi' kasabai Tobhâne mahallâtından Cihangîr mahallesinde sâkine işbu râfi'atü'l-kitâb Havva binti İbrahim nâm hatun tarafından meblağ-ı âti'z-zikri taleb ve da'vâ

2 ve ahz ve ve kabza ve kendüye îsâle ve mezkûrât mütevakkıf olduğu umûr-ı sâireye vekîl olduğu zât-ı mezbûre ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân yine mahalle-i mezbûre sükkânından

3 Mustafa Çelebi bin Ahmed ve Dilâver ibni Abdullah nâm kimesneler şahâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı münkir-i şer'ide nehc-i mu'teber-i mer'î üzere sâbit ve mütehakkık ve vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan Abdurrahman Çelebi

4 bin Mehmed nâm kimesne mahfel-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde Ebu Bekir bin Şaban nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûrenin abd-ı memlûk-ı mahcûru olan

5 işbu hâzır-ı bi'l-meclis Siyâvüş bin Abdullah tarih-i kitâbdan iki ay mukaddem Mevlâ-yı müvekkile-i mezbûrenin silk-i mülkünde olduğu halde iktisâb eylediği maldan biri esedî ve mâ'adâsı

6 para yirmi sekiz buçuk kuruşu mezbûr Ebu Bekir'e edâ' ve teslîm eylediği müvekkile-i mezbûrenin ma'lûmu olmağla el ân mezbûr Ebu Bekir'den suâl olunubi el-Abdu ve mâ-yemlukuhu li-mevlâhu mazmûnu üzere

7 meblağ-ı merkûmun alıvirilmesi müvekkile-i mezbûrenin matlûbudur deyu da'vâ-yı mezbûreyi vech-i mahkî üzere bi'l-vekâle tasdîr ve tahkîk ve gulâm-ı mezbûr dahi vekîl-i mezbûru da'vâ-yı mahkiyesinde bi-rümmetihâ tasdîk idüb

8 ve mezbûr Bekir istintâk olundukda husûs-ı mezbûru bi'l-külliyeye inkâr edicek vekîl-i mezbûrdan müdde'âsına mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden olub isimleri mâr olan şahidân-ı

9 mezbûrân Mustafa Çelebi ve Dilâver li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olub isre'l-istişhâd ve fi'l-vâki' müvekkile-i mezbûrenin abd-ı memlûk-ı mahcuri işbu Siyâvüş tarih-i mersûmla mezkûr Ebu Bekire

10 biri esedî ve mâ'adâsı para yirmi sekiz buçuk kuruş bizim huzûrumuzda îdâ' ve teslîm idüb ol dahi ber-vech-i muharrer istidâ' ve tesellüm ve kabz ve kabûl eylemişidi biz bu husûsa bu vech üzere

11 şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde şâhidân-ı mezbûrenin keyfiyet-i hâlleri mahalleleri ahâlisinden bî-garaz udûl-i müslimînden istifsâr olundukda

12 her birinin adl ve makbûlü'ş-şehâde olduğu ihbâr olunmağla mezbûrânın şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olmağın mûcibiyle meblağ-ı mezbûr yirmi sekiz buçuk kuruşu

13 vekîl-i mezbûra edâ ve teslîme merkûm Ebû Bekir'e tenbîh olunubi mâ-hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb olundu. Fi 3 min Rebiülâhir sene 1099.

Şuhûdü'l-hâl:

Süleyman Efendi bin Hasan el-İmam, Abdurrahman Efendi bin Hüseyin Efendi el-Kâtib, Ebû Bekir Çelebi bin Abdüllatif, Ahmed bin Abdullah, Hüseyin Çelebi bin Hamza, Ahmed Çelebi bin Ömer.

59 b 1

Anadolu'da Kastamonu sancağında bulunan Daday Kazâsına tâbi' Başyaylak isimli karyede ikamet eden ve İstanbul'da Uzun Çarşı'da bulunan Suluhan'da misafir olarak bulunan Mustafa bin Ömer sahip olduğu Macar asıllı Gülbeyaz isimli cariyesini gerçek değeri 75 guruş iken borcuna karşılık 170 guruşa Ali Beşe bin Mustafa'ya satmış. Daha sonra Ali Beşe, Mustafa bin Ömerden 400 guruş daha borç almış. Ali Beşe 400 guruş borcunu ödedikten sonra yaptıkları anlaşmanın bozulması üzerine cariyeyi tekrar Mustafa bin Ömer'e teslim etmiş ve karşılıklı olarak birbirlerinden davacı olmadıklarını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Fi'l-asl vilâyet-i

2 Anadolu'da Kastamonu sancağında

3 Daday Kazâsına tâbi' Başyaylak nâm karye

4 sâkinlerinden olup hâlâ mahmiye-i İstanbul'da Uzun Çarşı'da

5 vâkı' Suluhan demekle ma'rûf handa müsâfîret vechi üzere mütemekkin

6 dimekle ma'rûf Mustafa bin Ömer nâm kimesne mahfel-i şer' de rü'esâ tâifesinden Ali Beşe bin

7 Mustafa nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mukaddemâ ben silk-i mülkümde münselik olan

8 işbu nemçiyetü'l-asl Gülbeyaz nâm câriye-i memlûkemi mezbûr Ali Beşe'ye bahâsı ancak yetmiş kuruş iken karz indimamı ile yüz

9 yetmiş kuruşa bey' ve teslîm idüb mezbûre malımdan dört yüz dahî ikrâz ve teslîm etmişiydim hâlâ mezbûr Ali Beşe benden istikrâz eylediği

10 meblağ-ı mezbûr dört yüz kuruşu bana tamâmen def' ve teslîm eyledikten sonra minvâl-i muharrer üzere karzı indimamı ile olan bey'-i mezkûrun fesâdına binâen mezkûr Ali Beşe

11 bey'-i mezbûru fesh idüb ve sâbıkuz-zikr câriyeyi bana red ve teslîm itmekle ben dahi ahz ve kabz idüb ve husûs-ı mezbûra müte'allika-i âmme-i de'âvîden mezbûrun zimmetini

12 ibrâ-i âm kâtî'ü'n-nizâ' ile ibrâ ve ıskât eyledim ba'de'l-yevm bi-vechin mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'im yokdur didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. fi 3 min şehr-i Rebiülâhir sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

Şaban Çelebi bin Abdullah, Hüseyin Beşe bin Ahmed, Ali Çelebi bin Mehmed, Mustafa Çelebi bin Mehmed, Ali Çelebi bin Osman el-mübâşir, el-Hac Ali bin Mehmed, Mustafa Çelebi imamzâde, Ahmed ser-bölük.

59 b 2

İstanbul'da Kızıltaş Mahallesinde ikamet eden Fâtıma binti Yusuf, Neslihan binti Hüseyin'in kendisine 13 guruş borcu olduğunu ifade ederek alacağının alınması talebiyle mahkemeye başvurmuş, Neslihan binti Hüseyin'in borcunu kabul etmesi üzerine mahkeme borcun ödenmesi için Neslihan binti Hüseyin'in ikaz edildiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i İstanbul'da Kızıltaş mahallesinde sâkine Fâtıma binti Yusuf nâm hatun meclis-i şer' de Neslihan binti Hüseyin nâm hatun müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb

2 mezbûre Neslihan hatun zimmetinde cihet-i karz-ı şer'iden on üç kuruş hakkım olub taleb eyledikde edâdan imtinâ' üzere olmağın hâlâ mezbûreden suâl olunubi
3 meblağ-ı mezkûr alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûre Neslihan hatun cevâbında fi'l-vâki'-i hâl müdde'ıye-i mezbûre takrîr eylediği minvâl üzere ol dahi mukırre ve mu'terife

4 olmağın mûcibiyle meblağ-ı mezbûr müdde'ıye-i mezbûreye edâ ve teslîme mezkûre Neslihan'a tenbîh-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi 4 Rebiülâhir sene 1099.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi bin Halil, Mustafa Çelebi imamzâde, Hasan Efendi el-Kâtib, Hamza Beşe ser-bölük, Ahmed ser-bölük, Ca'fer el-Muhzır.

59 b 3

Galata'ya bağlı Tophane'de Karabaş Mahallesinde ikamet eden Fâtıma binti Hüseyin, vekili olan amcası tarafından 500 gümüş akçe mihr ile el-Hac Süleyman bin Mehmed'le evlendirildiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahruse-i Galata müzâfâtından kasaba-i Tobhâne'de Karabaş mahallesinde sâkin Fâtıma binti Hüseyin nâm bıkır-i bâliğanın li-ebeveyn ammî ve tarafından akd-i âtî'l-beyâna vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi

2 ma'rifet-i şer'ıyye ile ârifân olub Mahmiye-i İstanbul'da Malta mahallesinde sâkin Hüseyin bin Süleyman ve Ali Paşa-yı atîk mahallesinde sâkin Mehmed bin Abdullah nâm kimesneler şahadetleriyle mahzâr-ı hasm-ı câhid-i

3 şer'ide şer'an sâbit olan Mustafa bin Ahmed nâm kimesne meclis-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında takrîr-i kelâm idüb beş yüz râyic-i fi'l-vakt

4 fiddı akçe mihr-i mü'eccel ile müvekkilem mezbûre Fatıma'nın nefsinin vekâletim hasebiyle işbu hâzır-ı bi'l-meclis sâhibu heze'l-kitâb el-Hac Süleyman bin Mehmed nâm kimesneye tezvîc ve tenkîh eyledim didikde mezbûr

5 el-Hac Süleyman dahi ber-vech-i muharrer üzere mezbûreyi nefsiçün tezevvüc ve kabûl etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Hüseyin bin Mehmed, Ahmed çelevi bin Mehmed, Abdullah Çelebi bin Şaban, Mustafa Çelebi bin Şeyh Muslı, Abdüllatif Çelebi bin Mehmed, Hamza Beşe bin Abdurrahman, Süleyman bin Hasan.

59 b 4

İslam Re'is bin el-Hac Şâhin "elburte" denilen yelken alışverişinden Kasımpaşa'da el-Hac Ferhad Mahallesinde ikamet eden Yusuf bin Abdullah'tan 17 guruş alacaklı olduğunu, bu alacağının 7 guruşunu aldığını, kalan 10 guruşu talep ederek mahkemeye başvurmuş, Yusuf bin Abdullah'ın borcunu kabul etmesi üzerine Yusuf bin Abdullah borcunu ödemesi noktasında ikaz edilmiş durum bu şekilde mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Rü'esâ tâifesinden işbu râfi'ü'l-kitâb İslam Reis bin el-Hac Şâhin nâm kimesne mahfel-i şer'de Kasım Paşa'da el-Hac Ferhad mahallesinde sâkin Yusuf bin Abdullah nâm kimesne

2 mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Yusuf zimmetinde yedimden müşterî ve makbûz ve beynimizde ilm-i şer'î ile ma'lûm Elburte ta'bîr olunur yelken bahâsından on yedi

3 kuruş hakkım olmağla mukaddemâ meblağ-ı mezbûrun mezkûr yedinden yedi kuruş ahz idüb on kuruş hakkım bâkî kalmışiydi hâlâ meblağ-ı bâkî-i mezbûru dahi talep iderim suâl olunsun didikde

4 gibbe's-suâl mezkûr Yusuf cevâbında fi'l-vâki' hâl bi-l-cümle müdde'î-i mezbûr ta'rif ve tafsîl eyledüğü minvâl üzere olduğu bi't-tav'î ve'l-ihiyâr i'tirâf ve ikrâr itmeğin mûcibiyle meblağ-ı

5 bâkî-i mezbûru dahi müdde'î-i mezkûru edâ ve teslîme mersûm Yusuf'a tenbîh-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fî gurre-i şehr-i Rebiülâhir sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

es-Seyyid Süleyman Çelebi bin Ahmed, Ahmed ser-bölük, Hamza Beşe bin Abdülganî, muhzır Hüseyin.

59 b 5

Galata'ya bağlı Beşiktaş'ta Yenimahalle'de ikamet eden Mehmed Re'is bin Mustafa "piyade" tabir edilen gemisinde denizci olan Mustafa bin Hasan Beşe'yi, Abdullah Efendi bin Ahmed üzerinde gemi kirasından hakkı olan 7,5 guruşu alması için vekil tayin ettiğini ve Mustafa bin Hasan Beşe'nin vekaleti kabul ettiğini, alacağı olan 7,5 guruşu Abdullah Efendi bin Ahmed'den aldığını, 4,5 guruşunu kendisine teslim ettiğini, kalan 2 guruş ile daha önce kendisinden satın aldığı birtakım eşyalarla birlikte toplam 1240 akçe borcu olduğunu belirttikten sonra alacağını talep ettiğinde Mustafa'nın borcunu ödemek istemediğini belirterek alacağının talebiyle mahkemeye başvurmuştur.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Beşiktaş'da Yenimahalle'de sâkin Mehmed Reis bin Mustafa nâm kimesne meclis-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde sâhib-i hâze'l-kitâb Mustafa bin Hasan Beşe

2 nâm şâb-ı emred mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mustafa bundan esbak piyâde ta'bîr olunur kayıkda mellâh olmağla kasaba-i mezbûrede sâkin Abdullah Efendi

3 bin Ahmed nâm kimesne zimmetinde olan sefîne nevlinden bâkî yedi buçuk kıt'a esedî kuruş hakkımı ahz ve kabza ve bana îsâle tarafımızdan vekil-i mezbûr Mustafa'yı vekîl idüb mezbûr dahi

4 ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezbûreyi ba'de'l-kabûl meblağ-ı mezbûru merkûmdan ahz idüb dört buçuk kuruşunu bana teslim idüb bâkîsi olan iki kuruş ile bundan akdem yedinden

5 müşterî ve makbûz bir siyah aba ve tozkoparan ve bir siyah çizme ve bir bez don bahâsından bin akçe ki cem'an bin iki yüz kırk akçe hakkım olub talep eylediğimde virmekte ta'allül ider

6 suâl olunubi meblağ-ı mezbûr bana alıvirilmek matlûbumdur didikde mesâil-i ma'rûzâtdan olub mezbûr Ömer dahi üzerine âkil ve bâliğ olıcak hakkı ısbat-ı sebt

7 itmek müsbite istimâ' olunur mu deyu istiğnâ olundukda cevâb bâ-cevâbımıza zîde hayr-ı fehîm olunmaz kimesne ise vülât bu makûle da'vâları istimâ'

8 itmekle me'mûrlardır deyu iftâ buyrulub ve re'is-i mezbur hayr-ı fehm olunmaz kimesnelerden olduğu zâhir ve mütehakkık olmağın mûcibiyle

9 müdde'î-i mezbûr Mehmed Reis emr ve merkûm Mustafa'ya bi-vech-i mu'ârazadan men'-i birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı.

10 fi 3 min Şehr-i Rebiülâhir sene 1099.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Beşe bin Mustafa, el-Hac Süleyman bin Nebi, Ömer Çelebi bin İsmail, Mahmud bin Ahmed, İbrahim Beşe bin Hasan.

59 b 6

Galata kapılarından Kürkçü Kapısı dışındaki çarşıda mirasçıları olan Kiryako veledi Yorgi isimli küçük çocuğun vekil olan Nikola veledi Dimitri mahkemeye başvurarak Dimyat Kasabası sakinlerinden olup yine Kürkçü Kapısı haricindeki bir evde misafir olarak bulunan Rıdvan bin Mehmed'in bir gün önce vekili olduğu Kiryako'yu bıçakla yaraladığını ifade ederek diyet talebiyle mahkemeye başvurmuş, Rıdvan bin Mehmed ise cevabında Kiryako'nun kötü sözlerle kendini kışkırttığını ifade ederek yaralama olayını gerçekleştirdiğini itiraf ettikten sonra olay bu şekilde mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahmiye-i Galata hısnı ebvâbından Kürkçü Kapusu hâricinde vâki' sükda vereseşi olan

2 Kiryako veledi Yorgi nâm sağîrin usta ve husûs-ı âti'z-zikri li-ecli'd-da'vâ

3 kıbel-i şer'den mansûb-ı vasiyye olan işbu râfi'ü'r-rakîm Nikola

4 veledi Dimitri nâm zimmî meclis-i şer'de ve diyar-ı Mısriyeden

5 Dimyat kasabası sâkinlerinden

6 olub hâlâ

VARAK 60

60 a

7 Hala

8 sâlifü'z-zikr Kürkcü

9 kapusunda hâricinde vâki

10 hâne-i cedîde müsâfîret vechi üzere

11 mütemekkin olan Rıdvan bin Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde

12 bi'l-vesâye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Rıdvan

13 tarih-i kitabdan bir gün mukaddem ba'de'l-asr han-ı merkûmda vasîsi olduğum

14 işbu sağîr-i merkûmu bi-gayr-ı vech-i şer'î işbu mevcûd bi'l-meclis kebir nacar bıçağıyla

15 sol böğrü üzerine darb ve cerh itmekle el an sual olunubi takrîri tahrîr ve mûcib-i şer'îsi

16 icrâ olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Rıdvan cevâbında sağîr-i mezbûr bana bi-gayr-ı hakkın şetm itmekle ben dahi

17 ziyâde gazab ve buhrandan naşı zikr olunan nacar bıçağımla mevzi'-i mezbûründe vech-i muhkî üzere darb ve cerh eyledim deyu husûs-ı mezbûru

18 ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibiyle mâ hüve'l-vâki' li-ecli't-tevsîk bi'l-ibtigâ ketb ve tenmîk olundu. fi 3 min şehr-i Rebiülâhir sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

Ali Beşe bin İsa, Mustafa Çelebi bin Osman, Mehmed bin Hasan, Mustafa bin Mehmed, Ömer Beşe bin Ahmed, Ali Beşe bin İsa, Mehmed bin Mehmed.

60 a 1

Galata'da Emekyemez Mahallesinde ikamet eden Havva binti Mustafa, kocası Şaban bin Mahmud'un sekiz ay önce uzak bir memlekete gittiğini ve sefere katılma vakti gelince de sefere katıldığını ve kendisine ve kızına nafaka gibi herhangi bir şey bırakmadığını ve ihtiyaçlarına binaen kocası üzerine olmak üzere nafaka talebiyle mahkemeye başvurmuş, mahkeme gerektiğinde borç alınarak günlük 15 akçe nafaka verilmesine karar verdiğini tutanağa kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata'da Emekyemez mahallesinde sâkine işbu râfi'atü'l-kitâb Havva binti Mustafa nâm hatun mahfel-i kazada takrîr-i kelâm idüb zevcim Şaban bin Mahmud nâm kimesne

2 tarih-i kitabdan sekiz ay mukaddem ahar diyara gidüb ve mezbûr Şaban seferi teveccühü vaktinde ve ba'de't-teveccüh benim için bana ve firâşından hâsıla ve benden müvellede işbu sağîre

3 kızı Fatıma için nafaka ve cinsi nafakadan bir nesne terk itmeyüb ve irsâl dahi eylememekle nafakaya ziyâde ihtiyacımız olmağın savb-ı şer'iden gâib-i mezbûr üzerine kadr-ı ma'rûf

4 nafaka takdîr olunmak matlûbumdur didikde hâkim-i muvakkî-i a'le'l-kitâb hazretleri dahi gâib-i mezbûr âhar diyara tevcîhi zimmetinde ve ba'de't-teveccüh nafaka terk itmeyüb ve irsâl dahi eylemedüğüne

5 mezbûre Havva'yı ba'de'l-halfi'ş-şer'î mezbûr Havvâ ile mezkûr Fatıma'nın nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyeleriçün gâib-i mezbûr üzerine külli yevmin on beş akçe nafaka farz ve takdîr idüb

6 ve meblağ-ı mefrûz ve mezkûru havâyic-i lâzımelerine sarfa ve vakt-i zarûrette istidâneye ve lede'z-zafer gâib-i mezbûr üzerine rücû'a mezbûre Havva'ya izin vermeğın mâ hüve'l-vâki'

7 bi't-taleb ketb olundı. fi 3 min şehr-i Rebiülâhir sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi imamzâde, Hasan Efendi bin Mehmed el-İmam, Abdülbaki bin Şaban Efendi, Abdülbaki Efendi el-Müezzin.

60 a 2

Galata'ya bağlı Tophane'de Firuz Ağa Mahallesinde ikamet eden Havva binti Osman isimli kadın beş gün önce Mehmed bin Süleyman ile 500 akçe mihr ile evlendiğini, Mehmed'in evlilikten pişman olması üzerine 500 akçe mihrinin 250 akçesini alarak boşandığını, fakat daha önce 6000 akçe mihr ile evlendiklerini ve resmi olarak boşanınca küçük çocukları için nafaka aldığını şimdi ise Mehmed bin Süleyman'a olan nafaka davsından vazgeçtiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahmiye-i Galata müzâfâtından kasaba-i Tobhane'de Firuzâğa mahallesinde sâkine Havva binti Osman nâm hatun mahfel-i şer'de zevc-i mutallak

2 gayr-ı dâhil-i bihâsı işbu râfû'ü'l-kitâb Mehmed bin Süleyman nâm kimesne muvâcehesinde bi-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb zevc-i

3 mezbûr Mehmed tarih-i kitâbdan beş gün mukaddem beni beş yüz akçe mihr-i mü'eccel üzerine tezevvüc ve kabûl eylemişiydi lakin mezbûr Mehmed tezevvücü 4 mezkûrine nâdim olmağla kable'd-duhûl beni talak-ı bâyin ile tatlık itmeğin ben dahi şer'an lâzım gelen nisf mihrim olan

5 iki yüz elli akçemi mezbûr yedinden ahz ve kabz eylediğimden sonra hukûk-ı zevciyete ve mukaddemâ mezbûr beni altı bin akçe

6 mihr üzerine tezevvüc idüb ve ba'dehû yedinde olan muhâla'a hücceti mûcibince hul' olub ve veledân-ı sağîrân

7 için takdîr-i nafaka itdirmişdim Binâenaleyh hul' ve tarih-i kitâba gelince veledeyn-ı mezbûreynin

8 kendisine nafakalarına müte'allika âmme-i de'âvîden mezbûr Mehmed'in zimmetini ibrâ-i âm kâtî'ü'n-nizâ'la ibrâ

9 ve ıskât eyledim didikde gıbbe't-tasdikü's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundı

10 fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Rebiülâhir li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi imamzâde, Abdülbaki Efendi ibni Şaban, Mehmed Efendi el-Kâtib, Ahmed Beşe ser-bölük, Hamza Beşe ser-bölük.

60 a 3

Eyüp'e bağlı Hasköy nahiyesine tabi Südlüce'de Keçeci Mahallesi'nde ikamet eden Belkıs binti Abdullah, üzerinde mülkü ve hakkı olan eşyaları saydıktan sonra bunları Mahmud Efendi bin Mustafa Efendi'nin öz kızı Emine'ye hibe ettiğini ve babasının, velisi olarak hibe edilen bu eşyalara kızı adına sahip çıkmasını isteğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Havâs-ı Refî'a kazası müzâfâtından Hasköy nâhiyesine tâbi Südlüce'de Keçeci mahallesinde sâkine Belkıs binti

2 Abdullah nâm hatun meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde râfi'ü'l-heze'l-kitâb Mahmud Efendi bin Mustafa Efendi

3 mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb hibe-i âti'l-beyânı sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olan

4 eşyâmdan iki müsta‘mel beledî döşek ve dört müsta‘mel minder ve dokuz aded müsta‘mel yemenî yasdık ve bir köhne orta

5 kecesi ve bir müsta‘mel yan keçesi ve iki köhne kaliçe ve beş müsta‘mel yemenî yorgan ve müsta‘mel beş çarşab ve iki köhne kürk

6 ve üç müsta‘mel sandal kaftan ve dört müsta‘mel sandal entari ve iki müsta‘mel zeyur ve üç tencere ve bir sini

7 ve bir kahve tepsisi ve yedi sahan ve altı lengerî ve bir kefkir ve bir kepçe ve iki el tabasi ve bir hamam tası ve bir keyl kobisi

8 ve bir kahve ibriği ve bir leğen ve bir ibrik ve bir müsta‘mel seccade ve bir güğüm mezbûr Mahmud Efendinin sulbiye kızı

9 işbu hâzıra-i bi'l-meclis Emine nâm sağîreye hibe-i sahîha-i şer‘iyye ile hibe ve temlik ve babası mezbûr

10 mezbur Mahmud Efendi'ye

11 teslîm idüb ol dahi sağîre-i mezbûre

12 için bi'l-velâye ittihâb ve kabz ve kabûl ve tesellüm eyledi

13 ba‘de'l-yevm eşyâ-i merkûme sağîre-i merkûmenin emlâk-ı mevhûbesidir

14 didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer‘î mâ hüve'l-vâki‘ bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'

15 r-râbi‘ min şehr-i Rebiülâhir li-sene tis‘a ve tis‘în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Ali ibni Sinan, Ali bin Mustafa, el-Hac Ahmed bin Mehmed, Mehmed Efendi ibni Mustafa el-İmam, Mustafa Çelebi bin Mehmed, Hasan Hoca ibni Mustafa.

60 b 1

Galata'ya bağlı Beşiktaş'da Sinan Paşa Mahallesinde ikamet eden Süleyman Ağa ibni Abdullah, Abaza asıllı Müslüman olmuş İvaz bin Abdullah isimli kölesini azad ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Beşiktaş'da Sinan Paşa mahallesinde sâkin Süleyman Ağa ibni Abdullah nâm kimesne

2 meclis-i şer‘-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde itkî âtî sudûruna deĝin kendüye rıkkını mu'terif olan orta boylu açık

3 kaşlı elâ gözlü mültecî abazıyyü'l-asl müslimü'l-mille râfi‘-u hezihi'l-kabâle İvaz bin Abdullah nâm abd-ı memlûku mahzarında

4 bi-tav‘ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mevsûf-ı mezbûr İvaz'ı hasebeten lillahi'l-meliki'l-hellâk ve hasebeten li-rûhi rasûlihi

5 el-mevsûfu bi-mekârimi'l-ahlâk malımdan tahrîr ve i'tâk ve daykı rakabetden itlâk ve fezâ-yı hürriyete

6 idrac ve ilhâk eyledim ba‘de'l-yevm mezbûr İvaz sâir ahrâr-ı asliyin gibi hür olub üzerine velâ-i

7 şer‘îden gayrı hakkım bâkî kalmadı didikde mâ hüve'l-vâki‘ bi'l-ibtigâ ketb olundı fi'l-yevmi's-sâlis

8 min şehr-i Rebiülâhir li-sene tis‘a ve tis‘în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Bey ibni Mehmed es-Sipahi, Mustafa Efendi ibni Abdülganî, el-Hac Şahin dehânî, el-Hac Mehmed el-Hamâmî, Ali Aga ibni Za‘im, Usta Yusuf el-Hallâk, Mustafa Çelebi ibni Şeyh Ali.

60 b 2

Galata'da Yolcuzade Mahallesi'nde ikamet etmekteyken düşman eline esir düşen ve bu esnada vefat eden Ömer bin Mehmet esaret altında iken Mağrib'deki mülklerini satması ve elde edilen para ile bir Fransız esir satın alarak kendisini düşman elinden esiri verip kurtarması için vekil tayin ettiği el-Hac Ahmed bin Molar'ın, Ömer bin Mehmed'in ölmesi üzerine üzerine satın aldığı Fransız köle'ye sahip çıkması üzerine, Ömer bin Mehmed'in varisleri olan eski karısı Meryem binti İsa ile kızı Hadice, el-Hac Ahmed'den haklarını talep ettiklerinde el-Hac Ahmed'in vermek istememesi üzerine aralarında şiddetli tartışma çıktığını ve 125 guruşa aralarında anlaşma sağlandığını mahkeme tutanağına kaydettirmişlerdir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Yolcuzâde

2 mahallesinde sâkine olub bundan akdem

- 3 harbi kefere yedlerinde esîr olduğu halde fevt olan Ömer bin Mehmed nâm kimesnenin verâseti
- 4 zevce-i metrûkesi Meryem binti İsa nâm hatun ile sulbiye kebîre kızları Hadice ve Gaye nâm hatunlara
- 5 münhasıra olduğu şer‘an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûre Meryem Hatun asâle ve mezbûretân Hadice hatun
- 6 ve Gaye hatun taraflarından zikri âtî sulh ve ibrâya ve bedel-i sulhdan hisselerini ahz ve kabza ve kendülere îsâle vekîl olduğu zât-ı mezbûretânı
- 7 marifet-i şer‘iyye ile ârifân es-Seyyid Mehmed Çelebi bin es-Seyyid Ahmed ve Selim Reis bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı münkir-i şer‘îde nehc-i mu‘teber-i mer‘î üzere
- 8 sabit ve mütehakkık ve vekâletine hükmi şer‘î lâhık olan Süleyman bin Ahmed nâm kimesne vekâleten mahfel-i şer‘de fi‘l-asl diyâr-ı Mağribden Trablus sâkinlerinden işbu
- 9 râfi‘ü’l-kitâb el-Hac Ahmed bin Molar nâm kimesne mahzarında her biri bi‘l-asâle ve bi‘l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr el-Hac Ahmed müteveffâ-yı
- 10 mezbûrun hâl-i hayatında harb yolunda esîr olduğu halde diyâr-ı Mağribde vâki‘ emlâk ve akârını bey‘a ve semenine fransıyyü’l-asl
- 11 bir esir iştirâsına ve esir-i mezbûr ile bi-tarîki’t-tefdiye kendüyü yed-i harbiden tahlîsine mezkûr Ömer tarafından vekîl-i şer‘îsi olmağla
- 12 ber-vech-i muharrer emlâk ve akârâtı iki yüz elli esedî kuruşa bey‘ ve semeni olan meblağ-ı mezbûr ile fransıyyü’l-asl ma‘lûmü’l-ism
- 13 vel evsâf bir gulâm idüb lakin mezkûr el-Hac Ahmed mezbûr Ömer’i tahlîsden mukaddem merkûm Ömer fevt olub gulâm-ı mezbûr
- 14 mersûm el-Hac Ahmed yedinde bâkî kalmağla mezbûr el-Hac gulâm mezbûru yedimizde olan hüccet-i şer‘iyye mûcibince mağrib diyarında bi gayri vechin
- 15 şer‘î âhara teslîm ile yedinden ihrâc ve ol vechle istihlâk eyledüğü ve gulâm-ı mersûmun yevm-i teslîm ve istihlâkda kıymeti şer‘iyeden
- 16 iki yüz elli esedî kuruşu olduğu huzûr-ı hâkimü’ş-şer‘den mezbûrun ikrârıyla sabit ve mütehakkık ve meblağ-ı mezbûrun

17 verese-i mezbûreye edâsı için mezkûr el-Hac Ahmed'e tenbîh-i şer'î lâhik olmuşiydi

18 lakin mezbûr el-Hac Ahmed meblağ-ı mezbûru kâmilten teslimden imtinâ' itmekle

19 beynimizde ba'de cereyânü'n-nizâ' el-Hâletü hâzihî

20 vesâtat-ı muslihîn ile

VARAK 61

61 a

21 İle bizi gulâm-ı mezbûrun

22 kıymet-i şer'iyyesi olan meblağ-ı mezbûr

23 iki yüz elli kuruşdan mezbûr el-Hac Ahmed ile

24 yüz yirmi beş kuruş üzerine ıslâh eylediklerinden biz dahi

25 asâleten vekâletimiz hasebiyle sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezburu

26 mezkûr yedinden bi-kadri'l-ensibâ ahz ve istîfa eylediğimizden sonra meblağ-ı mezbûr iki yüz

27 elli esedî kuruşun mâ'adâsından ve gulâm-ı mezbûrun aynına müte'allik âmme-i de'âvîden mezbûr el-Hac Ahmed'in

28 zimmetini ve mezkûr el-Hac Ahmed dahi bedel-i sulh-i mezbûra müte'allika âmme-i de'âvî ve mutâlebeden ve verese-i mezbûrenin zimmetlerini

29 ibrâ-i âm kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledi ba'de'l-yevm âhar tarafın âharıyla vechen mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ı

30 yokdur didiklerinde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn miş şehr-i Rebiülevvel

31 li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Milad bin Abdülgani, Ali bin Ahmed el-mütevellî, Abdullah bin el-Hac Ali, el-Hac Ali bin Abdurrahman, es-Seyyid Mehmed bin es-Seyyid Ahmed, Yetim Zeyn bin Mehmed, Mustafa Çelebi imamzâde.

61 a 1

İstanbul'da Yenisaray'da baltacı olan Hüseyin Beğ ibni Mehmed, Üsküdar'da Şeyh Selami Mahallesinde ikamet eden Ahmed Çelebi ibni Mehmed'e sahip olduğu mülkü 700 kıt'a esedi guruşa sattığını ve bu satıştan alacağı 700 kıt'a esedi guruşu Ahmed Çelebi'ye olan borcunun 700 guruşu ile takas ettiğini ve Ahmed Çelebinin bu takası kabul ettikten sonra mülkünü Ahmed Çelebi'nin malı olduğunu mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Dârü'l-hilâfetü'l-aliyye Kostantiniyyeti'l mahmiyyede vâki' Saray-ı atîk Sultanî dâme muhfufen bi'l-avni'r-rabbânî teberdârlarından Hüseyin

2 Beğ ibni Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde medîne-i Üsküdar sînet ani'l-ekdâr Mahallâtından Şeyh Selami mahallesinde

3 sâkin Ahmed Çelebi ibni Mehmed nâm kimesne tarafından bey'-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi olan

4 işbu râfi'ü'l-kitâb Mustafa Çelebi ibni Yusuf nâm kimesne mahzarında bitav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i

5 câî sudûruna değîn silk-i mülkümde münselik olub mahrûsa-i Galata el-adîle bi'l-bilâd-ı selâse ve'l-cemîle hâricinde

6 Müeyyedzâde mahallesinde vâki' bir tarafı el-Hac Mehmed bin Mustafa mülkü ve bir tarafı el-Hac Ömer veresesi

7 mülkleri ve bir tarafı Güher Hatun mülkü ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd olub dâhiliyesi tabaka-i

8 ulyâda bir bâb oda ve vustâda üç bâb oda ve süflâda iki sofa ve iki tahta bent ve bir mağsel

9 ve bir kenîf ve bi'r-i mâi ve hâriciyesi fevkânî ve tahtânî iki bâb oda ve kenîf müştemil mülk

10 menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffetü'l-menâfi' ve'l-merâfik müvekkil-i mezbûr Ahmed Çelebi'ye

11 tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile yedi yüz kıt'a esedî

12 kuruşa bey' ve teslîm idüb ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm eyledikten

13 sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yedi yüz kuruşu müvekkil-i mezbûre zimmetimde olan

14 mikdar-ı ma'lûm deynimin yedi yüz esedî kuruşuna takas eyleyüb ol dahi

15 mukâsa ve kabûl itmeğın ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr müvekkil-i mersûm Ahmed Çelebi'nin

16 mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe mâ yeşâü ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde

17 gibbe't-tasdîkü'-ş-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundu fi'l-yevmi'

18 s-sâlis min şehr-i Rebiülâhir li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

İbrahim Beşe ibni Ali, İbrahim Beşe ibni Hasan, Mustafa Çelebi imamzâde, Abdülbâkî Çelebi ibni Şaban, Hüseyin Efendi ibni Mehmed, Ahmed Çelebi ibni Mustafa, Ahmed Beşe ibni Mustafa, Hamza Beşe ser-bölük, İsmail bin Abdullah.

61 b 1

Galata'da Câmi'-i Kebîr Mahallesinde ikamet eden Osman Efendi ibni el-Hac Yusuf Yolcuzade Mahallesinde bulunan mülkünü 180 kıt'a esedi guruşa Emine binti Ahmed isimli kadına sattığını ve parasının tamamını aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahruse-i Galata'da Câmi'-i Kebîr mahallesinde sâkin

2 Osman Efendi ibni el-Hac Yusuf nâm kimesne mahfel-i şer'de işbu râfi'atü'

3 l-kitâb Emine binti Ahmed nâm hatun mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb

4 akd-i âti sudûruna değın silk-i mülkümde münselik olub mahrûsa-i mezbûrede Yolcuzâde

5 Mahallesinde vâki' bir tarafı medîne-i mezbûre vakfi olub Attar Ali Çelebi tasarrufunda olan menzil ve bir tarafı

6 tarîk-i hâs ve tarafeyni âhireyn Topcu Ahmed nâm kimesne mülkü ile mahdûd tabaka-i ulyâda bir bâb oda ve bir sofa ve vustâda

7 bir bab oda ve dehliz ve tahta bend ve taht-ı vustâda bir kileri ve süflâda bir mahzeni ve bir mâi ve havluyu müştemil mülk menzilimi bi-cümleti'

8 t-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik mezbûre Emine hatuna tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile yüz seksen kıt'a

9 esedî kuruşa bey' ve teslîm idüb ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı merkûmu yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm

10 menzil-i mahdûd-ı mezbûr mezkûre Emine Hatunun mülk-i müşterâsı olmuşdur keyfe mâ yeşâü ve tahtâr mutasarrıfe olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-ser'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı

11 Fi 4 min şehr-i Rebiülâhir sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

el-Hac Musa Efendi bin el-Hac Mehmed, el-Hac Mustafa bin el-Hac Ali, Mahmud Çelebi bin Karataşzâde, Sultan Çelebi bin Musa, Mustafa Çelebi imamzâde, Abdülbâki Çelebi bin Şaban, Ahmed Beşe bin Mustafa ser-bölük, Hamza Beşe bin Abdülganî.

61 b 2

Galata'da Şehsüvar Mahallesinde ikamet eden Ferah binti Abdullah isimli kadın 1500 akçe mihrinden vazgeçerek kocası Ahmed bin Abdullah ile boşandıklarını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Şehsüvar Mahallesinde sâkine Ferah binti Abdullah nâm hatun mahfel-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde zevce-i muhâli'-i dâhilün bihâsı işbu râfî'ü'l-kitâb Ahmed bin Abdullah nâm

2 kimesne mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb zevcim mezbûr Ahmed ile beynimizde hüsn-i zendigânımız olmamağla zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdün aleyh olan bin beş yüz akçe

3 mihr-i mü'eccelden ba'de'l-ferâğ nafaka-i iddet-i ma'lûmem ve meunet-i süknâm dahi kendi üzerime olmağın üzere muhâla'a-i sahîha-i şer'iyeye ile muhâla'a olduğumda ol dahi zevce-i hul'-ı

4 mezbûru kabûl eyledikten sonra her birimiz âharın zimmetini hukûk-ı zevciyete müte'allika âmme de'âvîden ibrâ-i âm ile ibrâ ve ıskât eyledik didikde gıbbe't-tasdîkü's-ser'î

5 mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi 4 min şehr-i Rebiülâhir sene 99.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi imamzâde, Abdullah Efendi el-Kâtib, Hüseyin Efendi el-İmam, Ahmed Çelebi bin Mustafa, Hamza Beşe bin Abdülganî.

61 b 3

Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet eden İbrahim bin İsmail yirmi ay önce Galata dışında Depebaşı denilen yerde ikamet eden ve Tophane'de cizyeci olan Aleksan veledi Ohannes'in kendisinden 309 tane siyah işlenmiş deriyi 90 kıt'a esedi guruşa satın aldığını ve karısı Turfende binti Evatos'un da kocasına kefil olduğunu belirttikten sonra, alacağı tahsil edilmesi talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Turfende binti Evatos'un alış verişi inkar etmesinin ardından şahitlerin şهادetleri ile İbrahim bin İsmail'in haklılığı ortaya çıkmış, Turfende'nin borcunu ödemesi için ikaz edildiği mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde sâkin işbu râfiu'l-kitâb el-Hac İbrahim bin İsmail nâm kimesne mahzarında mahfel-i şer' de Mahrûsa-i Galata hâricinde Depebaşı nâm mahalde sâkine Turfende binti

2 Evatos nâm ermeniye muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûre Turfendenin zevci olub Tobhane'de cizyeci olan gâib-i ani'l-meclis Aleksan veledi Ohannes nâm ermeniye yedimde olan

3 mümza ve mahtûm temessükü nâtik olduğu üzere tarih-i kitâbdan yirmi ay mukaddem üç yüz dokuz dane siyah sahtiyani safka-i vâhide ile doksan kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm eyledikten sonra

4 mezbûr Aleksan zimmetinde cihet-i mezbûreden hakkım olan meblağ-ı mezbûr doksan esedî kuruşu mezbûr Turfende tarafından emr ve kabûlü hâvî kefâlet-i sahîha-i şer' iyye ile kefil olmuşiydi hâlâ mezbûreden

5 suâl olunubi kefâlet-i mahkiyesi hasebiyle meblağ-ı mezbûrun alıvirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-suâl ve akîbe'l-inkâr ve isre talebü'l-beyyine udûl-i müslimînden olub mahalle-i mezbûre sâkinlerinden

6 mü'ezzin Halil Efendi ibni Mehmed ve Debbağ Cafer Beşe ibni Receb ve Debbağ el-Hac Mehmed bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olub isre'l-istişhad fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr

7 el-Hac İbrahim tarih-i kitabdan yirmi ay mukaddem mezbûre Turfende'nin zevci olub mârrü'z-zikr Depebaşı nâm mahalde sâkin cizyeci Aleksan veledi Ohannes nâm ermeniye temessük-i mezbûr nâtık olduğu üzere

8 üç yüz dokuz dane siyah sahtiyânı safka-i vâhide ile bizim huzûrumuzda doksan kıt'a esedî kuruşa bey' ve teslîm eyleyüb ol dahi ba'de'l-iştirâ ve'l-kabûl ve't-tesellüm mezbûr Aleksan zimmetinde olan

9 meblağ-ı mezbûr doksan esedî kuruşa zevcesi mezbûre Turfende kezâlik huzûrumuzda tarafeynden emr ve kabûlü hâvî kefâlet-i sahîha-i şer'iyeye ile kefil olmuşiydi biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi

10 ideriz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinden sonra ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayzi kabûlde vâkı'a olmağın mûcibiyle meblağ-ı mezbûr doksan esedî kuruşu bi-hükmi'l-kefâle müdde'î-i mezbûra eda ve teslim

11 mezbûre Turfende'ye tenbîh-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 6 min şehr-i Rebiülâhir sene 1099.

Şuhûdü'l-hâl:

İbrahim Beşe bin Ahmed, el-Hac Ali bin Ahmed, İbrahim bin Ahmed, Mehmed Efendi bin Ali hatîb, Abdülbâkî Çelebi, Mustafa Çelebi imamzâde.

61 b 4

Galata'da Sultan Bayezid Mahallesinde ikamet ederken ölen Drago veledi Yemandi veledi Yenaki'nin mirası annesi Zafire binti Yemandi ile kız kardeşi Sinuriye'ye kalmıştır. Zafire binti Yemandi ile Sinuriye'nin vekilleri olan Sinuriye'nin kocası Zafiri veledi Yorgi, Yemandi veledi İlya'nın Drago'ya olan 325 kıt'a esedi guruş borcunu müvekkilleri adına talep ederek mahkemeye başvurmuştur. Yemandi borcu kabul ettikten sonra Drago hayattayken kendisinin uzak bir memlekete yolculuğa çıkmadan önce borcuna karşılık satması ve alacağını tahsil etmesi için Drago'ya bir bağ ve 450 medre şarap bıraktığını, Drago'nun bağı 150 kıt'a esedi guruşa ve şarabı da 168 guruş ve 3 rub'a sattığını toplam 318 guruş eden bu meblağı alacağı 325 guruşun 318 guruşuna takas ettiğini dolayısıyla kendisinin 7 guruş borcu olduğunu ifade etmiştir. Mahkeme talebi doğrultusunda iddiasını ispat

edemeyen Yemandi'nin 325 kıt'a esedi gurusu bocunu ödemesine hükmetmiş, durum bu şekilde mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata dâhilinde Sultan Bâyezid Mahallesiinde sâkin iken bundan akdem hâlik olan Drago veledi Yemandi veledi Yenaki

2 nâm zimmînin verâseti vâlidesi Zafire binti Yemandi ve li-ebeveyn kız karındaşı Sinuriye nâm nasrâniyelere münhasıra olduğı şer'an

3 zâhir ve müte'ayyin oldukdan sonra mezbûre Zafire asâleten ve mezbûre Sinuriye tarafeyden câi'z-zikr taleb ve da'vâ

4 ve ahz ve kabz ve kendüye îsâle mezkûrât mütevakkıfa olduğı umûr-ı sâireye vekîl olduğı nehc-i mu'teberi mer'i üzere mahzar-ı hasm-ı

5 câhid-i şer'ide sâbit olan zevci Zafiri veledi Yorgi nâm zimmî vekâleten mahfel-i şer'-i şerîfde Yemandi veledi İlya nâm zimmî muvâcehesinde

6 her biri bi'l-asâle ve bi'l-vekâle üzerine da'va ve takriri kelâm idüb merkur Drago'nun mesfur Yemandi zimmetinde cihet-i karz-ı şer'iden

7 üç yüz yirmi beş kıt'a esedî kuruş hakkı olub kable'l-ahz ve'l-istîfâ hâlik olduğı cihetle meblağ-ı mezbûr vârislerine mevrûs

8 olmağın hâlâ merkûm Yemandi'den taleb ederiz suâl olunubi meblağ-ı mezbûru bize teslîme tenbîh olunmak matlûbundur didiklerinde

9 gıbbe's-suâl merkûm Yemandi cevâbında fi'l-vâki' hâlik-i mezbûra cihet-i mezbûreden zimmetinde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ

10 üçyüz yirmi beş kıt'a esedi gurusu deyni olduğunu ikrar lakin ben mezbur Drago'nun hayatında ahar diyara

11 teveccüh ve azîmet üzere olduğum halde silk-i mülkümde olub mahrûsa-i mezbûre müzâfâtından

12 kasaba-i Beşiktaş bağları

hüccet-i şer'iyeye mûcibince hakkı eda olunmadıkça itlâk

olunmaya deyu buyruldu

fi 10 receb sene 99.

VARAK 62**62 a**

13 Sınırı dâhilinde Fundalık

14 nâm mahalde vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân

15 ma'lûmü'l-hudûd üç kıt'a mülk bağlarımı ve yine kasaba-i

16 mezbûrede mülk menzîlimde kebîr fucılar içinde mevcûd dört yüz

17 elli medre hamrımı semen-i misilleri ile âhar bey' ve semenlerini ahz ve kabz ve semen-i

18 mezkûru deyn-ı mezbûru takâs ve noksan gelürse yine ben tekmîl edib ve ziyâde

19 zuhûr ederse bana îsâl etmek üzere tarafımdan merkûm Drago'yu vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn

20 eyleyüb ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve yine hâl-i hayatında bi'z-zıkr bağları yüz elli kıt'a esedî

21 kuruşa ve zıkr olunan dört yüz elli medare hamrın her medresini kırk beşer akçeden yüz altmış sekiz kuruş

22 ile üç rub'a âhara bey' ve semeneyn-ı mezbûreyin üç yüz on sekiz kuruşu kendüye olan deyn-ı mezkûruma takâs

23 itmekle ancak zimmetimde yedi kuruş hakkı bâkî kalmışdır deyu def'le mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve akîbe'l-inkâr

24 merkûm Yemandi'den def'-i mezkûrîne beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine için istimhâl itmeğin mühl-i

25 şer'î birle imhâl ve müddet-i mühl kemâl bulub lakin mezbûr Yemandi bir vechle ityân-ı beyyineye kâdir

26 olmayıb ve tahlîfe dahi tâlib olmamağın mûcibiyle meblağ-ı mezbûr üç yüz yirmi beş esedî

27 kuruş merkûmân Zafire ve Zafiri'ye edâ ve teslîme mersûm Yemandi'ye tenbîh-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb

28 ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Rebiülâhir li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Abdullah Efendi ibni Şeyh Ali, Mustafa Efendi ibni Şeyh Ali, Abdülbâkî Efendi bin Şaban, Abdülatif Efendi ibni Mehmed, Ahmed Beşe ibni Mustafa, Hamza Beşe ibni Abdülganî, İsmail Çelebi ibni Abdullah, Ali Beşe ibni İsa.

*Hüccet-i şer'iyeye mûcibince hakkı edâ olunmadıkça
itlâk olunmaya deyu buyruldı fî 10 Receb sene 99.*

62 a 1

Kadıklarda bulunup mülk sahibi kişilerin bahçe, çiftlik ve saraylarında çalışarak para kazanan bir kısım Ermeni ve Anadolu Rum'undan alınması gereken yave cizyesini, ergenliğe ulaşmamış olanlardan alınan yarım cizyeyi ve on yaşından büyük olanlardan alınan tam cizyeyi ödemekten kaçınan ve zorluk çıkaranların isimleri ve ödemeleri gereken vergi miktarlarının tespit edilerek merkeze bildirilmesini isteyen emir.

1 Kadıklarda zî-kudreti kimesnelerin bağcelerinde ve çiftliğinde ve sarayında ve kârhânelerinde bulunub kâr u kesb üzere

2 olan hâric ez defter ermeni ve Anadolu Rumu ve sâir keferenin üzerlerine edâsı lâzım gelen yave cizyeleri ve hadd-i bülûga

3 ırmeyen ve keferen oğlanlarından hüccet-i şer'iyeye mûcibince nisf cizyelerin ve on yaştan ziyade olanlarından tamâm cizyelerin

4 tahsîl itdirmekden cizyedâra i'ânet idüb izâ'at-ı mezîdden ihtirâz ve mâni' olub kıbel-i şer'a

5 gadr idenleri isim ve resmleriyle arz idüb emvâl-i hâssanın tahsîlinden

6 mücidd sâî olası şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız

7 tahrîren fi'l-yevmi'l-aşr min Rebiülevvel li-sene tis'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye.

62 b 1

İstanbul, Galata, Üsküdar ve Eyüb kadılarına gönderilen ferman; Ermeni cizyedarı Ahmed'in hükümete arzuhalde bulunup 1099 senesine ait olmak üzere iltizam usulüne göre İstanbul, Galata, Üsküdar ve Eyüp'te ikamet eden gayrimüslimlerden cizyelerini talep ettiğinde vermek istemeyip zorluk

çıkardıklarını bildirmesi üzerine bu kişilerini isimlerinin ve ödeyecekleri vergi miktarının tespit edilerek merkeze bildirilmesi,

Rumeli vilayetinde çiftlerini bozarak çalışmak için Bursa, İstanbul, Üsküdar, Haslar, Edirne, Silivri, İznikmid ve Kocaeli'ne gelenlerden, yerlerini terk ederek köylerin harap olmasına ve bu yüzden üretimin azalmasına neden oldukları için 3'er akçe cizye vermeleri, yine ergenliğe girmeyenlerden yarım, on yaşını dolduranlardan tam cizye alınması,

Kocaeli'nde kışı geçiren rençberler her sene Rumeli'nden koyun getirip Beşiktaş ve Ortaköy iskelelerinden Üsküdar'a geçtiklerini ve koyun başına 1 akçe geçiş vergisi verdiklerini fakat Galata voyvodası'nın daha fazlasını talep etmesi üzerine hükümete şikayette bulunmuşlardır. Bunun üzerine,

Hayvan başına 1 akçe, 300 baş hayvandan 5 akçe, 200 baş hayvandan da 20 akçe adet-i alâmiye vergisi alınmasının karara bağlandığı emirlerini içerir.

1 Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fezâil

2 ve'l-yakîn vârisü'l-ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk-ı ale'l-halkı ecma'în el-muhtassu

3 bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în İstanbul ve Galata ve Üsküdar ve Eyüb kadıları zîdet

4 fezâiluhûm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim ermeni

5 cizyedârı olan Ahmed zîde mecduhû Dersa'âdetime arzuhâl idüb bin doksan dokuz senesine mahsûb

6 olmak üzere şart-ı iltizamı mûcibince İstanbul ve Galata ve Üsküdar ve Eyüb'de sâkin kâr u kesb üzere

7 olan yave keferenin yave cizyeleri tahsîl olunmak murâd olundukda ekserî bazı zî-kudret kimesnelerin

8 zîr-i destinde olub ve on yaşında olanların dahi yedimde olan berât-ı şerîfde tasrih olduğu

9 üzere yave cizyeleri talep olundukda edâda ta'allül idüb cizyeleri tahdîd eylediklerin bildürüb

- 10 hâric-i ez-defter yuva kefere her kimin bağcesinde ve çiftliğinde ve sarayında ve kârhânesinde bulunur ise
- 11 kat'-ı nizâ' olunmayub yuva cizyesi tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden hazîne-i
- 12 âmiremde mahfûz olan baş mukâta'a defterlerine nazar olundukda ermeni ve Anadolu Rumu ta'yîn
- 13 olunan maktû'umuzu mübaşir ve muhassıl-ı emvâl olanlara virdik deyu nizâ' iderler ise haddi umurlarına
- 14 amel olunmayub mukaddemâ vârid olan hatt-ı sa'âdet-makrûn mûcibince ve vâhidden tahsîl ber-vechle
- 15 inâd ve muhâlefet itdirilmeye ve dahi tâife-i merkûmeden tahsîl-i müteferrika ve çavuş ve zuama ve erbâb-ı
- 16 tımâr ve altı bölük ve yeniçeri ve sâir askerî tâifesinden ve a'yân-ı vilâyet ve bazı zî-kudret ve
- 17 ehl-i ırk tâifesinin evleri ve çiftlikleri ve bağ ve bağcelerinde sâkin olmağla üzerlerine
- 18 edâsı lâzım gelen mîrî maktû'ları aldirmaya mâni' olurlarsa ol makûleler ism ve resmleriyle
- 19 yazub Dersa'âdetime arz eyleyesin ki hılâf-ı emr ve berât vaz' idüb malıma gadr ve zarar eyledikleri için ze'âmeti
- 20 karyeleri havâs-ı hümâyûnuma ilhâk ve sâire mûcib-i ibret ve sebebi tashihi için şer' ile haklarından geline ve vilâyet-i
- 21 Rumelinde çitleri bozub ticâret ve kâr u kesb için Burusa ve İstanbul ve Üsküdar ve Hâslar
- 22 ve Edirne ve Silivri ve İznikmid ve Kocaili sancaklarında kazâ ve kuralarında tevattun ve gayri mütevattın ve ticâret
- 23 ve kâr-ı kesb için gelen yuva kefere kadîmî vatanların terk idüb varub âhar yerlerde oldukları
- 24 için havâs-ı hümâyûnum karyeleri harâb ve mahsûlâtı küllî noksan terettüb eylediklerinden gayri ki evkâf-ı selâtîn
- 25 ve vüzerat-ı izâm ve sâir emlâk ve ze'âmet ve tımar karyeleri ile hâsıl olmağla her birinden üçer kuruşu yave cizyesi

26 ve on yaşında olub hadd-i bulûğa ermeyen Rum ve ermeni oğlanlarından hüccet-i şer'îyye mûcibince nisf cizyeleri

27 ve on yaşından ziyâde olunduklarında tam cizyeleri miri için cem' ve tahsîl etdirilüb inâd ve muhâlefet itdürilmeye deyu yave cizyeleri

28 berâtlarında ve şart-ı iltizamı mahallinde mestûr ve mukayyed olduğu derkenâr olub arz olundukda imdi derkenar mûcibince

29 ve üzere tahsîl olunmak fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda tahsili

30 emrû hümayunum ile amel idüb dahi vech-i meşrûh üzere ve cizyedârı şart-ı iltizâmı mûcibince zikr olunan

VARAK 63

63 a

31 Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn

32 ma'denü'l-fâzlı ve'l-yakîn vârisu ulûme'l-enbiyâi

33 ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk-ı ale'l-halkı ecma'în. El-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'

34 l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Galata kadısı zîdet fezâiluhû ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân

35 Galata voyvodası zîde mecduhû tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Kocaili'nde

36 kışlakcı olan Müslüman rencberân tâifesi dîvân-ı hümayûnuma arz-ı hâl sunub beher sene zahîre için

37 Rumili'nden koyun geürüb Beşiktaş ve Ortaköy iskelelerinden Üsküdar'a mürûr eylediğimizden mu'tâd-ı kadîm üzere

38 beher re'si koyuna birer akçe resmi ubûr vermeğe râzılar iken Galata voyvodaları ziyâde talebiyle rencîdeden hâlî değillerdir men'

39 ve def' olunubi ziyâde talebiyle rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîf virilmek ricâ ideriz deyu bildürdikleri ecilden bundan

40 akdem bin seksen üç senesinde hamr men' olundukda Galata voyvodaları mahsûlünden ziyâde ve noksan târi' olub vakfin

41 îrâdın masârifine vefâ itmemekle beher sene cânib-i mîrîden verilen üç yük elli bin akçe mukâbelesinde koyun

42 geçidi mukâta‘ası taraf-ı vakfa virilüb cânib-i vakıfdan zabt olunmak üzere tahrîr-i cedîd defterine kayd olunubi

43 resm-i ağnâm-ı sâir bilâdda Cıbık koyunundan kânûn üzere alınan resm gibi alınur deyu mukayyed olunduğu Harameyni’ş-şerîfeyn

44 muhâsebesi kaleminden derkenâr olunubi ve memâlik-i mahrûsada vâki‘ olan Müslüman tâifesinin yedlerinde

45 mevcûd bulunan ganemlerinin her bir re’sinden birer akçe resm-i ganem ve her üç yüz re’s ağnâmdan beş akçe resm-i ağnâm

46 ve yüz re’s ağnâmdan yirmişer akçe âdet-i alâmiyeleri bu vechle mîrî için cem‘ ve tahsîl olunageldüğü

47 harâc muhâsebesi defterlerinde mukayyed ve mestûr olduğu derkenâr ve arz olundukda imdi derkenârları

48 mûcibince kânûn üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim

49 vardukda bu bâbda sâdir olan emrim üzere amel idüb dahi zikr olunan Müslüman-ı rencberan

50 tâifesi zahîre için geürüb zikr olunan iskelelerden Üsküdar’a geçirdikleri koyunlarından

51 lâzım gelen resm-i ağnâmların sâir bilâdda vâki‘ Müslüman tâifesinin ağnâmlarından alınageldüğü

52 âdet ve kânun üzere virdiklerinden sonra hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i kânûn ve defter

53 ziyâde akçe talebiyle rencberan-ı fukarâsın rencîde ve ta‘addî itdürmeyüb husûs-ı mezbûr için emr-i âhar

54 irsâline muhtâc eylemeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâsın tahrîren fi’l-yevmi’l-âşir min Rebiülevvel sene 99.

Be makamı Konstantiniyye el-mahrusa

63 b 1

Yeniçeri Ağası Mustafa dergâh-ı âlî yeniçerileri ağası kapısında bulunan çeşmelerin vu su yollarının tamiri için ve kandiller için her sene kendi malından bezir yağı, zeytin yağı, keten bezi ve mum vererek örfi vergilerden muaf olan Dimitri veledi Nikola'nın ölümü ve oğlunun babasının taahhütlerini yerine getirmeye gücünün yetmeyeceğini belirtmesi üzerine bu vazifenin aynı şekilde örfi vergilerden muaf olmak üzere Kostantin veledi Babafilo'ya tevcih edildiğini ilan eden berat.

- 1 Nişân-ı şerîf-i âlişân
- 2 İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim
- 3 bi'l-fi'il dergâh-ı mu'allam yeniçerileri ağası olan Mustafa dâme mecduhû
- 4 Dersa'âdetime arz idüb dergâh-ı âlî yeniçerileri ağası kapusunda
- 5 vâki çeşmelerinin su yolları meremmâtıçün beher sene yüz vukiyye lökün
- 6 ve yüz vukiyye revgan-ı bezir ve elli vukiyye kettân ve beşinci bölüğün ortasında
- 7 yanan kanâdil için dahi beher sene yüz vukiyye revgan-ı zeyt ve otuz vukiyye
- 8 mum virüb mukâbelesinde tekâlif-i örfiye ve şâkkadan mu'âf olan Dimitri
- 9 veledi Nikola nâm zımmî mürd olub evlâdı kalmağla zıkr olunan mürd-i merkûmun
- 10 evlâdı virmeğe iktidârı olmadığın cevâb-ı âhardan işbu eylemekle
- 11 dârende-i fermân-ı hümayûn-ı münîr-i makrûn-ı hâkâni Kostantin veledi Babafilo
- 12 nâm zımmî edâya ta'ahhüd itmeğin sene-i sâbık üzere mezkûr eşyâları mahallere teslîm
- 13 eylemek üzere tekâlif-i örfiye ve şâkkadan mu'âf ve müsellemler olmak ricâsına i'lâm
- 14 eylemeğin hazîne-i âmiremde mahfûz olan ma'den mukâta'ası defterlerine nazar olundukda
- 15 mürd-i mesfûr Dimitri veledi Nikola nâm zımmî beher sene kendü malının Ağa kapısı suyolları

- 16 meremmâtıçün senede bir def'a yüz vukiyye lökün ve yüz vukiyye revgan-ı bezîr ve elli vukiyye
- 17 kettân virüb ve bundan gayrı beşinci bölükbaşı çavuş odasında
- 18 yanân kanâdîl için dahi seksen vukiyye revgan-ı zeyt virmek şartıyla
- 19 vech-i meşrûh üzere mu'âf ve müsellemler olduğu mestûr ve mukayyed olunmağın
- 20 işbu bin doksan dokuz Saferinin on birinci gününde bu berât-ı hümayûnu
- 21 virdim ve buyurdum ki mezbûr Kostantin veledi Babafilo nâm zımmî mâ-i
- 22 beher sene dergâh-ı mu'allam yeniçerileri ağası kapusunda su yolları için beher sene
- 23 yüz vukiyye lögün ve yüz vukiyye ruğan-ı bezîr ve elli vukiyye kettân ve beşinci bölüğün
- 24 ortasında yanan kanâdil için dahi beher sene yüz vukiyye ruğan-ı zeyt ve otuz vukiyye mum
- 25 vakt ü zamanıyla ahz ve kabza me'mûr olanlara edâ idüb ve kusûru olmaya
- 26 hamr bitirmesinden ve ordu-yı hümayûnda ve ispençeden ve kazma ve kürek ve aylık ve haftalık
- 27 ve ruz-ı hızır akçesinden ve hızırıye ve kantâriye ve fuçı resmi ve tulum hakkında ve cihet-i
- 28 ma'îşetiçün sıklığı hamr ve arakdan ve gazgân bitirmesinden hılâf-ı kânûn hamr emînleri
- 29 ve ademleri ve subaşı ve asesbaşı ve yasakçılar ve muhtesib adamları müdâhale itmekden ve acemi
- 30 oğlanı bahâsıyla akçe almakdan ve sâir ehl-i örf tâifesi kendüyi tekâlif-i merkûmenin birine
- 31 rencîde ve remîde eylemekden mu'âf ve müsellemler olub mürd oldukda evlâdı bulunursa ve yine mu'âf
- 31 ve müsellemler olub min ba'd muafiyetine ve müsellimliğine âhardan bir ferd dahl ve ta'arruz kılmayalar şöyle bileler alâmet-i
- 32 şerîfe i'timâd kılalar
- Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa.

VARAK 64**64 a1**

1099 senesine ait konaklama vergisi olarak Galata'da yer alan 180,5 ve 1,5 rub' nüzül hanesinden her bir haneden 600 akçe, mübaşirin masrafları için her bir haneden 30 akçe ve tahsil esnasında her 100 akçeden 1 esedi gurus alınması ve bunların dışında her hangi bir şey alınmamasını emreden ferman.

1 Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fadlı ve'l-yakîn vârisü'l-ulûme'l-enbiyâi

2 ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk-ı ale'l-halkı ecma'în el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Galata kadısı zîdet

3 fezâiluhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki hazîne-i âmiremde mahfûz olan mevkûfât defterlerinde

4 Galata kazâsından yüz seksen buçuk ve bir buçuk rubu' nüzül hânesi olub bin doksan dokuz senesine

5 mahsûb olmak üzere üzerlerine edâsı lâzım gelen bedel-i nüzülleri cem' ve tahsîl olunmak üzere ve lâzım

6 ve mühim olunmağın der-uhde olunubi mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sûreti verilmeğın mûcibince

7 vakt ü zamanıyla cem' ve tahsîl itdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle mübâşir-i mezbûr

8 vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahi kazâ-i mezbûrun olmalarına nüzül

9 vardıkda hânelerinin tarih-i mezbûra mahsûb olmak üzere her bir hânelerinden altışar yüz akçe bedel-i nüzüllerin

10 irsâl olunan mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sûreti mûcibince vakt ü zamanıyla cem'

11 ve tahsîl ve bir gün evvel teslîm-i hazîne itdürüb hılâf-ı emr ve defter kimesneye ta'allül ve nizâ' itdirmeyesiz

12 ve bundan maada mübaşir-i mezbûrun cihet-i maişeti için her bir hanelerinden otuzar akçe dahi aldurub

13 bundan ziyâde bir akçe ve bir habbe alınmaya ve aldirmayasız ve hîn-i tahsilde alınan akçenin de yüz on

14 akçesinden bir aynî esedî kuruş aldırub ziyâde ve noksan aldirmayasız ki defterden ve noksan

15 hânedan ve hilâf-ı emr ve defter fermânımdan ziyâde talebiyle begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz

16 alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız ve's-selâm kadvesale fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min Saferü'l-hayr sene 99

64 a 2

1099 senesine ait olmak üzere Galata'da bulunan 480,5 ve 1,5 rub' avarız hanesinden her bir haneden 429 akçe, zorunlu ihtiyaçlar için her haneden 10 akçe, 15 akçe tersane harcı ve alınan her 110 akçeden 1 esedi guruş avarız alınması, fazla alınmaması ve vergiler toplanırken halka eziyet edilmemesini emreden ferman.

1 Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fadlı ve'l-yakîn vârisu ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn

2 hüccetü'l-hakk-ı ale'l-halkı ecma'în el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Galata kadısı zîdet fezâiluhû ve kıdvetü'

3 n-nüvvâb ve'l-müteşerri'în Galata kazasına tâbi' olan nevâhilerin nâibleri zîde ilmuhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn

4 vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hazîne-i âmiremde mahfûz olan mevkûfât defterlerine Galata kazasının

5 nevâhîsiyle ma'an dört yüz seksen buçuk ve bir buçuk rub'u kürkçü bedeli avâriz hâneleri olub bin

6 doksan dokuz senesine mahsûb olmak üzere üzerlerine kürkçü bedeli avârizları ve cem' ve tahsîl olunmak lâzım

7 ve mühim olmağın der-uhde olunubi alına mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sûreti virilmeğın mûcibince

8 vakt ü zamaniyla cem' ve tahsîl itdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle mübâşir-i mezbûr

9 vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahi kazâ-i mezbûrun nevâhîsiyle ma'an

10 ol mikdar kürkcü bedeli avâriz hânelerinin tarih-i mezbûre mahsûb olmak üzere her biri bir hânelerinden

11 dörder yüz yirmi dokuzar akçe kürkcü bedeli avârizların irsâl olunan mühürlü ve nişanlı mevkûfât

12 defteri sûreti mûcibince vakt ü zamanıyla cem' ve tahsîl itdirüb hılâf-ı emr ve defter kimesneye ta'allül

13 ve nizâ' itdirmeyesiz ve bundan mâ'adâ mübâşir-i mezbûrun cihet-i ma'îşeti içün her bir hânelerinden onar

14 akçe vech-i ma'aş ve on beşer akçe harc-ı tersâne akçelerin dahi aldurub bundan ziyâde bir akçe ve bir habbe

15 alınmaya ve aldırmayasız ve hîn-i tahsilde alınan akçenin her yüz on akçesinden bir aynî esedî kuruş aldırub

16 ziyâde ve noksan aldırmayasız ki ve defterden ve noksan hânedan ve hılâf-ı emr ve defter fermânımdan ziyâde

17 talebiyle zulm ve ta'addiden begâyet ihtirâz idesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Kad vasale fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min Saferü'l-hayr sene 99.

64 b 1

Yeniçeri ağası kapısında divanhanede yanan kandiller için senede seksen vukıyye zeytin yağı vererek avarız ve örfi vergilerden muafiyet beratı alan Yanaki veledi Nikola ölünce aynı görevi oğlu Endoni sürdürmek için talepte bulunmuş senede 80 vukıyye zeytin yağı vermesi karşılığında kendine avarız ve örfi vergilerden muaf olacağını ve subaşı, asesbaşı, muhtesip ve yasakçı'nın vergi talebiyle kendisini rahatsız etmeyeceğini bildirir berat.

1 Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi-i mekân-ı tuğrâ-yı garrâ-yı [cihansitânî hükmi oldur ki]

Bundan akdem dergâh-ı mu'allam yeniçerileri Ağası kapusunda dîvânhanede yanan kanâdil içün kendi malından

2 senede seksen vukiyye zeyt yağı virüb mukâbelesinde avâriz divâniye ve tekâlif-i örfiye ve şakkadan berât-ı

3 şerîfimle mu'âf ve müsellemler olan Yanaki veledi Nikola nâm zımmî mürd olub ol vecihle hizmet-i hâli ve gedüğü

4 mahlûl olmağın mürd-i mezbûrun sulbî oğlu işbu dârende enderunu babası yerine mu'âf ve müsellemler ta'yîn

5 olunub berât-ı şerîfim virilmek ricâsına bi'l-fi'îl dergâh-ı mu'allam yeniçeriler ağası olan iftihârü'l-emâcid

6 ve'l-ekârim Mustafa Ağa dâme mecduhû arz ve i'lâm eylemeğın hazîne-i âmiremde mahfûz olan ma'den

7 mukâta'ası defterlerine nazar olundukda mürd olan mesfûr Yanaki veledi Nikola zımmî kendü malından

8 senede bir def'a dergâh-ı mu'allam yeniçerileri ağası kapusunda divanhânedeyanan kanâdil

9 için seksen vukiyye zeyd yağı virüb mukâbelesinde avâriz dîvâniyeden ve tekâlif-i

10 örfiye ve şakkadan mu'âfiyet üzere berât-ı âlişân virildüğü mestûr ve mukayyed bulunmağın

11 ağa-yı müşârün-ileyhin arzı mûcibince bin doksan dokuz saferinin yirmi üçüncü gününden tevcih

12 idüb bu berât-ı hümayûnı virdüm ve buyurdum ki mesfûr Endoni zımmî varub babası yerine mu'âf

13 ve müsellemler olub mâdâmki tea'hhüd eyledüğü senevî seksen vukiyye zeyt yağı kabza me'mûr oluna edâ ve teslîm

14 idüb kusûru olmaya dahi muâbelesinde avâriz divâniye ve tekâlif-i örfiye ve şakkadan ve subaşı

15 ve اساسbaşı muhtesib ve yasakçı ve ruz-ı hızır akçesinden mu'âf ve müsellemler olub kendüye mahsûs

16 geydüğü libâsına ve kalbağına dahl ve ta'arruz olunmayub mürd oldukda edâya kâdir oğlu bulunursa

17 yerine mu'âf ve müsellemler ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

18 tahrîfen fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min

19 Saferü'l-hayr sene tis'a ve tis'in ve elf.

64 b 2

Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet ederken ölen Panayot veledi Denlu veledi Nikola'nın kızı Zolice'nin vasisi olan Yani veledi Kosta, Zolice'nin malından her 120 akçesi 1 esedi guruş olmak üzere 45 000 akçe'nin Endriye veledi Mayno üzerinde olduğunu belirttikten sonra bunun 40 000 akçesini Zolice'ye teslim etmesinin ardından kalan 5000 akçenin acil bir şekilde Endriye tarafından kendine ödenmesi gerekirken ödememesi üzerine mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme Endriye'nin 5000 akçeyi ödemesi için ikaz edildiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.

1 Mahrûsa-i Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde sâkin iken bundan akdem hâlik olan Panayot veledi Denlu

2 veledi Nikola nâm zımmînin sağîre kızı Zolice nâm nasrâniyenin kıbel-i şer'den mansûb-ı vasîsi olan işbu râfi'ü'

4 r-rakîm Yani veledi Kosta nâm zımmî mahfel-i şer'de Endriye veledi Mayno nâm zımmî müvâcehesinde bi'l-vesâye üzerine

5 da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Endriye zımmetinde yedinde olan hüccet-i şer'iyye nâtika olduğu

6 üzere sağîre-i mezbûre malından her yüz yirmisi birer esedî kuruş olmak üzere kırk beş bin

7 akçe olmağla mukaddemâ meblağ-ı mezbûrun kırkbin akçesin müddet-i ma'lûme tamâmına değin mezbûr üzerine

8 vech-i şer'i üzere devr ve iltizâm eylediğimden sonra beş bin akçesin acâleten bana edâya mezbûr

9 Endriye'ye tenbîh olunmuşiyken meblağ-ı mezkûr beş bin akçeyi mezbûrdan talep eylediğimde edâdan imtinâ'

10 itmeğın el ân mezbûrdan suâl olunubi edâya tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl ve akübü'

11 l-ikrâr mûcibyle meblağ-ı mezbûrı vasî-i mezbûra edâ ve teslîme merkûm Endriya'ya tenbîh-i birle mâ-vaka'a

12 bi't-taleb ketb olundı fî 24 Safer sene 99

Şuhûdü'l-hâl:

Ali Beşe bin İsa, Abdülbâkî Efendi bin Yusuf, Behlivan imamzâde, Abdülbâkî Çelebi bin Şaban, Hüseyin Efendi el-Kâtib, Mahmud Efendi imam, Ahmed Beşe ser-bölük

VARAK 65

65 a 1

Galata'da 1099 senesine ait olan bedel'i nüzül hanelerinin yerleşim alanlarına göre sayısı.

Defter hânehâ-i bedel-i nüzül kazâ-i Mahmiye-i Galata vâcib sene 1099 bermûcieb-i defter-i hazîne-i âmire

Nâhiye-i Marmara

Hâne 44,5	1,5 rub'ü	Marangoz
05		
=49,5	1,5 rub'ü	

Nâhiye-i Kapudağı

Hâne

123

6 Marangoz

139

Yekûn hâne 188,5 1,5 rub'ü

Beher hâne fî 600

113325

Bi-hesâb-ı esedî

1030 1 rub'ü

Tahrîren Fî 3 S. Sene 99

65 a 2

Galata'da 1099 senesine ait olan kürkçü bedeli hanelerinin yerleşim alanlarına göre sayısı.

Defter-i hânehâ-i avâriz-ı bedel-i kürkciyan kazâ-i mahmiye-i Galata vâcib sene
1099 ber-mûceb-i defter-i hazîne-i âmire

Nâhiye-i Kapudağı

Hâne 133

Nâhiye-i Marmara

Hâne 44,5 1,5 rub'u

Nefs-i Galata

Hâne 303

Yekûn hâne 480,5 1,5 rub'u

Semen 206297

Bi-hesâb-ı esedî

1875,5

Beher hâne fi 429

65 b 1

Galata'daki cami ve mescidlerin birer aylık vergilerinin topçu askerlerinin ihtiyacı için alınarak yerine borç senedi verilmesi.

1 Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Topcubaşı Ağa zîde mecduhû tezkire-i dîvân
vusûlüne Galata kazâsında olan cevâmi' ve mesâcidin

2 birer aylık rüsûmları için ma'rifet-i şer'le defter olunmak için tobcu neferatı
mevacibi için yerli yerinde defter mûcibince tahsîl

3 idüb yedlerine temessük viresiz fi 9 s. Sene 1099.

65 b 2

Galata'da bitpazarı kethüdalğının İbrahim'e verilmesi.

Kethüdâlık dellâlân-ı Bit Pazarı der-Galata

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrahim zîde kadruhû mahal ve müstehak olmağla

Fî 25 M. Sene tis'a ve tis'in ve elf.

65 b 3

Galata'da bazarbaşılık görevinin Mustafa'ya verilmesi.

Bazarbaşılık bakkâlân Der-Galata

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa zîde kadruhû mahal ve müstehak olmağın virilmek

Fî 25 M. Sene tis'a ve tis'in ve elf.

VARAK 66

66 a 1

Bazarbaşılık görevinin çeşitli şikayetler üzerine Mustafa'dan alınarak yeniçerilerin otuzdördüncü bölüğünden Mehmed'e verilmesi.

1 Bazarbaşılık der-Galata

2 Mahrûsa-i Galata'da vâki' bakkal tâifesine meclis-i şer'a varub zikr olunan bazarbaşılık

3 dergâh-ı âlî yeniçerilerinden otuz dördüncü bölükden yevmî sekiz akçe ulûfesine olan

4 Mehmed bundan akdem ulûfesine hazîne mânde olub mukâbelesinde tevcîh olunub berât-ı şerîfle üzerinde

5 ve azl îcâb edicek olmaduğundan mâ'adâ tâife-i mezbûreden cem'î evzâ' ve etvârından

6 râzılar iken Mahmiye-i İstanbul sâkinlerinden Mustafa nâm kimesne bir tarîkle alub hizmet-i lâzimesin

7 edâdan tekâsulü olduğundan mâ'adâ tam' sebebiyle tâife-i mezbûrdan cevr ve eziyyet

8 üzere olmağın mezkûr Mustafa ref' olunmak üzere olan berâtı mûcibince

9 merkûm Mehmed tevcîh olunmak ricâsına ihticac eylediklerinden

10 mahrûsa-i mezbûrede naibü'ş-şer olan Mevlânâ

11 Mehmed Şa'rani arz itmekle tevcih

12 olunmak

Fî 14 Z. Sene 98.

Kaydı hezerruus fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Zilhicce sene 98.

66 a2

Galata zindanında hapis olanların durumlarının tespit edilerek içlerinden yeniçeri ve topçu olmayanların serbest bırakılmaması konusunda dikkatli olunması konusunda Galata kadısı uyarılmıştır.

1 Galata kadısı Efendi hazretleri

2 Hâlâ Galata Zindanında mahbûs olan kimesnelerden yeniçeri ve topçu neferatı ve gayriden dahi

3 ashâb başka başka muharrer defter edüb ve her sınıfı defteriyle zabtlarına teslim etdirüb lakin bu bahâne

4 iledir lakin alakası olmayan mahbusları ihracdan men' ve def' eylesin

Fî 27 Zilhicce. Sene 98.

66 b 1

Galata'da şarhoşların halka eziyet etmeleri şikayetleri üzerine Galata voyvodası tedbir alması için uyarılmıştır.

1 Galata Voyvodası

2 Hâliyen Galata'da Meyhâne ve şurbu hamr olduğu ve çarşu ve bazarlarda

3 nâsa cevr ve eziyet üzere oldukları istimâ' olunubi imdi

4 bundan sonra bu makûle meyhâne-i nâmı ve sekrâna nâsa cevr üzere

5 oldukları istimâ' olunursa bir vecihle cevâba kâdir olunamazsan

6 ana göre mukayyed olub basîret ve intibah üzere olasın

7 deyu buyruldu. fi 23 Zilhicce Sene 98.

Ma'rifet-i şer'le keşf olunub buyruldu .

Fî 23 Zilhicce sene 98.

66 b 2

Hollanda Konsolosu Yako'nun Galata'daki ikametinin yakınında yer alan bir harabe binada çürümeye yüz tutmuş bir insan cesedinin keşf edilip kaldırılması talebiyle Nezirlanda elçisinin arz-ı hal'i.

1 Devletlü sa'âdetlü sultânım Hazretlerinin huzûr-ı âlîlerine arz-ı hâl olunan oldur ki;

2 Gelibolu iskelesinde konsolosumuz olan Yako nâm kullarının hâliyâ medîne-i Galata'da vâki'

3 olan menzilin civârında bir harâbehâne olub içinde bir âdem leşi râyihâsından

4 zâhir olmağla sa'âdetlü Sultanım hazretlerinde mercuvdur ki izn-i şer'le keşf olunubi

5 kaldırılmak bâbında buyruldu-i serian ricâ olunur bâkî fermân sultânımındır

Yakomo kolir elçi-i

Nederlanda

1 Ashab-ı hukûkun rızaları

2 var ise itlâk olunubi

3 İstanbul kadısı fazîletlü Efendi

4 şer'le göreler deyu buyruldu

66 b 3

Galata zindanında Hacı Mehmed ve Hacı Hasan ve Hacı Abdullah ve İbrahim ve Abdurrahman ve Mehmed ve diğer İbrahim ve diğer Mehmed'e olan borcunu ödemediği için 5 aydır hapis olan İsak isimli yahudinin borcunu ödemeye henüz gücü yetmediği ve borcunu taksitle ödemesi şartıyla haptisten tahliye edilmesi talebinin mahkeme tutanağına kaydı.

1 Devletlü sa'âdetlü sultânım hazretleri sağ olsun arzuhâl-ı bendeleri budur ki Hacı Mehmed ve Hacı Hasan

2 ve Hacı Abdullah ve İbrahim ve Abdurrahman ve Mehmed ve diğer İbrahim ve diğer Mehmed nâm kullarının İsak

3 nâm yahûdide hakkımız olub bi-hesâbi'ş-şer' Galata zindanında habs olunmuşdur beş aydır edâdan âciz

4 cümlenin ittifâkıyla fazîletlü İstanbul Efendi huzûrunda şer'le mürâfa'a olunubi taksît ile

5 edâ itmek üzere itlâkı ricâ olunur bâkî fermân sultânımındır bende-i Mehmed

VARAK 67

67 a 1

Galata kadısı tarafından Kasımpaşa, Tophane, Beşiktaş ve İstinye mahkemelerinde görevli muhızrların aidatlarından yüzde iki vergi alınmasının muhızrlar arasında huzursuzluk yaratması üzerine, huzursuzluğa sebebiyet verilmeksizin bu vergilerin toplayarak her ay başında muhızrbaşı Abdülbaki Ağa'ya vermeleri için naiblere yazılmış mürasele kaydı.

1 Mahmiye-i Galata'da Bâb'da ve müzâfâtından kasaba-i Kasımpaşa ve Tobhâne

2 ve Beşiktaş ve İstinye mahkemelerinde nâibü'ş-şerîfu'l-mutahhare Efendiler

3 el- mükerremûn ba'de't-tahiyye ve't-teslîm inhâ ve i'lâm olunan oldur ki

4 taraf-ı şehriyârîden muhızrbaşılık hizmeti rü'ûs-ı hümayûn-ı sa'âdet

5 makrûnla Abdülbâkî Ağa'ya tevcîh olunubi bi-hasebi'l-kânûn

6 ve'l-âde kendüye âid ve râci' olan rüsûmâtından

7 berâtı mûcibince yüzde iki akçe avâyidi düşdükçe

8 muhızrlar ekl ve beli' iderler imiş ba'de'l-yevm gerekdir ki

9 her biriniz mahkemenizde muhızrların başlarına tenbîh ve tâkyîd

10 idüb muhızrbaşının rüsûmun mahz itmek murâd eyledikde

11 bir ferdi karışdırmayub dahl ve ta'arruz itdirmeyesin

12 ve muhızrların başları yüzde iki akçe avâyidin

13 müşârün-ileyh için başkaca ahz ve kabz idüb

14 defteri ile aybaşında geürüb merkûm Abdülbâkî

15 Ağa'ya teslîm itmeğe muhkem tenbîh eyleyesiz bundan sonra

16 her kangı muhzırdan ketm ve hiyânet vâki' olursa
 17 hakkından gelinüb cezâsı virilmek mukarrerdir gaflet olunmaya ve's-selâm
 El-fakir Mahmud el-kadî
 bi Medîne-i Galata

67 a 2

Mahkemedeki muhzırbaşlarına, muhzırların aidatlarından yüzde iki vergi alınması için gönderilen emrin mahkemelerdeki muhzırbaşlara iletilmesinin mahkeme tutanağına kaydı.

1 Sen ki muhzırbaşısın muhzırân
 2 yedlerinde olan hüccet-i şer'iyye
 3 ve emr-i şerîf mantûkunca ber üslûb-ı
 4 sâbık ahz olunan rüsûmâtı
 5 tansîf idüb hılâf-ı hüccet
 6 ve emr-i âlî hareketden nâşî
 7 bu husûs için mahall-i âharda
 8 şikâyet olunubi i'lâm
 9 ve arza muhtâc itmeysesiz
 10 ve's-selâm el-fakir Mahmud

67 a 3

Abdülbaki Ağa'ya muhzırbaşılık görevi beratının verildiği mahkeme tutanağına kaydı.

1 Nişân-ı şerîfi
 2 Râfi'-i tevkî'ü'ş-şân-ı hâkânî Abdülbâkî Südde-i Sa'âdetime gelüb Galata'nın
 3 muhzırbaşılığın sene tis'a ve tis'in ve elf Muharremü'l-haramının yirmi beşinci
 gününden kendüye tevcîh olunubi
 4 sadaret-i ru'ûs virilmekle mûcibince inâyet ricâ itmeğin tevcîh idüb bu berât-ı
 sa'âdet

5 âyât-ı behcet gâyatı virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezbûr Abdülbâkî varub Galata

6 mahkemesinde muhırbaşı olub hizmet-i lâzimesin bî-kusûr mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra

7 müdde'înin mâl-ı makbûzundan yüzde iki akçesin alub mutasarrıf ola ol babda efrâd-ı

8 aferideden bir ferd mâni' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî evâsıt-ı

9 Şehr-i Saferü'l-hayr li-sene tis'a tis'în ve elf.

Bi-makâm-ı Kostantiniyye

El-mahrûsa

67 b 1

Galata kadısına İstanbul'a bağlı çevrede kayıt dışı göçebe olarak yaşayan Ermeni ve diğer keferelerden alınması gereken cizye'yi vermek istememeleri üzerine İstanbul çevresinde yaşayan Ermeniler'e ait başiboş hayvanlardan alınan yave cizyelerinin tespiti ve satılan hayvanlarının bedellerinin sahiplerine ödenmesi için sergi ettirilmesi isteğini ileten buyruldu.

1 Galata kadısı izzetlü ve fazîletlü Efendi hazretleri

2 bin doksan dokuz senesine mahsûb olmak üzere

3 İstanbul'da ve tevâbi'i olan yerlerde vâki' hâric-i ez

4 defter Ermeni ve yave keferenin yave cizyeleri tahsîli

5 Muharrem guresinden olub lakin Muharrrem'e karîb bir ay kaldıkda

6 keferetâifesi yave cizyesi karîbdır deyu mücerred cizye

7 virmemek için perâkende olmalarıyla birkaç seneden

8 berü Zilhicce guresinde sergi olmak mu'tâd olmağın

9 mu'tâd üzere işbu doksan sekiz Zilhiccesi guresinde

10 cem'ine me'mûr olan sergi itdirdesiz deyu

11 buyruldu fî gurre-i Zilhicce. Sene 98

67 b 2

Kaim-makam Receb Paşa'nın firar etmesi ve saklanması üzerine yerini haber verene 500 altın verileceğinin dellala ilan ettirilmesi için Galata kadısına gönderilen buyruldu.

- 1 Galata kadısı izzetlü ve fazîletlü Efendi hazretleri
 - 2 kâimmakâm-ı sâbık Receb Paşa firâr ve ihtifâ itmekle
 - 3 her kim haber virirse beş yüz altun harc virilmek için
 - 4 fermân-ı hümayûn sâdır olmuşdur vech-i meşrûh üzere
 - 5 dellâle nidâ itdirdesiz deyu buyruldı
- Fî 5 Zilhicce Sene 98

VARAK 68**68 a 1**

Ali Osman'ın boşalan muhızırbaşılık görevinin kendine verilmesi talebine olumlu cevap verildiğinin mahkeme tutanağına kaydı.

- 1 Muhızırbaşılık
- 2 Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ali Osman zîde kadruhû arz-ı hâl sunub zikr olunan muhızırbaşılık mahlûl olmağla
- 3 kendüye virmek bâbında inâyet ricâ itmeğın mûcibince tevcîh olunduğu fî 13 Şevval. Sene tis'a ve tis'în ve elf.

68 a 2

Musa Halife bin Hüsameddin'in vefat eden Camii şerif müezzini Katip Mehmed Çelebi'nin yerine günlük 2 akçeye müezzin olarak vazifelendirildiği.

Vazife-i

- 1 Musa Halife bin Hüsameddin nokta-i ecz-i şerif edada merhum kâtib
- 2 Mehmed Çelebi der cami-i şerifi müezzinzâde der Galata an kibli el müteveffa ber muceb-i

3 arz olundu efendim kadı-ı Galata ba ferman-ı âli el-vâki fi 3 Zilhicce sene 98
Fi yevm 2 yalnız iki akçedir.

El-emru hasbema hurrire fihi Ömer bin Ali el-Kadı bi kaza-i Tuzla
zeberehu el-fakir ileyhi sübhanehu veteala ufiye anhumâ.

68 a 3

Arzuhal-ı vakf-ı mezbûr

1 Bi'l-fi'il hâliyâ cezâire-i Kıbrıs mütesellimi olan devletlü sa'âdetlü Ali Ağa ibni
Abdurrahman nâm kimesne meclis-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde

2 France tâifesinden işbu bâ'is-i hâze'r-rakîm kapudan Estemarin nâm efrenc
müvâcehesinde bi't-tav'î sâf

3 ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Kapudan Marin ile beynimizde olan
mu'âmelât-ı şer' den tarih-i

4 kitâbdan kırk gün tamâmına değin iki bin Kıbrıs kilesi ile cedîd kendi beğendi
hınta deynimiz olub

5 vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ deynimdir ve tarih-i kitâb gününden kırk gün
tamamına değin mezbûr kapudan

6 kimse için beher yevm yirmişer kuruş virmek üzere kavli-i şer'î olunur kırk gün
vade-i

7 hulûl idüb zikr mürûr iden iki bin keyl cedîd hınta teslîm olunmayub dahi te'hîr

8 ve tevakkuf itmeğın îcâb iderse kaç gün tavakkuf olunursa külli yevmin
mezbûre kapudan Estimarınon

9 ellişer kuruş deynimdir deyu zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn
huzûrlarında ikrâr ve i'tirâf

10 itmeğın mezbûr kapudan dahi cârî ve sadır olan cemî' kelimâtını tasdîk ve
kabûl idicek

11 ber-mûceb-i ikrâr-ı esbak hurucu li-ecli't-temessük ketb olunubi mezbûr
kapudan Estimarınon

12 yedine vaz' olundu vakt-i hâcetde zikr mâ cerâ ola fi'l-yevmi't-tâsi' min şehr-i
Receb li-sene semân ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-akrân Yusuf Ali Kethüda Çavuşân, zuhrü'l-emâsil Yusuf Divriği,
Abdurrahman Kethüdâ bölük, fahrü'l-eşbâh Mehmed Çorbacı

68 b 1

Nasuh Efendi'ye vazîfe-i Zilka'de teslîm olundu
Nasuh Efendi'ye Muharrem dahi virilmiştir

68 b 2

Tersâne emîni Mehmed Efendi bin el-Hac Yusuf tarafından
Sa'id Ali Reis bin Mahmud isâkiye
Kantar -ı kaban 1268
Fî 25 zilkade.

Sefine Sava Reis
Çuval 120
Peksimat-ı kantar 555
.....53

68 b 3

İhtida kaydı

Galata'da sâkine Ene binti (..boşluk) şeref-i İslam ile müşerrefe olub Hadice
ismiyle tesmiye olundu. fi 4 Saferü'l-hayrın

68 b 4

Şeyh Nasuha Safer ayı dahi virilmiştir sene 99
Mezbûre Rebiü'l-evvel dahi teslîm olunmuşiydi

IV. BÖLÜM
GALATA MAHKEMESİNE AİT 141 NO'LU ŞER'İYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYONUNUN VE HÜKÜM ÖZETLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

1) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'İye Sicili Hakkında Bilgi

İncelemiş olduğumuz Galata Mahkemesine ait hicri 1098 – 1099 yıllarına ait kayıtları kapsayan 141 numaralı sicil defteridir. Defter 40x14 ebatlarında olup defterin orijinal cildi ebruludur. Defter orijinal olarak varak usulüne göre numaralandırılmış olup toplam 68 varaktan oluşmaktadır. Defterde sadece varak numaraları verildiği için biz varakların 1. ve 2. sayfalarını “a” ve “b” şeklinde harflendirdikten sonra hükümleri sayılarla numaralandırdık. Örneğin 5. varağın 1. sayfasındaki 2 hüküm için 5 a 2, 13. varağın 2. sayfasındaki 2. hüküm için 13 b 2 şeklinde bir kodlama yaptık. Sicil, numarasız ilk sayfasında 27 Safer 1099 yılına ait bir berat kaydı ile başlamakta daha sonra ilk kayıt 22 Şevval 1098 tarihine aittir. 30. varaktan itibaren 1099 yılının kayıtları başlamaktadır. En son kayıt ise 4 Sefer 1099 tarihine ait bir ihtida kaydıdır.

Defterdeki yazılar genellikle divani, rika ve taliktir. Kayıtların tamamı Türkçe tutulmuştur. Sicil son derece okunaklı bir şekilde tutulmuş olup temiz muhafaza edilmiştir. Okunamayan kısımlar çok az olmakla birlikte (.....) şeklinde noktalarla boş bırakılmıştır. Okunuşunda şüphe olan kelimeler de (?) işareti kullanılmıştır.

2) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'İye Sicili'ndeki Kayıtların Tasnifi

Defterde 278 kayıt yer almaktadır. Bu kayıtları özelliklerine ve sayılarına göre şu şekilde sınıflandırdık:

Tablo II: Sicilde Yer Alan Kayıtlar

KAYIT TÜRÜ	ADET
Satış (bey)	49
Alacak-vercek	26

Tenbih	17
Köle azadı	15
Miras paylaşımı	14
Boşanma	13
Vakıf	12
Sulh ve ibra	12
Hibe	10
Görev tevcihi	8
Kefalet	7
Takas	7
Ferağ	7
Buyruldu	6
Nafaka tayini	6
Hapisten tahliye talebi	6
Davadan vazgeçme	5
Vekâlet	5
Hürriyet talebi	5
Vasi tayini	4
İcar	4
Yaralama	4
Berat	4
Ticari anlaşması şartları	3
Ferman	3
Mürasele	3
Rüşt i'lamı	3
Arz-ı hal	3
Şahitlik	2
Gasp	2
Hane tespiti	2
Evlilik	1
İhbar	1

Cinayet	1
Tereke	1
Nazır tayını	1
İstibdal	1
Doğum tespiti	1
Müteveli tayini	1
İhtida	1
Darp	1
Hırsızlık	1
TOPLAM	278

A) Asayiş Vak'aları ve Adli Nitelikteki Kayıtlar

Galata'nın çok farklı dil, din ve ırktan oluşan kozmopolit yapısı içerisinde pek çok asayiş olayının yaşanması kuvvetle muhtemeldir. Dolayısı ile yaşanan bu tür olaylar mahkeme tutanaklarında yer almaktadır.

a) Yaralama: Yaralama bir kimsenin organlarından birisinde başkası tarafından meydana getirilen kesik, kırma veya onu çalışamaz hale getirme olayıdır. İncelediğimiz sicilde biri kendi kendini olmak üzere dört yaralama olayının mahkemeye intikal ettiğini görmekteyiz. Süleyman bin Mehmed, Galata'da Kasımpaşa'da Sururi Mahallesi'nde oturan Ali beşe bin İbrahim'i bıçakla yaralamıştır.³²⁵ Bir diğer yaralama olayı ise İslam bin Ali isimli denizcinin, el-Hac Mehmed bin Abdullah isimli kaptanın gemisinde hizmet verirken, aynı gemide topçu olan Şahin bin Abdullah'ın geminin toplarından birini ateşlemesi ile topun parçalarından birisinin sağ kolunun pazusunu yaralaması olayıdır.³²⁶ Bu iki olayın mahkemeye intikal sebebi ise her iki olayda da yaralananların yaralanmaları sebebiyle iş yapamaz hale gelmeleri sebebiyle "*cerh-i mezburin mucib-i şer'isini*" talep etmeleri üzerine aralarında yaşanan tartışmadır. Yani yaralananlar yaralayanlardan iş göremez hale gelmeleri sebebiyle tazminat talebinde bulunmuşlardır. İlk olayda taraflar mahkeme

³²⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 11 b 2

³²⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 56 b 1

huzurunda 15 guruşa, ikinci olayda ise 2 esedi guruşa sulh olmuşlardır.³²⁷ Hirsofi veledi Papa Dimitri ise çıkan bir kavga esnasında korkmuş ve sarhoş olmasının etkisiyle kendini pencereden aşağıya atarak yaralanmıştır. Bu olayın mahkemeye intikal sebebi ise Hirsofi'nin kendi kendini yaralaması sebebiyle eğer ölürse kimseden davacı olmadığını ve kimseden kendi adına kan bedeli istenmeyeceğini mahkeme tutanaklarına kaydettirmesidir.³²⁸

b) Darp: Vurma, döğme, çarpma gibi anlamları olan darp olayına incelediğimiz sicilde bir kayıta rastlanmaktadır. Galata dışında el-Hac Hüsrev Mahallesiinde ikamet eden Mehmed bin Sâlih, daha önce kendisini darp edip yaraladıkları gerekçesiyle haklarında davacı olduğu Estemat veledi Lefter ve Kiryako veledi Dimitri ile olan davasından vazgeçtiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.³²⁹ Mehmed bin Sâlih'in somut delillerle sabit davasından neden vazgeçtiğine dair elimizde herhangi bir ipucu olmamakla birlikte pek çok sebep düşünülebilir.

c) Gasp: El koyma, zorla elinden alma manalarına gelen gasp olayı ile ilgili incelediğimiz sicilde iki adet kayıt yer almaktadır. Galata'ya bağlı İstinye nahiyesine tabi Yeniköy'de oturan Fotni binti Moşkaro ölen kız kardeşi Tufana'nın kocası Todoş veledi Tanaş'ın kız kardeşine ait bazı mallara el koyduğunu iddia ederek mahkemeye başvurmuştur.³³⁰ Diğer kayıta ise Galata'ya bağlı Tophane'de Firuz Ağa Mahallesiinde ikamet eden Ayşe binti Süleyman Kocası Yusuf bin Abdullah'ın kendine ait bir takım kıymetli eşyalara kendi izni olmadan el koyduğunu ifade ederek bu eşyaların kocasından alınarak kendisine verilmesi talebiyle mahkemeye başvurmuştur.³³¹

ç) Cinayet: Topçu Kuşçuoğlu Ali Beşe Sultan Bâyezid Mahallesiinde bakkal olan Yani'yi panyal tabir edilen bir bıçakla yaralamış ve bakkal Yani ölmüştür. Bunun üzerine mahkemeden Mevlânâ Mustafa Efendi ibni eş-Şeyh Ali

³²⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 11 b 2, 56 b 1

³²⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 21 a 1

³²⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 47 b 1

³³⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 4 b 2

³³¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 55 b 2

olay yerine giderek olay yerinde keşif ve muayene yapmıştır.³³² Cinayeti kimin işlediği belli olmayan bir başka olayda ise bir maktul ile ilgili olarak keşif söz konusudur.³³³

d) Şetm: Zaman zaman küfür veya hakaret içeren kötü sözde kişiler arasında huzursuzluklara ve mahkemeye aksedecek olaylara sebep olmaktaydı. Galata kapılarından Kürkçü Kapısı dışındaki çarşıda Kiryako veledi Yorgi isimli küçük çocuğun vekili olan Nikola veledi Dimitri mahkemeye başvurarak Dimyat Kasabası sakinlerinden olup yine Kürkçü Kapısı haricindeki bir evde misafir olarak bulunan Rıdvan bin Mehmed'in bir gün önce vekili olduğu Kiryako'yu bıçakla yaraladığını ifade ederek tazminat talebiyle mahkemeye başvurmuş, Rıdvan bin Mehmed ise cevabında Kiryako'nun kötü sözlerle kendini kışkırttığını ifade ederek yaralama olayını gerçekleştirdiğini itiraf etmiştir.³³⁴

e) Hırsızlık: İstanbul'da Aslanhane yakınlarında terzi olan Anastas veledi Nikola, yanında yardımcısı olan Anastas'ın dükkânında var olan bir miktar para ve bir miktar malı çalarak kaçtığını ifade ederek, malların aynılarının alıverilmesi veya parasının kendisine ödenmesi talebiyle mahkemeye başvurmuştur.³³⁵

İncelemiş olduğumuz Galata Mahkemesine ait H.1098 – 1099 yıllarını kapsayan 141 numaralı sicil defterinde yer alan 278 kayıt içerisinde mahkemeye yansıyan adli olayların sayısındaki azlık toplumun huzur ve güven içerisinde yaşadığını göstermektedir.

B) Diğer Kayıtlar

İncelediğimiz 141 No'lu Galata Şer'iyeye Sicili'nde i'lamlar ve hüccetlerin dışında merkezden gönderilen ferman, berat ve buyruldu kayıtlarıda yer almaktadır.

³³² Galata 141 No'lu Ş.S., 2 a 1

³³³ Galata 141 No'lu Ş.S., 24 b 2

³³⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 6

³³⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 12 b 2

a) Fermanlar: İncelediğimiz sicilde üç adet ferman sureti yer almaktadır. İçeriklerine baktığımızda bu üç fermanın vergilerin toplanması ile ilgili sadır olduğu anlaşılmaktadır. Fermanlar Galata kadısına hitaben kaleme alınmış olup ilk ferman üç kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda Ermeni cizyedarı Ahmed'in hükümete arzuhalde bulunup 1099 senesine ait olmak üzere iltizam usulüne göre İstanbul, Galata, Üsküdar ve Eyüp'te ikamet eden gayrimüslimlerden cizyelerini talep ettiğinde vermek istemeyip zorluk çıkardıklarını bildirmesi üzerine bu kişilerini isimlerinin ve ödeyecekleri vergi miktarının tespit edilerek merkeze bildirilmesi emri, ikinci kısımda Rumeli vilayetinde çiftlerini bozarak çalışmak için Bursa, İstanbul, Üsküdar, Haslar, Edirne, Silivri, İznikmid ve Kocaeli'ne gelenlerden, yerlerini terk ederek köylerin harap olmasına ve bu yüzden üretimin azalmasına neden oldukları için 3'er akçe cizye vermeleri, yine ergenliğe girmeyenlerden yarım, on yaşını dolduranlardan tam cizye alınması emri yer almaktadır. Üçüncü kısımda ise Kocaeli'nde kışı geçiren rençberlerin her sene Rumeli'nden koyun getirip Beşiktaş ve Ortaköy iskelelerinden Üsküdar'a geçtiklerini ve koyun başına 1 akçe geçiş vergisi verdiklerini fakat Galata voyvodası'nın daha fazlasını talep ederek kendilerini rencide ettiğinden şikâyetle rencide olunmamak ricasıyla arzu hal de bulunmaları üzerine hayvan başına 1 akçe, 300 baş hayvandan 5 akçe, 200 baş hayvandan da 20 akçe adet-i alâmiye vergisi alınması emri ile sadır olmuştur.³³⁶ İkinci fermanında ise nüzul bedellerinin toplanması,³³⁷ üçüncü fermanında ise kürkçü bedeli avarızlarının toplanması ile ilgilidir.³³⁸ Fermanlarda vergilerin toplanması ile ilgili olarak kesinlikle taviz verilmemesi emrolunmuş aynı zamanda da vergiler toplanırken halka kesinlikle eziyet edilmemesi ve bu hususta gerekli hassasiyetin gösterilmesi vurgulanmıştır.

b) Buyrulduklar: İncelediğimiz sicilde Galata mahkemesi tarafından kaydı tutulan buyruldu sayısı altıdır. İlk buyruldu Galata'da sarhoşların halka rahatsızlık verdikleri ve halka eziyet ettikleri şikâyetleri üzerine gerekli tedbirlerin alınması için Galata Voyvodası'na hitaben yazılmıştır.³³⁹ İkinci buyruldu Galata kadısına hitaben kaleme alınmış olup İstanbul çevresinde yaşayan Ermeniler'e ait başıboş

³³⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 62 b 1

³³⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 64 a 1

³³⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 64 a 2

³³⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 66 b 1

hayvanlardan alınan yave cizyelerinin tespiti ve satılan hayvanlarının bedellerinin sahiplerine ödenmesi için sergi ettirilmesi isteğini bildirilmektedir.³⁴⁰ Galata kadısına gönderilen diğer bir buyruldu da ise eski kaim makam Receb Paşa'nın firar etmesi ve saklanması üzerine yerini haber verene 500 altın verileceğinin dellala ilan ettirilmesi buyrulmaktadır.³⁴¹ Receb Paşa'nın firar ederek saklanması ve yerini haber verene 500 altın verilecek olması Receb Paşa'nın çok ciddi bir suç işlediğini göstermektedir. İncelediğimiz sicilde Receb Paşa'nın suçu ve akıbeti hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Bir diğer buyruldu da ise mülk sahibi kişilerin bahçe, çiftlik ve saraylarında çalışarak para kazanan bir kısım Ermeni ve Anadolu Rum'undan alınması gereken yave cizyesini, ergenliğe ulaşmamış olanlardan alınan yarım cizyeyi ve on yaşından büyük olanlardan alınan tam cizyeyi ödemekten kaçınan ve zorluk çıkaranların isimleri ve ödemeleri gereken vergi miktarlarının tespit edilerek merkeze bildirilmesi buyrulmaktadır.³⁴² Galata kadısına gönderilen bir başka buyruldu ise Galata zindanında ki mahkumlarla ilgilidir.³⁴³

c) Berâtlar: Genel olarak berât şahıs veya hükmî şahıslara, bir yetki veya imtiyaz sağlayan veya devlete ait mallar üzerinde tasarruf veya mülkiyet hakkı te'sis eden ve bu ayrıcalıkları üçüncü şahıslar karşısında tasdik ve emreden sultânî hükümlerdir.³⁴⁴ Sicilimizde yer alan dört beratın üçü gayrimüslimlere, bir tanesi Müslüman bir vatandaşa verilmiştir. İlk beratta Eskuli veledi Manol'a her yıl yeniçeri odalarından birinci bölük ortalarında yanan kandiller için kendi malından zeytinyağı vermesi karşılığında,³⁴⁵ ikinci beratta Kostantin veledi Babafilo'ya dergâh-ı âlî yeniçerileri ağası kapısında bulunan çeşmelerin ve suyollarının tamiri için ve kandiller için her sene kendi malından bezir yağı, zeytinyağı, keten bezi ve mum vermesi karşılığında, üçüncü beratta Yanaki veledi Nikola'nın oğlu Endoni'ye Yeniçeri ağası kapısındaki divanhanede yanan

³⁴⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 67 b 1

³⁴¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 67 b 2

³⁴² Galata 141 No'lu Ş.S., 62 a 1

³⁴³ Galata 141 No'lu Ş.S., 66 a 2

³⁴⁴ Nejdet Gök, "Osmanlı Beratları Kapsamında Diplomatika İlmi Veya İlm-i İnşâ", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 20, Konya 2008, s. 743

³⁴⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., Giriş

kandiller için senede seksen vukıyye zeytinyağı vermesi karşılığında³⁴⁶ örfi vergilerden muaf tutulacakları birer berat verilmiştir. Son kayıta ise Abdülbaki Ağa'ya “*müdde'inin mâl-ı makbûzundan*” yüzde iki akçe ücret ile Galata mahkemesinin muhırbaşılık görevi beratı verilmiştir.³⁴⁷

ç) Arz-ı Hal, Mürasele ve Tezkireler: İncelediğimiz sicilde Niderlanda (Holanda) elçisi tarafından, Gelibolu konsolosları Yako'nun Galata'daki menzili yakınlarındaki bir harabedeki bir insan cesedi kokusundan rahatsızlık duymaları sebebiyle durumun keşfinin yapılması ve cesedin kaldırılması ricası ile yazılmış bir arz-ı hal bulunmaktadır.³⁴⁸

Ayrıca topçu neferatının mevacibi, için yazılmış bir tezkire³⁴⁹ ve kadı tarafından Galata, Kasımpaşa, Tophane, Beşiktaş ve İstinye mahkemelerinde görevli naiblere³⁵⁰ ve muhırbaşına³⁵¹ yazılmış birer adet mürasele kaydı bulunmaktadır.

3) Galata Mahkemesi'ne Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Galata'da İdari Durum

A) Galata Mahkemesi ve Galata Kadısı

Kadı, en genel tarifile kaza yani yargı işlerine bakan görevliye verilen bir unvandır. Ahali arasında vuku bulan ihtilafların çözülmesi maksadıyla İslâmiyet'in ilk devirlerinden itibaren var olan bu müessese, Osmanlıların da ilk dönemlerinden itibaren varlığını göstermiştir. Osmanlı devlet düzeni içerisinde oldukça önemli bir mevkii ve vazifesi olan ve ulema sınıfının içerisinde yer alan kadılar imparatorluğun vilâyet ve kazalarında eksiksiz olarak bulunmakta, mahkemelerde yargı görevini yerine getirmektedirler. Yargı görevinin yanı sıra mülki, beledi, mali ve askeri sahaları kapsayan görevi göz önüne alındığında onun kadar geniş görev alanı olan bir başka memur olmadığı görülür. Sadece

³⁴⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 64 b 1

³⁴⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 67 a 2

³⁴⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 66 b 2

³⁴⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 65 b 1

³⁵⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 67 a 1

³⁵¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 67 a 3

Müslüman ahalinin için değil gayrimüslim ahalinin de hukukunu gözetmesi ve mali yükümlülükleri yerine getirip getirmediğine dikkat etmesi gerekir.³⁵²

Galata kadılığı mahreç mevleviyetli kadılıklardan olup Osmanlı kaza teşkilatı içerisinde Bilad-ı Hamse ve Haremeyn mevleviyetliklerinden sonra üçüncü sırada yer alan önemli bir kadılıktı. Bilgi seviyesi ve eserleri ile tanınmayan bir kimsenin mevleviyet payeli bir kadılığa atanması hemen hemen imkânsız gibiydi.³⁵³ Dolayısıyla Galata'da görev yapan kadıların bu hususiyetlere sahip olduğunu düşünebiliriz.

İncelediğimiz sicilde 16 Muharrem 1099 tarihinde Haleb kadısı Muharremzade Mevlana Mehmed'in burusa payesiyle Galata kadılığına tayin edildiğini görmekteyiz.³⁵⁴ Yine Galata Kadısı Mahmud'un muhırbaşına gönderdiği bir müraseleyi görmekteyiz. Bu iki Galata kadısının dışında sicilde adı zikredilen diğer kadılar ise şunlardır;

İstanbul Kadısı İbrahim Efendi³⁵⁵

Tuzla Kadısı Ömer bin Ali³⁵⁶

Kadı Ali Efendi³⁵⁷

Kadı Muharrem Efendi³⁵⁸

Kadı Mehmed Efendi³⁵⁹

B) Galata Mahkemesi'ndeki Diğer Görevliler

a) Naibler

Naib vekil demektir. Bunlar kadılar tarafından belirli bir süre veya belirli bir iş için tayin edilen yardımcılardır. Kadıların verdikleri yetki çerçevesinde görevlerini yürütürler. Belirli bir iş için görev verilenler, genellikle keşif veya

³⁵² İlber Ortaylı, "Kadı", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.24, İstanbul 2001 s.69-70.

³⁵³ İlber Ortaylı, *a.g.m.*, s. 70.

³⁵⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 34 a 1

³⁵⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 36 a 2

³⁵⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 68 a 3

³⁵⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 27 a 3

³⁵⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 3 a 2, 3 b 1, 4 a 1. 5 b 2,6 a 1, 9 a 1, 10 a 2, 11 a 1, 21 a 3, 25 b 2, 27 a 3, 48 a 2

³⁵⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 23 b 2, 45 b 1, 51 a 1

kadının yetki alanına giren başka bir bölgede görevlendirilirler. Belirli bir süre için naib tayin edilenler ise, kadının görevi başında olmadığı zamanlarda ona vekâleten görev yaparlardı.

İncelediğimiz sicilde adı geçen naibler şunlardır;

Mevlana Mustafa Efendi ibni eş-Şeyh Ali³⁶⁰

Mevlana Yusuf Efendi ibni Abdullah³⁶¹

Mevlana Yusuf Efendi bin Abdülaziz³⁶²

Mevlana Yusuf Efendi bin Abdülmecid³⁶³

Mevlana Yusuf Efendi bin Abdünnezir³⁶⁴

Mevlana Yusuf Efendi bin Abdüssamed³⁶⁵

Mevlana Abdülbaki Efendi ibni Yusuf³⁶⁶

Mevlana Abdülkadir Efendi ibni Yusuf³⁶⁷

Mevlana Abdülatif Efendi bin Mehmed³⁶⁸

Mevlana Abdülbaki Efendi ibni Şaban³⁶⁹

Mevlana Abdullah Efendi ibni Yusuf³⁷⁰

Mevlana Muharrem Efendi ibni İbrahim³⁷¹

Mevlana Mahmud Efendi bin Mehmed³⁷²

Mehmed Efendi ibni Mustafa³⁷³

Mevlana Mehmed Şa'rani³⁷⁴

³⁶⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 2 a 1

³⁶¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 8 b 1, 29 b 1, 32 b 2, 41 a 1, 47 a 2, 54 b 2

³⁶² Galata 141 No'lu Ş.S., 9 a 2

³⁶³ Galata 141 No'lu Ş.S., 18 a 1

³⁶⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 25 a 1

³⁶⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 16 b 1

³⁶⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 32 b 1

³⁶⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 39 b 2

³⁶⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 24 b 2

³⁶⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 37 b 2

³⁷⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 50 b 1

³⁷¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 2 a 2

³⁷² Galata 141 No'lu Ş.S., 40 b 1, 40 b 2

³⁷³ Galata 141 No'lu Ş.S., 36 a 2, İstanbul kadısının bab naibi

³⁷⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 66 a 1

b) Şühûd-ül-hâl

Mahkemede yargılamaya bir anlamda müşahit sıfatıyla katılan şühûd-ül-hâl aslında yargılamanın seyrine etki eden şahitler olmayıp, mahkemede yargılamanın bir nevi gözlemcisi durumundaydılar. “Udûli’l Müslimin” de denilen ve yargı merkezinin ileri gelenlerinden 5-6 kişinin veya daha fazlasının katıldığı bu görevliler, kadıya müdahale etmemekle birlikte mahkeme alanındaki varlıklarıyla kadının adalet ilkesi içerisinde hüküm vermesine dolaylı bir etki yaparlardı. İncelediğimiz sicilde şühûdü’l hal’in genellikle toplumun güvenini ve itibarını kazanmış kadı, şeyh, imam, müezzin, efendi, seyyid, müderris, muallim gibi ileri gelen kişilerden oluştuğunu görmekteyiz. Bunların yanı sıra esnaf, sıradan vatandaşlar, gayrimüslim vatandaşlar, kâtip ve muhızır gibi mahkeme görevlileri de şahitler arasında yer almaktaydı.

c) Kâtipler

Kâtibin en önemli görevi, tarafların iddia ve savunmalarını, şahitlerin ifadelerini doğru olarak kayda geçmektir. Sicilde isim geçen kâtipler şunlardır;

İsmail Efendi³⁷⁵

Abdüllatif Efendi³⁷⁶

Ahmed Çelebi³⁷⁷

Abdülbaki Efendi³⁷⁸

Ahmed Efendi³⁷⁹

Hüseyin Efendi³⁸⁰

Mehmed Efendi³⁸¹

Abdullah Efendi³⁸²

Abdurrahman Efendi bin Hüseyin Efendi³⁸³

³⁷⁵ Galata 141 No’lu Ş.S., 6 a 1

³⁷⁶ Galata 141 No’lu Ş.S., 9 b 1,22 a 1,28 b 1,35 a 1

³⁷⁷ Galata 141 No’lu Ş.S., 9 b 1

³⁷⁸ Galata 141 No’lu Ş.S., 22 b 2,37 a 3

³⁷⁹ Galata 141 No’lu Ş.S., 28 b 1

³⁸⁰ Galata 141 No’lu Ş.S., 35 a 1,38 b 2,57 a 2,64 b 2

³⁸¹ Galata 141 No’lu Ş.S., 57 a 2, 60 a 2

³⁸² Galata 141 No’lu Ş.S., 61 b 2

³⁸³ Galata 141 No’lu Ş.S., 60 a 2

ç) Mübaşirler

Sicilde adı zikredilen mübaşirler şunlardır;

İslam Çavuş³⁸⁴
 Mustafa Çavuş³⁸⁵
 Abdullah Ağa ibni Derviş³⁸⁶
 Musa Çavuş³⁸⁷
 Ahmed Çavuş³⁸⁸
 Mustafa Ağa bin Hasan³⁸⁹
 Mehmed Çavuş ibni Receb³⁹⁰
 Ali Çelebi bin Osman³⁹¹

d) Muhzırlar

Muhzırlar kadıların yardımcısı durumundadırlar. Muhzır huzura getiren anlamında olup davacılarla dava olunanları mahkemeye getiren,³⁹² günümüz güvenlik güçlerinin yaptığı işi yapan görevlilerdir. Sicilde adı geçen muhzırlar şunlardır;

Davud bin Abdullah³⁹³
 Mustafa Çelebi³⁹⁴
 İsmail bin Abdullah³⁹⁵
 Hüseyin bin İbrahim³⁹⁶
 Ebu Bekir³⁹⁷
 Ali Ağa bin Mustafa³⁹⁸

³⁸⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 7 a 1

³⁸⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 7 b 1

³⁸⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 8 b 1

³⁸⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 14 a 1

³⁸⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 17 a 1

³⁸⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 25 a 1

³⁹⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 56 b 2

³⁹¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 1

³⁹² Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C. 2, s.572.

³⁹³ Galata 141 No'lu Ş.S., 25 a 1

³⁹⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 36 a 1

³⁹⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 41 a 1

³⁹⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 47 a 2

³⁹⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 55 b 3

³⁹⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 56 b 2

İbrahim Beşe³⁹⁹

Cafer⁴⁰⁰

Hüseyin⁴⁰¹

Hamza⁴⁰²

Hasan bin Mustafa⁴⁰³

Elhac Mehmed bin Abdülkerim⁴⁰⁴

İsmail bin Abdurrahim⁴⁰⁵

e) Çavuşlar

Günümüzdeki icrâ' memurları ve kısmen de savcılarının ve emniyet görevlilerinin vazifelerini îfâ ederlerdi. Mahkeme i'lâmlarının icrâ'cısını, borçlunun mallarını satarak borcunun ödenmesini, icab ederse mahkeme kararıyla borçlunun hapisle cezalandırılmasını sağlardı. Sicilde adı geçen çavuşlar şunlardır;

Mehmed Çavuş bin Abdullah⁴⁰⁶

Mahmud Çavuş ibni Osman⁴⁰⁷

Ali Çavuş bin Ahmed el-Muid⁴⁰⁸

C) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'îye Sicili'nde Adı Geçen

Diğer Devlet Memurları ve Devlet Görevlileri

Sadrazam Siyavuş Paşa⁴⁰⁹

Yeniçeri Ağası Mustafa⁴¹⁰

Serdar Ali Paşa bin İsa⁴¹¹

³⁹⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 57 b 2

⁴⁰⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 2

⁴⁰¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 4

⁴⁰² Galata 141 No'lu Ş.S., 13 a 1

⁴⁰³ Galata 141 No'lu Ş.S., 32 b 1

⁴⁰⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 18 a 1

⁴⁰⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 41 a 1

⁴⁰⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 45 b2

⁴⁰⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 52 a2

⁴⁰⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 54 b2

⁴⁰⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 35 b 1

⁴¹⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 64 b 1

⁴¹¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 25 b 1

- Amasra Serdarı Mustafa Beşe⁴¹²
 Galata Voyvodası Mahmud Ağa bin Abdülkadir⁴¹³
 Bostancıbaşı Musa Ağa⁴¹⁴
 Kilercibaşı Ahmed Ağa⁴¹⁵
 Kürkçübaşı Ahmed Ağa⁴¹⁶
 Serbezirgânı Hassa Ahmed Ağa bin Abdülvehhab⁴¹⁷
 Tersane Emîni Mehmed Efendi bin Elhac Yusuf⁴¹⁸
 Tersane-i Amire Kethüdası Ekşi Mehmed Paşa⁴¹⁹
 Tersane Katibi Mustafa Efendi⁴²⁰
 Tersane-i Amire Çavuşu Ali Çavuş ibni Mehmed⁴²¹
 Dergah-ı Ali Kapıcısı Ömer Beğ bin Mehmed⁴²²
 Dergah-ı Ali Yeniçerilerinin kethüdası Yusuf Ağa bin Hasan⁴²³
 Galata Voyvodası Vekili Receb Beğ bin Mehmed⁴²⁴
 Çavuşlar Kethüdası Yusuf Ali⁴²⁵
 Ümera-i Bahriyeden Ali Beğ ibni İbrahim Paşa⁴²⁶
 Ümera-i Bahriyeden Bekir Paşa⁴²⁷
 Ümera-i Bahriyeden İbrahim Paşa ibni El-merhum Ahmed Paşa⁴²⁸
 Ümera-i Kiram Abdülkadir Paşa⁴²⁹
 Hassa Mi'marı Üstad Mehmed Halife ibni Abdullah⁴³⁰
 Hassa Mi'marı Üstad Ali bin Abdullah⁴³¹

⁴¹² Galata 141 No'lu Ş.S., 21 b 1

⁴¹³ Galata 141 No'lu Ş.S., 18 a 1

⁴¹⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 25 a 1

⁴¹⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 2 b 2

⁴¹⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 40 b 1

⁴¹⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 25 a 1

⁴¹⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 68 b 2

⁴¹⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 18 a 1

⁴²⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 13 a 1

⁴²¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 38 a 1

⁴²² Galata 141 No'lu Ş.S., 35 b 1

⁴²³ Galata 141 No'lu Ş.S., 15 a 3

⁴²⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 24 b 2

⁴²⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 68 a 3

⁴²⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 46 a 1

⁴²⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 21 b 1

⁴²⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 44 b 1

⁴²⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 38 a 1

⁴³⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 2 a 2

⁴³¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 9 a 2

- Hassa Mi'marı Üstad Mustafa Beşe ibni Abdurrahman⁴³²
 Hassa Mi'marı Üstad Ahmed Halife bin Abdüssamed⁴³³
 Kıbrıs Mütesellimi Ali Ağa ibni Abdurrahman⁴³⁴
 İnebolu Kethüdası Mehmed⁴³⁵
 Ermeni Cizyedarı Ahmed⁴³⁶
 Kaim makam Receb Paşa⁴³⁷
 Sipahi Ali Beğ ibni Hızır bin Ali⁴³⁸
 Sipahi Veli Beğ bin Mehmed⁴³⁹
 Sipahi Ahmed Beğ ibni Sefer⁴⁴⁰
 Sipahi Mustafa Beğ ibni Mehmed bin Abdullah⁴⁴¹
 Bakkalbaş Mustafa⁴⁴²
 Bakkalbaş Mehmed⁴⁴³
 Muhzırbaş Abdülbaki Ağa⁴⁴⁴
 Muhzırbaş Mehmed⁴⁴⁵
 Dellal Hüseyin Çelebi ibni Mustafa⁴⁴⁶
 Müfettiş Abdürrezzak Efendi⁴⁴⁷
 Üstad Ahmed bin Abdullah⁴⁴⁸
 Üstad Ömer bin Nasuh⁴⁴⁹
 Üstad Ahmed bin Mehmed⁴⁵⁰
 Üstad Salih bin Bayram⁴⁵¹

⁴³² Galata 141 No'lu Ş.S., 54 b 2

⁴³³ Galata 141 No'lu Ş.S., 16 b 1

⁴³⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 68 a 3

⁴³⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 32 b 1

⁴³⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 62 b 1

⁴³⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 67 b 2

⁴³⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 28 b 1

⁴³⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 30 b 1

⁴⁴⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 38 a 2

⁴⁴¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 46 b 2

⁴⁴² Galata 141 No'lu Ş.S., 65 b 3

⁴⁴³ Galata 141 No'lu Ş.S., 66 a 1

⁴⁴⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 67 a 1

⁴⁴⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 66 a 1

⁴⁴⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 45 b 2

⁴⁴⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 13 b 2

⁴⁴⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 24 a 3

⁴⁴⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 45 b 2

⁴⁵⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 48 a 2

⁴⁵¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 48 a 2

- Üstad Bekir bin Ali⁴⁵²
 Teberdar Musa Halife ibni Mehmed⁴⁵³
 Teberdar Mustafa Halife ibni Osman⁴⁵⁴
 Teberdar Ali Halife ibni Ahmed⁴⁵⁵
 Teberdar Hüseyin Halife ibni Mehmed⁴⁵⁶
 Teberdar Mustafa ibni Mehmed⁴⁵⁷
 Teberdar Halife ibni Mehmed⁴⁵⁸
 Odabaşı Mustafa⁴⁵⁹
 Odabaşı Mehmed⁴⁶⁰
 Odabaşı Ahmed⁴⁶¹
 Odabaşı Ahmed Beşe⁴⁶²
 Odabaşı Fazlı⁴⁶³
 Bölükbaşı Ahmed bin Abdülmecid⁴⁶⁴
 Bölükbaşı Abdullah Çelebi bin Süleyman⁴⁶⁵
 Bölükbaşı Ahmed Beşe⁴⁶⁶
 Bölükbaşı Hamza Beşe⁴⁶⁷
 Bölükbaşı Ahmed Çelebi bin Mustafa⁴⁶⁸
 Bölükbaşı Ömer Beşe bin Abdülgani⁴⁶⁹
 Bölükbaşı Ahmed Beşe bin Mustafa⁴⁷⁰
 Çukadar el-Hac Abbas⁴⁷¹

⁴⁵² Galata 141 No'lu Ş.S., 14 b 2
⁴⁵³ Galata 141 No'lu Ş.S., 34 b 2
⁴⁵⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 34 b 2
⁴⁵⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 34 b 2
⁴⁵⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 61 a 1
⁴⁵⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 34 b 2
⁴⁵⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 34 b 2
⁴⁵⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 38 b 2
⁴⁶⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 41 b 1
⁴⁶¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 14 b 2
⁴⁶² Galata 141 No'lu Ş.S., 24 b 2
⁴⁶³ Galata 141 No'lu Ş.S., 49 b 1
⁴⁶⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 8 b 1
⁴⁶⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 13 a 1
⁴⁶⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 28 b 1
⁴⁶⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 28 b 1
⁴⁶⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 38 b 2
⁴⁶⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 56 b 2
⁴⁷⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 56 b 2
⁴⁷¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 2 a 1

Çukadar Mehmed Beşe ibni Abdülmecid⁴⁷²

Çukadar Mehmed bin Abdüssamed⁴⁷³

Çukadar Mustafa Beşe ibni İbrahim⁴⁷⁴

Çukadar el-Hac Abbas Beşe ibni Abdürrahim⁴⁷⁵

Su Nazırı⁴⁷⁶

Hamr emini, Subaşı, Asesbaşı, Yasakçı, Muhtesip⁴⁷⁷

Ç) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Galata'ya bağlı Nahiyeler

a) **İstinye Nahiyesi**⁴⁷⁸: Günümüzdeki adının da kaynağı köyün eski adı olan Sosthenion'dur. Constantinus zamanında buraya Ayiosa Mikhael Kilisesi yaptırılmıştır. İstinye hem yatay hem de dikey ekseninde çok derin bir koy olduğu için bilinen en eski zamanlardan beri bir tersane, kalafat yeri ve liman olarak kullanılmıştır. En eski Osmanlı yerleşimi ise pek çok örnekte olduğu gibi saray çevresinin öncülüğü ile ortaya çıkmıştır. II. Bayezid'in torunu Neslişah Sultan'ın yaptırdığı bir mahalle ve bir mescit bu köydeki ilk Osmanlı yerleşimini çekirdeğini oluşturmuştur.⁴⁷⁹

İstinye Nahiyesine bağlı mahalleler;

Boğazkesen mahallatından el-Hac Kemal Mahallesi⁴⁸⁰

Boğazkesen mahallatından Kayalar Mahallesi⁴⁸¹

Yeniköy'de Osman Reis Mahallesi⁴⁸²

Rumeli Hisarı Kasabası'nda Baltalimanı nam karye'de Başbakçı Mahallesi⁴⁸³

⁴⁷² Galata 141 No'lu Ş.S., 8 b 1

⁴⁷³ Galata 141 No'lu Ş.S., 25 a 1

⁴⁷⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 41 a 1

⁴⁷⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 18 a 1

⁴⁷⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 13 a 1

⁴⁷⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., Giriş sayfasında bulunan berat

⁴⁷⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 3 a 1

⁴⁷⁹ İsmail Güzelsoy, *İstanbul Gezi Rehberi 2 Günde Pera ve Boğaz*, Alfa Yayınları, İstanbul 2009, s. 186.

⁴⁸⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 55 a 2, 56 a 1

⁴⁸¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 25 a 1

⁴⁸² Galata 141 No'lu Ş.S., 9 a 2

⁴⁸³ Galata 141 No'lu Ş.S., 15 a 3

Rumeli Hisarı Kasabası'nda Beğ Mahallesi⁴⁸⁴

İstinye Nahiyesine bağlı karyeler;

Sarıyer nam karye⁴⁸⁵

Yeniköy nam karye⁴⁸⁶

Baltalimanı nam karye⁴⁸⁷

b) Kapıdağ Nahiyesi⁴⁸⁸: Galata kadılığının sınırları Tophane'den Rumeli Kavağı' na kadar boğazın Avrupa yakasındaki köy ve kasabaları; Hasköy, Sütlüce ve Kasımpaşa ile birlikte halicin kuzey kısmını, Marmara'daki Kapıdağ Yarımadası dahil Bandırma' ya kadar uzanıyordu.⁴⁸⁹

Kapıdağ Nahiyesine tabi karyeler;

Erdek nam karye⁴⁹⁰

Meyhane nam karye⁴⁹¹

c) Marmara Nahiyesi⁴⁹²: Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi Galata Kadılığının sınırları Marmara kıyılarının bir kısmını içine almaktaydı.

İncelediğimiz sicilde Marmara nahiyesine tabi Fevt Ali Karyesi⁴⁹³ zikredilmektedir.

D) Galata Mahkemesine Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre

Galata'ya bağlı Kasabalar

a) Beşiktaş Kasabası⁴⁹⁴ ve Beşiktaş'a Bağlı Mahalle ve Karyeler:

Osmanlı donanmasının yönetici zümresinin yerleşme alanı olarak bilinmektedir. Denize nazır aynı zamanda merkeze çok uzak olmayan bu nokta kaptan-ı deryaları cezbetmiştir. Hatta Kaptan-ı Derya Barbaros Hayreddin Paşa'nın burada bir yalısının olduğu kesin olarak bilinmektedir. Bir kaptan-ı derya'nın burada

⁴⁸⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 16 b 1

⁴⁸⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 3 a 1

⁴⁸⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 4 b 1, 4 b 2

⁴⁸⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 15 a 3

⁴⁸⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 3 b 1

⁴⁸⁹ Salih Aynural, *a.g.e.*, s. 2.

⁴⁹⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 3 b 1, 5 b 2

⁴⁹¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 5 b 1, 33 b 1

⁴⁹² Galata 141 No'lu Ş.S. 27 a 2

⁴⁹³ Galata 141 No'lu Ş.S., 27 a 2

⁴⁹⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 8 b 1

oturması stratejik olarak önemli bir karar olsa gerek. Zaten Beşiktaş Boğaziçi'nde ilk örgütlü Osmanlı yerleşimidir.⁴⁹⁵

Beşiktaş'a bağlı mahalleler ve karyeler:

Sinan Paşa mahallesi⁴⁹⁶

Yenimahalle⁴⁹⁷

Kefere mahallesi⁴⁹⁸

Kuruçeşme nam karye⁴⁹⁹: Sadrazam Fazıl Ahmed Paşa'nın kız kardeşi tarafından 1683 yılında yaptırılan "Hemşire Çeşmesi" nin zamanla kuruması ile bu adı almıştır.⁵⁰⁰ Bir başka rivayet ise Fatih'in tezkirecibaşı Osman Efendi Camii'nin akmayan çeşmesinden bu adı aldığıdır.⁵⁰¹

Arnavud karyesi⁵⁰²: Adının kaynağı tam olarak bilinmese de Arnavutların hem Fatih döneminde hem de, 17 . yüzyılın sonlarına doğru köyün yanıp kül olmasından sonra Sadrazam Mehmed Paşa tarafından yeniden inşa ettirilen köye yine Arnavutların yerleştirilmesi ile bu adı aldığı bilinmektedir.

b) Kasımpaşa Kasabası⁵⁰³ ve Kasımpaşa'ya Bağlı Mahalle ve Karyeler: Kanuni Sultan Süleyman'ın vezirlerinden Güzelce Kasım Paşa vadinin içerisine bir cami ve hamam yaptırdığı için bu adı almıştır.⁵⁰⁴

Kasımpaşa'ya bağlı mahalleler ve karyeler

Kalafatçıbaşı Mahallesi⁵⁰⁵

el-Hac Ferhad Mahallesi⁵⁰⁶

Tozkoparan Mahallesi⁵⁰⁷

Yel değirmeni Mahallesi⁵⁰⁸

⁴⁹⁵ İsmail Güzelsoy, *a.g.e.*, s. 159-160.

⁴⁹⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 55 b 3

⁴⁹⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 5

⁴⁹⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 41 a 1

⁴⁹⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 8 b 1

⁵⁰⁰ Önder Şenyapılı, *İsim İsim İstanbul*, Boyut Yayınları, İstanbul 2009 s. 218.

⁵⁰¹ İsmail Güzelsoy, *a.g.e.*, s. 170.

⁵⁰² Galata 141 No'lu Ş.S., 15 b 3, 24 a 1

⁵⁰³ Galata 141 No'lu Ş.S., 17 a 1

⁵⁰⁴ Önder Şenyapılı, *a.g.e.*, s. 201.

⁵⁰⁵ Galata 141 No'lu Ş.S 57 b 2

⁵⁰⁶ Galata 141 No'lu Ş.S 59 b 4

⁵⁰⁷ Galata 141 No'lu Ş.S 43 a 1, 52 a 2

⁵⁰⁸ Galata 141 No'lu Ş.S 13 a 2, 25 b 1, 25 b 2, 26 b 1, 31 b 1, 36 a 2

Bedreddin Beğ Mahallesi⁵⁰⁹

Küçük Piyale Paşa Mahallesi⁵¹⁰

Sururi Mahallesi⁵¹¹

Karaçoban Mahallesi⁵¹²

Edhem Mahallesi⁵¹³

el-Hac Şa'ban Mahallesi⁵¹⁴

el-Hac Hüsrev Mahallesi⁵¹⁵

Tatavla nam karye⁵¹⁶: Kasımpaşa Deresinin yukarısında bir Rum köyüdür. Tatavla at ahırını anlamına gelen Rumca “tavla” sözcüğünden geliyor. O tarihlerde Peralıların at ahırlarının bulunduğu bir bölge olduğu bilinmektedir.⁵¹⁷

c) Tophane Kasabası⁵¹⁸ ve Tophane'ye Bağlı Mahalleler: Tamamıyla Türklerin oturduğu, bir Topçu kışlası ve Topçubaşı sarayı ile top ve havan topu imal edilen beş kubbeli kargir bir top dökümhanesi vardır.

Tophane'ye bağlı mahalleler

el-Hac Ali Mahallesi⁵¹⁹

Ayaspaşa Mahallesi⁵²⁰

Cihangir Mahallesi⁵²¹

Karabaş Mahallesi⁵²²

Firuz Ağa Mahallesi⁵²³

Tomtom Mahallesi⁵²⁴

Cemanker Mahallesi⁵²⁵

⁵⁰⁹ Galata 141 No'lu Ş.S 31 a 1, 31 a 2, 31 b 1,32 a 2

⁵¹⁰ Galata 141 No'lu Ş.S 40 a 2

⁵¹¹ Galata 141 No'lu Ş.S 11 b 2

⁵¹² Galata 141 No'lu Ş.S 13 a 1

⁵¹³ Galata 141 No'lu Ş.S 14 a 3

⁵¹⁴ Galata 141 No'lu Ş.S 15 a 3

⁵¹⁵ Galata 141 No'lu Ş.S 56 b 2

⁵¹⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 17 a 2, 28 a 1

⁵¹⁷ Önder Şenyapılı, *a.g.e.*, s. 332.

⁵¹⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 5 b 2

⁵¹⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 5 b 2

⁵²⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 57 b 2

⁵²¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 58 a 2

⁵²² Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 3

⁵²³ Galata 141 No'lu Ş.S., 44 a 2, 50 a 1, 54 b 1, 55 b 2, 60 a 2

⁵²⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 9 b 1, 10 a 2, 16 a 1, 24 a 3, 39 b 2, 50 b 1

⁵²⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 51 b 1

Hüseyin Ağa Mahallesi⁵²⁶

Katib Mustafa Çelebi Mahallesi⁵²⁷

Ebu'l Fazl Mahallesi⁵²⁸

Perizat Hatun Mahallesi⁵²⁹

İlyas Çelebi Mahallesi⁵³⁰

Kazgancıbaşı Mahallesi⁵³¹

Kamer Hatun Mahallesi⁵³²

Atik Ali Paşa Mahallesi⁵³³

ç) Fındıklı Kasabası⁵³⁴ ve Fındıklı'ya Bağlı Mahalleler: adının bu bölgedeki fındık bahçelerinden geldiği kabul edilir.⁵³⁵ Osmanlıya kadar sürekli bir yerleşimin olduğuna dair kesin bir kanıt olmamakla beraber ilk zamanlardan itibaren ağaçlık bir alan olması sebebiyle Osmanlı'nın ilk mesire yerlerindedir.⁵³⁶

Fındıklı'ya bağlı mahalleler

Molla Efendi Mahallesi⁵³⁷

Avni Efendi Mahallesi⁵³⁸

E) Galata'ya bağlı Mahalleler ve Karyeler

Camii Kebir Mahallesi⁵³⁹

Bereketzade Mahallesi⁵⁴⁰

Emekyemez Mahallesi⁵⁴¹

Sultan Bayezid Mahallesi⁵⁴²

⁵²⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 32 a 2, 55 a 1

⁵²⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 40 b 1, 40 b 2, 47 a 1

⁵²⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 35 a 2

⁵²⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 48 b 1

⁵³⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 29 b 1

⁵³¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 41 b 2

⁵³² Galata 141 No'lu Ş.S., 56 b 2

⁵³³ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 3

⁵³⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 8 b 1

⁵³⁵ Şenyapılı, *a.g.e.*, s. 128.

⁵³⁶ Güzelsoy, *a.g.e.*, s.153

⁵³⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 8 b 1

⁵³⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 50 b 2

⁵³⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 3 b 2

⁵⁴⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 2 b 1, 11 b 3, 12 a 2, 24 a 3, 24 a 3, 36 a 1, 39 b 2, 49 a 3, 51 b 3, 53 a 1,

⁵⁴¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 30 b 2, 31 b 1, 49 a 1, 59 a 1, 60 a 1,

⁵⁴² Galata 141 No'lu Ş.S., 2 a 1, 2 a 2, 6 b 3, 9 a 1, 10 a 1, 15 a 3, 20 a 1, 21 a 3, 23 a 2, 23 b 1

el-Hac A'mî Mahallesi⁵⁴³
 Şehsuvar Mahallesi⁵⁴⁴
 el-Hac Musa Mahallesi⁵⁴⁵
 el-Hac Receb Mahallesi⁵⁴⁶
 Şahinoğlu Mahallesi⁵⁴⁷
 Boyacızade Mahallesi⁵⁴⁸
 Okçu Musa Mahallesi⁵⁴⁹
 Yolcuzade Mahallesi⁵⁵⁰
 Kumcu Musa Mahallesi⁵⁵¹
 Değirmenaltı Mahallesi⁵⁵²
 Alamescid Mahallesi⁵⁵³
 Hoca Kasım Mahallesi⁵⁵⁴
 Mumcuzade Mahallesi⁵⁵⁵
 Bekiroğlu Mahallesi⁵⁵⁶
 Yahya Çelebi Mahallesi⁵⁵⁷

Ortaköy nam karye⁵⁵⁸: İncelediğimiz sicilde Galata'ya bağlı bir karye olarak geçen Ortaköy Bizans döneminden itibaren bir balıkçı köyüdür. Osmanlı döneminde buraya Müslümanların yerleşmesi ise Kanuni Sultan Süleyman zamanında başlamış. En eski Osmanlı eseri ise Mimar Sinan'ın yaptığı hamamdır.⁵⁵⁹

⁵⁴³ Galata 141 No'lu Ş.S., 30 b 2, 31 a 1, 31 a 2, 31 b 1, 32 a 2, 32 b 1, 44 a 1, 44 b 2, 46 a 1

⁵⁴⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 10 b 1, 14 a 3, 21 a 2, 27 a 1, 36 b 2, 41 b 1, 42 a 1, 61 b 2

⁵⁴⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 38 b 2

⁵⁴⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 41 b 2

⁵⁴⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 49 a 2

⁵⁴⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 61 b 1

⁵⁴⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 18 a 1, 19 b 2, 43 b 2, 48 a 1, 49 a 1

⁵⁵⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 19 a 2, 19 b 3, 23 b 2, 23 b 3, 26 a 1, 58 a 1, 58 a 2, 60 b 2

⁵⁵¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 32 a 3, 32 b 1

⁵⁵² Galata 141 No'lu Ş.S., 41 a 1

⁵⁵³ Galata 141 No'lu Ş.S., 23 b 2, 23 b 3

⁵⁵⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 18 a 1

⁵⁵⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 18 b 1, 19 a 2

⁵⁵⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 41 a 1

⁵⁵⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 26 a 3

⁵⁵⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 9 b 1

⁵⁵⁹ Önder Şenyapılı, *a.g.e.*, s. 274.

**F) Galata Mahkemesi'ne Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Galata
Dışındaki Mahalleler**

Santa Marka Mahallesi⁵⁶⁰
 Müeyyetzade Mahallesi⁵⁶¹
 Müezzinzade Mahallesi⁵⁶²
 Depebaşı Mahallesi⁵⁶³
 Yazıcı Mahallesi⁵⁶⁴
 el-Hac Hüsrev Mahallesi⁵⁶⁵
 Sarı Lütü Mahallesi⁵⁶⁶

**G) Galata Mahkemesi'ne 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Galata
Dışında Adı Geçen Yerler**

a) İstanbul ve Mahalleleri

Cezri Kasım Paşa Mahallesi⁵⁶⁷
 Sarı Timurlaş Mahallesi⁵⁶⁸
 Mimar Ayas Mahallesi⁵⁶⁹
 Mahmut Paşa Mahallesi⁵⁷⁰
 Arabacı Bayezid Mahallesi⁵⁷¹
 el-Hac Emin Mahallesi⁵⁷²
 el-Hac Evliya Mahallesi⁵⁷³
 Nişancı Paşa Mahallesi⁵⁷⁴
 Kuyumcu Bahşayış Mahallesi⁵⁷⁵

⁵⁶⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 2 b 2, 20 b 1, 20 b 2
⁵⁶¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 33 a 1, 34 b 2, 50 a 1, 61 a 1
⁵⁶² Galata 141 No'lu Ş.S., 49 b 1
⁵⁶³ Galata 141 No'lu Ş.S., 61 b 3
⁵⁶⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 26 a 3
⁵⁶⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 47 b 1
⁵⁶⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 5 a 1, 14 b 2
⁵⁶⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 3 b 1
⁵⁶⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 8 a 2
⁵⁶⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 22 a 1
⁵⁷⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 8 b 1
⁵⁷¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 3 a 2
⁵⁷² Galata 141 No'lu Ş.S., 15 b 1
⁵⁷³ Galata 141 No'lu Ş.S., 14 b 1
⁵⁷⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 22 a 1
⁵⁷⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 14 b 1

Seyyid Mehmedzade Mahallesi⁵⁷⁶

Âşık Paşa Mahallesi⁵⁷⁷

Kızıldaş Mahallesi⁵⁷⁸

Hoca Kasım Mahallesi⁵⁷⁹

Mağnısali Çelebi Mahallesi⁵⁸⁰

Hubyar Mahallesi⁵⁸¹

Kepenekci Sinan Mahallesi⁵⁸²

Malta Mahallesi⁵⁸³

Ali Paşayı Atik Mahallesi⁵⁸⁴

Kapandakik Mahallesi⁵⁸⁵

Divan-ı Âli Mahallesi⁵⁸⁶

Akbıyık Mahallesi⁵⁸⁷

b) Üsküdar'a bağlı Mahalleler ve Karyeler

Bazarbaşı mahallesi⁵⁸⁸

Şeyh Selami mahallesi⁵⁸⁹

1) Çengel nam karye⁵⁹⁰: Bizans Dönemi'nde Sophia Limanı adıyla anılan bir limanı vardır. Köyün adı kıyısında bulunan büyük bir gemi çapasından gelmektedir. Türklerin çengel olarak ta adlandırdıkları bu çapadan dolayı buraya Çengel Köyü zamanla Çengelköy denilmiştir. Aynı zamanda burada dört kancalı gemi çapası imalatı yapıldığı için bu adı aldığı da söylenmektedir.⁵⁹¹

⁵⁷⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 55 b 3

⁵⁷⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 58 a 2

⁵⁷⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 2

⁵⁷⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 32 a 3

⁵⁸⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 36 a 2

⁵⁸¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 40 b 2

⁵⁸² Galata 141 No'lu Ş.S., 23 b 2, 23 b 3

⁵⁸³ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 3

⁵⁸⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 3

⁵⁸⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 30 a 1

⁵⁸⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 20 b 1

⁵⁸⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 58 a 1

⁵⁸⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 4 a 1

⁵⁸⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 61 a 1

⁵⁹⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 17 b 1

⁵⁹¹ İsmail Güzelsoy, *a.g.e.*, s. 231.

2) Maldepe nam karye⁵⁹²: Maltepe’de bulunan bir tümülüsün buranın ismine kaynaklık ettiği ileri sürülmektedir. Türkler tarafından Maltepe adı, "Höyük Tümülüs" (Yığmatepe), içinde hazine ve define veya küp dolu altınların yığıldığı tepe anlamında kullanılmaktadır. İstanbul’un fethinden sonra Maltepe’nin önemi daha da arttı. Osmanlı ordusunun Üsküdar’dan sonra ikinci durak yeri idi. Ordugâh Maltepe’de kuruluyordu.⁵⁹³

c) Eyüp’e bağlı nahiye, mahalle ve karyeler

Kadıköy⁵⁹⁴: Milattan önce kurulan kentin ilk adı Khalkedon’dur. Helencede “khalk” bakır anlamına gelse kökeni kalkada yani kala-ka(a)da iskele yeri anlamına gelmektedir. Kadıköy adı ise Fatih’in ilk İstanbul Kadısı Hızır Bey’den gelmektedir. Fatih bölgeyi kadıya verdiği için kadının köyünden Kadıköy olmuştur.⁵⁹⁵

Sütlüce⁵⁹⁶: Adını nereden geldiğine dair kesin bir bilgi olmamakla birlikte pek çok rivayet vardır. Bizanslıların buraya “galatyani” dedikleri bununda Rumca süt manasına gelen “galatea”dan geldiği ve burada annelerin sütünü çoğaltan bir ayazmanın olduğu rivayet edilir. Evliya Çelebi ise bitkisinin bolluğu ve havasının güzel olması sebebiyle sütünün halis olmasından dolayı buraya Sütlüce dendiğini ifade etmektedir.⁵⁹⁷

Hasköy nahiyesi⁵⁹⁸: Fatih Sultan Mehmet’in İstanbul Kuşatması esnasında otağını burada kurmasından dolayı padişaha has anlamında bu adı aldığı söylenmektedir.⁵⁹⁹

Hasköy’de bulunan mahalleler

Kayunizade mahallesi⁶⁰⁰

Keçeci Mahallesi⁶⁰¹

⁵⁹² Galata 141 No’lu Ş.S., 45 a 1, 46 a 2, 52 a 2, 54 a 1

⁵⁹³ Önder Şenyapılı, *a.g.e.*, s. 232.

⁵⁹⁴ Galata 141 No’lu Ş.S., 35 b 1

⁵⁹⁵ Önder Şenyapılı, *a.g.e.*, s. 190-191.

⁵⁹⁶ Galata 141 No’lu Ş.S., 34 b 2

⁵⁹⁷ Önder Şenyapılı, *a.g.e.*, s. 313.

⁵⁹⁸ Galata 141 No’lu Ş.S., 14 a 1

⁵⁹⁹ Önder Şenyapılı, *a.g.e.*, s. 157.

⁶⁰⁰ Galata 141 No’lu Ş.S., 36 a 2

⁶⁰¹ Galata 141 No’lu Ş.S., 60 a 3

Ğ) Taşra'da Adı Geçen Yerler

Yukarıdaki yerleşim yerlerinin dışında incelediğimiz sicilde çeşitli sebeplerle adı geçen diğer yerleşim yerleri ise şunlardır;

Cezire-i Sakız'da;

Yalı Mahallesi,⁶⁰² Eylatüriye Mahallesi,⁶⁰³ Balyokastre Mahallesi,⁶⁰⁴ Yerike Mahallesi.⁶⁰⁵

Derya-ı Sefid'de Cezire-i Cerbe'de; Sandağı Mahallesi⁶⁰⁶

Akdeniz kıyısında Kuşadası,⁶⁰⁷

Budin,⁶⁰⁸ Arabistan, Kudüs, Mescid-i Aksa,⁶⁰⁹ Şam,⁶¹⁰ Mağrib'de Trablus,⁶¹¹ Kırım,⁶¹² Malta,⁶¹³ Siyam,⁶¹⁴ Estendil Adası.⁶¹⁵

4) Galata Mahkemesi'ne Ait 141 No'lu Şer'îye Siciline Göre Galata'da Sosyal Hayat

A) Galata Mahkemesi'ne Ait 141 No'lu Şer'îye Siciline Göre Galata'nın Etnik Yapısı ve Nüfus

Doğu Akdeniz'in en önemli limanlarından biri kabul edilen Galata Bizans Devleti zamanından beri denizci İtalyanların en önemli uğrak yerlerinden biri olmuştur. Osmanlılar Galata'yı fethettiklerinde burada pek çok yabancı tüccarın yaşadığına şahit oldular. Fetihten sonra Galata'nın nüfusunda ciddi manada değişiklikler yaşandı. Zamanla Rum, Ermeni ve Yahudiler gelerek Galata'ya yerleşmeye başladılar. Osmanlıların uluslararası deniz ticaretinde söz hakkına sahip olma çaba ve gayretlerinin bir sonucu olarak Galata kısa sürede Fransız,

⁶⁰² Galata 141 No'lu Ş.S., 57 a 2

⁶⁰³ Galata 141 No'lu Ş.S., 44 a 1

⁶⁰⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 31 a 1

⁶⁰⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 21 a 1

⁶⁰⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 30 a 1

⁶⁰⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 39 a 1

⁶⁰⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 15 a 3

⁶⁰⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 58 a 2

⁶¹⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 32 b 2

⁶¹¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 60 b 2

⁶¹² Galata 141 No'lu Ş.S., 7 b 1

⁶¹³ Galata 141 No'lu Ş.S., 56 b 2

⁶¹⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 22 b 2

⁶¹⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 27 a 2

İngiliz, Holandalı ve diğer Avrupalıların sürekli uğradığı ve hatta zaman zaman uzun sürelerle konakladıkları bir yerleşim yeri haline geldi. Dolayısıyla bu kozmopolit yapının bir sonucu olarak şer'îye sicillerinde hem Müslümanların hem de gayrimüslümlerin çeşitli hukuki sebeplerle karşı karşıya geldiklerine şahit oluyoruz.

Osmanlı Devleti, başta yeni fethedilen yerler olmak üzere ülke toprakları üzerinde yaşayan halkın sayım ve yazımını yaptırmıştır. Çünkü reyânın iyi bir şekilde idaresi Osmanlı Devleti'nin yükseliş ve gelişme dönemlerinde devlet için esas sayılmıştır. Bu esasa göre de devlet için bilinmesi gereken en önemli şey reyânın elinde bulundurduğu toprak ve bu toprak ile reyâ arasında var olan ilişkidir. Reyâ ile toprak arasındaki bu ilişkiyi tanıyıp iyi bilmek için de öncelikle toprak ve nüfus sayımının yapılması gerekmektedir. Vergi ve askerlik işleri bu sayım ve yazım esasına dayandığından, devletin toprak düzeni ve yönetim sistemi bu sayım ve yazımı zorunlu kılıyordu. Bu konuda nüfusa ilişkin en güvenilir bilgi kaynağı vergi tahrirleri ile gayrimüslim baş vergisi için tutulmuş defterlerdir.⁶¹⁶

Dolayısıyla incelediğimiz sicilde kaydedilmiş olan bedel-i nuzul ile kürkçü avarız hanelerinin sayısı ve ödeyecekleri vergi miktarları bize bu konuda bir ipucu sağlamaktadır.

Osmanlı Devlet'nde bugünkü manada bir nüfus sayımı yapılmamaktaydı. Osmanlı Devleti'nin nüfus sayımları, genelde hane sayımlarına dayanmaktadır. Hane nüfusu Ömer Lütfi Barkan tarafından ortalama 5 kişi olarak kabul edilirken, bazı tarihçiler bu sayının 3 veya 4 olmasının daha doğru olacağı görüşündedirler.⁶¹⁷ Buradan hareketle incelediğimiz sicilde 1099 senesi bedel-i nuzul hane sayıları şu şekilde verilmiştir;

Marmara Nahiyesi 49,5

Kapıdağ nahiyesi 133⁶¹⁸

⁶¹⁶ Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomik Ve Sosyal Tarihi*, C.1, Eren Yayınları, İstanbul 2000, s. 61.

⁶¹⁷ Halil İnalçık, *a.g.e.*, s. 64.

⁶¹⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 65 a 1

Ortalama 4 kişiden hesaplırsak Marmara Nahiyesi'nde 198 kişi, Kapıdağ Nahiyesi'nde ise 532 kişinin yaşadığı sonucuna ulaşırız.

Kürkçü bedeli avarız hanelerine baktığımızda ise Galata'daki hane sayısının 303 olduğunu görüyoruz.⁶¹⁹ Ortalama bir hesapla Galata'da 1202 kişinin yaşadığı sonucuna ulaşılabilir. Bu sonuçların nüfusa yönelik birer ipucundan öte hiç bir şekilde kesinlik arzetmediğini de belirtmek gerekir.

a) Galata'da Müslüman Gayrimüslim İlişkileri

Öncelikle devletin asli unsuru ve yönetici kadro Türklerden oluşmaktadır. Gayrimüslim tebaa ise zimmi statüsü altında Osmanlı Devleti'nin vatandaşları olarak toplumdaki varlıklarını muhafaza etmekteydiler. Bu zimmî vatandaşların bazı siyasal ve kamusal hakları Müslüman vatandaşlara nazaran sınırlandırılmışken, can, mal, namus, çocuk, eğitim, ibadet gibi hakları devletin güvencesi altındaydı. Ayrıca zimmî vatandaş ile Müslüman vatandaş adli ve cezai hukuk davalarında yargı önünde eşitti. Buna karşılık zimmîler devlete cizye denilen bir vergi vermekle yükümlüydüler. Devletin verdiği bu güvence sayesinde her türlü hukuki davalarda gayrimüslimlere davacı ve davalı taraf olarak bolca rastlanmaktadır.

b) Müslümanlara Açılan Davalar

141 No'lu sicildeki kayıtlara baktığımızda 135 adet kayıt Müslüman vatandaşların birbirleriyle olan hukuki münasebetlerini ortaya koymaktadır. Bu münasebetler daha çok satış hüccetleri ile karşılıklı alacak verecek davalarını kapsamaktadır. Bunların yanında az miktarda vekâlet, kefillik, nafaka, boşanma, hibe ve sulh kayıtlarına rastlanılmaktadır. Aynı sicilde gayrimüslimlerin Müslümanlar'ın karşı karşıya geldikleri kayıt sayısı ise 21 dir. Bunlar içerisinde en fazla gözümüze çarpan 8 adet alacak verecek davasıdır. Bunu kefillik, vekâlet ve diğer meselelerle ilgili kayıtlar takip etmektedir.

⁶¹⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 65 a 2

c) Gayrimüslimlere Açılan Davalar

Aynı sicilde 58 kayıta gayrimüslim vatandaşların birbirleriyle karşı karşıya geldiklerini göstermektedir. Bu kayıtlara baktığımızda yine en çok meselenin satış ve karşılıklı alacak verecek davaları olduğu görülür. Müslüman vatandaşlarla gayrimüslim vatandaşların karşı karşıya geldikleri dava sayısı ise 24 tür. Bu kayıtların yarısından fazlası yine alacak verecek, borç ödeme ve satışla alakalıdır.

Kayıtların içerikleri ve sayıları incelendiğinde ne kadar birlikte ve aynı da mekânın farklı kesimlerinde yaşasalar da sosyal ve hukuki bakımdan Müslümanların daha çok Müslümanları, gayrimüslimlerin de gayrimüslimleri tercih ettiği görülür.

B) Galata Mahkemesi'ne Ait 141 No'lu Şer'iyeye Siciline Göre Galata'da Sosyal Statü

Osmanlı toplumunda çağdaş Avrupa devletlerinin aksine bir sosyal sınıf ayrımı görülmez. Osmanlı toplumunda bir aristokrasi yoktur. Üretici ve denetici veya yöneten ve yönetilen sınıflar vardır. Osmanlı toplumu ise dinlerine göre Müslüman gayrimüslim veya yaşadıkları yerlere göre şehirli, köylü ya da göçebe olarak sınıflandırılabilir. Bu ayrımın insanlar arası eşitlik ilkesi ile çelişen bir tarafı da yoktur. Bunun yanı sıra kişilerin toplum içerisindeki, statüleri ve rolleri birtakım ayırıcı ünvanlar kullanmalarına sebep olmaktadır.

a) Kullanılan Ünvanlar

İncelediğimiz şer'iyeye sicilinde en çok karşımıza çıkan ünvan "hacı" ünvanıdır. Hac ibadetini yerine getirmiş ve hacı olmuş kişiler için kullanılan hacı ifadesi kayıtlarda "el-Hac" olarak geçmektedir ve hatırı sayılır derecede çok miktarda el-Hac ünvanına sahip kişiye rastlanılmaktadır. O günün şartlarında hac ibadetini yerine getirmenin maddi külfeti göz önüne alındığında bu ibadeti yerine getirenlerin ekonomik durumları ve dolayısıyla Galata'nın Müslüman nüfusunun ekonomik durumu hakkında bir fikir edinebiliriz. Örneğin Galata'da Azapkapı

dâhilinde ikamet eden Saliha Hanım ibnetü Mehmed Bey gerçekleştirdiği hac ibadetinin masraflarının kocası tarafından karşılandığını bunun da 2199 esedi guruş tuttuğunu belirtmiştir.⁶²⁰ Bu meblağı Galata'da Sultan Bayezid Mahallesi'nde müstemilatı normal bir evin 600 guruşluk fiyatı⁶²¹ ya da el-Hac A'mî Mahallesi'nde müstemilatı hayli zengin bir evin 1600 esedi guruşluk fiyatı⁶²² ile karşılaştırdığımızda hac ibadetinin maliyetinin ne kadar çok olduğunu daha iyi anlayabiliriz. Dolayısıyla el-Hac ünvanının mahkemeye yansıyan miktarına baktığımızda Galata'da yaşayan Müslüman halkın hatırı sayılır bir kısmının ekonomik durumlarının gayet iyi olduğunu söyleyebiliriz.

En çok karşımıza çıkan bir diğer unvan ise “efendi” ünvanıdır. Daha çok eğitim, adalet ve din kurumları içerisinde yer alan ilmiye mensupları için kullanılan bir ünvan olan efendi,⁶²³ okuma yazması olan toplumda davranışları ile örnek alınan kişiler için kullanılırdı. Şahitler arasında bol miktarda efendiyi görmemiz yine şahitlik kurumunun ciddiyetini ve önemini göstermektedir.

“Şeyh” ünvanı ise bu ünvanı kullanan kişilerin dini bilgi ve birikimleri ile mensup oldukları meslek kolları içerisindeki konumlarını göstermesi açısından önemlidir. Şeyhlik, bu ünvanı kullanan kişilerin toplum nezdindeki önemlerini ve örnek kişiliklerini ortaya koymaktadır. Yine şahitler arasında bu ünvanı kullananlara rastlanılmaktadır.

Hz. peygamberin soyundan gelenler için kullanılan “seyyid” ünvanı ise bir ayrıcalık bildirmektedir. Seyyidler Osmanlı Devleti zamanında tıpkı önceki diğer İslam devletlerinde olduğu gibi ayrıcalıklı bir konumda kabul görmüşler, ilmiye sınıfından kabul edilerek reayanın yerine getirmesi gereken mükellefiyetlerden muaf tutulmuşlardır.⁶²⁴

⁶²⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 32 b 2

⁶²¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 20 a 1

⁶²² Galata 141 No'lu Ş.S., 31 b 1

⁶²³ Said Öztürk, *a.g.e.*, s. 122.

⁶²⁴ Said Öztürk, *a.g.e.*, s. 123

Yeniçeriler için kullanılan “beşe” ünvanı ise paşa kelimesinin hafifletilmiş şekli olup⁶²⁵ defterde bol miktarda geçmektedir.

“Çelebi” ünvanı ise okumuş, nazik, terbiyeli manalarına gelip 17. yüzyıla kadar hanedan mensupları ve yüksek dini erkânın kullandığı bir ünvandır. Daha sonra ise asli manasını koruyarak toplumda hal ve hareketleriyle, eğitim ve terbiyesiyle bu ünvanı hak eden herkes için kullanılmaya başlanmıştır.

“Ağa” ünvanı ise geniş bir kullanım alanı ile karşımıza çıkar. Daha çok askeri sınıfın Galata’daki temsilcileri için kullanılan ağa ünvanı yüksek mevki sahibi, sözü geçen, varlıklı ayan ve eşraf için de kullanılmaktadır.

“Çavuş” ise muhtelif hizmetleri yerine getiren görevliler için kullanılırdı ki özellikle mahkemede adli kolluk gibi önemli görevleri vardı.

b) Kullanılan Lakaplar

Soyadının olmadığı devirlerde bol miktarda aynı isimde şahıs vardı ve bu şahısları ayırmak için lakaplar uydurulurdu. Lakaplar daha çok ten, saç, göz, boy gibi kişilerin fiziki farklılıklarına, mesleklerine, memleketlerine veya devletteki görevlerine göre kullanılmaktaydı. İncelediğimiz sicilde kullanılan lakaplarla ilgili pek çok örnek vardır. Örneğin Sivri Yusuf,⁶²⁶ Kambur Benayot Veledi Yorgi,⁶²⁷ Balıkçı Mehmed Çelebi,⁶²⁸ Solak Mustafa Çelebi,⁶²⁹ Attar Şükrullah Çelebi bin Ahmed,⁶³⁰ Arabacı el-Hac Mehmed bin İbrahim,⁶³¹ Kürkçübaşı Ahmed Ağa bin Mustafa,⁶³² Kalafati Mustafa bin Abdullah,⁶³³ Akçaşarlı Ahmed Beşe bin Mustafa⁶³⁴

⁶²⁵ Said Öztürk, *a.g.e.*, s. 123.

⁶²⁶ Galata 141 No’lu Ş.S., 30 a 1

⁶²⁷ Galata 141 No’lu Ş.S., 41 a 1

⁶²⁸ Galata 141 No’lu Ş.S., 32 b 1

⁶²⁹ Galata 141 No’lu Ş.S., 12 a 2

⁶³⁰ Galata 141 No’lu Ş.S., 40 b 1

⁶³¹ Galata 141 No’lu Ş.S., 29 b 1

⁶³² Galata 141 No’lu Ş.S., 40 b 2

⁶³³ Galata 141 No’lu Ş.S., 49 b 1

⁶³⁴ Galata 141 No’lu Ş.S., 33 b 2

Bunların dışında daha çok bir mesleğe veya bir sülaleye mensubiyeti ifade eden “zade” ekli lakaplar bol miktarda kullanılmaktadır. Örneğin; Müezzinzade Mehmed Hamdi Efendi bin Ahmed Efendi,⁶³⁵ İmamzade Mustafa Çelebi,⁶³⁶ Memipaşazade Ahmed Beğ,⁶³⁷ Kapıcızade Mustafa Çelebi,⁶³⁸ Meralızade Ahmed Ağa,⁶³⁹ Kasabzade Ahmed Çelebi,⁶⁴⁰ Çeşmizade Abdülkerim Efendi,⁶⁴¹ Şeyhizade Mustafa Efendi,⁶⁴² Taşçızade Mustafa Efendi,⁶⁴³ Samizade Ali Kethüda,⁶⁴⁴ Bıçakçızade Mustafa Çelebi⁶⁴⁵ gibi.

C) Galata Mahkemesi’ne Ait 141 No’lu şer’iye Siciline Göre Galata’da Aile Hayatı

Aile, toplumun en küçük birimi olarak kabul edilir. Aile denince genellikle bir evde oturan anne ve baba ile varsa onların evlenmemiş çocukları anlaşılır. Eski Türk toplumlarında aile büyük önem taşırdı. Tekeşli evlilik temeline dayanan ailelerde kadın ile erkek arasında eşitlik vardı. Türklerin İslam dinini benimsemesinden sonra, ailenin yapısı bu dinin etkisiyle bir takım değişiklikler yaşadı.

a) Evlenme

Birçok toplumda ailenin temelini evlilik oluşturur. Evlilik bir kadın ve erkeğin karşılıklı sorumluluklar alarak hayatı birlikte sürdürme adına toplumun şahitliğinde yapılan bir sözleşmedir. Toplumun çekirdeği olarak kabul edilen aile de evlilikle ortaya çıkar.

Osmanlı Devleti’nde nikâh mahkemelerde kadı ya da kadının yetki verdiği din adamları tarafından yapılırdı. İncelediğimiz sicilde 1 tane evlilik kaydına

⁶³⁵ Galata 141 No’lu Ş.S., 36 a 2

⁶³⁶ Galata 141 No’lu Ş.S., 45 a 2

⁶³⁷ Galata 141 No’lu Ş.S., 26 b 1

⁶³⁸ Galata 141 No’lu Ş.S., 2 a 2

⁶³⁹ Galata 141 No’lu Ş.S., 16 b 1

⁶⁴⁰ Galata 141 No’lu Ş.S., 24 a 3

⁶⁴¹ Galata 141 No’lu Ş.S., 34 a 2

⁶⁴² Galata 141 No’lu Ş.S., 18 b 1

⁶⁴³ Galata 141 No’lu Ş.S., 19 a 2

⁶⁴⁴ Galata 141 No’lu Ş.S., 18 a 1

⁶⁴⁵ Galata 141 No’lu Ş.S., 24 a 3

rastlamaktayız. Galata'ya bağlı Tophane'de oturan Fatıma binti Hüseyin vekili ve amcası olan Mustafa bin Ahmed tarafından 500 gümüş akçe mihr-i mü'eccel ile el-Hac Süleyman bin Mehmed ile evlendirilmiştir ve bu evlilik mahkemede şahitlerin huzurunda kayıt altına alınmıştır.⁶⁴⁶ Bu bağlamda karşımıza evlilik ilişkilerinde önemli yeri olan mihr kavramı çıkmaktadır. Mihr damadın evleneceği gelin adayına evlenmeden veya evlendikten sonra vermeyi taahhüt ettiği para veya mal anlamına gelir. Mihrin iki çeşidi vardır. Bunlardan biri mihr-i mü'eccel yani evlilik esnasında erkeğin kadına peşin olarak verdiği mihr, bir diğeri mihr-i mu'accel evlenme esnasında erkeğin kadına daha sonra vermeyi vaad ettiği mihr'dir. Mihr-i müsemma ise kadın için iki tarafın da rızasıyla nikah esnasında kadın için belirlenen mihr'dir.⁶⁴⁷ Kocaya kadına göre daha geniş boşanma imkânlarının verildiği İslam hukukunda mihrin özellikle mihr-i mü'eccel'in yüksek tutulması halinde boşama hakkının kötüye kullanılmasına önemli ölçüde engel olduğu ve evli kadına belirli bir ekonomik güvence ve bağımsızlık sağlama amacınada hizmet ettiği söylenebilir.⁶⁴⁸ İncelediğimiz defterde mihr miktarlarını öğrenmemizi sağlayacak 18 kayıt yer almaktadır. Bunlardan ilki Beyoğlu'nda ikamet eden peksimetçi Dimaki veledi Yani'nin ölümü üzerine karısı Elinçe binti Bahad'ın 51.000 akçe olan mihrinin ölen kocasının çocuklarından talep ettiği kayıttır.⁶⁴⁹ Bir diğeri ise Galata'da Yolcuzade Mahallesi'nde ikamet eden Ayşe binti Abdülmennan 20.000 akçe mihrini kocasına hibe etmesidir.⁶⁵⁰ Azapkapı dahilinde oturan Saliha hanım ibnetü Mehmed Bey ise 500 guruş mihrini hac masraflarını kendisi adına karşılayan kocasının yaptığı harcamaların bir kısmı ile takas etmiştir.⁶⁵¹ Galata da ikamet eden ve nikriz hastalığından muzdarip olan Ali Ağa ibni Abdülmennan sahip olduğu mülkü 2500 esedi guruşa karısına satmış ve satış meblağının 2000 guruşunu karısına olan mihri ile takas etmiştir.⁶⁵² Yine yukarıda belirttiğimiz evlilik kaydın da ise mihr miktarı 500 gümüş akçeydi. Mihr ile ilgili diğer 12 kayıt ise boşanma davalarında geçmektedir.

⁶⁴⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 3

⁶⁴⁷ Mehmet Zeki Pakalın, *Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1983, C. 2 s.444.

⁶⁴⁸ Mehmet Akif Aydın, "Mehir" *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 28, Ankara 2003, s. 389-390.

⁶⁴⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 7 a 2

⁶⁵⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 19 a 1

⁶⁵¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 32 b 2

⁶⁵² Galata 141 No'lu Ş.S., 47 a 2

b) Boşanma

Boşanma çeşitli sebeplerle birbirleriyle anlaşamayan veya geçinemeyen eşlere verilmiş bir haktır ve çağdaş toplumlara özgü olmayıp tarihin her döneminde var olan bir durumdur. İncelediğimiz şer'îye sicilinde de 1 evlilik kaydına rağmen 13 boşanma kaydının olması ilginç bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Boşanmaların 9 tanesi muhala'a denilen boşanma talebinin bizzat kadından geldiği boşanma şeklidir. Evlilik hayatından veya kocasından memnun olmayan kadın kocasından boşanmak için mahkemeye başvurabiliyordu. Bu şekilde mahkemeye başvuran kadınlardan ikisi mihrlerinin bir kısmını kocalarından alabilmişken diğerleri mihrlerinden, nafakalarından ve iddet süresince ikamet haklarından vazgeçtiklerini bildirmişlerdir. Böylelikle mihrlerinden ve nafakalarından vazgeçme yolunu kullanarak belki de kocalarını boşanmaya ikna etmiş olmaktadır. Diğer 4 kayıta ise boşanma talak-ı bain şeklinde gerçekleşerek boşanma talebi erkek tarafından gelmiştir. Bu boşanma şekline baktığımızda örneğin Galata'da Karaköy çarşısında pazarcı olan İsa bin Mustafa karısı Emineyi 700 akçe mihr ve 500 akçede nafaka vererek boşamıştır.⁶⁵³ Galata'da Şehsuvar Mahallesi'nde oturan Saliha binti Osman ise kendisini talak-ı bain ile boşayan eşinden hiçbir mihr ve nafaka talebinde bulunmadığını mahkemede ifade etmiştir.⁶⁵⁴

c) Nafaka

Sözlükte nafaka kelimesi harcamak, tüketmek manalarına gelmektedir. fıkhıta ise kişinin başka varlıkları görüp gözetme yükümlülüğünün belli yakınları ile sınırlı olmayıp köle, hayvan ve cansızlara karşıda bu kapsamda sorumlulukları bulunduğu ifade edilmektedir. Evlilik hayatı boyunca erkek karısının normal şekilde hayatını devam ettirebilmesi için gerekli olan her türlü ihtiyacını karşılamak mecburiyetindedir. Buna zevciyet nafakası denirdi.⁶⁵⁵ Boşanma ile kocanın eski karısı veya ondan meydana gelen çocukları üzerindeki sorumluluğu sona ermemektedir. Kocasından boşanan kadının hamile olup olmadığının

⁶⁵³ Galata 141 No'lu Ş.S., 15 a 2

⁶⁵⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 36 b1

⁶⁵⁵ Celal Erbay, "Nafaka", *DİA*, C.32, İstanbul 2006, s. 282.

anlaşılması için geçmesi gereken süre olan üç ay daha koca karısının her türlü nafakasını temin etmek durumundadır. Böylece kadının, bir başkasıyla evlenemediği bu süre içerisindeki geçimi de kocasına ait oluyordu.

İncelediğimiz sicilde 7 adet nafaka talebi ile mahkemeye başvurulduğunu gösteren kayıt vardır. Boşandıktan sonra kadınlar kendileri ve çocukları için nafaka talep etmişlerdir. Anadolu'da Yalakabad kazasına bağlı Elkerne isimli karyede oturan Kazvine binti Tanaş kendisi, ikisi erkek, biri kız üç çocuğu için yaşadığı yerden gelerek Galata Mahkemesinde kocasından nafaka talebi ile dava açmış ve mahkeme kişi başı günlük 3 akçe nafaka ödenmesine hükmetmiştir.⁶⁵⁶ Nafaka her zaman boşanmayla ortaya çıkan bir durum değildi. İşleri için uzak bir memlekete giden birisi geride bıraktıklarına bu süre içerisinde geçimlerini sağlayacak bir şey bırakmamışsa hakkında nafaka talebiyle mahkemede dava açılabilirdi. Örneğin; Galata'da Emekyemez Mahallesi'nde ikamet eden Havva binti Mustafa kocasının sekiz ay önce uzak bir memlekete gittiğini ve sefer vakti gelince de sefere katıldığını, dolayısıyla kendilerine nafaka olarak birşey bırakmaması üzerine nafaka talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme günlük 15 akçe nafaka bağlanmasına hükmetmiştir.⁶⁵⁷ Nafaka talebi için evlilik bağının olması gerekmiyordu. Galataya bağlı Tophane'de ikamet eden Saliha ibnetü Hasan kızı vefat edince torunun bakımını üstlenmiş ve torunu Hasan'ın babası İbrahim bin Yusuf'a, Hasan için nafaka talebiyle dava açmıştır. Mahkeme günlük 6 akçe nafaka bağlanmasına karar vermiştir.⁶⁵⁸

ç) Vasi Tayini

Vasi sözlükte tereke veya kasırlar veyahut her ikisi üzerinde kendisine tasarruf hakkı tefviz olunan kimse hakkında kullanılan bir ifadedir.⁶⁵⁹ Bir kimsenin ölümündemni sonra buluğa ermeyen çocuklarının mallarının korunması ve işlerinin yürütülmesi için onların üzerine tayin ettiği kimseye vasi denir. Özellikle ölenin ardından kalan yetimlerin malları emanet olarak kabul edilir,

⁶⁵⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 39 a 2

⁶⁵⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 60 a 1

⁶⁵⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 47 a 1

⁶⁵⁹ Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C. 2 s. 112

bunları korumak, idare etmek ve reşit olunca da bu malları asıl sahibine teslim etmek sorumluluğu çok yüksek bir vazife olarak kabul edilirdi.

Vasi tayini mahkeme tarafından yapılırdı. Genellikle yakın akrabalarından seçilen vasilerin dindar, ahlaklı ve güvenilir olmasına dikkat edilirdi.

Galata'da ikamet etmekteyken, denizden gelirken boğularak vefat eden Ali Beşe bin Mahmud bin Kara Osman'ın oğlu Halil'e Kâtip Ömer Beşe vasi olarak tayin edilmiştir.⁶⁶⁰ Vasi tayini sadece geride kalan yetimlerin haklarının muhafazası için yapılmazdı. Bunun dışında incelediğimiz defterde bir çeşit vasiyet olan vasi-i muhtar tayinide görmekteyiz. Vasi-i muhtar kişinin ölmeden önce, ölümünden sonra malından veya çocukları adına işlerinde tasarruf etmek üzere tayin olunan kişi manasına gelmektedir.⁶⁶¹ İncelediğimiz sicilde bunla ilgili üç adey kayıt vardır. Bunlardan ilki Galata'da Sultan Bayezid Mahallesinde ikamet eden Kambur Benayot veledi Yorgi mallarının satılıp borçlarının ödenmesi ve kalan paranında karısı ve kızına teslim edilmesi için damadı Yorgi'yi vasi-i muhtar tayin etmiştir.⁶⁶² İkinci örnek ise Galata'da ikamet eden Ali Ağa ibni Abdülmennan, karısı Fatıma Hatun'u vasi-i muhtar tayin etmiştir. Diğer bir kayıta ise İstanbul'da Hobyar Mahallesinde ikamet eden ve Galata'ya bağlı Tophane'de misafir olan Kürkçübaşı Ahnmed Ağa bin Mustafa Beğ, kendi ölümünden sonra azadlı kölesi İvaz bin Abdullah'a 60.000 akçe verilmesi için İbrahim bin Abdürrahim'i vasi-i muhtar tayin etmiştir.⁶⁶³

Üzerine vasi tayin edilen yetim veya bakıma muhtaç kimse büyüp buluğa erdiğini ve artık reşit olduğunu mahkemeye başvurarak kayıt altına alabilir ve vasisini azlederek hakkı olan malları alabilirdi. Galata'da Kulekapısı dışında Şahinoğlu Mahallesi'nde ikamet eden Yakub bin Osman bin Abdullah buluğa ererek rüş olduğunu ve vasisi olan Cennet binti Ali'den hakkı olan 40 guruşun tamamını aldığını mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.⁶⁶⁴ Bununla birlikte zaman zaman vasinin vazifesini yerine getirip getirmediğini kontrol amacı ile mahkeme

⁶⁶⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 14 a 2

⁶⁶¹ Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C. 2 s. 112

⁶⁶² Galata 141 No'lu Ş.S., 41 a 1

⁶⁶³ Galata 141 No'lu Ş.S., 40 b 1

⁶⁶⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 49 a 2

tarafından vasi olan kişiye nazır tayin edildiği de olmaktadır. Galata'da Sultan Bayezid Mahallesi'nde ikamet eden Danyal'ın vasisi Kirkor isimli Ermeniye Hokas veledi Hacadır'ın nazır olarak tayin edilmesi bunu göstermektedir.⁶⁶⁵

d) Miras

Miras veya sicildeki ifadesiyle tereke⁶⁶⁶ bir kişinin ölümünden sonra geride bıraktığı her türlü mal, vasiyet, alacak, borç, hibe gibi durumları kapsamaktadır. Miras eden kişinin mirası başta eşi ve çocuklarına olmak üzere mirasta hakkı olan kişilere paylaştırılmaktaydı. Galata'da ikamet ederken vefat eden Marivet binti Derkor'un mirası çocukları arasında paylaşılmıştır.⁶⁶⁷ Galata'da Kasımpaşa'ya bağlı Tatavla isimli karyede ikamet ederken ölen Yenaki veledi Kosta veledi Petre'nin mirası da karısı ve çocukları arasında paylaşılmıştır.⁶⁶⁸ Yine Tatavla'da ikamet ederken ölen Yenaki veledi Todori'nin mirası da karısı ve çocukları arasında pay edilmiştir.⁶⁶⁹ Aile üyeleri çok sık aralıklarla vefat ederlerse bu sefer miras geride kalan aile üyelerine pay ediliyordu. Galata'da Bereketzade Mahallesi'nde ikamet ederken ölen el-Hac Mustafa bin Ömer'in mirası babası, karısı ve çocuklarına kalmış, daha sonra babası Ömer ve oğlu Halil de vefat etmiş onlara düşen paylarda geride kalanlara paylaştırılmıştır.⁶⁷⁰ Bu örnekten çok daha karmaşık bir durumu 59 a 1 no'lu kayıta görebiliriz.

Sicilde yer alan miras paylaşımı ile ilgili kayıtları incelediğimizde miras paylaşımı ile ilgili anlaşmazlıklara çok rastlamıyoruz. Sadece iki kayıta bu iki duruma örnek vardır. Galata'da Kasımpaşa'da Tatavla isimli karyede ikamet ederken ölen Yenaki veledi Kosta veledi Petre'nin miras paylaşımında yaşanan sorun sulh yolu ile halledilmiş,⁶⁷¹ bir diğeri de Galata'da Emekyemez

⁶⁶⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 45 b 1

⁶⁶⁶ Tereke: Ölen kişinin geride bıraktığı mal olarak tarif edilen tereke'ye muhalefat'ta denilir. Vefat edenden intikal eden mal ve haklardan, techiz ve tekfin masrafları çıktıktan, borçlar ödendikten ve terekenin üçte birini geçmeyecek şekilde vasiyet yerine getirildikten sonra kalan mal varislere intikal eder. Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C.3, s. 460

⁶⁶⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 11 a 3

⁶⁶⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 17 a 1

⁶⁶⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 28 a 1

⁶⁷⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 53 a 1

⁶⁷¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 17 b 2

Mahallesi'nde ikamet ederken vefat eden Osman bin Ali'nin mirasının paylaşımında yaşanmıştır. Bu örnekte mahkeme davacıların haksızlığı üzerine davacıları davadan men ederek olaya son noktayı koymuştur.⁶⁷²

İncelediğimiz sicilde sadece bir adet tereke kaydı vardır. Galata'da Kasımpaşa'da Yeldeğirmeni Mahallesi'nde ikamet ederken vefat eden Serdar Ali Paşa'nın defter-i kasamda tahrir ve beyan olunan tereke kaydı yer almaktadır.⁶⁷³ İncelediğimiz sicilde mirasa konu olan mallar ise kısaca şunlardır;

Bir kayıta mirasa konu olan mallar tereke-i ma'lume olarak kaydedilmiştir.⁶⁷⁴ Buradan mirası paylaşanların malların neler olduğunu bildiklerini anlıyoruz. Bir diğer kayıta mirasa konu olan mal iki bâb fevkânî odaları ve sofayı ve süflâda iki mahzeni ve bağceyi ve bi'r-i ma'yı ve bir tahta müstemil mülk, bir bâb fevkânî oda ve sâbikü'z-zikr sofanın ve tahtında bir mahzen ve sâlifü'l-beyân bağcenin nısfı, bir bâb fevkânî oda ve tahtında bir manzen ve mârû'z-zikr bağcenin nısfı'dır.⁶⁷⁵ Bir başka kayıta miras konusu para,⁶⁷⁶ bir diğerinde mülkün yarım hissesi,⁶⁷⁷ diğerinde ev eşyası,⁶⁷⁸ diğerinde ise kira geliridir.⁶⁷⁹

e) Kölelik Ve Cariyelik

İnsanların ancak kendi yaşamlarını sürdürebilecek kadar üretebildikleri eski çağlarda kölelik yoktu. Zamanla üretimde kullandıkları araçlar geliştikçe tüketebileceklerinden fazla üretmeye başladılar, bundan sonra savaş tutsaklarını öldürmek yerine kendileri için çalıştırmaya başladılar ve onların ürettikleri fazla ürüne de el koydular. Böylece kölelik ve köleler ortaya çıkmış oldu. Osmanlı'da da kölelik temel pratikte bu şekilde ortaya çıkmıştır. Fetihler sırasında ele geçirilen

⁶⁷² Galata 141 No'lu Ş.S., 59 a 1

⁶⁷³ Galata 141 No'lu Ş.S., 25 b 1, 26 b 1

⁶⁷⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 11 a 3

⁶⁷⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 28 a 1

⁶⁷⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 53 a 1

⁶⁷⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 51 b 2

⁶⁷⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 a 1

⁶⁷⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 56 a 1

pek çok esir köle ve cariye olarak alınıp satılmıştır. Bir parça ekonomik durumu iyi olanın evinde mutlaka köle veya cariye bulunurdu.⁶⁸⁰

Fakat Osmanlı Devleti'nde kölelik devamlılık arz eden bir durum değildir. Köleler azad edilebilir ve azad edilen köleler devlet kademelerinde görev alabilirlerdi.

Kölelik üç şekilde ortaya çıkmaktadır.

- Savaşlarda esir alınanlar,
- Hür oldukları halde zulümle gasp edilerek ve satılarak köler haline getirilenler,
- Ne zaman ve hangi şekilde köle oldukları bilinmeyen ve köle bir soydan gelenler.⁶⁸¹

İncelediğimiz sicilde kölelikle ilgili doğrudan ve dolaylı olarak 27 adet kayıt bulunmaktadır. 15 adetle köle azadı kayıtları dikkatimizi çekmektedir. Buradan Batı'nın aksine Osmanlı Devleti'nde köleliğin tamamen bir üretim ve hizmet aracı olarak görülmediğini anlayabiliriz. Hatta belli şartlar dâhilinde köleliğin ortadan kalkması teşvik edilmiştir. Burada sevap kazanma düşüncesi gibi dini hassasiyetleri de hesaba katmamız gerekir. Bu kayıtlarda köle veya cariye sahipleri sahip oldukları köle ve cariyeleri azad ettiklerini mehkeme tutanağına kaydettirmişlerdir. Kayıtlarımız içerisinde gayrimüslimlerinde kölelere sahip olduklarını ve onları azad ettiklerini görmekteyiz. Galata'da ikamet eden Dobra Venedik (Dubrovnik) tüccarlarından Yuvan veledi Petro veledi Yevan ölmeden önce Rus asıllı Vasil veledi Yuvan isimli kölesini azad ettiğini kayıtlara geçirmiştir.⁶⁸² Galata'da Sultan Bayezid Mahallesi'nde ikamet eden Dimitri veledi Tofili ve karısı Ayvaz binti Yuvan sahip oldukları Rus asıllı Olak binti Yuvan isimli cariyelerini azad etmişlerdir.⁶⁸³ Diğer 13 kayıta da Müslüman sahiplerin kölelerini azad ettiklerini görüyoruz. Dikkatimizi çeken nokta ise yukarıdaki iki örneğin aksine diğer 13 kayıta azad edilen kölelerin tamamının Müslüman olarak zikredilmeleridir.

⁶⁸⁰ Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C. 2 s. 302

⁶⁸¹ Ömer Şen, *Osmanlı'da Köle Olmak*, Kapı Yayınları, İstanbul 2007, s. 7.

⁶⁸² Galata 141 No'lu Ş.S., 13 b1

⁶⁸³ Galata 141 No'lu Ş.S., 15 a 1

Sicilde yer alan 5 kayıt ise hürriyet talebi ile ilgilidir. Bu kayıtların ikisinde hür oldukları halde zorla köleleştirildiklerini iddia ederek mahkemede hürriyet talebinde bulunan kişilerden ilki Rumeli’nde Babadağı Kasabası’nda Çeşme Mahallesi’nde ikamet ettiğini iddia eden Hasan,⁶⁸⁴ diğeri ise yine Rumeli’nde İsakça Kazası’na bağlı Tomarava’da ikamet eden Toma veledi Yuvan veledi Hacadır’dır.⁶⁸⁵ Her ikisinde mahkemede şahitlerin şهادetleriyle hür olduklarını ispatlamışlar ve hürriyetlerine kavuşmuşlardır. Buradan kölelerin aslında toplum hayatı içerisinde mahkemeye başvuracak kadar hareket serbestisine sahip olduklarını, toplum içerisine bütünleşmiş bir şekilde insani yaşam şartlarına sahip olduklarını söyleyebiliriz. Zaman zaman azad edildikleri halde sahiplerinin bir yakını tarafından sahiplenilerek hürriyetleri gasp edilen kölelerin de mahkemeye başvurarak hürriyet talebinde buldukları da görülmektedir. Macar asıllı Kristo veledi Kristo efendisi Osman Beğ ibni Sefer’in hayattayken kendisini azad ettiğini fakat ölümünden sonra kardeşi Ali Çelebi’nin hakkı olmadığı halde kendisini sahiplendiğini ve hapsederek hürriyetini engellediğini iddia ederek mahkemeye başvurmuştur. Yine şahitlerin şهادetleri ile hürriyetine kavuşmuştur.⁶⁸⁶ Bir başka örnekte Rus asıllı Müslüman Zülfi binti Abdullah efendisi Saliha binti Veli’nin hayattayken kendisini azad ettiğini, ölümünden sonra kızı Fatıma’nın kendisine sahip çıkarak hürriyetine engel olduğunu iddia ederek mahkemeye başvurmuştur.⁶⁸⁷ İlginç bir hürriyet talebi ise asıl ismi Vasil iken Müslüman olan Ali bin Abdullah’a aittir. Sahibi Yani veledi Dimitri ile Karadeniz’de Bartın iskelesindeki bir hana ulaştıklarında Yani’nin kendisini handakilere “bu benim oğlumdur” diye taktim ettiğini dolayısı ile hür olduğunu iddia ederek mahkemeye başvurmuştur. Şahitlerin şهادetleri ile Ali bin Abdullah’a hürriyeti verilmiştir.⁶⁸⁸

Sicilde geçen bir takım alacak verecek davalarında kölelerinde söz konusu olduğunu görmekteyiz. Böylelikle o dönemde köle fiyatları ile ilgili bilgilere de sahip olmamız mümkün olmaktadır.

⁶⁸⁴ Galata 141 No’lu Ş.S., 7 b 2

⁶⁸⁵ Galata 141 No’lu Ş.S., 21 b 1

⁶⁸⁶ Galata 141 No’lu Ş.S., 38 a 1

⁶⁸⁷ Galata 141 No’lu Ş.S., 27 a1

⁶⁸⁸ Galata 141 No’lu Ş.S., 53 a 1

Örneğin; el-Hac Hsan bin Veli ile el-Hac Mehmed ibni el-Hac İbrahim arasında 140 esedi gurusluk Rus asıllı Vasil isimli bir köle alışverişinden alacak verecek davasına şahit olmaktadır.⁶⁸⁹ Bir başka alacak verecek davasında Rus asıllı Dürri isimli bir cariyeye 15.120 akçe, Rus asıllı Sifi isimli bir cariyeye de 12.220 akçe değer biçilmiştir.⁶⁹⁰ Bir miras davasında ise Kambur Benayot veledi Yorgi sahip olduğu Rus asıllı Maruşka ve oğlu Vasil için 115 esedi gurusluk değer tespiti yapmıştır.⁶⁹¹ Macar asıllı Gülbeyaz'ın ise bir anlaşma konusu olarak 75 esedi gurusluk değeri olduğu ifade edilmiştir.⁶⁹²

Osmanlı'da yasal bir iş kolu olan esir ticareti “esirci taifesi” adı verilen esir esnafı adı altında bir meslek grubu tarafından yerine getirilmekteydi. Bu esir esnafına “celeb” adı verilmekteydi.⁶⁹³ İncelediğimiz sicilde Abdullah Çelebi bin Osman, Mehmed Çelebi bin Muslı ile ortak olarak “esir celeb san'atı” icra ettiklerini söylemektedir.⁶⁹⁴

16. yüzyılda özellikle korsanlık faaliyetleri sonucunda ele geçirilen esirlerin fidye karşılığında serbest bırakılması yeni bir ticaret kolunu canlandırmış oldu. Kısa sürede özellikle Kuzey Afrika kıyıları kaçırılan binlerce Avrupalı esir için yeni bir yurt haline geldi. Kaçırılan zengin tutsaklar yüksek fidyeler karşılığında serbest kalabilirken, fakir tutsaklar için ise birtakım girişimlerde bulunulması gerekiyordu. Özellikle Papalık ve bazı kiliselerin öncülüğünde hristiyan esirlerin kurtarılması için bir takım çalışmalar ve örgütlenmeler gerçekleştirildi. Bunu için bir esir bakanlığı dahi kurulmuştur.⁶⁹⁵ Müslüman esirlerin kurtarılmasına yönelik bu anlamda kapsamlı bir çalışmanın olmadığını onların kendilerini kurtarma çabalarından anlayabiliriz. Örneğin; Malta'da düşman eline esir düşen Hasan bin Ömer'in 250 gurusluk fidyesini Zohar veledi Serkis veledi Hacadır isimli bir Ermeni ödemiş ve bu meblağ yüzünden aralarında bir alacak verecek davası söz konusu olmuştur.⁶⁹⁶ Yine düşman eline esir düşen

⁶⁸⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 6 b 1

⁶⁹⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 29 b 1

⁶⁹¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 41 a 1

⁶⁹² Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 1

⁶⁹³ Ömer Şen, *a.g.e.*, s. 56.

⁶⁹⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 15 b 2

⁶⁹⁵ Ömer Şen, *a.g.e.*, s. 52-53.

⁶⁹⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 56 b 2

Ömer bin Mehmed mülklerinin satılması ve bir Fransız esir satın alınarak kendisi ile takas edilmesi için el-Hac Ahmed bin Molar'ı vekil tayin etmiş fakat Ömer bin Mehmed'in ömrü hürriyetini görmesine kâfi gelmemiştir.⁶⁹⁷

Sicilde adı zikredilen 21 adet kölenin 12'si cariye geri kalan 9'u ise erkek köledir. Yine bu kölelerin 12'si Rus, 3'ü Gürcü, 2'si Macar, 1'i Leh, 1'i Abhaz'dır. Diğer ikisinin memleketi hakkında herhangi bir bilgi yoktur.

Ç) Galata Mahkemesi'ne Ait 141 No'lu Şer'iyeye Siciline Göre Galata'da Şehir Yapısı

a) Mahalle

Osmanlı kentinde mahalle, sosyal ve fiziki bir birimdir. Mahalle birbirini tanıyan, bir ölçüde birbirinin davranışlarından sorumlu, sosyal dayanışma içinde olan kişilerden oluşmuş bir topluluğun yaşadığı yerdir. Osmanlı çağındaki tanımı ile; aynı mescitte ibadet eden cemaatin aileleri ile birlikte ikamet ettikleri şehir kesimidir.⁶⁹⁸ Sınırları genellikle cadde veya sokaklarla belirlenmiş, merkezinde cami veya mescit bulunan yerleşim yerleridir. Mahalle idari olarak Osmanlı'nın en küçük yönetim birimidir. Bu en küçük yönetim biriminin başı, daha doğrusu temsilcisi muhtarlık sistemine geçilinceye kadar imam idi. Ekonomik hayatları iç içe olsa da Müslüman ve gayrimüslim vatandaşların ikamet alanları genellikle birbirinden ayrıydı. Galata'da birbirinden duvarlarla ayrılmış üç mahalle bulunmaktadır. Galata kulesine yakın olan ve kulassa denilen mahallede daha çok Latin kökenli Hıristiyan tüccarlar oturmaktadır. Ambar denilen bir başka mahallede ise Rum zanaatkarlar oturmaktaydı ve bu mahallede çeşitli dillerde yazılmış kitapların satıldığı tezgâhlar bulunmaktaydı. Arap Kapısı denilen mahallede ise Müslümanlar özellikle de Türkler oturmaktaydı. Galata kadısının ikamet mahalli de burasıydı. Ayrıca bu mahallede Yahudi tüccarların dükkânları da bulunmaktaydı.

⁶⁹⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 60 b 2

⁶⁹⁸ Ömer Düzbakar, "Osmanlı Döneminde Mahalle Ve İşlevleri", *U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl: 4, Sayı: 5, Bursa 2003, s.99.

b) Ev Yapıları Ve Fiyatları

Toplumsal hayatta insanların birbirleriyle olan münasebetlerinin en önemli unsurlarından birisi ekonomik ilişkilerdir. Menkul ve gayrimenkul satışları bahsedilen bölgenin ekonomik yapısı ve ilişkileri hakkında faydalı bilgilere ulaşmamıza katkılar sağlayacaktır. Özellikle satışa sunulan malların hususiyetlerinin sicillerdeki kayıtlarda ayrıntılı bir şekilde verilmesi işimiz kolaylaştırmaktadır. O dönem satışa konu olan evlerin yapısı ve kullanılan malzemeler dönemin sosyal ilişkilerine, aile hayatına ve temel mimari bilgilere ulaşmamızı sağlar.

Konumuz olan 141 No'lu Galata Şer'iyeye Sicilinde, 49 kayıt satış akitleri ile ilgilidir. Bu kayıtlardan 31 tanesi ev, 4 tanesi bağ, 3 tanesi arsa, 2 tanesi dükkân, 2 tanesi gemi, 1 tanesi bahçe, 1 tanesi tarla, 1 tanesi bakkal malzemeleri, 1 tanesi hamam hissesi, 1 tanesi vakfın tasarruf hakkı ve 1 taneside Trabzon'da tarla, bağ, bahçe satışı ile ilgilidir.

Sicilden edindiğimiz bilgiler ışığında o günkü evlerin temel inşaat malzemesinin ahşap olduğunu görmekteyiz. Sadece bir kayıta kargir mahzenden bahsedilmektedir.⁶⁹⁹ Satışa konu olan evlerin hususiyetleri ayrıntılı olarak bildirilmektedir. İncelediğimiz kayıtlarda tek katlı evlerin yanı sıra altlı üstlü (tahtani-fevkani) katlara sahip iki katlı evlere ve katları süfla, vusta ve ulya olarak sınıflandırılan üç katlı geniş evlere de rastlamaktayız. Evler genellikle avlulu ve bahçelidir ve pek çoğunun bahçesinde bi'r-i mâ (su kuyusu) bulunmaktadır. Evlerin büyüklüklerine göre müştemilatı da artmaktadır. Evlerin değerleri ise büyüklüklerine, müştemilatına ve bulunduğu yere göre değişmektedir.

⁶⁹⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 42 a 2

Tablo III: Galata'da Evlerin Yapıları Ve Fiyatları

MEVKİ	ÖZELLİK	HİSSE	FİYAT
Galata'da Bereketzâde Mahallesinde	-----	-----	460 kıt'a esedi guruş ⁷⁰⁰
İstinye nâhiyesine tâbi' Yeniköy nâm karyede	İki bâb fevkânî ve bir bâb vustânî odaları ve bir büyük mahzen ve bir küçük mahzen ve üstünde bir bâb oda ve su kuyusu ve bir fırın ve bağce ve limanı müştemil mülk menzil		1000 kıt'a esedi guruş ⁷⁰¹
Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde	Fevkânî bir bâb oda ve tahtânî bir bâb oda ve bir mahzen ve bir matbah ve müştemilât-ı sâireyi muhtevî mülk menzil		270 kıt'a esedi guruş ⁷⁰²
Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde	Bir bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî oda ve mahzen ve bir kenîfi müştemil mülk menzil	1/4	6000 akçe ⁷⁰³
Galata'da Şehsuvar mahallesinde	Dâhiliyede fevkânî bir bâb oda ve dehliz ve tahtânî bir bâb oda ve matbah ve müşterek bi'r-i mâ ve kenîfi ve havluyu ve hâriciyede fevkânî bir bâb oda ve bir sofa ve bir kilar ve kenîfi müştemil mülk menzil		4000 akçe ⁷⁰⁴

⁷⁰⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 2 b 1⁷⁰¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 4 b 1⁷⁰² Galata 141 No'lu Ş.S., 6 b 3⁷⁰³ Galata 141 No'lu Ş.S., 9 a 1⁷⁰⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 10 b 1

Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde	Dâhiliye ve hâriciyesi büyü-tü adide ve müstemilât ve sâireyi muhtevî mülk menzil		45 kıt'a esedi gurusu ⁷⁰⁵
Galata'da sâkin Bereketzâde mahallesinde	Fevkânî ve tahtânî iki bâb oda bi'r-i ma' ve cenineyi müstemil mülk menzil		300 kıt'a esedi gurusu ⁷⁰⁶
Galata Sultan Bâyezid Mahallesinde	Büyüt-tü adideyi müstemil vakf menzil		600 kıt'a esedi gurusu ⁷⁰⁷
Galata'da Emekyemez Mahallesinde	Üç bâb fevkânî oda ve tahtında bir mahzeni ve bi'r-i mai ve havluyu müstemil menzil		165 kıt'a esedi gurusu ⁷⁰⁸
İstinye nâhiyesine tâbi' Rumelihisarı kasabasına tâbi' Baltalimanı nâm karye mahallâtından Başbakçı mahallesinde	Fevkânî iki bâb oda ve iki sofa ve tahtânî bir matbah ve bir kiler ve kenîfi müstemil mülk menzil		13 000 akçe ⁷⁰⁹
Galata'da Yolcuzâde mahallesinde	Tabaka-i ulyâda bir bâb oda ve dehliz ve vustâda bir bâb oda ve dehliz ve süflâda bir mahzeni müstemil mülk menzil		200 kıt'a esedi gurusu ⁷¹⁰
Galata'da Sultan Bâyezid	Tabaka-i ulyâsı iki bâb oda ve iki sofa ve bir tahta bendi ve tabaka-i		800 esedi gurusu ⁷¹¹

⁷⁰⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 11 a 2

⁷⁰⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 12 a 2

⁷⁰⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 13 b 2

⁷⁰⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 14 a 3

⁷⁰⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 15 a 3

⁷¹⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 19 b 3

mahallesinde	vustâsı iki bâb oda ve bir kileri ve tabaka-i süflâda bir bab oda ve bir matbah ve bir kenîfi ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hadîkayı muhtevî menzil		
Galata hâricinde Santa Marka mahallesinde	Fevkânî dört bâb oda ve bir sofa ve dehliz ve tahtânî iki mahzen ve kenîf ve zevat-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire hadikayı muhtevî mülk menzil		400 esedi guruş ⁷¹²
Galata hâricinde Santa Marka mahallesinde	Fevkânî büyü-tü adideyi ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire hadikayı muhtevî mülk menzil		350 kıt'a esedi guruş ⁷¹³
Galata'da Emekyemez mahallesinde	Fevkânî bir bâb odayı ve tahtânî bir bâb odayı müstemil mülk menzil		28,5 kıt'a esedi guruş ⁷¹⁴
Tobhane'de Tomtom mahallesinde	Fevkânî üç bâb oda ve dehliz ve mağseli ve tahtânî iki bâb oda ve biri mai ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire hadîkayı muhtevî mülk menzil		660 kıt'a esedi guruş ⁷¹⁵
Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde	Bir bâb fevkânî oda ve tahtında bir bâb mahzen ve müşterek zokak kapusu müstemil mülk menzil		100 kıt'a esedi guruş ⁷¹⁶
Galata'da Sultan	Tabaka-i ulyâda iki bâb oda ve bir		100 kıt'a

⁷¹¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 20 a1

⁷¹² Galata 141 No'lu Ş.S., 20 b 1

⁷¹³ Galata 141 No'lu Ş.S., 20 b 2

⁷¹⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 21 a 2

⁷¹⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 24 a 3

⁷¹⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 27 b 3

Bâyezid mahallesinde	sofa ve dehliz ve tabaka-i vustâda yine iki bâb oda ve dehliz ve kenifi ve tabaka-i süflâda bir mahtab ve bi'r-i mâyı müştemil mülk menzil		esedi guruş ⁷¹⁷
Mahrûsa-i Galata'da el-Hac A'mî mahallesinde	Hâriciyesi fevkânî altı bâb odaları ve bir sofa ve bir kenîf ve bir bâb zindan ve sahrıc ve bi'r-i mâ ve havluyu ve zokak kapusu ve dâhiliyede fevkânî üç bâb oda ve bir cihannümâ ve iki sofayı ve bir matbah ve bir hamam ve hamam-ı mezbûr tahtında kârgir mahzen ve tahtânî iki bâb oda ve üç sofayı ve odalar tahtında mahtab ve bir kenîfi müştemil menzil		1600 esedi guruş ⁷¹⁸
Galata'da Okcu Musa mahallesinde	Üç bâb fevkânî oda ve bir sofa ve tahtında bir matbah ve bir mahbes ve bi'r-i mâ ve bağce ve zokak kapusunu müştemil menzil		230 guruş ⁷¹⁹
Galata hâricinde Müeyyedzâde Mahallesinde	Hâriciyesi tabaka-i ulyâda üç bâb oda ve iki sofayı ve vustâda iki bâb oda ve bir sofa ve kenîfi ve süflâda bir ahûr ve bi'r-i mâ' ve havluyu ve dâhiliyesi kezâlik tabaka-i ulyâda iki bâb oda ve iki sofa ve kenîfi ve vustâda üç bâb oda ve iki sofayı ve süflâda bir kiler ve iki mahtab ve iki bi'r-i mâ ve iki halvetli bir hamam ve bir kenîf ve bir matbah ve		2600 kıt'a esedi guruş ⁷²⁰

⁷¹⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 30 a2

⁷¹⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 31 b 1

⁷¹⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 32 a 3

⁷²⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 33 a 1

	havluyu müştemil mülk menzil		
Galata'ya bağlı Tophane'de Hüseyin Ağa mahallesinde	İki bâb tahtânî oda ve tahminen dört zirâ' arsa ve müşterek bî'r-i mâ' ve kenîf ve zokak kapusu müştemil menzil		50 kıt'a esedi guruş ⁷²¹
Galata dışında Müeyyedzade Mahallesinde arsası vakıf olan mülk	Dâhiliyesi tabaka-i ulyâda bir bâb oda ve vustâda üç bâb oda ve süflâda iki sofa ve iki tahta bendeve mağsel ve bir kenîfi ve bir bî'r-i mâî ve hâriciyesi fevkânî ve tahtânî iki bâb oda ve kenîfi müştemil menzil ve arsası		500 kıt'a esedi guruş ⁷²²
Galatada Bereketzade Mahallesinde	İki bâb fevkânî oda ve bir dehliz ve orta tabakasında iki bâb oda ve iki dehliz ve tahtında bir bâb mahzen ve bir matbah ve iki su kuyusu ve kenîfi hâvî mülk menzil		590 esedi guruş ⁷²³
Galata'da el-Hac Musa Mahallesinde	Ulyâda iki bâb oda ve bir sofa ve dehliz ve tabaka-i vustâda bir bâb oda ve dehliz ve tahtında mahtabı ve bî'r-i mâ ve kenîfi ve eşcâr-ı müsmire mülk menzil		500 kıt'a esedi guruş ⁷²⁴
Tophâne'de el- Hac Receb mahallesinde	İki bâb fevkânî oda ve bir sofa ve dehliz ve tahtânî iki bâb oda ve bir sofa ve kenîf ve eşcâr-ı müsmireyi hâvî ma'lûmü'l-mikdar havlıyı ve müstakil zokak kapusunu müştemil menzil		300 kıt'a esedi guruş ⁷²⁵

⁷²¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 33 a 2

⁷²² Galata 141 No'lu Ş.S., 34 b 2

⁷²³ Galata 141 No'lu Ş.S., 36 a 1

⁷²⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 38 b 2

⁷²⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 41 b 2

Galata'da Şehsüvar mahallesinde	Fevkânî bir bâb oda ve bir sofayı ve tahtânî iki bâb odayı ve zokak kapusu müştemil mülk menzil		on bin nakd ceyyid ve cedîd gümüş akçe ⁷²⁶
Galata'da Câmî'-i Kebîr Mahallesinde	Dâhiliyesi tabaka-i ulyâda iki bâb ve üç sofa ve dehliz ve tabaka-i vustâda bir bâb oda ve bir kiler ve bir matbah ve bir kenîf ve süflâda bir bab oda ve bir kargir mahzen ve bir habiyede iki bâb fevkânî oda ve iki sofa ve bir kenîf ve tahtânî bir sağîr ve kâzir ve iki zokak kapısını müştemil menzil		900 kıt'a esedi guruş ⁷²⁷
Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde	Tabaka-i ulyâda iki bâb oda ve bir sofa ve vustâda iki bâb oda ve kenîf ve süflâda bir mahzen ve bir bi'ri mâ ve cenineyi ve müstakillen selamlık ta'bîr olunur fevkânî bir bâb odayı ve iki zokak kapısını müştemil mülk		300 kıt'a esedi guruşu daha sonra 700 kıt'a esedi guruş ⁷²⁸
Galata'da Okcu Musa Mahallesinde	Bir bâb fevkânî oda ve sundurma ve dehliz ve kenîf ve nerdüban ve zokak kapusunu müştemil		70 kıt'a esedi guruş ⁷²⁹
Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde	Fevkânî bir bâb oda ve tahtânî bir bâb oda ve bir mahzen ve bir matbah ve müştemilât-ı sâireyi		70 kıt'a esedi guruş ⁷³⁰

⁷²⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 42 a 1

⁷²⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 42 a 2

⁷²⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 43 a 2

⁷²⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 43 b 2

	muhtevî mülk menzil		
Beşiktaş Ortaköy'de	Tabaka-i ulyâda iki bâb oda ve bir sofa ve dehliz ve vustâda iki bâb oda ve bir sofa ve dehliz süflâda bir bakkal dükkanı ve mahzen ve bi'r-mâ ve kenîf ve karîb asma şeceriyi muhtevî bir mikdar havluyu müstemil mülk menzil		27 600 akçe ⁷³¹
Galata'da	Fevkânî üç bâb oda ve bir bâb matbah ve iki kiler ve bir selamlık ve tahtânî üç bâb oda ve bir bâb matbah ve iki bi'r-i mâ ve iki kenîf ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire cenineyi müstemil menzil		1700 kıt'a esedi gurus ⁷³²
Galata hâricinde Müeyyedzâde Mahallesinde	Hâriciyesi tabaka-i ulyâda üç bâb oda ve iki sofayı ve vustâda iki bâb oda ve bir sofa ve kenîfi ve süflâda bir ahûr ve bi'r-i mâ ve havluyu dâhiliyesi kezâlik tabaka-i ulyâda iki bâb oda ve iki sofa ve kenîfi ve vustâda üç bâb oda ve iki sofayı ve süflâda bir kiler ve iki mahtab ve iki bi'r-i mâ ve iki havluyu bir hamam ve bir kenîf ve bir matbah ve havluyu müstemil mülk menzil		2150 kıt'a esedi gurus ⁷³³
Tobhâne'de Tomtom	İki bâb fevkânî oda ve dehliz ve bir bâb tahtânî oda ve eşcâr-ı müsmire		1360 kıt'a

⁷³⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 45 a 2

⁷³¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 45 b 2

⁷³² Galata 141 No'lu Ş.S., 49 a 3

⁷³³ Galata 141 No'lu Ş.S., 50 a 2

mahallesinde	ve gayr-ı müsmire ve iki bi'r-i mâyı müştemil hadîka ve havluyu hâvî menzil		esedi guruş ⁷³⁴
Fındıklıda Avni Efendi mahallesinde	Fevkânî iki bâb oda ve iki sofayı ve tahtânî iki bâb oda ve kuddamından kargîr havuz ve iki ve bi'r-i mâ' ve zât eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire-i hadîkayı müştemil mülk menzil		500 esedi guruş ⁷³⁵
Kasım Paşa'da Tozkoparan mahallesinde	Tabaka-i ulyâda ve vustâda bir bâb oda ve dehlizi ve süflâda mahtab ve kenîfi müştemil mülk menzil		92 esedi guruş ⁷³⁶
Beşiktaş'ta Sinan Paşa mahallesinde	Fevkânî dört bâb oda ve üç sofa ve bir kenîf ve dehlizi ve süflâda bir matbah ve bir kiler ve bi'r-i mâi ve kenîf ve zât eşcâr-ı bâ-esmâr ve bi-esmâr ve hadîka-i behiştî âsârı muhtevî mülk menzil		1030 kıt'a esedi guruş ⁷³⁷
Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde	Ulyâda iki bâb oda ve bir sofa ve dehliz ve vustâda bir bâb oda ve bir sofa ve bir kenîf ve süflâda bir mahtabı müştemil menzil		250 kıt'a esedi guruş ⁷³⁸
Galata'da Müeyyedzâde mahallesinde	Dâhiliyesi tabaka-i ulyâda bir bâb oda ve vustâda üç bâb oda ve süflâda iki sofa ve iki tahta bent ve bir mağsel ve bir kenîf ve bi'r-i mâi ve hâriciyesi fevkânî ve tahtânî iki bâb oda ve kenîf müştemil mülk		700 kıt'a esdi guruş ⁷³⁹

⁷³⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 50 b 1

⁷³⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 50 b 2

⁷³⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 52 a 2

⁷³⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 55 b 3

⁷³⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 57 a 1

	menzil		
Galata'da Yolcuzâde Mahallesinde	Tabaka-i ulyâda bir bâb oda ve bir sofa ve vustâda bir bab oda ve dehliz ve tahta bend ve taht-ı vustâda bir kileri ve süflâda bir mahzeni ve bir mâi ve havluyu müştemil mülk menzil		180 kıt'a esedi guruş ⁷⁴⁰

c) Defterde Adı Geçen Kapılar

Azapkapı:⁷⁴¹ Adı Osmanlılar zamanında Haliç Tersanesi'nin yanına kurulan Azaplar Kışlasından gelmektedir. Bölge Cenevizlilerin elindeyken Galata surlarındaki bu kapıya Porta di San Antonio deniyordu.⁷⁴²

Ahırkapı:⁷⁴³ İstanbul'un 7 liman kapısından biridir. Padişahın has ahırının yanında bulunduğu için bu adı almıştır.⁷⁴⁴

Balıkpazarı Kapısı:⁷⁴⁵ Galata'nın 9. kapısıdır. Balıklar önce buraya getirilir. Buradan satışa çıkarılırdı. Burada 20 kadar balıkçı dükkanı vardır.⁷⁴⁶

Yağkapanı Kapısı:⁷⁴⁷ Galata'nın 3. kapısıdır. Galata gümrüğünün bulunduğu yer burasıdır. Galata zindanı'da burada yer alır.⁷⁴⁸

Bahçe Kapı:⁷⁴⁹ İstanbul kapılarından biridir. Geceleri şehrin kapıları kapandıktan sonra geç kalanlar bu kapıdan şehre alınırlardı.

⁷³⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 61 a 1

⁷⁴⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 61 b 1

⁷⁴¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 11 b 1, 32 b 2

⁷⁴² Önder Şenyapılı, *a.g.e.*, s. 46

⁷⁴³ Galata 141 No'lu Ş.S., 58 a 1

⁷⁴⁴ Önder Şenyapılı, *a.g.e.*, s. 18

⁷⁴⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 39 b 2

⁷⁴⁶ Eremya Çelebi Kömürcüyan, *a.g.e.*, s. 15, 35

⁷⁴⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 40 a 1

⁷⁴⁸ Eremya Çelebi Kömürcüyan, *a.g.e.*, s.35

⁷⁴⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 55 b 3

Bizans zamanında Porto Neorion denilen bu kapının bir diğere adı da Tersane Kapısıdır.⁷⁵⁰

Parmakkapı:⁷⁵¹ Bu kapının adı Cenovalı bir aile olan Parmalılardan gelmektedir. Parmalıların kapısı zamanla Parmakkapı olmuştur.⁷⁵²

Kireç kapısı:⁷⁵³ Tabakhanelerin yoğun bulunduğu bir kapıdır. Kapının iç tarafında meyhaneler ve bir Rum Mahallesi vardır.⁷⁵⁴

Yeni kapı:⁷⁵⁵ Eremya Çelebinin XVI. asırda andığı Yeni Kapı Osmanlılar zamanında açılmıştır. Sandallarla dolu bir iskelesi olan Yeni Kapı'da Fatih ve Sultan Selim semtlerinin sakinleri iskeledeki gedik kayıklarını kiralayarak gezintiye çıkarlarmış.⁷⁵⁶

Kule Kapısı:⁷⁵⁷ Galata'nın üç kara kapısından biridir.

Kumkapı:⁷⁵⁸ Eremya Çelebi Galata'nın beşinci kapısı olarak zikretmektedir. Meyhanelerin bulunduğu bir kapı olan Kumkapı'da dört kilise vardır. Bunlardan üçü Rumlara aittir. Diğere ise Ermenilere ait olan Surp Asvadzadzin Kilisesidir.⁷⁵⁹ Kumkapı adı bölgeye kum taşıyan gemilerin yüklerini boşalttıkları iskele olması sebebiyle verilmiştir.⁷⁶⁰

Kürkçü Kapı:⁷⁶¹ Galata'nın ikinci kapısıdır.⁷⁶²

Unkapanı Kapısı:⁷⁶³ Şehrin buğday ve un ihtiyacını temin etmek için ambarların, değirmenlerin ve fırınların bulunduğu en mühim merkez burasıdır. Evliya Çelebi'nin verdiği bilgiye göre 600 neferden ibaret uncu esnafının 400 dükkânı Unkapanı Kapısının iç tarafında bulunuyordu.⁷⁶⁴

⁷⁵⁰ Önder Şenyapılı, *a.g.e.*, s. 52

⁷⁵¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 26 b 1

⁷⁵² Önder Şenyapılı, *a.g.e.*, s. 252

⁷⁵³ Galata 141 No'lu Ş.S., 29 b 1

⁷⁵⁴ Eremya Çelebi Kömürcüyan, *a.g.e.*, s.36

⁷⁵⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 39 a 2

⁷⁵⁶ Eremya Çelebi Kömürcüyan, *a.g.e.*, s.166

⁷⁵⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 49 a 2

⁷⁵⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 22 a 1

⁷⁵⁹ Eremya Çelebi Kömürcüyan, *a.g.e.*, s.3

⁷⁶⁰ Önder Şenyapılı, *a.g.e.*, s. 217

⁷⁶¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 6

⁷⁶² Eremya Çelebi Kömürcüyan, *a.g.e.*, s.35

⁷⁶³ Galata 141 No'lu Ş.S., 33 b 2

⁷⁶⁴ Eremya Çelebi Kömürcüyan, *a.g.e.*, s.162

**C) Galata Mahkemesi'ne Ait 141 No'lu Şer'iyeye Siciline Göre
Kullanılan Eşyalar**

Gündelik hayatın sıradan parçası olan pek çok eşya incelediğimiz dönemin insanların sosyal, kültürel ve ekonomik yaşamları hakkında önemli bilgiler içermektedir. Özellikle halk kültürü ve etnografya çalışmaları açısından bu veriler faydalı olacaktır.

Tablo IV: Ev Eşyaları⁷⁶⁵

Kaliçe	Yan Keçesi	Sanduk	Güğümlü	Kebe	Döşek
Minder	Seccade	Gılâf	Yorgan	Leğen	İbrik
Delefece	Kilim	Çarşeb	Buhurdan	Külâh	Döşek
Kilim	Mikraz	Yasdık	Keçe	Kaliçe	Puşi
Tahta	Parmaklı	Ayaklı	Hamam	Sırmalı	Gülâbdanlı
Sanduk	Sanduk	Sanduk	Tası	Çanak	Çanak
Burusa Yasdığı	Pirinç Şamdan				

Tablo V: Mutfak Eşyaları⁷⁶⁶

Nühâs Sini	Sini	Sahan	Kazgan	Güğümlü	Tencere
Tunç Havan	Nühas Taba	El Tabası	Lenger	Kefkir	Kepece
Baklava Tebşisi	Kahve İbriği	Banolet Taba	Kahve Tebşisi		

⁷⁶⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 11 b 3, 18 b 1, 60 a 3, 41 a 1, 26 a 3, 59 a 1, 12 b 2

⁷⁶⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 11 b3, 18 b1, 60 a 3, 41 a 1

Tablo VI: Ziyet Eşyaları⁷⁶⁷

Zümrüd Küpe	Sîm Tepsi	Altun Bilezik	Zümrüd Taşlı Altun Küpe	Altun Düğme	Altun Yüzük
Altun Sacbağı	İncü Kuşak	İncü Serpûş	Altın Na'1 Küpe	Altun Elmas Hatem	

Tablo VII: Giyim Kuşam Eşyaları⁷⁶⁸

Kürk	Çizme	Bez Don	Zeyur	Deve Kuşu Çuka	Gemi Kaftanı
Don	Mor Çuka	Tuman	Makreme	Dülbend	Boğça
Bürüncek Gömlek	Hâre Kaftan	Yavlı Entari	Hatâbi Kaftân	Fotin Zebun	Çuka Ferace
Kırmızı Çuka	Samur Kalpak	Gülabdanlı Dülbend Gömlek	Münakkaş Çuka Kerake	Cevher Ön Kuşak	Çukaya Kablı Bir Sırt Samur Kürk
Sim Ön Kuşak	Mücevher Ön Kuşak	Sandal Kaftan	Sandal Entari	Şam Alacası	Samur Kalpak
Aba	Tozkoparan				

d) Kesici Aletler

Panyal ta'bir olunur âlet-i câriha,⁷⁶⁹ bir sim bıçak,⁷⁷⁰ üç yüz akçe kıymetli bir sim bıçak,⁷⁷¹ nacar bıçağı.⁷⁷²

⁷⁶⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 26 a 3, 4 a 1, 5 a 1, 9 b 1, 19 a 1, 19 a 2, 19 b 1, 55 b 2

⁷⁶⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 12 b 2, 18 b 1, 26 a 3, 41 a 1, 55 a 1, 55 b 2, 59 b 5, 60 a 3

⁷⁶⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 2 a 1

⁷⁷⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 8 a 2

⁷⁷¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 12 b 2

⁷⁷² Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 6

D) Galata Mahkemesi'ne Ait 141 No'lu Şer'iyeye Siciline Göre Galata'da Ekonomik Hayat

Osmanlı'da üretimden dağıtıma, dağıtımdan tüketime son derece zengin ve hareketli bir ticari hayat vardı. Bunun temelinde öncelikle devletin uyguladığı ekonomi politikaları ile kaynağını ahilikten alan ve dayandığı temel prensipler doğrultusunda mal ve hizmet üretimini gerçekleştiren Osmanlı esnafı yer almaktadır. Devlet sosyal düzenin korunmasına büyük önem vermekteydi. Bunun da en önemli yollarından biri halkın ihtiyaçlarının eksiksiz bir şekilde karşılanmasıydı. Bu bağlamda Osmanlı esnafı halkın temel ihtiyaçlarını karşılamının en önemli ve büyük kaynağı idi.

a) Ekonomik Hayat İle İlgili Hukuki Uygulamalar

1) Bey': Satma, satış anlamına gelen bey bir malı mal ile değiştirmek olarak tanımlanmış olup⁷⁷³ bugünkü manada her türlü satış anlamında kullanılmaktadır. Satış usulüne göre pek çok çeşidi olmasına rağmen incelediğimiz sicilde iki çeşit bey karşımıza çıkmaktadır.

Bey-i bat; satıcı ile alıcının dönmeleri kabil olmayan kesin ve kat'i satış akdi anlamına gelmektedir⁷⁷⁴ ki incelediğimiz sicildeki satış akitlerinin büyük bir kısmı bey-i bat'lardan oluşmaktadır. bu satış akdinde satılan malın bedelini tamamen alındığı özellikle ifade edilmekte ve satışın "*bey'i bat'ı sahih-i şer'i*" ile gerçekleştiği ve satılan malın satın alanın "*mülkü müşterası*" olduğu ve her türlü tasarruf hakkına sahip olduğu "*keyfe mâ yeşâü ve yehtâr mutasarrıf olsun*" şeklinde ifade edilmektedir.⁷⁷⁵

Bey-i bil istiğlâl; bir kimsenin bir malı bizzat kendisi kiralamak üzere birisine vefaen satmasıdır.⁷⁷⁶ Bu satış şeklinde kişi hem mülkünü terk etmemiş olmakta ve kullanmayı sürdürmekte hem de satıştan aldığı para ile de ihtiyaçlarını giderebilmektedir. Bey bil istiğlâl, satıcının bir şekilde ihtiyaç duyduğu parayı temin etme usulü olarak karşımıza çıkmaktadır.

⁷⁷³ Ömer Nasuhi Bilmen, *Hukuki İslamiye Ve Istilahat-u Fıkhiyye*, Bilmen Yayınevi, İstanbul (tarihsiz), C. 6, s. 5.

⁷⁷⁴ Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C.1, s. 214.

⁷⁷⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 3 a 1

⁷⁷⁶ Ömer Nasuhi Bilmen, *a.g.e.*, C. 6, s. 5

2) Deyn: Bir fıkıh terimi olarak kişinin zimmetinde sabit olan borç anlamına gelmektedir.⁷⁷⁷ İncelediğimiz sicilde doğrudan veya dolaylı olarak 38 kayıta deyn'den bahsedilmektedir. Borç davalarının genellikle alacaklının alacağını talep ederek mahkemeye başvurması ile ortaya çıktığını görmekteyiz. Bu tip durumlarda borçlu genellikle borcunu kabul etmekte fakat zaman zaman ödemekten imtina etmektedir.⁷⁷⁸ Borcun kabulünden sonraki aşama ise borcun bir şekilde ödenmesinin sağlanmasıdır. Eğer borç zamanında ödenemeyecekse alacaklı ile borçlu arasında başvuru yolu genellikle borcun te'cil edilerek ileriki bir tarihe ertelenmesidir. Galata'ya bağlı Kapıdağ nahiyesinde Erdek isimli karyede oturan gayrimüslümlerin vekili Manol veledi Baba Neyakoz, Kefevî İbrahim Efendi ibni el-Hac Ali'ye olan borcunun 380 gurusunun 180 gün ertelenmesini varislerinden talep etmiştir.⁷⁷⁹ Zaman zaman ise borçlu mahkeme huzurunda borcunu kabul ederek ödemeyi ileriki bir tarihte yapacağını taahhüd etmekteydi. Galata'ya bağlı Kasımpaşa'da Camii Kebir mahallesinde ikamet eden Fatma binti Habib adlı bir kadın Hasan bin Veli'ye olan 110 esedi gurus borcunu 20 gün sonra ödemeyi mahkeme huzurunda taahhüd etmiştir.⁷⁸⁰ Bir diğer çözüm yolu ise takastı. Alacaklı ile borçlu arasında borca karşılık bir mülkün veya bir başka alacağın karşılıklı olarak değiştirilmesi oldukça sık başvuru yollarından biriydi.⁷⁸¹ Bazı durumlarda ise alacaklı alacağını karşı tarafa hibe etmektedir. Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet eden Murad veledi Tokmak isimli Ermeni kızı Marim'e kendi malından bir seferde 100 kıt' esedi gurus borç verdiğini, fakat kızı Marim'in ihtiyaç sahibi olmasını göz önünde bulundurarak verdiği borcu hibe ettiğini mahkeme tutanağına kaydettirmiştir.⁷⁸² Borç davalarında başvuru bir başka uygulama ise kefilliktir. Borcunu zamanında ödeyemeyenler borçlarına birer kefil bularak bir müddet daha borçlarını erteleyebilmekteydiler.⁷⁸³

⁷⁷⁷ Ömer Nasuhi Bilmen, *a.g.e.*, C. 6, s .11

⁷⁷⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 48 b 1

⁷⁷⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 3 b 1

⁷⁸⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 6 b 1

⁷⁸¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 12 a 2, 13 b 2, 32 b 2, 45 b 2, 46 a 2, 50 b 1, 57 a 2, 61 a 1

⁷⁸² Galata 141 No'lu Ş.S., 23 a 2

⁷⁸³ Galata 141 No'lu Ş.S., 11 b1 ,15 b 3

Borcunu ödeyemeyenlerin ise borçlarını ödeyinceye kadar Galata Zindanı'nda hapsedildiklerini görmekteyiz. Borcunu hiçbir şekilde ödeyemeyecek durumda olanlar ise şahitlerin şهادetleri ile iflasının sabit olduğu tespit edildikten ve borcuna kefil bulunduktan sonra tahliye edilebilmekteydi. Bu konuya örnek olabilecek incelediğimiz sicilde beş adet kayıt bulunmaktadır.⁷⁸⁴ Zaman zaman ise borçlu borcuna karşılık borcunu ödeyinceye kadar herhangi bir malını veya mülkünü rehn olarak bırakmaktaydı. İstanbulda Sarı Timurtaş Mahallesi'nde oturan el-Hac Hüseyin bin Abdullah, Dimitri veledi Yuvan'dan alacağı'nın bir kısmına karşılık bir sim bıçak rehn almıştır.⁷⁸⁵ Galata'da Sultan Bâyezid mahallesi'nde ikamet eden Penayot veledi Esteryo, Mehmed Ağa bin Süleyman'a 1000 kıt'a esedi gurus borcuna karşılık değeri biçilmeden sahip olduğu mülkünü rehn olarak vermiştir.⁷⁸⁶ Üsküdar'a tabi Maltepe isimli karyede ikamet eden Yani veledi Apostol, Süleyman bin Abdullah'a olan 2700 akçe borcu karşılığında sahip olduğu dükkânı Süleyman bin Abdullah'a rehn vermiştir.⁷⁸⁷

3) Emanet: Fikhi bir terim olarak emanet emin sayılan veya ittihaz edilen kimsenin yanında başkasına ait bulunan şey demektir.⁷⁸⁸ Bir malı veya parayı bir başkasına emanet bırakmak özellikle olağanüstü hallerde olmak üzere her zaman ortaya çıkabilecek bir durumdur. Bu bağlamda toplumun huzur ve güveni için emanete riayet önemli bir kaide olarak önem kazanır. Zaman zaman emanete riayet edilmediği ve emanet edilen malların geri verilmek istenmediği gibi durumlar olabilmektedir. Örneğin; Galata dışında Yazıcı Mahallesi'nde ikamet eden Rukiye binti Mustafa, Yahya Çelebi Mahallesi'nde ikamet eden Râbi'a binti Osman bin Abdullah'a aralarındaki dostluktan ve bir takım sıkıntıların atlatılmasına katkısından dolayı bir cariyeyi ve bir takım kıymetli eşyayı daha sonra geri almak üzere emanet olarak bırakmış, geri almak istediğinde ise Râbi'a binti Osman bin Abdullah'ın, bazı emanetleri aldığını inkâr ederek vermek istememesi üzerine konu mahkemeye yansımıştır.⁷⁸⁹

⁷⁸⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 33 b 2, 34 b 1, 35 a 2, 39 b 1, 54 a 2

⁷⁸⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 8 b 2

⁷⁸⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 20 a 1

⁷⁸⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 54 a 1

⁷⁸⁸ Ömer Nasuhi Bilmen, *a.g.e.*, C. 4 s. 144.

⁷⁸⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 26 a 3

4) Hibe: Sözlükte bir kimseye istifade edeceği bir şeyi lütuf ve ihsan olarak vermektir. Hibe derhal verildiği için vasiyetden, karşılıksız olarak verildiği içinde bey'den ayrılır.⁷⁹⁰ İncelediğimiz sicilde kadın ve erkek fark etmeksizin herkesin hibede bulunduğunu görmekteyiz. Hibe edilen mallar ise bir ev,⁷⁹¹ ev eşyası,⁷⁹² mutfak eşyası,⁷⁹³ mehir,⁷⁹⁴ ziynet eşyası,⁷⁹⁵ para,⁷⁹⁶ alacak,⁷⁹⁷ olabilmektedir.

5) İcare: Bir şeyi kiraya vermek manasında kullanılır. Kiralayana müstecir, kiraya verene acir, icare akdine konu olan işçiye ecir ve menfaate karşılık verilen bedele de ücret denilir.⁷⁹⁸

İcare dörde ayrılır;

1. Hane, arazi,
2. Elbise, kap kacak, ziynet eşyası, vesait'i nakliye,
3. Hayvanat,
4. İnsanların çalışmalarından ibaret olan menfaat⁷⁹⁹

İncelediğimiz sicilde bu kiralama şekillerine örnek olabilecek bir mülkün⁸⁰⁰ ve bir geminin⁸⁰¹ icar edildiğini görmekteyiz. el-Hac Ali bin Hüseyin ise bir miras davasından dolayı kendini korumaları için Ahmed Çelebi ve Mustafa Çelebi ibni Mehmed isimli kişileri iki aylığına kiralamıştır.⁸⁰²

6) Karz: İstikraz, istihlak, işira ve kefalet gibi bir sebeple zimmetinde yani bir şahsın uhdesinde sabit olan şey demektir.⁸⁰³ Kısacası ödünç verilen para demektir. İncelediğimiz sicilde genellikle karz olarak verilen paraların talebiyle

⁷⁹⁰ Ömer Nasuhi Bilmen *a.g.e.*, C.4 s. 223.

⁷⁹¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 5 b 1

⁷⁹² Galata 141 No'lu Ş.S., 11 b 3

⁷⁹³ Galata 141 No'lu Ş.S., 18 b 1

⁷⁹⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 19 a 1

⁷⁹⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 19 a 2, 32 a 2

⁷⁹⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 21 a 3

⁷⁹⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 23 a 2

⁷⁹⁸ Ömer Nasuhi Bilmen, *a.g.e.*, C. 6, s. 156.

⁷⁹⁹ Ömer Nasuhi Bilmen, *a.g.e.*, C. 6, s. 160.

⁸⁰⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 4 a 2,

⁸⁰¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 52 b 1

⁸⁰² Galata 141 No'lu Ş.S., 55 a 2

⁸⁰³ Ömer Nasuhi Bilmen, *a.g.e.*, C. 6, s. 11.

davalar açıldığını görmekteyiz. Yine bu durumda takas⁸⁰⁴ ve rehn⁸⁰⁵ gibi uygulamalarda görülmektedir.

7) Rehn: Bir malı ondan tamamen veya kısmen istifadesi mümkün olan bir hakk-ı mali karşılığında o hak sahibinin elinden rızası ile almaktır.⁸⁰⁶ Rehn borç karşılığı olarak alacaklıya bırakılan aynı bir teminatdır. Aynı teminat olarak görülen rehn, şahsi teminat olan kefalete nazaran daha güvenli olarak görülmesine rağmen borç alan kişinin elinde rehn olarak bırakabileceği herhangi bir malı olmadığı için kefalete daha çok rastlanılmaktadır. Galata'ya bağlı Kasımpaşa'da ikamet eden Saliha binti Mehmed kocasıyla boşanmadan önce kocasının kendine ait bir takım kıymetli eşyasını kendi izni olmadan Sururi imamı Abdullah Efendi'ye kırbeş kuruş karşılığı rehn olarak verdiğini ifade ederek davacı olmuştur.⁸⁰⁷ Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde ikamet eden Penayot veledi Esteryo borcuna karşılık mülkünü Mehmed Ağa bin Süleyman'a rehn olarak bırakmıştır.⁸⁰⁸ Yani veledi Apostol'da borcuna karşılık dükkanını Süleyman bin Abdullah'a rehn bırakmıştır.⁸⁰⁹

8) Sulh ve İbra: Sulh davalı ve davacını aralarında anlaşarak anlaşmazlığı sona erdirdikleri bir akittir. İbra ise davalıların karşılıklı olarak birbirlerinden davacı olmaktan tamamen vazgeçmeleri demektir.

Sulh üç çeşitte karşımıza çıkmaktadır;

1. Özellikle alacak verecek davalarında müddeâ Aleyh'in ikrar ve itirafı ile yapılan sulh,
2. Özellikle emanet davalarında müddeâ Aleyh'in inkârı sonucunda yapılan sulh,
3. Müddeâ Aleyh'in inkâr veya itiraf etmeyip sükût etmesi sonucunda yapılan sulh.⁸¹⁰

⁸⁰⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 46 a 2, 12 a 2

⁸⁰⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 20 a 1

⁸⁰⁶ Ömer Nasuhi Bilmen, *a.g.e.*, C. 7, s. 5.

⁸⁰⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 5 a 2

⁸⁰⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 20 a 1

⁸⁰⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 54 a 1

⁸¹⁰ Ömer Nasuhi Bilmen, *a.g.e.*, C.8, s.7.

Sulh sağlandıktan sonra her iki taraf birbirlerinin zimmetlerini karşılıklı olarak “*ibrâ-i âm kâtî’ü’n-nizâla ibrâ ve iskât*” ederek birbirlerinden davacı olmayacaklarını ifade ederler.⁸¹¹

9) Vekâlet: Sözlükte korumak, güven, teslim, tefviz gibi manalara gelen vekâlet⁸¹² bir kişinin kendi adına işlerini yürütmesi için birini görevlendirmesidir. Bunun iş yoğunluğu gibi sebepleri olabileceği gibi özellikle incelediğimiz sicilde kadınların kendi yerlerine erkekleri vekil olarak tayin ettiklerini görmekteyiz.

Vekil olan kişinin vekâleti şahitlerin şهادetleri ile geçerlilik kazanırdı ve mahkemede bu durum kayıtlara geçirilmekteydi. Örneğin Galata’da Yolcuzâde mahallesinde ikamet ederken vefat eden Ömer bin Mehmed’in karısı ve kızlarına, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin es-Seyyid Ahmed ve Selim Reis bin Mehmed’in şهادetleri ile Süleyman bin Ahmed’in vekil olduğu kayıtlarda yer almaktadır.⁸¹³ İncelediğimiz sicilde evlendirme,⁸¹⁴ satış,⁸¹⁵ mirastan hak talebi,⁸¹⁶ borcun talep edilmesi,⁸¹⁷ borcun ödenmesi⁸¹⁸ gibi pek çok muamelede tek veya iki taraflı borç ilişkilerinin kurulmasında vekâlet başvuru bir yoldur. Sicilde örneği olmamasına rağmen bir erkek te bir kadını vekil tayin edebilirdi.⁸¹⁹

10) Kefâlet: Sözlükte hak sahibinin bir şeyi talep etmesi halinde yükümlünün zimmetine üçüncü bir şahsın zimmetinin eklenmesi olarak tanımlanmaktadır.⁸²⁰ Kefalette amaç hakkın güvence altına alınmasıdır ve kefalet akdi mahkeme huzurunda yapılarak bu güvenceye katkı sağlanmış olur. İncelediğimiz sicilde özellikle borca,⁸²¹ kiraya,⁸²² satış sözleşmesinin şartlarını yerine getirileceğine⁸²³ kefil olduğu görülmektedir. Özellikle de borcundan

⁸¹¹ Galata 141 No’lu Ş.S., 55 a 2

⁸¹² Ömer Nasuhi Bilmen, *a.g.e.*, C.6 s.311.

⁸¹³ Galata 141 No’lu Ş.S., 60 b 2

⁸¹⁴ Galata 141 No’lu Ş.S., 59 b 3

⁸¹⁵ Galata 141 No’lu Ş.S., 54 a 1, 2 b 2

⁸¹⁶ Galata 141 No’lu Ş.S., 12 a 1

⁸¹⁷ Galata 141 No’lu Ş.S., 59 b 5

⁸¹⁸ Galata 141 No’lu Ş.S., 22 a 1, 49 a 3

⁸¹⁹ Ömer Nasuhi Bilmen, *a.g.e.*, C.6, s.319.

⁸²⁰ Ömer Nasuhi Bilmen, *a.g.e.*, C.6, s.244.

⁸²¹ Galata 141 No’lu Ş.S., 3 b 1, 24 b 1, 13 b 2

⁸²² Galata 141 No’lu Ş.S., 11 a 2, 20 b 2

⁸²³ Galata 141 No’lu Ş.S., 15 b 3

dolayı Galata zindanında mahpus olanların tahliyeleri için borçlarına mahkeme huzurunda kefil olunduğu görülmektedir.

11) Şirket⁸²⁴: Sözlükte ortaklık, ortak olma manasındadır. Şirket sahiplerinden her birine şerik, müşterik ve müşarık denir. Şirketin sermayesi olan mal, mal-ı müşterek, ortaklığa da iştirak denir.⁸²⁵ İncelediğimiz sicilde özellikle mülklerin kullanım haklarının ortaklaşa paylaşıldığını görmekteyiz. Bununla birlikte, Galata Çarşısı'nda Tanaş ve Todori'nin bir bakkal dükkânını ortaklaşa işlettiklerine,⁸²⁶ Dimitri veledi Yorgi ve Kanalo veledi Bulharon'un ortaklaşa hamr ve arak ticareti yaptıklarına,⁸²⁷ el-Hac İbrahim bin Abdullah ve el-Hac Ahmed bin Hasan'ın ortaklaşa Tomazovali veledi Vali isimli İngiliz müste'men'in gemisini kiraladıklarına,⁸²⁸ Galata'da Okçu Musa Mahallesinde ikamet eden el-Hac Mustafa bin Kâbil ile Emekyemez Mahallesinde ikamet eden el-Hac Yahya'nın ortak bir dükkâna sahip olduklarına⁸²⁹ şahit olmaktadır. Bunların dışında Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet eden Dimitri veledi Tofili ve karısı Ayvaz binti Yuvan'ın müştereken tasarruf ettikleri rus asıllı Olak binti Yuvan isimli cariyelerini azad ettiklerini görmekteyiz.⁸³⁰

12) Müzayede: Bir malın veya bir mülkün bugünkü manada açık artırma usulüne benzer bir şekilde en fazla bedeli verene satılması olayına denilmektedir. İncelediğimiz sicilde buna iki vardır. İlkinde Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde ikamet eden Penayot veledi Esteryo, Mehmed Ağa bin Süleyman'a 1000 kıt'a esedi gurusu borcuna karşılık değeri belirtmeden sahip olduğu mülkünü rehin olarak vermiştir. Borcunu ödeyememesi üzerine rehin verdiği mülk müzayede edilmiş ve mülke 600 gurusu bedel biçilmiştir.⁸³¹ İkinci örnekte ise Galata'da Sultan Bâyezid Mahallesinde ikamet eden Rubye binti Zafiri veledi

⁸²⁴ Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi için bakınız: Fethi Gedikli, *Osmanlı Şirket Kültürü*, 16 -17. *Yüzyıllarda Mudarebe Uygulaması*, İz Yayıncılık, İstanbul, 1998

⁸²⁵ Ömer Nasuhi Bilmen, *a.g.e.*, C.7, s.59.

⁸²⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 12 b 1

⁸²⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 5 b 2

⁸²⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 40 a 1

⁸²⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 49 a 1

⁸³⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 15 a 1

⁸³¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 20 a 1

Yorgo'nun ölümü üzerine kızına kalan mülk müzayede edilmiş Kostantin veledi Babafilo'ya 27.500 akçeye satılmıştır.⁸³²

b) Esnaf Teşkilatı

En genel çizgileri ile esnaf şehir ve kasabalarda mal ve hizmet üretimi ile ilişkili herhangi bir işkolunun belirli bir alanda uzmanlaşmış olarak çalışanlarının meydana getirdiği mesleki örgütlenmeler olarak tanımlanabilir.⁸³³ Osmanlı toplumunda esnaflığın kökeni daha önceki Türk İslam devletlerine kadar uzanmaktadır. Bir tarikat olarak Ahilik Osmanlı esnaf teşkilatının ilk biçimi olarak kabul edilmektedir.⁸³⁴ Esnaf teşkilatı içerisinde hiyerarşik bir yapı mevcuttu. Esnafın birinci derecede amiri kadılar ve muhtesiplerdi. Bunların dışında yukarıdan aşağıya esnafın başında şeyh, nakib, duacı, çavuş, yiğitbaşı ve kethüda adlarıyla anılan reisler yer almaktaydı.⁸³⁵

İncelediğimiz sicilde bu esnaf reislerinden sadece kethüda, yiğitbaşı ve çavuşlara rastlamaktayız. Kethüda'nın en temel görevi başında olduğu loncayı hükümete karşı temsil etmektir. Lonca mensuplarının isteklerini hükümete ve hükümetin emirlerini esnafa iletmekle görevliydi. Galatada Ermeni esnafı seçtikleri kethüdaları Avgas veledi [boş] aracılığıyla bedel-i lağım ile ilgili isteklerini hükümete bildirmişlerdir.⁸³⁶ Kethüdayı normal şartlarda esnaf kendi içerisinde seçerdi.⁸³⁷ Galata'da bitbazarı kethüdalığına İbrahim getirilmiştir.⁸³⁸ Zaman zaman şikâyetlerde olmaktadır. Böyle bir durumda esnaf temsilcileri görevden el çektirilebiliyor yerlerine yenileri tayin ediliyordu. Galata'da bazarbaşılık görevine getirilen Mustafa işinde ihmalkâr davranması ve bakkal taifesine cevri ve eziyet etmesi üzerine görevden alınmış yerine Mehmed göreve getirilmiştir.⁸³⁹

⁸³² Galata 141 No'lu Ş.S., 45 b 2

⁸³³ Mehmet Genç, *Osmanlı İmparatorluğunda Devlet Ve Ekonomi*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2000, s. 294.

⁸³⁴ Mehmet Demirtaş, *a.g.e.*, s.19.

⁸³⁵ Mehmet Demirtaş, *a.g.e.*, s. 26.

⁸³⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 296 a 1

⁸³⁷ Mehmet Demirtaş, *a.g.e.*, s. 37.

⁸³⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 65 b 2

⁸³⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 66 a 1

Galata'da bakkallık yaparken öldürülen Tanaş'ın bakkal dükkânına gidererek dükkândaki malların miktarını ve değer tespitini yapan heyet içerisinde Yiğitbaşı Ali Çelebi bin isa'da yer almaktadır.⁸⁴⁰ Yiğitbaşının, içerisinde yer aldığı loncada, lonca başkanına yardımcı olmak, başkanla lonca mensupları arasında aracılık yapmak, üretim kalitesini denetlemek, yeni ustaların yetişmesine nezaret etmek gibi görevleri vardı.⁸⁴¹

e) Meslekler

İncelediğimiz 141 No'lu Galata Şer'iyeye Sicilinde sosyo ekonomik açıdan bilgilere ulaşabileceğimiz bir başka konu ise mesleklerdir. Meslekler o günkü toplumun ekonomik faaliyetleri, üretim ve tüketim malları, beslenme alışkanlıkları, gelir seviyeleri, bölgesel farklılıklar gibi pek çok konuda önemli ipuçları sunmaktadır. Galata özellikle Osmanlı ekonomik yapısı içerisinde sahip olduğu farklı ve ayrıcalıklı konumu ile meslekler konusunda da bilgilendiricidir. İncelediğimiz sicilde karşılaştığımız belli başlı meslekler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

⁸⁴⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 10 b 2

⁸⁴¹ Mehmet Demirtaş, *a.g.e.*, s. 33-34.

Tablo VIII: Meslekler

Arabacı ⁸⁴²	Bakkal ⁸⁴³	Kayıklı ⁸⁴⁴	Mumcu ⁸⁴⁵	Terzi ⁸⁴⁶	Beksimedci ⁸⁴⁷
Kuyumcu ⁸⁴⁸	Sahaf ⁸⁴⁹	Çubukçu ⁸⁵⁰	Bazarcı ⁸⁵¹	Haddat ⁸⁵²	Şişeci ⁸⁵³
İplikçi ⁸⁵⁴	Balıkçı ⁸⁵⁵	Fıçıçı	Çizmeci	Hayyat	Çukacı
Saatçi	Tarakçı	Telkar ⁸⁵⁶	Dülbendci ⁸⁵⁷	Sabuncu ⁸⁵⁸	Kasab ⁸⁵⁹
Debbağ ⁸⁶⁰	Hallak ⁸⁶¹	Haffaf ⁸⁶²	Etmekçi ⁸⁶³	Kiremidci ⁸⁶⁴	Kahveci ⁸⁶⁵
Celeb ⁸⁶⁶	Habbaz ⁸⁶⁷	Abacı ⁸⁶⁸	Berber ⁸⁶⁹	Kazgani ⁸⁷⁰	Sirkeci ⁸⁷¹
Kadifeci ⁸⁷²	Magascı ⁸⁷³	Attar ⁸⁷⁴	Hallaf ⁸⁷⁵	Ferraş ⁸⁷⁶	Kapamacı ⁸⁷⁷
Çilingir ⁸⁷⁸	Altıncı	Yelkenci	Yemenici	Fesci	Boğçacı
Mezar harkı erbabi ⁸⁷⁹					

⁸⁴² Galata 141 No'lu Ş.S., 29 b 1

⁸⁴³ Galata 141 No'lu Ş.S., 2 a 1, 57 a 1, 10 b 1

⁸⁴⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 6 b 1

⁸⁴⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 4 b 1, 42 a 1

⁸⁴⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 4 b 1, 12 b 2

⁸⁴⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 7 a 2, 13 b 2, 54 b 2, 20 a 1

⁸⁴⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 11 a 2, 17 a 1

⁸⁴⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 13 a 2

⁸⁵⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 14 a 3

⁸⁵¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 15 a 2

⁸⁵² Galata 141 No'lu Ş.S., 19 a 1

⁸⁵³ Galata 141 No'lu Ş.S., 21 a 2, 29 a 1

⁸⁵⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 21 b 1

⁸⁵⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 27 b 2

⁸⁵⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 29 a 1

⁸⁵⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 29 a 1

⁸⁵⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 32 a 3

⁸⁵⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 33 b 2, 42 a 1

⁸⁶⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 61 b 3,

⁸⁶¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 9 b 1, 60 b 1

⁸⁶² Galata 141 No'lu Ş.S., 31 b 2, 33 a 1, 49 b 1, 55 b 3, 50 a 2

⁸⁶³ Galata 141 No'lu Ş.S., 33 b 2, 38 a 2

⁸⁶⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 35 b 1

⁸⁶⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 35 b 1

⁸⁶⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 35 b 2

⁸⁶⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 10 a 1, 11 b 1, 28 b 1, 39 b 1

⁸⁶⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 36 a 2

⁸⁶⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 42 a 1

⁸⁷⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 42 a 1

⁸⁷¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 50 a 1

⁸⁷² Galata 141 No'lu Ş.S., 52 a 2

⁸⁷³ Galata 141 No'lu Ş.S., 54 a 2

⁸⁷⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 61 b 1

⁸⁷⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 19 b 3

⁸⁷⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 21 a 1

⁸⁷⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 29 a 1

⁸⁷⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 29 a 1

⁸⁷⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 48 a 2

ç) Ticari Mekânlar

Osmanlı ticari hayatı açık ve kapalı pazarlarda sürmekteydi. Her türlü ticari mal bu açık ve kapalı mekânlarda alınıp satılmaktaydı. Kapalı mekânlar genellikle bedesten olarak, açık alanlar ise Pazar olarak adlandırılır. İncelediğimiz defterde bir kısım pazaryerlerine ve bedestenlere rastlıyoruz. Yine çarşı ve Pazar anlamına gelen suk'lara da rastlanılmaktadır.

Galata'da Tavukpazarı,⁸⁸⁰ Balıkpazarı,⁸⁸¹ Pazaryeri,⁸⁸² Karaköy Suk'u,⁸⁸³ Galata Suk'u,⁸⁸⁴ Azapkapı Suk'u,⁸⁸⁵ Galata'da Kürkçükapı haricinde bir suk,⁸⁸⁶ Bezzezistan,⁸⁸⁷ İstanbul'da Bezzezistan-ı Atik,⁸⁸⁸ Uzun Çarşı,⁸⁸⁹ Aslanhane,⁸⁹⁰ Suk'u Sultani,⁸⁹¹ ve Valide Sultan Suk'u.⁸⁹²

Bunların dışında genellikle taşradan gelen tüccarların konakladıkları hanlarda mevcuttur. İncelediğimiz sicilde iki tane handan bahsedilmektedir. İstanbul'da Suluhan⁸⁹³ ve Galata'da Kuşadalı Hanı.⁸⁹⁴

Yağhane⁸⁹⁵ ve debbağhane⁸⁹⁶ gibi yapıların varlığı da Galata'da ticari üretimin yapıldığını ortaya koyar.

Kapanlar; Osmanlı merkezi yönetiminin başta İstanbul olmak üzere büyük ticaret pazarlarına sahip önemli kentlerde oluşturduğu toptancı halleri olan kapanlar İstanbul'a gelen yiyecek ve ihtiyaç maddelerinin, ekspertiz, ölçüm, fiyatlandırma ve dağıtım işlerinin yapıldığı önemli ticaret mekanlarıydı.

⁸⁸⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 10 b 2

⁸⁸¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 31 a 2

⁸⁸² Galata 141 No'lu Ş.S., 19 b 1

⁸⁸³ Galata 141 No'lu Ş.S., 48 a 2

⁸⁸⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 12 b 1

⁸⁸⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 35 b 2

⁸⁸⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 2

⁸⁸⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 48 a 2

⁸⁸⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 54 a 2

⁸⁸⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 1

⁸⁹⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 12 a 2

⁸⁹¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 41 a 2

⁸⁹² Galata 141 No'lu Ş.S., 24 b 1

⁸⁹³ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 1

⁸⁹⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 58 a 2

⁸⁹⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 29 b1

⁸⁹⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 30 b 1

İncelediğimiz sicilde iki kapandan bahsedilmektedir. Bunlar: Unkapanı⁸⁹⁷ ve Yağkapanı'dır.⁸⁹⁸

f) Ticari Mallar ve Uluslararası Ticaret

Galata sahip olduğu doğal limanı ve stratejik konumu ile tarih boyunca sadece Akdeniz ve Karadeniz ticaretinin kesişim noktasında yer almamış, aynı zamanda doğu batı ticaretine de yön vermiştir. Bu özelliği sayesinde ki her zaman zenginliğin ve paranın merkezi olmuştur. Fetihden sonra Osmanlı Galata'nın sahip olduğu bu kendine has özelliklerden azami ölçüde yararlanmasını bilmiş ve Galata kısa sürede imparatorluğun bir dış ticaret limanı ve uluslar arası ticaret merkezi haline gelmiştir.

İncelediğimiz sicilde ticari birer emtia olarak karşımıza çıkan ürünler şunlardır;

Pamuk,⁸⁹⁹ odun,⁹⁰⁰ buğday, arpa, darı, tuz,⁹⁰¹ siyah üzüm,⁹⁰² köle,⁹⁰³ kağıt, billur, çuka,⁹⁰⁴ ipek,⁹⁰⁵ keten,⁹⁰⁶ Selanik keçesi,⁹⁰⁷ kürk,⁹⁰⁸ koyun,⁹⁰⁹ katır,⁹¹⁰ kuzu,⁹¹¹ sahtiyân,⁹¹² hamr ve arak,⁹¹³ şam alacası, samur kalpak,⁹¹⁴ trablus sabunu,⁹¹⁵ bıçak,⁹¹⁶ yelken.⁹¹⁷

⁸⁹⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 53 b 2

⁸⁹⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 40 a 1

⁸⁹⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 32 a 2

⁹⁰⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 6 b 2

⁹⁰¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 7 b 1

⁹⁰² Galata 141 No'lu Ş.S., 8 a 2

⁹⁰³ Galata 141 No'lu Ş.S., 6 b 1

⁹⁰⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 26 a 2

⁹⁰⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 26 b 1

⁹⁰⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 35 b 1

⁹⁰⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 41 a 1

⁹⁰⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 55 a 1

⁹⁰⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 62 b 1

⁹¹⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 35 b 2

⁹¹¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 7 a 1

⁹¹² Galata 141 No'lu Ş.S., 61 b 3

⁹¹³ Galata 141 No'lu Ş.S., 27 b 1

⁹¹⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 12 b 2

⁹¹⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 14 b 1, 15 b 1

⁹¹⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 12 b2

⁹¹⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 4

Bunların yanı sıra Galata'da Tavukpazarı civarında bakkal iken öldürülen Tanaş'ın bakkal dükkânındaki malzemelerin dökümünü kıymetleri ile birlikte veren liste sayesinde o dönemde halkın ihtiyaç duyduğu malzemeleri ve bir bakkal dükkânında nelerin satıldığını en somut şekilde öğrenebiliyoruz;

Revgan-ı zeyt fi 110 kıyye x22= kıymet 2409

Tekfurdağı kaşkolu 30 adet x22= kıymet 660

Anabolı serir 60 kıyye x22= kıymet 900

Def'a Anadolu serir 38 kıyyex15= kıymet 570

Zeytun 40 kıyyex4= kıymet 160

Fındık 23 kıyyex5= kıymet 110

Tulum kıyye 65 kıyye x 12=kıymet 200

Darı keyl 75 =kıymet 750

Arpa keyl 70 =kıymet 1108

Bakla Keyl 70 =kıymet 140

Böğrülce Keyl 2 =kıymet 75

Şa'ir müd 28 kıyye =kıymet 224

Soğan 2 kıyye =kıymet 400

Sarımsak 74 kıyye =kıymet 277

Odun Parça aded 10000 =kıymet 1500

Kantar sağîr ve kebîr 5 =kıymet 120

Limon suyu 4 kıyye =40 kuruş

Kavanoz 22 aded =kıymet 200

Leğen ma'a sahan 1 =kıymet 200

Bekmez ve vişne relçin 37 =kıymet 200

Def'a tulum 10 kıyye x12 =kıymet 120

Revgan-ı sâde kıyye 6= kıymet 150

Terazi takım kıymet 120

Def'a şa'ir müd 6 kıyye x8= kıymet 48

Tuz keyl kıymet 50

Pirinc kıyye 7 =kıymet 56

Fıçu içinde sirke mevcûd kıyye 20 =kıymet 30

Def'a revgan-ı zeyt kıyye 3 =kıymet 66

Nişasta? kıyye 5x18 =kıymet 90

Eflak Torı kıyye 60 =kıymet 120

Dükkan içinde olan hardavat kıymet 400⁹¹⁸

Ürünlerin geldikleri yerlere baktığımızda Galata'nın bir ihracat limanı özelliği daha çok ön plana çıkar. Karadeniz kıyılarında Kefe, Kırım⁹¹⁹ ve Varna⁹²⁰ iskelelerine, Karadeniz yolu ile Tuna nehri kıyısındaki Silistre⁹²¹ ve Kalas⁹²² iskeleleri arasında deniz taşımacılığının yapıldığını incelediğimiz sicilden öğreniyoruz. Yine sicilde bir Uzakdoğu ülkesi olan Siyam (Tayland)'a kadar ticari faaliyetlerin uzanması uluslararası ticaretin ulaştığı boyutları göstermesi açısından önemlidir.⁹²³ Ayrıca Mısır ile yoğun bir ticari hareketliliğin olduğunu öğreniyoruz. Özellikle Galata'da ikamet eden müste'menlerle Mısırlı tüccarlar arasındaki ticari anlaşmalar bize bunu göstermektedir. İngiltere kaptanlarından Veliyimo Morner veledi Morner ile Mısır tüccarlarından olup İstanbul'da ikamet eden el-Hac İbrahim bin Abdünnezir arasındaki mal taşımacılığına yönelik anlaşma⁹²⁴ yine Fransız müste'men Gazazile ile Mısırlı tüccarlardan el-Hac İbrahim bin Abdullah arasında kurulan mudarebe ortaklıđı⁹²⁵ İstanbul ile Mısır arasında o yıllarda yoğun bir ticari hareketliliğin olduğunu göstermektedir. Ahmed Ağa'nın Trablus'a gitmek üzereyken vefat etmesi üzerine alacaklısı olan Ali Efendi bin Mehmed'e alacağının varisleri tarafından Trablus sabunu olarak ödenmesi Kuzey Afrika ile de ticari bir hareketliliğin var olduğunu göstermektedir.⁹²⁶

e) Tarım ve Hayvancılık

İncelediğimiz sicilde o tarihlerde Galata'da tarım ve hayvancılın ulaştığı boyutları gözler önüne serecek somut bilgilere maalesef ulaşamıyoruz. Fakat bazı

⁹¹⁸ Galata 141 No'lu ř.S., 10 b 2

⁹¹⁹ Galata 141 No'lu ř.S., 7 b 1

⁹²⁰ Galata 141 No'lu ř.S., 44 a 2

⁹²¹ Galata 141 No'lu ř.S., 44 a 2

⁹²² Galata 141 No'lu ř.S., 56 b 1

⁹²³ Galata 141 No'lu ř.S., 22 b2, 52 b 2

⁹²⁴ Galata 141 No'lu ř.S., 22 b 2

⁹²⁵ Galata 141 No'lu ř.S., 52 b 2

⁹²⁶ Galata 141 No'lu ř.S., 14 b 1

kayıtlarda bağçe⁹²⁷ ve tarla⁹²⁸ ifadesinin geçmesi, özellikle satış akitlerinin bir kısmının bağ satışlarını⁹²⁹ kapsaması bize tarım faaliyetleri ile ilgili bir fikir verebilir.

İncelediğimiz sicilde Galata'da hayvancılık faaliyetleri ile ilgili herhangi bir bilgi yok. Sadece iki kayıta⁹³⁰ çayır tarlalarından bahsedilmesi buralarda hayvancılığın yapılabileceği ihtimalini ortaya koymaktadır. Sadece bir kayıta da katır satışından bahsedilmektedir.⁹³¹

Genellikle ticaretin ön plana çıktığı Galata'da tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin geri planda kaldığını söyleyebiliriz.

f) Para ve Ölçüler

İncelediğimiz 141 No'lu Galata Şer'iyeye siciline dayanarak o gün tedavülde olan paralara hakkında şu bilgileri verebiliriz.

Esedî gurusu: İncelediğimiz sicilde satış akitlerinin neredeyse tamamına yakınında kullanılan ve sicilde en fazla geçen para “esedi gurusu”. Bu para Osmanlı ekonomisi içerisinde en çok kullanılan ve en çok kabul gören “arslanlı ekü” adı verilen Hollanda parasıdır.⁹³²

Akçe: İncelediğimiz sicilde özellikle mihr ödemelerinde karşımıza çıkan gümüş bir para çeşididir.

Zolata: İncelediğimiz sicilde sadece iki kayıta⁹³³ adı geçen bu para Venedik, İngiltere ve Hollanda tarafından kullanılan ve Osmanlı piyasasına getirilen bir Polonya parasıdır. İmparatorluğun pek çok yerinde kabul görmeyen bu para sadece İstanbul gibi ticari yoğunluğun bulunduğu şehirlerde kullanılmaktaydı.⁹³⁴

⁹²⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 4 b 1, 16 a 1, 30 a 1

⁹²⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 2 b 2, 9 b 1, 16 a 1, 25 a 1, 41 a 1

⁹²⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 3 a 1, 8 b 1, 17 b 1, 24 a 1,

⁹³⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 25 a 1, 30 a 1

⁹³¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 35 b 2

⁹³² Robert Mantran, *17. Yüzyılın İkinci yarısında İstanbul*, C. 1, TTK Yayınları, Ankara 1990, s. 222

⁹³³ Galata 141 No'lu Ş.S., 8 a 1, 44 b 1

⁹³⁴ Robert Mantran, *a.g.e.*, s. 225.

Şerif altını: Yavuz Sultan Selim zamanında İstanbul'a getirilen Mısır sikke altınıdır. İlk Osmanlı parasının ilk örneğidir.⁹³⁵ İncelediğimiz sicilde İngiltere kaptanlarından Veliyimo Morner veledi Morner ile Mısır tüccarlarından olup İstanbul'da ikamet eden el-Hac İbrahim bin Abdünnezir arasındaki anlaşmada bu paradan bahsedilmektedir.⁹³⁶

Yaldız, Frengi altunu: Osmanlı topraklarında bolca kullanılan Venedik Dükası.⁹³⁷

İncelediğimiz sicilde kullanılan ölçüler ise şunlardır;

Vukıyye⁹³⁸ (kıyye⁹³⁹): bölgeden bölgeye farklılık arz etse de en kabul göreni 400 dirhem, 1.282 gram.⁹⁴⁰

Keyl⁹⁴¹ (kile): Hububat ölçüğü olarak kullanılmaktadır. 18-20 okka ortalama 25 kilogramdır.⁹⁴²

Kantar⁹⁴³: Kırkdört okkalık ağırlık, 56,41 kilogram. Bölgeler arasında değişebilir.⁹⁴⁴

Medre⁹⁴⁵: 6 okkalık şarap kabı. Meyhanecilerin depolardaki büyük fiçılardan şarap taşımak için kullandıkları 6 okkalık kaplara da denir.⁹⁴⁶ İncelediğimiz sicilde tamamen şarap miktarları için kullanılmıştır.

Miskal⁹⁴⁷: Yirmi kırat, yani orta büyüklükte 100 arpa ağırlığına verilen addır. 1 miskal 1,43 dirhem, 7 miskal 10 dirhem'e denktir. Bugün 4,5 gramdır.⁹⁴⁸

⁹³⁵ Robert Mantran, *a.g.e.*, s.216

⁹³⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 22 b 2

⁹³⁷ Robert Mantran, *a.g.e.*, s.219

⁹³⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 63 b 1

⁹³⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 10 b 2

⁹⁴⁰ Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C. 2, s. 723

⁹⁴¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 10 b 2, 44 a 2

⁹⁴² Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C.2, s. 281.

⁹⁴³ Galata 141 No'lu Ş.S., 10 b 2, 15 b 1, 35 b 1

⁹⁴⁴ Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C.2 s.161.

⁹⁴⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 5 b 2, 41 a 1

⁹⁴⁶ Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C.2 s. 436

⁹⁴⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 4 a 1, 5 a 2

⁹⁴⁸ Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C. 2, s. 546.

Dirhem⁹⁴⁹: Arap para sisteminde gümüş sikkeye verilen addır. 2,97 gramlık bir ağırlığa denk gelmektedir.⁹⁵⁰

Parmak⁹⁵¹: Arşının 1/24'ü.⁹⁵²

Zira⁹⁵³ (**Arşın**): dirsek ucundan orta parmağın ucuna kadar olan kısımdır. Buna arşın da denir.⁹⁵⁴

Kulaç⁹⁵⁵: Derinlik ve bez halat gibi şeylerin uzunluklarını ölçmeye yarar. Ortalama 1 metre 95 santimetredir.⁹⁵⁶

Dönüm⁹⁵⁷: Her bir kenarı 40 arşın olmak üzere sathı 1600 mi'mar arşını olan alan ölçüsü.⁹⁵⁸ Sicilde arsa ölçüsü olarak kullanılmıştır.

g) Müste'menler

Galata'da dış ticaretin temel dinamiklerinden birisi de hiç şüphesiz müste'menlerdir. Müste'men kendisine eman verilmiş kimse manasına gelmektedir.⁹⁵⁹ Yani hükümetten aldığı bir müsaade sayesinde canından, malından ve namusundan emin bir şekilde o ülkenin sınırları içerisinde geçici ve belli bir süreliğine ticaret yapma hakkı elde eden kişilerdir. Zimmîlerden farkları ise İslam ülkesinde geçici bulunmaları ve zimmîlerin aksine yabancı olarak kabul edilmeleridir.

İncelediğimiz sicilde Fransa, İngiltere, Dobra Venedik (Dubrovnik) ve Hollanda vatandaşı olan müste'menlere rastlamaktayız. Özellikle ticaretle uğraşan bu müste'menlerin yanı sıra elçilik hizmetinde çalışan ve konsolosluk yapan müste'menlerde bulunmaktadır.

⁹⁴⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 19 a 1, 19 a 2

⁹⁵⁰ Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C. 1, s. 454.

⁹⁵¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 2 a 2, 54 b 2

⁹⁵² Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C. 2, s. 754.

⁹⁵³ Galata 141 No'lu Ş.S., 9 a 2

⁹⁵⁴ Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C. 3, s. 663.

⁹⁵⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 13 a 1

⁹⁵⁶ Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C. 2, s. 314.

⁹⁵⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 8 b 1

⁹⁵⁸ Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C. 1, s. 476.

⁹⁵⁹ Ömer Nasuhi Bilmen, *a.g.e.*, C. 3, s. 346.

Sahip oldukları ticari tecrübeyi Galata'ya taşıyan bu müste'menlerin Doğu Akdeniz ve Hint Okyanusu ile yaptıkları ticarete, bölgeyi kendilerinden daha iyi tanıdıklarını düşündüğümüz Mısırlı tüccarlarla yoğun bir işbirliği içerisine girdiklerini görmekteyiz. Özellikle bir tarafın sermaye koyması, diğer tarafın işletmeyi üstlenmesiyle kurulan kar paylaşımı esasına dayalı ortaklık olan mudarebe,⁹⁶⁰ müste'menlerle Mısırlı tüccarların başvurdukları en etkili ticari ortaklık metodu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Fransız müste'menlerden Canbatasa veledi Favred, Mısırlı tüccarlardan el-Hac Mehmed bin Hammude ile⁹⁶¹ Gazazile isimli bir başka Fransız müste'men ise yine Mısırlı tüccarlardan el-Hac İbrahim bin Abdullah ile⁹⁶² İstanbul'dan Mısır'a ve oradan tekrar İstanbul'a yük taşımacılığı yapmak için mudarebe ortaklığı kurmuşlardır.

İngiltere kaptanlarından Veliyimo Morner veledi Morner, Mısırlı tüccarlardan el-Hac İbrahim bin Abdünnezir ile İstanbul'dan Siyam'a, oradan Mısır İskenderiye limanına ve oradan da tekrar İstanbul'a yük taşımacılığı için bir ortaklık tesis etmiş ve gemisini el-Hac İbrahim bin Abdünnezir'e 3.250 guruşa kiralamıştır.⁹⁶³ Bu anlaşma ileriki kayıtların birinde kira bedeli 4.250 guruş olacak şekilde yeniden düzeltilmiştir.⁹⁶⁴ İlk kayıttan birkaç kayıt sonra ise el-Hac İbrahim bin Abdünnezir'in bir başka İngiliz tüccardan 1.000 kıt'a esedi guruş karşılığında 400 frenk altını borç aldığını görmekteyiz ki⁹⁶⁵ bu parayı Veliyimo Morner veledi Morner'in gemisini kiralamada kullandığı kuvvetle muhtemeldir.

Galata'ya bağlı Beşiktaş'a tabi Ortaköy'de oturan Abraham veledi Mohi isimli Yahudi'nin mülkünü İngiltere tüccarlarından Hamtun veledi Hamtun isimli müste'men'e 1.700 esedi guruşa sattığını mahkeme tutanağına kaydettirmesi,⁹⁶⁶ Galata'ya bağlı Tophâne'de Tomtom mahallesinde ikamet eden Antonaki veledi Manolaki'nin mukataa usulü ile tasarruf hakkı kendinde olan Sultan Bâyezid-i

⁹⁶⁰ Cengiz Kallek, "Mudarebe" *DİA*, C. 30, İstanbul 2005, s. 359

⁹⁶¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 40 a 1

⁹⁶² Galata 141 No'lu Ş.S., 55 b 2

⁹⁶³ Galata 141 No'lu Ş.S., 22 b 2

⁹⁶⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 52 b 1

⁹⁶⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 24 b 1

⁹⁶⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 49 a 3

Veli vakfına ait mülkün tasarruf hakkını Fransız Tüccarlarından Epol veledi Martin isimli müste'men'e olan 1360 kıt'a esedi gurusu borcu ile takas etmesi, müste'menlerinde yabancı olarak kabul edilmelerine rağmen tıpkı zimmîler gibi bir İslam ülkesinde gayrimenkul sahibi olabileceklerini, vakıflardan istifadede bulunabileceklerini göstermektedir.

İngiltere elçisinin hazinedarı olan Aleksandro veledi Cako'nun Hay veledi Yako ve İsak veledi Bulharon isimli Yahudilerle yaptığı çuka alışverişinden kaynaklanan alacak verecek davalarının mahkeme tutanağına yansması,⁹⁶⁷ müste'menlerin buldukları süre içerisinde Osmanlı hukukuna tabi olduklarını göstermektedir.

İncelediğimiz sicilde müste'menlerle ilgili ticari kayıtlarda herhangi bir ticari maldan bahsedilmemesi özellikle Siyam Adası ile yapılan ticaretin hususiyetlerini tahmin etmekten öte bize bir yol göstermemektedir.

Defterde isim geçen müste'menler;

- Dubrovnik tüccarlarından Yuvan veledi Petro veledi Yevan⁹⁶⁸
- İngiltere kaptanlarından Veliylimo Morner veledi Morner⁹⁶⁹
- İngiltere kaptanlarından Tomazovalı veledi Vali⁹⁷⁰
- İngiltere tüccarlarından Lekardo Hanton ve Lehmi Hanton⁹⁷¹
- İngiltere tüccarlarından Hamtun veledi Hamtun⁹⁷²
- İngiltere elçisinin hazinedarı Aleksandro veledi Cako⁹⁷³
- Fransız müste'men Canbatasa veledi Favred⁹⁷⁴
- Fransız müste'men Gazazile⁹⁷⁵
- Fransız tüccarlarından Epol veledi Martin⁹⁷⁶

⁹⁶⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 51 b 3

⁹⁶⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 13 b 1

⁹⁶⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 22 b 2, 52 b 1

⁹⁷⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 40 a 1

⁹⁷¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 24 b 1

⁹⁷² Galata 141 No'lu Ş.S., 49 a 3

⁹⁷³ Galata 141 No'lu Ş.S., 51 b 3

⁹⁷⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 39 b 2

⁹⁷⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 52 b 2

⁹⁷⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 50 b 2

Fransız kaptanlardan Farev⁹⁷⁷

Fransız kaptanlardan Estemarin⁹⁷⁸

Hollanda konsolosu Yako⁹⁷⁹

E) Galata Mahkemesi'ne Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne göre Galata'da Denizcilik

Tersane-i Amire'nin Galata'da inşa edilmesi ve 16. yüzyılın başlarından itibaren Galata Tersanesi'nin hızla gelişmeye başlaması bölgede gemi inşasında ve tersane hizmetlerinde çalışanlarla tersane halkının sayısında ciddi bir artış yaşanmasını sağladı. Ayrıca anbarların, karhanelerin, odaların, divanhanenin, camiinin ve Galata Zindanı'nın burada olması hareketliliği daha da arttırmıştır.⁹⁸⁰

Bununla birlikte Galata'nın yoğun bir ticari potansiyele sahip olması ve bu ticaretin büyük bir kısmını sahip olduğu liman vasıtasıyla gerçekleşmesi Galata'da hatırı sayılır bir denizci ve kaptanlar topluluğunun oluşmasını da sağlamıştır. Kaptanlar veya reisler sahip oldukları gemilerle bizzat kendileri yük taşıyor veya gemilerini kiralyorlardı. Bununla birlikte mellah adı verilen denizciler ücret karşılığında bu gemilerde her türlü hizmeti vermekteydiler. İncelediğimiz defterde özellikle kaptanlar ve mellahlar arasında hizmet karşılığı alacak verecek davalarına rastlıyoruz.

a) Galata Mahkemesi'ne Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'nde Adı Geçen Kaptanlar ve Reisler

Ali Kapudan ibni Mustafa,⁹⁸¹ Yani veledi Todori,⁹⁸² Drako veledi Yanaki,⁹⁸³ Mahmud Reis ibni İbrahim,⁹⁸⁴ Süleyman Reis ibni Abdullah,⁹⁸⁵

⁹⁷⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 39 b 2

⁹⁷⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 68 a 3

⁹⁷⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 66 b 2

⁹⁸⁰ İdris Bostan, *Osmanlı Bahriye Teşkilatı: XVII. Yüzyılda Tersane-i Amire*, TTK Yayınları, Ankara 2003, s. 1-14.

⁹⁸¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 5 a1

⁹⁸² Galata 141 No'lu Ş.S., 6 b 2

⁹⁸³ Galata 141 No'lu Ş.S., 7 a 1

⁹⁸⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 7 b 1

⁹⁸⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 8 a 1

Mahmud Reis ibni Halil,⁹⁸⁶ el-Hac Yusuf Reis,⁹⁸⁷ Hüsam Reis bin Abdullah bin Addülmennan,⁹⁸⁸ Mahmud Reis bin Mehmed,⁹⁸⁹ Ömer Reis bin Abdullah,⁹⁹⁰ Danyal Kapudan,⁹⁹¹ Zaharya veledi Taferli,⁹⁹² Veliylimor Morner veledi Morner,⁹⁹³ el-Hac Yusuf bin Abdulah,⁹⁹⁴ Termanos veledi Yanaki,⁹⁹⁵ Yorgaki Reis veledi Panayot,⁹⁹⁶ Yemandi Reis veledi Tanaş,⁹⁹⁷ Nasuh Reis ibni Muharrem,⁹⁹⁸ Receb Reis ibni Mustafa,⁹⁹⁹ Osman Beğ ibni Sefer,¹⁰⁰⁰ İbrahim Reis bin Ramazan,¹⁰⁰¹ İbrahim Reis bin Ali,¹⁰⁰² Mehmed Kapudan ibni Ali,¹⁰⁰³ Pir Kapudan ibni Hızır,¹⁰⁰⁴ Hristofoli veledi Dones,¹⁰⁰⁵ el-Hac İbrahim bin Hasan,¹⁰⁰⁶ Ali Kapudan ibni Mustafa,¹⁰⁰⁷ Hsan Reis bin Ahmed,¹⁰⁰⁸ Fazlullah Reis ibni Ahmed,¹⁰⁰⁹ Hasan Reis ibni Şaban,¹⁰¹⁰ Durmuş Reis ibni Mustafa,¹⁰¹¹ Esseyid Murad bin Esseyid Sinan,¹⁰¹² Mustafa kapudan ibni Mehmed,¹⁰¹³ Mehmed Reis bin Hüsam,¹⁰¹⁴ Ma'den reis ibni Ali,¹⁰¹⁵ Kiryazo veledi Trandafilo,¹⁰¹⁶ el-Hac Mehmed bin Abdulah,¹⁰¹⁷ Ali Reis bin Piri,¹⁰¹⁸

⁹⁸⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 8 a 1

⁹⁸⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 11 a 3

⁹⁸⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 14 b 2

⁹⁸⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 16 a 2

⁹⁹⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 16 a 2

⁹⁹¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 21 a2

⁹⁹² Galata 141 No'lu Ş.S., 22 b 1

⁹⁹³ Galata 141 No'lu Ş.S., 22 b2

⁹⁹⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 23 a 1

⁹⁹⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 27 a 2

⁹⁹⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 27 a 2

⁹⁹⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 33 b 1

⁹⁹⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 36 a 2

⁹⁹⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 37 b 2

¹⁰⁰⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 38 a 1

¹⁰⁰¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 37 b 2

¹⁰⁰² Galata 141 No'lu Ş.S., 37 b 2

¹⁰⁰³ Galata 141 No'lu Ş.S., 38 a 1

¹⁰⁰⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 38 a 1

¹⁰⁰⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 38 b 1

¹⁰⁰⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 39 a 1

¹⁰⁰⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 39 a 1

¹⁰⁰⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 41 b 1

¹⁰⁰⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 42 a 2

¹⁰¹⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 42 b 1

¹⁰¹¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 44 a 2

¹⁰¹² Galata 141 No'lu Ş.S., 44 a 2

¹⁰¹³ Galata 141 No'lu Ş.S., 46 a1

¹⁰¹⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 47 a 1

¹⁰¹⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 48 b 1

¹⁰¹⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 48 b 3

¹⁰¹⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 56 b 1

¹⁰¹⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 58 a 1

Ali Beşe bin Mustafa,¹⁰¹⁹ Mehmed Reis bin Mustafa,¹⁰²⁰ Selim Reis bin Mehmed,¹⁰²¹ Said Ali Reis bin Mahmud,¹⁰²² Lefter Reis,¹⁰²³ Nikola Reis veledi Anaştaş,¹⁰²⁴ Mercanoz veledi Komelnoz,¹⁰²⁵ İbrahim Kapudan bin Abdülmennan,¹⁰²⁶ Ahmed beğ bin Mustafa,¹⁰²⁷ Arslan veledi Vasil,¹⁰²⁸ İslam Reis bin el-Hac Şahin,¹⁰²⁹ Kapudan Estemarin.¹⁰³⁰

b) Galata Mahkemesi'ne Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'nde Adı Geçen Mellahlar

Lagori veledi Yorgi, Dimitri veledi Dimo, Dimitri veledi Kebeci,¹⁰³¹ Hüseyin bin İbrahim, Ömer bin Ali, Ali bin Ahmed, Mehmed bin Mustafa, Osman bin Mahmud,¹⁰³² Danyal veledi Yorgi, Todori veledi Dimitri, Mihal veledi Dimitri, Pavlo veledi Yani, Vasil veledi Yuvan,¹⁰³³ Ahmed bin Mustafa,¹⁰³⁴ Yorgi veledi Vebali, Todori veledi Yorgi, Yaveli veledi Manol, Kostantin veledi Yorgi, Bali veledi Dimitri, Zahriye veledi Mihal, Andriye veledi Yorgi, Yorgi veledi Mihal, Zahriye veledi Nikola, Banderota veledi Todori, Yani, Yorgi,¹⁰³⁵ Yorki veledi Nikola,¹⁰³⁶ Harmisa veledi Yani, Kores veledi Yenaki,¹⁰³⁷ Yani veledi Dimitri,¹⁰³⁸ İslam bin Ali.¹⁰³⁹

¹⁰¹⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 1
¹⁰²⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 5
¹⁰²¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 60 b 2
¹⁰²² Galata 141 No'lu Ş.S., 68 b 2
¹⁰²³ Galata 141 No'lu Ş.S., 4 b 1
¹⁰²⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 4 b 1
¹⁰²⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 6 b 2
¹⁰²⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 16 b 3
¹⁰²⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 31 a 2
¹⁰²⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 35 b 1
¹⁰²⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 4
¹⁰³⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 68 a 3
¹⁰³¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 7 a 1
¹⁰³² Galata 141 No'lu Ş.S., 7 b 1
¹⁰³³ Galata 141 No'lu Ş.S., 22 b 1
¹⁰³⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 38 b 1
¹⁰³⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 39 a 1
¹⁰³⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 42 b 1
¹⁰³⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 48 b 3
¹⁰³⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 53 a 3
¹⁰³⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 56 b 2

a) Kullanılan Gemiler ve Denizcilikle İlgili Kavramlar

İncelediğimiz sicilde kullanılan gemiler şunlardır; Cenber,¹⁰⁴⁰ Çekdiri,¹⁰⁴¹ Esari,¹⁰⁴² Kalyon,¹⁰⁴³ Mezbene,¹⁰⁴⁴ Şayka,¹⁰⁴⁵ Yinek,¹⁰⁴⁶ Uçurma.¹⁰⁴⁷

Üç direkli yelkenli bir savaş gemisi olan kalyon'un da ticari amaçlı kullanıldığını görüyoruz.¹⁰⁴⁸ Özellikle Galata'da ikamet eden müste'menlerin, Mısır ve Siyam adası gibi denizaşırı ticaretlerinde bu gemiyi tercih etmektedirler.¹⁰⁴⁹ Üzerlerinde bulunan topların varlığı ile güvenli, yelkenleri ile hızlı, büyüklüğü ile taşıma kapasitesi yüksek gemiler olan kalyonların 500 yolcu taşıyabilme kapasiteleri vardı.¹⁰⁵⁰

Yine donanmaya ait güvenli gemilerden biriside "çekdiri" idi. İncelediğimiz sicilde çekdiri tabir edilen gemilerin üzerinde topların varlığını görüyoruz. Bu gemilerle de Tuna kıyıları gibi uzak mesafelere ticaret yapılmaktadır.¹⁰⁵¹ Bir başka uzak mesafe gemisi de "şaykadır". Altı düz, yine üzerinde top olan ve nehirlerde tercih edilen bir gemi çeşididir.¹⁰⁵² Bu gemi ile Silistre ve Varna iskelelerinden İstanbul'a arpa ve buğday taşınmaktadır.¹⁰⁵³ Uzak mesafelerle yapılan ticarete silahlı ve mürettebatlı gemilerin kullanılması yolculukların o tarihlerde çokda güvenli olmadığı izlenimini vermektedir.

Gemilerin yanı sıra incelediğimiz sicilde kon, trinkete, mayistre,¹⁰⁵⁴ elburte¹⁰⁵⁵ gibi yelken çeşitleri ile gemilerde gölgelik yapması ve askerleri sıcaktan, yağmurdan ve soğuktan koruması için gerilen tente,¹⁰⁵⁶ flama ve

¹⁰⁴⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 6 b 2, 27 a 2

¹⁰⁴¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 44 b 2, 46 a 1

¹⁰⁴² Galata 141 No'lu Ş.S., 46 a 1

¹⁰⁴³ Galata 141 No'lu Ş.S., 40 a 1

¹⁰⁴⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 8 a 1

¹⁰⁴⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 7 b 1

¹⁰⁴⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 39 b 2

¹⁰⁴⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 44 b 2

¹⁰⁴⁸ İdris Bostan, *Osmanlılar ve Deniz*, Küre yayınları, İstanbul 2007, s. 143.

¹⁰⁴⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 52 b 1

¹⁰⁵⁰ İdris Bostan *a.g.e.*, s. 143.

¹⁰⁵¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 56 b 1

¹⁰⁵² İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devlet'nin Merkez Ve Bahriye Teşkilatı*, TTK Basımevi, Ankara 1988, s. 458.

¹⁰⁵³ Galata 141 No'lu Ş.S., 44 a 2

¹⁰⁵⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 44 b 2

¹⁰⁵⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 b 4

¹⁰⁵⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 44 b 2, İdris Bostan, *a.g.e.*, s. 162.

bayraklarda astar olarak kullanılan bir çeşit kumaş olan boğası,¹⁰⁵⁷ yelkenlere takılan halat olan mante,¹⁰⁵⁸ gibi denizcilikle ilgili terimlere de rastlıyoruz.

F) Galata Mahkemesi'ne Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre Galata'da Dini Hayat

Galata'nın kozmopolit yapısı dini hayata da yansımıştı. Galata'da başta Müslümanlar olmak Hıristiyan nüfusun yoğun olarak yaşadığı bir bölgeydi. Aynı zamanda Yahudilere de rastlanmaktaydı. Farklı dinlere mensup insanların bir arada yaşadığı Galata'da zaman zaman din değiştiren insanlarda rastlanılmaktaydı. İncelediğimiz sicilin son kısmında Galata'da ikamet eden Ene binti (.boşluk) isimli kadının Müslüman olduğu ve Hadice ismini aldığı mahkeme tutanağına kaydedilmiştir.¹⁰⁵⁹

a) Dini yapılar

1) Camiler

İncelediğimiz sicilde Galata'da ve Galata dışında bulunan camiler genellikle konum belirtmek amacıyla zikredilmişlerdir. Yalnız Bereketzâde Camii ve Beğ Mahallesi Mescid'i Şerifi vakıf kayıtlarında da yer almaktadır. Dolayısıyla camilerin özellikleri hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Sicilde adı geçen camiler ve mescidler şunlardır;

Camii Kebir (Kasımpaşa),¹⁰⁶⁰ Müeyyedzade Camii,¹⁰⁶¹ Bereketzade Mescidi Şerifi,¹⁰⁶² Gül Camii,¹⁰⁶³ Şehzade Camii,¹⁰⁶⁴ Zeyrek Camii,¹⁰⁶⁵ Kayalar Mescidi,¹⁰⁶⁶ Alamescid,¹⁰⁶⁷ Elhac A'mî Mescidi,¹⁰⁶⁸ Tozkoparan Mescidi.¹⁰⁶⁹

¹⁰⁵⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 44 b 2, İdris Bostan, *a.g.e.*, s. 165.

¹⁰⁵⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 44 b 2, Mehmet Zeki Pakalın, *a.g.e.*, C. 2, s. 407.

¹⁰⁵⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 68 b 3

¹⁰⁶⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 6 a 1

¹⁰⁶¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 49 b 1

¹⁰⁶² Galata 141 No'lu Ş.S., 51 a 1

¹⁰⁶³ Galata 141 No'lu Ş.S., 35 b 1

¹⁰⁶⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 34 b 1

¹⁰⁶⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 26 a 3

¹⁰⁶⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 16 b 1

¹⁰⁶⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 23 b 2

¹⁰⁶⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 32 b 2

¹⁰⁶⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 44 b 1

2) Kiliseler

İncelediğimiz sicilinde adı geçen kiliseler ve diğer dini yapılar şunlardır; Aya Nikola Kilisesi,¹⁰⁷⁰ Rum Kilisesi,¹⁰⁷¹ Frenk Kilisesi,¹⁰⁷² Petan Kilisesi,¹⁰⁷³ Marigor Kilisesi (Kudüs),¹⁰⁷⁴ Ortaköy'de adı verilmeyen bir kilise¹⁰⁷⁵ ve Boğazkesen kalesi yakınlarında bir ayazma.¹⁰⁷⁶

b) Din Görevlileri

1) Müslüman Din Adamları

İmam: Dini hayatın temel dinamiklerinden biri olan imamlar, Osmanlı Devleti'nde mahallede devletin birer temsilcisi durumundaydılar. Diğer taraftan da mahallelinin sözcüsü konumunda olup mahalle ile ilgili her türlü meselede önde gelen bir lider konumundaydılar. Nikah akdi ile ilgili işlemleri yürütürler, ölüm ve defin işlemleri ile ilgilenirler, doğum kayıtlarını tutarlar, mahalledeki fırınlarda ekmeklerin kontrolünü yaparlardı. Ayrıca mahallede oturan herkes hakkında tam bir bilgiye sahip olmaları gerekiyordu. Mahallede kadınların en büyük yardımcısı imamlardı. Mahallede düzen ve asayişin sağlanmasında, içki içilen yerlerin tespit edilmesinde, fuhuş yapan kadınların tespit edilerek mahalleden sürülmesinde imamlar birinci derecede etkili ve yetkili idiler.¹⁰⁷⁷ Bu açıdan sorumluluğu yüksek bir sosyal hizmet yerine getirmekteydiler. Yine mahkemede şahitler arasında çok sayıda imam görmektediriz. İncelediğimiz sicilde isimlerini tespit edebildiğimiz imamlar şunlardır;

Mahmud Efendi ibni Mehmed,¹⁰⁷⁸ Abdullah Efendi,¹⁰⁷⁹ Mustafa Beşe ibni Mustafa Çelebi,¹⁰⁸⁰ Mustafa Efendi bin Mehmed,¹⁰⁸¹ Ahmed Efendi ibni

¹⁰⁷⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 43 a 2

¹⁰⁷¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 41 a 1

¹⁰⁷² Galata 141 No'lu Ş.S., 10 a 1,41 a 1

¹⁰⁷³ Galata 141 No'lu Ş.S., 4a 2

¹⁰⁷⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 20 a 1

¹⁰⁷⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 45 b 2

¹⁰⁷⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 25 a 1

¹⁰⁷⁷ Kemal Beydili, "İmam" *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.22, İstanbul 2000, s.181-182.

¹⁰⁷⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 9 a 1

¹⁰⁷⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 5 a 2

¹⁰⁸⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 6 b 1

¹⁰⁸¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 9 a 2

Receb,¹⁰⁸² Mehmed Efendi Ağa Ali,¹⁰⁸³ Mehmed Efendi bin Ali,¹⁰⁸⁴ Abdülkadir Efendi,¹⁰⁸⁵ ahmed Efendi Bin Mehmed,¹⁰⁸⁶ Osman Efendi,¹⁰⁸⁷ Mustafa Efendi,¹⁰⁸⁸ Ahmed Efendi,¹⁰⁸⁹ Mustafa Efendi bin Hasan,¹⁰⁹⁰ el-Hac A'mî Mescidi İmamı Mehmed Efendi,¹⁰⁹¹ Mustafa Efendi Taşçızade,¹⁰⁹² Abdülkadir Efendi,¹⁰⁹³ Hüseyin Efendi ibni Mehmed,¹⁰⁹⁴ Mehmed Çelebi bin Ahmed,¹⁰⁹⁵ Esseyid Veli Efendi,¹⁰⁹⁶ mehmed Efendi İbni Abdülkadir,¹⁰⁹⁷ Tozkoparan Mescidi İmamı Hüseyin Efendi,¹⁰⁹⁸ İbrahim Efendi Ağa bin Mehmed,¹⁰⁹⁹ Mehmed Efendi bin Mehmed,¹¹⁰⁰ Hüseyin Efendi,¹¹⁰¹ Ahmed Efendi ibni Mehmed Efendi,¹¹⁰² Süleyman Efendi bin Hasan,¹¹⁰³ Hasan Efendi bin Mehmed,¹¹⁰⁴ Mehmed Efendi ibni Mustafa.¹¹⁰⁵

Müezzin: Dini hizmetlerin yerine getirilmesinde imamların en büyük yardımcısı ve vekili konumunda olan müezzinler toplum hayatında etkin bir rol almaktaydılar. Ayrıca mahkemelerde şahitler arasında isimlerine sıkça rastlamaktayız. İncelediğimiz sicilde adını tespit ettiğimiz müezzinler şunlardır;

Ömer bin İbrahim,¹¹⁰⁶ Ahmed Çavuş,¹¹⁰⁷ Mahmud Efendi ibni Mahmud,¹¹⁰⁸

¹⁰⁸² Galata 141 No'lu Ş.S., 9 a 2
¹⁰⁸³ Galata 141 No'lu Ş.S., 13 a 2
¹⁰⁸⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 16 a 3
¹⁰⁸⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 20 b 1
¹⁰⁸⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 21 a 1
¹⁰⁸⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 21 a2
¹⁰⁸⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 21 a 3
¹⁰⁸⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 25 b 2
¹⁰⁹⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 28 a 1
¹⁰⁹¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 43 b 2
¹⁰⁹² Galata 141 No'lu Ş.S., 32 b 2
¹⁰⁹³ Galata 141 No'lu Ş.S., 33 a 2
¹⁰⁹⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 39 b 1
¹⁰⁹⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 40 b 1
¹⁰⁹⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 41 a 1
¹⁰⁹⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 43 a 3
¹⁰⁹⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 44 b 1
¹⁰⁹⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 46 b 1
¹¹⁰⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 47 a 1
¹¹⁰¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 52 a 2
¹¹⁰² Galata 141 No'lu Ş.S., 53 A 1
¹¹⁰³ Galata 141 No'lu Ş.S., 59 a 2
¹¹⁰⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 60 a 1
¹¹⁰⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 60 a 3
¹¹⁰⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 17 a 1
¹¹⁰⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 17 b 2
¹¹⁰⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 18 a 1

Mustafa,¹¹⁰⁹ Abdülbaki Efendi,¹¹¹⁰ Ahmed Çelebi bni Abdülbaki,¹¹¹¹ Mehmed çelebi bin Süleyman,¹¹¹² Abdülkadir Çelebi bin Yusuf,¹¹¹³ Abdülkadir Çelebi bin Musa,¹¹¹⁴ Halil Çelebi,¹¹¹⁵ Abdülkadir Halife,¹¹¹⁶ Abdülbaki efendi,¹¹¹⁷ Katip Mehmed,¹¹¹⁸ Musa Halife bin Hüsameddin,¹¹¹⁹ Halil Efendi ibni ömer,¹¹²⁰

Vaiz: Camilerde halka dini sohbetlerle bilgiler vererek onları aydınlatan kişiye vaiz denilmektedir. Sicilde adı geçen vaizler şunlardır;

eş-Şeyh Musa Efendi bin el-Hac Mehmed,¹¹²¹ İsmail Beğ ibni Osman.¹¹²²

Hatip: Vaizlerle aynı görevi yerine getiriler.

Ahmed Efendi bin Mehmed,¹¹²³ Mehmed Efendi bin Ali.¹¹²⁴

Müfti: Dinî konularda fetva veren, toplumu İslam dini hakkında aydınlatan, din hizmetlerini düzenleyen ve denetleyen kişidir.

Müfti Abdullah Efendi,¹¹²⁵ Müfti Abdülbaki Efendi,¹¹²⁶

2) Gayrimüslim Din Adamları

Galata'da hatırı sayılır bir Hıristiyan nüfus olmasına rağmen yukarıda verdiğimiz dini yapılardan da anlaşılacağı üzere gayrimüslimler hakkında pek sık kayıtlara rastlayamıyoruz. İncelediğimiz sicilde adı geçen gayrimüslim din adamları ise şunlardır;

¹¹⁰⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 21 b 2

¹¹¹⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 23 b 2

¹¹¹¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 29 b 1

¹¹¹² Galata 141 No'lu Ş.S., 33 a 2

¹¹¹³ Galata 141 No'lu Ş.S., 40 b 1

¹¹¹⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 40 b 2

¹¹¹⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 41 a 1

¹¹¹⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 47 a 1

¹¹¹⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 60 a 1

¹¹¹⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 68 a 2

¹¹¹⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 68 a 2

¹¹²⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 45 a 2

¹¹²¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 32 b 2,56 a 1

¹¹²² Galata 141 No'lu Ş.S., 55 a 2

¹¹²³ Galata 141 No'lu Ş.S., 11 a 1

¹¹²⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 19 b 3

¹¹²⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 32 b 2

¹¹²⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 21 a 3

Rahip Yörkuş veledi Lağur veledi Ril veledi Estavranoz, Samon veledi Gargo, Yavlo veledi Virgo, Melyoz veledi Aslan¹¹²⁷

Bu rahiplerin zaten esas memleketleri Galata olmayıp ilk üçü Kayseri sancağına bağlı Ürgüb Kazasının Sinason ve Zeyl köylerinde ikamet etmekte, Melyoz veledi Aslan ise Niğde Sancağı'nda ikamet etmektedir.¹¹²⁸

c) Vakıflar

Vakıf kurumu yüzyıllarca İslam Devletlerinde büyük önem kazanmış, sosyal ve iktisadi hayat üzerinde derin tesirler bırakmış dini ve hukuki bir kurumdur. Öldükten sonra unutulmamak, acıma, yardım etme ve koruma duyguları ile yapılan hayır işleri diğer toplumlarda da görülen bir uygulamadır. Varlıklı kişilerin mallarını kendi mülkiyetlerinden çıkarıp sürekli olarak gelirleriyle birlikte toplumun ihtiyaçları için bağışlanması geleneği tarihimizin her döneminde vardır. Türklerin islamiyete girişleri ve İslam ülkelerine egemen olmalarından sonra vakıf kuruluşları çok yönlü olarak gelişmiştir. Özellikle Selçuklulardan sonra kurulan Osmanlı Devleti zamanında en üst düzeye çıkmıştır.

Vakıfların kuruluşu ve işleyişi belli kural ve uygulamalara bağlı olarak ortaya çıkardı. Herhangi bir malı vakfeden (vâkıf) tarafından, vakfın idaresi ile ilgili hazırlanmış nizamnâmeye vakfiye denir ve kadılık siciline işlendikten sonra kesinleşirdi. Vakfiyede;

- 1- Vakf edilen malların neler olduğu.
- 2- Vakf olunun bu malların kimler tarafından idare edileceği.
- 3- Vakf gelirlerinin nelere sarf edileceği.
- 4- Vakf olunan bu malların nasıl idare edileceği. Bu arada, müessesede kimlerin çalışacağı, bunlara ne kadar ücret ödeneceği, bu ücretlerin nereden temin edileceği gibi konular teferruatlı olarak verilirdi.
- 5- Hâkimin (kadı), vakfın sıhhat ve lüzumuna dair hükmü.

¹¹²⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 11 a 1

¹¹²⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 11 a 1

6- Sonunda da tarih ile üst kısmında hâkim veya hâkimlerin mührü bulunur

İncelediğimiz sicilde hem Müslümanlar tarafından hem de gayri Müslimler tarafından oluşturulmuş vakıflar ile bunların vakfiye şartlarına uygun olarak faaliyetlerini nasıl sürdürdükleri görülmektedir.

Örneğin; Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde ikamet eden Merk ismindeki bir gayrimüslim kadın sahip olduğu mülkün kendisi öldükten sonra Kudüs'teki Hristiyan fakirler yararına kullanılması şartıyla vakfetmiştir.¹¹²⁹ Yine Hüsam Reis bin Abdullah bin Abdülmennan sahip olduğu menzili Medine fukarasına vakfetmiştir.¹¹³⁰ Vakıflar sadece ihtiyaç sahiplerine yardımcı olmak için kurulmuş toplumsal dayanışma unsurları değildi. Dini, ilmi, iktisadi ve ictimai alanda kurulmuş pek çok vakıf bulunmaktadır. Galata haricinde Müeyyedzade Mahallesi'nde ikamet eden Kalafatî Mustafa bin Abdullah ile zevcesi Paşalı binti Mehmed isimli kadın sahip oldukları mülkün gelirini, bu gelirin elli akçesini senede bir kere hatm-i şerif etmesi için Müeyyedzâde Câmi'-i Şerîfi'nde imam olan kimseye, elli akçesini müezzin olan kimseye, altmış akçesi vakfa mütevellî olan kişiye ve fazlası da fakir ve fukaraya verilmesi şartıyla vakfetmişlerdir.¹¹³¹

1) Avarız vakfî: Bunların dışında incelediğimiz sicilde bir adet avarız vakfına rastlamaktayız. Avarız vakıfları galleleri bir köy veya mahalle ahâlisinin ihtiyaçlarına sarf edilmek üzere tesis edilmiş vakıflardır.¹¹³² Mehmed Paşa'nın İstanbul'da bulunan Mağnisalı Çelebi Mahallesi ahâlisinin hâne-i avâızlarına vakf eylediği nakit parasından bahsedilmektedir.¹¹³³

Vakfa ait mallar genellikle vakfın mütevellisi tarafından vakfa gelir getirmesi için diğer şahıslara kiralanabilmekteydi.

2) İcareteynli evkaf: İcareteyn ile yani icare-i muaccele ve icare-i müeccele ile kiraya verilen vakıflardır. Yani peşin alınan kira bedelinin yanı sıra

¹¹²⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 10 a 1

¹¹³⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 14 b 2

¹¹³¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 49 b1

¹¹³² Ahmed Akgündüz, *İslam Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi*, OSAV Yayınları, İstanbul, 1996, s. 287.

¹¹³³ Galata 141 No'lu Ş.S., 36 a 2

seneden seneye alınan kira bedeli söz konusudur. Bu tip vakıflarda ferağ, intikal ve başka birine icar yani kiraya verme durumları olabilmektedir.¹¹³⁴ Galata'da Câmî'-i Kebîr mahallesinde Vira binti Arslan isimli Yahudi bir kadın Cenâne nâm hatun vakfı i'mâlinden bir mahzeni icâreteyn ile kiralamıştır.¹¹³⁵ Galata'da Câmî'-i Kebîr mahallesinde ikamet eden Ali Ağa ibni el-Hac Ali, babası tarafından İstanbul'da merhûm Emîn Hayreddin vakfından günlüğü 6 akçeden icâre mü'eccel ile kiralanın ve babasının ölümünden sonra kendine intikal eden mülkün tasarruf hakkından 100 esedi gurus karşılığında ferağ etmiştir.¹¹³⁶ Görüldüğü üzere burada icareteynli bir vakıf mülkünün hem intikali hem de bu mülkten ferağ söz konusudur. Bir başka icareteynli vakıftan ferağ ise Galata'da Sultan Bâyezid mahallesinde gerçekleşmiştir. Ohan veledi Yanos isimli Ermeni icareteyn ile kiraladığı arsadan komşusu Londari lehine ferağda bulunmuştur.¹¹³⁷

3) Mukataalı evkaf: Arsası üzerinde bina veya ağaç olan vakıf arsalardır. Mukataa ise bu vakıf arsalara için tayin edilmiş yıllık kira bedelidir ki buna icare-i zemin de denilmektedir.¹¹³⁸ Boğazkesen kalesi yakınındaki tarlayı mukataa ile kiralayarak işleyen Ser-bazirgân-ı hâssa Ahmed Ağa bin Abdülvehhâb'ın, bostancıbaşılarından Mustafa Usta bin Süleyman'ın tarlayı işlemesine engel olduğu iddiası ile mahkemeye başvurduğunu görmekteyiz.¹¹³⁹ İstanbul'da Yenisaray'da Haseki Sultan'ın baş ağalarından Osman Ağa ibni Abdülmü'în Galata dışında Müeyyedzade Mahallesinde mukataa ile kiraladığı vakıf mülkünün ve Hasköy'de Südlüce Mahallesinde yine mukataa ile kiraladığı vakıf mülkünün tasarruf hakkını Hüseyin Halife ibni Mehmed'e 500 kıt'a esedi gurusu satmıştır.¹¹⁴⁰ Galataya bağlı Tophane'de Tomtom mahallesinde ikamet eden Antonaki veledi Manolaki arsası Sultan Bayezid vakfına ait olup tasarrufu mukataa usulü ile kendinde olan mülkün tasarruf hakkını Fransız tüccarlarından

¹¹³⁴ Ahmed Akgündüz, *a.g.e.*, s. 447.

¹¹³⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 24 b 2

¹¹³⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 43 b 1

¹¹³⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 54 b 2

¹¹³⁸ Ahmed Akgündüz, *a.g.e.*, s. 487

¹¹³⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 25 a 1

¹¹⁴⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 34 b 2

Epol veledi Martin'e olan 1.360 kıt' esedi gurus borcuna takas etmiş, Epol veledi Martin'de bu takası kabul etmiştir.¹¹⁴¹

4) İstibdal: İncelediğimiz sicilde bir adet te istibdal kaydı yer almaktadır. İstibdal bir vakıf malının satılarak daha iyisinin veya eşdeğerinin satın alınmasına denilmektedir.¹¹⁴² İstibdalden amaç vakfın her açıdan geliştirilmesi amacına yöneliktir. Bu amaçla Galata'ya bağlı İstinye nahiyesine tabi Rumeli Hisarı Kasabası mahallerinden Beğ Mahallesi Mescid-i Şerîfi vakfına müteveli olan el-Hac Mehmed Çelebi bin el-Hac Muslı, Emine Hatun ibnetü'l-hac Nasuh tarafından vakfedilmiş menzili, aynı mahallede ve bu menzile çok yakın Mustafa Çelebi bin Ali'nin mülkü ile değerlerinin tespit edilmesinden sonra istibdal etmiştir.¹¹⁴³

Vakıf müessesesinin suiistimal edilmeden amacına uygun hizmetleri yerine getirebilmesi için çok iyi örgütlenmiş bir yapı ile idare edilmesi gerekmektedir. İncelediğimiz sicilde bu işi yerine getiren görevlilerden sadece müteveli ve kâtib-i vakf'a rastlamaktayız. Osmanlılar döneminde şahıslar tarafından kurulan vakıflarla mütevelliler meşgul oluyordu. Müteveli vakfın işlerini dinin ahkâmı ve vakfın şartlarına uygun şekilde idare etmek üzere tayin olunan kimsedir.¹¹⁴⁴ Yine vakıflarda katiblik görevini de görmekteyiz. Sadece bir kayıta şahitler arasında kâtib-i vakf Ebu Bekir Efendi'nin ismine rastlamaktayız.¹¹⁴⁵

5) Galata Mahkemesi'ne Ait 141 No'lu Şer'îye Sicili'nde Adı Geçen Vakıflar Ve Mütevellileri

Gazanfer Ağa Vakfı¹¹⁴⁶

Medine-i Münevvere Vakfı¹¹⁴⁷

Ahmed Ağa Vakfı¹¹⁴⁸ (mütevellisi Ömer Çelebi ibni Abdülmu'in)

¹¹⁴¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 50 b 1

¹¹⁴² Ahmed Akgündüz, *a.g.e.*, s. 264.

¹¹⁴³ Galata 141 No'lu Ş.S., 16 b 1

¹¹⁴⁴ Ömer Nasuhi Bilmen, *a.g.e.*, C. 4, s. 287.

¹¹⁴⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 13 a 1

¹¹⁴⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 2 b 1

¹¹⁴⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 2 b 1, 10 b 1

¹¹⁴⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 2 b 2

Sulatan Bayezid-ı Veli Vakfı¹¹⁴⁹

Savaman nam Ermeni Vakfı¹¹⁵⁰

Ali Ağa Vakfı¹¹⁵¹

Hüma Hatun Vakfı¹¹⁵² (Mütevellisi Mahmud Efendi bin Ahmed)

Beğ Mahallesi Mescid-i Şerifi Vakfı¹¹⁵³ (Mütevellisi el-Hac Mehmed Çelebi bin el-Hac Muslı)

Kuyumcubaşı Vakfı¹¹⁵⁴

Davud Ağa Vakfı¹¹⁵⁵

Siyavuş Pşaa Vakfı¹¹⁵⁶

Emin Hayredin Vakfı¹¹⁵⁷

İsmail Efendi Vakfı¹¹⁵⁸ (Mütevellisi Mehmed Ağa ibni Ahmed)

Himmat Reis Vakfı¹¹⁵⁹

Abdülvasi Vakfı¹¹⁶⁰

Kalafatî Mustafa bin Abdullah ve zevcesi Paşalı binti Mehmed Vakfı¹¹⁶¹

Bereketzade Camii Vakfı¹¹⁶² (Mütevellisi Mehmed Efendi ibni Mehmed)

Şehzade Sultan Mehmed Han Vakfı¹¹⁶³

Hüseyin Ağa Vakfı¹¹⁶⁴

Abdi Paşa Vakfı¹¹⁶⁵

¹¹⁴⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 2 b 2, 50 b 1

¹¹⁵⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 4 a 2

¹¹⁵¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 13 b 2

¹¹⁵² Galata 141 No'lu Ş.S., 15 b 3

¹¹⁵³ Galata 141 No'lu Ş.S., 16 b 1

¹¹⁵⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 19 b 1

¹¹⁵⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 20 a 1

¹¹⁵⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 20 a 1

¹¹⁵⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 43 b 1

¹¹⁵⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 45 a 2

¹¹⁵⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 47 a 2

¹¹⁶⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 48 a 1

¹¹⁶¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 49 b 1

¹¹⁶² Galata 141 No'lu Ş.S., 51 a 1

¹¹⁶³ Galata 141 No'lu Ş.S., 54 a 1

¹¹⁶⁴ Galata 141 No'lu Ş.S., 54 b 2

¹¹⁶⁵ Galata 141 No'lu Ş.S., 57 a 2

**Ğ) Galata Mahkemesi'ne Ait 141 No'lu Şer'iyeye Sicili'ne Göre
Galata'da Eğitim**

İncelediğimiz sicilde eğitim kurumu olarak ifade edebileceğimiz tek kurum olarak Galata Sarayını sayabiliriz.¹¹⁶⁶ Bunun dışında herhangi bir eğitim kurumuna rastlamıyoruz. Fakat eğitim öğretim hizmetleriyle uğraşan kişilerde yok değildir.

İncelediğimiz şer'iyeye sicilinde adı geçen eğitim öğretim hizmetleri sınıfından

Müderri Ahmed Çelebi ibni Mehmed,¹¹⁶⁷

Müderri İsmail,¹¹⁶⁸

Müderri Mustafa ibni eş-Şeyh Ali,40 a 1

Müderri Mustafa Çelebi bin es-Seyyid Ali,¹¹⁶⁹

Müderri Çeşmizâde Abdülkerim Efendi,¹¹⁷⁰

Muallim Hasan Efendi ibni Hüseyin'i¹¹⁷¹ sayabiliriz.

¹¹⁶⁶ Galata 141 No'lu Ş.S., 43 a2

¹¹⁶⁷ Galata 141 No'lu Ş.S., 3 a 2

¹¹⁶⁸ Galata 141 No'lu Ş.S., 3 a 2

¹¹⁶⁹ Galata 141 No'lu Ş.S., 49 b 1

¹¹⁷⁰ Galata 141 No'lu Ş.S., 34 a 2

¹¹⁷¹ Galata 141 No'lu Ş.S., 49 b 1

SONUÇ

İçerisinde barındırdığı orijinal kayıtlarla mahkeme sicilleri Osmanlı Tarihi araştırmacılarının başvurmaları gereken en kapsamlı kaynaklardır. İçerdikleri bilgilerin bolluğu ve çeşitliliği sebebiyle şer'iyeye sicillerine başvurulmadan yapılacak Osmanlı Tarihi araştırmaları her zaman eksik kalacaktır.

İncelediğimiz Galata Mahkemesine ait 141 No'lu Şer'iyeye sicilinin geneline baktığımızda dikkatimizi çeken olay, halkın adalete olan inancının bir göstergesi olarak, Müslüman veya gayrimüslim hiç fark etmeksizin hakkını aramada ne kadar ısrarcı ve yoğun bir çaba içerisinde olduğudur.

Öncelikle karşımıza Galata'nın etnik ve kozmopolit yapısı çıkmaktadır. Sicilde incelediğimiz kayıtlar bu kadar farklı insanı Galata'ya çeken sebeplerden çok bu farklılığın ortaya çıkardığı ekonomik ve sosyal ilişkileri kapsamaktadır.

Kayıtların büyük bir çoğunluğunu satış hüccetleri, icar ve alacak-verecek kayıtları oluşturmaktadır. Bununla birlikte sicilde kayıtlı mesleklerin ve ticari malların çeşitliliği ekonomik hareketliliği gözler önüne sermektedir. Ekonomik hayatın ne kadar canlı olduğunun bir başka göstergesi ise sicilde adı geçen hatırı sayılır miktardaki kaptan ve denizcidir. Galata Limanının önemli bir ihracat limanı ve Galata'nın da bir dış ticaret merkezi olması bunun en önemli nedenidir. Tarım ve hayvancılığa ilişkin ciddi kayıtlara ulaşamamız da Galata'da tarım ve hayvancılıktan ziyade ticaretin ön planda olduğunu göstermektedir. Ticari hayatın önemli bir unsuru ise yabancı tüccarlardır. İncelediğimiz sicilde Galata'da ikamet eden müste'menlerin denizaşırı ticari faaliyetlerle ilgilendiklerini görmekteyiz.

Galata'nın o günkü idari yapısına baktığımızda ise Karadeniz'e kadar Rumeli kıyıları ile Marmara'da Mudanya, Bandırma ve Kapıdağ'a kadar çok geniş bir bölgenin Galata kadısının hâkimiyet alanı içerisinde olduğunu görmekteyiz.

Sosyal hayata ilişkin kayıtların önemli bir kısmı ise aile hayatı ile ilgilidir. İncelediğimiz sicilde bir evlenme kaydına karşılık on üç boşanma kaydı yer almaktadır. Bu boşanma kayıtlarından dokuzunda boşanma talebin kadından

gelmesi ve boşanmanın gerçekleşmesi bilinenin aksine Osmanlı Devleti'nde kadınlarında boşanma hakları olduğunu göstermektedir. Vasi tayini, nafaka, miras, kölelik ve cariyelik ile ilgili kayıtlarda aile hayatı kapsamı içerisinde değerlendirilmiştir.

İncelediğimiz sicilde evlerin yapıları halkın hayat tarzını yansıtması açısından önemli ipuçları vermektedir. Evlerin fiyatları, halkın kullandığı ziynet ve süs eşyaları ise hem halkın ekonomik durumu hem de insanların beğenileri hakkında bilgilere ulaşmamızı sağlamaktadır.

Galata'nın kozmopolit yapısının dini hayata da yansıdığını düşünsek de incelediğimiz sicilde dini hayatla ilgili çok fazla ibadethaneye rastlamıyoruz. Kayıtlarda dokuz cami adı ve beş kilise adı geçmektedir. Karşımıza daha çok din adamları çıkmaktadır. Özellikle imamların güvenilirliği sebebiyle mahkemedeki şahitlerin içerisinde isimlerine oldukça fazla rastlamaktayız. Yine dini hayatla ilgili karşımıza bir adet ihtida kaydı çıkmaktadır.

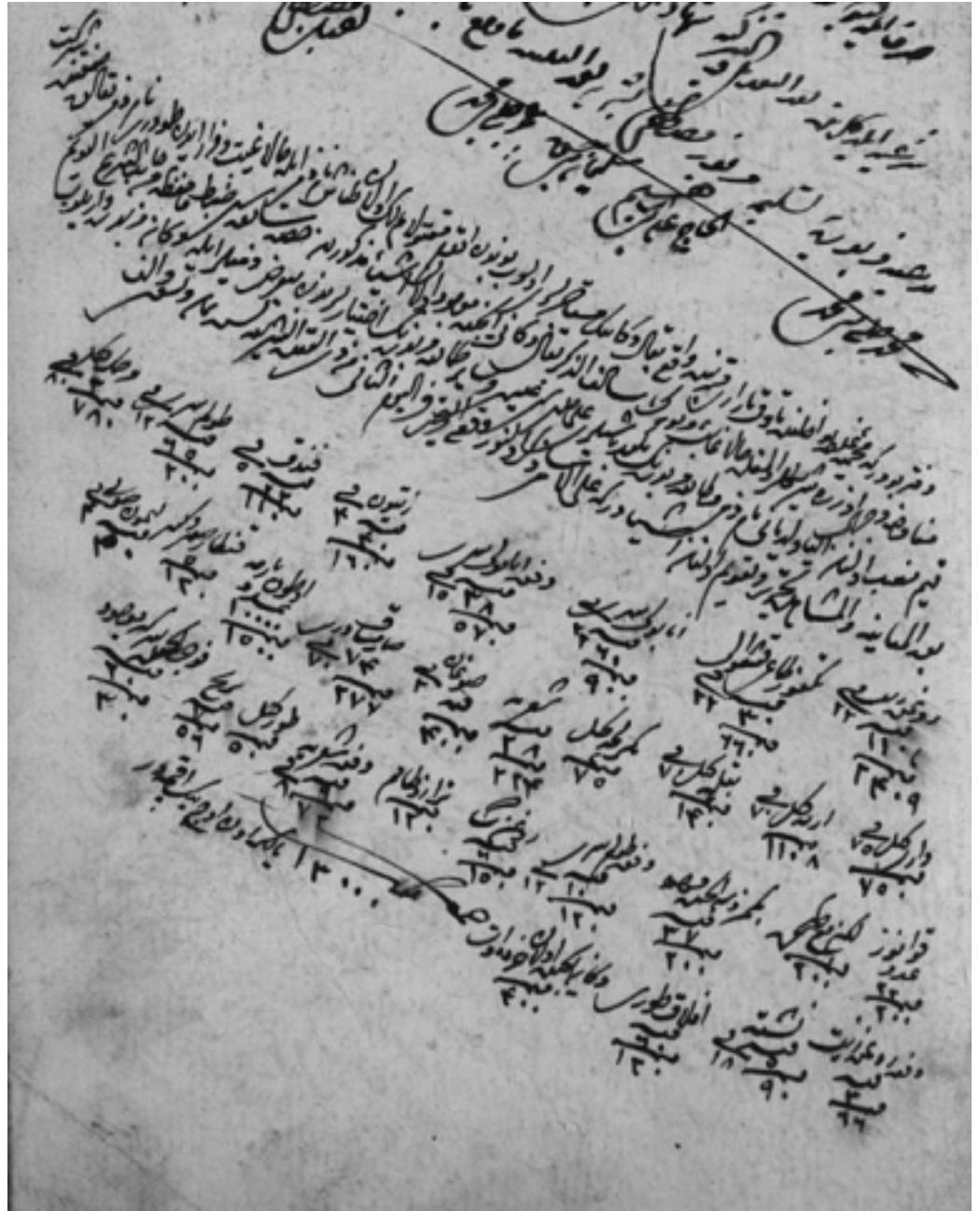
Sicilin son kısımlarında ise merkezden gelen fermanlar, buyruhdular ile birtakım kişilere muafiyet sağlayan beratlar yer almaktadır. Yine son bölümde yer alan bedeli nüzul haneleri ile kürkçü avarız hanelerinin sayısı incelediğimiz dönemde Galata'nın nüfus miktarı hakkında birtakım ipuçları barındırmaktadır.

Sonuç olarak araştırmamıza konu olan şer'ie sicili kısa bir dönemin kayıtlarını kapsasa da Osmanlı sosyal, ekonomik, kültürel hayatı adına önemli bilgiler ihtiva etmektedir. Bu çalışmamızla Osmanlı Tarihi araştırmalarında şer'ie sicillerinin önemi bir kez daha ortaya çıkmıştır.

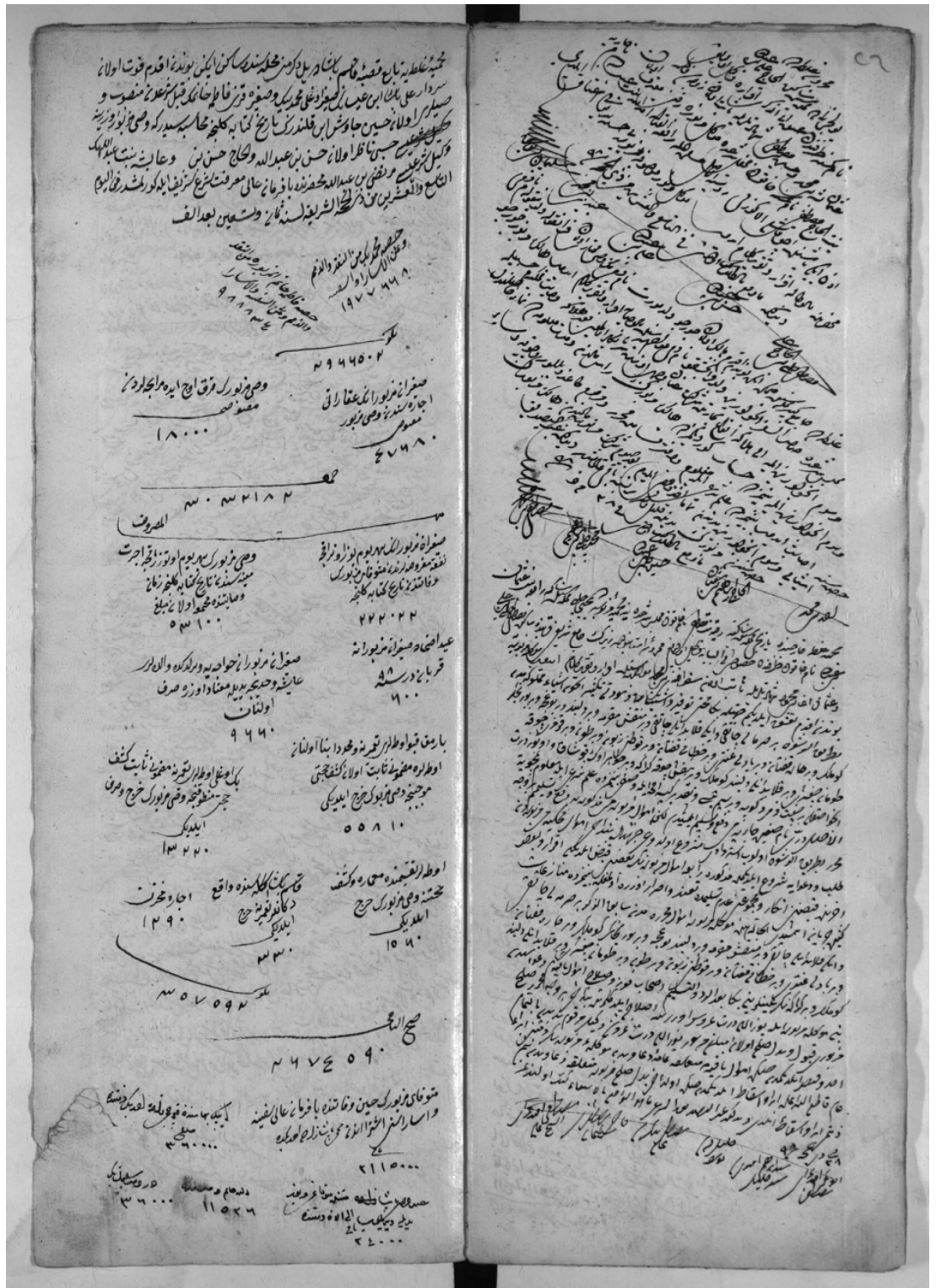
EKLER

EK. 1. Galata Mahkemesine ait 141 Nolu Şer'îye Sicili'nin kapağı

EK. 4. Galata Mahkemesine ait 141 Nolu Şer'îye Sicili (10 b 2)
Galata Tavukpazarı yakınında bakkal iken öldürülen Tanaş'ın bakkal
dükkânında bulunan malzemelerin listesi ve kıymetleri

EK. 5. Galata Mahkemesine ait 141 Nolu Şer'îye Sicili (36 b 1)

Galata'ya bağlı Kasımpaşa'da Yel değirmeni Mahallesinde ikamet

ederken vefat eden Serdar Ali Paşa ibni İsa'nın terekesi

KAYNAKÇA

AKGÜNDÜZ, Ahmed; *İslam Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi*, OSAV Yayınları, İstanbul, 1996.

_____, Ahmed *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukuki Tahlilleri*, Fey Vakfı Yayınları, C.1, İstanbul 1990

_____, Ahmed; *Şer'îye Sicilleri, Mahiyeti, Toplu Katalogu ve Seçme Hükümler*, C. 1, İstanbul 1988.

_____, Ahmed; “Şer'îye Mahkemeleri ve Şer'îye Sicilleri”, *Türkler*, C.10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002. S.54-67

AND, Metin; *16. Yüzyılda İstanbul*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2011.

ATAR, Fahrettin; “Kadı”, *DİA*, TDV Yayınları, C. 24, İstanbul 2001. S. 66-69

AYBET, Gülgün Üçel; *Osmanlı Dünyası Ve İnsanları*, İletişim Yayınları, İstanbul 2010.

AYDIN, Mehmet Akif; *Osmanlıda Hukuk, Osmanlı Devleti Tarihi*, C. 2, Feza Gazetecilik A.Ş. Yayınları, İstanbul 1999.

_____, Mehmet Akif; *Türk Hukuk Tarihi*, Beta Basım ve Yayım, İstanbul 1996.

_____, Mehmet Akif; “Mehir”, *DİA*, TDV Yayınları, C. 28, Ankara 2003. S. 389-391

AYNURAL, Salih; *İstanbul Değirmenleri ve Fırınları*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2002.

BAER, Marc David; *IV. Mehmet Döneminde Osmanlı Avrupası'nda İhtida ve Fetih*, Hil Yayın, İstanbul 2009.

BANOĞLU, Niyazi Ahmet; *Tarihi ve Efsaneleriyle İstanbul Semtleri*, Elest Yayınları, İstanbul 2010.

BARBARO, Nicolo; *Konstantiniyye'den İstanbul'a*, Moralite Yayınları, İstanbul 2007.

BASSO, Enrico; “İşbirliğinden Ayrılığa: XIV. ve XV. Yüzyıllarda Cenevizliler ve Türkler”, *TÜRKLER*, C.9, Yeni Türkiye Yayınları, İstanbul 2002. S. 355-362

BAYINDIR, Abdülaziz; *İslam Muhakeme Hukuku*, İslam İlimleri Araştırma Vakfı Yayınları, İstanbul 1986.

- BELGE, Murat; *İstanbul Gezi Rehberi*, İletişim Yayınları, İstanbul 2010.
- BEYDİLİ, Kemal; “İmam”, *DİA*, TDV Yayınları, C.22, İstanbul 2000. S. 181-186
- BİLMEN, Ömer Nasuhi; *Hukuki İslamiye Ve Istılahat-u Fıkhiyye*, Bilmen Yayınevi, İstanbul
- BOSTAN, İdris; *Osmanlı Bahriye Teşkilatı: XVII. Yüzyılda Tersane-i Amire*, TTK Yayınları, Ankara 2003.
- _____, İdris; *Osmanlılar ve Deniz*, Küre yayınları, İstanbul 2007
- ÇAKIR, Baki; *Osmanlı Mukataa Sistemi (XVI – XVIII. Yüzyıl)*, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2003.
- DEMİR, Abdullah; *Osmanlı Mahkemesi*, Yitik Hazine Yayınları, İstanbul 2010.
- DEMİRTAŞ, Mehmet; *Osmanlı Esnafında Suç ve Ceza*, Birleşik Yayınevi, Ankara 2010.
- DERNSCHWAM, Hans; *İstanbul ve Anadolu'ya Seyahat*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Mersin 1992.
- DOĞAN, Hatice; *Hahambaşılık Müessesesi*, Gözlem Yayınları, İstanbul 2003.
- DURHAN, İbrahim; “ Osmanlı Hukukunun Yapısı Üzerine Bir Etüd ”, *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. III, Sayı 1, Erzincan 1991. S. 215-232
- DÜZBAKAR, Ömer; “Osmanlı Döneminde Mahalle Ve İşlevleri”, *U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl: 4, Sayı 5, Bursa 2003. S. 97-108
- ERBAY, Celal; “Nafaka”, *DİA*, TDV Yayınları, C.32, İstanbul 2006. S. 282-285
- ERTUĞ, Necdet; *Osmanlı Döneminde Osmanlı Hammalları*, Timaş Yayınları, İstanbul 2008.
- FLEET, Kate; *Erken Osmanlı Döneminde Türk Ceneviz Ticareti*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2009.
- FREELY, John; *Büyük Türk*, Doğan Egmont Yayıncılık, İstanbul 2011.
- FREELY, John; *Saltanat Şehri İstanbul*, İletişim Yayınları, İstanbul 2009.
- GALLAND, Antoine; *İstanbul'a Ait Günlük Hatıralar*, C. 1, TTK Yayınları, Ankara 1998.

_____, Antoine; *İstanbul'a Ait Günlük Hatıralar*, C.2, TTK Yayınları, Ankara 1998.

GEDİKLİ, Fethi; *Osmanlı Şirket Kültürü, 16 -17. Yüzyıllarda Mudarebe Uygulaması*, İz Yayıncılık, İstanbul 1998.

GENÇ, Mehmet; *Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Ekonomi*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2000.

GOFFMAN, Daniel; *Osmanlı İmparatorluğu'nda İngilizler*, Sabancı Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2001.

_____, Daniel; *Osmanlı Dünyası ve Avrupa*, Kitap Yayınevi, İstanbul 2008.

GÖK, Nejdet; "Osmanlı Beratları Kapsamında Diplomatika İlmî Veya İlm-İ İnşâ", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 20, Konya 2008. S. 731-746

GÜZELSOY, İsmail; *İstanbul Gezi Rehberi 2 Günde Pera ve Boğaz*, Alfa Yayınları, İstanbul 2009.

GYLLIUS, Petrus; *İstanbul Boğazı*, Eren Yayınları, İstanbul 2000.

_____, Petrus; *İstanbul'un Tarihi Eserleri*, Eren Yayınları, İstanbul 1997.

HALAÇOĞLU, Yusuf; *XIV – XVI y.y.larda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK Yayınları, Ankara 1991.

İNALCIK, Halil; "Fatih Sultan Mehmet Tarafından İstanbul'un Yeniden İnşası", *19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 3 – 4, Samsun 1988 – 1989. S. 215-225

_____, Halil; *Kuruluş Dönemi'nde Osmanlı Sultanları*, İSAM Yayınları, İstanbul 2010.

_____, Halil; *Kuruluş ve İmparatorluk Sürecinde Osmanlı, Devlet, Kanun, Diplomasi*, Timaş Yayınları, İstanbul 2011.

_____, Halil; *Osmanlı İmparatorluğunda Toplum Ve Ekonomi*, Eren Yayınları, İstanbul 2009.

_____, Halil; *Osmanlılar, Fütihat, İmparatorluk, Avrupa ile İlişkiler*, Timaş Yayınları, İstanbul 2010.

_____, Halil; "Otoman Galata", *Essays in Ottoman History*, Eren Yayınları, İstanbul 1998. S. 275-376

İPŞİRLİ, Mehmet; “Fatih Sultan Mehmet ve Osmanlı Teşkilatı”, *550. Yılında Fetih ve İstanbul*, TTK Yayınları, Ankara 2007.

KAFESCİOĞLU, Çiğdem; “Osmanlı Şehirciliğinde Dönüşüm ve Devamlılık: Onbeşinci Yüzyıl İstanbul’unda Külliye ve Mahalleler”, *550. Yılında Fetih ve İstanbul*, TTK Yayınları, Ankara 2007. S. 177-188

KARAKARTAL, Oğuz; *Türk Kültüründe İtalyanlar*, Eren Yayınları, İstanbul 2002.

KAYA, Önder; *Cihan Payitahtı İstanbul 2500 Yıllık Tarihi*, Timaş Yayınları, İstanbul 2010.

KÖMÜRCÜYAN, Eremya Çelebi; *XVII. Asırda İstanbul*, Eren Yayıncılık, İstanbul 1988.

KÖSE, Metin Ziya; *Osmanlı Devleti Ve Venedik Akdeniz’de Rekabet ve Ticaret*, Giza Yayınları, İstanbul 2010.

_____, Metin Ziya; *Osmanlı Dönemi Akdeniz Dünyası*, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2011.

KURAN, Timur; *Mahkeme Kayıtları Işığında 17. Yüzyılda İstanbul’da Soysa – Ekonomik Yaşam*, İş Bankası Yayınları, C. 1, İstanbul 2010.

MACLEAN, Gerald; *Doğuya Yolculuğun Yükselişi*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2006.

MANTRAN, Robert; *İstanbul Tarihi*, İletişim Yayınları, İstanbul 2005.

MANTRAN, Robert; *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, C. 2, TTK Yayınevi, Ankara 1990.

_____, Robert; *XVI. Ve XVII. Yüzyıllarda İstanbul’ da Gündelik Hayat*, Eren Yayınları, İstanbul 1991.

MARMARA, Rinaldo; *İstanbul Latin Cemaati ve Kilisesi*, Kitap Yayınları, İstanbul 2006.

NICOL, Donald M.; *Bizans Ve Venedik*, Sabancı Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2000.

_____, Donald M.; *Bizans’ın Son Yüzyılları*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2003.

ORTAYLI, İlber; “Galata”, *DİA*, TDV Yayınları, C.13, İstanbul 1996. S. 303-307

_____, İlber; *Hukûk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti’nde Kadı*, Turhan Kitabevi, Ankara, 1994.

- _____, İlber; *İstanbul'dan Sayfalar*, Turkuvaz Yayınları, İstanbul 2008.
- _____, İlber; “Kadı”, *DİA*, TDV Yayınları, C.24, İstanbul 2001. S. 69-73
- _____, İlber; *Osmanlı'da Milletler ve Diplomasi*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2010.
- ÖZKAYA, Yücel; *18. Yüzyılda Osmanlı Toplumı*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2010.
- ÖZTÜRK, Said; *Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri*, OSAV Yayınları., İstanbul 1995.
- PAKALIN, Mehmet Zeki; *Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1983.
- PERTUSİ, Agostino; *İstanbul'un Fethi - Çağdaşların Tanıklığı*, C. 1, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul 2004.
- ROZEN, Minna; *İstanbul Yahudi Cemaati*, İş Bankası Yayınları, İstanbul 2010.
- SAMİ, Şemseddin; *Kamus-ı Türki*, Çağrı Yayınları, İstanbul 2010.
- SHAY, Mary Lucille; *Lale Devri ve Sonrası*, Özgü Yayınları, İstanbul 2009.
- STATİS, Pinelopi; *19. Yüzyıl İstanbul'unda Gayrimüslimler*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2011.
- ŞAKİROĞLU, Mahmut; “Fatih Sultan Mehmet'in Galatalılara Verdiği Fermanın Türkçe Metinleri”, *AÜDTCF Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIV, Ankara 1983. S. 211-224
- ŞEN, Ömer; *Osmanlı'da Köle Olmak*, Kapı Yayınları, İstanbul 2007.
- ŞENYAPILI, Önder; *İsim İsim İstanbul*, Boyut Yayınları, İstanbul 2009.
- TANSEL, Selahattin; *Fatih Sultan Mehmet*, TTK Yayınevi, Ankara 1999.
- TÜRKER, Orhan; *Galata'dan Karaköy'e*, Sel Yayıncılık, İstanbul 2007.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı; *Osmanlı Devleti'nin Merkez Ve Bahriye Teşkilatı*, TTK Basımevi, Ankara 1988.
- _____, İsmail Hakkı; *Osmanlı İlmiye Teşkilatı*, TTK Yayınları, Ankara 1984.
- WIENER, Wolfgang Müller; *İstanbul Limanı*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2003.